Programmabegroting 2026

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

Utrecht, 17 oktober 2025

Uitgave:
Gemeente Utrecht

Informatie
Gemeente Utrecht
Bedrijfsvoerings- en strategienetwerk
Afdeling F&I
Postbus 16200
3500 CE Utrecht

Begroting en verantwoording | gemeente Utrecht

Raadsvoorstel zaaknummer: 30579942

Vormgeving
Website:
DDK Creative Marketing
Drukwerk:
Jelle Verhoeks

Inhoudsopgave

Programmabegroting 2026 ... 1
Colofon ... 2
Leeswijzer ... 5
Hoofdlijn ... 7
Beleidskaders ... 22
Programma 's ... 23
Betrouwbare overheid ... 25
Ontwikkelen en wonen voor iedereen ... 44
Klimaatvriendelijke stad ... 62
Duurzame bereikbaarheid ... 74
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed ... 93
Veilige stad ... 127
Passende ondersteuning en opvang ... 143
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid ... 163
Kansrijk opgroeien ... 186
Levendige en gezonde stad ... 219
Algemene middelen en overhead ... 269
Paragrafen ... 283
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing ... 285
Financiering ... 301
Lokale heffingen ... 313
Verbonden partijen ... 321
Grondbeleid ... 353
Onderhoud Kapitaalgoederen ... 359
Investeringen ... 369
Vastgoed ... 381
Bedrijfsvoering ... 385
Wet open overheid ... 393
Financiën ... 395
Overzicht baten en lasten ... 396
Actualisatie Financieel Beeld 2026 ... 418
Grondslagen PB 2026 ... 422
Geprognosticeerde balans ... 424
Overzicht Reserves ... 426
Overzicht Voorzieningen ... 429
Overzicht Taakvelden ... 432
Berekening EMU-saldo ... 439
Bijlagen ... 441

Toelichting Reserves 442
Toelichting Voorzieningen 484
Overzicht Gewaarborgde geldleningen 493
Overzicht Subsidies 498
Wet Markt en Overheid 499
Overzicht Verplichte BBV Indicatoren 507
Corresponderende posten 511
Kostendekkendheid Belastingen en Retributies 515
Verklarende woordenlijst 521

Leeswijzer

Dit is de Begroting 2026 van de gemeente Utrecht. In deze leeswijzer lichten we kort de onderdelen van deze begroting toe.

Hoofdlijn

Hier vindt u de beschrijving van de hoofdlijn voor 2026 en de daaropvolgende jaren. De hoofdlijn bevat de bestuurlijke kernboodschap. Langs de lijnen van het coalitieakkoord wordt verteld wat we belangrijk vinden en wat we gaan doen. Daarnaast worden in het financiële gedeelte de financiële keuzes op hoofdlijnen toegelicht en onderbouwd met de belangrijkste financiële indicatoren.

Programma's

De programma begroting bevat tien beleidsprogramma's en één programma algemene middelen en overhead. Alle programma's beginnen met een totaaloverzicht van de baten en lasten van het programma. Baten en lasten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen. In de saldokolommen betekent een positief getal een voordeel en een negatief getal een nadeel. Het symbool V aan het einde van een tabel betekent dat er onderliggende gegevens beschikbaar zijn. Door hier op te klikken verschijnen de onderliggende gegevens. Dit geldt ook voor tabellen in de andere onderdelen van de begroting. Een nieuw onderdeel t.o.v. de Programmabegroting 2025 is dat in het totaaloverzicht van de programma's een tabel is opgenomen met daarin de in het programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen.

Trendgrafieken laten de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren zien, zowel absoluut als relatief.

Na het programmaoverzicht worden de programmadoelstellingen verder uitgewerkt. We geven aan welk beleid ten grondslag ligt aan de doelstelling en met welke indicatoren we meten. Als voor de betreffende doelstelling nieuw beleid in de maak is, geven we dit aan. Dit kan leiden tot aanpassing van doelstellingen en indicatoren in een volgende programmabegroting. Vervolgens beschrijven we de activiteiten die we gaan ondernemen om de doelstelling te bereiken, welke activiteiten we niet meer doen en welke activiteiten we continueren. De opsomming is niet uitputtend. Als een activiteit uit het coalitieakkoord volgt, dan is dit met behulp van een rood driehoekje aangegeven.

Per doelstelling tonen we de baten en lasten en geven een toelichting op de verschillen in de baten, lasten en reserves ten opzichte van begrotingsjaar 2025, indien deze groter zijn dan 0,5 miljoen euro of 10% van de baten of lasten van de doelstelling. Kleinere verschillen worden toegelicht als ze politiek relevant zijn. Dit betekent dat niet het totale verschil tussen 2025 en 2026 wordt toegelicht. Als er meer baten, lasten en mutaties in de reserves zijn ten opzichte van begrotingsjaar 2025 wordt dit met een positief getal aangegeven (+). Als er minder baten, lasten en mutaties in de reserves zijn ten opzichte van het begrotingsjaar wordt dit met een negatief getal aangegeven (-). De afkorting I in de verschillentabel staat voor Incidenteel, de afkorting S voor Structureel.

De programmabegroting bevat binnen de programma's informatie over de beïnvloedbaarheid van de lasten van een doelstelling. In een grafiek is zichtbaar welk percentage van de lasten beïnvloedbaar is. Daarbij wordt uitgelegd waar het beïnvloedbare deel van de lasten aan besteed wordt. Dit biedt extra inzicht in onderliggende keuzes. De beïnvloedbare ruimte kan niet ingezet worden voor nieuw beleid, zonder de bestaande kaders of activiteiten aan te passen.

Na de uitwerking van de doelstellingen wordt per programma een overzicht gegeven van risico's, investeringen, de verbonden partijen die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen, en subsidies.

Paragrafen
De begroting bevat naast programma’s ook een toelichting op programma overstijgende onderwerpen, zoals investeringen die de gemeente heeft gedaan of van plan is te doen. Deze paragrafen zijn verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9 lid 2) met uitzondering van de paragrafen Investeringen en Vastgoed.

Financiën
Financiën bestaat uit het totaaloverzicht baten en lasten, de uiteenzetting en toelichting van de financiële positie, de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd in de programmabegroting en een overzicht reserves en voorzieningen.

Bijlagen
In de bijlagen zijn de (toelichtingen op) financiële overzichten op detailniveau opgenomen.

Hoofdlijn

Utrecht houdt koers: stabiele financiën, barmhartige keuzes

"Utrecht is een stad om van te houden. De stad beweegt: er wordt gebouwd, gewerkt en geleefd. Het gaat goed met veel inwoners. Maar er zijn ook Utrechters die moeite hebben om mee te komen in de maatschappij."

Dit waren de eerste zinnen van het coalitieakkoord waar het huidige college op 1 juni 2022 mee aan de slag is gegaan. De prioriteit van dit college ligt vanaf het begin op de groeiende ongelijkheid in de stad. Er is dit college veel aan gelegen om een extra stap te zetten voor Utrechters die een steun in de rug nodig hebben. Juist in een succesvolle stad als Utrecht laten we mensen niet vallen.
Voor dit college was ook de woningnood reden voor stevig ingrijpen. We gingen van woningbouwbeleid naar volkshuisvestigingsbeleid; de focus verplaatste zich naar zorgen voor voldoende en betaalbare woningen voor alle Utrechters. Tot slot was en is het vijf voor twaalf voor het klimaat en koos dit college voor stevige maatregelen om een bijdrage te leveren aan het aanpakken van de klimaatcrisis.

Op deze en vele andere thema's die leven in de stad is er de afgelopen jaren veel gebeurd. Een kleine opsomming: de leegstand in Utrecht is met maar liefst 20 procent gedaald, 60 procent van de Utrechtse huizen valt onder verkoopbescherming en er is een grote stap gezet naar 75.000 nieuwe woningen in Groot Merwede. De wachtlijst van Hulp bij Huishouden is van 1,5 jaar naar 0 gegaan, 15 Utrechtse scholen verstrekken gratis schoollunches, de positie van Mbo'ers is stevig verbeterd en de Utrechters krijgen sneller hulp bij schulden. De milieuzone is uitgebreid voor schonere lucht, het windpark Rijnenburg is een stap dichterbij en maar liefst 15.000 Utrechters kregen een gratis energiebox. Dit is slechts een kleine greep wat er in Utrecht, samen met inwoners, ondernemers en studenten, de afgelopen jaren is gerealiseerd. En dit is iets waar we trots op zijn.

Er is echter ook een andere werkelijkheid waar we ons voor gesteld zagen en zien. Die van Covid, oorlogen en conflicten op ons continent, schuivende panelen op het geo-politieke wereldtoneel, een instabiele Haagse politieke situatie, een rap dalend vertrouwen van burgers in de politiek en in de overheid, toenemende polarisatie en de collectieve verantwoordelijkheid om te zorgen voor een veilige omgeving voor meisjes en vrouwen in alle situaties. En natuurlijk de lastige financiële situatie waarin alle Nederlandse gemeenten zich bevinden.

De overheid, helemaal de gemeentelijke overheid, is een spiegel van de samenleving. We hebben ons daarom altijd te verhouden tot actuele ontwikkelingen binnen en buiten onze gemeente. Dit hebben we de afgelopen jaren dan ook gedaan volgens de drie pijlers van ons beleid en bestuur: stabiel, pragmatisch en barmhartig. Zo zijn we nooit weggelopen van gesprekken met het kabinet. We geloven in nauwe samenwerking van gemeenten met de Rijksoverheid. Echter, als diezelfde Rijksoverheid de humanitaire ondergrens bereikt - zoals gebeurde met voorstellen op het gebied van asiel en opvang - dan trekken wij onze eigen grens. Utrecht zal altijd een humaan vluchtelingenbeleid voeren. Stabiliteit hebben we betracht onder andere in ons financiële beleid. Vrij snel na het uitkomen van het coalitieakkoord werd duidelijk dat financiële ontwikkelingen ons manen tot realisme en het bijstellen van al te grote ambities. Utrecht heeft hierdoor steeds een sluitende begroting gepresenteerd en is kunnen blijven investeren in de stad. Niet alleen in de belangrijke prioriteiten, maar ook in ontwikkelingen die onze stad nog leefbaarder en levendiger maken: in groen en in de openbare ruimte, in cultuur en in sport.

We hebben echter ook geconstateerd dat (geo-)politieke ontwikkelingen grote impact hebben op de inwoners van onze stad. Ook in Utrecht komen mensen tegenover elkaar te staan. Ook in Utrecht daalt het vertrouwen in de overheid. Ook in Utrecht twijfelen mensen aan het recht op demonstratie.

Een toename van polarisatie en wantrouwen vraagt nu en in de komende jaren veel aandacht van het stadsbestuur, de gemeenteraad, maar ook van alle inwoners van Utrecht. Want het enige antwoord op verwijdering, verharding en verlies van vertrouwen is zachtheid en eerlijkheid. Dat we naast elkaar blijven staan, ondanks onze verschillen. Dat we van mening mogen verschillen en dat dit onze grootste kracht is.

Utrecht is een stad om van te houden. De stad beweegt: er wordt gebouwd, gewerkt en geleefd. Het gaat goed met veel inwoners. Laten we samen zorgen dat we dit ook de komende jaren kunnen blijven zeggen.

Financieel beeld

De huidige instabiele politieke situatie in Den Haag maakt het dit jaar lastiger om realistisch te begroten. Toch is het ook dit jaar weer gelukt om voor 2026 en 2027 een structureel sluitende programmabegroting te presenteren. Vanwege Rijksbeleid laten 2028 en 2029 wel een structureel tekort zien. Er is voor de komende twee jaren extra geld, maar vanaf 2028 niet meer. Hierdoor is het zogenaamde financiële ravijn verplaatst naar 2028 en volgende jaren. Het begrotingssaldo zelf, dus alle structurele en incidentele baten versus alle structurele en incidentele lasten, is in de eerste twee jaren van de meerjarenbegroting én vanaf 2029 ook positief.

De gemeente Utrecht heeft dus een goede financiële positie. De financiën zijn op orde. Maar hoewel de reserves nog goed zijn, staan deze wel onder druk. Het is dus zaak om de komende jaren een stabiele reservepositie te behouden. We beschikken over voldoende weerstandsvermogen en onze schuldquote bevindt zich binnen de gewenste bandbreedte. Het is zeer belangrijk dat we de komende jaren nog voldoende kunnen investeren voor de groeiende stad. De lokale lastendruk van de gemeente Utrecht ligt iets boven het gemiddelde van Nederland, maar past bij het voorzieningenniveau van onze mooie historische stad.

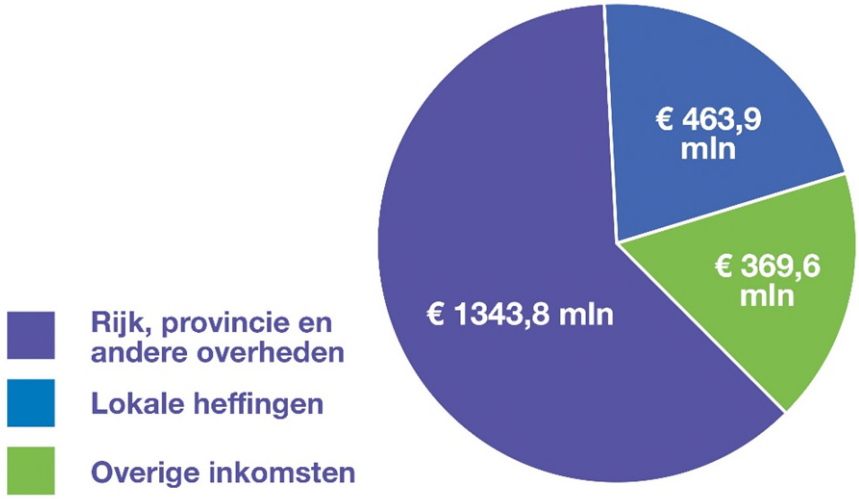
Toch zijn er blijvende zorgpunten: de bezuinigingen zijn weliswaar ingeboekt, maar moeten nog wel gerealiseerd worden. Het is goed om een financiële buffer achter de hand te hebben, mochten zich de komende jaren nog financiële tegenvallers voordoen. Bij de presentatie van de voorjaarsnota van het Rijk konden we nog voorzichtig optimistisch zijn dat de luide roep van gemeenten in Nederland werd gehoord. Vanwege de val van het kabinet en de aankomende Tweede Kamerverkiezingen is het echter nog onzeker of de toezeggingen van het inmiddels demissionaire kabinet uiteindelijk landen in de begroting. Gemeenten zullen het demissionaire kabinet natuurlijk houden aan hun afspraken en wijzen op hun verantwoordelijkheid om voor gemeenten een stabiele en betrouwbare partner te zijn. We moeten op elkaar kunnen rekenen, helemaal gezien de huidige geopolitieke situatie welke ook doordringt en -klinkt in onze gemeenschappen. Feit is echter ook dat de nieuwe raad en het nieuwe college, bij ongewijzigd rijksbeleid, geconfronteerd wordt met een structurele uitdaging vanaf 2028. We zullen dus verstandig moeten omgaan met onze financiën. Dat geldt ook voor onze reserves. Dat zijn we ook verplicht aan een nieuwe coalitie, die met een goede financiële uitgangspositie van start moet kunnen gaan.

Als gevolg van autonome en onvermijdelijke ontwikkelingen, zoals de september- en decembercirculaire 2024, loon- en prijsontwikkelingen, het achterblijven van de verwachte gemeentefondsuitkering voor de groei van de stad en het uitblijven van passende compensatie van het Rijk voor inburgering was het startsaldo bij de Voorjaarsnota 2025 een structureel tekort van 27,9 miljoen euro.

Hieronder zijn twee grafieken opgenomen met de baten en lasten. In de eerste grafiek is af te lezen waar het geld vandaan komt en in de tweede grafiek is te zien waar het geld aan uitgegeven wordt. De baten en lasten zijn inclusief de wijzigingen in de reserves.

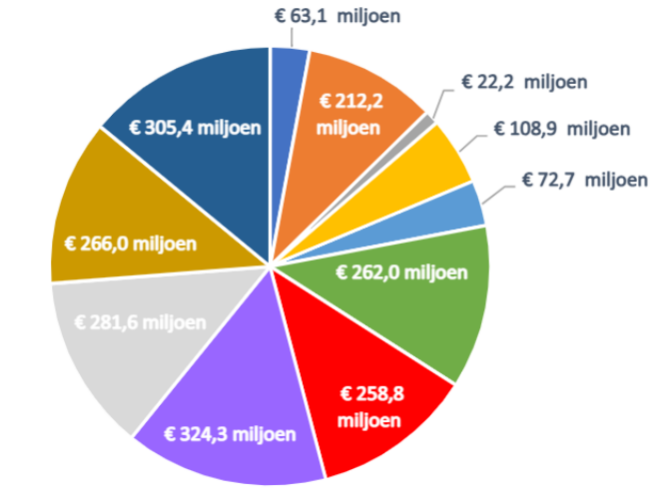
Inkomsten € 2,2 miljard

Hoe komt gemeente Utrecht aan geld?

Uitgaven: € 2,2 miljard

Waar geeft gemeente Utrecht geld aan uit?

- Betrouwbare overheid
- Ontwikkelen en wonen voor iedereen
- Klimaatvriendelijke stad
- Duurzame bereikbaarheid
- Veilige stad
- Passende Ondersteuning en opvang
- Aantrekk. Groene leefomgeving & erfgoed
- Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
- Kansrijk opgroeien
- Levendige en gezonde stad
- Algemene middelen en Overhead

Uitdagingen in meerdere opgaven

Asiel en integratie
Hoewel het landelijk wetstraject ten tijde van het opstellen van deze programmabegroting nog niet is afgerond, verwachten we dat een aantal wetten die in de Tweede Kamer zijn aangenomen stevige gevolgen hebben voor vluchtelingen en voor gemeenten om humaan en effectief beleid uit te kunnen blijven voeren. Deze wetten staan ook op gespannen voet met de internationale mensenrechtenverdragen.

De gemeente Utrecht blijft zich, gesteund door verschillende moties van de raad (motie 2024/310 Utrecht staat voor humaan asielbeleid, motie 2025/400 Verzet tegen asielwet), inzetten voor kwalitatief goede asielopvang volgens het Plan Einsteinconcept, voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerde mensen en voor de huisvesting van statushouders. We werken -zover mogelijk- niet mee aan maatregelen die leiden tot dakloosheid en strafbaarstelling. Met het aanvullende budget uit de Voorjaarsnota 2025 kunnen we de opvang en begeleiding van ongedocumenteerde mensen voortzetten, net als de tijdige en passende ondersteuning aan inwoners die inburgeringsplichtig zijn.

Goede uitvoering en contact met de stad
Inwoners en ondernemers kunnen rekenen op betrouwbare informatie en dienstverlening. Bij de gemeenteraadsverkiezingen zorgen we dat alle inwoners die mogen stemmen, kunnen stemmen. De nieuwe gemeenteraad gaat werken volgens de nieuwe werkwijze naar aanleiding van het Raadsvoorstel Werkdruk & Werkwijze. De raad spreekt met Utrechters over hoe het contact tussen raad en Utrechters verbeterd kan worden. Met bewoners, ondernemers en organisaties uit de buurt en wijk voeren we de aangescherpte wijkaanpak Samen voor Overvecht en de buurtagenda's uit. We werken aan meer eigenaarschap voor Utrechters vanuit het programma Samen stad maken. Vanuit de programma's Buurt en wijkgericht werken en Samen stad maken, werken we aan een cultuurverandering van de organisatie op de gebieden samen stad maken en buurt en wijkgericht werken. We faciliteren initiatieven vanuit het Initiatievenfonds en brengen de maatregelen, uit het uitvoeringsprogramma Samenwerken met jeugd, in praktijk.

Door de hervormingsbezuinigingen en de bezuinigingen uit de Voorjaarsnota 2024 doen we ook activiteiten niet of anders. Het klantcontactcentrum gaat op woensdag- en vrijdagmiddag dicht en dat betekent dat we die middagen niet bereikbaar zijn. Het subsidiebudget van het Initiatievenfonds is verlaagd en daarom is een maximaal totaalbedrag beschikbaar voor aanpassingen aan de openbare ruimte die meer kosten dan €5000. De dienstverlening van wijkbureaus differentiëren we door het af te stemmen op wat een wijk of buurt nodig heeft, wat we daar willen bereiken en welke inzet daarvoor nodig is. Ook vanuit de Utrechtse belangenbehartiging moeten we prioriteren: we kijken per vraagstuk hoe dat wordt opgepakt (inzet en capaciteit) zowel internationaal, nationaal als regionaal.

Groei in balans
Utrecht is een snelgroeiende stad. Aan het begin van deze eeuw had Utrecht 250.000 inwoners. Inmiddels zijn dat er 375.000. Verwacht wordt dat Utrecht in 2029 meer dan 400.000 inwoners heeft. En ook in het volgende decennium verwachten we verdere groei.
De afgelopen jaren stonden in het teken van groei in balans, zodat voorzieningen meegroeien met het aantal inwoners. Deze ambitie staat inmiddels onder druk, vanwege een beperkte haalbaarheid van de uitvoering (door gebrek aan mensen en materialen, netcongestie, complexiteit en stapeling van ambities) en vanwege het feit dat we over minder geld beschikken dan eerder voorzien, met name vanwege bezuinigingen en aanpassing van de gemeentefondssystematiek door het Rijk. Hierdoor is de bekostiging vanuit het groeikader niet meer houdbaar**.** Ook de begrote parkeerinkomsten staan onder druk.

We doen er alles aan om te zorgen dat de geplande gebiedsontwikkelingen door kunnen blijven gaan, zoals met de Utrechtse Aanpak, oplossingen voor netcongestie en een lobby op de cofinanciering van

grote (gebieds)ontwikkelingen. In de Voorjaarsnota 2025 heeft de gemeenteraad besloten over een aantal bijsturingen. Deze hebben betrekking op het groeikader en de parkeerinkomsten, het Meerjarenprogramma Ruimte inclusief de bekostiging van de Merwedelijn en onze aanpak om meer grip te krijgen op de investeringen, in lijn met de motie grip op investeringen.

Netcongestie
De belasting van het elektriciteitsnet in Utrecht nadert een kritische grens. Er is tekort aan capaciteit voor stroomtransport op piekmomenten. Hierdoor is er al een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootverbruikers en dreigt er een wachtlijst voor kleinverbruikers. Zonder onmiddellijke aanvullende maatregelen komen veel ontwikkelingen tot stilstand, zoals de ontwikkeling van woningen en voorzieningen, de vestiging van bedrijven en verduurzaming. Ook neemt het risico op frequente stroomuitval aanzienlijk toe.
Om verlies aan inkomsten te voorkomen, ontwikkelingen mogelijk te maken en voorbereidingen te treffen voor grootschalige stroomuitval heeft de gemeenteraad in de Voorjaarsnota 2025 een pakket maatregelen vastgesteld. Deze maatregelen kosten geld, maar voorkomen hogere kosten of lagere inkomsten. Vanwege onzekerheid over de verdere ontwikkeling van netcongestie en over het rijksbeleid om dit landelijke probleem aan te pakken, staan in deze begroting maatregelen voor de komende twee jaar. Hiermee worden wel structurele verplichtingen aangegaan met een incidentele financiële dekking. Dit is een overwogen risico dat deels is verwerkt in het weerstandsvermogen.

Wat doen we in 2026 en verder?

Het college blijft, zoals gezegd, investeren in mensen en op plekken waar dit het hardste nodig is, binnen een financieel solide beleid. Maar wat betekent dit concreet voor 2026 en verder? Hieronder staat een aantal voorbeelden uit deze programma's binnen de thema's van het coalitieakkoord 2022-2026.

Kansengelijkheid
Utrecht wil een stad voor iedereen zijn. Een inclusieve stad waar het voor alle Utrechters goed, veilig en gezond wonen, werken en leven is. We voelen een grote verantwoordelijkheid om ongelijkheid tegen te gaan. Daarom investeren we in mensen en buurten die dit het hardste nodig hebben door middel van het principe Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen.

- Samen met de kinderopvang en het onderwijs maken we een aanpak voor jonge kinderen die een extra ondersteuningsvraag hebben. Met als doel de doorstroom te verbeteren van de dagbehandeling naar onderwijs en de vraag naar dagbehandeling te verkleinen.
- We starten met de uitvoering van de nieuwe beleidsnota onderwijshuisvesting 2026-2041. Concreet werken we in 2026 aan optimaliseren van het gebruik van schoolgebouwen, stimuleren we multifunctioneel en meervoudig ruimtegebruik in schoolgebouwen en zetten we eerste stappen naar inclusieve onderwijshuisvesting.
- We implementeren Basiswerkdienstverlening en Werkdienstverlening-Plus voor de specifieke doelgroepen om hen stappen richting werk te laten maken.
- We werken aan een toekomstbestendig werkontwikkelbedrijf.
- Om de vaccinatiegraad te verhogen richten we onze aanpak specifiek op wijken en doelgroepen waar de vaccinatiegraad het laagst is en het risico op ziekteverspreiding het grootst.
- Op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid leggen we de focus op Utrechters bij wie en bij wijken en buurten waar de veiligheidsproblematiek het meest urgent is, zoals onder het Bollendak. We hebben vier prioriteiten: veiliger wijken, het tegengaan van excessen door maatschappelijke onrust, het tegengaan van ontwrichtende effecten van druggerelateerde criminaliteit en het vergroten van digitale veiligheid en online weerbaarheid.
- In 2026 blijven we werken aan een inclusieve stad door handelingsperspectief te bieden om sociale ongelijkheid tegen te gaan, bewustwording te vergroten over het belang van mensenrechten en over de migratiegeschiedenissen in onze stad. Ook hebben we extra

aandacht voor het tegengaan van polarisatie in onze stad, en de rol van de onlinewereld hierin.

Aanpakken woningnood
Het tempo van de woningbouw is lager dan we willen. Door autonome ontwikkelingen is het ook steeds lastiger om al onze ambities te realiseren. Dit gaat onder meer over veranderde marktomstandigheden door hogere kosten van grondstoffen en gestegen rentelasten en arbeidsmarkttekorten maken het investeringsklimaat onzekerder. Daarnaast zorgt netcongestie voor onzekerheid en vertraging in projecten. Maar juist in deze tijd met grote tekorten aan woonruimte halen we alles uit de kast om deze schaarste aan te pakken.

- Hierbij richten we ons op het aanjagen van de nieuwbouw en het beter benutten van de bestaande voorraad.
- Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat we een stevige basis leggen voor de toekomst. Hiervoor zetten we de stap van woningmarkt naar volkshuisvesting. Door middel van de Utrechtse Aanpak hebben we maatregelen genomen om de woningmarkt op gang te houden en gebiedsontwikkelingen doorgang te laten vinden.
- We werken aan de stad met als uitgangspunt groei in balans en vanuit de visie dat we een 10-minutenstad ontwikkelen. Hiervoor is in het coalitieakkoord een omvangrijk investeringspakket samengesteld. Omdat er minder geld beschikbaar is, kunnen we niet op alle plekken, op elk moment, in ieder gebied al onze beleidswensen uit de RSU realiseren. We moeten daarom helaas concessies doen.

Tegengaan klimaatcrisis
- Wij werken aan een duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem van en voor iedereen om zo minder afhankelijk te worden van anderen voor onze energievoorziening. Dit doen we door zoveel mogelijk verschillende duurzame bronnen te benutten, door inwoners en ondernemers te helpen met energie besparen en de infrastructuur klaar te maken voor duurzame energie.
- We werken de acties tegen Netcongestie verder uit.
- In 2026 versnellen we de vergroening door de extra middelen vanuit het coalitieakkoord. Straten in Rivierenwijk, Noordwest en Overvecht worden groener, er worden extra bomen geplant, we versnellen de uitvoering van het Rondje Stadseiland.
- We voeren de luchtkwaliteitsmaatregelen uit 'Gezonde lucht voor iedereen' uit.
- We hogen per 1 januari 2026 de zero emissie-eis voor machines (>37 kW) in gemeentelijke projecten op. We stimuleren hergebruik in de bouw via de circulaire grondstoffencorridor.
- In maart 2026 voeren we op alle straten zonder vrij liggend fietspad de maximumsnelheid van 30 km/u in.
- We breiden – vooral bij stations – het aantal fietsparkeerplekken uit.
- We blijven doorgaan met het uitrollen van stadsbreed betaald parkeren. Bewoners worden gestimuleerd in parkeergarages te parkeren en daar waar mogelijk heffen we parkeerplaatsen op ten gunste van de openbare ruimte.

Levendige en leefbare stad

- We ontzorgen keldereigenaren in het wervengebied door op te treden als opdrachtgever voor het herstel van particuliere kelders conform de beleidsregel samenwerking bij kelderherstel.
- We starten een pilot voor de inzameling van groente-, fruit- en etensresten (gfe) bij de hoogbouw, waarmee we ons inzamelsysteem voor gfe +t (tuinafval) uitbreiden en de citybins vervangen.
- We realiseren 5 à 7 (nieuwe) sport- en speelplekken en geven een financiële bijdrage aan circa 17 projecten om sport- en speelplekken te verbeteren.
- In 2026 worden de hervormingen in het sociaal domein: steeds meer zichtbaar: in de herziening van subsidies in de sociale basis, in de inkoop van zorg en welzijn en in

vernieuwende werkwijzen die we ontwikkelen met partners in de stad. We werken ook concrete voorstellen uit om budget en taken te verschuiven van aanvullende zorg naar de sociale basis.
- We stellen een Uitvoeringsprogramma Huisvestingsplan Sport op.

Ontwikkelingen en maatregelen bij en na de Voorjaarsnota

Om op korte en op langere termijn het tekort op te lossen, is in de Voorjaarnota 2025 een financiële strategie uitgewerkt. Hierbij is het uitgangspunt dat Utrecht financieel stabiel beleid voert en dus een structureel sluitende begroting presenteert. De financiële strategie bestaat uit de volgende onderdelen:

Financieel-technisch beleid

Hiermee kijken we naar mogelijkheden van financieel-technische aard, zoals de inzet van het eigen vermogen (reserves) om met name het tekort op korte termijn op te lossen. Ook kijken we hiermee naar de inzet van de beschikbare weerstandscapaciteit boven de norm van 1,0 voor het weerstandsvermogen (conform motie 415 uit 2024).

Hervormingen en bezuinigingen

In de Voorjaarsnota 2024 was het tekort op de gemeentelijke begroting opgelopen tot 76 miljoen euro. Er is daarom een aantal stevige maatregelen genomen om dat tekort op te lossen, waaronder 25 miljoen euro aan hervormingsbezuinigingen. Bij de invulling van deze hervormingsbezuinigingen hebben we vooral kritisch naar de gemeente en de gemeentelijke organisatie gekeken: wat kan minder en wat kan beter?

Als gevolg van de financiële situatie bij de Voorjaarsnota 2025 is in deze voorjaarsnota ook 8,8 miljoen euro aan extra bezuinigingsmaatregelen opgenomen.

Inschattingen inkomsten Rijk

In de Voorjaarsnota 2025 zijn aanvullende middelen vanuit het Rijk geraamd voor jeugd, inburgering en de landelijke vreemdelingenvoorziening. De aanvullende middelen voor jeugd zijn gebaseerd op de extra middelen die het Rijk in de eigen voorjaarsnota heeft aangekondigd. Ook heeft het Rijk in dezelfde voorjaarsnota extra middelen beschikbaar gesteld voor de demping van de terugval van het gemeentefonds in 2026 (‘het ravijn'). Ook hiermee is rekening gehouden in de Voorjaarsnota 2025.

Financiële ontwikkelingen na Voorjaarsnota 2025

x € 1.000

Financieel beeld 2025-2029	2026	2027	2028	2029	Structureel
Eindsaldo Voorjaarsnota 2025	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Actualisatie					
A. Meicirculaire 2025	16.000	16.600	200	1.800	1.800
B. Eigen bijdrage Jeugd	-	-	4.400	4.400	4.400
C. Structurele doorwerking majeure ontwikkelingen Tweede Bestuursrapportage en overige ontwikkelingen:	-14.043	-10.600	-5.600	-5.600	-5.600
C1. Indexering	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
C2. Voorzieningen	-3.800	-3.800	-3.800	-3.800	-3.800
C3. Werk & Inkomen	-7.000	-5.000	-	-	-
C4. Evenementenleges	-638	-	-	-	-
C5. Nota WAAVA	-630	-	-	-	-
C6. Zwarte plein	-175	-	-	-	-
D. Moties en amendementen	-	-	-	-	-
Begroting 2026	**1.957**	**6.000**	**-1.000**	**600**	**600**
E. Storting/onttrekking algemene dekkingsreserve	-1.957	-6.000	1.000	-600	-600
Totaal Programmabegroting 2026	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Hieronder staat een uitleg bij de cijfers uit bovenstaande grafiek:

A. Meicirculaire 2025

De meicirculaire is verschenen nadat de raad de Voorjaarsnota 2025 heeft ontvangen. De meicirculaire 2025 laat een positief meerjarig financieel beeld zien. De programmabegroting 2026 is daarom aangepast conform de Raadsbrief meicirculaire gemeentefonds 2025.

Onze inkomsten uit het gemeentefonds veranderen door:

- Een opwaartse bijstelling van de prijscompensatie in het gemeentefonds. Dit levert in 2026 ruim € 12 miljoen op;
- Een afname van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds, hierdoor krijgen we structureel € 1,1 miljoen minder;
- De actualisatie van de landelijke maatstaven. Dit heeft een positieve impact op onze inkomsten van ongeveer € 5 miljoen structureel;
- Het doorvoeren van een extra korting op het jeugdbudget vanaf 2028 die negatief uitpakt voor onze financiën. Dat kost vanaf 2027 ruim € 14 miljoen.

Per saldo leidt dit tot extra budgettaire ruimte tot en met 2027. Voor 2028 en volgende jaren daalt de extra financiële ruimte weer naar nul.

Naar aanleiding van de meicirculaire handhaven we onze ramingen dat er over 2023 en 2024 nog een nabetaling komt ten aanzien van het jeugddossier door het Rijk. Hierover zijn immers harde toezeggingen gedaan door de (inmiddels demissionaire) premier. Als die toezeggingen niet nagekomen worden, zal de VNG een rechtszaak starten tegen het Rijk. We gaan er dus van uit dat deze middelen komen. Dat geldt niet voor de middelen voor jeugd voor de jaren 2028 en verder.

Hoewel er signalen waren dat er structureel geld in het gemeentefonds bij zou komen voor jeugd, staan daar nu vanaf 2028 kortingen tegenover, waardoor het financiële effect per saldo nul is. Met andere woorden: we krijgen incidenteel (2026 en 2027) extra geld voor jeugd, maar in de jaren daarna niet meer.

B. Jeugd

In de meicirculaire 2025 zijn extra inkomsten Jeugd (Van Ark-middelen) opgenomen. Daar staan vanaf 2028 extra bezuinigingen op Jeugd tegenover die even hoog zijn als de extra middelen voor jeugd. Deze bezuinigingen bestaan uit een indexering van de hervormingsagenda jeugd. Dit zijn maatregelen die wij in Utrecht al eerder geïmplementeerd hebben. Dit levert voor ons in de toekomst dus geen extra besparing meer op waar we de korting van het Rijk op het gemeentefonds mee kunnen compenseren. Daarnaast is er een korting doorgevoerd vanwege de mogelijkheid voor gemeenten om vanaf 2028 een eigen bijdrage te innen bij diegenen die een beroep doen op de jeugdhulp.

De bezuinigingen op het gemeentefonds zijn meegenomen in de Raadsbrief meicirculaire en verwerkt in het programma Algemene Dekkingsmiddelen. De hogere baten als gevolg van de eigen bijdrage zijn vanaf 2028 opgenomen in het programma Kansrijk opgroeien. Voor de gemeente Utrecht gaat dit om een bedrag van 4,4 miljoen euro. Het is onzeker of deze eigen bijdrage daadwerkelijk wordt ingevoerd. Met de val van het kabinet is dit nog onzekerder geworden. Het is ook nog onzeker wat de daadwerkelijke gerealiseerde omvang van de eigen bijdrage na invoering zal zijn. Wij vinden overigens een eigen bijdrage niet wenselijk, omdat dit ertoe kan leiden dat minder kinderen en gezinnen die dit nodig hebben, toegang krijgen tot jeugdhulp. Hierdoor zullen ook de maatschappelijke kosten stijgen.

C1. Indexering

Voor de indexering is per saldo € 1,8 miljoen extra nodig. Een van de oorzaken hiervan is dat de recent afgesloten CAO voor gemeenteambtenaren de gemeente Utrecht harder raakt dan eerder bij de Voorjaarsnota voorzien. Dit gaat over een extra vergoeding voor onregelmatig werk. Deze afspraak geldt voor een groot aantal ambtenaren, zoals badmeesters en boa’s.

C2. Onderhoudsvoorzieningen

De afgelopen jaren zijn de kosten voor de onderhoudsvoorzieningen steeds beter geraamd. Bovendien werken we op een andere manier door scherper te kijken naar risico’s en wat er gebeurt als deze risico’s optreden. Vanwege de stijgende kosten dreigen de onderhoudsvoorzieningen voor vastgoed, sport en mobiliteit negatief te worden. Dit is niet toegestaan en daar zijn we ook op gewezen door de accountant. Het is dus noodzakelijk om de onderhoudsbudgetten structureel te verhogen en daarom doen we in deze Programmabegroting een extra storting van structureel € 3,8 miljoen euro.

Deze structurele oplossing is nodig, omdat we verwachten dat een incidentele oplossing in de toekomst leidt tot nieuwe structurele problemen. Naast de extra storting nemen we in aanloop naar de Voorjaarsnota 2026 de hele onderhoudsagenda en de bijbehorende begroting onder de loep om beter te anticiperen op een stijging van de lasten en om kapitaalgoederen goed te blijven onderhouden.

C3. Werk & Inkomen

Er is een structureel nadeel op de BUIG-budgetten (bijstand) van 7 miljoen euro. Dit bedrag is wel nog met de nodige onzekerheden omgeven. Als dit een landelijke trend blijkt, zal het macrobudget namelijk verhoogd worden. Bovendien zal een hogere uitstroom ook leiden tot een kleiner nadeel. Het college wil uiteraard nog meer inzetten op een hogere uitstroom, rekening houdend met het feit dat ook de gemeente Utrecht een zogenaamd granieten bestand kent. Om die hogere uitstroom te bereiken, is extra inzet en extra tijd nodig. Daarom is in de programmabegroting incidenteel 7 miljoen euro opgenomen voor 2026 en 5 miljoen euro incidenteel voor 2027. De verwachting is dat met de extra inzet op uitstroom en de toekomstige ontwikkeling van het BUIG-budget deze extra bijdragen vanaf 2028 niet meer nodig zijn.

C4 t/m C6. Overige maatregelen

Het college stelt voor om een drietal urgente knelpunten op te lossen die met een deel van het incidentele geld voor 2026 gedekt zijn in deze programmabegroting. Dit gaat over de verhoging van de leges voor evenementen en daarmee ook voor het Sinterklaasfeest en de viering van Sint-Maarten, voor de herinrichting van het Zwarte Plein en voor de nota Waava. In totaal is met deze drie knelpunten een bedrag gemoeid van circa € 1,4 miljoen.

Door de keuzes en de maatregelen in deze programmabegroting blijft er in 2026 een positief resultaat over van 3,4 miljoen euro (daarna sluitend). Gezien de financiële positie van de gemeente is besloten dit bedrag in te zetten om de reservepositie te verbeteren. Vanwege de grote onzekerheden en het verwachte negatieve resultaat voor 2025 zal dit noodzakelijk zijn en wordt het versterken van de reservepositie ook geadviseerd door de accountant. Dit geeft mogelijk ook ruimte aan een nieuwe coalitie.

D. Moties en amendementen Voorjaarsnota 2025

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 zijn 5 amendementen en 25 moties aangenomen. Alle amendementen zijn conform het genomen besluit verwerkt bij deze programmabegroting. De aangenomen moties zal het college binnen de uitvoering van het beleid afwegen en, indien mogelijk, nader uitwerken.

E. Algemene dekkingsreserve

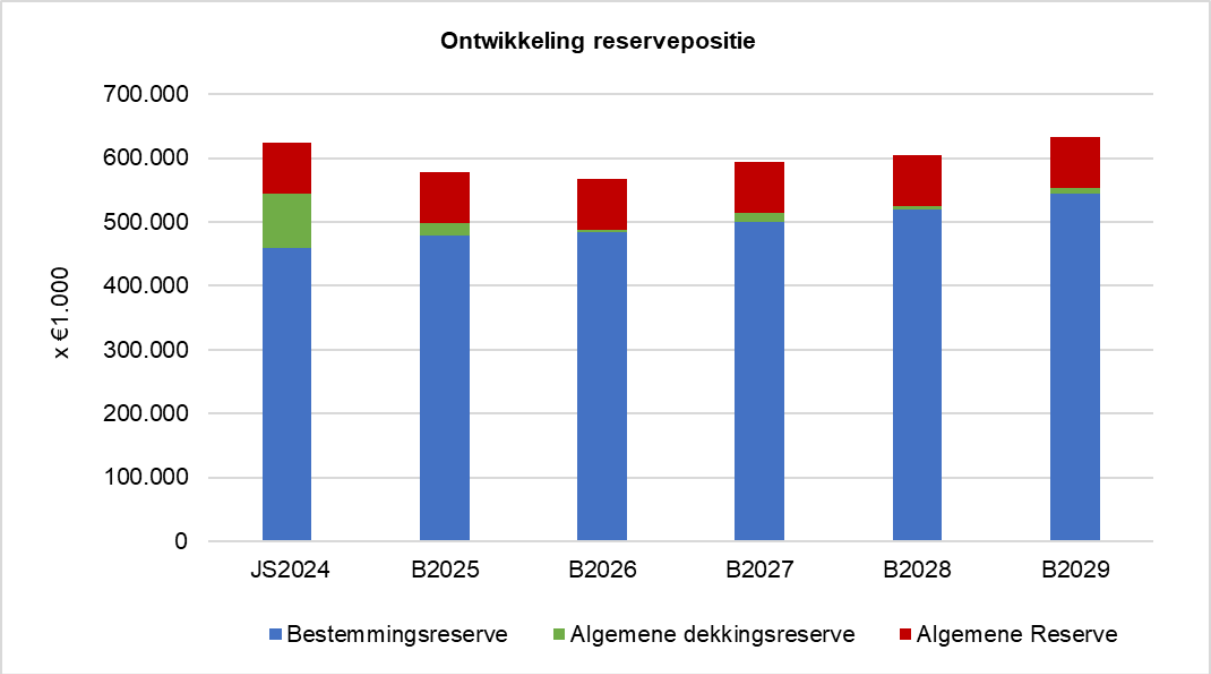
Het saldo dat resteert, wordt - zoals te doen gebruikelijk- verrekend met de algemene dekkingsreserve. Dat is de reserve waarmee we alle overschotten en tekorten van de Planning & Control producten mee verrekenen. Die algemene dekkingsreserve laat de laatste paar jaren een dalende trend zien. In deze begroting storten we in 2026, 2027 en 2029 (en later) een bedrag in de algemene dekkingsreserve, terwijl er in 2028 een bedrag onttrokken wordt. Dit heeft als neveneffect dat onze reservepositie verstevigd wordt en dit heeft weer een positieve impact op onze solvabiliteitsratio. Dit is ook noodzakelijk, want - rekening houdend met het negatieve saldo van de tweede bestuursrapportage - is de algemene dekkingsreserve in 2026 negatief, net als in 2028 en 2029. Als dat binnen de begrotingsperiode niet opgelost wordt, kan dat voor de provincie reden zijn voor preventief toezicht. Dit is een aandachtspunt bij de Voorjaarsnota 2026. Dit betekent wel dat elke wijziging op deze begroting die leidt tot het uitgeven van extra geld, ervoor zorgt dat onze algemene dekkingsreserve nog negatiever wordt, wat ook een negatieve impact heeft op onze solvabiliteitsratio.

Financiële positie gemeente Utrecht

Hieronder staan een aantal financiële kengetallen. Die maken de komende jaren een bepaalde ontwikkeling door. Het is goed om deze financiële kengetallen in samenhang te bezien en ook in de loop van de tijd. Een mindere score op één van de financiële kengetallen in enig jaar is (nog) geen reden tot zorg. Pas wanneer alle financiële kengetallen zich gedurende meerdere jaren negatief dreigen te ontwikkelen, is bijsturing nodig. Gemiddeld genomen scoren we redelijk tot goed op de kengetallen. Onze begroting is in de eerste twee jaren structureel sluitend; de weerstandsratio voldoet aan de norm van 1,0 en onze solvabiliteit ligt rond de 20%. Wel zien we dat onze schuldquote langzaam stijgt en dat onze reservepositie zich weer iets herstelt.

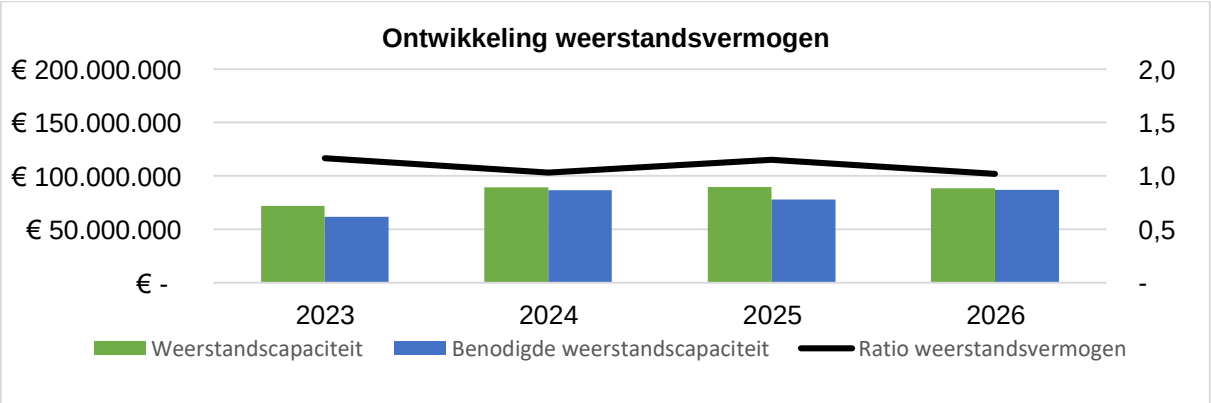
Reservepositie

De reservepositie blijft per saldo meerjarig stabiel. Sinds de Jaarstukken 2024 neemt de omvang van de gemeentelijke reserves wel af. Dit geldt in het bijzonder voor de algemene dekkingsreserve. Vanaf 2027 herstelt de reservepositie zich licht.

Weerstandsvermogen

Voor 2026-2029 is voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar om financiële risico's op te kunnen vangen. De verwachting is dat het weerstandsvermogen de komende jaren gemiddeld 1,0 blijft. De gemeente Utrecht blijft hierdoor in staat om substantiële tegenvallers op te vangen. In 2026 komt de weerstandsratio op 1 uit. De algemene reserves worden niet aangesproken voor een weerstandsratio van 1. De reserves zijn nodig om de solvabiliteit (zie volgende alinea) op peil te houden en voor het financiële ravijn.

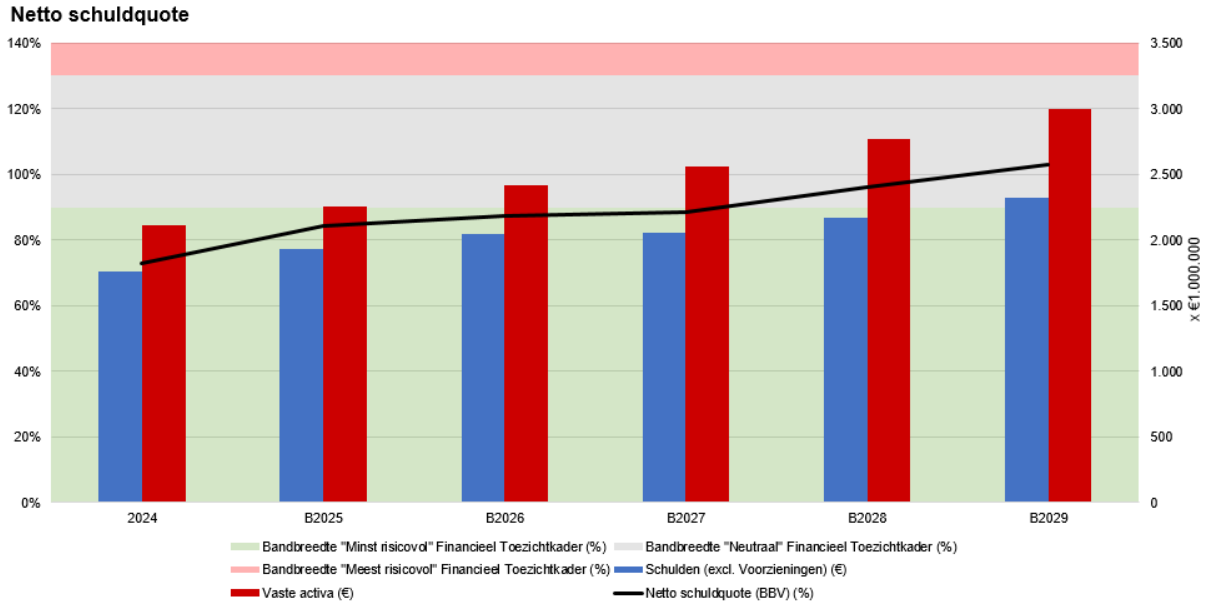
Solvabilteit

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (reserves) en het totale vermogen (reserves en leningen) aan. Des te hoger de solvabiliteitsratio, des te beter gemeenten tegen een financieel stootje kunnen. Uit onderstaande grafiek blijkt dat de solvabiliteit van de gemeente de komende jaren redelijk stabiel blijft en rond de 20% ligt. Doordat we scherper aan de wind zijn gaan varen de afgelopen jaren, is de solvabiliteit iets gedaald. De lagere rijksinkomsten zijn hier mede debet aan geweest. De solvabiliteit onderstreept ook het belang van een goede reservepositie: hoe hoger de reserves, hoe beter de solvabiliteit.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer ten opzichte van het begrotingstotaal. De gemeente hanteert als norm de lijn van het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader GTK van de provincie (een bandbreedte van 90-130%). De netto meerjarige

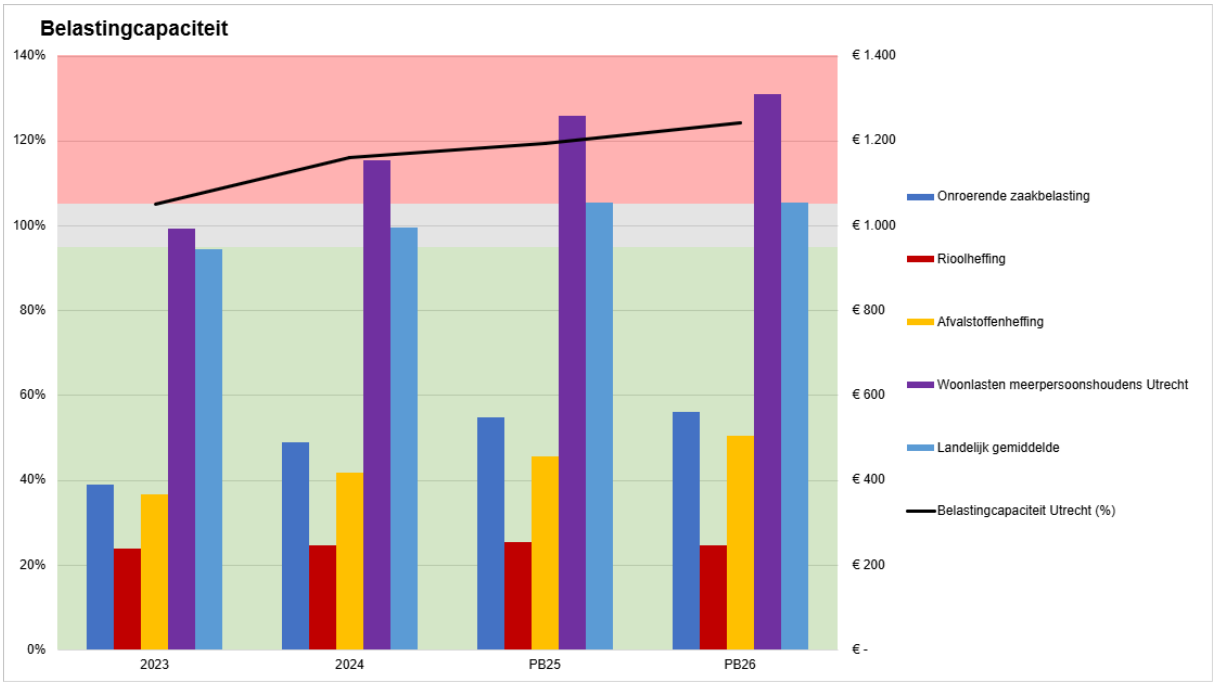
schuldquote loopt op, maar blijft vooralsnog ruimschoots onder de 130%. Het oplopen van de netto schuldquote wordt voornamelijk veroorzaakt door de geplande investeringen in de groei van onze stad. Hoe reëel deze verwachting, gebaseerd op de investeringsambitie is, moet nog blijken. Dankzij meer ervaring met realistisch plannen weten we nu dat de werkelijke schuldontwikkeling door onder andere planningsoptimisme vaak achterbleef bij de ramingen. Dit komt onder meer door personeelstekort, stijgende bouw- en materiaalkosten en planologische procedures. In de Voorjaarsnota 2025 is hier al rekening mee gehouden door ambities deels bij te stellen, rekening houdend met het planningsoptimisme. Hiermee nemen we een verantwoord risico op knelpunten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Utrecht zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. In 2026 neemt de belastingcapaciteit met 4 procentpunt toe ten opzichte van 2025. De belastingcapaciteit kwam in 2025 uit op 120% en in 2026 komt de belastingcapaciteit uit op 124%. Een goede vergelijking is echter nog niet te maken. De Utrechtse tarieven voor 2026 zijn namelijk wel bekend, maar het landelijk gemiddelde is nog gebaseerd op de cijfers van 2025.

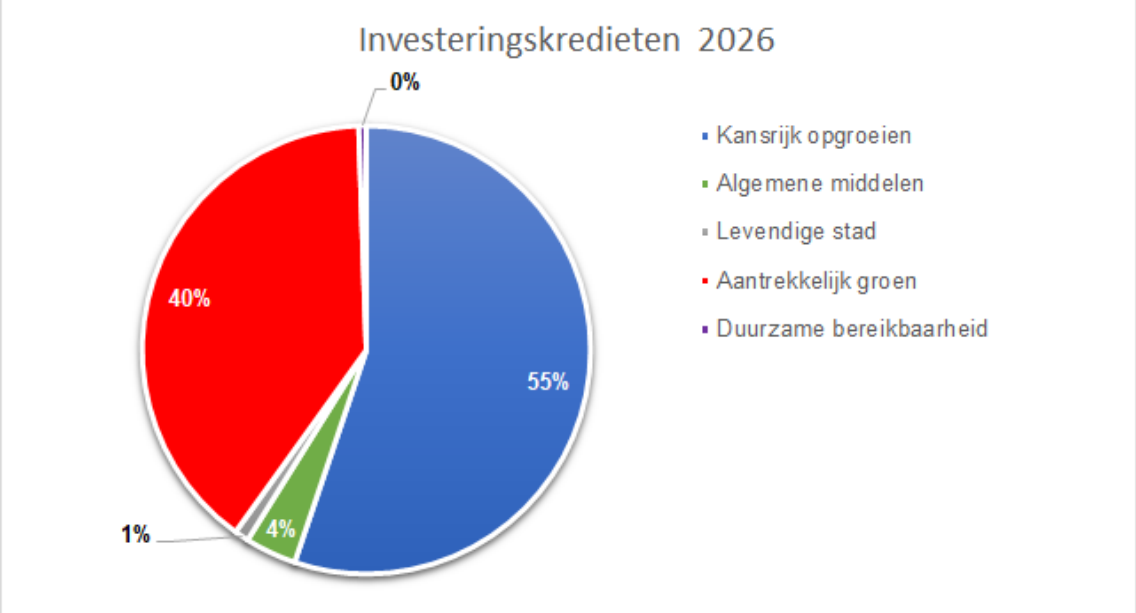
We verwachten uiteindelijk wel een beperkte stijging van de belastingcapaciteit. Deze stijging wordt mede veroorzaakt door wijzigingen in de berekeningsmethodieken van OZB en de afvalstoffenheffing. Bij het vaststellen van de hoogte van de OZB wordt uitsluitend de WOZ-waarde van koopwoningen meegenomen, omdat de OZB alleen wordt betaald door huishoudens met een koopwoning. Bij het vaststellen van de gemeentelijke kosten voor afvalstoffenheffing wordt vanaf nu gebruik gemaakt van het gewogen gemiddelde van de meerpersoonshuishoudens in plaats van de eenpersoonshuishoudens. We zien dat de kosten van het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval toenemen (door onder andere de landelijke CO2-heffing). Dit leidt tot een stijging van de afvalstoffenheffing.

Investeringen in onze stad en inwoners

We investeren jaarlijks vele miljoenen euro's in de groei van onze stad en om de stad in goede staat te houden en te verbeteren. Zoals ook uit de grafiek Netto schuldquote blijkt nemen onze bezittingen door deze investeringen (vaste activa) toe.

Bij deze begroting autoriseert de raad voor 2026 in totaal 279,047 miljoen euro (2025: € 192,3 miljoen) aan nieuwe investeringskredieten. Het totaal geautoriseerd investeringskrediet tot en met 2026 komt nu uit op 2,607 miljard euro, hiervan is 679,108 miljoen euro gerealiseerd. De rest wordt in komende jaren uitgeven, waarvan in 2026 440,237 miljoen euro. In de programma's worden de investeringen nader toegelicht.

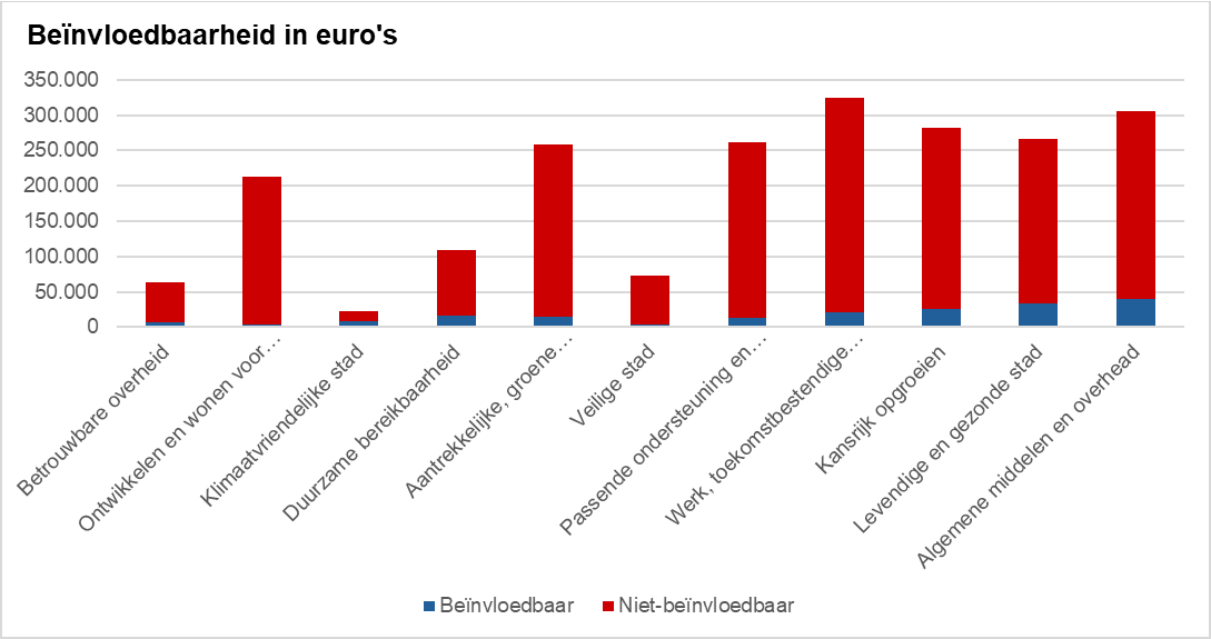

Beïnvloedbaarheid

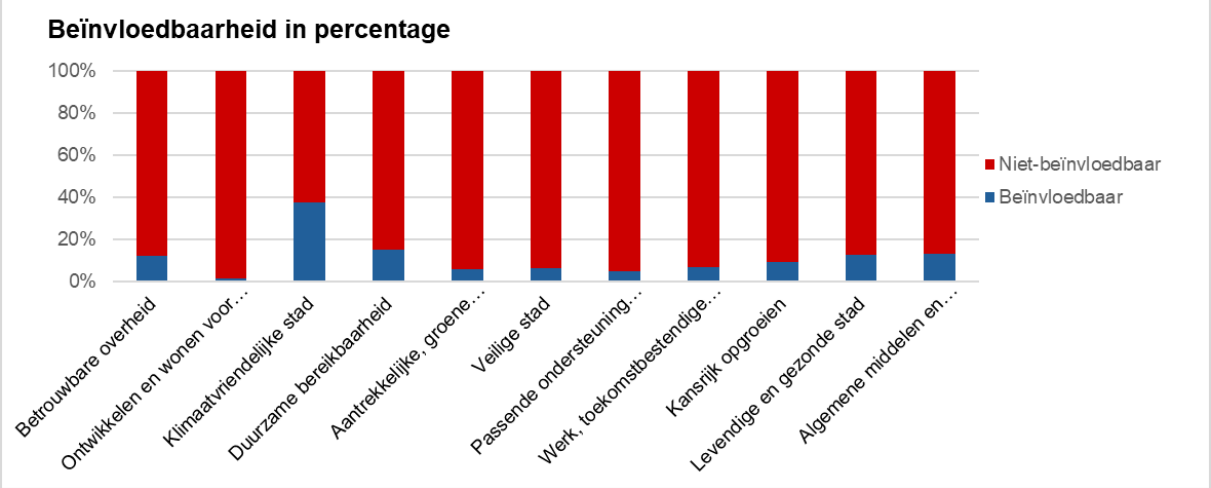
Op het niveau van de doelstellingen binnen een programma biedt deze begroting inzicht in de beïnvloedbaarheid van de uitgaven. De informatie over de beïnvloedbaarheid kan worden gebruikt in bijvoorbeeld takendiscussies. De beïnvloedbare ruimte kan alleen worden ingezet voor nieuw beleid als de bestaande kaders/activiteiten worden aangepast. De beïnvloedbare ruimte hebben we binnen de programma's daarom ook voorzien van inhoudelijke duiding.

Op een begrotingstotaal van ruim 2,177 miljard euro (lasten 2026 inclusief reservemutaties) hebben we € 186,3 miljoen euro aan beïnvloedbare ruimte. Dit is 8,56% van het begrotingstotaal. De beïnvloedbaarheid neemt in de jaren toe. In 2027 is de beïnvloedbare ruimte 9,88% van het begrotingstotaal (2,074 miljard euro).

Onderstaande grafiek toont de beïnvloedbare ruimte per programma in euro's voor het begrotingsjaar 2026.

Onderstaande grafiek toont de beïnvloedbare ruimte per programma in percentages voor begrotingsjaar 2026.

Tot slot

Ondanks de financieel lastige jaren is het dit college gelukt om steeds een sluitende begroting te presenteren. De afgelopen jaren hebben we bovendien fors geïnvesteerd in de stad. Jaarlijks besteden we 2 miljard euro om Utrecht duurzaam en leefbaar te ontwikkelen. Deze collegeperiode is bovendien, inclusief het coalitieakkoord, voor ruim 90 miljoen euro structureel extra geïnvesteerd in de stad. We hebben helaas ook scherpe keuzes moeten maken om tekorten op te lossen. Zo hebben we de afgelopen jaren voor 80 miljoen euro aan structurele bezuinigingen doorgevoerd. Hierbij hebben we echter nooit getornd aan dat wat we als college ook aan de stad na willen laten: barmhartigheid als mantel over al ons beleid. Dit betekent dat we altijd de meest kwetsbaren hebben ontzien en dat we als stad koplopergemeente zijn in actuele (politieke)kwesties die draaien om de zorg en de opvang van mensen, zoals de hervormingsagenda jeugd, de opvang en begeleiding van statushouders en vluchtelingen. Dit college is bovendien altijd fors blijven inzetten op het tegengaan van ongelijkheid, het bestrijden van de woningnood en het aanpakken van de klimaatcrisis.

Om de financiële tegenwind het hoofd te bieden, hebben we altijd financieel, stabiel beleid gevoerd. Maar we hebben ook scherp aan de wind moeten zeilen en de nodige risico's genomen: we hebben forse (financiële) maatregelen genomen, lasten moeten verhogen en onze reserves aangesproken. Bovendien is ons financiële beleid vanaf het begin af aan realistisch geweest: we kunnen niet al onze grootste ambities waarmaken.

Als gevolg hiervan zijn de financiën nu op orde. Echter vraagt ook de (nabije) toekomst om realisme. Het appeltje voor de dorst is op en dus zullen we nu en in de toekomst zorgvuldig om moeten gaan met onze financiën, zodat we de beloftes voor Utrecht waar kunnen blijven maken: voldoende woningen, voorzieningen en groen in een klimaatneutrale stad waar iedereen zichzelf mag zijn en iedereen die dat nodig heeft hulp krijgt. En zodat we ons kunnen blijven wapenen voor externe, autonome ontwikkelingen die altijd van invloed zullen zijn op onze stad zonder muren.

Beleidskaders

Voorjaarsnota 2025 en Eerste Bestuursrapportage 2025

De voorjaarsnota 2025 is het document waarin de integrale afweging plaatsvindt en de beleidsmatige keuzes, inclusief de meerjarige doorkijk, worden gemaakt voor het komende begrotingsjaar. De keuzes worden in de begroting nader uitgewerkt. Een overzicht van moties en amendementen aangenomen naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2025 vindt u hier.

In de eerste bestuursrapportage wordt de lopende begroting bijgesteld, zowel beleidsmatig als financieel.

Coalitieakkoord

Dit betreft het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat'. In de periode van 2022-2026 wordt er aan de slag gegaan met de groeiende ongelijkheid in onze stad, de grote woningnood en de klimaatcrisis.

Aangenomen moties en amendementen

Bij de behandeling van de programmabegroting 2026 in de raadsvergadering van 13 november 2025 zijn onderstaande amendementen en moties aangenomen. De aangenomen amendementen worden in de programmabegroting verwerkt.

Amendement	Omschrijving	Financiële consequentie

Motie	Omschrijving

Programma 's

Betrouwbare overheid

Programma overzicht

We zorgen voor betrouwbare dienstverlening en rechtvaardige behandeling.

Portefeuillehouder(s): Sharon Dijksma, Rachel Streefland, Eva Oosters, Dennis de Vries en Linda Voortman

Financiën programma

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	13.499	13.758	9.185	9.235	9.235	9.235
Lasten	66.202	71.390	63.110	60.239	60.140	60.140
Saldo Baten en Lasten	**-52.702**	**-57.631**	**-53.925**	**-51.004**	**-50.905**	**-50.905**
Onttrekking reserves	695	1.175	0	0	0	0
Toevoeging reserves	211	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**484**	**1.175**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-52.218**	**-56.456**	**-53.925**	**-51.004**	**-50.905**	**-50.905**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026

De baten in dit programma zijn 9,185 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Bovengemeentelijke samenwerking (0,674 miljoen euro)
- Inkomsten uit leges burgerzaken (8,5 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 63,010 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Raad en college (12,707 miljoen euro)
- Bovengemeentelijke en internationale samenwerking (3,550 miljoen euro)
- Initiatievenfonds (4,7 miljoen euro)
- Wijkbureaus (12,170 miljoen euro): hierin zit o.a. ook incidenteel meerjarig budget voor Buurt- en wijkgericht werken (1,3 miljoen euro)
- Dienstverlening Burgerzaken (15,7 miljoen euro; waaronder budget voor het organiseren van verkiezingen 2,2 miljoen euro)
- Dienstverlening klantcontactcentrum (7,6 miljoen euro) en Publieksdienstverlening (2,6 miljoen euro)
- Subsidie voor Het Utrechts Archief (3,694 miljoen euro)

In dit programma vinden in 2026 geen mutaties op de reserves plaats.

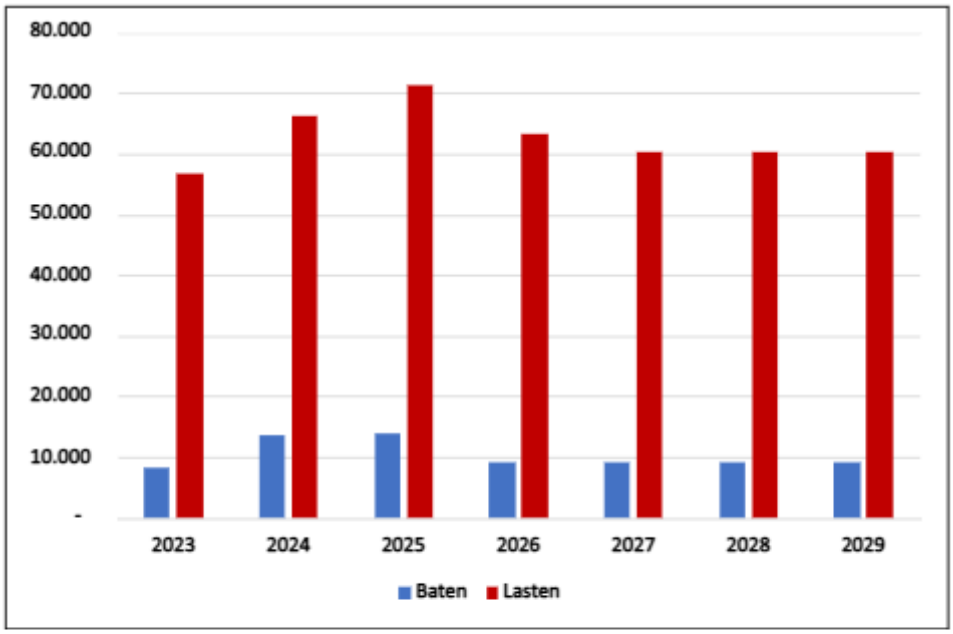
Hervormingen en bezuinigingen
In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

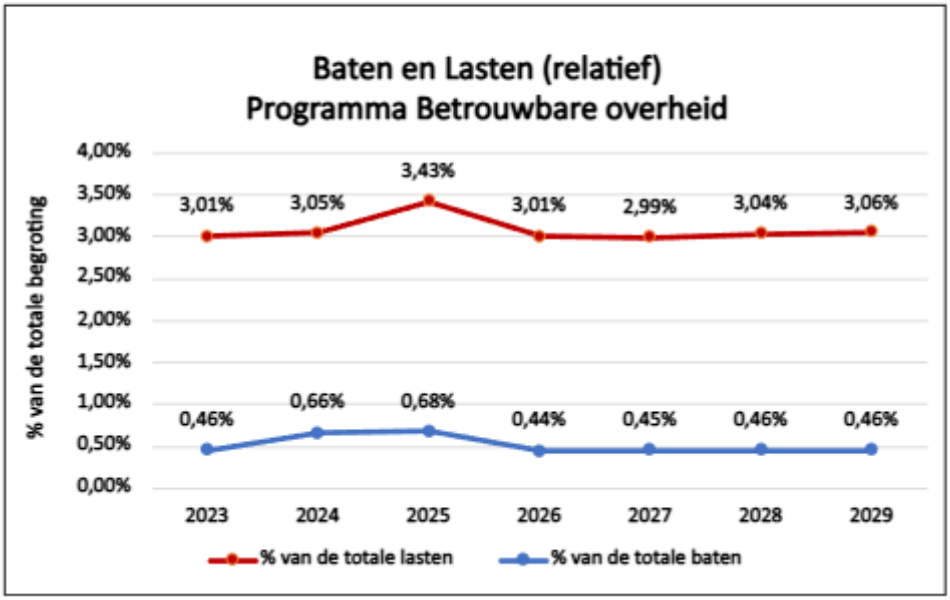
x € 1.000

Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	-100	497	550	550	550	550
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening	-	66	66	66	66	66
Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening	-	51	51	51	51	51
Registratie Niet Ingezeten kostendekkend uitvoeren	-	89	89	89	89	89
Sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag	-	479	545	545	545	545
Differentiëren dienstverlening wijkbureaus	-	309	309	309	309	309
Totaal	**-100**	**1.491**	**1.610**	**1.610**	**1.610**	**1.610**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Raad en College

De gemeenteraad en het college van b&w vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus	2023	Kaders ten behoeve van de rolverdeling tussen raad en college, en duidelijke afspraken over sturen en verantwoording van beleid.
Raadsvoorstel werkdruk en werkwijze	2025	Voorstel voor een nieuwe werkwijze voor de raad om de werkdruk te verlagen

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% Utrechters dat vertrouwen heeft in de gemeenteraad	55% (2021)	-	52%	-	53%	-

Uitgebreidere informatie over de externe indicator die betrekking heeft op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteit in het begrotingsjaar

Gemeenteraad

- Naar aanleiding van het Raadsvoorstel Werkdruk & Werkwijze wijzigt vanaf september 2025 de vergaderstructuur en na de raadswissel in 2026 gaat de raad aan de slag met een nieuwe werkwijze. Deze nieuwe werkwijze moet de werkdruk van raadsleden verlagen, waardoor er meer tijd overblijft voor contact met inwoners, er wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de beeldvorming en het raadswerk qua tijdsinvestering toegankelijk blijft voor een brede groep inwoners.
- De raad onderzoekt hoe ze uitvoering kan geven aan M56 ‘Participeren kun je leren’, naar aanleiding waarvan de raad met Utrechters in gesprek gaat over hoe het contact tussen raad en Utrechters verbeterd kan worden.

College

- In 2026 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. We zorgen voor een professionele collegewissel (overdracht).

Activiteiten die we niet meer doen

Gemeenteraad

Niet van toepassing

College

Niet van toepassing

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

Gemeenteraad

- Democratieprogramma: het Democratieprogramma richt zich op het enthousiasmeren en onderwijzen van jongere en volwassen Utrechters over lokaal bestuur, de gemeenteraad, het besluitvormingsproces én hun eigen invloed hierop (externe indicator).
- Raad in de Wijk: de raad weet wat er speelt in wijken door aanwezig te zijn, het gesprek aan te gaan, te luisteren en vragen te stellen; de raad is zichtbaar en benaderbaar voor mensen in de wijk. Ook na de raadswissel blijven we de verschillende wijken in gemeente Utrecht bezoeken (externe indicator).
- Raadsinformatiebijeenkomsten: voor de beeldvorming van de raadsleden over een onderwerp worden er openbare raadsinformatiebijeenkomsten (RIB) georganiseerd die raadsleden zelf kunnen agenderen. We onderzoeken hoe wij hier een kwaliteitsimpuls aan kunnen geven (externe indicator).
- Instrumenten: Utrechters hebben verschillende instrumenten tot hun beschikking om in contact te komen met de raad, bijvoorbeeld de petitie, inwonersagendering en inwonersmotie. De raad richt deze instrumenten en bijbehorende processen zo in dat dit laagdrempelig in gebruik is voor Utrechters.
- Adviescommissie Participatie: met deze adviescommissie heeft de raad een plek waar de raad kan reflecteren op haar eigen rol in participatie, maar ook op andere onderwerpen die raken aan de relatie tussen de gemeenteraad en Utrechters, en zo kan leren.
- Het werkdrukonderzoek uit 2023 naar aanleiding van M367 Doeltreffende raad Utrecht heeft een aantal aanbevelingen opgeleverd waaraan het dagelijks bestuur van de raad invulling heeft willen geven. Zo gelden er nu eindtijden voor raadsinformatiebijeenkomsten en commissievergaderingen en is de aanvangstijd voor raadsvergaderingen vervroegd. Bovendien loopt er een pilot waarin voor een raadsvergadering twee (in plaats van drie) dagdelen worden ingepland. Ook in 2025 vindt er weer een onderzoek plaats naar de werkdruk voor raads- en commissieleden (interne indicator).

College

- Het college voert het dagelijks bestuur van gemeente Utrecht binnen de kaders die door de gemeenteraad zijn vastgesteld;
- komt wekelijks bijeen voor besluitvorming;
- informeert de gemeenteraad onder andere via raadsbrieven over de voortgang, toezeggingen en actuele ontwikkelingen;
- is verantwoordelijk voor een nauwkeurige en transparante uitvoering van de referendumverordening;
- betrekt de inbreng van inwoners, ondernemers en organisaties bij hun werkzaamheden;
- ondersteunt verbindende feesten en bijeenkomsten, zowel de jaarlijks terugkerende (zoals Sinterklaasintocht, 4 en 5 mei etc.) als incidentele voor inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben, of een blijk van waardering verdienen
- blijft zich inzetten op de uitvoering van het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht". Na vaststellen van een nieuw coalitieakkoord zal dit akkoord de basis zijn voor verdere uitvoering. De planning van de uitvoering van het coalitieakkoord wordt inzichtelijk gemaakt in de Planning & Control - begrotingscyclus.

- Collegeleden vertegenwoordigen het gemeentebestuur bij uiteenlopende gelegenheden op de diverse beleidsterreinen.
- In 2026 worden voor de collegeleden (gezamenlijke) thematische werkbezoeken en kennismakingen/ontmoetingen met stedelijke en regionale partners georganiseerd.

Financiën Raad en college

x €1.000

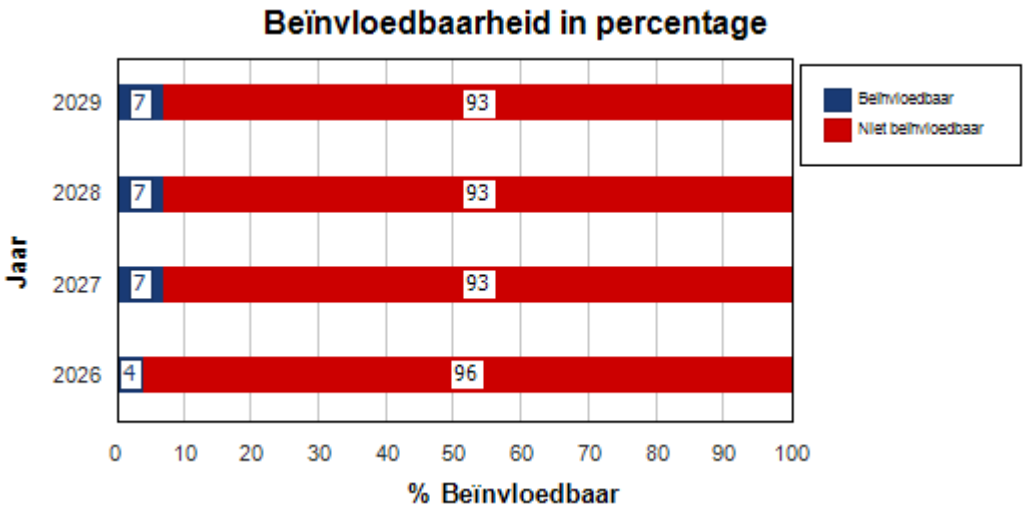
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	36	0	0	0	0	0
Lasten	13.423	12.178	12.707	12.362	12.362	12.362
Saldo Baten en Lasten	**-13.387**	**-12.178**	**-12.707**	**-12.362**	**-12.362**	**-12.362**
Onttrekking reserves	465	128	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**465**	**128**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-12.922**	**-12.050**	**-12.707**	**-12.362**	**-12.362**	**-12.362**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Bij raadsorganen nemen de begrote lasten met 0,529 miljoen euro toe door indexatie van de budgetten en omdat er elke vier jaar extra budget beschikbaar is voor de raadswissel.	529	I/S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 4%, 2027 7%, 2028 7% en voor 2029 7%

Binnen deze doelstelling is slechts een beperkt deel van de lasten beïnvloedbaar. De kosten voor college en raad, zoals personeelskosten, raadsvergoedingen en fractiebijdragen zijn grotendeels wettelijk verplicht of liggen vast in verordeningen. De raad kan deze verordeningen wijzigen. Beïnvloedbaar zijn ook de bijdragen aan de volksfeesten. Dit zijn bijvoorbeeld de intocht van Sinterklaas, 4 mei viering, bevrijdingsfestival en de carnavalsoptocht. Via subsidie aan vrijwilligersorganisaties en bewonersactiviteiten draagt onze gemeente Utrecht hieraan bij. Bezuinigingen op deze bijdragen zouden ten kosten kunnen gaan van verbinding met de stad en het behoud van tradities.

Doelstelling 2: Bovengemeentelijke belangen

De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal.

Beleidskader
Deze doelstelling heeft geen specifiek beleidskader.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
- Vanaf 15 september 2026 is Utrecht een jaar lang voorzitter van de G4.
- Van 8 tot en met 10 juni 2026 organiseert Utrecht samen met Eurocities de "Eurocities annual conference" in Utrecht.

Activiteiten die we niet meer doen

- Van 1 januari 2024 tot en met december 2025 was Utrecht voorzitter van het Europese netwerk POLIS, een netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken op gebied van innovatieve oplossingen met betrekking tot mobiliteit.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We vertalen het Utrechtse coalitieakkoord naar lobby inzet die we onder de aandacht brengen bij bewindspersonen, Eerste en Tweede Kamerleden, de formerende partijen en in Brussel, al dan niet samen met de vier grote steden (G4: Den Haag, Utrecht, Rotterdam en Amsterdam) de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en andere partners. Prioritering hierin is noodzakelijk omdat wij niet over voldoende middelen beschikken om met alle activiteiten die hiervoor nodig zijn aan de slag te gaan. Hierin worden keuzes gemaakt.
- We bouwen verder aan een relevant regionaal en (inter)nationaal netwerk voor al onze bestuurders, met wie zij kunnen optrekken om de doelen uit het coalitieakkoord te halen en om de Utrechtse agenda te laten aansluiten op die van belangrijke partners.
- We werken samen met de regio om Utrechtse belangen te behartigen zoals het aantrekken van landelijke investeringen voor de OV schaalsprong (Merwedelijn). Dat doen we onder het label Metropool Regio Utrecht. Daarbij zetten we in op het versterken van het profiel van de regio middels positionering Utrecht, Heart of Health waarbij we onder andere samenwerken met de Economic Board Utrecht (EBU).
- Wij willen dat Utrecht een voortrekkersrol speelt bij de internationale klimaatdoelstellingen en daarom zoeken we zowel op regionaal, nationaal als op internationaal niveau strategische samenwerkingen op. Wij zetten ons o.a. in voor een grotere rol van steden in de klimaatafspraken.
- We werken samen met onze regiogemeenten in de UTRECHT10 (U10) aan de uitvoering van
- onze gezamenlijke opgaven onder andere door uitvoering te geven aan het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP). We kijken scherp naar onze regionale inzet en capaciteit en kijken per vraagstuk op welk schaalniveau en in welke coalitie dat wordt opgepakt.
- We zijn actief lid van onder andere de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Eurocities, ICLEI (local governments for sustainability) en POLIS (netwerk van Europese steden en regio's die samenwerken op gebied van innovatieve oplossingen met betrekking tot mobiliteit) en nemen waar nuttig bestuurlijke posities in.
- We organiseren kennisuitwisseling met nationale en internationale partners door middel van ontvangst van delegaties en organisatie van werkbezoeken op verschillende onderwerpen. Ook zetten we in op het aantrekken van internationale evenementen of conferenties die passen bij de ambities van onze stad. In het kader van bezuinigingen zullen we dit in vergelijking met voorgaande jaren minder doen.
- We nemen gericht deel aan internationale (economische) missies die bijdragen aan het Utrechtse profiel en vestigingsklimaat in samenwerking met partners als Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO), Regionale Ontwikkelings Maatschappijen (ROM) en Economic Board Utrecht (EBU).

Financiën Bovengemeentelijke belangen

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.542	674	674	674	674	674
Lasten	5.319	4.805	3.550	3.550	3.550	3.550
Saldo Baten en Lasten	**-3.777**	**-4.131**	**-2.876**	**-2.876**	**-2.876**	**-2.876**
Onttrekking reserves	0	833	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**833**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-3.777**	**-3.298**	**-2.876**	**-2.876**	**-2.876**	**-2.876**

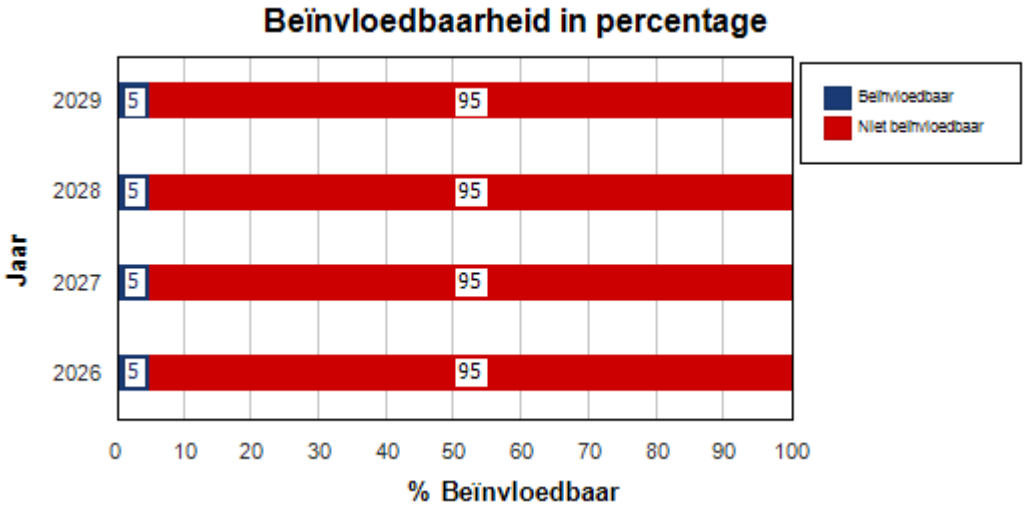
x € 1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
In diverse circulaires wordt er incidenteel budget voor het programma RES (Regionale Energie Strategie-U10) beschikbaar gesteld. In 2026 is dit 1,2 miljoen minder dan in 2025.	-1.201	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Op basis van de septembercirculaire 2024 wordt er in boekjaar 2025 een bedrag van 0,371 miljoen euro onttrokken aan de Algemene reserve voor de Regionale Energie Strategie-U10 en op basis van de decembercirculaire 2024 een bedrag van 0,462 miljoen euro. In 2026 is dat niet het geval.	-833	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen in de reserves die moeten worden toegelicht.	-	I

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 5 %, 2027 5%, 2028 5% en voor 2029 5%

Binnen deze doelstelling is slechts een beperkt deel van de lasten beïnvloedbaar. Bovengemeentelijke samenwerking wordt in convenanten en gemeenschappelijke regelingen, zoals U10, VNG en G4, aangegaan. Uittreding is mogelijk, maar heeft langdurige ontvlechtingstrajecten en frictiekosten tot gevolg. Internationale samenwerkingen zijn ook deels beïnvloedbaar. Hier gaat het om lokaal beleid gekoppeld aan de “Sustainable Development Goals, of Global goals (VN)”. Het is mogelijk te stoppen met de samenwerking, maar dat vraagt om een verandering van het Utrechts beleid.

Doelstelling 3: Betrokken Utrechters

Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk, en/of stad.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Uitvoeringsprogramma Buurt- en wijkgericht werken	2024	Uitvoeringsprogramma geeft richting aan het verder ontwikkelen van buurt- en wijkgericht werken.
Samen stad maken. Geen Utrecht zonder U.	2024	Beleidsnota geeft richting aan meer zeggenschap voor Utrechters.
Samen voor Overvecht	2019	Ambitiedocument Samen voor Overvecht.
Initiatievenfonds	2015	Subsidieregeling voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% Utrechters dat vertrouwen heeft in de lokale overheid	53% (2023)	-	54%	-	56%	-
% Utrechters dat vindt dat de gemeente eerlijk en open is in het contact met inwoners.	27% (2023)	-	28%	-	30%	-
% Utrechters dat betrokken is in de buurt bij één of meerdere activiteiten	54% (2023)	-	55%	-	57%	-

Uitgebreidere informatie over de externe indicator die betrekking heeft op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Starten met de uitvoering van de regiodeal Vitale Wijken 2.0 waarmee de 5 ambities van de wijkaanpak Samen voor Overvecht een extra impuls krijgen. Het Rijk heeft een bedrag van €10 miljoen euro toegezegd voor een uitvoeringsperiode van 4 (of max 5) jaar.
- Sturen van de eerste monitor Samen stad maken met een voortgangsbrief in Q1.
- Zichtbaar maken en monitoren van het bewonersbod.
- Voor de doorontwikkeling van de digitale samenwerking met de stad doen we een nieuwe aanbesteding om te overwegen of DenkMee nog het beste aansluit bij de doelstellingen van het programma Samen stad maken.
- Maatregelen uit het uitvoeringsprogramma ‘Samenwerken met jeugd’ in praktijk brengen.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Door de bezuinigingsmaatregelen uit de voorjaarsnota 2024 is vanaf 2026 het subsidiebudget van het Initiatievenfonds verlaagd met 0,819 miljoen euro. De bezuiniging wordt ingevuld door een maximaal totaalbedrag te reserveren voor aanpassingen aan de openbare ruimte die meer kosten dan €5000,-.
- Faciliteren van bewoners en organisaties bij hun initiatieven in buurt, wijk en stad met onder andere het Initiatievenfonds.
- Inwoners kunnen in iedere wijk terecht op het wijkspreekuur van de wijkwethouder.
- Dienstverlening vanuit de wijkbureaus afstemmen op wat een wijk of buurt nodig heeft, wat we daar willen bereiken en welke inzet daarvoor nodig is.
- Samen met de stad de kennis van de buurten verbinden en vertalen naar wat nodig is in de buurten.
- Openstellen van het wijkbureau als netwerkplek voor medewerkers en professionals in de wijk om kennis en kunde over de Utrechtse buurten uit te wisselen en samen te laten komen.
- Versterken van het buurt- en wijkgericht werken door te werken aan de 4 ambities van het uitvoeringsprogramma buurt- en wijkgericht werken en het uitvoeren van de 14 maatregelen.

- Omdat de incidentele middelen stoppen, is 2026 het laatste jaar dat we in de 6 buurten met een buurtagenda met bewoners, ondernemers en organisaties de buurtagenda's uitvoeren, prioriteiten bepalen en bijsturen waar nodig.
- Met bewoners, ondernemers, organisaties uit de wijk en het Rijk gezamenlijk de regie voeren en de koers bepalen van de aangescherpte wijkaanpak Samen voor Overvecht.
- Uitvoeren van de vernieuwde nadere regel Samen voor Overvecht, waarin de beoogde impact en goede samenwerking tussen partijen als prominente pijlers zijn opgenomen.
- Ondersteunen van de wijkplatforms door onder andere individuele begeleiding en organiseren van stedelijke kennisbijeenkomsten.
- Faciliteren van een feestelijke jaarwisseling vanuit het advies van het Burgerberaad.
- Vergroten eigenaarschap van Utrechters, onder andere door betere samenwerking tussen gemeente, fondsen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven bij ondersteuning van maatschappelijke initiatieven.
- Doorgaan met de reflectiegroep Samen stad maken van betrokken Utrechters en ambtenaren
- Werken met het Kompas voor zeggenschap voor het kiezen van samenwerkingsvormen bij plan- en beleidsontwikkeling en uitvoering.
- Werken aan het vakmanschap van onze medewerkers op het gebied van Samen stad maken door systematisch leren, trainingen, intervisie en casusbesprekingen.
- Faciliteren, stimuleren en controleren op de toepassing van de uitgangspunten van Samen stad maken bij gemeentelijke projecten, onder andere door het aanbieden van formats en instructies.
- Verkennen van een volgend burgerberaad met een start in 2026 na de gemeenteraadsverkiezingen.

Financiën Betrokken Utrechters

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.644	2.793	0	0	0	0
Lasten	15.988	21.407	16.987	15.097	15.097	15.097
Saldo Baten en Lasten	**-14.344**	**-18.614**	**-16.987**	**-15.097**	**-15.097**	**-15.097**
Onttrekking reserves	211	50	0	0	0	0
Toevoeging reserves	211	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**50**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-14.344**	**-18.564**	**-16.987**	**-15.097**	**-15.097**	**-15.097**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-2.793**	**I**
Verlaging van de baten door wegvallen van de SPUK-middelen voor Samen Voor Overvecht	-2.793	I
Lasten	**-4.420**	I/S
Verlaging van de lasten door wegvallen van de SPUK-middelen voor Samen Voor Overvecht	-2.793	I
Verlaging van budget Initiatievenfonds door de bezuinigingen zoals besloten in de voorjaarsnota 2024	-770	S
Verlaging van budget intensivering samen voor Overvecht door de bezuinigingen zoals besloten in de voorjaarsnota 2024	-719	S

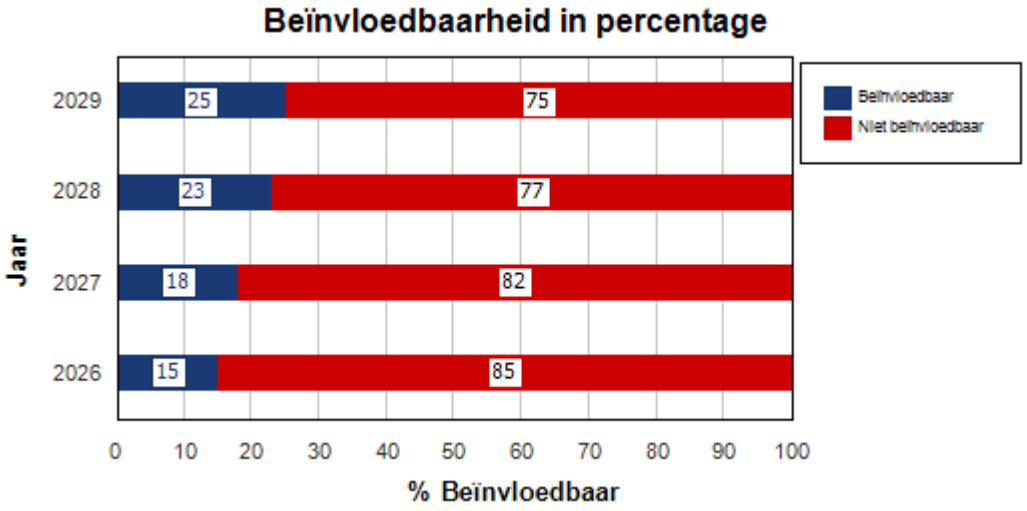
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Verlaging van budget Fysieke locaties wijkbureaus door de bezuinigingen zoals besloten in de voorjaarsnota 2024	-103	S
Verlaging van budget Samen stad maken en terugdraaien intensivering coalitieakkoord zoals besloten in de voorjaarsnota 2024	-149	S
Verhoging van budget Samen stad maken en terugdraaien intensivering coalitieakkoord zoals besloten bij amendement 156 bij de voorjaarsnota 2025	100	S
Verlaging van budget Wijkbureaus differentiëren dienstverlening zoals besloten in de voorjaarsnota 2025	-309	S
Verlaging van de lasten door (incidenteel) budget in 2025 voor integrale aanpak vanuit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid voor Samen voor Overvecht	-50	I
Verhoging van de lasten door loon-en prijscompensatie (*correctie 2025 en toevoeging 2026*)	373	S
**In 2027 dalen de lasten verder ten opzichte van 2026 met 1,890 miljoen euro door het wegvallen van de incidenteel toegekende coalitiemiddelen (1,390 miljoen euro) en het incidenteel toegekende budget bij de voorjaarsnota 2025 voor de jaarwisseling (2025 0,500 miljoen euro en 2026 0,500 miljoen euro).*		

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 15%, 2027 18%, 2028 23% en voor 2029 25%

De beïnvloedbare ruimte binnen deze doelstelling betreft de structurele middelen voor het Initiatievenfonds en de bij het coalitieakkoord beschikbaar gestelde (incidentele) middelen voor Samen stad maken, de Wijk- en buurtaanpak inclusief de buurtagenda's, en programma Samen voor Overvecht. Het Initiatievenfonds is voor lokale (wijk-)initiatieven van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisatie. Het gaat om initiatieven in het sociale domein en in het ruimtelijke domein.
Bij de UBA-maatregelen (zie voorjaarsnota 2024) en de hervormingsbezuinigingen (zie voorjaarsnota 2025) is op al deze onderdelen per 2026 het budget verlaagd.

Doelstelling 4: Informatie en dienstverlening

De informatievoorziening en dienstverlening aan de inwoners en ondernemers van Utrecht is betrouwbaar, actueel, begrijpelijk, toegankelijk en passend bij de vraag.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie en meerjarenperspectief 2023-2033 op dienstverlening	2023	Aanvullende richting gevende afspraken over de dienstverlening van de gemeente Utrecht.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Klanttevredenheid eerstelijns contactmomenten.		8,1	7,2	7,2	7,2	7,2
Klanttevredenheid Burgerzaken.		8,5	8	8	8	8

Uitgebreidere informatie over de effectindicator die betrekking heeft op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
- We hebben een BRP straat, waardoor Utrecht samen met enkele andere gemeenten in Nederland ervoor zorgt dat statushouders en asielzoekers, langer dan 6 maanden in Nederland, ingeschreven worden in de Basisregistratie Personen (BRP).

Activiteiten die we niet meer doen
- Zoals besloten in de Voorjaarsnota 2024:
    - stoppen we met webcare.
    - stoppen we met informatievoorziening via het klantcontactcentrum op woensdag- en vrijdagmiddag na 13.00 uur.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen
- Het aanbieden van alle vormen van de dienstverlening van Burgerzaken. Waarbij we:
    - Geen extra inzet meer leveren voor de registratie van niet ingezetenen (RNI), maar dit binnen de middelen die het rijk beschikbaar stelt uitvoeren.
    - Na zorgvuldig onderzoek bij welke verhuisaangiften dit realistisch is, worden er meer mutaties met betrekking tot verhuizingen geautomatiseerd verwerkt.
    - Processen Burgerzaken en inzet van digitalisering continu doorontwikkelen om efficiënter te kunnen werken.
    - We continueren de proef digitale aanvraag naturalisatie samen met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en enkele andere gemeenten. De proef is bedoeld om een

efficiënter proces in te richten voor zowel gemeenten als IND, waardoor de doorlooptijd voor de zelfredzame inwoner wordt verkort.

- We organiseren de gemeenteraadsverkiezing.
- Informatievoorziening telefonisch, digitaal en fysiek (Gemeentelijk Servicepunt).
- Verbetering van de dienstverlening via het programma Publieksdienstverlening, waarin ook de aanbevelingen uit het rapport over de toeslagen affaire worden meegenomen. Door de verlaging van het investeringsbudget wordt de uitvoering van de visie op dienstverlening aangepast en vertraagd. Via de jaarlijkse voortgangsbrief Publieksdienstverlening wordt u geïnformeerd over de lopende activiteiten.
- Investeren in het aantrekken, opleiden en behouden van voldoende (nieuwe) medewerkers om aan de (groeiende) vraag naar dienstverlening te kunnen blijven voldoen.

Financiën Informatie en dienstverlening

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	10.277	10.292	8.511	8.561	8.561	8.561
Lasten	31.471	33.000	29.865	29.230	29.131	29.131
Saldo Baten en Lasten	**-21.194**	**-22.708**	**-21.354**	**-20.668**	**-20.569**	**-20.569**
Onttrekking reserves	19	164	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**19**	**164**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-21.175**	**-22.544**	**-21.354**	**-20.668**	**-20.569**	**-20.569**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten	**-1.781**	
Daling van de baten voor de legesproducten reisdocumenten en naturalisaties: Het verhoogde aantal in 2025 (*zie ook eerste bestuursrapportage 2025*) heeft geleid tot incidenteel hogere baten in 2025 ten opzichte van de "structurele begroting" 2026 (zie ook toelichting lasten).	-2.000	I
Loon- en prijscompensatie (effect toegepaste structurele compensatie vanaf 2026)	194	S
Lasten	**-3.135**	
Daling van de lasten voor de legesproducten reisdocumenten en naturalisaties: Het verhoogde aantal in 2025*ie ook eerste bestuursrapportage 2025*) heeft geleid tot incidenteel hogere lasten in 2025 ten opzichte van de "structurele begroting" 2026.	-1.900	I
Verlaging van budget verkiezingen door geen reserve (budget) meer aan te houden voor ongeplande verkiezingen zoals besloten in de voorjaarsnota 2024)	-257	S
Verlaging van budget dienstverleningskanalen zoals besloten in voorjaarsnota 2024	-72	S
Verlaging van budget door stoppen met webcare zoals besloten in de voorjaarsnota 2024 (amendement 119 deel 1)	- 41	S

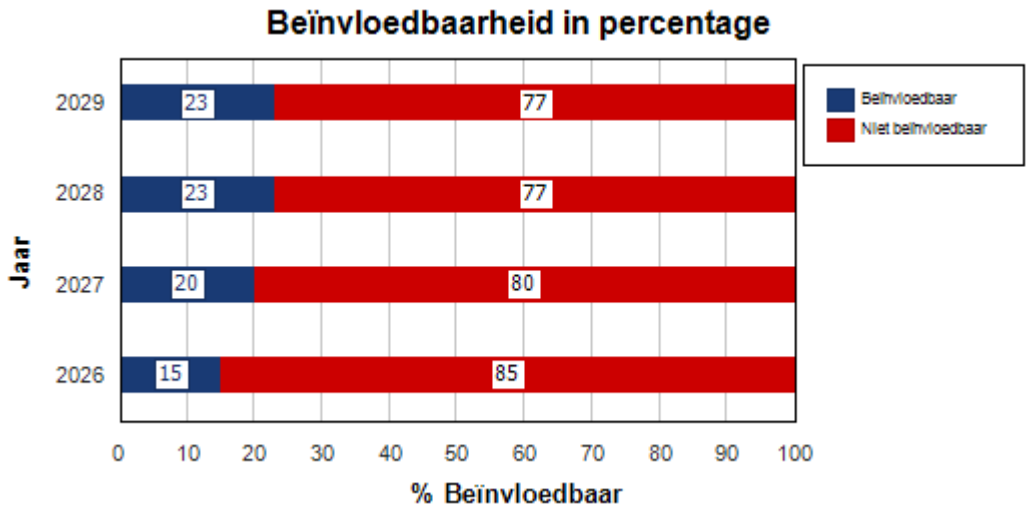
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Verlaging van budget door de hervormingsmaatregel: efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken zoals besloten in de voorjaarsnota 2025	-497	S
Verlaging van budget door de hervormingsmaatregel: verlagen kwaliteit interne dienstverlening zoals besloten in de voorjaarsnota 2025	-66	S
Verlaging van budget door de hervormingsmaatregel: Korten op investeringsbudget Publieksdienstverlening zoals besloten in de voorjaarsnota 2025	-54	S
Verlaging van budget door de hervormingsmaatregel: Registratie Niet-Ingezeten kostendekkend uitvoeren	-89	S
Verlaging van budget sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag	-479	S
Overig: verhoging van budget o.a. loon en prijscompensatie	320	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 15%, 2027 20%, 2028 23% en voor 2029 23%

Binnen deze doelstelling vallen de onderdelen burgerzaken, Klantcontactcentrum (KCC), publieksdienstverlening en Het Utrechts archief (HUA). De lasten van Burgerzaken (wettelijke taken) en KCC zijn beperkt beïnvloedbaar: In het kader van de hervormingsbezuinigingen (zie voorjaarsnota 2025) is voor deze onderdelen het budget vanaf 2026 verlaagd door een aantal maatregelen: zoals het sluiten KCC (Klant contact center) op woensdag- en vrijdagmiddag; en het vereenvoudigen en standaardiseren van een aantal processen zoals verhuizingen. Ook op het onderdeel publieksdienstverlening is het beschikbare investeringsbudget voor innovatieve ontwikkelingen verlaagd door de hervormingsmaatregelen. De kosten voor het Utrechts archief (HUA) zijn niet beïnvloedbaar, doordat we hier middels een gemeenschappelijke regeling in deel nemen. Er speelt momenteel een ontvlechtingstraject (Zie paragraaf Verbonden Partijen.).

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
In onze ambities maken we keuzes die op gespannen voet kunnen staan met wat bewoners, ondernemers en organisaties willen voor hun buurt of wijk waardoor die het idee kunnen krijgen dat de gemeente niets heeft gedaan met hun bijdrage om het beleid te beïnvloeden.	Met het programma Samen stad maken, geen Utrecht zonder U en het Kompas voor zeggenschap, zorgen we ervoor dat we alle verschillende belangen ophalen (stedelijk en buurt, omwonenden en gebruikers). Aan de voorkant zijn we in het samenwerkingsplan helder over de samenwerkingsvorm en zeggenschap. Achteraf maken we in het samenwerkingsverslag inzichtelijk welke inbreng er is opgehaald, hoe we dit hebben gewogen en wat dat heeft betekend voor het voorstel dat voorligt.
Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door acute incidenten/calamiteiten, zoals: uitvallen van ICT-systemen, ontoegankelijkheid gebouw en landelijke ontwikkelingen	Een actueel business continuïteitsplan (BCP), waarin beschreven is welke acties we ondernemen als het risico zich voordoet
Niet, niet goed, niet tijdig kunnen leveren van informatie en/of dienstverlening door onvoldoende beschikbaar personele capaciteit (kwalitatief en/of kwantitatief) om de veranderde vraag door onder andere de veranderende samenstelling van de populatie en ondermijnende criminaliteit, aan te kunnen.	Actieve arbeidsmarkt strategie gericht op uitbreiding van de vaste formatie ten opzichte van de flexibele schil en investeren in opleiding en training voor de werknemers.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Het Utrechts Archief	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.	3.694

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
De gemeenteraad en het college van B&W vormen samen een betrouwbaar bestuur van de stad					
Ondersteunen raadgevend referendum	Bij de organisatie van een raadgevend referendum kunnen voorstanders, tegenstanders en bewoners met een neutrale opstelling een subsidiebedrag aanvragen ter ondersteuning campagneactiviteiten of de meningsvorming in het publieke debat.	36	36	0	0
Volksfeesten	Organiseren en uitvoeren van volksfeesten	230	230	230	0
Totaal 1		266	266	230	0
Utrechters zijn actief in de eigen omgeving en/of oefenen invloed uit op gemeentelijke plannen, beleid en uitvoering in hun buurt, wijk en/of stad					
Initiatievenfonds	Het Initiatievenfonds is er voor grote en kleine initiatieven, inwoners en organisaties, jong en oud. Alle Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of de stad kunnen een aanvraag doen.	3.394	3.017	0	0
Samen voor Overvecht	Samen voor Overvecht betekent werken aan een wijk waar bewoners prettig samen leven en die aantrekkelijk is voor nieuwe bewoners, bezoekers, en ondernemers. Een wijk waarin de veerkracht van bewoners wordt versterkt en iedereen mee kan doen.	4.700	2.500	0	0
Totaal 3		8.094	5.517	0	0
Totaal		**8.360**	**5.783**	**230**	**0**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Programma overzicht

We vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil in onze stad een passende woning kan vinden.

Portefeuillehouder(s):Eelco Eerenberg, Dennis de Vries, Linda Voortman, Senna Maatoug en Susanne Schilderman

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	209.276	137.715	186.338	176.494	156.254	148.497
Lasten	291.730	151.598	202.232	196.251	173.707	160.402
Saldo Baten en Lasten	**-82.454**	**-13.883**	**-15.894**	**-19.757**	**-17.453**	**-11.905**
Onttrekking reserves	169.086	18.529	15.832	15.398	13.715	11.542
Toevoeging reserves	93.454	22.251	10.005	4.281	4.320	7.596
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**75.632**	**-3.721**	**5.827**	**11.117**	**9.395**	**3.946**
Totaal	**-6.822**	**-17.604**	**-10.067**	**-8.640**	**-8.058**	**-7.959**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026

De baten in dit programma zijn 186,338 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Inkomsten uit grondexploitaties (141,7 miljoen euro)
- Inkomsten uit erfpachtcontracten, conversie van erfpachtrechten en meerwaardeafdrachten uit bestemmingswijzigingen op erfpachtgronden (17,9 miljoen euro)
- Leges vergunningen en precario, boetes en dwangsommen (21,2 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 202,232 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Kosten voor grondexploitaties, bestaande uit kosten voor verwerving, tijdelijk beheer, plan- en VAT kosten, bouw- en woonrijp maken, sloopkosten en milieumaatregelen, rente en overige kosten (95,0 miljoen euro)
- Verrekening naar de balans van het onderhanden werk van de grondexploitaties (40,7 miljoen euro)
- Kosten voor overige gebiedsontwikkelingen en voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten (27,2 miljoen euro)
- Kosten voor de bebouwde omgevingen, bestaande uit personeelskosten, bijdrage aan de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD), juridische kosten en licentiekosten (25,5 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 5,827 miljoen euro: 10,005 miljoen euro toevoeging en 15,832 miljoen euro onttrekking. Deze hebben betrekking op:

- De reserve Grondexploitaties: 5.,59 miljoen euro toevoeging en 3,399 miljoen euro onttrekking;
- De reserve ruimtelijke ontwikkelingsprojecten: 4,446 miljoen euro toevoeging en 11,606 miljoen euro onttrekking;
- Overige reserves: 828 miljoen euro onttrekking.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen

In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

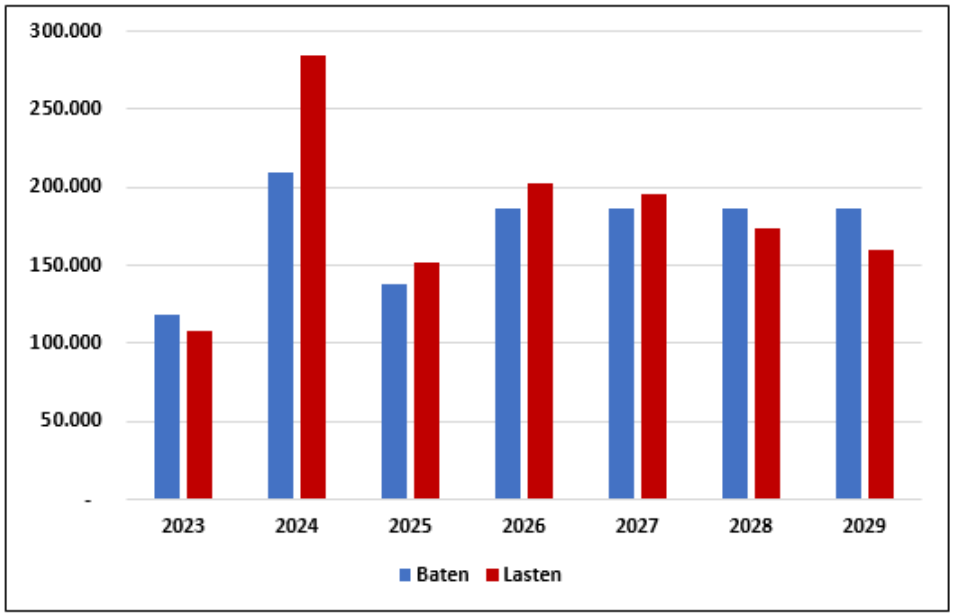
x € 1.000

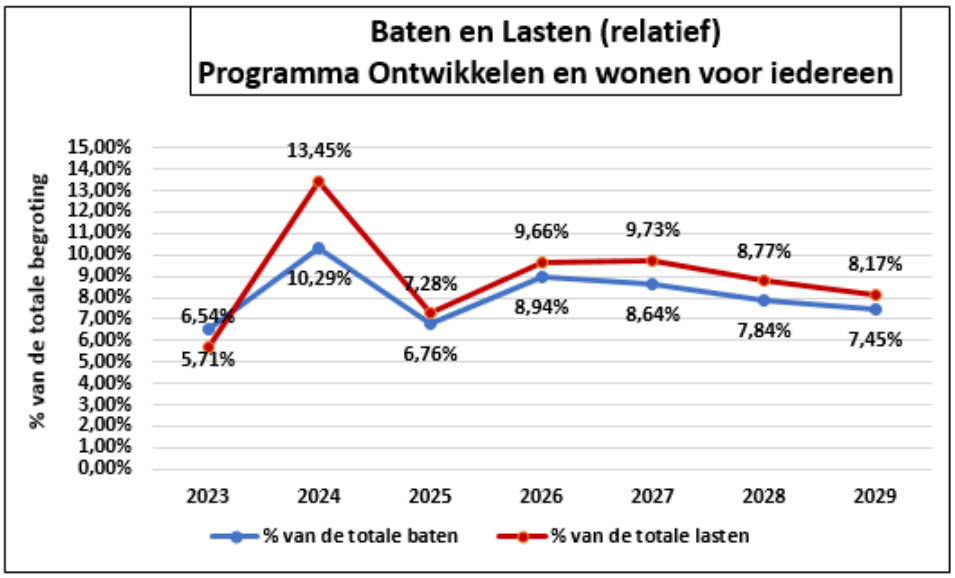
Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	-200	85	591	591	591	591
Beleidscapaciteit verminderen VTH	113	117	117	117	117	117
Bedrijven worden niet meer gestimuleerd om meer te doen dan wettelijk verplicht voor energietransitie	120	124	124	124	124	124
Afschaffen huurdersparticipatie en woonadviseur	-	84	84	84	84	84
Basis niveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren	-	53	53	53	53	53
Prioriteren planvorming gebiedsontwikkeling	-	1.064	1.064	1.064	1.064	1.064
Herprioritering strategische capaciteit	-	139	139	139	139	139
Totaal	**33**	**1.636**	**2.172**	**2.172**	**2.172**	**2.172**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Stedelijke omgeving

Diverse en veilige stedelijke omgeving draagt bij aan de randvoorwaarden voor een prettig en gezond leven.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Grondprijzenbrief 2025	2025	Actualisatie van de geldende grondprijzen voor het jaar 2025.
Het Utrechts Grondbeleid	2024	Beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente.
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Aanvulling Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2022	Aanvullende richtinggevende afspraken op de RSU2040 naar aanleiding van het coalitieakkoord.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Algemeen buurtoordeel stad	7,3	-	7,3	-	7,3	-

Uitgebreidere informatie over de externe indicator die betrekking heeft op deze doelstelling is te vinden in de Utrecht Monitor.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We maken in 2026 verschillende ontwikkelingen mogelijk via nota's van uitgangspunten en omgevingsplannen en er worden diverse tenders voorbereid.
- We gaan aan de slag met verschillende openbare ruimte projecten, bijvoorbeeld integrale herinrichting van Neckardreef Noord en Transwijk (voortvloeiend uit de ambities uit de Omgevingsvisie Kanaleneiland en Transwijk)
- Opstarten aanbesteding voor trappen van Moreelsebrug voor de bouw door ProRail in opdracht van de gemeente.

Activiteiten die we niet meer doen

- In lijn met de hervormingen en bezuinigingen uit de voorjaarsnota zetten we in op het prioriteren in planvorming in gebiedsontwikkeling, op een basis niveau contractbeheer Grondzaken, Investeren & Exploiteren en het herprioritering van de strategische capaciteit.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

Gebiedsontwikkeling

- We werken verder aan de lopende projecten in het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR).
- We zetten in op de Utrechtse Aanpak om de woningbouw op gang te houden en nemen gericht maatregelen om woningbouwprojecten doorgang te laten vinden.
- We blijven complexe bouwprojecten versnellen door de implementatie van het Utrechts planproces Gebiedsontwikkeling.
- We werken verder aan de besluitvorming voor de MIRT-verkenning OV en Wonen en MIRT-onderzoek A12-zone en Rijnenburg.
- We werken aan de knooppuntontwikkeling Lunetten-Koningsweg (2026)
- We werken verder aan de ontwikkeling van verschillende gebiedsontwikkelingen, zoals de Merwedekanaalzone, Cartesiusdriehoek, Beurskwartier en Lombokplein.
- Wij werken verder aan de ontwikkeling van Leidsche Rijn in Leeuwesteyn, Leidsche Rijn Centrum, Het Zand, Rijnvliet, Haarrijn en Terwijde.
- We gaan door met de integrale herinrichtingen in de openbare ruimte die afgelopen jaren zijn opgestart, bijvoorbeeld in Kanaleneiland, Zuidpoort en Janskerkhof.
- We werken verder aan de ontwikkeling van bedrijvigheid zoals het circulaire bedrijvenpark Strijkviertel, in 2026 starten we hier met de eerste tender.
- We werken verder aan de ontwikkeling van voorzieningen zoals de gefaseerde uitbreiding van sportmogelijkheden bij Sportpark Nieuw-Welgelegen.
- We vervolgen onze samenwerking met de Universiteit Utrecht (UU) om invulling te geven aan de vastgestelde omgevingsvisie USP (2026).
- Begin 2026 wordt de aanbesteding voor de mobiliteitshub afgerond en kan worden gestart met uitwerking voorlopig ontwerp.

Omgevingswet:

- De invoering van de Omgevingswet heeft op 1 januari 2024 plaatsgevonden. We bevinden ons in een transitieperiode, waarin nog inzet nodig is om de instrumenten en doelen van de Omgevingswet vorm te geven. Voor 2032 zullen bijvoorbeeld alle “oude” bestemmingsplannen in het tijdelijk omgevingsplan omgezet worden naar het definitieve omgevingsplan. Voor 2027 moet de Utrechtse omgevingsvisie in lijn zijn met de eisen van de wet.

Erfpachtbeheer, Conversie en bestemmingswijzigingen en Uitgifte Gemeentelijke Eigendommen:

- Bij lopende erfpachtcontracten waarvan de canon niet eeuwigdurend is afgekocht wordt de periodieke vergoeding voor het gebruik van de canon in rekening gebracht en periodiek herzien. Daarnaast wordt bij alle erfpachtcontracten, op het moment dat sprake is van een wijziging van het gebruik, beoordeeld of er sprake is van een economische meerwaarde en wordt deze meerwaarde (indien van toepassing) in rekening gebracht.
- Bij het einde van het 50 jarige tijdvak van de Algemene Bepalingen 1974 (AB74) worden de gewijzigde Algemene Bepalingen ter besluitvorming aangeboden inclusief de methode om de gewijzigde grondwaarde en canon vast te stellen.

Financiën Stedelijke omgeving

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	186.724	115.166	164.945	153.101	132.860	125.104
Lasten	256.354	116.560	172.032	166.936	145.604	132.397
Saldo Baten en Lasten	**-69.630**	**-1.394**	**-7.087**	**-13.835**	**-12.743**	**-7.293**
Onttrekking reserves	167.993	17.923	15.832	15.398	13.715	11.542
Toevoeging reserves	90.182	22.251	10.005	4.281	4.320	7.596
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**77.811**	**-4.327**	**5.827**	**11.117**	**9.395**	**3.946**
Totaal	**8.181**	**-5.721**	**-1.259**	**-2.718**	**-3.348**	**-3.347**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Grondexploitaties: Meerjarige raming van de baten (cashflow) uit de actualisatie van de grondexploitaties volgens het MPR 2025.	49.279	I
Lasten		
Grondexploitaties: Meerjarige raming van de lasten (cashflow) uit de actualisatie van de grondexploitaties volgens het MPR 2025.	50.775	I
Strategie, Lobby en Stedelijke Sturing: Incidentele middelen voor implementatie Omgevingswet uit de meicirculaire 2024 en decembercirculaire 2023 zijn overgeheveld naar 2025.	-1.845	I
Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten: Jaarlijkse fluctuatie (cashflow) op basis van de planning in het MPR 2025.	2.764	I
Gebiedsmanagement: De middelen voor Gebiedsmanagement zijn in 2026 lager dan in 2025 door een afname van het budget voor gebiedsontwikkelingen (1,1 miljoen euro) en hervormingsbezuinigingen (1,2 miljoen euro)	-2.323	I
Herverdeling van de overhead over de programma's	3.000	S

x €1.000

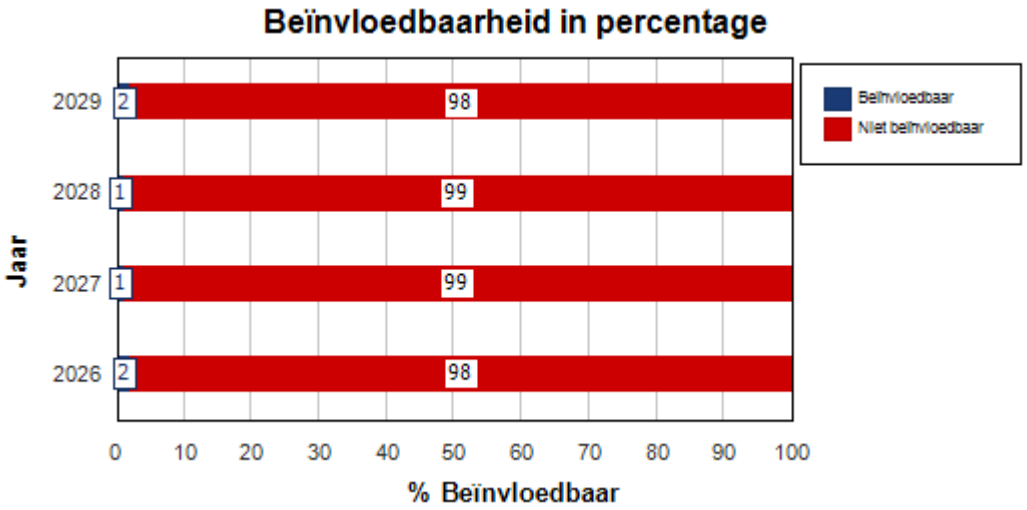
Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Reserve Grondexploitaties: De onttrekking in 2026 is lager doordat in 2025 een incidentele onttrekking is geraamd in verband met de resterende bijdrage betaalbaar wonen voor de grondexploitatie Zuilense Vecht.	-327	I
Ruimtelijke Ontwikkelingsprojecten: Met de geraamde onttrekkingen worden de lasten op het product Investeringsimpuls RSU gedekt. Deze lasten fluctueren jaarlijks en zijn in 2026 hoger dan in 2025 (gebaseerd op de planning uit het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025).	2.243	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Reserve Betaalbaar wonen: De onttrekking in 2026 is lager doordat in 2025 incidentele onttrekkingen zijn geraamd voor investeringen in de openbare ruimte die nodig zijn om woningbouwprojecten op gang te houden.	-1.161	I
Reserve Gemeentefonds: De onttrekking in 2026 is lager doordat in 2025 een incidentele onttrekking is geraamd in verband met de implementatie van de Omgevingswet.	-1.847	I
Reserve Europese subsidies: De onttrekking in 2026 is lager doordat in 2025 1 miljoen euro extra is onttrokken vanwege het opheffen van de risicoreserve.	-1.000	I
Toevoegingen		
Reserve Grondexploitaties: De storting in 2026 is lager doordat in 2025 incidentele stortingen zijn geraamd, bijvoorbeeld in verband met de middelen die in de voorjaarsnota 2025 beschikbaar zijn gesteld voor o.a. het opvangen van risico's gekoppeld aan gebiedsontwikkelingen. Daarnaast is in 2026 de geraamde winstneming op basis van POC-methode uit de grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma lager dan in 2025.	-7.281	I
Reserve Investeringsimpuls RSU: De storting is in 2026 lager doordat de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten, zoals de integrale projecten Taagdreef, Rotsoord en overige integrale projecten programmering op korte termijn (investeringspakket Groei in Balans) lager zijn dan in 2025.	-4.965	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 2%, 2027 1%, 2028 1% en voor 2029 2%

Binnen deze doelstelling is slechts een beperkt deel van de lasten beïnvloedbaar:

- Ruimtelijke ontwikkelingsprojecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de

RSU 2040: In het coalitieakkoord zijn deze projecten onderdeel van het investeringspakket Groei in Balans. Het betreft lopende projecten die beïnvloedbaar zijn, maar bij beëindiging zal wel sprake zijn van kapitaalvernietiging.

- Het aanjagen en faciliteren van gebiedsontwikkelingen/versnelling van woningbouw: Hierbij gaat het om bijvoorbeeld kosten voor het opstellen van ontwikkelstrategieën en (omgevings-)visies, loonkosten en (op de initiatiefnemer verhaalbare) plankosten voor anterieure overeenkomsten. Strategie en ruimte brede kosten: Dit budget is o.a. bedoeld voor een (stevigere) stedelijke sturing (een van de speerpunten van het coalitieakkoord). Voor kosten die niet aan één opgave zijn toe te rekenen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de (personele) kosten van het Development Network Utrecht: het professionele vastgoednetwerk van marktpartijen en gemeente, dat zich inzet voor een duurzame (waarde)ontwikkeling van de stad. Voor het overige deel van de lasten binnen deze programmadoelstelling geldt dat het onderdelen van geopende grondexploitaties zijn met lasten en baten die netto voor een niet beïnvloedbare ruimte zorgen. Dit geldt ook voor werkzaamheden aan erfpacht, die gedekt worden uit baten.

- Voor het overige deel van de lasten binnen deze programmadoelstelling geldt dat het onderdelen van geopende grondexploitaties zijn met lasten en baten die netto voor een niet beïnvloedbare ruimte zorgen. Dit geldt ook voor werkzaamheden aan erfpacht, die gedekt worden uit baten.

Doelstelling 2: Bebouwde omgeving

De bebouwde omgeving is veilig, leefbaar en tast de gezondheid niet aan.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Algemene Handhavingsstrategie bebouwde omgeving en openbare ruimte	2023	De strategie geeft op hoofdlijnen de uitgangspunten en doelen weer voor toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving in de stad Utrecht.
Uniforme Uitvoerings- en Handhavingsstrategie overgedragen milieutaken	2022	De strategie geeft op hoofdlijnen de uitgangspunten en doelen weer voor toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving in de regio Utrecht en stuurt hiermee de werkzaamheden van de twee Omgevingsdiensten aan (RUD en OdrU).
Handhavingstrategie Huisvesting 2018 gemeente Utrecht	2018	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Handhavingstrategie Bestaande Bouw	2017	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Handhavingsstrategie bedrijven en instellingen	2014	De strategie bevat een risicoanalyse, een basis voor prioriteitstelling en de manier waarop we toezicht houden.
Overig thematisch beleid		Het thematische beleid bevat kaders voor de uitvoering bij VTH.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Het periodiek toezicht op milieuwet- en regelgeving bij bedrijven wordt ondergebracht bij de ODU (Omgevingsdienst Utrecht). Deze dienst start (naar verwachting) 1 januari 2026 en komt voort uit de RUD Utrecht en de OdrU. De nieuwe dienst bestrijkt het hele grondgebied van de provincie Utrecht. Gemeenten en de provincie zijn gezamenlijk eigenaar en opdrachtgever. De taken die de ODU uitvoert zijn niet nieuw.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We toetsen vergunningsaanvragen aan het Omgevingsplan, het Besluit bouwwerken leefomgeving en overige wet- en regelgeving. We hanteren de principes van de Omgevingswet.
- Wij houden toezicht op de naleving van vergunningen bij de oprichting, wijziging en sloop van gebouwen. We controleren, voor zover passen in onze rol, de uitvoering van bouwwerken volgens het Landelijk toezichtprotocol.
- Wij zetten ons in om bouwhinder te voorkomen en bouwoverlast te beperken.
- Wij houden toezicht op de naleving van milieuwet- en regelgeving bij bedrijven. We richten ons hierbij op het voorkomen en tegengaan van hinder, zoals geluidsoverlast.
- De ODU (opvolger RUD Utrecht) voert het periodieke toezicht op milieu- en energiewetgeving bij bedrijven uit en behandelt meldingen van overlast van bedrijven in hun portefeuille. De ODU houdt ook toezicht op bodemsaneringen, grondtoepassingen en bedrijfsmatige asbestsaneringen.
- Voor de bestaande bouw richt ons toezicht zich op de (brand)veiligheid van bouwwerken. Ook hebben we aandacht voor de gezondheid (binnenmilieu), energiebesparing, duurzaamheid en uitstraling van gebouwen.
- Samen met de woningcorporaties onderzoeken we meldingen van onrechtmatige bewoning (illegale bewoning van de sociale woningvoorraad).
- Wij controleren op basis van meldingen en we handhaven bij illegale situaties zoals illegale kamerverhuur en strijdig gebruik. We registreren alle meldingen. Meldingen over gevaar voor de veiligheid en gezondheid pakken we altijd op.
- Op basis van een goede afweging houden we projectmatig toezicht op bestaande bouwwerken. Onderwerpen die we projectmatig oppakken beschrijven we jaarlijks in het Handhavingsprogramma.
- Het project 'Huisjesmelkers en ondermijnende criminaliteit' zetten we voort.
- Met het uitvoeringsprogramma Beschermen Woningvoorraad houden we datagedreven toezicht op het woonruimtegebruik in de stad. We bestrijden negatieve effecten en misstanden zoals slecht verhuurdersschap, leegstand, toeristische verhuur en het opkopen van woningen. De aanpak leegstand is opgenomen in het coalitieakkoord.
- Het huurteam wordt per 1 januari 2026 stopgezet. De wettelijke taken die het huurteam uitvoerde worden vanaf die datum binnen de gemeente Utrecht uitgevoerd.

Financiën Bebouwde omgeving

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	19.310	20.575	21.230	23.230	23.230	23.230
Lasten	25.215	25.969	25.487	25.614	24.536	24.438
Saldo Baten en Lasten	**-5.905**	**-5.394**	**-4.257**	**-2.385**	**-1.306**	**-1.208**
Onttrekking reserves	100	193	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**100**	**193**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-5.805**	**-5.201**	**-4.257**	**-2.385**	**-1.306**	**-1.208**

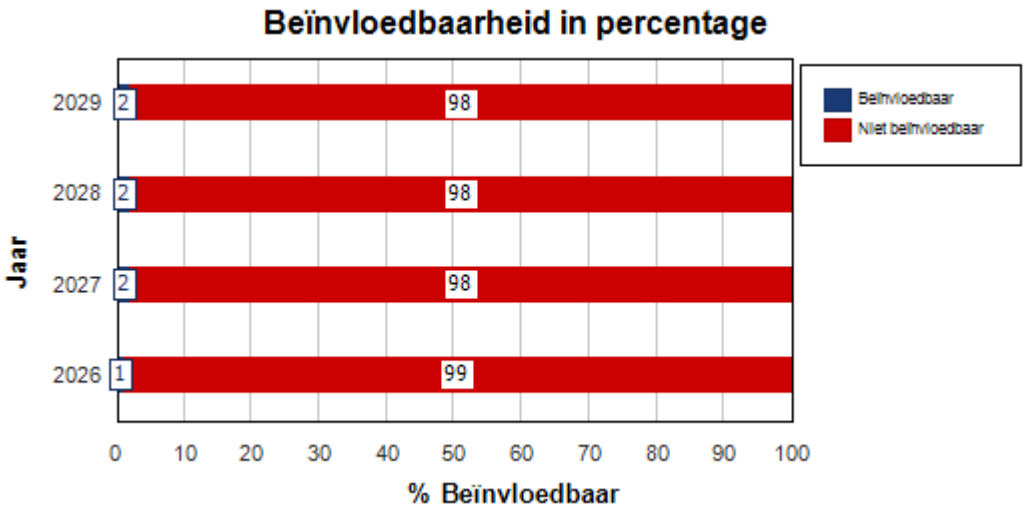
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Loon- en prijscompensatie	488	S
Vermindering leges netcongestie	-2.000	I
Lasten		
Afloop middelen implementatie Omgevingswet	-400	I
Bezuinigingsmaatregelen risicogestuurd toezicht	-411	S
Herverdeling budgetten wet betaalbare huur	327	I
Hervormingen en bezuinigen: Overeenkomst huurteam stopzetten	-223	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 1 %, 2027 2%, 2028 2% en voor 2029 2%

Voor deze doelstelling geldt dat de beïnvloedbare ruimte relatief klein is. Het gaat om taken ten aanzien van bouw- en woningtoezicht en vergunningverlening. In beginsel is een aanzienlijk deel gemeentelijk (beïnvloedbaar) beleid. Echter, lagere personeelsinzet zal bijvoorbeeld leiden tot dalende precario en hogere juridische kosten. In 2025 zijn meer wettelijke taken (milieu, bodem en energie) naar de Omgevingsdienst overgedragen (2025 RUD Utrecht, naar verwachting de ODU in 2026). Dit heeft de ruimte nog verder beperkt. Daarnaast hebben de bezuinigingen vanaf 2026 invloed op de beïnvloedbare kosten en is het percentage beïnvloedbaarheid voor 2025 en 2026 lager dan aangegeven.

Doelstelling 3: Huisvesting

We vinden het belangrijk dat iedereen die dat wil in onze stad een passende woning kan vinden.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Wonen in Utrecht: van woningmarkt naar volkshuisvesting	2025	Overkoepelende visie op het woonbeleid in de gemeente Utrecht.
Huisvestingsverordening	2024	Omdat nieuwbouw tijd vraagt en omdat de woningnood hoog is, is de urgentie om de bestaande voorraad te blijven reguleren hoog. Dit doet Utrecht met de huisvestingsverordening op basis van de Huisvestingswet 2014.
Leegstandsverordening	2023	Een verordening in om de langdurige leegstand van woonruimten te bestrijden.
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak: Een verhuurverordening om verhuurders te toetsen met het verlenen van een verhuurvergunning op basis van de Wet goed verhuurderschap.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Aantal opleveringen tijdelijke woningen (nieuwbouw)	n.v.t.	471	450	312	Onbekend	Onbekend
Aantal opleveringen permanente woningen (nieuwbouw en overige toevoegingen)	n.v.t.	2048	3000	3000	3000	3000
Aantal vergunde nieuwbouwwoningen	n.v.t.	2472	3000	3000	3000	3000

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Gerealiseerd aandeel woonplekken voor kwetsbare en bijzondere doelgroepen t.o.v. het opgedragen aantal woonplekken voor deze doelgroepen uit de jaarcyclus.	n.v.t.	74%	100%	100%	100%	100%
De relatieve verandering van het aantal toewijzingen (aanbod- & lotingmodel) moet hoger liggen dan de relatieve verandering van het aantal actief woningzoekenden (aanbod- & loting-model)	5%	-1% (t) 23% (a)	t>a	t>a	t>a	t>a

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We vullen het afsprakenpakket met de corporaties aan vanuit het volkshuisvestelijk akkoord waaraan de afgelopen maanden is gewerkt om de samenwerkingsafspraken te operationaliseren.
- We stellen de huisvestingsopgave voor de (T)huis voor Iedereen doelgroepen vast (jaarlijks gereed in Q4).
- We stellen een nieuwe Huisvestingsverordening op in U10 verband (vierjaarlijks).
- We werken een voorstel uit voor het verruimen regels voor het splitsen van woningen.
- We implementatie de Verhuurvergunning o.b.v. Wet goed verhuurderschap.
- We zetten extra in op huisvesting van jongeren, ouderen en mensen in kwetsbare positie.

Activiteiten die we niet meer doen

- We zoeken niet meer actief naar nieuwe locaties voor tijdelijke woningen omdat we onze inspanningen overschakelen van tijdelijke naar permanente woningbouw. De lessen uit tijdelijk wonen nemen we mee om permanente nieuwbouw te versnellen. Waar zich echter kansen voor tijdelijke woningen voordoen, bekijken we of maatwerk mogelijk is.
- We stoppen met subsidiëring van de huurdersparticipatie.
- We stoppen met het programma realisatie sociale huisvesting

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We stimuleren het bouwtempo.
- We stimuleren de ontwikkeling van studentenhuisvesting.
- We sturen op betaalbaarheid en hanteren de 40-35-25 verdeling op projectniveau.
- We stimuleren collectieve woonvormen zoals de wooncoöperatie.
- We geven uitvoering aan diverse maatregelen voor het beschermen van de bestaande woningvoorraad waaronder opkoopbescherming.
- We voeren de leegstandaanpak corporaties en leegstandverordening uit.
- We geven uitvoering aan de Wet Goed Verhuurderschap en de Wet betaalbare huur.
- We zetten ons in voor het evenwichtig verdelen van schaarse betaalbare woonruimte en passen indien nodig de Huisvestingsverordening aan.

- We bevorderen doorstroming op de woningmarkt.
- We verlenen vitale beroepenvoorrang aan woningzoekenden met een vitaal beroep.
- We stimuleren woningdelen en hospitaverhuur.
- We houden actief toezicht en handhaving op zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding voor nieuwbouwwoningen.
- We blijven in 2026 de Verhuisadviseur inzetten (amendement 154 “Behoud Woonadviseur”)

Financiën Huisvesting

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	3.242	1.974	164	164	164	164
Lasten	10.161	9.069	4.713	3.701	3.567	3.567
Saldo Baten en Lasten	**-6.919**	**-7.095**	**-4.550**	**-3.537**	**-3.403**	**-3.403**
Onttrekking reserves	993	413	0	0	0	0
Toevoeging reserves	3.272	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-2.279**	**413**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-9.198**	**-6.682**	**-4.550**	**-3.537**	**-3.403**	**-3.403**

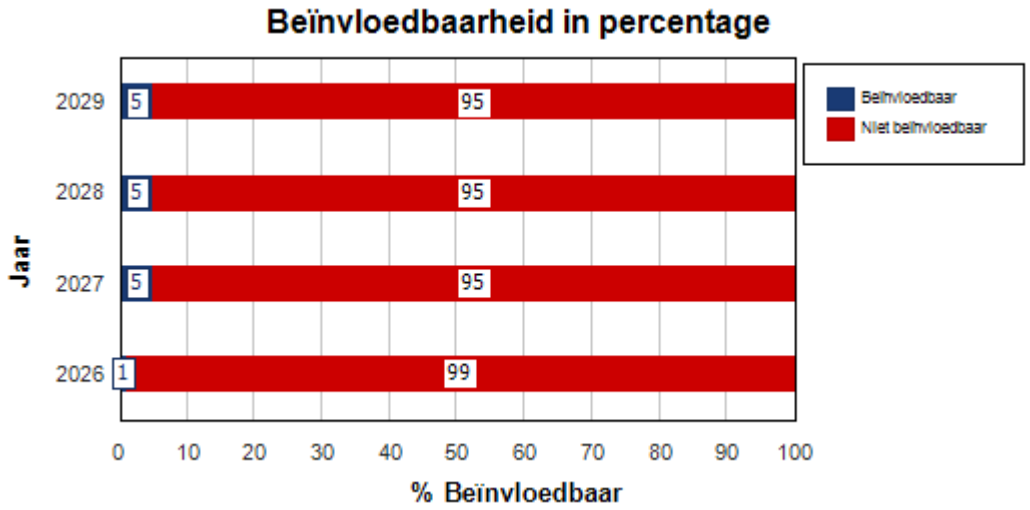
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
In 2026 ontvangen we minder subsidies (SPUKS) voor projecten in het kader van huisvesting van kwetsbare doelgroepen.	-1.810	I
Lasten		
Het programma realisatie sociale huisvesting wordt niet verlengd (voorheen taskforce, 1,908 miljoen euro). Minder inzet op Wet Betaalbare Huur (0,358 miljoen euro) en Wet Goed Verhuurderschap (0,100 miljoen euro).	-2.366	I
Lagere lasten vanwege minder subsidies (SPUKS) in 2026.	-1.810	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 1%, 2027 5%, 2028 5% en voor 2029 5%

De beïnvloedbare lasten zijn incidentele budgetten toegekend uit het coalitieakkoord bijvoorbeeld budget voor Taskforce Versneld Toevoegen Woonruimte en budget voor studentenhuisvesting. Personeelscapaciteit is noodzakelijk om versneld tijdelijke woonruimte te realiseren, beleidsontwikkeling voor mogelijke regelgeving en om de huidige tekorten in de woningmarkt voor kwetsbare doelgroepen aan te pakken.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Ongunstige marktomstandigheden zoals stijgende rente, stijgende bouwkosten, schaarste bouwmaterialen en beschikbaarheid personeel (zowel markt als gemeente) zetten het bouwtempo onder druk. Als gevolg hiervan neemt de woningbouwproductie af	Optimaliseren in projecten en/of het bijstellen van de ambities: • Project specifieke maatregelen die de haalbaarheid van een project mogelijk vergoten via de Utrechtse Aanpak. • Subsidies vanuit zowel gemeente, provincie als rijksoverheid. Zoals Rijkssubsidies als de Start Bouw Impuls (SBI) en Woning Bouw Impuls (WBI). • Inzet op tijdelijke woningbouw op gepaste locaties. • Lobby voor externe bijdragen. • Implementeren van het Utrechts Planproces Gebiedsontwikkeling (UPG) gericht op verkorten voorbereidingstijd van bouwplannen (bekijken van de eenduidigheid, efficiëntie en kwaliteit van besluitvorming en werkprocessen).

Strategische programmarisico's	Maatregel
	• Samen met marktpartijen (zoals partners DNU, Stadsakkoord) zoeken naar slimme oplossingen.
Door de complexe marktomstandigheden, gebrek aan sociale huurwoningen en stagnatie van de doorstroming dreigen in toenemende met Utrechters (reguliere en kwetsbare doelgroepen die afhankelijk zijn van sociale huurwoningen) tussen wal en schip te vallen.	• Blijvende inzet op voortgang permanente productie, realisatie flexwoningen, beter benutten bestaande voorraad, regionale samenwerking en inzet eigen vastgoed. • Continu monitoring van de ontwikkeling woonvraag door kwetsbare doelgroep in relatie tot aanbod sociale huurwoningen. • Lobby voor ondersteuning vanuit Rijk, provincie. • Inzet op versterkte samenwerking met wooncorporaties.
Verslechtering van congestiesituatie vormt risico voor bouwprojecten. Utrecht zit op dit moment in congestiefase 1, waarin geen nieuwe grootverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Zonder ingrijpende maatregelen gaat Utrecht in 2026 naar congestiefase 2, waarin ook geen nieuwe kleinverbruikaansluitingen mogelijk zijn.	Als het gaat om de regionale en landelijke inzet om verslechtering van de congestiesituatie tegen te gaan is de Utrechtse Energy Board, waar ook de gemeente Utrecht lid van is aan zet (zie ook programma Klimaatvriendelijke stad). Als het gaat om de lokale inzet is er een Programma Netcongestie ingesteld die regie gaat voeren op maatregelen om ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en voorzieningen, vestiging van bedrijven en verduurzaming door te laten gaan, maatregelen die de gevolgen van frequente en/of langdurige stroomuitval voorkomen of ondervangen en maatregelen die de realisatie van stroominfrastructuur faciliteren. In de Voorjaarnota zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Daarmee wordt o.a. tijdelijke energieopwek via inzet van o.a. (gas)generatoren en accu's bij zowel gemeentelijk vastgoed als nieuwbouwlocaties gerealiseerd. Hiermee worden vertragingen in de realisatie van projecten tijdelijk opgevangen en worden de gevolgen van een aansluitstop voor kleingebruikers beheerst. Daarnaast wordt er gefaciliteerd in de uitbreiding van de energie infrastructuur, door onder andere ruimtelijke inpassing van trafostations en afstemming met betrokken partijen. Tevens stimuleert de gemeente energiehubs op bedrijventerreinen zodat bedrijven hun energieverbruik beter op elkaar kunnen afstemmen. Ook wordt er ingezet op netbewuste nieuwbouw door ontwikkelaars te begeleiden en onderzoek te

Strategische programmarisico's	Maatregel
	doen naar het beperken van piekbelasting. In aanvulling daarop wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een integraal energiesysteem met flexibel vermogen en investeringen in onder meer batterijen en zonneparken. Om versnelling op cruciale dossiers mogelijk te maken, wordt een doorbraakteam ingericht dat knelpunten helpt oplossen. Daarnaast zal de gemeente bedrijven en ontwikkelaars ondersteunen met kennis, advies en subsidie om bouwprojecten en verduurzaming zo veel mogelijk doorgang te laten vinden.
Beperkingen met betrekking tot stikstofdepositie kunnen leiden tot vertraging of afstel van ruimtelijke projecten.	Twee gerechtelijke uitspraken in het stikstofdossier hebben gevolgen voor ruimtelijke plannen en projecten. Plannen en projecten kunnen te maken krijgen met extra kosten en vertraging en mogelijk kunnen projecten (voorlopig) niet doorgaan. Per plan of project (zowel lopende als toekomstige) wordt gekeken op welke manier het plan vastgesteld kan worden en op welke manier de ontwikkeling doorgang kan vinden. We staan hier in contact met (juridische) adviesbureaus ter ondersteuning.
Bijdragen vanuit derden (waaronder Rijk en andere overheden) zijn onvoldoende om de opgaven en ambities uit de RSU 2040 te kunnen realiseren.	De bekostiging van verstedelijking staat centraal in onze aanpak voor lobby en public affairs. Mobiliteit is de grootste kostenpost in de RSU-ambities, met de ov-schaalsprong als belangrijkste component. De ov-schaalsprong krijgt hierin dan ook bijzondere aandacht. Mobiliteitsmaatregelen zijn nodig om onze woningbouwambities te realiseren.
Landelijk woonbeleid staat nationaal erg in de politieke belangstelling. De komende kabinetswisseling zou nog invloed kunnen hebben op de uiteindelijke vorm en uitwerking van de Wet regie op de Volkshuisvesting en de Wet betaalbare huur. Het risico is dat we geen nieuwe instrumenten krijgen om de Utrechtse wooncrisis aan te pakken of de ingezette koers moeten wijzigen. Een ander risico is aanhoudende onzekerheid voor investeerders waardoor zij hun investeringskeuzes aanpassen of uitstellen.	Stand van zaken maatregel: • Lobby voor continuering programma's en maatregelen. • Lobby voor aanpassing WWS-puntenstelsel zodat middenhuur betaalbaar blijft in Utrecht

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2026 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026; vanaf 2027 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	13.143	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	185.935	0	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**199.078**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doelstelling Stedelijke omgeving

x €1.000

Doelstelling Ontwikkelen en wonen voor iedereen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	13.143	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	185.935	0	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**199.078**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Voor 2026 worden er geen nieuwe kredieten ter autorisatie aangeboden.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.	3.977
Vleuten de Meern zelfstandig B.V.	Uitvoeren van grondexploitatie	0

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
Herontwikkeling van de fysieke leefomgeving draagt bij aan gezonde groei met kwaliteit en in balans					
Lesgeven in een grootstedelijke context	Lesgeven in een grootstedelijke context	400	0	0	0
Ruimtelijke plannen	Bijdrage aan lokaal platform/ initiatieven voor onderzoek, debat, en infovoorziening over architectuur, stedenbouw en landschap	79	79	79	0
Totaal 1		479	79	79	0
Voldoende passende en betaalbare huisvesting voor alle bewoners en woningzoekende					
Doelgroepen	Stedelijke huurders participatie en vertegenwoordiging.	50	0	0	0
Startbouwimpuls	Rijksbijdrage voor subsidie voor de start bouw	11.238	0	0	0
Totaal 3		11.288	0	0	0
Totaal		**11.767**	**79**	**79**	**0**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Klimaatvriendelijke stad

Programma overzicht

We leveren samen met de stad onze maximale bijdrage om klimaatverandering te beperken.

Portefeuillehouder(s): Senna Maatoug

Financiën programma

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	6.532	15.024	9.230	6.345	5.286	5.286
Lasten	17.907	27.645	22.205	13.556	12.357	12.357
Saldo Baten en Lasten	**-11.375**	**-12.620**	**-12.975**	**-7.211**	**-7.071**	**-7.071**
Onttrekking reserves	675	3.800	233	233	100	100
Toevoeging reserves	0	1.290	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**675**	**2.510**	**233**	**233**	**100**	**100**
Totaal	**-10.700**	**-10.110**	**-12.742**	**-6.978**	**-6.971**	**-6.971**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026.

De baten in dit programma zijn 9,230 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Rijksmiddelen: Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (5 miljoen euro)
- Netcongestie (2,3 miljoen euro)
- Rijksmiddelen: Specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma (1,645 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 22,205 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Netcongestie (6,394 miljoen euro)
- Verduurzamen woningen (4,642 miljoen euro)
- Aanpassen Infrastructuur (3,464 miljoen euro)
- Publiek eigendom (2,964 miljoen euro)
- Verduurzamen bedrijven en maatschappelijke organisaties (2,626 miljoen euro)
- Verduurzamen bronnen (1,525 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 0,233 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- In de komende jaren wordt er een bedrag van 0,1 miljoen euro aan de reserve onttrokken om schommelingen in de uitgaven van de Energietransitie op te kunnen vangen waaronder cofinancieringsverplichtingen op verduurzamingsprojecten.

- In 2026 wordt er een bedrag van 0,133 miljoen euro aan de reserve onttrokken ter dekking van cofinancieringsverplichtingen binnen de opgave Energietransitie.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen
In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

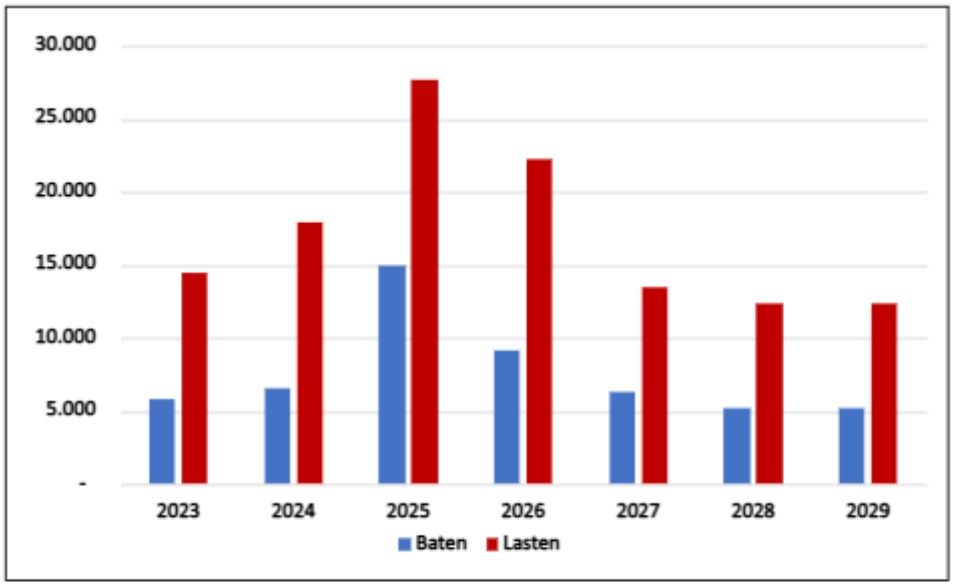
x € 1.000

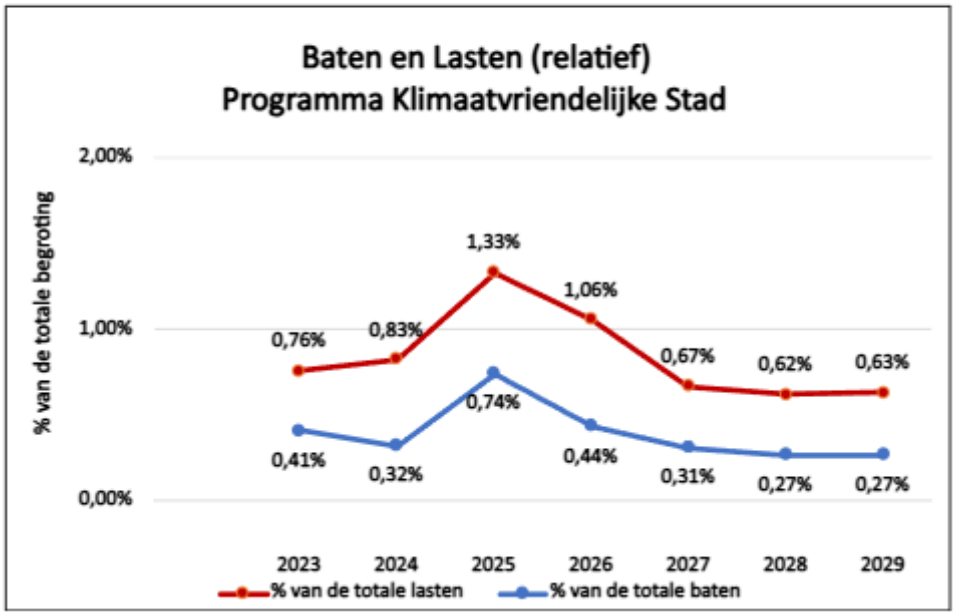
Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	0	31	31	31	31	31
Beleid Energietransitie	0	619	617	622	622	623
Inzet niet-focusgebieden stopzetten Energie	0	60	60	61	61	61
Taken Data op Orde bij energietransitie	0	121	121	122	122	123
Totaal	**0**	**831**	**829**	**836**	**836**	**838**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Het financieel meerjarenbeeld van dit programma bevat vanaf 2026 onder de baten en lasten de SPUK middelen die vanuit het Rijk worden ontvangen voor de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Er is aangekondigd dat deze klimaatmiddelen vanaf 2026 via een decentralisatie-uitkering en vanaf 2027 via een bijzondere fondsuitkering worden verstrekt. Zodra deze middelen formeel zijn toegekend, worden deze baten verantwoord in het programma Algemene middelen en Overhead.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Energieverbruik

Energieverbruik gebouwde omgeving in 2050 met 35% afgenomen ten opzichte van 2020, alle mogelijkheden voor duurzame energieproductie zijn benut en energie-infrastructuur is aangepast op duurzame bronnen.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota 'Opwekgebieden voor schone energie in Utrecht 2024-2030	2024	In deze beleidsnota staan de focus- en zoekgebieden voor wind-, zonne-energie en aardwarmte opgenomen. In deze focus-en zoekgebieden gaan we aan de slag om zo veel mogelijk potentieel schone energie op te gaan wekken.
Regionaal Uitvoeringsprogramma herijking U16 & regionaal uitvoeringsprogramma RES U16 2024-2027	2024	In het regionaal uitvoeringsprogramma staat hoe we regionaal werken aan de uitvoering van de RES1.0 onder andere op de thema's zon op dak, grootschalige opwek, warmte en regionale participatie.
Uitvoeringsprogramma Elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026	2024	Via twee programmalijnen: inpassing infrastructuur en netbewuste stad willen we structureel bijdragen aan knelpunten op het elektriciteitsnet.
Uitvoeringsprogramma verduurzaming Bedrijventerreinen 2024-2028	2024	In dit uitvoeringsprogramma geven we aan langs welke 4 sporen we op bedrijventerreinen aan de slag gaan met verduurzaming: netcongestie en energie-hubs, energiebesparing, verduurzaming bedrijfsprocessen en lobby richting rijksoverheid.
Actualisatie uitvoeringsprogramma's energie besparen gebouwde omgeving	2023	Actualisaties van de uitvoeringsprogramma's 2024 voor wonen en bedrijven en maatschappelijke organisaties behorende bij het vastgestelde programma besparen gebouwde omgeving.
Programma Besparen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling op energie besparen in de gebouwde omgeving van Utrecht uitgewerkt voor woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed.
Programma zon op dak en netoplossingen	2022	In het programma is een strategie, visie en doelstelling voor zon op dak uitgewerkt en een aanpak voor netcongestie oplossingen die gelieerd zijn aan de zonnepanelen op daken.
Transitievisie Warmte deel I en deel II	2021	Deel I van de transitievisie warmte beschrijft de strategie en visie. Deel II beschrijft

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
		wanneer en in welke buurten we aan de slag gaan met de voorbereidingen om aardgasvrij te worden.
Regionaal Uitvoeringsprogramma 1.0 (RES U16)	2021	In de RES 1.0 staat opgenomen hoe de regio 1,8 Terawattuur (TWh) aan wind- en zonne-energie in 2030 wil opwekken en welke warmtebronnen mogelijk beschikbaar zijn. Utrecht zet zich in om een bijdrage van 0,523 TWh te leveren aan dit regionale bod.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak (de Klimaatvisie en Beleidsnota Warmte).

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% gebouwen zonder aardgasaansluiting	30% (2020)	37%	37%	40%	42%	43%
Verandering energieverbruik gebouwde omgeving tov 2020.	13.877TJ (2020)	medio 2026	-5,8%	-13,9%	-14,8%	-15,6%
Aantal GWh opwek	100 GWh (2021)	N.n.b.	164 GWh	178 GWh	241 GWh	259 GWh
% duurzame warmte	43% (2020)	53%	60%	60%	60%	65%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Uitwerking beleid van de Beleidsnota Warmte in het Warmteprogramma. Waaronder netbewuste nieuwbouw, bodemenergie, buurtinitiatieven en de reservering voor de ruimtelijke inpassing. Indien positieve besluitvorming raad in het najaar 2025.
- Uitwerking percelen zon langs A12 (OER) Indien positieve besluitvorming raad in het najaar 2025.
- We evalueren en actualiseren (waar nodig) het programma besparen gebouwde omgeving voor woningen, bedrijven en maatschappelijke organisaties.
- Uitwerken van de invoering van de KWh-beslagnorm in het ruimtelijk beleid, waarmee gestuurd wordt op efficiënter en zuiniger gebruik van energie binnen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. (M389 KWh beslagnorm opnemen in ruimtelijk beleid)*.
- Uitwerken van het maatregelenpakket netcongestie.

Activiteiten die we niet meer doen

- We zullen niet meer werken aan het realiseren van geothermie omdat deze bron binnen de gemeentegrenzen geen reële potentie heeft. Wij staan open voor nieuwe ontwikkelingen buiten de gemeentegrenzen.
- Overal waar Eneco warmte leidingen liggen m.b.t. nieuwe aansluitingen wachten we op duidelijkheid rondom regelgeving Wcw, flankerend beleid voor betaalbaarheid en welke stappen Eneco gaat zetten.
- Als onderdeel van de hervormingsbezuinigingen gaan we stoppen met de trekker arbeidsmarkt energie, stimulerend toezicht bij bedrijven en een pro-actieve inzet bij niet-focus gebieden. We brengen het aantal bewonersbrieven terug en verlagen de frequentie van het Klimaatpanel naar twee keer per jaar. Voor Data op orde sluiten we aan bij de landelijke handreikingen die nog worden ontwikkeld.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

Activiteiten bij doelstelling: aantal GWH opwek

- Uitvoering geven aan de beleidsnota opwek gebieden voor schone energie.Voor de niet-focusgebieden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie-wachten we de ontwerpende onderzoeken en *stappen van de initiatiefnemer* af.
- Aanvraag omgevingsvergunningen geluidswallen A12.

Activiteiten die bijdragen aan o.a. de doelstelling: % duurzame warmte

- We starten met de voorbereidingen die nodig zijn voor de inwerkingtreding van de wet- en regelgeving waaronder monitoring en de uitwerking van de buurtaanpak voor collectieve oplossingen.
- Als onderdeel van uitvoering van de RES Herijking (als de raad in het najaar 2025 daarover heeft besloten) werken we regionaal samen aan de realisatie van duurzame warmtebronnen
- We herijken het uitvoeringsprogramma zon op dak en netoplossingen waar rekening wordt gehouden met de effecten van het afschaffen van de salderingsregeling en netcongestie.

Activiteiten die bijdragen aan o.a. de doelstelling: % gebouwen zonder aardgasaansluiting

- Besluitvorming over deelneming in publiek warmtebedrijf.
- Voortzetting onderzoek naar vervolg voor de buurtinitiatieven Oog in Al, Lunetten en Noordoost.
- Werken aan een vervolgaanpak in Overvecht-Noord.

Activiteiten bij doelstelling: Verandering energieverbruik gebouwde omgeving t.o.v. 2020.

- We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma verduurzaming bedrijventerreinen
- We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma besparen gebouwde omgeving waaronder het stimuleren van isolerende maatregelen bij bewoners, o.a. via actieve netwerken in de buurt. VvE, MKB en maatschappelijke instellingen.
- In het kader van netcongestie stimuleren we ehubs op 4 extra bedrijventerreinen.

**Toelichting op uitvoering Motie 389 KWh beslagnorm*

We ramen de kosten om tot een norm te komen op € 45.000 aan personele inzet en juridische kosten. Ontwikkelende partijen zullen vervolgens extra inspanningen moeten doen om aan te tonen dat ze aan de toekomstige KWhnorm kunnen voldoen. Dit betreft onderzoekskosten van € 5.000-30.000 euro per project en extra maatregelen om aan de norm te voldoen van € 5.000 en 20.000 euro per woning (of woningequivalent). Deze kosten komen dan voor rekening van de projectontwikkelaar. De extra kosten om norm toe te passen in vergunningen, toezicht te houden en te handhaven worden nog nader uitgewerkt, en zullen via leges worden verhaald. Om de kosten per woning te beperken, wordt

een voorstel voorbereid waarbij de norm alleen van toepassing is op grotere projecten en er de mogelijkheid is om per project maatwerk te passen, zodat onnodig dure maatregelen voorkomen kunnen worden.

Financiën Energieverbruik

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	6.532	15.024	9.230	6.345	5.286	5.286
Lasten	17.907	27.645	22.205	13.556	12.357	12.357
Saldo Baten en Lasten	**-11.375**	**-12.620**	**-12.975**	**-7.211**	**-7.071**	**-7.071**
Onttrekking reserves	675	3.800	233	233	100	100
Toevoeging reserves	0	1.290	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**675**	**2.510**	**233**	**233**	**100**	**100**
Totaal	**-10.700**	**-10.110**	**-12.742**	**-6.978**	**-6.971**	**-6.971**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
In 2026 worden er naar verwachting minder Rijksmiddelen vanuit de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) ontvangen.	-3.344	S
In 2026 worden er naar verwachting Rijksmiddelen en/of bijdragen van projectontwikkelaars ontvangen voor netcongestie.	2.300	I
Rijksmiddelen Volkshuisvestingsfonds voor verduurzaming VVE's en woningen in Overvecht zijn nog niet opgenomen in begroting 2026	-2.500	I
Rijksmiddelen Lokale Aanpak Isolatie zijn nog niet opgenomen in de begroting 2026.	-1.000	I
Lasten		
In 2026 worden er naar verwachting minder inzet gepleegd op de uitvoering van klimaat en energiebeleid omdat de Rijksmiddelen uit de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) afnemen.	-3.344	S
Rijksmiddelen Volkshuisvestingsfonds zijn nog niet opgenomen in begroting 2026 doordat de meerjarenplanning en fasering van het project VVE's in Overvecht in 2025 nog wordt uitgewerkt.	-2.500	I
Rijksmiddelen Lokale Aanpak Isolatie zijn nog niet opgenomen in de begroting 2026 doordat deze middelen worden ingezet voor subsidieregelingen waardoor bestedingen jaarlijks fluctueren.	-1.000	I
De mutatie vloeit voort uit de hervormingsbezuinigingen VJN 2025	-828	S
In 2026 worden minder middelen ten behoeve van cofinancieringsverplichtingen in de reserve Utrechtse Energie gestort.	1.090	I
In 2026 worden meer middelen ingezet voor het programma netcongestie.	1.010	I

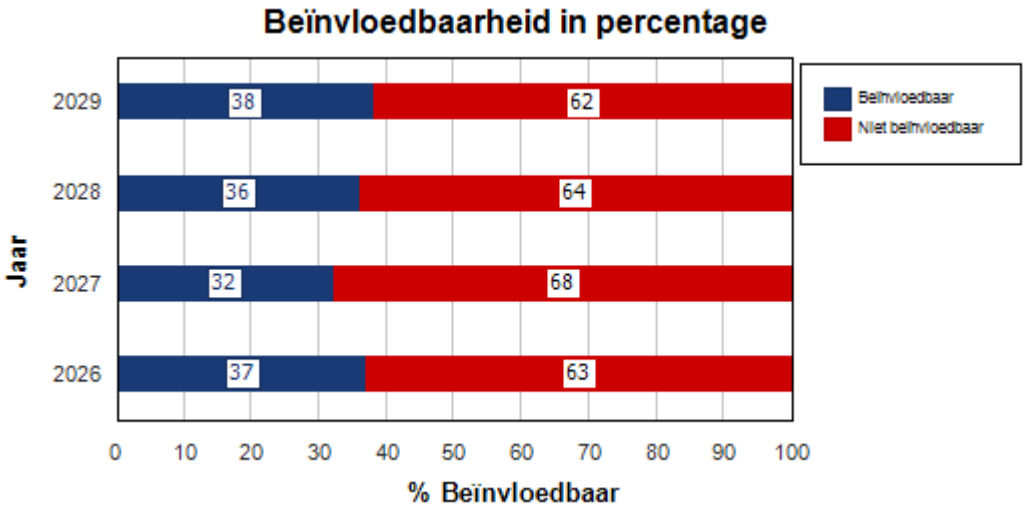
x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2026 worden er enkel middelen onttrokken uit de reserve voor onder andere cofinancieringsverplichtingen. In 2025 is een hoger bedrag onttrokken uit de reserve vanwege een onttrekking van 3,7 miljoen euro uit de reserve Aardgasvrije wijken ten behoeve van netcongestie.	-3.567	I
Toevoegingen		
Op dit moment zijn nog geen toevoegingen aan de reserve Utrechtse Energie begroot. In 2025 zijn onder andere ten behoeve van cofinancieringsverplichtingen middelen in de reserve gestort.	-1.290	I

N.B. In de jaarplanbrief Energietransitie wordt meer gedetailleerd weergegeven hoe de budgetten per programmaonderdeel in 2026 zich verhouden tot de budgetten uit 2025 en wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven op de belangrijkste activiteiten voor het komende jaar. We werken daarbij consistent toe naar een duurzame energievoorziening voor onze stad, zodat bewoners en bedrijven weten waar we naartoe gaan. Tegelijkertijd houden we flexibiliteit om bij te sturen op de activiteiten en in te spelen op veranderende omstandigheden, zoals gasprijzen, netcongestie en ontwikkelingen rond warmte.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 37%, 2027 32%, 2028 36% en voor 2029 38%

De afgelopen jaren was een groot deel van de lasten voor de energietransitie beïnvloedbaar. Vanaf 2026 komt een steeds groter aandeel van het budget uit de rijksmiddelen en wordt het aandeel beïnvloedbaar steeds kleiner. In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over de benodigde uitvoeringskosten voor decentrale overheden tot 2030. Vanaf 2026 is de hoogte van het jaarlijkse bedrag en de wijze waarop deze middelen worden uitgekeerd aan gemeenten nog onzeker. Het rijk heeft aangekondigd een bezuiniging van 10% op deze middelen door te voeren. Op dit moment is een bedrag geraamd van 5 miljoen euro per jaar voor de CDOKE-middelen vanaf 2026. Het Rijk heeft de afgelopen jaren gewerkt aan wetgeving (WGIW en WCW) waarmee gemeenten kunnen sturen op doelstellingen uit het Klimaatakkoord. De WGIW is inmiddels aangenomen door de Tweede en Eerste Kamer. De WCW ligt ter besluitvorming in de Eerste Kamer. De planning is dat vanaf 1 januari 2026 de WGIW en de WCW in werking treedt. Daardoor worden taken die voortkomen uit de warmtetransitie een wettelijke taak van gemeenten. Middelen die wij krijgen van het Rijk worden ingezet voor de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord. Denk dan aan het maken van

beleid ten aanzien van de warmtetransitie, wijkuitvoeringsplannen, een publiek warmtebedrijf of de gehele besparingsaanpak. Naast de structurele middelen is in het coalitieakkoord incidenteel geld ter beschikking gesteld. Deze gemeentelijke middelen zijn beïnvloedbaar.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Netcongestie (teruglevering) Doordat er steeds meer energie opgewekt wordt, is een netcongestieproblematiek in de regio Utrecht ontstaan. Hierdoor kunnen we (grote) opwekprojecten (Zon op dak, zonnevelden en wind) mogelijk niet tijdig aansluiten op het net met als gevolg dat we minder duurzame elektriciteit kunnen opwekken.	In RESU16 verband wordt gewerkt aan het opstellen van energiebeelden om beter inzicht te krijgen in de mogelijkheden om opwek te realiseren en ontwikkelingen (bouw, elektrisch vervoer) in de regio door te laten gaan ondanks netcongestie. Daarmee verwachten we meer inzicht te krijgen in de mogelijkheden die er zijn om stappen te blijven maken, onder andere door lokale opwek en verbruik in plaats en/of tijd samen te brengen.
Netcongestie (afname) verslechtering van congestiesituatie Utrecht zit op dit moment in congestiefase 1, waarin geen nieuwe grootverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Recent heeft TenneT laten weten dat netcongestie op het hoogspanningsnet nog minimaal tot 2033 gaat duren. Zonder ingrijpende maatregelen gaat Utrecht in 2026 naar congestiefase 2, waarin ook geen nieuwe kleinverbruikaansluitingen mogelijk zijn. Dit zou betekenen dat alle nieuwe ontwikkelingen die een stroomaansluiting nodig hebben op een wachtlijst komen: naast grootverbruikaansluitingen voor opwek en afname ook kleinverbruikaansluitingen voor woningen, winkels, warmtepompen en laadpalen. Dit heeft grote gevolgen voor de ontwikkeling en verduurzaming van de stad.	Voor de regionale en landelijke inzet om verslechtering van de congestiesituatie tegen te gaan is de Utrechtse Energy Board aan zet. De gemeente is lid hiervan. De Energy board neemt een pakket van maatregelen om verslechtering van de congestiesituatie te voorkomen. De onorthodoxe maatregelen en uitbreiding van het elektriciteitsnet zijn in uitvoering (raadsbrief 6 december). Afhankelijk van de voortgang van de uitbreidingen, voortgang van de maatregelen en autonome ontwikkelingen zoals de elektrificering van de stad beoordelen netbeheerders en het Rijk opnieuw of een wachtlijst voor kleinverbruik nodig is. In aanvulling hierop heeft de gemeente een projectdirecteur noodmaatregelen netcongestie aangesteld, met de opdracht verdere verslechtering van de congestiesituatie te voorkomen en de gemeente voor te bereiden op de situatie dat het toch gebeurt. In het programma Ontwikkelen en wonen voor iedereen, onderdeel Huisvesting is de beschrijving te vinden van de maatregelen die op lokaal niveau worden genomen om de verslechtering van de netcongestie tegen te gaan
Vertraging of ongunstige aanpassingen in de wetgeving Vertraging of ongunstige besluitvorming over het wetsvoorstel collectieve warmte, regelgeving milieunormen en wind. Wanneer het Rijk kaders en regelgeving niet wil aanpassen om tot een betaalbaar warmte-alternatief voor het merendeel van de bewoners te komen.	In G4 en VNG-verband zijn we aan de slag om input te geven op de uitwerking van de wet- en regelgeving en flankerend beleid voor de energietransitie en mogelijke knelpunten in de uitvoering van de wet- en regelgeving te benoemen. De komende periode gaat de aandacht onder andere uit naar de betaalbaarheid van een warmte-alternatief.

Strategische programmarisico's	Maatregel
Door onzekerheden in wet- en regelgeving en de beschikbaarheid van onvoldoende Rijksmiddelen zit het maken van afspraken over een duurzaam warmte alternatief in de buurtaanpak met warmtebedrijf Eneco in een impasse.	Naast het aandringen op spoedige behandeling van de wetten en het beschikbaar stellen van voldoende Rijksmiddelen kijken we naar leren van kleinschaliger en buurtnetten met buurtinitiatieven en de opzet/deelname in een publiek warmtebedrijf.
Er is schaarste voor personeel op de arbeidsmarkt voor de energietransitie. Dat kan in de toekomst (als we grootschalig woningen van het aardgas halen) wel tot capaciteitsproblemen leiden.	Een aantal stappen zijn gezet om aan de schaarste op de arbeidsmarkt voor energietransitie te werken (raadsbrief 14 mei 2024). Samen met partners zijn nieuwe ideeën voor deze arbeidsmarkt opgehaald. Die worden de komende tijd met een kwartiermaker verder uitgewerkt.
Er is beperkte fysieke ruimte voor alle maatschappelijke opgaven, waaronder Energietransitie. Er is ruimte nodig voor opwek, onder en boven de grond voor leidingen, warmtenetten en zware elektriciteitskabels, hoog- en middenspanningstations, bronnen (zoals wind, zon) en grootschalige luchtwarmtepompen, aquathermie en opslag van energie.	Bij concrete initiatieven maken we een integrale gebiedsafweging tussen de opgaven uit de RSU. In het warmteprogramma is aandacht voor de ruimtelijke vraagstukken en mogelijke kosten hiervan.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
WKO Merwede B.V.	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede	43

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
Energieverbruik gebouwde omgeving 2050					
Aanpak versneld energetisch verbeteren sociale huurwoningen	Woningcorporaties worden gesubsidieerd voor het nemen van energiebesparende maatregelen, ter vermindering van de energielasten van huurders	1.900	1.900	0	0
Duurzaamheidsleningen	Regeling voor duurzaamheidsleningen voor grondgebonden woningen	2.826	2.826	0	0
Duurzame monumentenadviezen	Duurzame monumentenadviezen	0	0	0	0
Energieadvies en Trajectbegeleiding	Energieadvies en Trajectbegeleiding voor grondgebonden woningen.	102	102	0	0
Energieloket Zakelijk Maatschappelijk Vastgoed	Verduurzaming zakelijk en maatschappelijk vastgoed in Utrecht	30	30	0	0
Isolatie en onderhoud eengezinswoningen Overvecht	Het stimuleren van energiemaatregelen van gespikkeld bezit-woningen van particuliere woningeigenaren in Overvecht Zuid	784	784	0	0
Maatschappelijk Vastgoed	Mogelijk maken duurzame investeringen in panden van maatschappelijke instellingen	80	80	0	0
Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	Pilot Isolatieaanpak kleine VVE's	250	250	0	0
Samen Verduurzamen	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatregelen bij particuliere bestaande woningen.	75	75	0	0
Stimuleringslening kleine VVE's (*4)	Stimuleringslening kleine VVE's	1.850	1.850	0	0
Subsidie bij collectieve inkoopactie	Het stimuleren van een collectieve aanpak voor energiemaatrregelen bij partuculiere woningen	900	900	0	0
Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Oost, Noordoost, Binnenstad, Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern (*4)	Het stimuleren van slecht geïsoleerde grote vve's met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	1.000	1.000	0	0
Subsidie woning isoleren grote vve in de wijken Overvecht, Noordwest, Zuid en Zuidwest (*4)	Het stimuleren van slecht geïsoleerde met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	1.800	1.800	0	0

Verduurzamingsmaatregelen MKB-ondernemingen		Kleine en micro ondernemingen stimuleren om te investeren in structurele energiebesparende maatregelen en daarmee bij te dragen aan de energiebesparingsopgave en reductie van CO2 uitstoot.	150	150	0	0
Woning isoleren		Het stimuleren van eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde woningen met een lage WOZ-waarde om hun woning te isoleren.	750	750	0	0
Totaal	1		12.497	12.497	0	0
	Totaal		**12.497**	**12.497**	**0**	**0**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Duurzame bereikbaarheid

Programma overzicht

We geven voorrang aan gezonde en schone manieren van verplaatsen en creëren zo meer leefruimte.

Portefeuillehouders: Senna Maatoug en Eva Oosters

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	84.882	96.272	115.134	113.703	109.173	106.990
Lasten	66.239	80.017	88.344	73.911	72.570	71.976
Saldo Baten en Lasten	**18.643**	**16.255**	**26.790**	**39.792**	**36.603**	**35.014**
Onttrekking reserves	56.389	9.923	13.123	2.735	4.425	4.198
Toevoeging reserves	27.345	24.532	20.548	24.863	31.083	28.379
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**29.045**	**-14.609**	**-7.425**	**-22.128**	**-26.658**	**-24.181**
Totaal	**47.688**	**1.647**	**19.365**	**17.664**	**9.945**	**10.833**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026

De baten in dit programma zijn 115,134 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Subsidie voor investeringsprojecten OV en Fiets (8 respectievelijk 7,5 miljoen euro)
- Inkomsten fietsparkeren (1,5 miljoen euro)
- Inkomsten autoparkeren (95,0 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 88,344 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Personele lasten en uitvoeringskosten van wettelijke en reguliere (beleids)taken (10,7 miljoen euro)
- Verwachte uitgaven voor het realiseren van meerjarige investeringsprojecten OV, Auto, Fiets en Verkeersveiligheid (24,0 miljoen euro)
- Lasten autoparkeren (35,6 miljoen euro)
- Lasten fietsparkeren (13,7 miljoen euro)
- Lasten voor de deelopgave Anders Reizen (6,9 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn -7,425 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- In dit programma wordt voor 13,1 miljoen euro onttrokken en 20,5 miljoen euro toegevoegd aan de reserves. Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen
In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

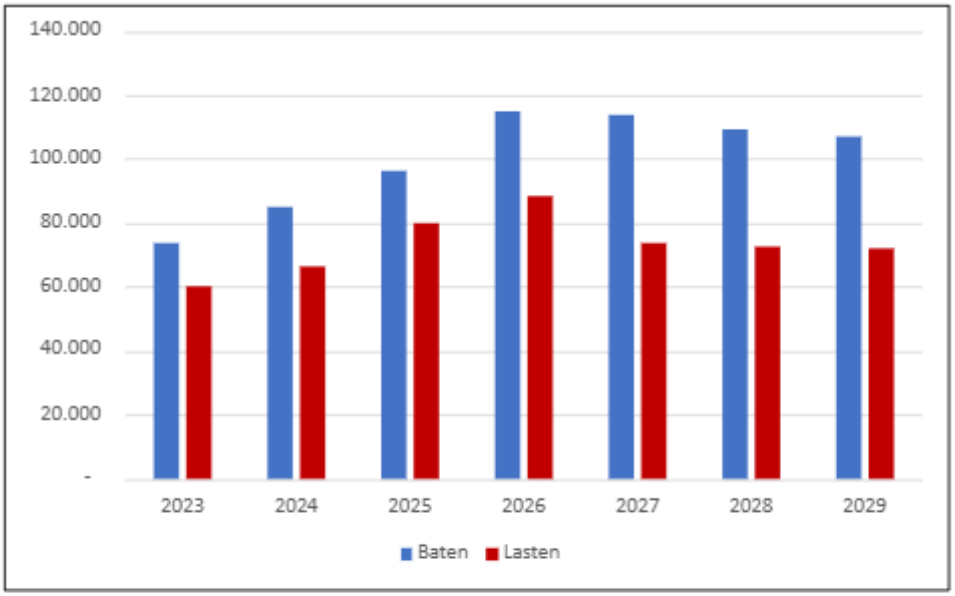
x € 1.000

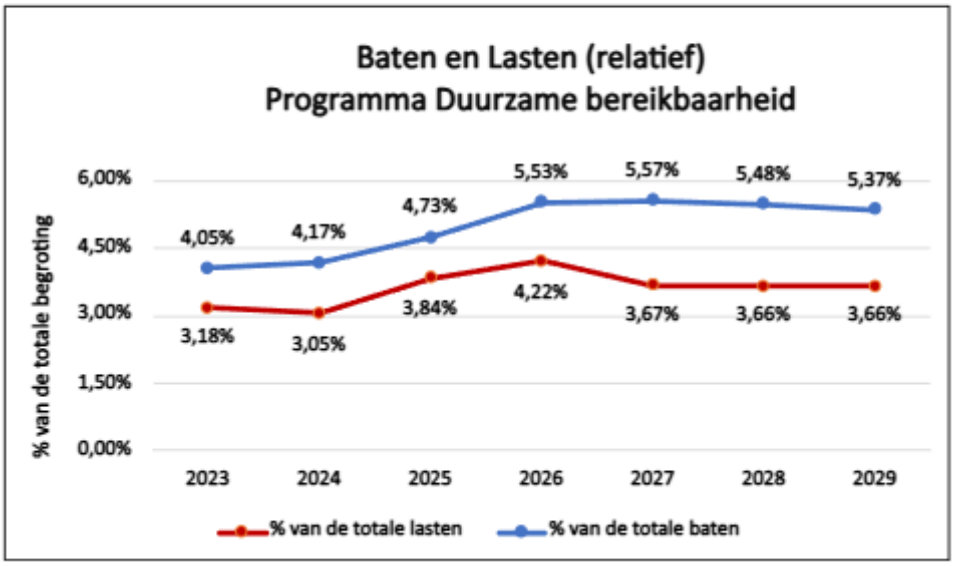
Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Weesfietsen	-	331	331	331	331	331
Minder inzet op beleidsadvisering mobiliteit	-	-	191	191	191	191
Afschalen budget evaluatie taxibeleid	-	31	31	31	31	31
Beëindigen programmakosten touringcars	-	41	41	41	41	41
Bezuiniging innovatie Fiets	-	26	26	26	26	26
Stoppen met projectspecifieke beoordeling van verkeersplannen voor kleine projecten met weinig	-	103	103	103	103	103
Verminderen toekomstig budget Anders Reizen - programma mobiliteitsmanagement	-	-	-	-	-	514
Minder investeren in fietsbewegwijzering (temporiseren)	-	-	257	257	257	-
Temporiseren voorbereiding Dom-tot-dam inclusief Demkabrug (Brug over Amsterdam-Rijnkanaal)	-	213	257	257	257	-
Niet verhogen bijdragen multimodaal verkeersmanagement	-	267	267	267	267	267
Middelen MPB (Meerjarenprogramma bereikbaarheid) structureel met 1 miljoen verlagen	-	1.029	1.029	1.029	1.029	1.029
Plankosten Merwedelijn dekken uit spaarbedragen OV-schaalsprong	-	257	257	257	257	257
Totaal	**-**	**2.298**	**2.790**	**2.790**	**2.790**	**2.790**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld

De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Duurzame vervoersmiddelen

Toename van het aandeel duurzame, gezonde en ruimte efficiënte vervoersmiddelen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan 2040	2021	Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.
Luchtkwaliteitsbeleid en -uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht'	2020	Het doel van het luchtkwaliteitsbeleid is om snel gezondheidswinst te bereiken door maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat lopend wordt gedaan.	13% (2018)	18% (cijfer van 2023)	21%	21%	21%	21%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat fietsend wordt gedaan.	29% (2018)	28% (cijfer van 2023)	29%	29%	29%	29%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat met het ov wordt gedaan.	20% (2018)	17% (cijfer van 2023)	15%	16%	17%	17%
% verplaatsingen binnen, van en naar de gemeente Utrecht dat met de auto wordt gedaan.	36% (2018)	34% (cijfer van 2023)	34%	33%	32%	32%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We voeren amendement 153 Demkabrug uit, waarmee we een eerste stap zetten in de voorbereidingsfase van de nieuwe fietsverbinding Demkabrug.
- We peilen de interesse voor het exploiteren van een logistieke microhub in parkeergarage Paardenveld als onderdeel van duurzame en efficiënte binnenstadlogistiek.
- We zetten, samen met de markt, een bundelingsinitiatief voor levering van goederen voor de horeca in de binnenstad op.
- We bieden een probeeractie aan voor ondernemers om tijdelijk gebruik te maken van een vrachtfiets, fietstrailer of licht elektrisch voertuig.

Activiteiten die we niet meer doen

- We zijn gestopt met het aanbieden van de subsidie ‘duurzaam en efficiënt goederenvervoer'; deze bleek te weinig op te leveren en te complex om aan te vragen.
- In lijn met de hervormingsbezuinigingen zetten wij in op afschalen van het taxibudget, hierdoor beperken we onze inzet op toegezegde onderzoeken en maatregelen.
- In lijn met de hervormingsbezuinigingen zetten wij in op het beëindigen van budget Touringcars. Parkeerplekken van touringcars zijn gerealiseerd. Beschikbare budget voor 2025 wordt ingezet voor nazorg en verplaatsen halte Flixbus.
- In lijn met de hervormingsbezuinigingen zetten wij in op minder reserveren van middelen voor de lange termijn aanpak omdat er een kleine kans is dat we deze op korte termijn nodig hebben. Indien dit toch het geval is, zal alsnog incidenteel geld vrij worden gemaakt en zullen we hiervoor herprioriteren. Hiertoe nemen we een risico op in het weerstandsvermogen. Het risico dat het weerstandsvermogen daalt is klein. Voor de korte-termijn-maatregelen (ktm) voor de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU) houden we de huidige gereserveerde middelen aan.
- In lijn met de hervormingsbezuinigingen zetten we in op testen van minder innovaties op gebied van fiets(-infrastructuur).
- In lijn met de hervormingsbezuinigingen zetten we in op minder handhaven op weesfietsen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Afhankelijk van de besluitvorming over de uitkomsten van de MIRT-verkenning (vaststellen voorkeursalternatief en sluiten bestuursovereenkomst) gaan we door met de planuitwerking van de Merwedelijn.
- Werk met werk budget ontwikkelend beheer Beheer Openbare Ruimte: door slimme koppeling met beheer- en vervangingsprojecten kunnen we onze beleidsdoelen inbedden bij de geplande onderhoudsprojecten uit het Meer Jaren Investerings Programma (MJIP) (van BOR). Met beperkte extra middelen zorgen we ervoor dat we straten, die toch worden aangepakt, een kwaliteitsimpuls geven.
- We werken aan de volgende uitvoeringsprojecten voor verbetering van het Openbaar Vervoer:
    - Verbeteren van de toegankelijkheid van de bushaltes en busstation Leidsche Rijn Centrum
    - Doorstromingsmaatregelen OV
    - Kleine infrastructurele aanpassingen als gevolg van Vervoerplan 2026
    - Uitvoering van de no regret-maatregelen OV-verbinding Overvecht-USP (Kardinaal de Jongweg) en de Europalaan-Zuid voor het openbaar vervoer.
- In 2026 realiseren we onder andere de volgende projecten: Socrateslaan, Bestemming Catharijnesingel.
- We gaan verder met de uitwerking van de netwerkstudie Europaplein en Noordpoort (Oudenoord-Draaiweg).
- We zijn gestart met het ontwerp van de projectonderdelen van de Zuidpoort fase 1, waaronder het Ledig Erf.
- We voeren het uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid uit.
- We werken verder aan het programma Parkeren op Afstand.

- We werken aan de ontwikkelagenda OV Alliantie, vanuit de volgende aanpak:
    - Ontwerpprincipes en criteria
    - Kwaliteit van het OV-netwerk
    - Programmering van de OV-maatregelen:
        - Bus Rapid Transit (BRT) aansluiting A2 – Papendorp
        - BRT corridorstudie Centraal Station – Overvecht
        - Corridorstudie Lijn 29 Vaartsche Rijn – Galgenwaard.
- We gaan verder met de uitwerking en uitvoering van fietsprojecten ter verbetering en uitbreiding van het fietsnetwerk, waaronder:
    - Fietsverbindingen bij Boorstraat; Maliebaan en Weerdsingel Oostzijde
    - Regionale, stedelijke -en doorfietsverbindingen waaronder Utrecht – Amersfoort, Utrecht – Hilversum, Lage Weide – Houten en Koningsweg.
- We gaat verder met de uitbreiding van het aantal fietsparkeerplekken bij stations, in de binnenstad en vooroorlogse wijken. Bij de stations verwachten we in 2026 overeenstemming over de uitbreiding bij station Vleuten, Lunetten en uitbreiding van de stalling bij Vaartsche Rijn. Voor de Knoopstalling en stations Overvecht, Leidsche Rijn en Zuilen onderzoeken we de kansen om een stalling te realiseren in combinatie met de gebiedsontwikkeling op die plekken.
- We blijven werken aan het Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023 - 2026 met meerdere actielijnen, onder andere; toegangsbeleid, modal shift, inpassing stadslogistiek, bundeling en slimme stadslogistiek. Een belangrijke maatregel uit het uitvoeringsprogramma die we in 2026 gaan uitvoeren is een aangepast toegangsbeleid voor de binnenstad (beoogde invoering 1 januari 2026).

Financiën Duurzame vervoersmiddelen

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	2.613	6.772	16.969	12.518	6.190	190
Lasten	21.841	26.499	31.252	18.215	18.175	15.558
Saldo Baten en Lasten	**-19.228**	**-19.727**	**-14.282**	**-5.697**	**-11.984**	**-15.367**
Onttrekking reserves	16.620	2.487	8.437	393	2.308	2.213
Toevoeging reserves	20.182	17.894	20.160	24.389	29.423	27.331
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-3.562**	**-15.407**	**-11.723**	**-23.996**	**-27.114**	**-25.118**
Totaal	**-22.791**	**-35.134**	**-26.005**	**-29.693**	**-39.099**	**-40.485**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De hogere ramingen van de baten voor OV, Auto en Fiets zijn gebaseerd op meer te verwachten subsidies van het Rijk en de Provincie voor diverse projecten uit het Meerjaren Programma Bereikbaarheid (MPB).	10.778	I
Lasten		
De hogere raming van de lasten voor het product OV is gebaseerd op de kasritmes (cashflow) voor de projecten OV (MPB).	4.778	I
De hogere raming van de lasten voor het product Fiets is gebaseerd op de mutaties in kasritmes (cashflow) voor de projecten Fiets, die zijn opgenomen in het meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB).	2.760	I

x €1.000

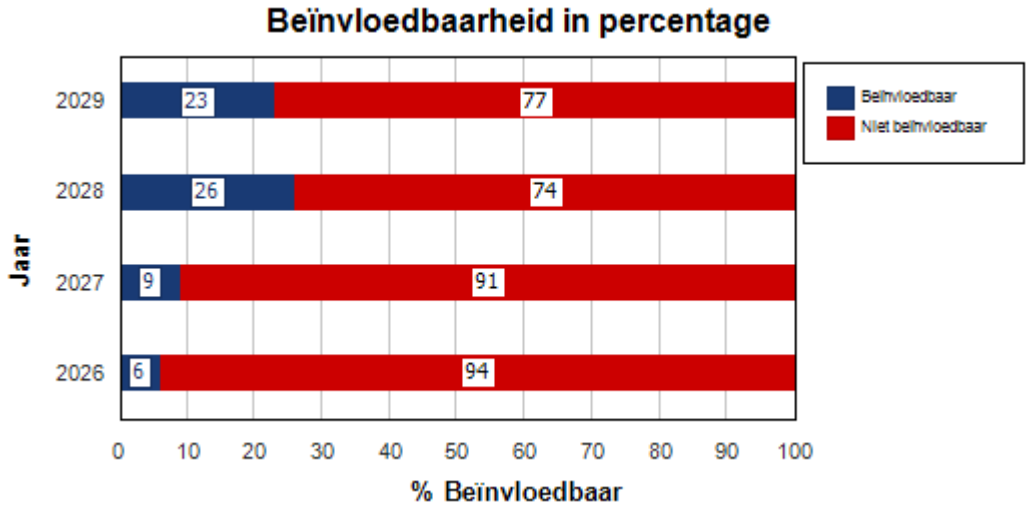
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
De lagere raming van de lasten voor het product Auto is gebaseerd op de mutaties in kasritmes (cashflow) voor de projecten Auto, met name het project NRU, die zijn opgenomen in het meerjarenprogramma bereikbaarheid (MPB).	-2.128	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid en de vaste activa reserve op basis van actuele kasritmes.	5.950	I
Toevoegingen		
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid en de vaste activa reserve op basis van actuele kasritmes.	2.266	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 6%, 2027 9%, 2028 26% en voor 2029 23%

Binnen de doelstelling Duurzame vervoersmiddelen is een groot deel van de lasten niet beïnvloedbaar. Dit komt door vastgelegde verplichtingen op projecten en kapitaallasten die verbonden zijn aan de investeringen, bijvoorbeeld voor de Westelijke Stadsboulevard. Daarnaast wordt een groot deel van de projecten bekostigd met behulp van cofinanciering vanuit het rijk of de provincie, een voorbeeld hiervan zijn de UNED afspraken. Het beëindigen of verlagen van de eigen bijdrage aan deze projecten hebben directe gevolgen voor de cofinanciering. Ook is er sprake van bestuurlijke verplichtingen die de gemeente is aangegaan waarbij er cofinancieringsafspraken zijn gemaakt over de hoogte van het bedrag wat de gemeente inbrengt, zoals het geval is bij de schaalsprong OV. Om aan deze verplichting te voldoen sparen we jaarlijks een bedrag wat niet beïnvloedbaar is. Van de beïnvloedbare budgetten zijn voor een aantal projecten al kosten gemaakt

voor de voorbereidingsfases. Beëindiging van deze lopende projecten zal leiden tot kapitaalvernietiging, bijvoorbeeld voor de Doorfietsroute Utrecht – Hilversum. Verlaging van de budgetten voor fiets, goederenvervoer en programmamanagement (personele inzet) heeft overigens impact op de logistieke knelpunten in onze groeiende stad.

Doelstelling 2: Mobiliteitsgedrag

Mobiliteitsgedrag dat bijdraagt aan een gezonde en leefbare stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Parkeervisie (inclusief modules)	2021	Ons parkeerbeleid staat in de nieuwe parkeervisie. Speerpunten zijn bereikbaarheid, kwaliteit openbare ruimte, duurzame mobiliteit en rechtvaardige verdeling van de schaarse parkeerruimte.
Mobiliteitsplan 2040	2021	Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Parkeerareaal op straat waar sprake is van betaald parkeren (% van het totale aantal parkeerplaatsen op straat)	25% (2022)	32%	44%	50%	56%	63%
% huishoudens dat gebruik maakt van deelmobiliteit.	17% (2021)	-	32%	-	45%	-
% (zeer) tevreden inwoners over de stallingen in de binnenstad	73% (2014)	-	80%	-	80%	-
% (zeer) tevreden inwoners over de stallingen bij Utrecht Centraal Station	70% (2014)	-	89%	-	89%	-
Gemiddeld aandeel gebiedsvreemd verkeer op de invalsroutes	21% (2022)	21%	20%	19%	19%	19%
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in binnenstad	7.100 (2018)	6.585	6300	6100	5900	5800
Aantal fietsen dat buiten een fietsparkeervoorziening staat in stationsgebied	1.600 (2018)	1.024	800	400	400	400
Aandeel huishoudens zonder auto.	32% (2021)	-	34%	-	38%	-
Aantal parkeerplekken omgevormd naar ruimte voor groen, fiets en verblijf	55 (2022)	191	1.126	1.118	1.110	1.134

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Er zijn voor deze doelstelling geen nieuwe activiteiten gepland in het begrotingsjaar.

Activiteiten die we niet meer doen

- Afgelopen 3 jaar is er een netwerk van 25 buurt-, wijk en stationshubs gerealiseerd. In 2026 stoppen we met de actieve uitrol van deelmobiliteithubs, maar blijven we realisatiekansen verkennen bij herinrichtingen en gebiedsontwikkelingen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We doen een update van het parkeerverwijssysteem (PRIS) op basis van het onderzoek van afgelopen jaar.
- We gaan door met het invoeren van betaald parkeren stadsbreed. In november 2025 besluit de raad over wanneer gestart wordt met de invoering van Blok 2.
- We gaan door met het opheffen van parkeerplaatsen ten gunste van de kwaliteit van de openbare ruimte.
- We gaan verder met uitwerking van beleid en producten voor het stimuleren van parkeren in de parkeergarages voor bewoners in plaats van in de openbare ruimte.
- We sturen op een geleidelijke verhoging van de parkeertarieven in garages en werken een voorstel uit voor mogelijke tariefsaanpassingen in de komende jaren. We vervolgen het uitrollen van het beleid en het product Parkeren op Afstand (POA) voor nieuwe bewoners in nieuwe wijken.
- We gaan door met de acties in het kader van Verkeersmanagement, onder meer:
    - Het continueren van de regionale samenwerking voor multimodaal verkeersmanagement
    - Het voorbereiden en/of uitvoeren van verschillende Dynamisch VerkeersManagement (DVM) projecten
        - In de loop van 2025 nemen we het DVM-systeem op de Westelijke Stadsboulevard in gebruik en monitoren we dit actief.
        - In 2026 vervangen we het DVM-systeem (hard- en software) en breiden wij deze gedeeltelijk uit, onder andere in Zuidwest.
- We gaan door met onderzoek naar het slimmer beheren van nieuwe en bestaande fietsenstallingen. We werken hiervoor in 2026 een pilot uit.
- We blijven uitvoering geven aan de activiteiten opgenomen in het Plan van Aanpak Deelmobiliteit dat tot en met 2028 loopt. We starten bijvoorbeeld in 2026 met een regionaal deelfietsensysteem in samenwerking met omliggende gemeenten en de provincie.
- We gaan door met het uitvoeren van ons mobiliteitsmanagement via het regionale samenwerkingsverband Goedopweg (looptijd 2025-2030).
- We gaan door met het uitreiken van de fietsdeals. Ook zetten we de scholen- en wijkenaanpak door, met onder andere fietslessen in Utrechtse wijken en op asielzoekerscentra, fiets- en verkeerslessen voor kinderen en het praktisch verkeersexamen.
- We blijven uitvoering geven aan activiteiten om duurzaam reisgedrag te stimuleren bij grote wegwerkzaamheden (o.a. bij herinrichting Westplein/Lombokplein).
- We werken verder aan activiteiten onder Digitalisering/Smart Mobility:
    - We evalueren proefopstellingen voor intelligente toegang, logistiek verkeer, en slim laden en lossen. Op basis van de geleerde lessen starten we een nieuwe proefopstelling rond slim laden en lossen, en verkennen we een pilot voor gehandicaptenparkeerplaatsen.
    - We zetten ons in om mobiliteitsdata te ontsluiten die verplicht zijn of worden vanuit landelijke en Europese wetgeving. Dit doen we ook in regionaal verband met provincie en andere gemeenten binnen het Regionale Data Team (RDT).

Financiën Mobiliteitsgedrag

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	82.049	88.671	97.965	101.185	102.982	106.799
Lasten	41.178	48.843	52.849	52.855	53.018	54.630
Saldo Baten en Lasten	**40.871**	**39.828**	**45.116**	**48.330**	**49.964**	**52.169**
Onttrekking reserves	39.137	5.518	3.439	2.337	2.116	1.985
Toevoeging reserves	6.136	5.738	353	474	201	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**33.001**	**-220**	**3.086**	**1.863**	**1.915**	**1.985**
Totaal	**73.872**	**39.608**	**48.202**	**50.193**	**51.880**	**54.154**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Voor de werkzaamheden voor het Dynamisch Verkeers Management (DVM) systeem Zuidwest ontvangen we subsidies van het Rijk en de Provincie. Aangezien de meeste lasten in 2026 worden verwacht staat daar in 2025 een lager bedrag aan subsidie tegenover. Zie ook bij de lasten.	650	I
De baten autoparkeren nemen toe mede door het invoeren van betaald parkeren in de hele stad.	7.633	S
Onder andere door aflopende ingroeipaden is er een verhoging van de opbrengsten van openbare garages.	973	S
Lasten		
Op dit moment loopt een aanbesteding voor DVM Zuidwest voor het nieuwe DVM systeem. Naar verwachting is de gunning september 2025. Dan start de opdrachtnemer met voorbereidingen en verwachten we de meeste externe kosten in 2026. Hier staat een subsidie tegenover, zie de baten.	650	I
Aan de partners in GoedopWeg heeft de gemeente Utrecht toegezegd 5 miljoen euro te besteden aan maatregelen in het kader van de Minder Hinder opgave. Er is afgesproken dat 3,5 miljoen euro naar de bijdrage Goedopweg 2025-2029 gaat en er resteert 1,5 miljoen voor de gemeentelijke inzet.	1.500	I
Herverdeling van de overhead over de programma's.	-622	S
Fietsparkeren Ruimte: in 2025 waren de lasten incidenteel lager vanwege het incidenteel vrijvallen van de exploitatiebudgetten door vertraging in de oplevering (P1/P4 Fietsenstallingen en LR Centrum).	796	I
Afloop van de incidentele middelen ten behoeve van o.a. ontwikkeling 'bezoeker betaald 2025'.	-980	I
Als gevolg van de uitbreiding betaald parkeren nemen de lasten voor onder andere parkeerautomaten, personele lasten verlening parkeervergunningen en inning naheffingen toe.	2.000	S
Om aan alle verplichtingen vanuit het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) Mobiliteit te kunnen voldoen en om te voorkomen dat de voorziening negatief komt te staan in de komende	1.290	S

x €1.000

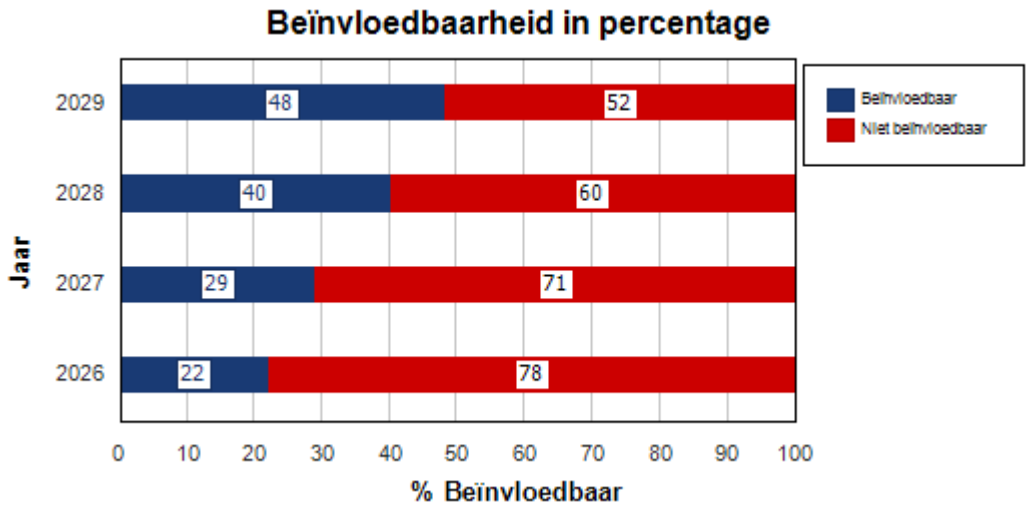
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
meerjarenperiode, is besloten tot een aanvullende dotatie aan de onderhoudsvoorziening Mobiliteit.		

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Bij de VJN2025 is besloten om in 2025 4,08 miljoen euro te onttrekken uit de reserve ter dekking van het tekort op de parkeerbegroting.	-4.080	I
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid op basis van actuele kasritmes.	2.001	I
Toevoegingen		
Bij de VJN2025 is besloten om in 2025 een incidentele toevoeging aan de reserve te doen van 5 miljoen euro. Dit bestaat uit 2 onderdelen: er is 1,5 miljoen euro vrijgemaakt om op korte termijn maatregelen te treffen (onder andere functioneel krijgen van het parkeermanagementsysteem). Daarnaast wordt 3,5 miljoen euro incidenteel gereserveerd om risico's in de parkeerexploitatie af te dekken.	-5.000	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 22%, 2027 29%, 2028 40% en voor 2029 48%

Binnen deze doelstelling is een groot deel van de lasten beïnvloedbaar, maar staat wel in relatie tot de parkeerinkomsten. Parkeren op straat is de grootste (beïnvloedbare) post en heeft betrekking op de kosten voor handhaving. Verlagen van het budget heeft als gevolg lagere betaalbereidheid en lagere opbrengsten. Parkeren Offstreet betreffen exploitatie- en eigenaarslasten van gebouwen.

Hiervan is een deel aanbesteed met contracten. Personele lasten hebben betrekking op beheer, contractmanagement en assetmanagement. De kosten worden volledig gedekt door de parkeeropbrengsten. Voor fietsparkeren geldt dat de hoge mate van beïnvloedbaarheid samenhangt met het aantal fietsenstallingen die in eigendom zijn van de gemeente of worden gehuurd. Alleen besparen op beheer leidt tot een beperkte beïnvloedbaarheid van de kosten. Duurzame mobiliteit is (grotendeels beïnvloedbaar) budget voor het stimuleren van deelmobiliteit, gedragscampagnes bij minder hinder projecten, uitvoering van wettelijke taken (o.a. digitalisering overheden – ontsluiten mobiliteitsdata) en voorbereiding op wetgeving om duurzaam reisgedrag af te dwingen en doorontwikkeling van onze verkeersmanagementsystemen. Deze maatregelen zijn nodig om de groeiende stad bereikbaar en ontsloten te houden (een wettelijke verplichting bij de ontwikkeling van de stad).

Doelstelling 3: Verkeersveiligheid

Daling van het aantal verkeersslachtoffers en verbetering gevoel verkeersveiligheid.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Mobiliteitsplan 2040	2021	Voor een gezonde groei van de stad is het nodig om de mobiliteit anders te organiseren. De stad moet aantrekkelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Driejarig gemiddelde van verkeersslachtoffers	1.622 (gemiddelde 2022-2024)	1.622 (gemiddelde 2022-2024)	max. 1.568 (gemiddelde van 2023-2025)	max. 1.516 (gemiddelde van 2024-2026)	max. 1.466 (gemiddelde van 2025-2027)	max. 1.418 (gemiddelde van 2026-2028)
% bewoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de eigen buurt	63% (2021)	-	65%	-	66%	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar 2025

- We voeren in maart 2026 in één keer 30 km/u in op alle straten in Utrecht zonder apart fietspad.
- We starten met de uitvoering van de definitieve maatregelen op de Donaudreef, Niels Bohrweg, Griftstraat/Poortstraat en Sartreweg/Aartsbisschop Romerostraat.
- We passen alle verkeerslichten aan waar de snelheid naar 30 km/u wordt verlaagd.

Activiteiten die we niet meer doen in het begrotingsjaar 2025

- In 2026 is het niet meer mogelijk om voor nieuwe verkeersveiligheidsprojecten subsidie aan te vragen bij het Rijk. De 3e tranche van de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid loopt af na 2025.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We gaan door met het onderzoeken en oplossen van verkeersveiligheidsknelpunten door het realiseren van kleine fysieke maatregelen.
- We gaan verder met de aanpak van risicovolle fiets- en voetgangersoversteken waar de kans op een ernstig ongeval groot is.
- We gaan door met het aanvragen van subsidies voor verkeersveiligheidsmaatregelen bij de provincie.
- We blijven 30 km/u invoeren op de overige straten en dragen uit dat 30 km/u de norm is via communicatie en campagnes.
- We blijven aanvragen indienen voor vaste flitspalen, flexflitsers en focusflitser die handhaven op snelheid, roodlichtnegatie en telefoongebruik.
- We blijven inzetten op extra handhaving op verkeersveiligheid door boa's en door middel van een verplaatsbare camera die controleert op de juiste plek op de weg van brom- en snorfietsers.
- Wij blijven met I&W en de G4 in gesprek over het LEV-kader en over (pilots) massa- en snelheidsverschillen op het fietspad en de veiligste plek op de weg.
- We blijven verkeersveiligheidseducatie op basisscholen uitvoeren en gaan door met het realiseren van schoolzones en schoolstraten.
- We gaan door met het verbeteren van de fietsverkeersveiligheid van ouderen via Doortrappen.
- Met smileyborden en campagnes stimuleren wij verkeersveilig gedrag.
- We verhogen het budget voor verkeersveiligheid met 0,14 miljoen euro in 2026 en 0,15 miljoen in de periode 2027-2029. Vanwege de actuele ontwikkelingen rondom verkeersveiligheid, de verkeersdrukte die blijft toenemen waardoor ook de kans op ongelukken toeneemt, zien we de noodzaak om nu deze stap te zetten. We zetten hiermee een eerste stap. Als we grootschalige verkeersveiligheidsmaatregelen treffen, bijvoorbeeld n.a.v. een ernstig ongeluk, dan blijft het nodig om hiervoor in de begrotingscyclus een apart voorstel te doen.
  Dit wordt gedekt door het budget voor programma vervoersongelijkheid in de periode 2026-2029 te verlagen met 0,05 miljoen euro en door het budget aanpak voetganger met 0,09 miljoen euro in 2026 en 0,1 miljoen euro in 2027-2029 te verlagen.

Financiën Verkeersveiligheid

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	219	829	200	0	0	0
Lasten	3.219	4.674	4.243	2.841	1.377	1.788
Saldo Baten en Lasten	**-3.000**	**-3.845**	**-4.043**	**-2.841**	**-1.377**	**-1.788**
Onttrekking reserves	632	1.918	1.247	5	0	0
Toevoeging reserves	1.026	900	35	0	1.459	1.048
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-394**	**1.018**	**1.212**	**5**	**-1.459**	**-1.048**
Totaal	**-3.394**	**-2.827**	**-2.832**	**-2.836**	**-2.836**	**-2.836**

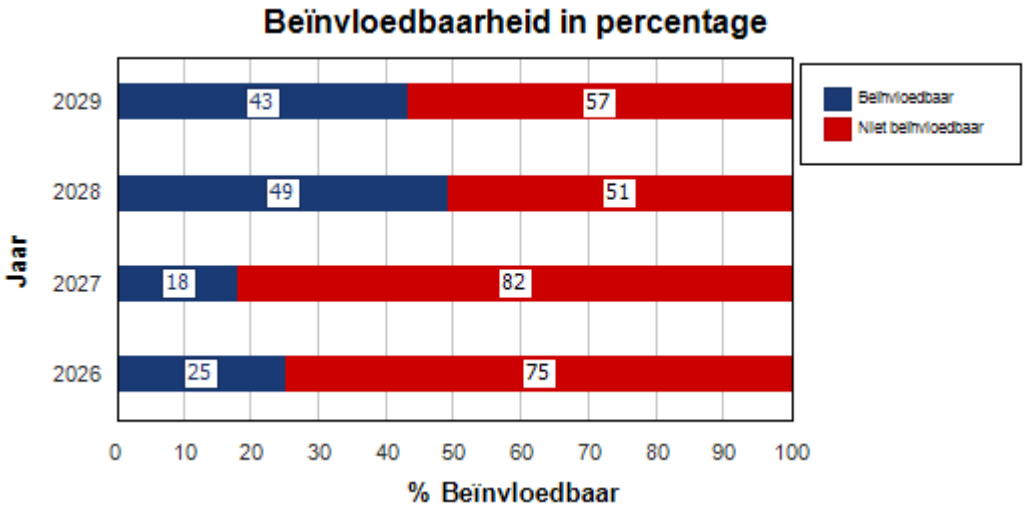
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De lagere raming van de baten voor het product Verkeersveiligheid is gebaseerd op minder te verwachten subsidies van het Rijk en de Provincie voor de projecten verkeersveiligheid (MPB).	-629	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de reserve Bereikbaarheid op basis van actuele kasritmes.	-671	I
Toevoegingen		
Verschillen in jaarlijkse verrekeningen met de vaste activa reserve op basis van actuele kasritmes.	-865	I

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 25%, 2027 18%, 2028 49% en voor 2029 43%

Voor verkeersveiligheid geldt dat verschillende projecten reeds zijn gestart of worden aanbesteed. Voor het actieplan en impuls 30km straten geldt een bestuurlijke afspraak tot 2040. Lopende projecten en afspraken beperken de beïnvloedbaarheid, maar sluiten dit niet uit. Het beëindigen van projecten heeft acceptatie van reeds gemaakte kosten zonder afronding van een project tot gevolg (kapitaalvernietiging).

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Benodigde samenwerking en cofinanciering voor de noodzakelijke maatregelen komen niet rond. Hierdoor kan de **mobiliteitstransitie** niet volgens het gewenste tempo worden gerealiseerd.	Verstevigen van de lobby richting rijk en regio. Als gemeente én in MRU en G4 + Eindhoven verband, alsook met de grondeigenaren van de woningbouwlocaties. De inzet hierbij is dat als we de middelen niet hebben voor de mobiliteitstransitie wij als gemeente niet kunnen leveren op veiligheid, wonen, economie klimaat en leefbaarheid, alsook de randvoorwaarden creëren voor de gebiedsontwikkelingen.
Benodigde **innovatie** als alternatief voor auto gaat niet snel genoeg of is niet voldoende voor groeistad (Dynamisch verkeersmanagement/ DVM, MaaS, parkeerhubs, etc.)	Convenant met deelautoaanbieders, stimuleringsregelingen voor deelmobiliteit, parkeerbeleid (hogere tarieven, lage parkeernormen, weghalen autoparkeerplaatsen). Onderzoeksagenda inzetten bij prioriteringsvraagstukken.
Niet iedereen kan de plekken bereiken die ze zouden willen bereiken, bijvoorbeeld doordat zij moeilijk kunnen rondkomen, door een fysieke of cognitieve beperking, een taalachterstand of slechte verbindingen. Hierdoor zijn mensen	In het Uitvoeringsprogramma Vervoersongelijkheid staat beschreven dat we vervoersongelijkheid verkleinen door drempels in het vervoer voor inwoners weg te nemen. Door actief met het thema aan de slag te gaan, leren we meer over deze vorm van ongelijkheid, en leren we ook wat

Strategische programmarisico's	Maatregel
onvoldoende in staat om deel te nemen aan de maatschappij. Er is sprake van vervoersongelijkheid.	de meest effectieve aanpak is. We monitoren actief en updaten de projectenlijst periodiek op basis van opgedane ervaring en aangescherpte inzichten. Vervoersongelijkheid is nu beleidsmatig verankerd. Dit risico wordt in het vervolg niet meer opgenomen.
Ons Duurzame mobiliteitsbeleid heeft nationaal en regionaal OV nodig als stevige basis en alternatief voor de auto. Kwaliteit van het OV aanbod staat onder druk door gebrek aan budgetten en personeel. Gemeente heeft hier niet direct invloed op.	Intensiveren van lobby bij Provincie en Rijk. Dit doen we als gemeente maar zeker ook in G4, U10 en MRU verband. Inzetten op een bredere definitie van OV door deelmobiliteit en doelgroepenvervoer te integreren tot een publiek mobiliteitsaanbod.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2026 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026; vanaf 2027 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Totaal investeringen programma Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

Duurzame bereikbaarheid	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	369.276	1.500	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**369.276**	**1.500**	**0**	**0**	**0**

x €1.000

Duurzame Bereikbaarheid investeringen Categorie B*	Actuele begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Uitbreidingsinvesteringen B	206.801	0	0	0	0
Totaal	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**

(*) Categorie Uitbreidingsinvesteringen B wordt nu niet geautoriseerd

Doelstelling Duurzaam vervoer

x €1.000

Doelstelling Duurzaam vervoer	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Uitbreidingsinvesteringen A	271.739	300	0	0	0
Totaal	**271.739**	**300**	**0**	**0**	**0**

x €1.000

Doelstelling Duurzaam vervoer	Actuele begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Uitbreidingsinvesteringen B*	206.801	0	0	0	0
Totaal	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**

(*) Categorie Uitbreidingsinvesteringen B wordt nu niet geautoriseerd

Toelichting doelstelling Duurzaam vervoer

Voor het jaar 2026 vragen wij geen extra krediet aan.

Doelstelling Mobiliteitsgedrag

x €1.000

Doelstelling Mobiliteitsgedrag	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Uitbreidingsinvesteringen A	68.993	1.200	0	0	0
Totaal	**68.993**	**1.200**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Mobiliteitsgedrag

Voor uitbreiding betaald parkeren 2026 vragen wij aanvullend krediet aan.

Doelstelling Verkeersveiligheid

x €1.000

Doelstelling Verkeersveiligheid	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Uitbreidingsinvesteringen A	28.619	0	0	0	0
Totaal	**28.619**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Verkeersveiligheid

Voor het jaar 2026 vragen wij geen extra krediet aan.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier biedt de gemeente een goed alternatief voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof.	240

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

Subsidie is niet van toepassing voor dit programma.

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Programma overzicht

We werken aan een gezonde en prettige omgeving als je de deur uitstapt.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman; Susanne Schilderman; Rachel Streefland en Eva Oosters

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	146.201	154.424	151.054	151.104	151.210	151.110
Lasten	251.888	252.842	258.638	254.590	255.032	256.203
Saldo Baten en Lasten	**-105.687**	**-98.418**	**-107.584**	**-103.485**	**-103.822**	**-105.093**
Onttrekking reserves	6.455	1.335	235	35	35	35
Toevoeging reserves	2.809	7.558	141	141	141	41
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**3.646**	**-6.223**	**94**	**-106**	**-106**	**-6**
Totaal	**-102.041**	**-104.642**	**-107.490**	**-103.592**	**-103.929**	**-105.100**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026.

De baten in dit programma zijn 151 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Opbrengsten uit Afvalstoffenheffing (66,929 miljoen euro).
- Opbrengsten uit Rioolheffing (52,322 miljoen euro).
- Opbrengsten voor Single-Use Plastic (4,089 miljoen euro).
- Opbrengsten uit Leges Vergunningen (4,269 miljoen euro).
- Opbrengsten overig (23,446 miljoen euro) onder andere Begraafplaatsrechten, Bedrijfsafval, Afvalstromen, Wijk- en Warenmarkt.

De lasten in dit programma zijn 259 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Personele lasten (94,429 miljoen euro).
- Onderhoudskosten voor onder andere openbare ruimte, Wervengebied, water- en rioleringssysteem, containers afvalinzameling, gronden en terreinen (bodemverontreiniging), schoonhouden openbare ruimte (77,006 miljoen euro).
- Investeringen in onder andere watersysteem, rioleringssysteem en luchtkwaliteit (27,850 miljoen euro).
- Afvalverwerkingskosten (18,941 miljoen euro).
- Overige kosten onder andere kwijtschelding belastingen, afschrijving en rente over investeringen, betaalde subsidies en energielasten (40,412 miljoen euro).

De mutaties reserves zijn 0,094 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Onttrekkingen 0,235 miljoen euro waarvan:
  - Incidentele onttrekking uit de Reserve Egalisatiefonds Rioleringen overeenkomstig Amendement A092 Voorjaarsnota 2024 (0,200 miljoen euro).
  - Jaarlijkse onttrekking uit de Reserve Nedereindse Plas ten behoeve van nazorg Nedereindse Plas overeenkomstig 1e Bestuursrapportage 2021 onderdeel 6.1.2 voor de periode 2021 tot en met 2030 (0,035 miljoen euro).
- Toevoegingen 0,141 miljoen euro waarvan:
  - Jaarlijkse toevoeging aan de Reserve Bodem overeenkomstig 1e Bestuursrapportage 2021 onderdeel 6.1.2 voor de periode 2021 tot en met 2028 (0,100 miljoen euro).
  - Overige toevoegingen aan reserves (0,041 miljoen euro).

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen

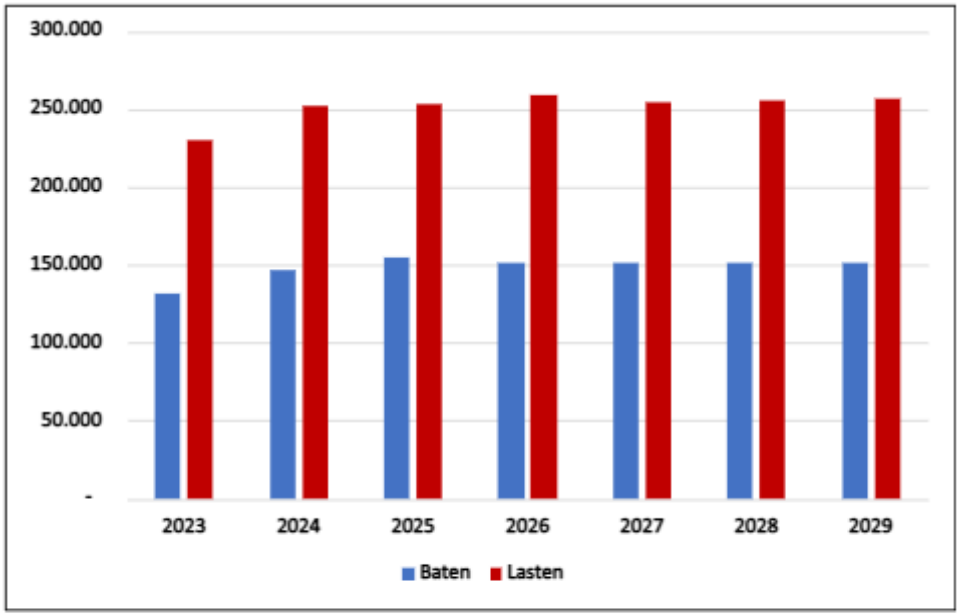
In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

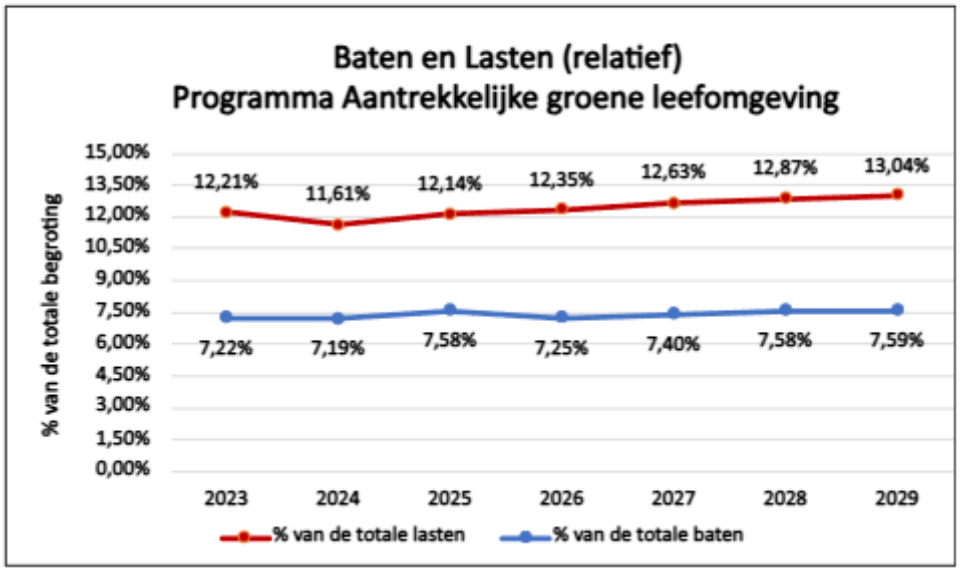
x € 1.000

Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	-188	-22	903	1.080	1.080	1.080
Stoppen herbestemmingsprofiel religieus erfgoed	0	35	35	35	35	35
Versoberen interne en externe dienstverlening primair proces Erfgoed	0	120	120	120	120	120
Verminderen kennis- en collectiebeheer	0	24	24	24	24	24
Beperken regie op de ondergrond	50	103	103	103	103	103
Geen advisering meer voor bodemenergie ten behoeve van warmtetransitie	0	106	154	154	154	154
Minder speelruimte-scans Gezond Gedrag in de Openbare Ruimte (GGiOR)	0	12	12	12	12	12
Verpakkingsafvalheffing	0	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal	**-138**	**3.378**	**4.351**	**4.528**	**4.528**	**4.528**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Beheer openbare ruimte

Met goed beheer van de openbare ruimte zorgen we voor een gezonde, aantrekkelijke, robuuste en toekomstbestendige leefomgeving voor iedereen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota Beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte en beschrijven we hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Programmaplan Werk aan de Werf	2021	In dit plan staat hoe we wal-, werf- en kluismuren en kelders in het historische wervengebied herstellen en werken aan maatregelen om schade aan muren en kelders in de toekomst te voorkomen.
Notitie Aanpak plaagdierbeheersing: Ratten	2021	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management, de focus ligt op preventie.
Nota dierenwelzijn	2020	In deze nota staat het dierenwelzijnsbeleid.
Nota Utrechtse soortenlijst	2018	Lijst met soorten die voor Utrecht kenmerkend zijn, waarbij hun beschermde status zorgt voor continuïteit in het behoud en stimuleren van plant- en dierensoorten.
Bomenbeleid	2009, 2018	In het Bomenbeleid staat onze ambities voor bomen.
Groenstructuurplan	2007, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan 2018 maakt inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad.
Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte	2016	In de nota is vastgelegd wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving.
Beleidsnota stadswater	2024	De hoofdambitie van deze beleidsnota is het stadswater toegankelijker maken voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak: Op 13 mei 2025 heeft het college de Beleidsnota Ondergrond aan de raad verstuurd. De Beleidsnota Ondergrond bevat het beleid voor het aanbrengen van de balans tussen benutten, beheren, beter maken en beschermen van de ondergrond.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Waardering van het schoonhouden van de openbare ruimte in de buurt.	6,6 (2021)	-	6,5	-	6,5	-
Waardering van het onderhoud van de verharding in de buurt (zoals straten, pleinen, stoepen en fietspaden).	6,6 (2023)	-	6,8	-	6,9	-
Waardering van de verzorging van het openbare groen in de buurt.	6,8 (2023)	-	6,8	-	6,9	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We starten met het herijken van de Nota Beheer Openbare Ruimte en de Visie Water en Riolering, waarin financiële kaders worden geupdate en keuzes op basis van nieuwe inzichten worden vastgelegd. In 2027 leggen we de beleidsdocumenten voor aan de raad ter besluitvorming.
- We ontzorgen keldereigenaren in het wervengebied door op te treden als opdrachtgever voor het herstel van particuliere kelders conform de beleidsregel samenwerking bij kelderherstel.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We continueren onze acties voor het verbeteren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een beperking.
- We werken achterstallig onderhoud in een redelijke termijn van tien jaar weg (2021-2031).
- We voeren geprogrammeerde groot onderhoud- en vervangingsprojecten in de openbare ruimte uit, die zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma 2026-2035 en geven daarbij invulling aan ontwikkelend beheer, met als streven om vanuit de beheeropgave bij te dragen en mede uitvoering te geven aan de ambities van Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen.
- We programmeren en herstellen schade aan de muren en kelders in het monumentale wervengebied, werken aan intensivering van beheer, voorkomen van schade, voorkomen van onveilige situaties en het invullen van de burenplicht en de maatschappelijke zorgplicht.
- We blijven de realisatie van een particuliere islamitische begraafplaats ondersteunen.
- We handhaven de algemene regelgeving en voorschriften van vergunningen in de openbare ruimte en controleren naar aanleiding van meldingen of eigen waarnemingen vanuit preventief toezicht.

Financiën Beheer openbare ruimte

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	19.611	23.726	20.503	20.503	20.503	20.503
Lasten	127.252	131.195	134.088	132.055	133.234	134.597
Saldo Baten en Lasten	**-107.641**	**-107.469**	**-113.585**	**-111.553**	**-112.732**	**-114.095**
Onttrekking reserves	1.346	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	192	7.417	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.154**	**-7.417**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-106.486**	**-114.886**	**-113.585**	**-111.553**	**-112.732**	**-114.095**

x €1.000

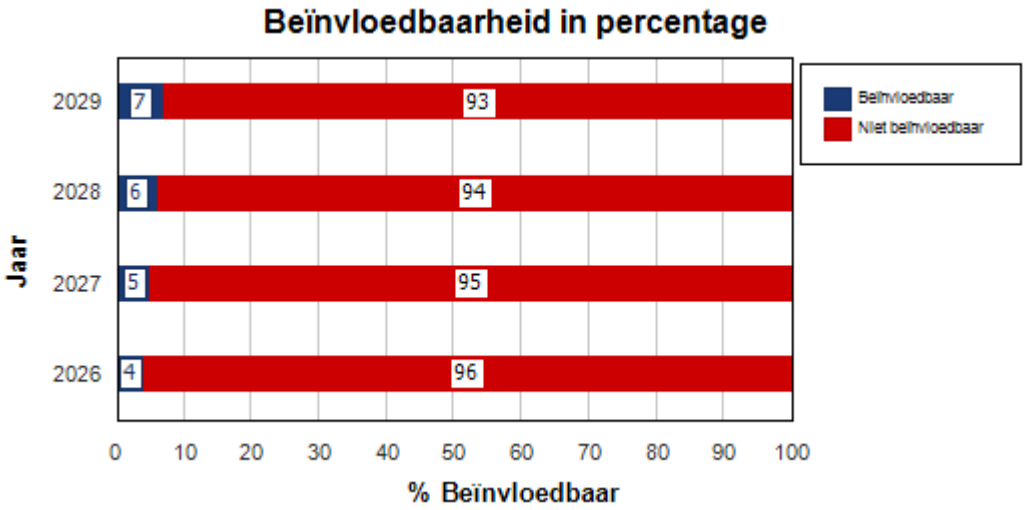
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Verpakkingsheffing: per 1 januari 2023 geldt wetgeving die uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) ten aanzien van onder andere zwerfafval regelt. De producenten betalen mee aan het inzamelen van het afval en het opruimen van zwerfafval en betalen daarvoor een vergoeding aan gemeenten. Van de in de Programmabegroting 2025 genoemde 8 miljoen is 4 miljoen incidenteel (inhaalheffing).	-4.000	I
Kostendekkenheid leges wordt verhoogd in 2026 overeenkomstig Voorjaarsnota 2024 punt 4.5 (opbrengstenverhoging) en amendementen A093, A125 en A131.	421	S
Loon- en prijsindexering	355	S
Lasten		
Loon- en prijsindexering	1.743	S
Stadsbaantunnel vervangen tunnelveiligheidsvoorzieningen: toename budget in 2026 overeenkomstig Voorjaarsnota 2024 punt 2.4 knelpunt 22.	1.000	S
Nota Beheer Openbare Ruimte: toename budget in 2026 overeenkomstig Nota Beheer Openbare Ruimte en de Voorjaarsnota 2022 punt 2.3.	950	S
Evenementen: dekking tekort evenementenvergunningen in 2026.	638	I
Groeikader: budgettoename in 2026 op basis van bevolkingstoename.	505	S
Hervormingen en bezuinigingen Voorjaarsnota 2025 punt 4.2: innovatieve werkmethoden in de openbare ruimte. In 2025 en 2026 toename budget. Vanaf 2027 neemt het budget af.	119	I
Japanse duizendknoop verwijderen begraafplaatsen: incidenteel budget in 2025 overeenkomstig Voorjaarsnota 2025 punt 2.4 knelpunt 14.	-523	I
Interne rente: afname budget in 2026 omdat de verhoging van 1,5% naar 2% rente gedeeltelijk incidenteel is verwerkt in 2025.	-550	I
Energielasten: afname budget in 2026 doordat voor 2026 het budget op nul staat. In de eerstvolgende begrotingswijziging wordt het budget voor 2026 toegekend en toegevoegd.	-2.016	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
In 2025 heeft een incidentele toevoeging plaatsgevonden van 7 miljoen euro van de verwachte inkomsten voor Single-Use Plastic.	-7.000	I
In 2025 heeft een incidentele toevoeging aan de reserve Essentaksterfte plaatsgevonden overeenkomstig de Voorjaarsnota 2025 punt 2.3 knelpunt 11.	-417	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 4%, 2027 5%, 2028 6% en voor 2029 7%

De lasten binnen deze doelstelling zijn slechts beperkt beïnvloedbaar door wettelijke taken en koppeling tussen baten en lasten. De keuzeruimte wordt beperkt doordat het wettelijk verplicht is om objecten veilig en heel te houden door onderhoud en vervanging. Vooral de opgave in naoorlogse wijken is groot. Keuzeruimte komt vooral neer op versobering, er is bijvoorbeeld op een aantal gebieden een kwaliteitsniveau afgesproken dat één trede hoger ligt dan wettelijk verplicht. Versobering gaat samen met een hoger risico op herstelkosten door achterstallig onderhoud. Toezicht en handhaving heeft betrekking op personeelskosten en aan personeel gerelateerd materieel, en betreft grotendeels gemeentelijk (beïnvloedbaar) beleid.

Doelstelling 2: Water- en rioleringssysteem

Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De visie beschrijft hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	De visie laat zien wat we op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte moeten doen om ons voor 2050 aan te passen aan het veranderende klimaat.
Beleidsnota Stadswater	2024	De hoofdambitie van deze beleidsnota is het stadswater toegankelijker maken voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Aantal geregistreerde meldingen van volledig gestremde wegen of hemelwater in panden vanuit de openbare ruimte bij extreme neerslag (buien t/m 80mm per uur).	0 (2020)	0	0	0	0	0
Aantal keer per jaar dat dusdanige oppervlaktewaterkwaliteitsproblemen optreden dat directe maatregelen zijn vereist. Het gaat hier om vissterfte, stank, botulisme, blauwalg en overmatig kroos.	2 (2012)	10	<=5	<=5	<=5	<=5
Aantal geregistreerde meldingen van grondwateroverlast door te hoge of te lage grondwaterstanden in de openbare ruimte.	7 (2012)	29	<=5	<=5	<=5	<=5

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We starten met de herijking van de Visie Water en Riolering en de Visie Klimaatadaptatie. Hierbij onderzoek we ook of we (delen van) het beleid kunnen combineren in een gezamenlijk beleidsstuk. Vooruitlopend brengen we onder andere de gevolgen van een langere levensduur van de riolering op onze afkoppel- en klimaatadaptatiedoelstellingen in beeld en geven we aan of het nemen van extra klimaatadaptatiemaatregelen mogelijk is. Gereed in 2027.
- We sluiten een nieuw afvalwaterakkoord met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) onder meer over de hoeveelheid afvalwater die wij aanbieden. De groei van de stad en mogelijke verplaatsing van een van de zuiveringen wordt daarbij meegenomen. Gereed Q4 2026.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We vertalen onze doelstellingen in omgevingsplanregels en formaliseren deze. Gereed 2026.
- We voeren samen met het HDSR de maatregelen uit ‘Programma Gezond Water in Utrecht’ uit. Dit draagt bij aan de verbetering van de ecologische waterkwaliteit. Gereed in 2028.
- We programmeren ca. 8 kilometer rioolvervanging. De projecten worden zoveel mogelijk integraal uitgevoerd. Klimaatbestendigheid en circulariteit worden hierbij meegenomen. Ook de extra capaciteit die nodig is door groei van de stad wordt meegenomen. Gereed Q4 2026.
- We vullen onze zorgplicht in voor de niet-officiële zwemlocaties.
- We waarborgen bij ontwikkelingen de gemeentelijke watertaken en klimaatbestendigheid. We doen dit via gebiedsadvisering, plantoetsing en vergunningverlening.
- We beheren en onderhouden de openbare watersystemen (riolering, grond- en oppervlaktewater) en hun bijbehorende assets.
- Nuttig gebruik en lokaal verwerken van hemelwater wordt gestimuleerd. We doen dit via ons bewustwordingsprogramma ‘Waterproof030’.
- We koppelen minimaal 15 hectare af. Dit gebeurt via bouwplannen, herinrichtingen, initiatievenfonds en subsidieregelingen. Gereed Q4 2026.

Financiën Water- en rioleringssysteem

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	48.961	51.190	52.322	52.322	52.322	52.322
Lasten	38.542	35.587	40.864	40.864	40.864	40.864
Saldo Baten en Lasten	**10.419**	**15.603**	**11.457**	**11.457**	**11.457**	**11.457**
Onttrekking reserves	659	1.250	200	0	0	0
Toevoeging reserves	224	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**434**	**1.250**	**200**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**10.853**	**16.853**	**11.657**	**11.457**	**11.457**	**11.457**

x €1.000

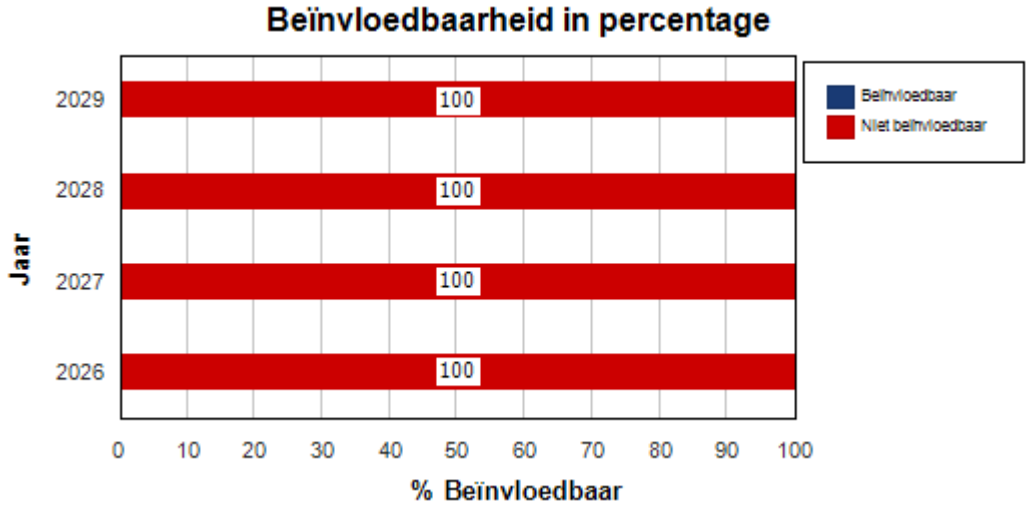
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Indexering tarieven, belastingen en leges. In bovenstaande tabel is in 2026 nog een algemene index toegepast op de baten van de tarieven en heffingen. Na vaststelling van de verordeningen voor 2026 zullen de aanpassingen in de baten worden verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging.	1.132	S
Lasten		
Inhaalindexering Riolering 2025 vanaf 2026 die niet via tarief en reserve verhaald kan worden.	4.567	S
Loon- en prijsindexering	710	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Reserve Rioolheffing: in 2025 heeft een incidentele onttrekking plaatsgevonden overeenkomstig amendement A108 bij de Voorjaarsnota 2024.	-1.000	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 0%, 2027 0%, 2028 0% en voor 2029 0%

De rioolheffing is een belasting voor huishoudens en bedrijven die wordt geheven om het beheer en het behoud van de riolering te bekostigen. Een goed rioolstelsel is van belang voor de volksgezondheid en het milieu. Uit de inkomsten van de rioolheffing betaalt de gemeente ook de maatregelen die moeten worden genomen om hemelwater (regenwater) te verwerken en grondwater op peil te houden. De rioolheffing is 100% kostendekkend. Het verminderen van deze activiteiten leidt

tot een vermindering van de inkomsten uit de rioolheffing. Een aanpassing in deze activiteiten leidt daarmee niet tot beïnvloedbaar budget. Elk jaar wordt de rioolheffing conform regelgeving geïndexeerd voor het eerst volgende jaar. Het is mogelijk om op dit moment de toekomstige stijging van het tarief te beoordelen in combinatie met de afvalstoffenheffing en de OZB, de woonlastendruk. Door de rioolheffing minder te laten stijgen, kan de OZB meer stijgen wat meer algemene middelen oplevert.

Doelstelling 3: Extra groen

Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Plan van aanpak Utrecht op het gemak	2020	Plan van aanpak voor (semi)openbaar en toegankelijke toiletvoorzieningen in Utrecht.
Nota spelen in je eigen buurt	2022	De nota Spelen in je eigen buurt geeft de ambities aan voor de verspreiding van speel- en sportruimte in de openbare ruimte.
Visie water en riolering Utrecht	2022	De visie beschrijft hoe we invulling geven aan onze zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
Visie klimaatadaptatie	2022	De visie laat zien wat we op het gebied van hittestress, wateroverlast en droogte moeten doen om ons voor 2050 aan te passen aan het veranderende klimaat.
Nota beheer Openbare Ruimte	2021	In de nota brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de openbare ruimte, hoe we de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Actieplan zelfbeheer openbaar groen	2021	Met dit actieplan geven we aan hoe we de samenwerking versterken met zelfbeheerders.
Notitie aanpak Plaagdierbeheersing: ratten	2020	In deze notitie beschrijven we de aanpak van de Integrated Pest Management, de focus ligt daarbij op preventie.
Nota dierenwelzijn	2019	In deze nota staat het dierenwelzijnsbeleid.
Nota Utrechtse soortenlijst	2018	Lijst met soorten die voor Utrecht kenmerkend zijn waarbij hun beschermde status zorgt voor continuïteit in het behoud en stimuleren van plant- en dierensoorten.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Bomenbeleid	2009, 2018	In het Bomenbeleid staan onze ambities voor bomen.
Groenstructuurplan	2007, 2018	De Actualisatie van het Groenstructuurplan 2018 maakt inzichtelijk hoe de ontwikkeling van groen gelijke tred gaat houden met de groei van de stad.
Kadernota kwaliteit Openbare Ruimte	2016	In de nota is vastgelegd wat nodig is om de kwaliteit van de openbare ruimte goed aan te laten sluiten bij de omgeving.
Beleidsnota stadswater	2024	De hoofdambitie van deze beleidsnota is het stadswater toegankelijker maken voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden in de stad.	105 (2018)	99	105	105	105	105
Hoeveelheid (m2) openbaar groen en water per huishouden rondom de stad.	42 (2018)	38	42	42	42	42

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Vanaf 2026 maken we een verdere versnelling in de vergroening door de extra middelen vanuit het coalitieakkoord. We vergroenen hiermee meer straten in Rivierenwijk, Noordwest en Overvecht, planten extra bomen, versnellen de uitvoering van Rondje Stadseiland waarmee we het rondje rond maken bij de Parkzone Den Hommel, vergroening onder de Daphne Schippersbrug en aansluiting op de Socratesbrug. We investeren in het Singelpark en werken in regionaal verband naar een samenwerkingsovereenkomst Noorderpark en starten de uitvoeringsprojecten Hollandse IJssel en Kromme Rijn Linielandschap.
- In regionaal verband lanceren we een portaal met nieuwe stresstesten en herijken we de Visie Klimaatadaptatie. Dit doen we in samenhang met groen, water en riolering. (Gereed in Q4 2026)
- We maken een scan van de hele stad over sporten en bewegen in de openbare ruimte om gerichter te kunnen prioriteren in het MPR (Gereed in Q3 2026).

Activiteiten die we niet meer doen

- De uitvoering van het Demkapunt is uitgesteld tot na de bochtverbreding van het Amsterdam-Rijnkanaal door Rijkswaterstaat.
- Het profiel van Rondje Stadseiland ter hoogte van deelgebied 6 (Zeehaenkade) wordt pas na 2026 aangelegd, vanwege uitgesteld onderhoud.
- Als gevolg van de hervormingsbezuiniging VJN 2025 leveren we minder groenadvies bij initiatieven en bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We benutten kansen in gebiedsontwikkeling, herinrichting en bewonersinitiatieven om sport- en speelplekken en vergroening te realiseren met aandacht voor biodiversiteit, toegankelijkheid en klimaatadaptatie.
- We blijven straten in Rivierenwijk, Noord-Noordwest en Overvecht vergroenen en werken aan de vergroening en ontwerptrajecten in de stad zoals: de planvorming voor het ontbrekend deel Singelpark (Park Paardenveld – Monicabrug), het definitief ontwerp en aanbesteding Natuurgebied Zuilen, de doorontwikkeling van het Nedereindse Park én aan de Kromme Rijnscheg met de aanleg van groen rond de vernieuwde Mytylschool. We dragen ook bij aan integrale projecten zoals Bernadottelaan, Waalstraat Oost en Maliebaan.
- We realiseren 5 à 7 (nieuwe) sport- en speelplekken en geven een financiële bijdrage aan circa 17 projecten om sport- en speelplekken te verbeteren.
- We zetten in op behoud en herstel van groen en biodiversiteit via ecologisch beheer, monitoring van diersoorten en maatregelen zoals broeihopen en faunapassages. Het Soortenmanagementplan breiden we uit naar Verenigingen van Eigenaren.
- Door hervormingsbezuinigingen VJN 2025 worden wijkspeelruimtescans vanaf 2026 minder vaak uitgevoerd; één wijk per jaar (in plaats van 2 wijken per jaar). De keuze van de wijk hangt af van ontwikkelingen en initiatieven in de stad. Gemiddeld betekent dit dat elke wijk één keer in de 10 jaar een speelruimtescan krijgt.
- We voeren het plan van aanpak Rekenkameronderzoek uit en we ontwikkelen onder andere een indicator voor boomkronen.
- Met een veranderaanpak versnellen we de uitvoering en versterken we de vertaalslag van beleid naar praktijk op het gebied van vergroening.
- Utrechters worden actief betrokken bij stadsnatuur, onder andere via Luistervink, de Visdeurbel, *Dood hout leeft* en zaailingenacties met MeerBomenNu en Utrecht Natuurlijk.
- We werken regionaal aan recreatiegebieden, voeren overleg met AUHV over een nieuwe visrechtovereenkomst en zorgen samen met dierenhulporganisaties voor goede hulp aan wilde en zwerfdieren.

Financiën Extra groen

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	670	378	33	33	33	33
Lasten	16.701	17.952	20.279	19.985	19.604	19.604
Saldo Baten en Lasten	**-16.031**	**-17.575**	**-20.246**	**-19.952**	**-19.571**	**-19.571**
Onttrekking reserves	495	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	721	41	41	41	41	41
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-226**	**-41**	**-41**	**-41**	**-41**	**-41**
Totaal	**-16.257**	**-17.616**	**-20.287**	**-19.993**	**-19.613**	**-19.613**

x €1.000

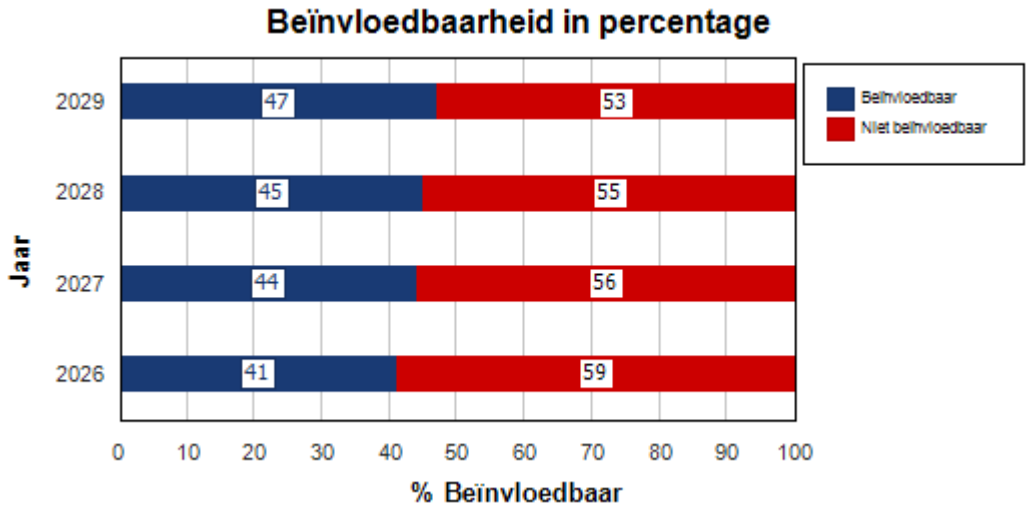
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Meerjaren groenprogramma: in 2026 zijn geen baten begroot voor de provinciale subsidie voor het project Parkzone Den Hommel (onderdeel rondje Stadseiland).	-345	I
Lasten		
Meerjaren groenprogramma: bezuiniging uit de Voorjaarsnota 2024 op investeringen Gezond leefklimaat (Groen).	-850	S
Hervormingen en bezuinigingen Voorjaarsnota 2025 punt 4.2: Groen.	-152	S
Gezond gedrag in de OR: extra middelen voor de herinrichting van het Zwarte Plein (sportveld en plein).	175	I
Meerjaren groenprogramma: vanaf 2026 maken we een verdere versnelling in de vergroening door extra middelen vanuit het coalitieakkoord 2022-2026.	4.399	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 41%, 2027 44%, 2028 45% en voor 2029 47%

Binnen deze doelstelling is een groot deel van de lasten beïnvloedbaar. Dierenwelzijn is een wettelijke taak voor dieren met een kennelijke eigenaar, maar met ruimte voor de wijze van invullen. Versobering treft hulpbehoevende dieren zonder eigenaar (opvang, vervoer) en uitvoerende organisatie (Stichting Dierenbescherming). Van deze middelen is slechts een beperkt deel (< 5%) beïnvloedbaar).

Groen en recreatie om de stad hebben we geregeld middels de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Uittreding leidt tot desintegratie kosten waardoor op het beëindigen van taken op korte termijn meer kost dan oplevert. Groenstructuurplan is de grootste post binnen Extra groen, hier is circa de helft beïnvloedbaar in 2026 en dit neemt toe naar 2029.
De middelen Natuur- en Milieueducatie worden besteed aan een subsidie en een dienstverleningsovereenkomst aan Stichting Utrecht Natuurlijk.

Doelstelling 4: Afval voorkomen

Afval wordt zoveel mogelijk voorkomen, aantoonbaar ingezet als grondstof en afvalscheiding wordt positief gestimuleerd.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Grondstoffennota	2020	In deze nota slaat onze ambitie om in 2050 volleidg circulair te zijn, waarbij afval verwerkt kan worden tot nieuwe grondstoffen en producten.
Visie Utrecht Circulair 2050	2024	Om richting te geven aan de ontwikkeling naar een circulaire stad is de Visie Utrecht Circulair 2050 met vier prioriteiten opgesteld.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Restafval/inwoner (kg)	219 (2019)	199	178	178	178	178
Tevredenheid over de afvalinzameling (cijfer)	6,5 (2019)	-	7,0	-	7,0	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We starten een pilot voor de inzameling van groente-, fruit- en etensresten (gfe) bij de hoogbouw, waarmee we ons inzamelsysteem voor gfe +t (tuinafval) uitbreiden en de citybins vervangen.
- We onderzoeken hoe we de inzameling in de binnenstad verder kunnen optimaliseren.

Activiteiten die we niet meer doen

- De proef met Afval op Afspraak, waarbij we in de binnenstad fijn afval op afspraak aan huis inzamelen, wordt niet verder voorbereid. Het is een erg duur systeem en uit proeven in andere gemeenten blijkt dat de resultaten niet opwegen tegen de kosten.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven huishoudelijk afval zoals GFE+t (tuinafval), oud papier en karton gescheiden inzamelen.
- We blijven onze huidige aanpak ten aanzien van bijplaatsingen uitvoeren, waarbij we onze maatwerkmaatregelen samen met bewoners en andere partijen voor zover mogelijk verder uitbouwen.

Financiën Afval voorkomen

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	69.352	74.968	76.560	76.560	76.560	76.560
Lasten	55.213	57.728	59.240	59.240	59.240	59.240
Saldo Baten en Lasten	**14.139**	**17.240**	**17.320**	**17.320**	**17.320**	**17.320**
Onttrekking reserves	2.806	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	748	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2.058**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**16.197**	**17.240**	**17.320**	**17.320**	**17.320**	**17.320**

x €1.000

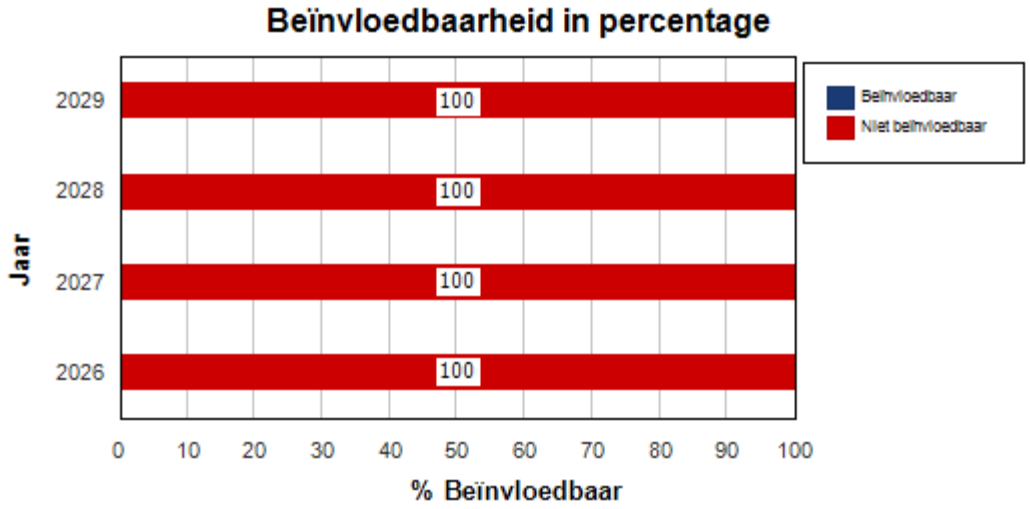
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Indexering tarieven, belastingen en leges. In bovenstaande tabel is in 2026 nog een algemene index toegepast op de baten van de tarieven en heffingen. Na vaststelling van de verordeningen voor 2026 zullen de aanpassingen in de baten worden verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging.	1.592	S
Lasten		
Loon- en prijsindexering	1.516	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 0%, 2027 0%, 2028 0% en voor 2029 0%

De lasten binnen deze doelstelling zijn slechts beperkt beïnvloedbaar door de koppeling aan (kostendekkende) heffingen en tarieven. Er is alleen speelruimte in de (integrale) verhoging van de tarieven. Huishoudelijke afvalinzameling wordt gedekt door afvalstoffenheffing. Alleen door de indexatie van het tarief te beoordelen in combinatie met de rioolheffing en de OZB (woonlastendruk) en mogelijkerwijs de afvalstoffenheffing minder te laten stijgen kan de OZB meer stijgen, dit levert meer algemene middelen op. Bedrijfsafval inzameling is een commerciële taak, die via tarieven zelfs een kleine winst oplevert.

Doelstelling 5: Erfgoed

Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische drager van het karakter van Utrecht.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsregel Zonnepanelen en -collectoren op een beschermd monument en/of op een pand in een rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht gemeente Utrecht	2023	Regels over hoe om te gaan met zonnepanelen op monumenten en op panden in het beschermde stads- en dorpsgezicht.
Erfgoednota 'Utrechts erfgoed verbindt mensen en tijden'	2022	Beleidsdocument over hoe we in Utrecht omgaan met erfgoed.
Actieagenda	2022	Agenda met acties die Erfgoed uitvoert tussen 2022 en 2024.
Visie Religieus Erfgoed	2017	Visie over hoe Utrecht omgaat met Religieus Erfgoed.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Het percentage inwoners dat tevreden is met het aanbod van monumenten en erfgoed	49% (2023)	-	55%	-	55%	-
Aantal uitgegeven omgevingsvergunningen voor archeologie en monumenten.	226 (2022)	238	200	200	200	200

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Het digitaliseren, ontsluiten en archiveren van erfgoeddata: 300 strekkende meter archief en vijf miljoen digitale bestanden (gereed in Q4 2028).

Activiteiten die we niet meer doen

- Financiële ondersteuning en advisering van eigenaren bij het opstellen van herbestemmingsprofielen voor religieuze gebouwen. Dit is een onderdeel van de hervormingsbezuinigingen VJN 2025.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Erfgoed draagt bij aan klimaatopgaven in de stad door beleidsinstrumenten, kennis en informatie in te zetten om verduurzamen van monumenten te stimuleren, en te adviseren over ruimtelijk erfgoed binnen deze opgave.
- We houden beleidsinstrumenten op orde ten behoeve van de (inter)nationale wet- en regelgeving, verdragen en lokaal beleid, waaronder de Erfgoedwet, Omgevingswet en Unesco-werelderfgoederen.
- Erfgoed is het fundament voor ruimtelijke ontwikkelingen in de stad, zodat gebouwd, archeologisch en ruimtelijk erfgoed zichtbaar is bij planontwikkeling en bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit daarvan.
- Erfgoed verbindt Utrechters met hun geschiedenis, omgeving en elkaar door erfgoed toegankelijk en beleefbaar te maken voor iedereen.
- Versoberen van kennis- en collectiebeheer: minder communicatie over erfgoed richting bewoners. Dit is een onderdeel van de hervormingsbezuinigingen.
- Versoberen van advisering aan in- en externe partijen op ruimtelijke ontwikkelingen die erfgoed betreffen. Dit is een onderdeel van de hervormingsbezuinigingen.

Financiën Erfgoed

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	570	336	386	386	386	386
Lasten	3.849	3.327	3.469	3.411	3.157	2.965
Saldo Baten en Lasten	**-3.279**	**-2.990**	**-3.083**	**-3.025**	**-2.770**	**-2.578**
Onttrekking reserves	268	40	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**268**	**40**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-3.011**	**-2.950**	**-3.083**	**-3.025**	**-2.770**	**-2.578**

x €1.000

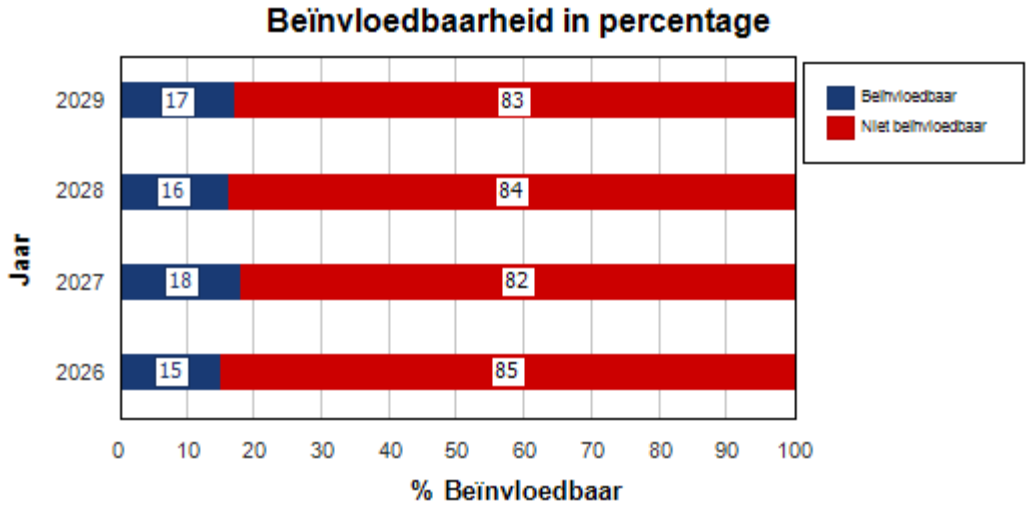
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Omdat er geen archeologische projecten voor derden worden uitgevoerd in 2025 zijn de baten hiervoor niet begroot in dit jaar	50	I
Lasten		
In de VJN 2025 zijn middelen toegekend voor digitalisering Erfgoed	419	I
De mutatie vloeit voort uit de hervormingsbezuinigingen VJN 2025	-223	S
Het budget uit de VJN 2021 in het kader van digitalisering Erfgoed loopt af na 2025	-90	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2026 is er geen onttrekking aan de reserve DOMUnder meer begroot.	-40	S
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 15%, 2027 18%, 2028 16% en voor 2029 17%

De lasten binnen deze doelstelling zijn deels beïnvloedbaar. Met een groot deel van het budget worden wettelijke kaders en regelgeving uitgevoerd, zoals de Erfgoedwet, Erfgoedverordening, Omgevingswet, Wet op de Archeologische Monumentenzorg en Archiefwet. Daarnaast zijn er meerjarige verplichtingen aangegaan voor beheer en onderhoud van museum Castellum Hoge Woerd en het depotbeheer van archeologische vondsten.

Doelstelling 6: Leefomgeving

Utrecht werkt aan het verbeteren van lucht- en geluidkwaliteit en een gezonde, veilige leefomgeving en ondergrond.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Luchtkwaliteit "Gezonde lucht voor iedereen"	2025	De nota bevat beleid om met luchtkwaliteitsmaatregelen te streven naar de WHO-advieswaarden.
Beleidsnota Stadswater	2024	De hoofdambitie van deze beleidsnota is het stadswater toegankelijker maken voor bewoners, ondernemers en bezoekers
Beleidsnota Omgevingsveiligheid	2024	De nota vult de gemeentelijke beleidsvrijheid op gebied van vervoer van, en werken met, gevaarlijke stoffen in.
Beleidsnota Geluid en Trillingen	2024	De nota maakt het onder andere mogelijk om bij nieuwe ontwikkelingen strengere waarden te hanteren dan de wet.
Uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht'	2020	Maatregelen om snel gezondheidswinst te bereiken door maatregelen te nemen die de luchtkwaliteit verbeteren op weg naar de WHO-advieswaarden.
Gemeentelijk beleid inzake PFAS	2020	Aanvulling op de Nota Bodembeheer.
Actieplan Geluid	2019	Bevat concrete acties ter verbetering van de akoestische situatie door de aanpak van bestaande knelpunten.
Nota Bodembeheer 2017-2027	2017	Faciliteert het gebruik maken van bodemkwaliteitskaarten om de kwaliteit van de bodem te bepalen.
Actieplan Schoon Vervoer	2015	Beleid en maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en om CO2 te reduceren door het faciliteren en stimuleren van schoon vervoer en -waar nodig- te reguleren.
Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer en visie op duurzaam gebruik van de ondergrond	2015	Beheer van de kwaliteit van het grondwater van een groot deel van de stad. Voor dit onderwerp is nieuw beleid in de maak. Dit kan leiden tot een aanpassing van doelstelling en indicatoren in de volgende programmabegroting.

Voor deze doelstelling is nieuw beleid in de maak: Op 13 mei 2025 heeft het college de Beleidsnota Ondergrond aan de raad verstuurd. De Beleidsnota Ondergrond bevat het beleid voor het aanbrengen van de balans tussen benutten, beheren, beter maken en beschermen van de ondergrond.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners dat vaak overlast van lawaai ervaart.	30% (2015)	-	≤ 30%	≤ 30%	≤ 30%	≤ 30%
Jaargemiddelde concentraties fijnstof PM10.	32,6 µg/m³ (2011)	Verwacht eind 2025	max. 19 µg/m³	max. 18 µg/m³	max. 17 µg/m³	max. 16 µg/m³
Jaargemiddelde concentraties fijnstof PM2,5.	18,9 µg/m³ (2013)	Verwacht eind 2025	max. 11 µg/m³	max. 10 µg/m³	max. 9 µg/m³	max. 8,5 µg/m³
Jaargemiddelde concentraties stikstofdioxide NO2.	42 µg/m³ (2011)	Verwacht eind 2025	max. 28 µg/m³	max. 25 µg/m³	max. 24 µg/m³	max. 22 µg/m³

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Duurzaamheidsverslag
- Inwonersenquête
- Beleidsnota Geluid en Trillingen
- Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit
- Beleidsnota Luchtkwaliteit

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Geluid en trillingen:

- We voeren het actieplan en het uitvoeringsprogramma Geluid en Trillingen uit.
- We onderzoeken in G4-verband de mogelijkheden voor handhaving van lawaaiige motorvoertuigen.
- We betrekken bewoners bij het uitvoeren van geluidsmetingen (citizen science).

Luchtkwaliteit, stikstofdepositie, emissieloos vervoer en emissieloos bouwen:

- We voeren de luchtmaatregelen uit de beleidsnota en het uitvoeringsprogramma 'Gezonde lucht voor iedereen' uit.
- We hogen per 1 januari 2026 de zero Emissie-eis voor machines in gemeentelijke projecten op voor alle machines < 37 kW motorvermogen (Gereed in Q1 2026).
- We toetsen bouwplannen in de stad aan een stadsbreed BLVC-kader, dat zich richt op minder ritten in bouwlogistiek.
- We zoeken naar mogelijkheden voor meer laadpleinen en –voorzieningen voor bouw en (bouw)logistiek

Bodem en Ondergrond:

- We voeren de beleidsnota Ondergrond (inclusief loodnormering) uit door te adviseren bij initiatieven en bij ruimtelijke ontwikkelingen onder andere via een quick-scan.
- We maken een gemeentelijke webpagina waarin inwoners geïnformeerd worden over mogelijke risico's van lood in de ondergrond en hoe deze te beperken (Gereed in Q1 2026).

- Bodemenergie wordt integraal meegenomen in de nieuwe beleidsnota Warmte en het uitvoeringsprogramma (Warmteprogramma 2026). We blijven adviseren in de gebiedsteams, de opgave energietransitie en via de projecten.
- We voeren met rijkssubsidie (SPUK) onderzoek uit naar de bodemgezondheid in het Griftpark en Nedereindse Plas (Gereed in Q4 2026).
- We beheren en zien toe op de kwaliteit van de aan de Omgevingsdienst Utrecht overgedragen wettelijke en daarmee gerelateerde taken, inclusief het archiveren van rapportages.
- We stimuleren breed gebruik (binnen de gemeente Utrecht en ook andere gemeenten en provincies) via Platform ISOR van het 3D-model van de ondergrond als planologisch instrument om ondergrond in projecten laagdrempelig en integraal mee te nemen.
- We actualiseren het gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer naar een uitvoeringsprogramma, daarin monitoren we de kwaliteit van het grondwater in het 1e en 2e watervoerend pakket en we gebruiken het nieuwe Geohydrologisch model en het 3D model van het ondergrond (Gereed in Q4 2026).

Activiteiten die we niet meer doen

- We maken geen uitvoeringsprogramma naar aanleiding van de Beleidsnota Ondergrond.
- Als gevolg van de hervormingsbezuinigingen adviseren wij alleen nog in de projecten zelf over toekomstbestendige oplossingen in de ondergrond.
- We adviseren incidenteel over bodemenergie, op basis van rijksmiddelen (SPUKS)(Voorjaarsnota 2025)
- We maken geen beleid op het gebied van bodembiodiversiteit door bezuinigingen (Voorjaarsnota 2024).
- We actualiseren het bestaand beleid op het gebied van PFAS en lood niet meer door bezuinigingen (Voorjaarsnota 2024).

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven adviseren over milieu-aspecten bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij we ambities op projectniveau integraal afwegen.
- We maken jaarlijks het Duurzaamheidsverslag.

Geluid en trillingen:

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen stellen we compenserende voorwaarden, zoals geluidluwe gevels en rustige buitenruimten.
- We streven naar een maximaal geluidsniveau van 63 dB, strenger dan de wet voorschrijft, bij nieuwe woningbouwontwikkelingen (met uitzondering van flexwonen) langs gemeentelijke wegen en spoorwegen. Ook stellen we grenswaarden aan trillingen bij nieuwe woningen langs het spoor.
- We verbeteren bestaande geluidsknelpunten met maatregelen zoals het aanleggen van stiller asfalt, het verlagen van de maximumsnelheid van het wegverkeer en de aanleg van meer groen.
- We voeren geluidsaneringsprojecten uit die onder de ‘sanering verkeerslawaai’-regeling van het ministerie van I&W vallen. Op kosten van de Rijksoverheid voorzien we woningen die daarvoor in aanmerking komen van geluidisolatie.

Omgevingsveiligheid:

- We vullen het Register Externe Veiligheid als vervanger van de landelijke Risicokaart.

Luchtkwaliteit, stikstofdepositie, emissieloos vervoer en emissieloos bouwen:

- We voeren luchtkwaliteitsmaatregelen (op het gebied van milieu- en nul-emissiezones, bouwwerktuigen en houtstook) uit waarmee we voortdurend de emissies van vervuilende

stoffen verminderen, en monitoren de effecten van onze maatregelen via berekeningen en metingen.
- We werken landelijk samen in het Schone Lucht Akkoord, met focus op verschoning van de mobiliteit, binnenvaart en mobiele (bouw)werktuigen, en vermindering van houtstookemissies.
- We zetten voor bouw en sloop zoveel mogelijk in op emissieloos materieel om zo emissies in de bouwfase zo laag mogelijk te houden.
- We stimuleren en faciliteren de transitie naar emissieloos vervoer door datagestuurd (op basis van de bezetting van de bestaande laadpalen) oplaadinfrastructuur bij te plaatsen, voor personen, logistiek en voor taxi's.
- In de Nationale en Regionale Agenda's Laadinfrastructuur (NAL en RAL) werken we nauw samen met de andere G4-steden.
- We zien toe op Utrechtse bouwplaatsen op het verbod op het inzetten van verouderde dieselmachines.
- We voeren de verdere inkoopmaatregelen uit die horen bij de routekaart van het landelijke convenant Schoon en Emissieloos Bouwen.

Bodem en ondergrond:
- We blijven projecten uitvoeren met daarin historische spoedlocaties, gebiedsgericht grondwaterbeheer, nazorg, lood, PFAS, toevalsvondsten in het kader van de SPUK bodem 2024-2030.
- We beoordelen omgevingsvergunningen via het omgevingsproces.
- We voeren wettelijke taken uit, die bestaan uit het geven van publieksinformatie, het actueel houden van registraties, kaarten en data, het uitvoeren van het overgangsrecht Wbb, het zorgdragen voor actuele toepasbare regels rondom bodem in het Omgevingsplan.
- We voeren nazorgactiviteiten uit voor Nedereindse Plas en Griftpark en doen onderzoeken op historische spoedlocaties (via SPUK) en bouwen de nazorg af waar mogelijk.
- We temporiseren het implementeren van planregels èn bruidsschatregels rondom bodem in het Omgevingsplan.
- We temporiseren de doorontwikkeling van het 3D ondergrondmodel.
- We vragen aanvullend SPUK bodem budget aan bij het Rijk (Ministerie I&W).
- We vragen jaarlijks een bijdrage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) op basis van de suppletieregeling ontplofbare oorlogsresten.

Financiën Leefomgeving en ondergrond

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	7.037	3.826	1.251	1.301	1.406	1.306
Lasten	10.331	7.053	698	-966	-1.067	-1.067
Saldo Baten en Lasten	**-3.294**	**-3.228**	**552**	**2.266**	**2.473**	**2.373**
Onttrekking reserves	881	45	35	35	35	35
Toevoeging reserves	924	100	100	100	100	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-43**	**-55**	**-65**	**-65**	**-65**	**35**
Totaal	**-3.337**	**-3.283**	**487**	**2.201**	**2.408**	**2.408**

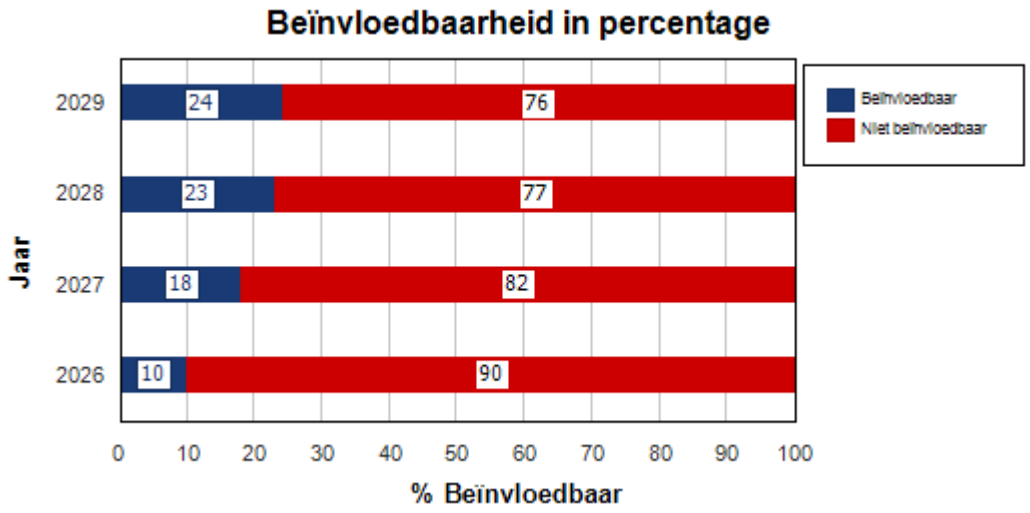
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Ondergrond: Ontvangen incidentele middelen Specifieke Uitkering voor o.a. Gebiedsgericht grondwaterbeheer Omgevingswetproof.	-1.959	I
Leefomgeving: Betreft incidentele middelen (Specifieke Uitkering) die tijdelijk (2024-2025) ter beschikking gesteld zijn voor capaciteit en Zero Emissie Zones	-766	I
Lasten		
Ondergrond: Ontvangen incidentele middelen Specifieke Uitkering, zie toelichting baten.	-1.959	I
Herverdeling van de overhead over de programma's.	-1.766	S
Ondergrond: Incidentele middelen voor herinvesteringen Griftpark zijn deels doorgeschoven naar 2025, waardoor in 2025 hogere lasten.	-1.269	I
Leefomgeving: Betreft incidentele middelen zie toelichting baten	-766	I
Hervormingen en bezuinigingen Voorjaarsnota 2025 punt 4.2	-348	S

Toelichting verschillen in reserves
Onttrekkingen
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.
Toevoegingen
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 10%, 2027 18%, 2028 23% en voor 2029 24%

De lasten binnen deze doelstelling zijn maar deels beïnvloedbaar, omdat dit grotendeels betrekking heeft op wettelijke taken. Lucht, Geluid, Trillingen en Omgevingsveiligheid betreft een mix van beleidsinzet, monitoring, advisering en verantwoording op de genoemde onderdelen en andere milieuaspecten (PFAS, Stikstof, bestrijdingsmiddelen). Dit in samenhang met het product Aanpak Luchtkwaliteit en Emissieloos vervoer waar diverse maatregelen op het gebied van Luchtkwaliteit worden uitgevoerd. Het budget voor bodemverontreiniging is beperkt beïnvloedbaar. De bekostiging van deze taak wordt op dit moment grotendeels via (incidentele) subsidies toegekend.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Verdichting en meer warme dagen door klimaatverandering hebben een intensiever recreatief gebruik van de openbare ruimte tot gevolg. Dit leidt tot **snellere slijtage** en er blijft **meer afval** achter. Extremer weer door klimaatverandering leidt ook vaker tot **overlast en schade**, zoals droogteschade aan wegen en meer ziektes en sterfte van planten en bomen. Dieren kunnen last ondervinden van verdichting en extremer weer, waardoor er meer hulpbehoevende dieren in de stad zijn.	• De openbare ruimte in gelijke tred uitbreiden met het aantal woningen, met name de hoeveelheid groene, recreatieve ruimte. • Klimaatadaptief maken van de openbare ruimte zodat deze beter bestand is tegen droogte, extreme buien en hitte conform doelstellingen Visie Klimaatadaptatie Utrecht. • We ontwerpen natuurinclusief en zetten in op goede en snelle hulpverlening voor dieren.
Door de stapeling van ambities zoals klimaatadaptatie, vergroening, een goed toegankelijke en beweegvriendelijke openbare ruimte en het aardgasvrij maken van de stad met een beperkte boven- en ondergrondse openbare ruimte, zetten we in op de aanpak: in één keer goed. Dit, en de onbekendheid met beperkingen in de ondergrond, kan leiden tot **weerstand bij bewoners**, **langere doorlooptijd** van projecten en meer **risico's** tijdens de uitvoering.	• Opstellen van integrale beleidsnota's met een afwegingskader integrale stedelijke programmering voor de vernieuwing. van de openbare ruimte. • Vóór de start van integrale projecten met alle initiatiefnemers heldere uitgangspunten vaststellen. En vaststellen welke ambities leidend zijn, bij voorkeur al op gebiedsniveau. • Toepassen van standaard-methode voor projectmanagement en -beheersing, inclusief risicomanagement. • Bekendheid met ondergrond genereren bij initiatiefnemers, onder andere via gebiedsteams, op basis van de Beleidsnota Ondergrond 2025-2035. • We passen de methode uit het kompas van de Beleidsnota Samen stad maken toe die past bij de opgave die we te doen hebben.
De vele ontwikkel- en beheerprojecten in de stad kunnen leiden tot **overlast en weerstand bij bewoners en ondernemers**. Bovendien kan vertraging van het ene project leiden tot vertraging bij andere projecten. Dat kan de overlast versterken en leiden tot minder draagvlak bij inwoners en ondernemers.	• Door integraal stedelijk te programmeren kunnen we projecten bundelen of juist spreiden om overlast beperkt te houden. • Goede afstemming met inwoners en ondernemers in lijn met de Beleidsnota Samen stad maken.

Strategische programmarisico's	Maatregel
De krappe arbeidsmarkt, beperkte beschikbaarheid van materialen en prijsstijgingen beperken onze uitvoeringskracht. Hierdoor kunnen we **projecten** mogelijk niet (tijdig) uitvoeren of leveren we niet de afgesproken kwaliteit bij dagelijks onderhoud en beheer.	• Via de actualisaties van de meerjarenramingen stellen we planning zo nodig bij. • Maatregelen om de uitvoeringscapaciteit te vergroting zoals benoemd in het MJIP 2026-2025. • Binnen erfgoed temporiseren en uitstellen van bepaalde werkzaamheden door gebrek aan capaciteit, zoals genoemd in Actieagenda (2022).
Uitvoering van projecten van **het programma Wervengebied** is complex door de vele stakeholders, de lange doorlooptijd van het programma en de nauwe samenhang tussen kelders, muren, bruggen, straten en gevels. Van tevoren is niet altijd duidelijk wat de conditie van muren en kelders is. Er zijn soms onduidelijke eigendomsverhoudingen en verantwoordelijkheden van beheerders. Projecten en samenwerking kunnen hierdoor stagneren en er kunnen juridische conflicten ontstaan. Het vertrouwen in de gemeente raakt dan beschadigd.	• Samenhangend en gezamenlijk herstellen en behouden van het wervengebied. Daarbij werken we met Integrale Projectteams (IPM teams). • Het programma valt onder de Regeling risicovolle projecten met bij bijbehorende zwaardere projectbeheersing. • Invulling geven aan burenplicht en de maatschappelijke zorgplicht: we hebben samen met keldereigenaren een regeling voor kelderherstel ontwikkeld met heldere afspraken over het opdrachtgeverschap voor het herstel van kelders en de kostenverdeling. • Vooraf de conditie van muren en kelders onderzoeken en ervaringen van eerder uitgevoerde projecten gebruiken.
Installaties en systemen voor het functioneren en beheren van de openbare ruimte lopen in toenemende mate het risico om doelwit te worden van **cybercriminaliteit**.	• We implementeren in de komen jaren de aanpak van de weerbaarheid van installaties en systemen in kritische bedrijfsprocessen tegen cybercriminaliteit. Zie hiervoor spoor 4 in de bijlage van de Raadsbrief Stand van zaken Digitale stad 2024.
De **ruimte in de ondergrond** is onvoldoende om alle ruimtelijke ambities te faciliteren. De druk is zo groot dat de balans in de ondergrond verstoord raakt en we niet kunnen voldoen aan de (maatschappelijke) doelen van de Omgevingswet. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van bodem en grondwater. De kwaliteit van het drinkwater komt bijvoorbeeld in gevaar als bodem- en grondwaterverontreinigingen onvoldoende beheerst en gesaneerd worden of als het 2e watervoerend pakket niet veilig of niet verantwoord wordt gebruikt.	• Strakkere regie op de ondergrond en onderzoek naar en inzet van innovatieve oplossingen om optimaal gebruik te maken van de ruimte in de ondergrond. • We voeren waar mogelijk de Beleidsnota Ondergrond 2025-2035 uit, waarbij we participeren en adviseren in gebiedsteams, zodat in een vroeg stadium, laagdrempelig de uitdagingen van de ondergrond in relatie tot gebiedsontwikkeling duidelijk worden.
Onvoldoende Europese regelgeving op het gebied van milieu heeft als gevolg dat we onze	• Lobby (via de Rijksoverheid) naar de EU, innovaties stimuleren, start-ups

Strategische programmarisico's	Maatregel
doelen onvoldoende kunnen afdwingen en daarmee realiseren.	binnenhalen, vanuit gemeentelijk beleid maatregelen nemen.
Doordat een groot deel van de **luchtverontreiniging** van buiten Utrecht komt, en we hier geen directe invloed op hebben, bestaat de kans op stagneren van de verbetering van de luchtkwaliteit, met gevolgen voor de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers en mogelijk ook op niet voldoen aan de wettelijke verplichting voor de aangescherpte EU grenswaarden.	• Lobby naar het Rijk (via het Schone Lucht Akkoord) en de EU voor een gezamenlijke aanpak. • Lokale luchtmaatregelen intensiveren zodat we het door ons beïnvloedbare deel maximaal aanpakken.
De grotere afhankelijkheid en **toename van energiegebruik en de kans dat de netcongestie verder vergroot** kan zorgen voor stroomuitval, onvoldoende elektriciteit voor de bedrijfsvoering en stagnatie van de realisatie van laadpalen.	• Stimuleren van bi-directioneel laden. • Analyseren en uitvoeren van maatregelen om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen, zie de raadsbrief.
De gemeente en VUMO verschillen van inzicht in wat redelijke voorwaarden zijn voor de verkoop van de grond voor het realiseren van een **Islamitische begraafplaat**s. De provincie heeft hierover een uitspraak gedaan maar VUMO heeft hier een bezwaar tegen aangetekend. Dit kan tot verdere vertraging leiden.	• Wij conformeren ons aan de uitspraak van de provincie en bereiden de overdracht van de grond zoveel mogelijk voor zoals door het bouwrijp maken van de grond. Daarbij blijven we in gesprek met VUMO over de realisatie.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2026 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026; vanaf 2027 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	382.884	92.777	42.295	42.056	15.520
Uitbreidingsinvesteringen A	29.779	12.492	0	0	0
Routine-investeringen	46.853	5.377	0	0	0
Totaal	**459.516**	**110.646**	**42.295**	**42.056**	**15.520**

Doelstelling Beheer openbare ruimte

x €1.000

Doelstelling Beheer openbare ruimte	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	297.451	75.344	25.610	26.103	0
Uitbreidingsinvesteringen A	1.553	129	0	0	0
Routine-investeringen	14.326	5.277	0	0	0
Totaal	**313.330**	**80.750**	**25.610**	**26.103**	**0**

Toelichting doelstelling Beheer openbare ruimte - vervangingsinvesteringen

Programma Werven en Wal- en kluismuren
Op 15 juli 2021 is het programmaplan Wervengebied vastgesteld. Het programmaplan ‘Werk aan de Werf’ heeft een looptijd van 30 jaar. Voor de uitvoering van het programmaplan kunnen we niet 30 jaar vooruitkijken. Daarom werken we steeds met een uitvoeringsprogramma voor de komende 4 jaar. In het uitvoeringsprogramma staat wat er de komende 4 jaar wordt gedaan en wat dat kost. Het uitvoeringsprogramma wordt ieder jaar aangevuld en geactualiseerd om zo de uitvoering van het programma gedurende de looptijd behapbaar en beheersbaar te houden.
Op 6 mei 2025 is het uitvoeringsprogramma 2025 - 2028 vastgesteld. Hierin is opgenomen dat er in 2026 24,887 miljoen euro aan krediet wordt aangevraagd (prijspeil 2025).
In bovenstaande tabel is voor 2026 een bedrag van 24,887 miljoen euro opgenomen.

Vervangingen Nota Beheer Openbare Ruimte
In de Nota Beheer Openbare Ruimte, vastgesteld op 18 februari 2021, is een nieuwe financiële strategie opgenomen om investeringen vanaf 0,1 miljoen euro te activeren. Dit betreft de vervangingsinvesteringen op het gebied van verhardingen, civiele constructies, groen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, speelobjecten en beeldende kunst.
Bovenstaande tabel sluit aan bij de Raadsbrief Meerjaren Investeringsprogramma beheer openbare ruimte d.d. 15 mei 2025 met kenmerk 30274199 en de wijziging in de 2e Bestuursrapportage 2025.

Toelichting doelstelling Beheer openbare ruimte - uitbreidingsinvesteringen A

Elektrificatie eigen vloot (uitbreidingsinvesteringen A en routine-investeringen) Met ingang van 2025 moet de bevoorrading van de binnenstad emissievrij plaatsvinden. Het beoogde effect is een gezondere leefomgeving door minder uitstoot gevende vervuiling. Hierdoor wordt geïnvesteerd in een emissievrij vloot. Dit betreft zowel een uitbreiding als de vervanging van de huidige vloot. Dit krediet was in de Programmabegroting 2025 enkel weergegeven als routine-investering, terwijl 0,903 miljoen

euro van het totale krediet een uitbreidingsinvestering A betreft. Deze aanpassing is gemaakt in deze begroting

Accu kluizen (gevolg risico-inventarisatie wijkposten)
Een risico-inventarisatie met betrekking tot veilige werkplekken heeft geresulteerd in de noodzaak tot het aanschaffen van accukluizen. In bovenstaande tabel is een bedrag opgenomen van 0,250 miljoen euro overeenkomstig de 1e Bestuursrapportage 2025.

Verbouwing Tractieweg 30-32 (aanpassing vanwege ARBO en Veiligheidseisen)
Bij de Tractieweg 30-32 zijn aanpassingen noodzakelijk vanwege de afkeuring van het gebouw en noodzakelijke huisvesting (van team Centrum-West). In bovenstaande tabel is een bedrag opgenomen van 0,4 miljoen euro overeenkomstig de 1e Bestuursrapportage 2025.

Toelichting doelstelling Beheer openbare ruimte - routine-investeringen

Bedrijfsmiddelen (voertuigen)
Aanschaf/vervanging van diverse voertuigen ten behoeve van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Bedrijfsmiddelen (asset informatiesysteem, routing)
Aanschaf en implementatie van een nieuw asset informatiesysteem ten behoeve van het beheer van de openbare ruimte.

Doelstelling Water en rioleringssystemen

x €1.000

Doelstelling Water en rioleringssystemen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	66.927	17.433	16.685	15.953	15.520
Totaal	**66.927**	**17.433**	**16.685**	**15.953**	**15.520**

Toelichting Water en rioleringssystemen
Uitgangspunt bij vervangen van riolering is dat we bij de vervanging direct klimaatbestendige en circulaire maatregelen nemen.
Conform het uitgangspunt van ontwikkelend beheer willen we met de rioolvervanging een bijdrage leveren aan andere maatschappelijke opgaven zoals het klimaatbestendiger en verkeersveiliger maken van de openbare ruimte, alsmede het vergroenen van de openbare ruimte. Hiermee vormt de rioolvervanging een belangrijke impuls voor de gewenste vernieuwing van de openbare ruimte in de naoorlogse wijken.
Voor de vertaling van het vervangingsprogramma in concrete projecten stemmen we vanuit het principe van ontwikkelend beheer uitgebreid af met de programma's stedelijke ontwikkeling, mobiliteit, groen en groot onderhoud openbare ruimte.
Bovenstaande tabel sluit aan bij de Raadsbrief Programma Water en Riolering 2026-2030 d.d. 13 mei 2025 met kenmerk 30252773.

Doelstelling Extra groen

x €1.000

Doelstelling Extra groen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Uitbreidingsinvesteringen A	14.573	0	0	0	0
Totaal	**14.573**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting Extra groen
Voor het jaar 2026 vragen wij geen extra krediet vrij.

Doelstelling Afval voorkomen

x €1.000

Doelstelling Afval voorkomen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	18.506	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	13.653	12.363	0	0	0
Routine-investeringen	32.527	100	0	0	0
Totaal	**64.686**	**12.463**	**0**	**0**	**0**

Toelichting Afval voorkomen
De vervangingsinvesteringen betreffen de vervanging van ondergrondse afvalcontainers.
De uitbreidingsinvesteringen A betreffen het plaatsen van ondergrondse containers op nieuwe locaties.
De routine-investeringen betreffen de aanschaf van elektrische voertuigen voor de binnenstad. Deze aanschaf stond gepland voor het jaar 2025. Als gevolg van te weinig inschrijvers op de aanbesteding wordt deze binnenkort opnieuw opgestart. Hierdoor is de verwachting dat de aanschaf jaar 2026 gaat plaatsvinden.

De uitbreidingsinvesteringen betreffen de investering in G(roente) F(ruit) E(tensresten)-containers. Dit project komt voort uit het uitvoering geven van de grondstoffennota. Op dit moment zit het project in de pilot fase en zal vanaf 2026 tot uitvoering komen waarbij geïnvesteerd gaat worden in de aanschaf van containers voor de hoogbouw.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Stadsherstel NV	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten.	0
Afvalverwerking Utrecht (AVU)	Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht is een	19.000

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
	samenwerkingsverband van de gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitvoeringstaken op het gebied van afvalverwijdering.	
Vereniging parkmanagement Papendorp	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	350
Vereniging parkmanagement De Wetering - Haarrijn	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.	400
Recreatieschap Stichtse Groenlanden	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.	1.502
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BghU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency: Rioolheffing en Afvalstoffenheffing.	1.966

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
De openbare ruimte is gezond, aantrekkelijk, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Aantrekkelijke uitstraling gevels	Bevordering ruimtelijk kwaliteit van de Amsterdamsestraatweg in het kader van het gebiedsgerichte programma voor deze straat.	120	120	0	0
Herstel kelders wervengebied	Herstel kelders wervengebied	8.000	8.000	0	0
Totaal 1		8.120	8.120	0	0
Het water- en rioleringssysteem is gezond, robuust en toekomstbestendig voor iedereen					
Groenblauw daken	Voorkomen wateroverlast	700	700	0	0
Groenblauw Maatschappelijk vastgoed	Wateroverlast en schade door droogte voorkomen	300	300	0	0
Totaal 2		1.000	1.000	0	0
Extra groen dat bijdraagt aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en/of recreatie voor mensen en dieren					
Dierenweides	Bijdrage aan exploitatie dierenweides	53	53	53	0
Utrecht groen en duurzaam	Bijdrage aan Stichting Utrecht Natuurlijk ter ondersteuning van aantrekkelijke, laagdrempelige locaties, talrijke initiatieven door co-creatie en samenwerking op gebied van natuur, milieu en groen in de stad Utrecht	5.011	5.011	0	5.011
Totaal 3		5.064	5.064	53	5.011
Behouden, beheren en benutten van erfgoed als cultuurhistorische dragen van het karakter van Utrecht					
Exploitatie Domunder	Ondersteuning exploitatie Domunder	40	0	0	0
Financiering monumenten door URF	Financiering monumenten door URF	2.100	1.250	0	0
Meerjarige activiteiten erfgoed	De regeling draagt bij aan het onderhouden van een basisinfrastructuur van een breed en divers aanbod van meerjarige publiekstoegankelijke erfgoedactiviteiten	86	81	81	0
Totaal 5		2.226	1.331	81	0

Utrecht werkt aan het verbeteren van lucht- en geluidkwaliteit en een gezonde, veilige leefomgeving en ondergrond						
Terugdringen van emissies door houtstook		Terugdringen van emissies door houtstook	95	0	0	0
Totaal	6		95	0	0	0
	Totaal		**16.505**	**15.515**	**134**	**5.011**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Veilige stad

Programma overzicht

Dit programma is gericht op het werken aan een leefbare en veilige stad voor iedereen.

Portefeuillehouder(s): Sharon Dijksma

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	6.780	7.456	1.885	1.482	1.219	1.219
Lasten	73.367	75.714	72.715	69.698	69.435	69.435
Saldo Baten en Lasten	**-66.588**	**-68.258**	**-70.830**	**-68.216**	**-68.216**	**-68.216**
Onttrekking reserves	254	287	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**254**	**287**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-66.334**	**-67.972**	**-70.830**	**-68.216**	**-68.216**	**-68.216**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026.

De baten in dit programma zijn 1,885 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Versterkingsgelden 2025-2026 (SPUK) voor lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme (0,537 miljoen euro)
- Subsidie ZonMW voor Grip en Onbegrip; domeinoverstijgende samenwerking in hotspots en veiligheidsregio's 2024-2027 (0,263 miljoen euro)
- Leges en Vergunningen (1,026 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 72,715 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht, inclusief kosten voor huisvesting (38,458 miljoen euro)
- Apparaatslasten (22,658 miljoen euro)
- Subsidie Jongerenwerk en Veiligheid (5,989 miljoen euro)
- Samenwerkingsverbanden RIEC, RVS, ZVHRU (1,744 miljoen euro)

In dit programma vinden in 2026 geen mutaties op de reserves plaats.
Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen
In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

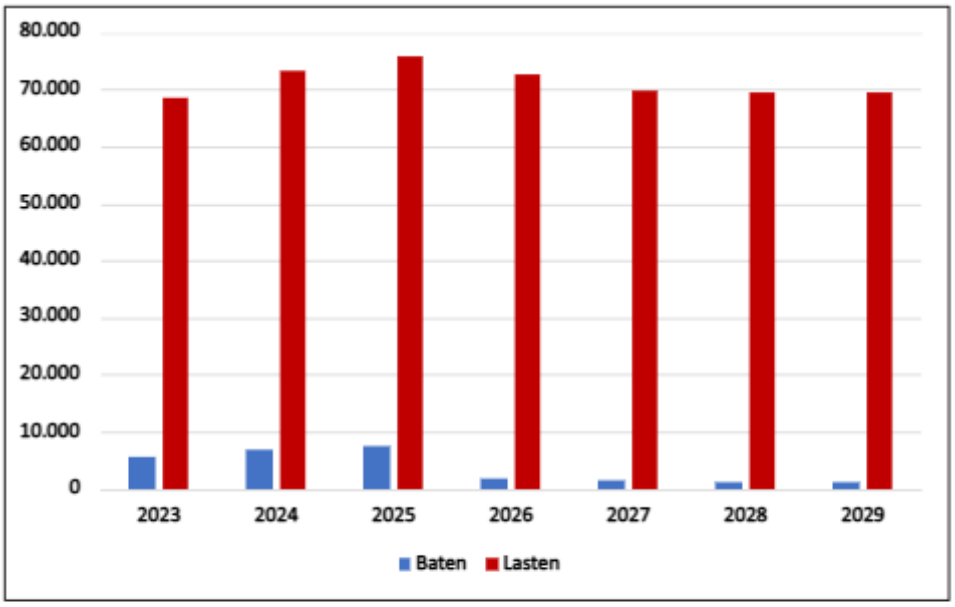
x € 1.000

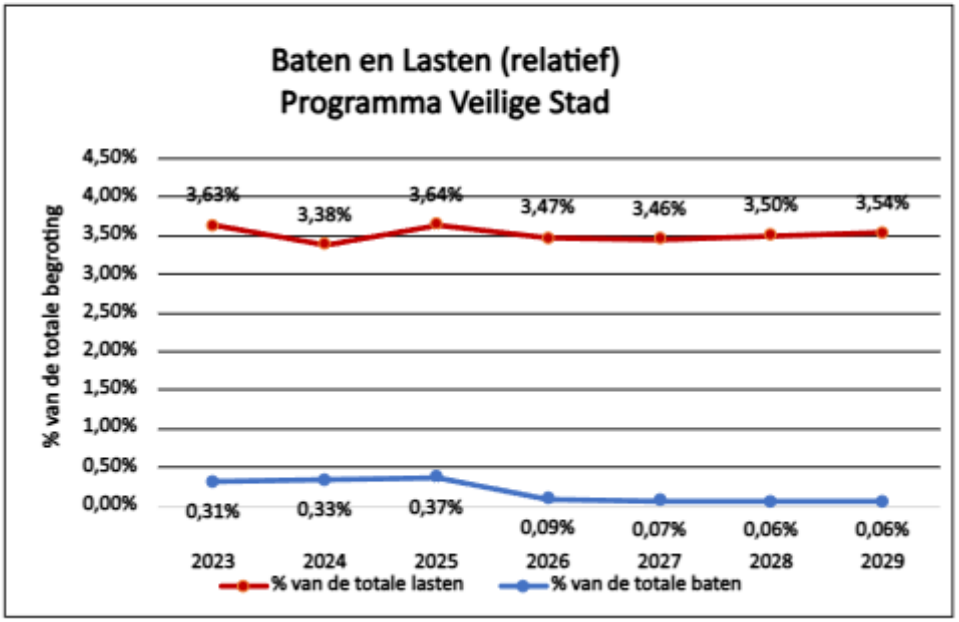
Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	-	230	363	363	364	364
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening	-	69	69	69	69	69
Verminderen uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn we Samen 2.0	-	131	131	131	131	131
Verlagen bijdragen aan subsidie politiekeurmerk Veilig Wonen	-	79	79	79	79	79
Veiligheidsregio Utrecht: overschot 2024 inzetten ter dekking van knelpunt VRU	-	1.200	-	-	-	-
Totaal	**-**	**1.709**	**642**	**642**	**643**	**643**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

De specifieke uitkering Preventie met gezag loopt van 2022-2025. Dit is zowel aan de baten als de lastenkant zichtbaar.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Aanpakken/ voorkomen criminaliteit

Aanpakken en voorkomen van criminaliteit.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten Met elkaar, voor elkaar, onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	We willen dat in Utrecht iedereen gezond, prettig en zelfstandig kan wonen en samenleven. Daar waar nodig bieden we passende zorg, ondersteuning en opvang aanvullend op wat mensen zelf en met elkaar organiseren.
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) staan de doelen die we op het terrein van veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Agenda tegen uitbuiting	2023	Agenda over de prioriteiten om samen met onze partners meer zicht te krijgen op uitbuiting in de stad, uitbuiting te voorkomen, daders aan te pakken en slachtoffers snel en adequaat te helpen.
Aanpak tegen etnisch profileren	2023	Om een inclusieve stad te zijn en te blijven treden gemeente en politie hard op tegen discriminatie, (institutioneel) racisme en etnisch profileren. Gemeente en politie willen ook zelf inclusieve, discriminatievrije en professioneel handelende organisaties zijn.
Nota 'Grenzen Stellen Perspectief Bieden'	2021	Een meerjarige aanpak om de veiligheid en leefbaarheid in de stad te vergroten door het tegengaan van de ontwrichtende effecten van drugsgerelateerde criminaliteit.
Visie Digitale Stad	2021	Visie op het fundament en daarmee de randvoorwaarden, om succesvol te digitaliseren in Utrechtse opgaven.
Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026	2019	Opdracht uitvoering jongerenwerk 2020-2026.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Aantal misdrijven.	Peiljaar 2022: 24.196	25.196	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	-	-
Veiligheidsgevoel in de eigen buurt.	70%	-	gelijk of beter dan het peiljaar	-	gelijk of beter dan het peiljaar	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Voortzetten uitvoering geven aan de nota Grenzen stellen, perspectief bieden (nota GSPB), met twee pijlers: doorbreken criminele carrières en doorbreken criminele geldstromen. Het thema ‘ondermijning in de zorg’ is in 2025 toegevoegd als één van de speerpunten binnen de aanpak GSPB.
- Voortzetten controles en acties om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan door het Bestuurlijk Utrechts Interventieteam (BUIT).
- Voortzetten uitvoering Agenda Tegen Uitbuiting.
- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Digitale Veiligheid en Weerbaarheid .
- De gemeentelijke handhavers werken in de wijken zo specifiek mogelijk op overlastlocaties en dragen bij aan diverse preventie acties o.a. tegen woninginbraak.
- We werken aan diverse preventieacties, nazorg na incidenten, weerbaarheidstrainingen en campagnes om de stad Utrecht veiliger te laten worden.
- Voortzetten van acties vanuit de Aanpak Tegen Etnisch Profileren om etnisch profileren te voorkomen en tegengaan.

Financiën Aanpakken/ voorkomen criminaliteit

x €1.000

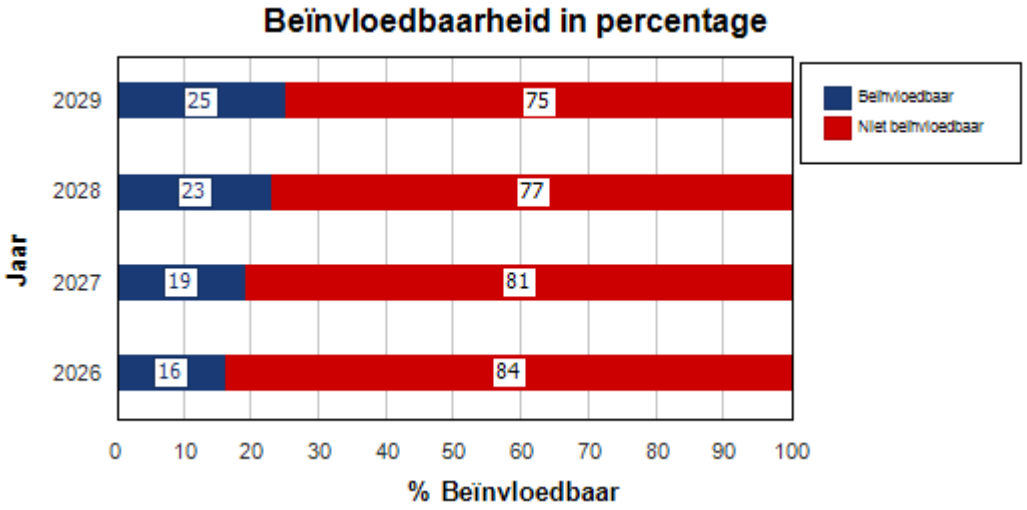
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	4.364	4.501	0	0	0	0
Lasten	17.391	19.232	14.307	14.095	14.095	14.095
Saldo Baten en Lasten	**-13.026**	**-14.731**	**-14.307**	**-14.095**	**-14.095**	**-14.095**
Onttrekking reserves	0	83	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**83**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-13.026**	**-14.648**	**-14.307**	**-14.095**	**-14.095**	**-14.095**

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De rijkssubsidie Preventie Met Gezag is vooralsnog toegekend tot en met 2025. Hierdoor zijn de baten en lasten in 2026 lager.	-4.501	I
Lasten		
De rijkssubsidie Preventie Met Gezag is vooralsnog toegekend tot en met 2025.	-4.501	I
VJN 2025 Corresponderende post voor Wapens en Jongeren (december circulaire 2024)	-83	I
VJN 2024 Verlaging materiële budget ten behoeve van aanpakken / interventies / acties voor het voorkomen van ontwrichtende effecten van ondermijning en drugsgerelateerde criminaliteit	-514	S
VJN 2025 Stopzetten bijdragen aan subsidie voor Politie keurmerk Veilig Wonen	-79	S
Loon en prijscompensatie	304	S

In de december circulaire 2024 is door het rijk incidenteel een bedrag van 0,083 miljoen voor Wapens en Jongeren beschikbaar gesteld. Dit bedrag is via de algemene dekkingsreserve overgeheveld naar 2025.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 16%, 2027 19%, 2028 23% en voor 2029 25%

De doelstelling Aanpakken en voorkomen van criminaliteit is beperkt beïnvloedbaar. De opgave Grenzen Stellen en Perspectief Bieden (GSPB) en de subsidies voor Jeugd en Veiligheid zijn de grootste beïnvloedbare posten van deze programmadoelstelling. De middelen vanuit het coalitie-akkoord voor GSPB worden tot 2026 ingezet als cofinanciering van de rijksmiddelen Preventie Met Gezag (PMG). Korting op het gemeentelijke budget, kan daardoor leiden tot een lagere toekenning van rijksmiddelen. Als toenemende drugsgerelateerde criminaliteit met (nog) minder middelen moet worden tegen gegaan (met inachtneming van de reeds ingeboekte bezuinigingen van meer dan een half miljoen) zien we een fors risico kijkend naar de veiligheid in de stad. Er wordt met drugsgerelateerde criminaliteit veel geld verdiend. Minder inzet op het bestrijden/aanpakken van deze criminele geldstromen kan leiden tot vergroten van de parallelle schaduweconomie in kwetsbare wijken van de stad (de focusgroepen vanuit de aanpak ondermijning). Minder aansluiting van het jongerenwerk en de buurtteams op veiligheidsvraagstukken in de wijk en het bieden van hulp en perspectief aan jonge aanwas en doorgroeiers in kwetsbare posities (inclusief de terugkeerders uit detentie), zal het risico van recidive doen toenemen en daarmee de drugsgerelateerde geweldsincidenten in de stad. Terwijl het tegengaan van ontwrichtende effecten van drugscriminaliteit in de wijken nou juist het speerpunt is waar de raad focusgroepen en focusgebieden op hebben bepaald. Er kunnen op het gebied van Veiligheid nadelige gevolgen optreden als kwetsbare jongeren minder in beeld komen en niet meer (intensief) worden begeleid. Daarnaast kunnen we minder doen aan het (digitaal) weerbaar maken van jongeren/ondernemers en preventieve programma’s op scholen.

Doelstelling 2: Tegengaan/voorkomen overlast

Tegengaan en voorkomen van (ernstige) overlast door personen en groepen.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) staan de doelen die we op het terrein van de veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Raadsbrief Stand van Zaken Programma Amsterdamsestraatweg en Programma Kanaalstraat Damstraat	2023	Stand van zaken Programma Amsterdamsestraatweg en Kanaalstraat/Damstraat.
Programma Detentie- en Terugkeer	2021	Programma waarin partijen gezamenlijk beter in staat worden gesteld om achterliggende problematiek bij gedetineerden aan te pakken en daarmee het risico op recidive terug te dringen. De uitgangspunten van het programma Detentie en Terugkeer komen overeen met de uitgangspunten rondom de re-integratie van (ex-)gedetineerden die landelijk zijn vastgesteld in het Bestuurlijk Akkoord (2019) en de bijbehorende Handreiking (2021).

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Geregistreerde overlast (politieregistraties)	Peiljaar 2022: 13.781	14.761	gelijk of minder dan het peiljaar	gelijk of minder dan het peiljaar	nog niet bekend	nog niet bekend
Geregistreerde overlast (gemeentelijke meldingen).	Peiljaar 2023: 8.753	12.032	gelijk of minder dan in peiljaar	gelijk of minder dan in peiljaar	nog niet bekend	nog niet bekend

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen

- Na een amendement in de gemeenteraad (A107 Extra boa's binnenstad) is besloten dat de binnenstad in 2024 en 2025 twee extra wijkboa's krijgt. Hiermee waren er meer handhavers op straat om de veiligheid en leefbaarheid in het stadscentrum te verbeteren. Vanaf 2026 zijn er geen middelen om de inzet van deze twee extra boa's voort te zetten.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Voortzetten Programma Amsterdamsestraatweg en Programma Kanaalstraat-Damstraat.
- Voortzetten van de inzet op de ambitie veilige buurten uit de integrale wijkaanpak samen voor Overvecht.
- Voortzetten van Uitvoeringsprogramma Utrechtse Aanpak gericht op mensen met een samenloop van complexe problemen en een (potentieel) veiligheidsrisico.
- Voortzetten van Uitvoeringsprogramma Stedelijke Aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen.
- Voortzetten uitvoering geven aan de werkwijze rondom Utrechtse (ex-)gedetineerden vanuit het programma Detentie en Terugkeer.
- De gemeentelijke handhavers controleren, vaak met een preventieve insteek, in de wijken op verschillende vormen van overlast. Bijvoorbeeld jeugdoverlast, overlast door gebruik van alcohol, drugs en vuurwerkoverlast.
- Met het Actualiteitenteam Preventief (voorheen flexteam) van toezichthouders en het Actualiteitenteam Repressief van boa's zijn we wendbaar en kunnen we snel reageren op overlastsituaties.
- Op basis van de VJN 2024 is de nachtelijke inzet van handhaving per 1 juli 2024 teruggebracht naar 4 nachten. In 2026 verschuift de nachtelijke inzet in deze vier nachten naar voren om zo beter aan te sluiten op de momenten met relatief de meeste overlast (late avond/vroege nacht).
- Handhavers voeren op basis van meldingen van bewoners en ondernemers een controle uit op de betreffende locatie. Afhankelijk van de situatie treden zij handhavend op. In de Voorjaarsnota 2024 is besloten deze inzet van de GOA/BMU-dienst op meldingen te halveren en meldingen voortaan meer data-gericht af te handelen.
- We voeren regie op wijkveiligheid. We werken in netwerken en nemen met onze partners het initiatief om met gerichte integrale veiligheidsaanpakken de overlast en criminaliteit op hotspots duurzaam aan te pakken.
- Initiatieven uit de wijk om veiligheid en leefbaarheid te verbeteren, faciliteren en ondersteunen we.

Financiën Voorkomen/tegengaan overlast

x €1.000

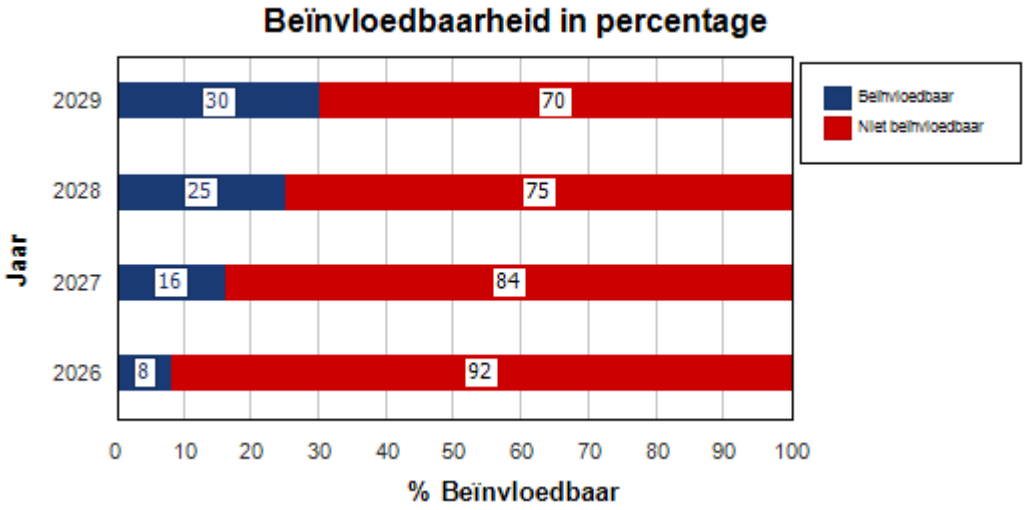
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.314	1.372	263	263	0	0
Lasten	13.247	13.113	11.703	10.963	10.700	10.700
Saldo Baten en Lasten	**-11.933**	**-11.741**	**-11.440**	**-10.700**	**-10.700**	**-10.700**
Onttrekking reserves	204	204	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**204**	**204**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-11.730**	**-11.538**	**-11.440**	**-10.700**	**-10.700**	**-10.700**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
De subsidie Reintegratie Officer/Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (RIO/IPTA) zijn vooralsnog incidenteel. Hierdoor zijn de baten en lasten lager.	-551	I
Voor de periode 2024-2025 ontvangt de Gemeente een SPUK uitkering voor Overlastgevende Criminele Vreemdelingen. Hierdoor zijn de baten en lasten lager	-510	I
Lasten		
De subsidies Reintegratie Officer/Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (RIO/IPTA) zijn vooralsnog incidenteel. Hierdoor zijn de baten en lasten lager.	-551	I
Voor de periode 2024-2025 ontvangt de Gemeente een SPUK uitkering voor Overlastgevende Criminele Vreemdelingen. Hierdoor zijn de baten en lasten lager.	-510	I
PB 2024: A107 Extra BOA's binnenstad voor 2 jaar vervalt in 2026	-204	I
VJN 2024: halveren inzet Thor op bewonersmeldingen gemeentelijke overlastaanpak (0,462 miljoen) en verschuiving in verdeling nachtdiensten BOA's (0,257 miljoen). De bezuiniging wordt verdeeld over de programma's Aantrekkelijke groene leefomgeving en erfgoed, Duurzame Bereikbaarheid en Veilige Stad.	-175	S

De inzet van 2 extra BOA's voor de duur van 2 jaar (A107) werd in 2024 en 2025 gedekt vanuit de reserve.

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 8%, 2027 16%, 2028 25% en voor 2029 30%

De doelstelling Voorkomen en tegengaan van overlast is beperkt beïnvloedbaar. Bezuinigen op deze doelstelling betekent dat we minder personele inzet op diverse terreinen kunnen doen om overlast aan te pakken. Het betekent bijvoorbeeld minder toezicht, minder PGA-experts op hoog risico personen, zoals ernstig overlastgevende en criminele verslaafden en vreemdelingen, minder gebiedsmanagers veiligheid en/of minder inzet op het onderhouden van netwerkcontacten met partners in de stad. Ook kunnen we minder inzetten op het voorkomen en beheersen van hotspots, waar veel overlast is. Bij bezuinigingen kunnen we in het veiligheidsbeleid onze regierol als gemeente minder goed uitvoeren. Uit evaluaties bij crises en casuïstiek blijkt dat deze regierol cruciaal is om de problemen aan te kunnen pakken.

Doelstelling 3: Verstoring OO en crises

Adequaat optreden bij -mogelijke- verstoringen van de openbare orde en bij crisissituaties.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Veiligheidsagenda 2023-2026	2023	In het Integraal Veiligheidsplan (IVP) staan de doelen die we op het terrein van de veiligheid nastreven voor de komende vier jaar.
Beleidskader Cameratoezicht 2023 – 2026	2023	Beleidskader waarin doel, criteria en werkwijze van vast en flexibel cameratoezicht is vastgelegd.
Uitvoeringsprogramma Utrecht zijn we samen Utrecht 2.0 (herijking)	2023	Met UZWS 2.0 versterken we onze aanpak tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme en dragen we bij aan een veilige en weerbare stad.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Bestuursagenda beleidsperiode 2024-2027 van de Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	2023	Binnen deze agenda ligt de focus op vier thema's: toekomstbestendige brandweerzorg, veilige en gezonde leefomgeving, versterking crisisbeheersing en great place to work.
Aanpak Straatintimidatie	2021	Aanpak om het ongewenst en grensoverschrijdend gedrag op straat de komende jaren stevig aan te pakken.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Aantal openbare orde verstoringen en crises waaronder ook preparatie op mogelijke excessen zoals bij kraken, voetbal, demonstraties.		2.138	-	-	-	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Uitvoering van het beleidskader cameratoezicht:
- Uitkomsten en opvolging verkenning haalbaarheid gemeentelijke cameratoezichtcentrale.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Voortzetten van de uitvoering beleidskader cameratoezicht 2023-2026 door monitoring huidige inzet en jaarlijkse analyse op cameraniveau, waar mogelijk vervanging van vaste camera's door tijdelijke mobiele camera's, screening van nieuwe aanvragen en informeren over wijzigingen.
- Voortzetten van de aanpak tegen straatintimidatie.
- Voortzetten van de uitvoering van het uitvoeringsplan Utrecht zijn we samen 2.0, waarmee we onze aanpak versterken tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme.
- Het faciliteren van demonstraties en het voorkomen van en preparatie op openbare ordeverstoringen (onder andere met de inzet van de bestuurlijke maatregelen in het kader van openbare orde), waarbij de wijze waarop de demonstraties worden gefaciliteerd periodiek wordt geëvalueerd met de organisatoren en Amnesty International.
- Adequaat optreden bij dreigende situaties wanordelijkheden om wanordelijkheden te voorkomen en indien deze alsnog plaatsvinden, herstellen van de orde.
- Voortzetten van de inzet op de normalisatie van supportersbezoek bij voetbalwedstrijden en minder politie inzet tijdens de wedstrijden, onder andere door de inzet op een steviger persoons- en groepsgerichte aanpak.

- De gemeentelijke handhavers worden ingezet bij maatschappelijke onrust of bij actuele situaties die mogelijk uitgroeien tot verstoringen van openbare orde.
- Voortzetten van de vergunningenverlening en handhaving op de APV en bijzondere wetten, zoals de Alcoholwet bij horecabedrijven, coffeeshops, seksinrichtingen en casino's.
- Crisisbeheersing: door veranderde geopolitieke verhoudingen neemt het risico op maatschappelijke ontwrichting toe, we nemen stappen om een aanpak hierop door te ontwikkelen.

Financiën Verstoring OO en crises

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.101	1.583	1.622	1.219	1.219	1.219
Lasten	42.730	43.369	46.706	44.640	44.640	44.640
Saldo Baten en Lasten	**-41.628**	**-41.786**	**-45.084**	**-43.421**	**-43.421**	**-43.421**
Onttrekking reserves	50	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**50**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-41.578**	**-41.786**	**-45.084**	**-43.421**	**-43.421**	**-43.421**

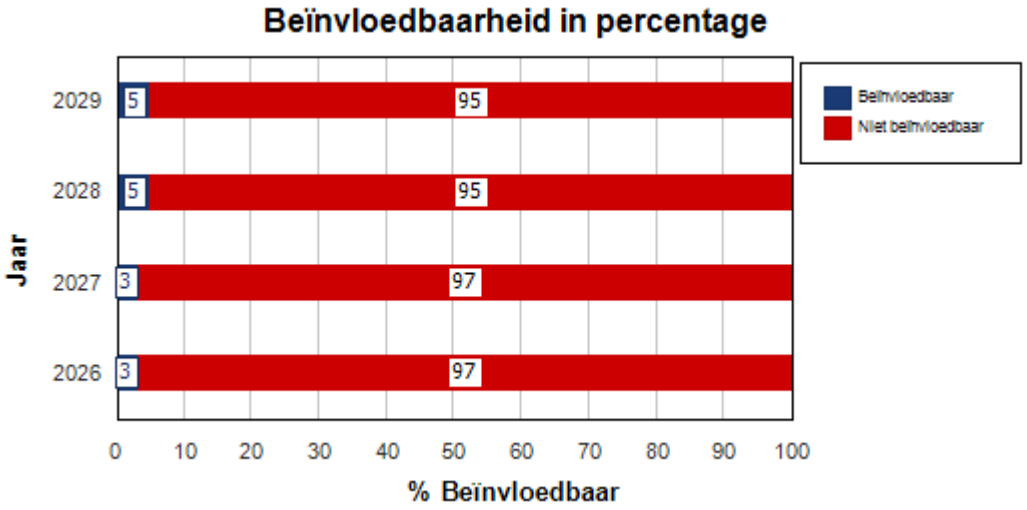
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Niet van toepassing		
Lasten		
VJN 2025: Het verwachte knelpunt op de gemeentelijke bijdrage aan Veiligheidsregio Utrecht in 2026 wordt gedekt vanuit het voordeel op de jaarrekening 2024 van de VRU, dat we in 2025 terugontvangen.	2.400	I
VJN 2025: Loon en prijscompensatie Veiligheidsregio Utrecht.	1.336	S
VJN 2025: Faciliteren demonstraties en preparatie op openbare ordeverstoringen.	-370	I
VJN 2025: Verminderen Uitvoeringscapaciteit Utrecht zijn wij Samen.	-131	S
Coalitieakkoord 2022-2026 Afbouw individueel Gemeentelijk Pluspakket VRU.	-100	S
VJN 2023: Middelen van het Zandpad zijn gedurende drie jaar ingezet om uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de commissie Sorgdrager op het gebied van modernisering sekswerk beleid.	425	I

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 3%, 2027 3%, 2028 5% en voor 2029 5%

De doelstelling Verstoren openbare orde en crises is zeer beperkt beïnvloedbaar. Het percentage is relatief laag omdat het begrote bedrag op deze doelstelling voor het grootste gedeelte bestaat uit een bijdrage aan de Veiligheidsregio Utrecht, een verbonden partij. Deze bijdrage is niet beïnvloedbaar. De beïnvloedbare kosten op deze doelstelling zijn de personele inzet en het cameratoezicht. Bezuinigen op deze doelstelling betekent dat demonstraties minder goed gefaciliteerd kunnen worden, er meer grootschalige openbare orde verstoringen zouden kunnen plaatsvinden omdat preparatie en optreden minder goed verloopt (excessen voetbal, jaarwisseling, rellen, excessen bij kraken, excessen bij dreigingen en preparatie op terrorisme en crises). Ook kunnen we minder inzetten op het voorkomen en beheersen van hotspots, waar veel overlast is. Bij bezuinigingen kunnen we in het veiligheidsbeleid onze regierol als gemeente minder goed uitvoeren. Uit evaluaties bij crises en casuïstiek blijkt dat deze regierol cruciaal is om de problemen aan te kunnen pakken. Minder cameratoezicht op overlast gevende plaatsen kan leiden tot meer verstoringen/ onrust.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Beschikbare **capaciteit** bij de gemeente en de veiligheidspartners en (jeugd)zorgverleners. Capaciteitstekorten hebben gevolgen voor de uitvoeringskracht.	Ondanks het toepassen van temporiseren dan wel prioriteren binnen Programma Veilige Stad blijft het risico bestaan. We blijven temporiseren dan wel prioriteren binnen Programma Veilige Stad als dit risico zich voordoet.
Een tekort aan (sociale) woonruimte en knelpunten in het snel beschikbaar stellen van **passende (verblijfs)zorg** wanneer dit vanuit een veiligheidsbelang belangrijk is (bijvoorbeeld als een persoon met onbegrepen gedrag een gevaar voor zichzelf en/of voor de omgeving is).	Ondanks dat er extra opvangplekken zijn gecreëerd, blijft hier een risico bestaan. We blijven extra investeren in opvangplekken vanuit de gemeente om tijdelijk de plaatsing op een (crisis)zorg- of behandelplek te overbruggen bij multiproblematiek en hoog risicovolle casuïstiek.
Nieuwe **crises** die veel van onze capaciteit vragen, zoals dit bijvoorbeeld speelt bij het Midden-Oosten	Prioriteiten stellen binnen Programma Veilige Stad.

Strategische programmarisico's	Maatregel
conflict en onze extra inzet op weerbaarheid door geopolitieke ontwikkelingen.	
Een belangrijke randvoorwaarde voor het slagen van onze ambities is dat we als één overheid optreden. Bestaande **wet- en regelgeving** beperkt in sommige gevallen informatiedeling en verdere samenwerking.	Lobby voeren om beperkingen bij informatiedeling en verdere samenwerking op te lossen danwel te verminderen.
De inzet van Utrechtse OOV-kennis en expertise bij dreigende openbare ordeverstoringen en crises in **omliggende gemeenten** binnen de veiligheidsregio Utrecht kan een wissel trekken op de capaciteit in onze eigen organisatie en dus een wissel trekken op de inzet voor de gemeente Utrecht.	We zijn in gesprek met RVS en VRU over mogelijkheid om extra capaciteit hiervoor bij de gemeente Utrecht/OOV te creëren, die in de gemeente Utrecht kennis en ervaring kan opdoen waarbij deze kennis en ervaring als nodig kan worden ingezet voor bijstand in de regio.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverlening (GHOR).	36.030

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
Aanpakken en voorkomen van criminaliteit					
Jongerenwerk en veiligheid	Terugdringen van criminaliteit onder en ernstige overlast door jongeren en bieden van een duurzaam toekomstperspectief	4.191	4.363	0	4.363
Ondersteuning aanpak jeugd en veiligheid	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de preventieve activiteiten in het kader van jeugd en veiligheid	1.971	340	340	0
Politie Keurmerk Veilig Wonen	Subsidie op verkrijgen van Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaande woningen	81	0	0	0
Totaal 1		6.243	4.703	340	4.363
Tegengaan en voorkomen van (ernstige) overlast door personen en groepen					
		0	0	0	0
Totaal 2		0	0	0	0
Adequaat optreden					
Hulpverlening bij ongevallen en rampen	Bijdrage in de kosten van organisaties die betrokken zijn bij de hulpverlening bij ongevallen en rampen	242	252	252	0
Totaal 3		242	252	252	0
Totaal		**6.485**	**4.955**	**592**	**4.363**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Passende ondersteuning en opvang

Programma overzicht

We bieden zo nodig passende zorg, ondersteuning en opvang aan Utrechters aanvullend op wat mensen zelf en met elkaar kunnen organiseren.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman en Rachel Streefland

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	4.684	5.801	7.138	4.846	4.846	4.846
Lasten	242.507	266.247	262.040	254.558	251.086	251.086
Saldo Baten en Lasten	**-237.823**	**-260.446**	**-254.902**	**-249.712**	**-246.240**	**-246.240**
Onttrekking reserves	358	13.525	0	0	0	0
Toevoeging reserves	8.701	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-8.343**	**13.525**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-246.166**	**-246.921**	**-254.902**	**-249.712**	**-246.240**	**-246.240**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026

De baten in dit programma zijn 7,138 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Eigen bijdragen van cliënten voor maatwerkvoorzieningen Wmo zoals Hulp bij het huishouden en beschermd wonen (4,846 miljoen euro)
- Inkomsten vanuit de Specifieke uitkering IZA (2,292 miljoen euro)

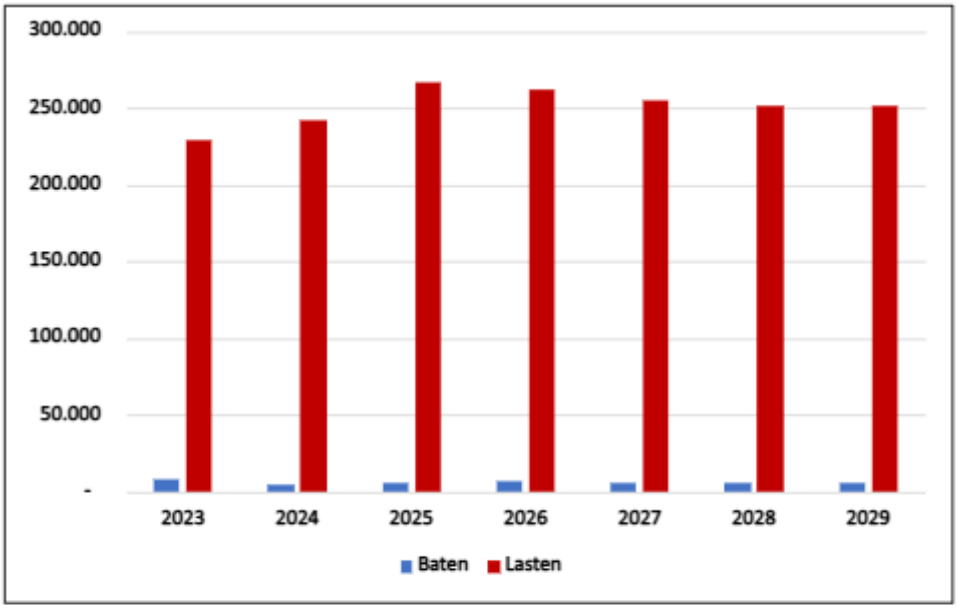
De lasten in dit programma zijn 262,040 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

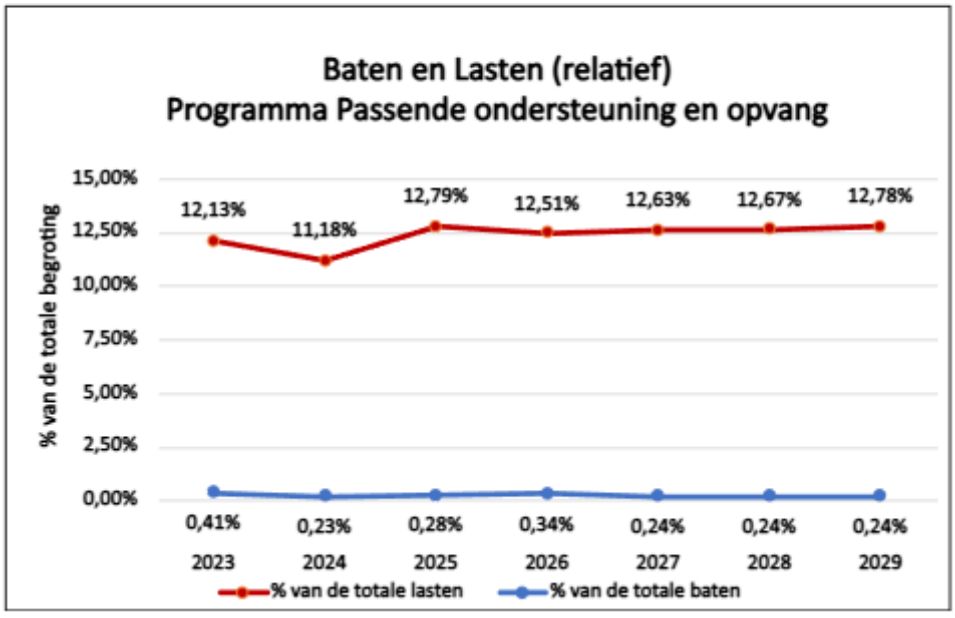
- Budget voor basiszorg waaronder het Buurtteam sociaal (29,141 miljoen euro)
- Aanvullende zorg waaronder individuele begeleiding en hulp bij het huishouden (89,857 miljoen euro)
- Budget voor de taken die wij als centrumgemeente uitvoeren voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang (143,091 miljoen euro)

In 2025 waren er middelen uit voorgaande jaren beschikbaar via de algemene dekkingsreserve voor Aanpak van dakloosheid en beschermd wonen. Deze zijn in 2025 aan de reserve onttrokken.

Hervormingen en bezuinigingen
In de Voorjaarsnota 2025 zijn voor dit programma geen hervormingen en bezuinigingen opgenomen. Wel is al vanuit de Voorjaarsnota 2023 een taakstelling op dit programma ingeboekt in het kader van hervormingen sociaal domein. De in dit programma benoemde activiteiten zijn in lijn met de uitgangspunten van deze hervormingen (zie ook de raadsbrief hervormingen sociaal domein).

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Passende basiszorg

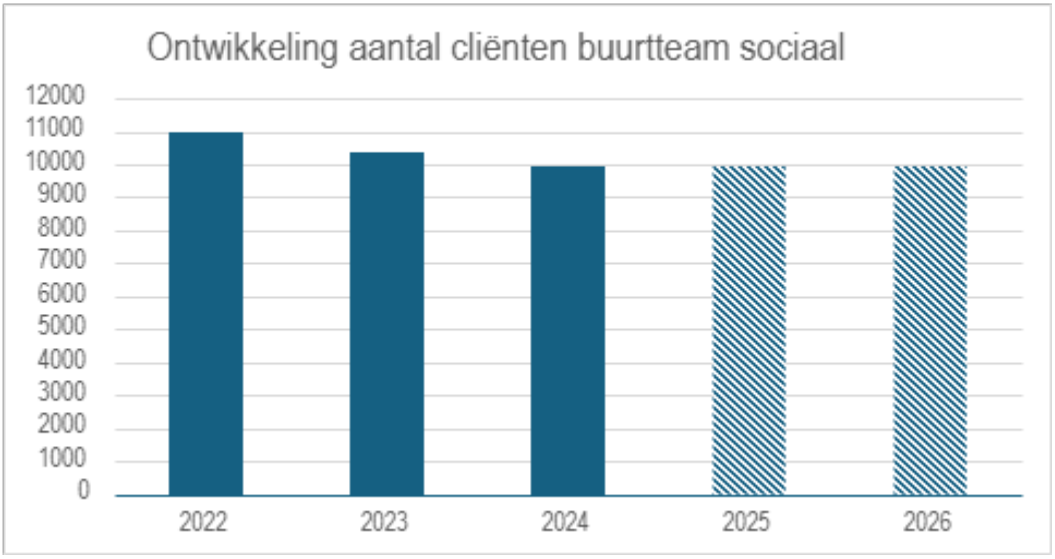
Utrechters met een hulpvraag krijgen tijdig een passende oplossing aanvullend op wat er in de sociale basis kan worden geboden.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van uitgangspunten met elkaar voor elkaar - onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	Kaders voor de opdracht aan de buurtteams, onafhankelijke cliëntondersteuning en informatie en advies voor 2025 - 2035.
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034.
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2023	Verordening Wmo geldend in 2025.

Effectindicatoren
We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor alle doelstellingen streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

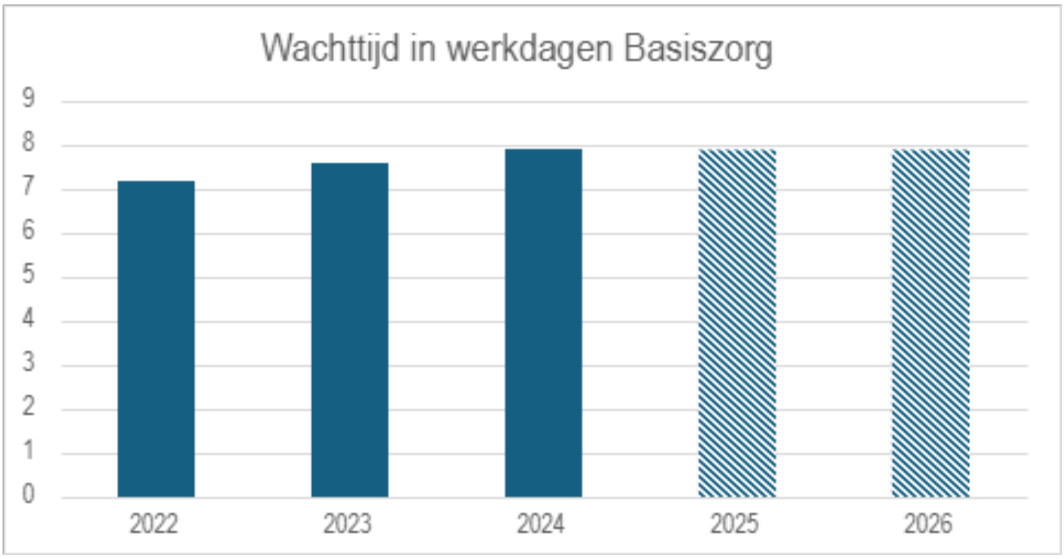

Het aantal inwoners dat een beroep doet op het buurtteam was in 2024 9936. Er was de afgelopen jaren een lichte daling door administratieve afsluitingen van niet meer actieve dossiers. De instroom van nieuwe casussen (er kunnen meer casussen per unieke inwoner zijn) steeg wel van 7068 in 2023

naar 7283 in 2024 maar de uitstroom nam ook toe. Op basis van de cijfers van het eerste tertaal van 2025 verwachten we voor 2025 en 2026 een stabiel beeld. Dit is in lijn met het streven van de Wmo nota dat vragen vanuit de aanvullende zorg worden afgebogen naar de basiszorg (buurtteam). Dit leidt tot een hogere instroom bij het buurtteam maar de verwachting is dat ook dat het buurtteam zorgvragen kan afbuigen naar de sociale basis en daarmee de uitstroom kan verhogen.

Of het lukt om deze lijn door te zetten, wordt naast de inzet vanuit deze programmadoelstelling ook voor een belangrijk deel bepaald door de mate waarin het lukt om de grondoorzaken aan te pakken, en andere ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld die op de arbeidsmarkt ((zie paragraaf risico's).

Beschikbaarheid

De wachttijd tussen aanmelding en keukentafelgesprek bij het buurtteam nam iets toe van 7,6 werkdagen in 2023 naar 7,9 werkdagen in 2024. De wachttijd is daarmee iets hoger dan het streven van 5 werkdagen. Spoedeisende vragen worden echter meteen, dus binnen de 5 dagen termijn, opgepakt waardoor verergering van deze problemen wordt voorkomen. Het gebeurt ook zeer regelmatig dat inwoners ervoor kiezen om langer te wachten omdat zij bijvoorbeeld het gesprek graag met hun mantelzorger erbij voeren of omdat dit beter uitkomt. De reden voor de toename van de wachttijd is de toename van de nieuwe vragen. Een nieuwe aanmelding vraagt meer inzet dan een inwoner die al bekend is bij het buurtteam. We verwachten, gezien de beweging zoals beschreven bij bereik dat deze wachttijd stabiel blijft.

In lijn met de Wmo nota willen we dat hulp tijdig beschikbaar blijft voor de meest kwetsbaren. De wachttijd die we nu zien met de aanpak waarbij spoedeisende vragen altijd meteen worden opgepakt, past hierbij. Ook hier zijn we echter afhankelijk van de mate waarin het lukt om de grondoorzaken aan te pakken, en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (zie paragraaf risico's).

Kwaliteit

Om de kwaliteit te monitoren zetten we de lijn van voorgaande jaren door. De buurtteams gebruiken de app Ervaringwijzer om cliëntervaringen uit te vragen. Ervaringwijzer meet de cliëntervaring op drie gebieden: 'ervaren toegankelijkheid', 'ervaren kwaliteit' en 'ervaren effect'. In de tertaalgesprekken worden de resultaten met het buurtteam besproken. Over de uitkomsten van de Ervaringwijzer informeren we uw raad jaarlijks in de jaarstukken.

Daarnaast volgen we de ervaring van cliënten door rapportages van aanbieders, klachtenrapportages, signalen van aanbieders tijdens tertaalgesprekken, signalen uit de stad en de meldingen van incidenten en calamiteiten. Het Panel Meetellen blijft daarnaast onafhankelijk onderzoek uitvoeren naar de ervaring en beleving van de kwaliteit bij hun panelleden (zie bijvoorbeeld het onderzoek "vinden wat je nodig hebt"). Ook hebben wij regelmatig contact met verschillende cliëntraden, zoals de Wmo-cliëntenraad. Zij geven ons gevraagd en ongevraagd advies en geven signalen door over de ervaren kwaliteit van de ondersteuning en waar we deze kunnen verbeteren. Ook houdt de GGDrU toezicht op de kwaliteit van alle vormen van Wmo-ondersteuning en geven we invulling aan de acties uit het uitvoeringsprogramma toezicht.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Om de beweging naar voren te realiseren werkt de buurtteamorganisatie met partners in de sociale basis aan een stedelijke werkwijze van de startbijeenkomst om de activiteiten in de sociale basis beter te ontsluiten zodat passende ondersteuning geboden kan worden, zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig. (Q4 2026)
- Aanvullend op bovenstaande, hebben we de buurtteamorganisatie sociaal ook gevraagd om samen met de (naar verwachting per maart 2026 bekende) nieuwe contractpartner aanvullende zorg Wmo (per 2027) en de sociale basis te komen tot een werkwijze die leidt tot nog beter op elkaar afgestemde zorg en ondersteuning (Q4 2026)
- In het kader van wijkgericht werken wordt in de wijken Vleuten-de Meern en Zuid een gezamenlijke wijkaanpak opgezet door het buurtteam, vanuit de Wijkalliantie+. (Q4 2026)
- In het kader van collectief werken worden onderwerpen en/of doelgroepen gekozen waarover veel vragen bij het buurtteam terecht komen waarbij een groepsgerichte oplossing in de sociale basis ook passend is. Hiervoor wordt groepsgericht aanbod gecreëerd. (Q4 2026)

Activiteiten die we niet meer doen

- Het buurtteam kijkt kritisch naar wat er in de basiszorg moet worden aangepakt en wat niet. Een deel van de ondersteuning die het buurtteam biedt, kan ook geboden worden in de sociale basis.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We geven uitvoering aan het nieuwe contract met de buurtteamorganisatie. Hiermee geven we invulling aan ontwikkelopgaven uit de Nota van uitgangspunten Met elkaar, voor elkaar.
- De buurtteams helpen inwoners integraal met hun hulpvraag binnen de sociale basiszorg in samenwerking met andere partners in de stad.

Financiën Passende basiszorg

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	27	2.292	2.292	0	0	0
Lasten	32.012	28.589	29.644	27.349	27.348	27.348
Saldo Baten en Lasten	**-31.985**	**-26.297**	**-27.352**	**-27.349**	**-27.348**	**-27.348**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-31.985**	**-26.297**	**-27.352**	**-27.349**	**-27.348**	**-27.348**

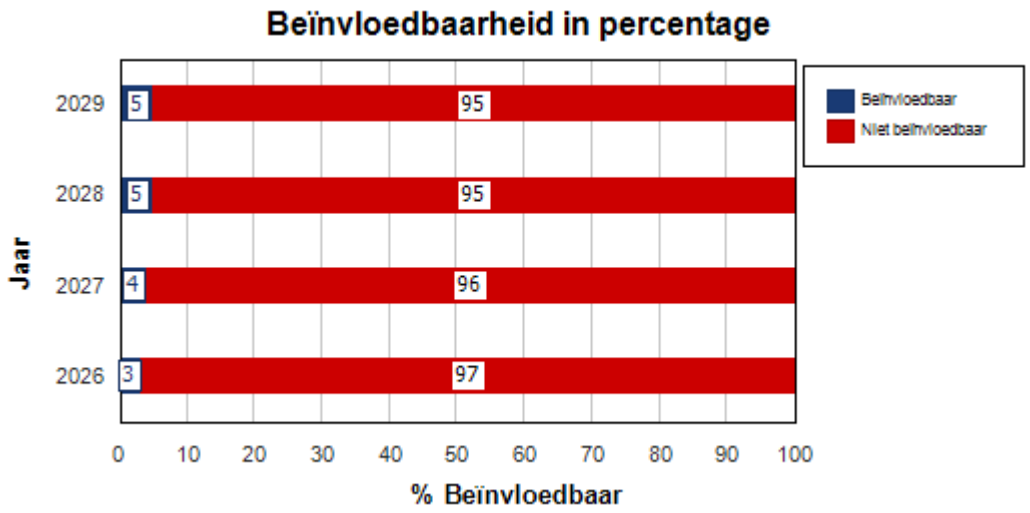
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten ten opzichte van de begroting 2025.		
Lasten		
Door de loon- en prijsindexatie op de budgetten en de compensatie voor de groei van de stad neemt het budget toe ten opzichte van 2025	1.128	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 3 %, 2027 4%, 2028 5% en voor 2029 5%

Onder deze doelstelling valt met name de opdracht aan het Buurtteam Sociaal voor de toegang tot de Wmo en basiszorg onder de Wmo. De opdracht is per 2025 gegund aan de Buurtteams met een meerjarige overeenkomst die loopt tot 2035. Het uitgangspunt voor zowel Wmo als jeugdhulp is om zoveel mogelijk cliënten uit de (dure) specialistische hulp (wettelijke taak) te houden. Om deze reden organiseren we buurtteams die naast toegang tot zorg (wettelijke taak) ook al lichte zorg kunnen bieden (geen wettelijke taak) zodat duurdere zorg voorkomen kan worden. Daarnaast hebben we verschillende partijen in de sociale basis (geen wettelijke taak) die voorkomen dat cliënten überhaupt in aanraking komen met zorg. Het organiseren op alleen wettelijke taken betekent dat er vaker duurdere specialistische hulp ingezet moet worden en waarschijnlijk ook meer cliënten zorg nodig hebben dan nu het geval is.

Doelstelling 2: Passende aanvullende zorg

Utrechters krijgen bij een ondersteuningsbehoefte waarvoor specifieke expertise nodig is, tijdig passende aanvullende ondersteuning in samenhang met de basiszorg en sociale basis, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en mee doen.

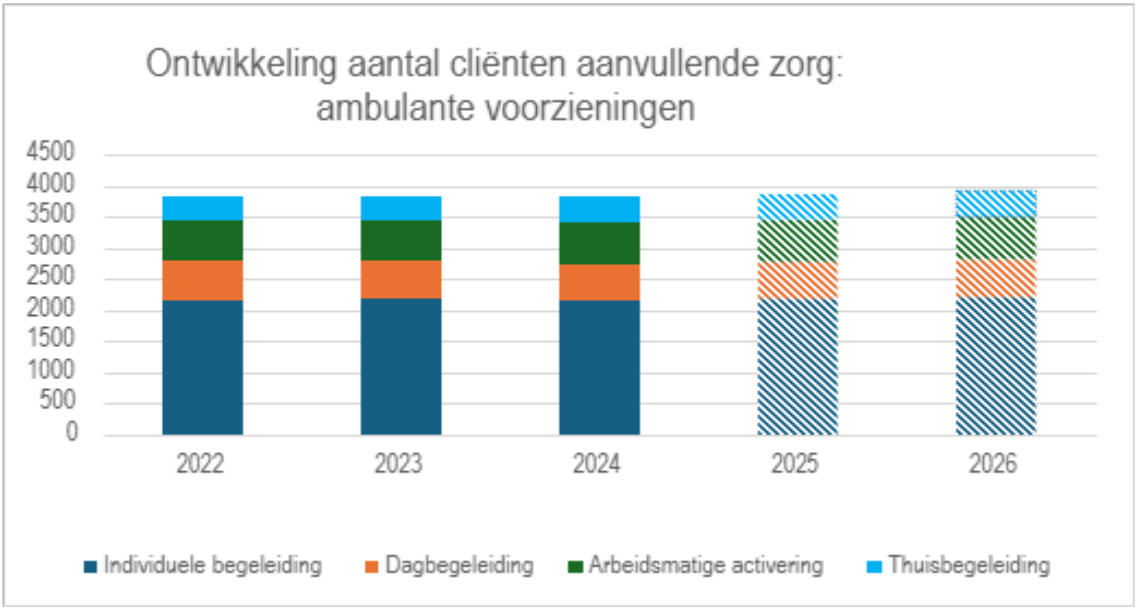
Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034, waaruit nog uitvoeringsplannen volgen (zie hiervoor nieuwe activiteiten in dit begrotingsjaar).
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2023	Verordening Wmo geldend in 2025.
Visie vervoer voor iedereen	2021	Visie waarin de opgave op het gebied van doelgroepenvervoer wordt geschetst.
Visie toekomst hulp bij huishouden	2020	Kader voor de aanbesteding hulp bij het huishouden.
Strategie contracteren aanvullende zorg Wmo vanaf 2020	2018	Kaders voor contracteren van aanvullende zorg vanaf 2020.

Effectindicatoren

Bereik

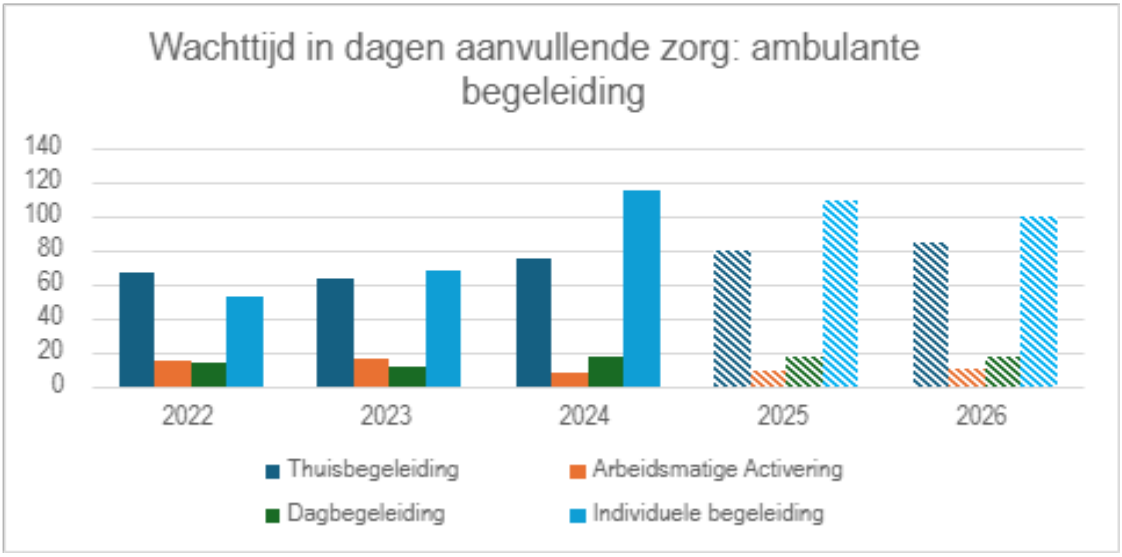

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van aanvullende zorg stijgt licht. Op basis van de cijfers van het eerste tertaal van 2025 verwachten we dat deze beweging doorzet. Alleen bij de regiotaxi verwachten we dat de trend stabiel blijft, zoals in de afgelopen periode. In 2024 is daar een lichte afname, maar deze komt door een administratieve opschoning van inactieve passen rondom de nieuwe aanbesteding. Deze beweging is in lijn met wat we willen vanuit de Wmo nota, samen met onze aanbieders zetten we erop in om meer mensen te helpen binnen hetzelfde budget, o.a door groepsgericht werken, blended care en de inzet van technologie.

Of het lukt om deze lijn door te zetten, wordt naast de inzet vanuit deze programmadoelstelling ook voor een belangrijk deel bepaald door de mate waarin het lukt om de grondoorzaken aan te pakken, en andere ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld die op de arbeidsmarkt(zie paragraaf risico's).

Beschikbaarheid

De wachttijden voor de vormen van ambulante begeleiding binnen de aanvullende zorg zijn de afgelopen jaren toegenomen door toename van de vraag en complexiteit van de vragen. Dit was met name voor individuele begeleiding het geval. In de cijfers van het eerste tertaal van 2025 zien we voor het eerst dat deze trend stopt en dat de wachttijden voor individuele begeleiding licht dalen. Voor Arbeidsmatige activering en dagbegeleiding, die al een lage wachttijd kennen, verwachten we een stabiele trend. We verwachten op basis van onze inspanningen samen met onze aanbieders om meer inwoners te helpen binnen hetzelfde budget dat deze bewegingen doorzetten in lijn met de ambitie van onze Wmo-nota om tijdig hulp te bieden aan de meest kwetsbaren. Alleen voor thuisbegeleiding zien we nog steeds een lichte toename door het personeelstekort. Ook hier zijn we echter afhankelijk van de mate waarin het lukt om de grondoorzaken aan te pakken, en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (zie paragraaf risico's).

Voor hulp bij huishouden hebben we de afgelopen periode een forse afname gezien in de wachtlijsten waarover u regelmatig met brieven bent geïnformeerd. Door de grote veranderingen hebben we hiervoor geen jaargemiddelde opgenomen. Ook voor hulpmiddelen en woningaanpassingen is geen jaargemiddelde opgenomen omdat de wachttijden sterk afhangen van de aard van het hulpmiddel/woningaanpassing waardoor een jaargemiddelde niet representatief is, we zien hierin ook geen grote veranderingen behalve voor scootmobielen van inwoners in een wooncomplex. Het besluit bouwwerken leefomgeving verbiedt sinds 1 juli 2024 namelijk expliciet de stalling van scootmobielen en andere brandbare/belemmerende zaken in vluchtroutes van wooncomplexen. Voorafgaand aan de toewijzing van een scootmobiel is daarom afstemming nodig tussen woningbouwcorporaties en het Wmo-loket, waardoor het proces voor deze hulpmiddelen iets langer is gaan duren. De afgifte van regiotaxipassen kent geen wachttijd.

Kwaliteit
Ook bij de aanvullende zorgpartijen zetten we de lijn van voorgaande jaren door. Zie voor een uitgebreidere toelichting de doelstelling passende basiszorg.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We gunnen de opdracht voor de Wijkgerichte Wmo (Q1 2026) en werken in de rest van het jaar aan een zorgvuldige transitie zodat de gekozen uitvoeringspartner vanaf 1 januari 2027, met een overgangsfase, de ondersteuning kan leveren (gereed Q1 2027).
- We werken aan een de herinrichting van de subsidieregeling Sociale Prestatie en Dagondersteuning, dit is onderdeel van de nieuwe subsidieregeling sociale basis (zie programma levendige en gezonde stad, gereed Q3 2026) en de inkoop van Wmo aanvullende zorg per 2027, gereed Q1 2027.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Met de partners in de stad en met zorgverzekeraar en zorgkantoor geven wij invulling aan de gewenste transformatie vanuit het regioplan in het kader van het Integraal Zorg Akkoord en de aanvulling hierop (Aanvullend Zorg Welzijns Akkoord). De hoofdthema's daarin zijn versterking samenwerking tussen de eerste lijn en het sociaal domein, de ouderen en mentale gezondheid. Daarnaast wordt er gewerkt aan de fundamenten digitalisering en arbeidsmarkt.
- We geven uitvoering aan het programma Thuis in je wijk.
- We geven uitvoering aan de afspraken die zijn gemaakt in het kader van de verlenging van de overeenkomsten voor aanvullende zorg 2025-2026.
- We geven uitvoering aan het UVP Toezicht Wmo en Jeugdwet 2025-2027.
- We geven uitvoering aan het UVP Vitaal en Krachtig ouder worden 2025-2027.

Financiën Passende aanvullende zorg

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	2.570	1.900	3.237	3.237	3.237	3.237
Lasten	82.378	88.210	89.304	84.336	84.425	84.425
Saldo Baten en Lasten	**-79.808**	**-86.310**	**-86.067**	**-81.099**	**-81.188**	**-81.188**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-79.808**	**-86.310**	**-86.067**	**-81.099**	**-81.188**	**-81.188**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
In verband met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage (IEB) is door het rijk een korting doorgevoerd. De invoering leidt naar verwachting tot hogere baten en lagere lasten.	1.337	S

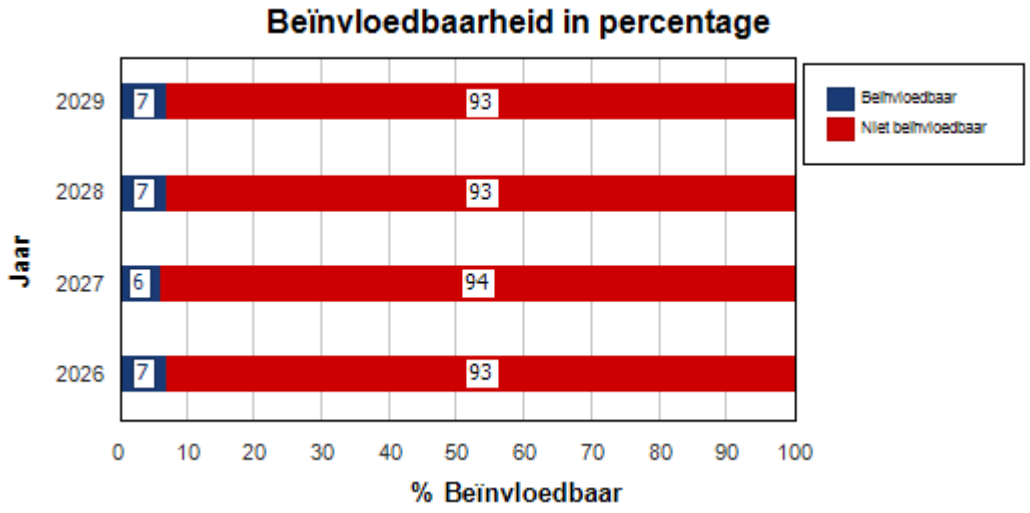
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lasten		
De verwerking van het knelpunt Wmo uit de voorjaarsnota 2022 en 2023 levert een verlaging van de lasten op	-2.500	S
In verband met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage (IEB) is door het rijk een korting doorgevoerd. De invoering leidt naar verwachting tot lagere lasten en hogere baten. De compensatie in verband met het uitstel van de invoering (meicirculaire 2025) is volledig op de lasten verwerkt.	1.868	S
Door de loon- en prijsindexatie op de budgetten neemt het budget toe ten opzichte van 2025	2.227	S
Een aanpassing in de kostentoerekening leidt tot verschuiving van lastenbudget tussen producten.	-632	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 7 %, 2027 6%, 2028 7% en voor 2029 7%

Onder deze doelstelling vallen de wettelijke taken onder de Wmo zoals individuele begeleiding, dagbegeleiding, arbeidsmatige activering, Hulp bij het huishouden en hulpmiddelen. Voor de taken zijn meerjarige overeenkomsten afgesloten. Momenteel loopt er een aanbesteding voor de ambulante begeleiding onder deze doelstelling. Beoogde ingangsdatum van de nieuwe overeenkomsten is 2027. Het uitgangspunt voor zowel Wmo als jeugdhulp is om zoveel mogelijk cliënten uit de (dure) specialistische hulp (wettelijke taak) te houden. Om deze reden organiseren we buurtteams die naast toegang tot zorg (wettelijke taak) ook al lichte zorg kunnen bieden (geen wettelijke taak) zodat duurdere zorg voorkomen kan worden. Daarnaast hebben we verschillende partijen in de sociale basis (geen wettelijke taak) die voorkomen dat cliënten überhaupt in aanraking komen met zorg. Het organiseren op alleen wettelijke taken betekent dat er vaker duurdere specialistische hulp ingezet moet worden en waarschijnlijk ook meer cliënten zorg nodig hebben dan nu het geval is.

Doelstelling 3: Passende 24 uurs zorg en verblijf

Inwoners in de U16 regio wonen zoveel mogelijk zelfstandig en krijgen aanvullend op wat er in de sociale basis en de basiszorg kan worden geboden passende ondersteuning in de eigen leefomgeving. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, heeft de U16-regio passende opvang- en verblijfsvoorzieningen.

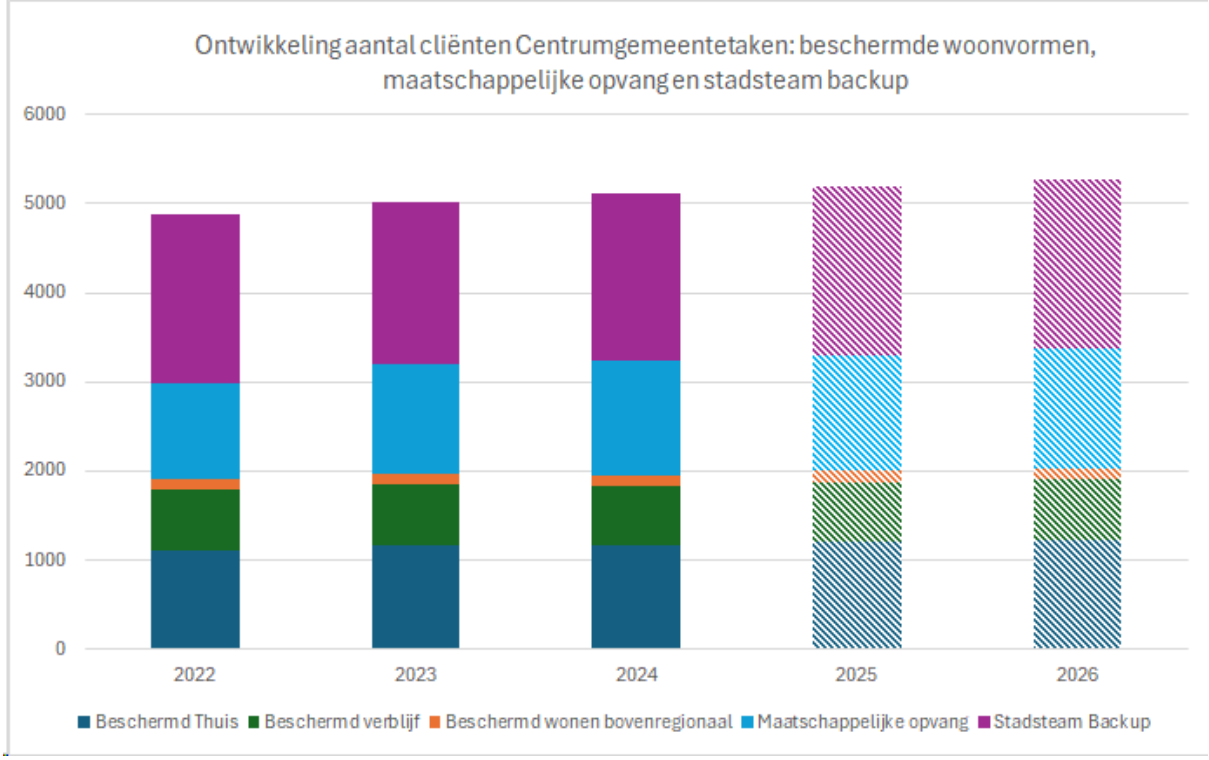
Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Regionale aanpak dakloosheid U16 2024-2023 'Staat als een (t)huis'	2025	Regionale aanpak dakloosheid
Beleidsnota Utrecht Onderdak	2024	Utrechts kader voor de invulling van maatschappelijke opvang.
Beleidsnota Samen Leven, Samen zorgen	2024	Utrechtse kader voor de Wmo 2024-2034
Regioplan U16 Beschermd wonen 2023-2028	2023	Utrechtse uitgangspunten voor onderlinge samenwerking in de U16-regio voor beschermd wonen.
Verordening maatschappelijke ondersteuning	2023	Verordening Wmo geldend in 2025.
Regionale koers maatschappelijke opvang en beschermd wonen U16	2017	Regionale koers voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

Effectindicatoren

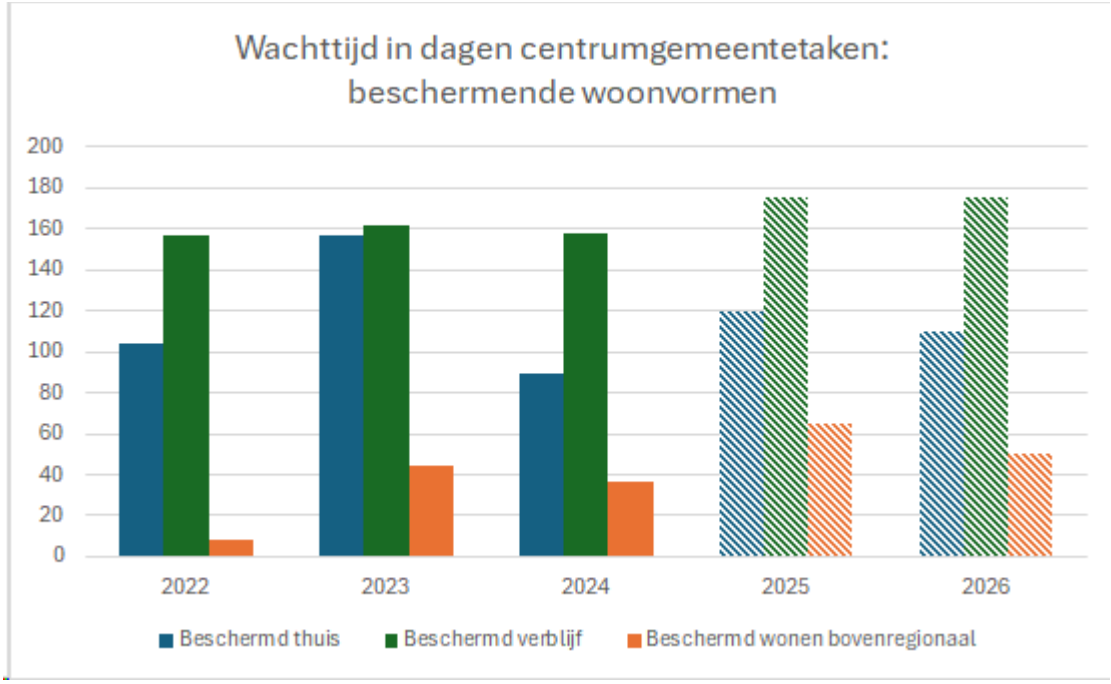
Bereik

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van een centrumgemeentevoorziening neemt toe. Op basis van de cijfers van het eerste tertaal van 2025 verwachten we dat deze beweging doorzet. Er zijn steeds meer mensen die gebruik maken van de maatschappelijke opvang. Deze beweging is niet in lijn met de beleidsnota Utrecht onder dak waarbij we er naar streven dat elke inwoner zo snel mogelijk een woning heeft. We zien echter ook een toename van beschermd thuis en beschermd wonen, dit is wel in lijn met de gewenste beweging en onze inzet op zo snel mogelijk een huis en zoveel mogelijk ondersteuning binnen de eigen woonomgeving.

Hoe dit zich in de toekomst ontwikkelt, wordt naast de inzet vanuit deze programmadoelstelling ook voor een belangrijk deel bepaald door de mate waarin het lukt om de grondoorzaken aan te pakken zoals woningnood, en andere ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld die op de arbeidsmarkt (zie paragraaf risico’s).

Beschikbaarheid

De wachttijden voor centrumgemeentetaken zijn de afgelopen jaren toegenomen. Passend bij de beweging naar Beschermd thuis is er in de periode t/m 2023 uitgebreid op dezelfde zorgvorm (van 2017 met 930 cliënten bereik, naar in 2020 1056 cliënten, en in 2023 1164 cliënten). Het beeld is dat in 2024 de wachttijd hierdoor incidenteel lager was. In het eerste kwartaal van 2025 zien we de wachttijd en het aantal wachtenden echter weer oplopen waardoor we voor 2025 een langere wachttijd verwachten. In 2026 hopen we een daling te kunnen realiseren in lijn met de ambitie om inwoners zo snel mogelijk in hun eigen omgeving hulp te bieden.

Voor beschermd verblijf en beschermd wonen bovenregionaal zien we de wachttijd ook weer oplopen. Bij Beschermd Verblijf zien we met name steeds meer jongeren die wachten. Woonproblematiek, naast zorginhoudelijke redenen, speelt hierbij een grote rol. Voor Beschermd Wonen bovenregionaal hopen we in 2026 weer een daling te kunnen realiseren. Voor Beschermd verblijf hopen we de wachttijd stabiel te houden ondanks de toegenomen vraag.

Voor stadsteam Backup en de maatschappelijke opvang hebben we geen wachttijden. We zien nu wel voor het eerst in 2025 dat dit voor maatschappelijke opvang onder druk komt ondanks de realisatie van extra opvangplekken.

Ook hier zijn we echter afhankelijk van de mate waarin het lukt om de grondoorzaken, zoals het woningtekort, aan te pakken (zie paragraaf risico's).

Kwaliteit
Ook bij de partijen die beschermde woonvormen bieden zetten we grotendeels de lijn van voorgaande jaren door. Zie voor een uitgebreidere toelichting de doelstelling laagdrempelige basiszorg.

In aanvulling hierop hebben wij rondom de beschermde woonvormen regelmatig contact met de belangenbehartigers Maatschappelijk Opvang en Beschermd wonen. Zij geven ons gevraagd en ongevraagd advies en geven signalen door over de ervaren kwaliteit van de ondersteuning en waar we deze kunnen verbeteren.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We nemen als U16 gemeenten deel aan de ETHOS-telling 2026, waarbij alle dak- en thuisloze mensen in één dag geteld worden (gereed Q4 2026).
- We bedden de checklist voor rechten van dakloze EU- migranten in de reguliere aanpak in, waarmee een deel van deze groep aanspraak kan maken op bestaande voorzieningen (gereed Q4 2026).
- We geven opvolging aan de uitkomsten van de evaluatie van de basiszorg voor dakloze mensen en bereiden ons voor op een nieuwe contractering/subsidiëringsperiode (gereed Q4 2026)
- We bereiden de pilot voor die in 2027 start als onderdeel van de inkoop Wijkgerichte Wmo. Hiermee brengen we in beeld in welke omvang en op welke manier de inwoners met een ondersteuningsbehoefte inclusief 24/7 beschik- en bereikbaarheid door de wijkteams geholpen kunnen worden vanaf 2029 (gereed Q4 2028).

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We geven uitvoering aan de afspraken die zijn gemaakt in het kader van de verlenging van de overeenkomsten voor aanvullende zorg 2025-2026.
- We geven uitvoering aan de beleidsnota Utrecht Onderdak.
- We geven uitvoering aan de Regionale Aanpak Dakloosheid U16 “Staat als een (t)huis 2024-2030.
- We geven uitvoering aan het Regioplan beschermd wonen 2023-2028 .
- We blijven met de regio in gesprek over de huisvesting van mensen die uitstromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De gemaakte afspraken zullen we blijven monitoren en bijsturen indien nodig.
- We blijven de herstelacademie Enik door ontwikkelen, inclusief de uitbreiding in ZOU en West
- We geven uitvoering aan het actieprogramma samen eropaf, o.a. gericht op inwoners met samenloop van problemen en (potentieel) veiligheidsrisico.
- We blijven ons inzetten op het realiseren van prikkelarme opvang
- We blijven het Centrum Seksueel geweld versterken in verband met de Wet Seksuele Misdrijven uit 2024, ook in samenwerking met de aanpak straatintimidatie.
- Proeftuin kind-en gezinsbescherming: zie doelstelling ‘veilig opgroeien’ in programma Kansrijk opgroeien’

Financiën Passende 24 uurs zorg en verblijf

x €1.000

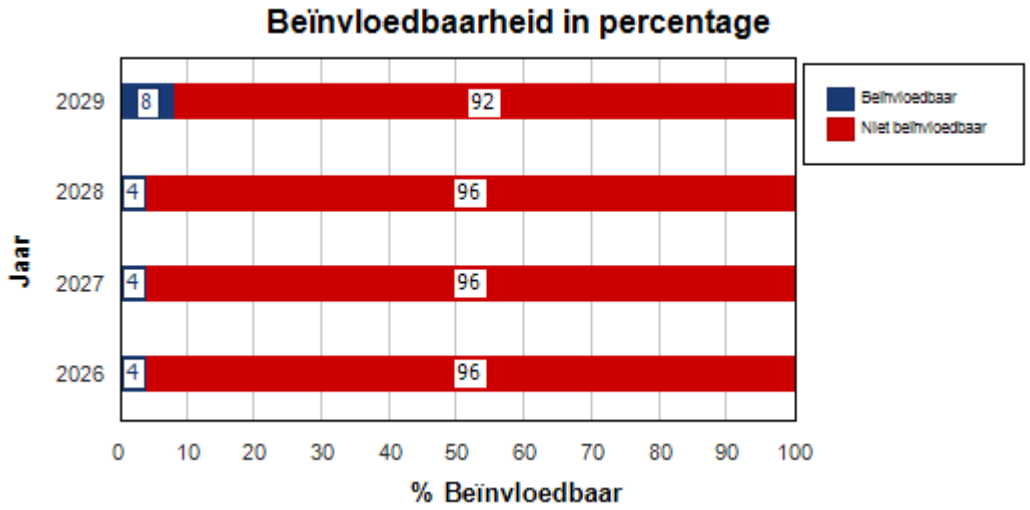
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	2.087	1.609	1.609	1.609	1.609	1.609
Lasten	128.116	149.448	143.091	142.873	139.313	139.313
Saldo Baten en Lasten	**-126.030**	**-147.839**	**-141.482**	**-141.264**	**-137.704**	**-137.704**
Onttrekking reserves	358	13.525	0	0	0	0
Toevoeging reserves	8.701	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-8.343**	**13.525**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-134.373**	**-134.314**	**-141.482**	**-141.264**	**-137.704**	**-137.704**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.		
Lasten		
In 2025 was incidenteel meer geld uit voorgaande jaren beschikbaar voor beschermd wonen.	-7.490	S
De middelen voor de regionale aanpak daklоosheid van voorgaande jaren zijn toegevoegd aan de begroting 2025 voor inzet op de in 2025 vastgestelde beleidsnota.	-5.166	S
In de meicirculaire 2025 is de indexatie voor Beschermd wonen voor 2025 structureel toegekend. Deze is in de begroting verwerkt vanaf 2026. De toekenning voor 2025 wordt in de tweede bestuursrapportage voorgelegd.	4.906	S
In 2025 was er incidenteel meer geld uit voorgaande jaren voor Living lab Eerst een thuis	-869	S
Door de loon- en prijsindexatie op de budgetten neemt het budget toe ten opzichte van 2025	1.020	S
De kostentoerekening is herzien waardoor lastenbudget is verschoven tussen producten.	1.422	S
De verwerking van de concrete maatregelen uit de VJN 2024 op Beschermd wonen leidt ten opzichte van 2025 tot een verlaging van de lasten	-822	S

In 2025 waren er middelen uit voorgaande jaren beschikbaar via de algemene dekkingsreserve voor Aanpak van daklоosheid en beschermd wonen. Deze zijn in 2025 aan de reserve onttrokken.

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 4 %, 2027 4%, 2028 4% en voor 2029 8%

Onder deze doelstelling vallen de wettelijke taken Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Geweld in afhankelijkheidssituaties. We voeren deze taken als centrumgemeente uit namens de 16 Utrechtse gemeenten (U16). Het betreft ondersteuning, opvang en begeleiding van mensen die niet meer zelfstandig kunnen wonen, dakloos zijn of slachtoffer zijn van huiselijk geweld.
Voor deze taken zijn we met aanbieders contracten aangegaan tot en met 2028.
Over de inzet van de middelen zijn afspraken gemaakt met de regiogemeenten.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Het tijdig kunnen bieden van zorg, ondersteuning en opvang op maat staat onder druk door gebrek aan middelen, personeel en ruimte voor passende woningen en geschikte voorzieningen, in combinatie met een toename van de vraag naar zorg en ondersteuning. De vraag naar zorg is bovendien sterk afhankelijk van ontwikkelingen zoals vergrijzing, afbouw van de GGZ, en de brede en landelijke inzet op langer thuis wonen. Zonder voldoende passende woonplekken, zal de druk op de zorg en de opvang zo erg toenemen, dat we zonder verdere maatregelen niet meer aan onze wettelijke taken op het gebied van de Wmo kunnen voldoen. Er is al sprake van wachtlijsten en daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door meer complexe problematiek en door stagnering van uitstroom (en zo ook instroom) door krapte op de woningmarkt. Dit kan leiden tot verergerde problematiek, meer mensen op straat en langer	In het kader van de Hervormingen Sociaal Domein werken we in alle sporen (sociale en pedagogische basis, basiszorg en aanvullende zorg en ondersteuning) aan de houdbaarheid van het Utrechtse stelsel van zorg en ondersteuning. Hierover wordt de raad periodiek geïnformeerd d.m.v. de raadsbrieven Hervormingen Sociaal Domein. Zie de brief van 15 mei jl. Voor de laatste update. Specifiek v.w.b. het punt van de gelijke behandeling EU-burgers: We blijven voor de checklist gelijke behandeling EU-burgers samen met andere (G4) gemeenten, inzetten op de lobby richting het Rijk voor meer middelen om deze verbreding en verzwaring te financieren.

Strategische programmarisico's	Maatregel
verblijf in (duurdere) niet passende vormen van zorg. Ook de checklist gelijke behandeling EU-burgers zorgt voor een grotere vraag en druk op het stelsel. Een deel van de EU-arbeidsmigranten heeft naar aanleiding hiervan namelijk recht op Wmo ondersteuning, zonder financiële compensatie van het rijk.	
De landelijke akkoorden IZA, GALA, WOZO, AZWA die inzetten op preventie ten opzichte van medische zorg vergroten de druk op en vraag aan het sociale domein. De omvang hiervan is moeilijk in te schatten. Aan de akkoorden zijn vooralsnog tijdelijke middelen gekoppeld in de vorm van specifieke uitkeringen (SPUKs). Dit geeft onzekerheid over de borging van de transformaties in de zorg die worden beoogd met deze akkoorden.	Bij de uitwerking van deze akkoorden in transformatieplannen worden aannames gemaakt op effect op sociaal domein, en deze worden ook gemonitord. In de onderhandeling over het AZWA (Aanvullend Zorg Welzijns Akkoord) is dit risico meegenomen.
Er blijven financiële onzekerheden. Het Landelijk houdbaarheidsonderzoek Wmo is nog niet afgerond. Daarnaast is het traject dat moet leiden tot een inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo nog niet afgerond. De Tweede Kamer heeft momenteel het wetsvoorstel in behandeling en invoering is voorzien op 1 januari 2027, mits het wetsvoorstel wordt aangenomen door de Staten-Generaal. Met het controversieel verklaren van de behandeling van dit wetsvoorstel, loopt de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage waarschijnlijk alsnog vertraging op. Ook wordt er gewerkt aan een wijziging in de financiële verhoudingswet, die mogelijk andere financiering van de Wmo tot gevolg heeft. Ten slotte blijft ook de invoering van de Wet woonplaatsbeginsel en de daarmee samenhangende financiële doordecentralisatie en het objectieve verdeelmodel van Beschermd Wonen onzeker.	Onder meer in VNG en G4 verband zijn we nauw betrokken bij het landelijk traject Houdbaarheidsonderzoek Wmo en de gesprekken die in dat kader worden gevoerd over de toekomst van de Wmo. Ook zijn we nauw betrokken bij de gesprekken over de nieuwe financieringsmodellen.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Niet van toepassing voor dit programma.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen Verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
Utrechters kunnen met hun hulpvraag terecht voor laagdrempelige basiszorg					
Advies	Faciliteren en organisatie van advies door sociaal raadsliedenwerk	54	0	0	0
Groepsgewijze activiteiten	Groepsgewijze activiteiten zorgen voor verbinding tussen cliënten onderling, waardoor zij onderling netwerken kunnen onderhouden, waarbij preventie, activering, lotgenotencontact en onderlinge hulp/steun centraal staan	333	0	0	0
Totaal 1		387	0	0	0
Utrechters krijgen passende aanvullende zorg en ondersteuning passend bij hun (zorg)vraag zodat zij mee kunnen doen					
Buurtbemiddeling/ Aanpak Extreme Woonoverlast	Buurtbemiddeling leert en helpt mensen om al in een vroeg stadium burengeschillen op te lossen. De aanpak extreme woonoverlast wordt ingezet als de bewoner(s) van een woning het woongenot van omwonenden structureel verstoort c.q. verstoren.	939	977	977	0
Sociale prestatie en dagondersteuning	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maatschappelijke	6.900	7.183	7.183	0
Totaal 2		7.839	8.160	8.160	0
Inwoners in de regio Utrecht die onvoldoende zelfredzaam en/of dakloos zijn, krijgen (24-uurs) begeleiding gericht op herstel en activering, thuis of in een woonvoorziening					
Gecombineerde inloopvoorziening voor daklozen	Het bieden van een duidelijke ingang, snel bieden van tijdelijke opvang en integrale hulpverlening, bijdrage aan herstel van daklozen, vergroten van de door- en uitstroom uit de maatschappelijke opvang	1.937	1.888	0	1.888

Veilig thuis 18+		Uitvoering van de activiteiten Veilig Thuis voor 18+ (volwassenen)	6.366	6.627	0	6.627
Voorkomen huiselijk geweld		Voorkomen van huiselijk geweld bij alle slachtoffers. Bij ernstige dreiging en gevaar van huiselijk wordt een veilige situatie gecreëerd in de (crisis) opvang, onderduikadres, bij familie of via de informele netwerken.	2.100	2.100	2.100	0
Totaal	3		10.403	10.615	2.100	8.515
	Totaal		**18.629**	**18.775**	**10.260**	**8.515**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Programma overzicht

We werken aan zekerheid van werk en inkomen, nu en in de toekomst.

Portefeuillehouder(s): Linda Voortman, Susanne Schilderman, Eva Oosters

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	178.731	176.008	175.448	175.448	175.448	175.448
Lasten	327.354	322.097	324.302	318.239	311.977	309.715
Saldo Baten en Lasten	**-148.623**	**-146.089**	**-148.854**	**-142.790**	**-136.529**	**-134.267**
Onttrekking reserves	5.163	4.291	0	0	0	0
Toevoeging reserves	4.000	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1.163**	**4.291**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-147.460**	**-141.798**	**-148.854**	**-142.790**	**-136.529**	**-134.267**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026

De baten in dit programma zijn 175,448 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- BUIG: dit is het budget dat we van het Rijk ontvangen voor de verstrekking van bijstandsuitkeringen (171,303 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 324,302 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Subsidieregeling Ondernemersfonds (11,200 miljoen euro)
- Sociale werkvoorziening en re-integratie (39,355 miljoen euro)
- Uitkeringslasten bijstandsuitkeringen (203,624 miljoen euro)
- Uitkeringslasten minimabeleid (21,540 miljoen euro)
- Schuldhulpverlening (5,577 miljoen euro)
- Kostentoerekening uitvoering (42,876 miljoen euro)

In dit programma vinden in 2026 geen mutaties op de reserves plaats.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen
In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

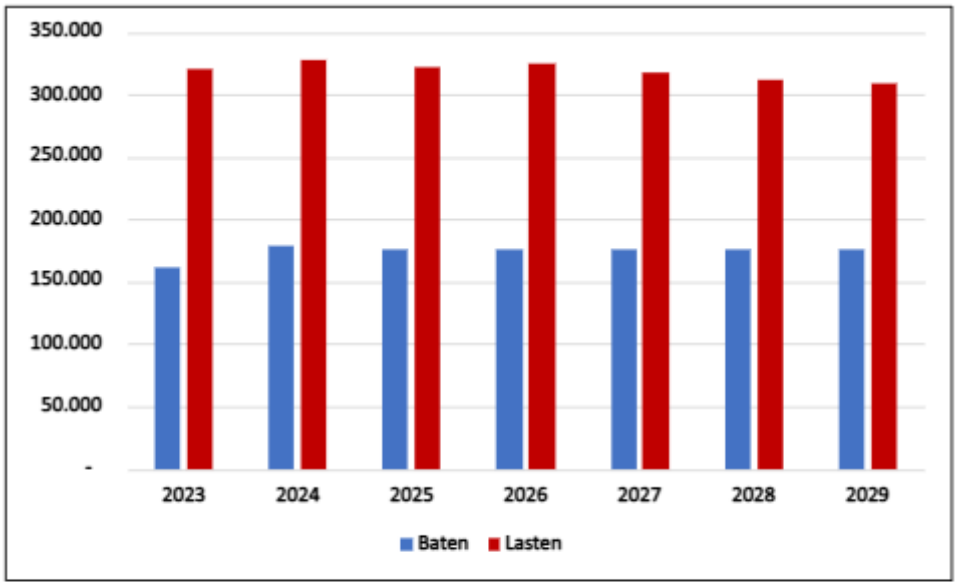
x € 1.000

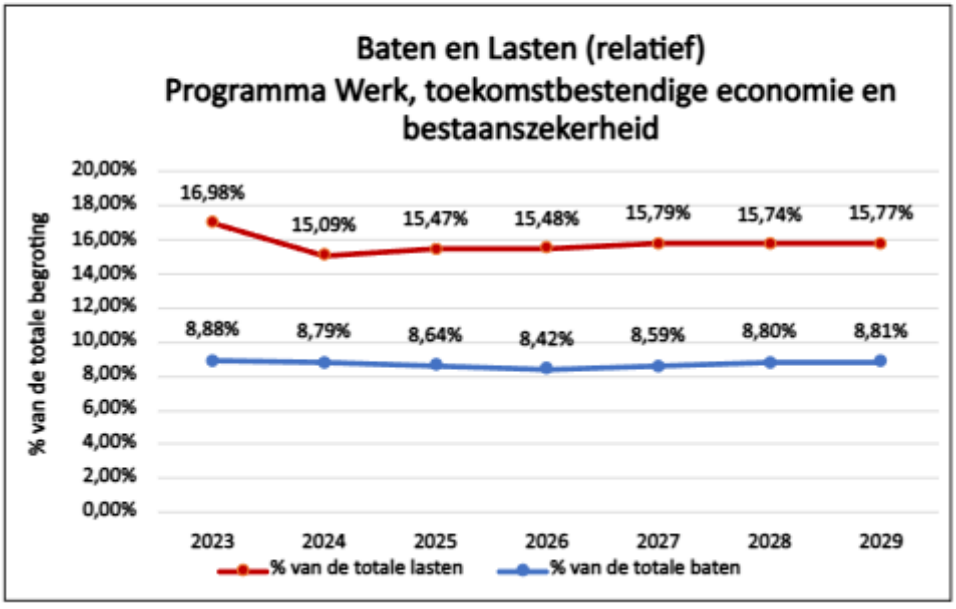
Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	-	1.139	1.139	1.139	1.139	1.139
Reductie fte uitvoering W&I (zie ook motie 2025/144)	-	515	515	515	515	515
Herprioriteren, schrappen én gefaseerd uitvoeren van beleidsambities Werk & Inkomen	-	220	220	220	220	220
Afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie	-	93	93	93	93	93
Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap	-	47	47	47	47	47
Hervormen ecosysteem start- & scale-ups en incubators	35	103	103	103	103	103
Stoppen subsidie aan Stichting USP (Utrecht Science Park)	50	51	51	51	51	51
Ontkoppeling budget aantrekkelijke stad en toeristenbelasting	148	332	491	714	954	1.212
Totaal	**233**	**2.500**	**2.659**	**2.882**	**3.122**	**3.380**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

De energievergoeding 2022 en 2023 (bijzondere bijstand) veroorzaakt een toename aan de lastenkant.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Werknemers en -gelegenheid

Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Arbeidsmarkt	2025	Nieuw beleid voor Arbeidsmarkt waarin het bijdragen aan het realiseren van een weerbare en wendbare Utrechtse arbeidsmarkt Centraal staat.
Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040	2021	De ambities die de gemeente Utrecht heeft op de grote vraagstukken voor de stad, nu en in de toekomst.
Regionale Economische Agenda Utrecht 2020 - 2027	2020	Schetst de kaders voor onze gemeentelijke strategie, beleid en uitvoering op het gebied van economie.
Beleid tijdelijk verblijf (short stay) en bijstelling hotels	2019	Nieuw beleid voor tijdelijk verblijf, bijstelling van het reguliere hotelbeleid.
Ontwikkelingskader Horeca Utrecht 2018	2018	Kaders waarmee we willen bijdragen aan een gezonde groei van de stad en inspelen op nieuwe trends.
City Deal Health Hub	2016	Gezond (stedelijk) leven, via samenhangende aanpak en versterking van de gezondheidsgerelateerde economie.
Perspectief Toerisme 2020 - Live like a local	2015	Werkwijze gemeente Utrecht in relatie tot toeristische ontwikkelingen.
Bedrijventerreinenstrategie Utrecht 2012	2012	Bieden voldoende en toekomstbestendige werklocaties.
Ontwikkelingskader detailhandel	2012	Beleid dat bijdraagt aan een goede detailhandelsstructuur en leegstand tegengaat.
Hotelnota	2010	Beleid voor ontwikkelruimte hotels.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Totale werkgelegenheid per inwoner (15-75 jaar).	0,96 (2018)	1,12	1,06	1,06	1,06	1,06
Positie van regio Utrecht op EU-ranking economische competitiviteit (eens per 3 jaar).	1 (2022)	1	Top 3	Top 3	Top 3	Top 3
Aantal banen (in fte) in de stad per ha.	28,0 (2018)	35,4	34	34,5	35	35,5

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Uitvoering geven aan kennis- en activatieprogramma Nieuwe Economie voor ondernemers in Utrecht.
- Opstellen uitvoeringsprogramma werklocaties om de beleidsdoelen uit de beleidsnota werklocaties te kunnen realiseren.
- Verkennen van de mogelijkheden voor een nieuw horeca- en retailbeleid onder andere op basis van motie M212/2025 Horeca 3.0 Tijd voor een Flexibel en Toekomstigbestendig Kader.
- Vervolg geven aan evaluatie horecabeleid.
- Stimuleren van personeelsbehoud en arbeidsproductiviteit door het opzetten van een arbeidsmarktregeling voor goed werkgeverschap en innovatie.
- Meten van onze arbeidsmarktprestaties aan de hand van de indicatoren uit de beleidsnota Arbeidsmarkt.
- Oprichting Social Impact Fonds om impact ondernemers een impuls te kunnen geven (via Kansen voor West).
- Kapitaalstorting in de ROM van 3,25 miljoen euro, zodat de ROM kan blijven investeren in geselecteerde startups en scaleups.

Activiteiten die we niet meer doen

- Specifieke arbeidsmarktaanpak energietransitie.
- Door het verlagen van het subsidieplafond zijn er minder financiële middelen beschikbaar voor incubators, startups en scaleups.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Uitvoering Actieagenda Utrechtse Economie 2023 – 2026 (Actieagenda Utrechtse Economie 2025), inclusief advies van de Review Council en jaarlijkse meting van de Utrechtse Nieuwe Economie Index ((NEx) (resultaten 2024).
- Faciliteren van bedrijven die overwegen zich in Utrecht te vestigen om de komst van kansrijke bedrijven te bevorderen en de economische aantrekkelijkheid van de stad te vergroten.
- Stapsgewijze ontwikkeling circulair bedrijvenpark Strijkviertel om zo ruimte te bieden aan circulaire bedrijvigheid en een voorbeeldfunctie te vervullen voor Nederland. Ook creëren we een extra vestigingsruimte in een krappe bedrijfsruimtemarkt.

- Bouwen aan innovatielocaties door koppelen van kansrijke locaties, instrumenten en initiatieven
- Stimuleren van een passende invulling van winkelpanden en een aantrekkelijke openbare ruimte voor Utrechters en bezoekers.
- Uitbreiding van het aantal standplaatsen en het op orde brengen van het proces voor uitgifte standplaatsen.
- Uitvoeren van evenementenbeleid, volgens de 10 locatieprofielen en afronden van de zoektocht naar grote evenementenlocaties.
- Faciliteren van het Ondernemersfonds Utrecht bij het versterken van de organisatiegraad en samenwerking tussen ondernemers, en bij de implementatie van aanbevelingen uit evaluatierapport.

Financiën Werknemers en -gelegenheid

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	586	913	913	913	913	913
Lasten	26.635	30.670	29.556	28.525	28.309	28.309
Saldo Baten en Lasten	**-26.049**	**-29.757**	**-28.643**	**-27.612**	**-27.396**	**-27.396**
Onttrekking reserves	0	677	0	0	0	0
Toevoeging reserves	4.000	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-4.000**	**677**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-30.049**	**-29.080**	**-28.643**	**-27.612**	**-27.396**	**-27.396**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Werkgelegenheid voor Iedereen: Onttrekking uit de reserve Werken naar Werk in 2025	-400	I
Werkgelegenheid voor Iedereen: Een afname in budget vanwege de hervormingsbezuinigingen VJN 2025 door het afschalen arbeidsmarktaanpak energietransitie	-93	S
Kostentoerekening: Herverdeling van de overhead over de programma's	-478	S

x €1.000

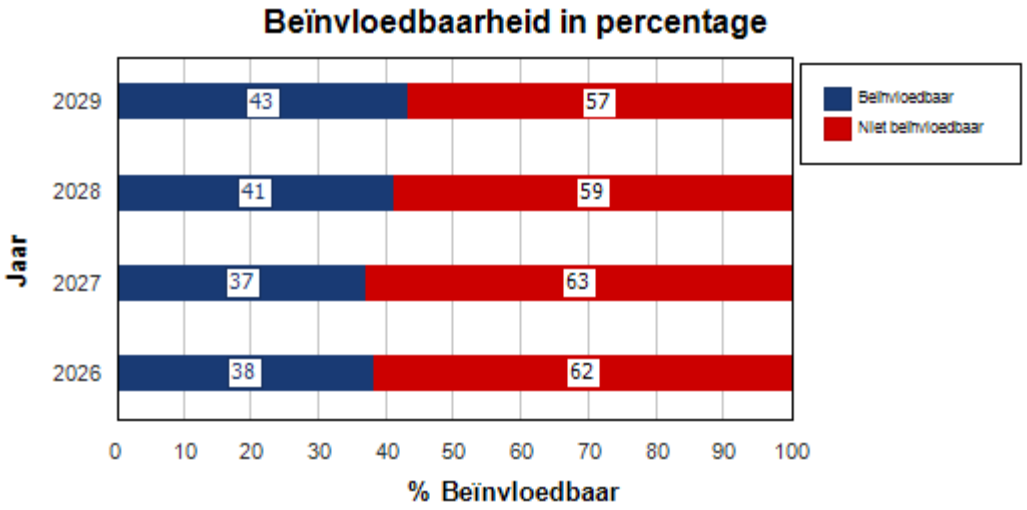
Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Onttrekking reserve Werken naar Werk van 0,400 miljoen euro in 2025	-400	I
Onttrekking corresponderende posten uit de algemene reserve voor Work in Nederland (september- en decembercirculaire 2024) in 2025	-277	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 38%, 2027 37%, 2028 41% en voor 2029 43%

Binnen Investeringsklimaat is een deel van het budget beïnvloedbaar. Het beïnvloedbare budget wordt onder andere ingezet voor (cofinancieringsbijdragen aan) de doelen in beleidsnota Werklocaties en beleidsnota Arbeidsmarkt (waaronder verschillende bijdragen, zoals voor het regionaal talentfonds), bijdragen aan Ondernemer Centraal en het UIC. De bijdragen aan ROM, Utrecht Marketing, EBU en OFU zijn voor de komende vier jaar vastgelegd in overeenkomsten en daarom in elk geval binnen deze periode niet beïnvloedbaar.
Overige budgetten voor Investeringsklimaat, Vestigingsklimaat, Aantrekkelijke Stad en Arbeidsmarkt betreffen vooral personeelslasten. Die worden pas op middellange termijn beïnvloedbaar. Terugbrengen van personeelslasten heeft met name impact op dienstverlening aan ondernemers in de stad; op gebiedsadvisering, op strategisch en agenderend niveau voor de groeiende stad, en op individuele vestigingscasussen, en op het scheppen van randvoorwaarden ten behoeve van een innovatief ondernemersklimaat met maatschappelijke meerwaarde.

Doelstelling 2: Circulair

We willen in 2050 volledig circulair zijn, in 2030 maximaal de helft aan primaire grondstoffen gebruiken en daarbij versterken we het vestigingsklimaat voor circulaire bedrijven.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Visie Utrecht circulair 2050	2024	In de visie Utrecht Circulair 2050 beschrijven we hoe we in 2050 volledig circulair willen zijn. Gericht op vier prioriteiten: bedrijvigheid en ondernemerschap, gebiedsontwikkeling en bouwen, opdrachtgeven en inkoop, materiaal- en reststromen.
Beleidsnota Utrecht Circulair 2030	2024	De beleidsnota Utrecht Circulair 2030 is een uitwerking van de Visie Utrecht Circulair 2050 waarin per prioriteit de transitie- en effectdoelen worden beschreven.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
MPG-score (Milieu Prestatie Gebouwen) nieuwbouw van woningen van gemiddeld €0,54/m²bvo.	0,63 (2019)	0,64	0,52	0,65	0,65	0,65
Minimaal 45% circulair inkopen.	16% (2018)	55%	55%	55%	57%	59%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

In 2026 zetten we de uitvoering van de beleidsnota Utrecht Circulair 2030 voort:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing.

Activiteiten die we niet meer doen

- Als gevolg van de hervormingsbezuinigingen verminderen we de bijdragen aan een aantal netwerken zoals DigiC en Cirkelstad, maar we blijven samenwerken aan en inzetten op het stimuleren van circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

Circulair bedrijvigheid en ondernemerschap:

- We blijven werken aan het (regionaal) circulair ondernemersklimaat via samenwerking in de vereniging Circulair Utrecht, financiële ondersteuning van innovatieve projecten en samenwerking via circulaire innovatievouchers.
- We werken een arbeidsmarktaanpak voor de circulaire economie uit, gericht op voldoende en juist geschoold personeel voor circulaire ondernemers, kansen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en betere aansluiting van onderwijs op circulair werk.

Circulair gebiedsontwikkeling en bouwen:

- We blijven ons inzetten op circulair bouwen in de tenders en maatschappelijk vastgoed om hiervoor de gestelde effectdoelen te halen (55% circulaire materialen in 2030).
- We blijven ons - samen met Building Balance - inzetten op de keten biobased bouwen.
- We stimuleren hergebruik in de bouwketen via de circulaire grondstoffencorridor.
- We stimuleren circulariteit in openbare ruimte-projecten, onder andere met behulp van het afwegingskader Duurzame Openbare Ruimte (Duurzaam GWW) dat we hebben ontwikkeld.

Circulair opdrachtgeven en inkopen:

- We blijven circulair inkopen stimuleren. We houden focus op de productgroepen waar we de meeste milieu impact vermindering kunnen behalen.
- We blijven interne opdrachtgevers helpen met sturen op circulaire doelstellingen door circulair werken in processen te borgen zoals UPG, het Utrechts planproces voor de openbare ruimte en opdrachtbrief. We dragen bij aan categorieplannen bij de uitvoering om MVOI beter te borgen in samenwerking met de markt.
- We blijven ons inzetten om met inkoopinstrumenten te werken die de markt uitdagen om hergebruik te stimuleren. We kopen ambitieus circulair in met behulp van de milieukostenindicator (MKI) en de eisen en gunningscriteria uit de MVOI-toolkit zoals gunnen op waardecreatie en waardebehoud.

Circulaire materiaal- en reststromen:

- In het Upcyclecentrum Werkspoor werken makers en bewoners aan hoogwaardig hergebruik van reststromen. We bouwen het Upcyclecentrum Lunetten met biobased materialen.
- We ontwikkelen de stadshoutketen met aanbod en vraag naar producten van hout van gekapte bomen en gebruikt hout.

Financiën Circulair

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	298	562	2	2	2	2
Lasten	1.675	2.446	1.576	668	665	663
Saldo Baten en Lasten	**-1.377**	**-1.884**	**-1.574**	**-666**	**-663**	**-661**
Onttrekking reserves	38	366	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**38**	**366**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-1.339**	**-1.518**	**-1.574**	**-666**	**-663**	**-661**

x€1.000

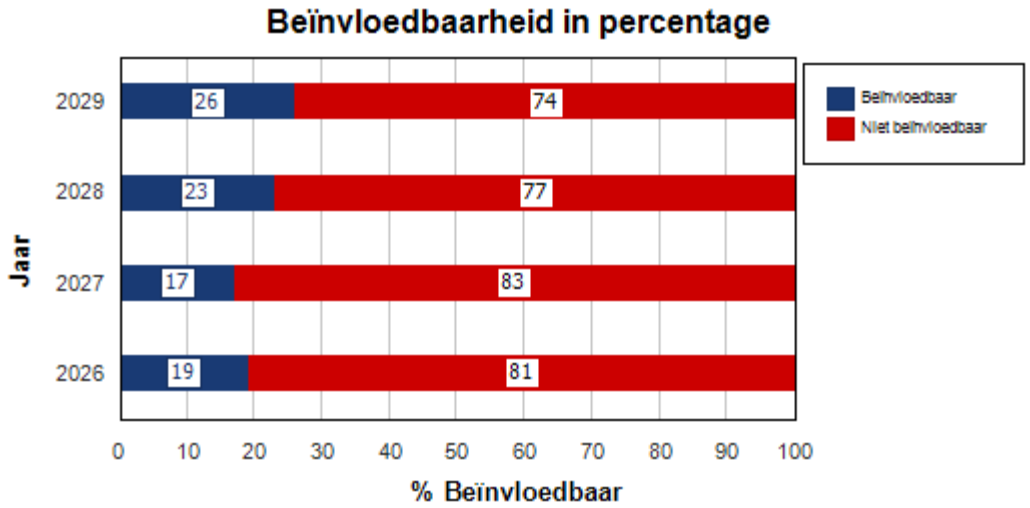
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
In 2025 hebben we middelen ontvangen vanuit de EU voor de Circulaire Grondstoffen corridor. Deze middelen zijn in 2026 niet langer beschikbaar.	-560	-I
Lasten		
In 2025 hebben we middelen ontvangen vanuit de EU voor de Circulaire Grondstoffen corridor, zie toelichting baten.	-560	I
In verband met een verschuiving van de realisatie van de twee Upcycle centra zijn de lasten in 2026 0,305 miljoen euro lager dan in 2025.	-305	S
Hervormingsbezuinigingen VJN 2025 "Afschalen circulaire bedrijvigheid en ondernemerschap" leidt tot een lager budget in 2026 t.o.v. 2025.	-50	S

x€1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Onttrekking algemene dekkingsreserve in 2025 had betrekking op een bestedings- en dekkingsvoorstel van 2024, waarin 0,366 miljoen euro werd doorgeschoven van het upcycle centra project van 2024 naar 2025.	-366	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 19%, 2027 17%, 2028 23% en voor 2029 26%

De inzet op Utrecht circulair betreft een mix van beleidsinzet en advisering. Daarnaast worden er middelen ingezet voor de realisatie van upcyclecentra in de stad.

Doelstelling 3: Werken en re-integreren

Utrechters hebben duurzaam betaald werk, of krijgen de kans om zich te ontwikkelen richting de arbeidsmarkt. Zij ervaren dat de werkdienstverlening van Werk en Inkomen positief bijdraagt aan hun welbevinden.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Werk en Re-integratie	2024	Beleidskaders voor de periode 2024-2032 op het gebied van werk en re-integratie in het kader van de Participatiewet.
Uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen	2024	Programma van concrete acties die uitvoering geven aan de ambitie om Utrechters te laten meedoen, rondkomen en schuldenvrij te worden.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners met werkdienstverlening dat de dienstverlening positief vindt bijdragen aan hun welbevinden.	67% (2024)	67%	Nvt	67%	67%	67%
% inwoners met aanbod dat succesvol is afgerond	In 2024 (volgt)	Nnb	Nnb	Nnb	Nnb	Nnb
% bijstandsgerechtigden dat duurzaam aan het werk is gegaan.	89% (2024)	89%	Nvt	89%	89%	89%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Inzet op uitstroom naar werk door het aanscherpen van de Basiswerkdienstverlening voor alle doelgroepen verder uitwerken Werkdienstverlening-Plus voor de specifieke doelgroepen voor wie extra ondersteuning noodzakelijk is.
- We werken aan een toekomstbestendig werkontwikkelbedrijf.
- We benutten loonkostensubsidie beter om inwoners met een arbeidsbeperking meer naar duurzaam werk te helpen.
- We implementeren de wetswijziging Participatiewet in balans.
- We implementeren de wet van School naar Duurzaam werk en verstevigen de samenwerking met het onderwijs.
- We starten met een gecoördineerde aanpak arbeidsmigranten

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We zetten in op het verbeteren van de overgang tussen activering en (beschut) werk
- We bieden een intensieve intake met de talentenscan en het talentenprogramma bij UW, om beter zicht te krijgen op de mogelijkheden van werkzoekenden om stappen naar werk te maken.
- Werken in de wijk met onder andere werkwinkels en inzet bewonersverbinders.
- We vergemakkelijken parttime werk in de bijstand met onder andere automatische inkomstenverrekeningen en Bestaansbalans.
- We compenseren de eigen bijdrage kinderopvang om inwoners te ondersteunen om aan het werk te gaan.
- Inwoners met een arbeidsbeperking en/of psychische kwetsbaarheid begeleiden we naar duurzaam werk met specifieke trajecten en voorzieningen.
- Begeleiden van inwoners voor wie de arbeidsmarkt nog op afstand staat bij het maken van stappen richting werk met Arbeidsmarkt dichtbij.
- We geven invulling aan basisbanen door middel van ontwikkelbanen bij UW.
- We werken aan het doorontwikkelen van het Werkcentrum en nemen daarin de regionale werkgeversdienstverlening op.
- We bieden een passende werkomgeving voor inwoners met een arbeidsbeperking via beschut werk en de voormalige Wsw.
- We bieden dienstverlening aan ondernemers met hulpvragen via Ondernemer Centraal.

Financiën Werken en re-integreren

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	3.229	0	0	0	0	0
Lasten	58.569	49.789	50.289	49.163	48.443	46.183
Saldo Baten en Lasten	**-55.340**	**-49.789**	**-50.289**	**-49.163**	**-48.443**	**-46.183**
Onttrekking reserves	2.633	1.774	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2.633**	**1.774**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-52.707**	**-48.015**	**-50.289**	**-49.163**	**-48.443**	**-46.183**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.		
Lasten		
De lasten zijn lager vanwege incidenteel budget voor de arbeidsmarktregio (met name RAJ) in 2025 vanuit de Resultaatbestemming Jaarstukken 2024.	-1.774	I
De lasten zijn hoger door de incidentele toevoeging van het versterkings- en impulsbudget voor de arbeidsmarktregio (corresponderende posten meicirculaire	1.075	I

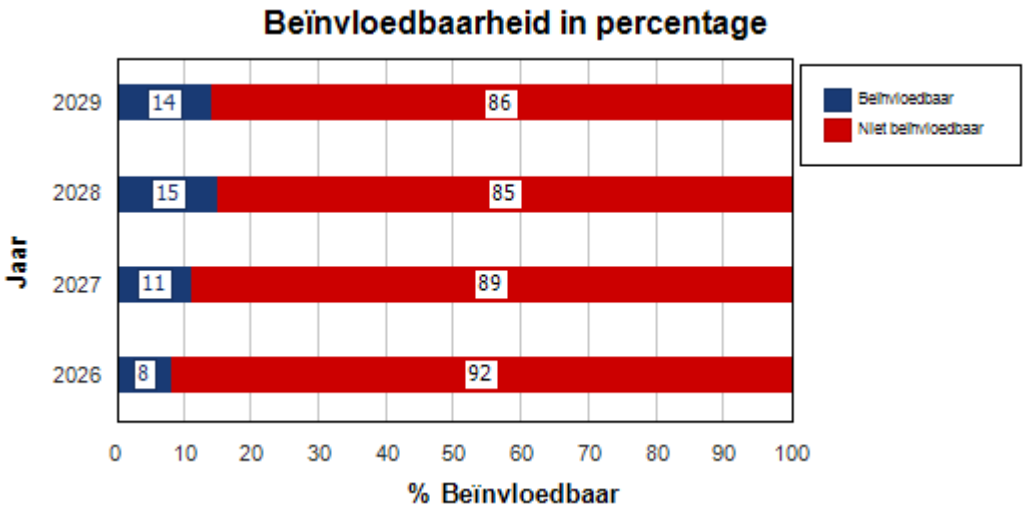
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
gemeentefonds 2025). In 2027 is de toevoeging 1,365 miljoen euro en in 2028 1,539 miljoen euro.		
De lasten zijn hoger door de structurele toevoeging van het impulsbudget sociale infrastructuur (corresponderende post meicirculaire gemeentefonds 2025). Na 2026 neemt dit budget toe naar structureel 0,868 miljoen euro vanaf 2029.	794	S

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2026 is geen onttrekking aan de reserve begroot. De onttrekking in 2025 betreft een bestedingsvoorstel uit de Resultaatbestemming Jaarstukken 2024.	-1.774	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 8%, 2027 11%, 2028 15% en voor 2029 14%

UW voert voor de gemeente de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit. De Wsw vormt een wettelijke verplichting. De subsidie die aan UW wordt verstrekt is daarom niet beïnvloedbaar.

Doelstelling 4: Inkomenszekerheid

Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg)vrij.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid	2024	Beleidskader voor hulp aan inwoners bij rondkomen, meedoen en schulden.
Uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen	2024	Programma van concrete acties die uitvoering geven aan de ambitie om Utrechters te laten meedoen, rondkomen en schuldenvrij te worden.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Van alle Utrechters die aangeven slecht te kunnen leven van hun inkomen stijgt het percentage dat 'weinig tot geen problemen ervaart met meedoen'	50% (2021)	-	52%	-	54%	-
Aantal huishoudens met schulden dat professionele hulp krijgt.	2200 (2018)	2.838	3.100	3.200	Nnb	Nnb
Aantal huishoudens dat inkomensondersteuning ontvangt volgens de participatiewet.	9208 (2022)	9.698	9.400	9.800	Nnb	Nnb

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Schuldienstverlening voor kwetsbare Utrechters met complexe problemen in eigen beheer uitvoeren (gereed in Q1 2026).
- We lopen vooruit op het wettelijk bufferbudget met de uitvoering van Bestaansbalans, waarmee parttime werken voor bijstandgerechtigden wordt vereenvoudigd.

Activiteiten die we niet meer doen

- We wijken niet meer af van de Participatiewet met betrekking tot de inkomstenvrijlating voor jongeren tot 27 jaar omdat deze Utrechtse werkwijze is overgenomen in de wet.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Inzetten op beter bereik van onze verschillende regelingen.
- We geven een impuls voor kinderen voor meedoen aan sport en cultuur.
- We werken stresssensitief.

- We bieden van inkomensondersteuning in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ.
- We bieden de U-pas aan.
- We voeren de minimaregelingen uit.
- We bieden schuldhulpverlening aan en zetten daarbij in op het versterken van financiële begeleiding en nazorg.
- We blijven lobbyen voor een hoger sociaal minimum, meer mogelijkheden voor proactieve dienstverlening en het overhevelen van de studietoeslag naar DUO.
- We zetten in op vroegsignalering van schulden.
- Inzetten op vereenvoudiging van onze dienstverlening.

Financiën Inkomenszekerheid

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	174.618	174.533	174.533	174.533	174.533	174.533
Lasten	240.475	239.193	242.882	239.883	234.560	234.560
Saldo Baten en Lasten	**-65.857**	**-64.659**	**-68.348**	**-65.349**	**-60.027**	**-60.027**
Onttrekking reserves	2.492	1.474	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2.492**	**1.474**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-63.365**	**-63.185**	**-68.348**	**-65.349**	**-60.027**	**-60.027**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
De toevoeging van middelen uit de prijscompensatie en het groeikader leidt tot hogere lasten.	596	S
De lasten zijn structureel lager vanwege incidenteel budget in 2025 vanuit de toevoeging van corresponderende posten uit 2024 (o.a. alleenverdienersproblematiek 2023-2024).	-1.474	S
Op basis van motie 2024/315 is in de Begroting 2025 de besparing op de bijzondere bijstand (Voorjaarsnota 2024) in 2025 voor een bedrag van 0,800 miljoen euro teruggedraaid. Dit budget vervalt vanaf 2026. Op basis van amendement 2024/A119 is de bezuiniging vanaf 2026 structureel met 0,113 miljoen euro verlaagd. Per saldo nemen de lasten daarmee met 0,687 miljoen euro af vanaf 2026.	-687	S
Voor 2026 en volgende jaren wordt een tekort op de bijstandsverstrekking verwacht. Ter dekking van dit tekort is in 2026 9 miljoen euro beschikbaar (in 2027 6 miljoen euro; vanaf 2028 structureel 1 miljoen euro). In 2025 was dit nog 3,5 miljoen euro.	5.500	I

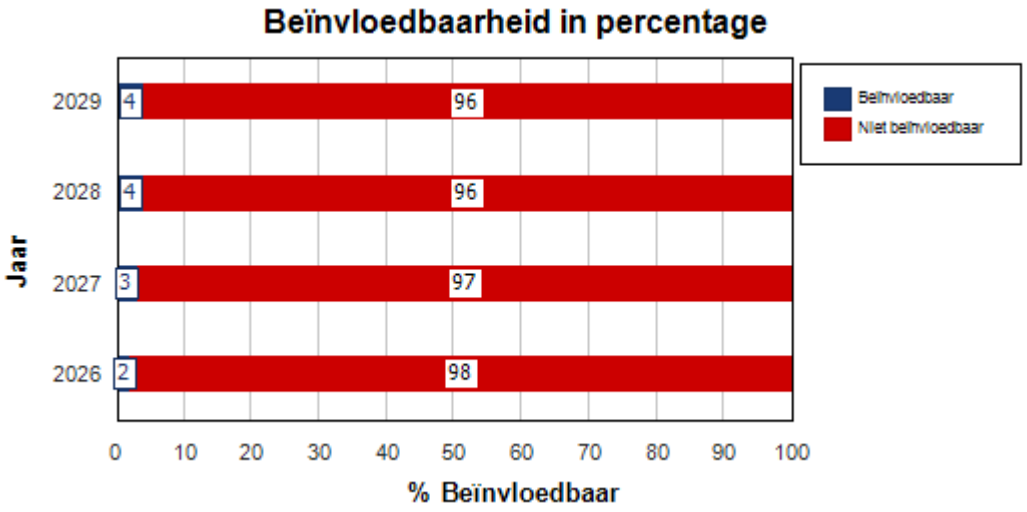
x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2026 is geen onttrekking aan de reserve begroot. De onttrekking in 2025 betreft de toevoeging van corresponderende posten vanuit de algemene reserve (Eerste bestuursrapportage 2025).	-1.474	I
Toevoegingen		
geen		

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 2%, 2027 3%, 2028 4% en voor 2029 4%

Elke Utrechter die daar recht op heeft krijgt inkomensondersteuning volgens de Participatiewet, dit is landelijke regelgeving. Het is vrijwel onmogelijk om deze uitgaven te verminderen, vanwege de beperkte beleidsvrijheid die gemeenten hierin hebben. Ook de beïnvloedbaarheid van de personele inzet is zeer beperkt; minder personeel leidt tot hogere werkvoorraden en langere doorlooptijden. De uitgaven voor bijstand hangen sterk samen met de doelstelling ‘werken of participeren naar vermogen’ en de keuzes die daarin gemaakt worden.

De schuldenaanpak hangt nauw samen met de uitvoering van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening, waardoor ook hier de beïnvloedbaarheid beperkt is.

Het wel beïnvloedbare gedeelte betreft de instrumenten die geen wettelijke verplichting zijn. Binnen het minimabeleid is de U-pas het belangrijkste voorbeeld.

Het stoppen of verminderen van een activiteit binnen deze doelstelling is direct voelbaar bij de inwoners die er nu gebruik van maken.

Doelstelling 5: Een weerbare en wendbare arbeidsmarkt

Om maatschappelijke transities mogelijk te maken, dienstverlening in stand te houden en inwoners een duurzaam perspectief op werk te bieden, streven we naar een weerbare en wendbare arbeidsmarkt.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota arbeidsmarkt	2025	De ambities die de gemeente Utrecht heeft op de arbeidsmarkt

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Resultaat 2024	Doelstelling 2025	Doelstelling 2026	Doelstelling 2027	Doelstelling 2028
Het percentage werkenden dat geen 'nieuwe' kennis of vaardigheden hoeft op te doen om aan de eisen van de arbeidsmarkt te kunnen blijven voldoen (weerbaar)	83% (2023)	-	85%	85%	85%	85%
Het percentage werkenden dat gemakkelijk ander werk kan vinden (wendbaar)	84% (2023)	-	85%	85%	85%	85%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Stimuleren van personeelsbehoud en arbeidsproductiviteit door het opzetten van een arbeidsmarktregeling voor goed werkgeverschap en innovatie
- Meten van onze arbeidsmarktprestaties aan de hand van de indicatoren uit de beleidsnota Arbeidsmarkt.

Activiteiten die we niet meer doen

- Specifieke arbeidsmarktaanpak energietransitie

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Samen met opleiders en werkgevers (triple helix verband) maken en onderhouden van arbeidsmarktprogramma's en -projecten in sectoren die de maatschappelijke transities ondersteunen, zoals circulariteit, specifiek voor inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt (marktgroepen aanpak).
- Ontwikkeling van circulaire banen en skills aanjagen via arbeidsmarktaanpak op Utrecht Circulair.
- Agenderen en aanjagen van arbeidsmarkttekorten in zorg en welzijn via inzet organisatie brede regisseur.
- Ontwikkelen van regionaal aanbod voor Leven Lang Ontwikkelen door te investeren in en uitvoering geven aan het regionaal talentfonds.
- Toegankelijke hulp bij arbeidsmarktvragen voor inwoners via opzetten en doorontwikkelen regionaal werkcentrum (RWC).

Financiën Een weerbare en wendbare arbeidsmarkt

De financiën worden bij de eerste bestuursrapportage 2026 opgenomen in het programma.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
Een **laagconjunctuur** leidend tot onder meer teruglopende investeringen in vastgoed heeft negatieve gevolgen voor de groei van bedrijven en werkgelegenheid.	• In ons arbeidsmarktbeleid focussen we ons op sectoren waarvan we verwachten dat deze in de toekomst en/of tijdens laagconjunctuur nog steeds werkgelegenheid bieden.
Krapte op de **arbeidsmarkt**, zowel in markt als bij gemeenten de markt leidt dit tot belemmeringen in ondernemerschap, bij de gemeente tot belemmeringen in het uitvoeren van onze ambities	• Marktgroepenaanpak, om zoveel mogelijk mensen toe te leiden naar duurzaam werk en passend bij de maatschappelijke opgaven van onze stad. • Inzet op behoud uitvoeringskracht Economie
I**nflatie en ongunstige marktomstandigheden**, zoals stijgende kosten voor grondstoffen en energie en netcongestie. Dit kan leiden tot problemen in de bedrijfsvoering bij ondernemers, en stagneert groei en het aantrekken van kapitaal. Door stijgende lasten en inflatie hebben Utrechters met hetzelfde inkomen minder te besteden. Bij huishoudens met een laag inkomen staat de **bestaanszekerheid** onder druk. Door de stijgende lasten bestaat het risico op een verbreding van deze problematiek richting de lage middeninkomens. De gemeente heeft niet de beleidsinstrumenten om structurele inkomenstekorten te dempen en het Rijk biedt tot nu toe geen oplossing in de vorm van toereikend inkomensbeleid.	• Inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk. Wij monitoren de ontwikkelingen in wet- en regelgeving. • Ondernemer Centraal • Uitvoeringsprogramma netcongestie inclusief aanpak bedrijven(terreinen) • Faciliteren verduurzaming / circulair ondernemen • Toeleiding naar kapitaal via ROM • Investeren in en uitvoering geven aan het regionaal talentfonds
Toenemend **ruimtegebrek** voor werkgelegenheid (kantoren, bedrijven, winkels, instellingen), waardoor er onvoldoende mogelijkheden zijn voor meegroeien van de werkgelegenheid met groei van de bevolking	• Aanpak intensivering werklocaties. • Regionale afstemming werklocaties • Uitgifte Strijkviertel (op termijn)

Strategische programmarisico's	Maatregel
	• Acties vanuit beleidsnota Werklocaties worden uitgevoerd.
Door toenemende ruimtedruk komt de **betaalbaarheid** van diverse werkfuncties onder druk. Dit kan een negatieve impact hebben op de diversiteit van het Utrechtse bedrijvenbestand. Bedrijven die maatschappelijke waarde toevoegen kunnen niet goed doorgroeien in Utrecht.	• In de beleidsnota werklocaties worden voorstellen gedaan hoe hier mee om te gaan. Input hiervoor is onder andere een onderzoek naar betaalbaarheid dat wordt uitgevoerd • Investeren in verdichten en verduurzamen van bedrijventerreinen (samen met de OMU)
Teruglopende budgetten bij het Rijk om regionaal te kunnen sturen op o.a. kennis en innovatie en onzekerheid over vervolg Kansen voor West/EFRO middelen.	• Zoeken naar alternatieve dekkingsbronnen zoals publiek-private cofinanciering, Europese/nationale subsidies etc., en (door)ontwikkeling van stimulerend en verbindend sturingsinstrumentarium
Nieuwe wetgeving of financieringssystematieken kunnen beteken dat er een groter beroep gedaan wordt op bepaalde instrumenten of dat er een nieuwe prikkel ontstaat om instrumenten meer in te zetten, zoals bij LKS.	• Monitoren ontwikkelingen wetgeving
Netcongestie kan leiden tot vertraging van uitgifte en verkoop van panden voor bedrijfsmatig vastgoed. Dit kan een remmend werking hebben op de economische ontwikkeling.	• Gemeente stimuleert en faciliteert bij het zoeken naar slimme alternatieve oplossingen (o.a. E-hubs) en tijdelijke maatregelen Voucherregeling voor advies over netcongestie voor ondernemers

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen

Investeringen

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026; vanaf 2027 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

Programma Werk, toekomstige economie en bestaanszekerheid	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	2.833	0	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**2.833**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doelstelling Circulair

x €1.000

Doelstelling Circulair	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	2.833	0	0	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**2.833**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Circulair

Voor het jaar 2026 vragen wij geen extra krediet aan.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Noord West Beheer BV	De Wijkontwikkelingsmaatschappij Noordwest (WOM Noordwest) is in 2008 opgericht om bij te dragen aan de sociaaleconomische vitaliteit in het gebied Noord West met het beheer en de ontwikkeling van vastgoed met een focus op de Amsterdamsestraatweg.	Geen bijdrage
Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Lombok BV	De WOM Lombok is een BV. Doel is om de economische structuur van Lombok te verbeteren door het aankopen, opknappen en aan gewenste branches te verhuren van panden.	Geen bijdrage
Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio BV	Aan de ROM gelieerde BV met als doel regionale fondsen en projecten op te zetten waar het ministerie van EZK geen aandeelhouder van is (onder andere POC fonds).	2% van de exploitatiebijdrage aan de ROM (zie hieronder)
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht BV	Stimuleren innovatief ondernemerschap rond maatschappelijke opgaven door te innoveren, investeren en internationaliseren.	nog niet bekend
Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.	Het ontwikkelen en verrichten van administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Daardoor verbetert de dienstverlening aan de inwoners en wordt de effectiviteit en doelmatigheid van de uitvoerende	2.161

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
	organisaties van de deelnemende gemeenten vergroot.	
UW Holding B.V.	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.	2.100

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
De Utrechtse belangen zijn goed vertegenwoordigd in de regio, nationaal en internationaal					
BIZ Woonboulevard	BIZ subsidie (Bedrijf Investering Zone)	145	145	0	145
Ecosysteem startups en scale-ups activiteiten (deel B)	subsidie voor programma's, activiteiten en evenementen met nadruk op groeiondernemers (deel B)	120	120	0	0
Ecosysteem startups en scale-ups meerjarig (deel A)	meerjarige subsidie voor activiteiten van incubators en frontoffice/ecosysteemmanagement (deel A)	345	277	0	277
Evenementenfonds	Evenementenfonds	300	150	0	0
Ondernemersfonds Utrecht	Subsidie aan Stichting Ondernemersfonds Utrecht voor stimulering economische structuur van Utrecht en economische vitaliteit van de stad	12.393	12.393	12.393	0
Utrecht Science Park (USP)	Subsidie voor de ontwikkelinging van het Utrecht Science Park voor het versterken zowel op economisch als op maatschappelijk gebied	50	0	0	0
Totaal 1		13.353	13.085	12.393	422
Utrecht heeft voldoende toekomstbestendige werknemers en werkgelegenheid die passend is bij de groei van de stad					
Economic Board Utrecht	U10, EBU en ROM Utrecht 2025-2028	45	47	47	0
Totaal 2		45	47	47	0
Utrechters werken of participeren naar vermogen					
Deelname sport en cultuur	Stimuleren van sport- en cultuurdeelname door minderjarige kinderen	300	300	0	0
Overige voorzieningen voor werk (werkplekaanpassing, vervoersvoorziening, meeneembare voorziening en intermediaire activiteit)	Overige werkvoorzieningen: Voorzieningen die ervoor zorgen dat inwoners met een structurele functionele beperking (beter) kunnen deelnemen aan het arbeidsproces.	100	100	0	0

Persoonlijke ondersteuning bij werk (jobcoaching en interne werkbegeleiding)	Werkgevers kunnen subsidie ontvangen voor de begeleiding van een medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt door een jobcoach en/of werkbegeleider.	300	300	0	0
Werkgeverspremie	Een vergoeding aan de werknemer voor eenmalige extra kosten die direct en specifiek te relateren zijn aan het krijgen van een werkplek	50	50	0	0
Werknemerscheque	Een vergoeding aan de werknemer voor eenmalige extra kosten die direct en specifiek te relateren zijn aan het krijgen van een werkplek	50	50	0	0
Wet Sociale werkvoorziening	Uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken	17.753	16.646	16.646	0
Totaal 3		18.553	17.446	16.646	0
Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en zijn schulden(zorg) vrij					
Actieagenda Utrechters schuldenvrij	Zorgen dat alle Utrechters kunnen rondkomen, meedoen en blijvend schulden(zorg)vrij zijn. We doen dit door er op tijd bij te zijn en hulp op maat te bieden.	150	150	0	0
Huisvesting voedselbanken	Door het wekelijks verstrekken van voedsel aan de meest kwetsbare inwoners en/of hun huisdieren, kunnen kwetsbare inwoners rondkomen en meedoen	150	150	0	71
Inkomens en bestaanszekerheid ondernemers (ondernemer centraal)	Ondernemen preventief voorzien van passende dienstverlening om de toekomstigbestendigheid van de onderneming te borgen	330	330	0	0
Loonkostensubsidie	Loonkostensubsidie aan werkgevers die mensen uit de doelgroep WWB in dienst nemen	6.500	6.500	0	0
Totaal 4		7.130	7.130	0	71
Totaal		**39.081**	**37.708**	**29.086**	**493**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Kansrijk opgroeien

Programma overzicht

Kinderen en jongeren in Utrecht groeien kansrijk op in een stabiele, gezonde, stimulerende en liefdevolle omgeving.

De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel om de kwaliteit, toegankelijkheid en beschikbaarheid van jeugdhulp te verbeteren. Aanname binnen de Hervormingsagenda Jeugd is dat hierdoor een besparing kan worden gerealiseerd binnen de jeugdhulp, die verwerkt is in een taakstelling voor gemeenten. De gemeente Utrecht heeft al vanaf de transitie van het sociaal domein in 2015 ingezet op de transformatie van de jeugdhulp. Zo werken de buurtteams jeugd en gezin al domein overstijgend en vanaf 2020 is de aanvullende jeugdhulp wijkgericht georganiseerd om jeugdigen zo thuis mogelijk te laten opgroeien. Daarom is het besparingspotentieel van de Hervormingsagenda Jeugd voor gemeente Utrecht beperkt. Wij voeren een groot deel van de Hervormingsagenda Jeugd al uit. Daarnaast laat het CEBEON-rapport zien dat we in Utrecht in vergelijking met andere gemeenten meer investeren in voorzieningen in de sociale basis (onderwijsbeleid, bibliotheken, welzijnswerk etc.) en vooral ook sterke lokale teams, die verhoudingsgewijs een groot bereik hebben. Hierdoor is het beroep op aanvullende hulp en jeugdbescherming in vergelijking met andere gemeenten laag. Toch is er in Utrecht – net als de landelijke tendens, zie het rapport Van Ark, sprake van toenemend beroep op jeugdhulp. Dit rapport laat zien dat het toenemend beroep op jeugdhulp mede wordt verklaard door brede maatschappelijke vraagstukken op het gebied van bestaanszekerheid, volwassenenzorg (voor ouders), inclusief onderwijs en het versterken van gemeenschapskracht. Gemeenten hebben hier slechts gedeeltelijk of soms geen invloed op. We moeten dus waken voor maakbaarheidsdenken of onrealistische verwachtingen van wat de gemeente lokaal kan rechtzetten.

In de vastgestelde beleidsnota Jeugd staan scherpere keuzes om de taakstelling die voortkomt uit de Hervormingsagenda Jeugd te realiseren. Deze taakstelling hebben we meerjarig verwerkt binnen de programmabegroting Jeugd op de programmadoelstelling Aanvullende jeugdhulp. We zien dat het lukt om de groei van aanvullende hulp af te buigen, door inzet op de opgaven uit de beleidsnota Jeugd zoals meer collectief en groepsgericht werken, het versterken van de pedagogische basis en samenwerking met het onderwijs. Ondanks dat het lukt om de groei af te buigen, zien we dat het beroep op aanvullende hulp niet *minder* wordt en dat de ingeboekte taakstelling niet volledig is te realiseren (zie beleidsnota Jeugd). Daarom hebben we bij de voorjaarsnota 2025 een knelpunt gepresenteerd voor jeugd, waarbij we uit zijn gegaan van een minimale raming (die geen rekening houdt met onder andere volumegroei). Het risico blijft daarom bestaan dat we niet binnen het financiële kader blijven.

Portefeuillehouder(s): Eelco Eerenberg en Dennis de Vries

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	41.292	20.722	17.895	4.639	9.039	9.039
Lasten	286.918	280.475	281.649	267.962	269.190	265.827
Saldo Baten en Lasten	**-245.627**	**-259.753**	**-263.754**	**-263.323**	**-260.151**	**-256.788**
Onttrekking reserves	56.220	1.011	0	0	0	0
Toevoeging reserves	3.800	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**52.420**	**1.011**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-193.206**	**-258.742**	**-263.754**	**-263.323**	**-260.151**	**-256.788**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026.

De baten in dit programma zijn 17,895 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Vergoeding Materiële instandhouding (MI) onderhoud vanuit schoolbesturen (1,523 miljoen euro)
- Rijksmiddelen als specifieke uitkering voor Onderwijsachterstandenbeleid (13,270 miljoen euro)
- Rijksmiddelen WPB (1,200 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 281,648 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Lasten voor het versterken veerkracht in de pedagogische basis (6,328 miljoen euro)
- Lasten voor aanbieders die cliënten voorzien van specialistische zorg (99,461 miljoen euro)
- Lasten voor het organiseren van de buurteams jeugd en gezin in de wijken (27,448 miljoen euro)
- Aandeel van Jeugd in de subsidie aan Samen Veilig Midden Nederland voor de producten Veilig Thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (14,529 miljoen euro)
- Kapitaallasten voor afschrijving en rente onderwijshuisvesting (33,584 miljoen euro)
- Huur gebouwen onderwijshuisvesting (12,451 miljoen euro)
- Subsidie Bibliotheek Utrecht (17,800 miljoen euro)
- Lasten en subsidies voor het tegengaan van onderwijsachterstanden (21,603 miljoen euro
- Lasten en subsidies ter bevordering van scholen, schoolbesturen en instanties voor onderwijs en goede onderwijsprofessionals (11,243 miljoen euro)
- Lasten voor uitvoeren leerplicht en leerlingenvervoer (6,275 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 1.011 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Onttrekking jongeren ontmoetingsplekken (0,221 miljoen euro)
- Onttrekking G4 aanpak lerarentekort (0,700 miljoen euro)
- Onttrekking aanpak MBO stagediscriminatie (0,090 miljoen euro)

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen

In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025. Wel is al vanuit de Voorjaarsnota 2023 een taakstelling op dit programma ingeboekt in het kader van hervormingen sociaal domein. De in dit programma benoemde activiteiten zijn in lijn met de uitgangspunten van deze hervormingen (zie ook de raadsbrief hervormingen sociaal domein).

x € 1.000

Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	0	0	228	228	228	228
Totaal	**0**	**0**	**228**	**228**	**228**	**228**

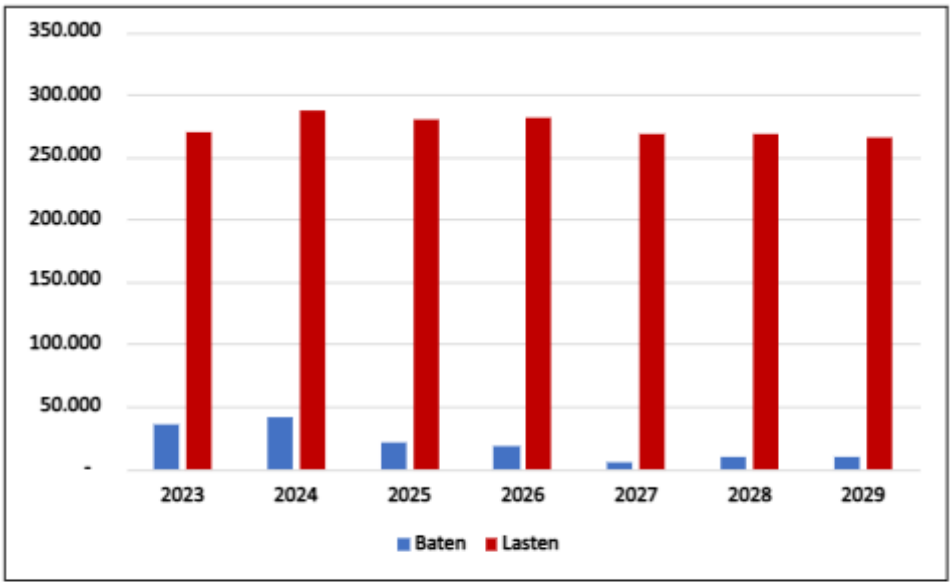
*financieel is deze maatregel nog verwerkt in het programma Levendige en gezonde stad als onderdeel van de totale taakstelling; bij een volgende begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.

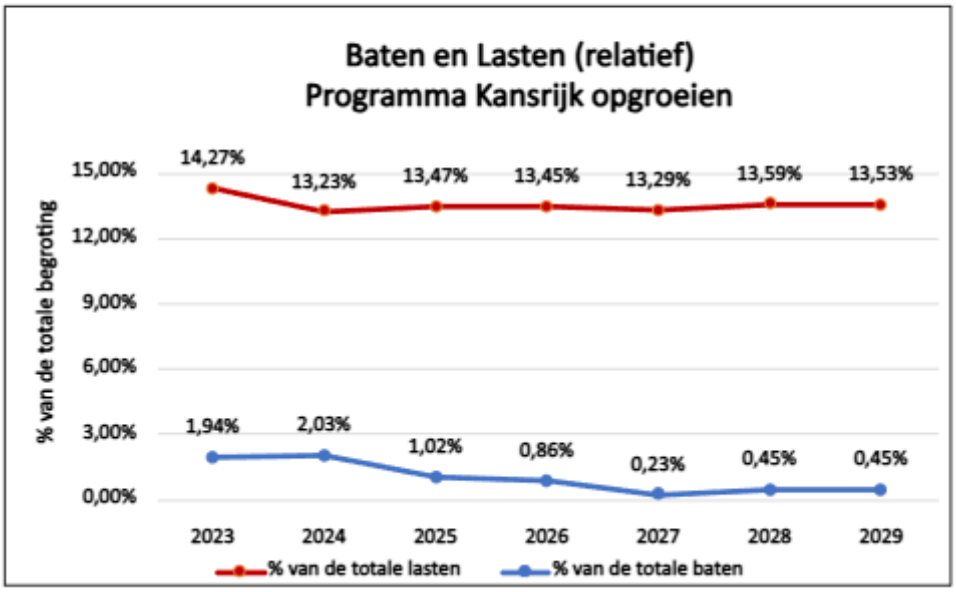
Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

De baten van de doelstelling eigen pad in het onderwijs nemen vanaf 2027 af omdat de SPUK inkomsten onderwijsachterstandenbeleid zijn toegekend tot en met 2026. De nieuwe reeks wordt bij de tweede bestuursrapportage 2025 in de begroting verwerkt.

In het kader van versneld vernieuwen nemen de lasten voor specialistische zorg jeugd toe in 2024.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Eigen pad in het onderwijs

Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad in het onderwijs naar kansrijke deelname aan de samenleving.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Nota van Uitgangspunten Passende Kinderopvang vanaf 2024	2023	De uitgangspunten voor de beleidsregel die aanbieders van Voorschoolse Educatie (VE) de mogelijkheid biedt om subsidie aan te vragen voor het uitvoeren van VE. Deze nota is de opvolger van de beleidsnota Voorschoolse Educatie.
Beleidsnota bibliotheek 2024-2034	2024	De beleidsnota biedt de gemeente een inhoudelijk sturingskader en monitoringsinstrument voor de gesubsidieerde activiteiten van Bibliotheek Utrecht.
Utrechtse Onderwijsagenda 2024-2027	2024	De gezamenlijke agenda van schoolbesturen, kinderopvangpartners, (onderwijs)partners) en gemeente Utrecht.
Verordening Leerlingenvervoer	2025	Voorschriften op het gebied van leerlingenvervoer.
Beleidsregel Leerlingenvervoer	2025	Lagere regelgeving op het gebied van leerlingenvervoer.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Aantal thuiszittende kinderen als gevolg van ontbrekend leerlingenvervoer.	0	0	0	0	0	0
Bereik voorschoolse educatie	74 (2022)	69	90	90	90	90
Aantal beschikbare Voorschoolse Educatie (VE) plaatsen.	-	1.035	1.350	1.350	1.350	1.350
Klanttevredenheid leerlingenvervoer.	7.1 (2023)	7.1	8	8	8	8
% van de Utrechtse bevolking dat lid is van de bibliotheek.	25,5 (2024)	25,5	26	26	26	26

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Aantal benaderde jongeren in de Focus aanpak	-	1.830	1.000	1.000	1.000	1.000
Aantal thuiszitters 5-18 jaar.	133 (2023)	215	0	0	0	0
% niet vervulde vacatures in het primair onderwijs	6% (2020)	9,3	-	-	-	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We investeren tot en met 2027 extra in een kansrijke start voor jonge kinderen met een driejarige impuls. In 2026 betekent dit concreet dat de VE-aanbieders starten met een spelinloop voor kinderen tot 2,5 jaar, het VE-programma vorm krijgt binnen de kinderopvang in Leidsche Rijn en er extra activiteiten voor het versterken van taal worden aangeboden op basisscholen met een hoog spreidingsgetal (grote verschillen in leerlingpopulatie). Daarnaast zet de bieb extra in op leesstimulering voor kinderen tot 2,5 jaar en wordt gestart met een gezamenlijke training en coaching van pedagogische professionals en leerkrachten van groep 1 tot en met 3.
- Aan de hand van de verbeterkansen uit de kwaliteitsmeting voor- en vroegschool (vve) versterken we de kwaliteit op de vve en herzien we de vroegschoolse subsidie ‘Versterken van Taal’.

Activiteiten die we niet meer doen

- De tijdelijke inzet op kinderopvang om de kinderopvang stevig te positioneren als maatschappelijke partner en bij te dragen aan het vergroten van de kinderopvangcapaciteit in de stad stopt per februari 2026 (conform planning).

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We geven uitvoering aan de doelen en ambities uit de UOA werkagenda met een plan van aanpak voor het terugdringen van segregatie in het onderwijs, het versterken van de pedagogische basis, het realiseren van een stedelijk solidariteitsfonds en met het Gratis Professioneel Abonnement op de bibliotheek voor onderwijsprofessionals.
- Samen met de bibliotheek breiden wij de Bieb op school uit, zowel in het primair en voortgezet onderwijs als het mbo. In de Kinderopvang wordt vanuit de bibliotheek BoekStart aangeboden.
- Met de inzet van tiener- en jongerenwerk en de ondersteuning van onderwijsmedewerkers blijven we investeren in de sociale en online veiligheid in en om scholen.
- Utrechtse kernpartners werken samen aan het bieden van een passende plek in het onderwijs voor alle leerlingen en aan het voorkomen van thuiszitten aan de hand van de in 2025 doorontwikkelde aanpak.
- We ondersteunen nieuwkomers in het onderwijs door 1) een wekelijks activiteitenprogramma en een zomerprogramma voor Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV), 2) waar nodig alternatieve passende praktijkroutes aan jongeren op ISK Ithaka aan te bieden, 3) continueren van de training nieuwkomersspecialisten.
- Met de Aanpak Utrecht Leert continueren we de samenwerking tussen primair onderwijs, voortgezet onderwijs, mbo en lerarenopleidingen om het lerarentekort terug te dringen. Door

in te zetten op het vergroten van de instroom van onderwijsprofessionals, het behouden van leerkrachten, het anders organiseren van het onderwijs en te zoeken samenwerking met de Kinderopvang.

- 2026 is het laatste jaar van het ‘mbo-uitvoeringsplan 2023-2026: Waardering voor vakmanschap' en onze inzet om stagediscriminatie te bestrijden.
- We herijken de gemeentelijke rol op loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) om meer aandacht te creëren voor praktische talenten, opleidingen in kansrijke sectoren en passen daarop de subsidie aan in de Nadere Regel Onderwijs. Deze wijziging zal ingaan vanaf 2027.
- Naast onze inzet op het behalen van een startkwalificatie, richten we ons op een goede overstap naar duurzaam werk aansluitend op de talenten en mogelijkheden. Vanuit het doorstroompunt bieden we jongeren die daarbij extra hulp nodig hebben, gerichte ondersteuning en begeleiding. Vanaf 2026 verandert de doelgroep van Focus van 18-23 naar 18-27 jaar door de Wet van school naar duurzaam werk.

Financiën Eigen pad in het onderwijs

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	17.113	16.493	13.590	335	335	335
Lasten	65.408	68.349	65.359	50.373	50.327	50.242
Saldo Baten en Lasten	**-48.295**	**-51.856**	**-51.768**	**-50.038**	**-49.992**	**-49.907**
Onttrekking reserves	1.155	790	0	0	0	0
Toevoeging reserves	700	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**455**	**790**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-47.840**	**-51.066**	**-51.768**	**-50.038**	**-49.992**	**-49.907**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Passende Plek De specifieke uitkering regionale aanpak voortijdig schoolverlaten (RMC/VSV) is begroot voor de huidige doorlooptijd (2020-2025). In de Tweede Bestuursrapportage 2025 begroten we de baten voor de komende doorlooptijd.	-2.902	S
Lasten		
Meerdere producten De loon- en prijscompensatie leidt tot een hoger lastenbudget vanaf 2026	1.645	S
De kostentoerekening is herzien waardoor er lasten zijn verschoven tussen producten. Dit leidt voor deze doelstelling per saldo tot een lager lastenbudget.	-660	S
Passende Plek De specifieke uitkering RMC/VSV is begroot voor de huidige doorlooptijd (2020-2025). In de Tweede Bestuursrapportage 2025 begroten we de lasten voor de komende doorlooptijd.	-2.902	S
Voldoende goede onderwijsprofessionals		

x €1.000

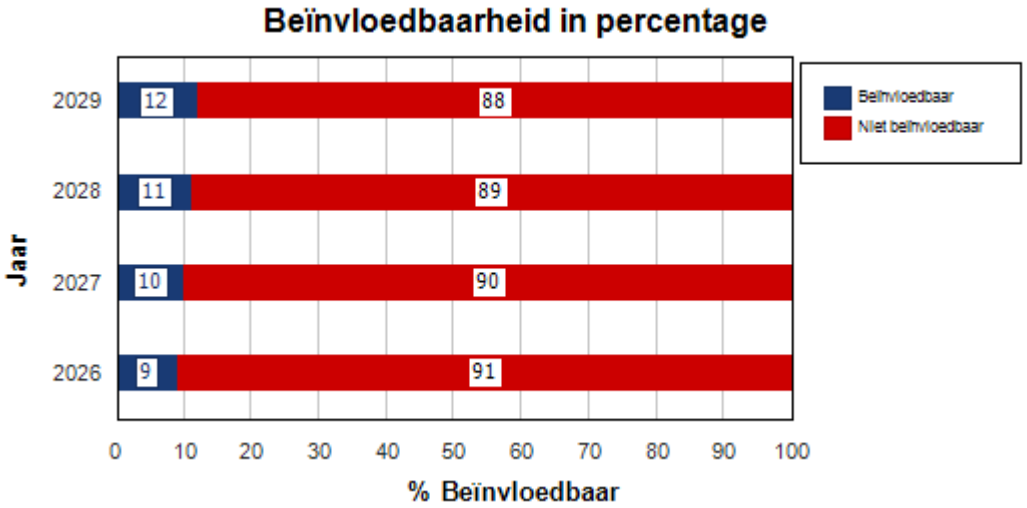
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lagere lasten in verband met de bezuinigingsmaatregel 'Onderwijsimpuls' uit de Voorjaarsnota 2024.	-257	S
De incidentele bijdrage Lerarentekort G4 (zie onttrekking reserve) vervalt	-700	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
G4 aanpak lerarentekort Incidentele onttrekking van de door het Rijk toegekende incidentele bijdrage voor aanpak van lerarentekort voor de G4 gemeenten, vervalt in 2026.	-700	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 9%, 2027 10%, 2028 11% en voor 2029 12%

De lasten binnen deze doelstelling zijn beperkt beïnvloedbaar. De langlopende subsidieverplichting aan de bibliotheek beperkt de beïnvloedbaarheid. Door een raadsbesluit zou dit aangepast kunnen worden en is daarmee op termijn wel beïnvloedbaar. Gelijke kansen, onderwijsachterstandenbeleid, talentontwikkeling en voldoende goede onderwijsprofessionals zijn opgaven uit het coalitieakkoord.

Doelstelling 2: Huisvesting scholen

Moderne en toekomstbestendige huisvesting van scholen, die voldoende passend en duurzaam is.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Verordening huisvesting scholen gemeente Utrecht	2021	In deze verordening beschrijven we de regels waaraan wij en schoolbesturen ons houden bij het bouwen van schoolgebouwen.
Uitvoeringsplan Utrechtse Kindcentra	2021	Uitvoeringsplan Utrechtse kindcentra, regels rondom het gezamenlijk bouwen van Kinderopvang en onderwijs.
Beleidsnota Onderwijshuisvesting 2026-2041	2025	Beleidskader op het gebied van onderwijshuisvesting.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Voortgang uitvoeringsprogramma onderwijs gerealiseerde projecten	-	9	6	5	8	6
Aantal opgeleverde projecten is een energie neutraal gebouw (ENG)	-	2	1	1	6	5

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- In 2026 start de uitvoering van de nieuwe beleidsnota onderwijshuisvesting 2026-2041. In deze beleidsnota zijn de volgende nieuwe activiteiten opgenomen:
    - herschikkingsgesprekken per wijk om het gebruik van schoolgebouwen te optimaliseren;
    - leegstand binnen schoolgebouwen in kaart brengen en deze informatie op een duidelijke manier vastleggen;
    - verkennen op welke wijze we projecten met onderwijsvastgoed in gemeentelijk eigendom (m.n. gymzalen en strategische wissellocaties) zo efficiënt en effectief mogelijk aanbesteden in de huidige krappe markt en hoe we hierin kunnen samenwerken met de schoolbesturen;
    - met landelijke organisaties en onze schoolbesturen samenwerken aan innovaties en landelijke standaarden op het gebied van onderwijshuisvesting;

- het uitvoeren van twee pilots om schoolgebouwen geschikter te maken voor het bieden van inclusief onderwijs, waarvoor middelen beschikbaar zijn;
- voorbereiden van de pilots voor buurtscholen die in 2027 en 2028 om drie wijken vorm krijgen.

Activiteiten die we niet meer doen

- In de beleidsnota onderwijshuisvesting 2026-2041 hebben we vastgelegd niet meer stand alone scholen voor speciaal onderwijs te bouwen.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- In 2026 werken we aan de realisatie van de (vervangende) nieuwbouw, renovatie en uitbreiding van 22 schoolgebouwen, waarvan we er zeven zullen opleveren.
- In 2026 werken we aan de nieuwbouw en renovatie van 27 gymzalen, zowel inpandig in scholen, stand alone en als onderdeel van een sporthal. Hiervan leveren we er vijf op in 2026.
- We kennen subsidie toe voor tien groene schoolpleinen. De scholen realiseren op basis hiervan zelf de nieuwe schoolpleinen. We blijven hierbij onderscheid maken tussen wijken, waarbij wijken met een lagere SES-score in aanmerking komen voor een hoger subsidiebedrag.
- We blijven ons inzetten op multifunctioneel bouwen en meervoudig ruimtegebruik in scholen, onder andere door het stimuleren van samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang (in Utrechtse Kindcentra).

Financiën Huisvesting scholen

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	4.825	3.029	3.104	3.104	3.104	3.104
Lasten	59.791	63.163	67.265	70.074	72.211	69.262
Saldo Baten en Lasten	**-54.966**	**-60.134**	**-64.161**	**-66.969**	**-69.107**	**-66.158**
Onttrekking reserves	55.003	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	3.100	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**51.903**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-3.063**	**-60.134**	**-64.161**	**-66.969**	**-69.107**	**-66.158**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Hoger kapitaallastenbudget ter dekking van vervangings- en uitbreidingsinvesteringen.	2.265	S
Bij de Voorjaarsnota 2022 zijn er middelen voor tijdelijke huisvesting in verband met groei van de stad beschikbaar gesteld tot en met 2025. Vanaf 2026 komt dit budget te vervallen.	-1.000	I
Bij de Voorjaarsnota 2024 zijn budgetten beschikbaar gesteld voor zorgplicht voor adequate en voldoende onderwijshuisvesting (structureel) en voor netcongestie onderwijshuisvestingsprojecten	1.207	I/S

x €1.000

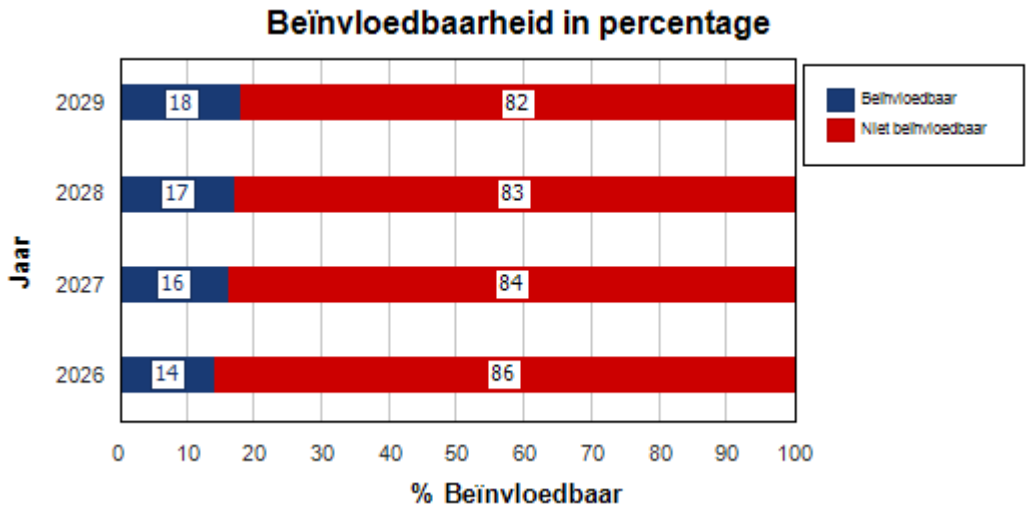
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
(incidenteel t/m 2029). Deze budgetten zijn in 2026 1,207 miljoen euro hoger dan in 2025.		
Ophoging budgetten als gevolg van indexering.	1.429	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 14%, 2027 16%, 2028 17% en voor 2029 18%

De lasten binnen deze beleidsdoelstelling zijn beperkt beïnvloedbaar. Huisvesting van scholen (basis-, voortgezet en speciaal onderwijs) is een wettelijke taak van gemeenten. Het merendeel van de kosten is structureel (o.a. kapitaallasten) en zeer beperkt beïnvloedbaar. De financiële ruimte betreft vooral incidentele middelen uit de programmabegroting en stelposten voor kapitaallasten. Deze stelposten worden gehanteerd als buffer om risico's en onzekerheden op te vangen. Het inzetten van de beïnvloedbare ruimte kan leiden tot knelpunten die op dat moment acuut zijn en dan geen dekking hebben.

Doelstelling 3: Veerkracht en de pedagogische basis

Kinderen en ouders zijn veerkrachtig en ondersteunen elkaar om binnen de pedagogische basis oplossingen te vinden voor opvoed- en opgroeivragen.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Jeugd 'samen opgroeien, samen opvoeden' 2025-2034	2024	Beleidsnota Jeugd met de opgaven: belang van kinderen voorop, sterke pedagogische basis, sterke pedagogische basis, kansrijke start, aansluiting onderwijs-jeugdhulp, collectief werken, jeugdhulp in de buurt, wel thuis en als je 18 wordt.
Nota van uitgangspunten Passende Kinderopvang Utrecht vanaf 2024	2023	Uitvoering passende kinderopvang
Nota van Uitgangspunten Jongerenwerk Utrecht 2020-2026	2019	Opdracht uitvoering jongerenwerk 2020-2026

Effectindicatoren
Het percentage ouders dat in de afgelopen 12 maanden advies en/of hulp over de opvoeding heeft gevraagd aan familie, vrienden, kennissen, buren en/of buurtbewoners was 48% in 2023 (nulmeting, correctie op percentage in beleidsnota Jeugd, bron: inwonersenquête die één keer in de twee jaar plaatsvindt in de oneven jaren). We zien dat dit percentage de afgelopen jaren rond de 48-50% schommelt. Het percentage kinderen dat er vaak/altijd goed mee om kan gaan als er iets vervelends gebeurt, was 58% in 2023 (nulmeting, bron: Jeugdmonitor Utrecht die één keer in de twee jaar plaatsvindt). Het percentage kinderen met een verhoogd risico op psychosociale problemen was 15% in 2023 (nulmeting, bron: Jeugdmonitor Utrecht die één keer in de twee jaar plaatsvindt).

We willen het percentage ouders dat aan naasten advies of hulp vraagt over de opvoeding verhogen, kinderen weerbaarder maken bij tegenslag en het percentage kinderen met verhoogd risico op psychosociale problemen verminderen. De activiteiten in dit programma dragen hieraan bij. We verwachten dat deze effecten op termijn optreden, maar deze zich in 2026 nog maar in beperkte mate voordoen. Wezenlijke en structurele effecten zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van de mate waarin het lukt om een cultuuromslag te maken bij inwoners en professionals (meer normaliseren en vragen in het gewone leven beantwoorden) en om de grondoorzaken aan te pakken.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Belang van kinderen voorop: we voeren met jongeren en partners in de stad het uitvoeringsprogramma ‘Samenwerken met Jeugd’ uit. Parallel hieraan verstevigen we de gelijkwaardige samenwerking met ouders, onder andere in de wijk en aan de vaste gesprekstafels in de stad.

- Sterke pedagogische basis: we doen de noodzakelijke investeringen (1 mln. VJN 2025) om de pedagogische basis van ouders (met jonge kinderen) te versterken en te voorkomen dat hulpvragen onnodig in de jeugdhulp worden opgepakt. Dit doen we door te investeren op de overige activiteiten binnen deze doelstelling.
- Sterke pedagogische basis: in 2025 zijn de nadere regels in de sociale/pedagogische basis herzien. In 2026 worden de eerste subsidieaanvragen volgens de nieuwe nadere regels beoordeeld en toegekend, per 2027 voeren de partijen hun plannen uit.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Belang van kinderen voorop: we stimuleren organisaties om hun beleid te toetsen aan kinderrechten door onder andere de kinderrechtentoets en trainingen.
- Belang van de kinderen voorop: we maken buurthuizen en jongerenontmoetingsplekken inclusief door op de Vreedzame wijze nieuwe afspraken te maken met inwoners.
- Sterke pedagogische basis: De subsidie aan Stichting JoU gaat het laatste jaar in. We bereiden de nieuwe opdracht voor het jongerenwerk per 2027 voor.
- Sterke pedagogische basis: KOOS Utrecht en Spoor030 organiseren en faciliteren in samenwerking met partijen in de pedagogische basis lotgenotengroepen om onderling contact en ondersteuning van jongeren en ouders te bevorderen. Ook bieden zij met partijen in de pedagogische basis psycho-educatie in groepen in plaats van enkel vanuit aanvullende jeugdhulp.
- Sterke pedagogische basis: we ontwikkelen monitoring over de sporen heen en werken aan het inzichtelijk maken van de inzet en impact in de (pedagogische) sociale basis.
- Kansrijke start: we verstevigen de samenwerking tussen ouders, informeel netwerk en de BSO+ en Kinderopvang+.
- Collectief werken: we breiden het collectief aanbod in de stad uit. De rol van de partners in de pedagogische basis wordt groter. Sport en bewegen worden onderdeel van het collectieve aanbod.
- Als je 18 wordt: we blijven de informatievoorziening verbeteren voor jongeren die 18 worden.

Financiën Veerkracht en de pedagogische basis

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	6.464	7.098	6.273	6.172	6.172	5.843
Saldo Baten en Lasten	**-6.464**	**-7.098**	**-6.273**	**-6.172**	**-6.172**	**-5.843**
Onttrekking reserves	0	221	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**221**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-6.464**	**-6.877**	**-6.273**	**-6.172**	**-6.172**	**-5.843**

x €1.000

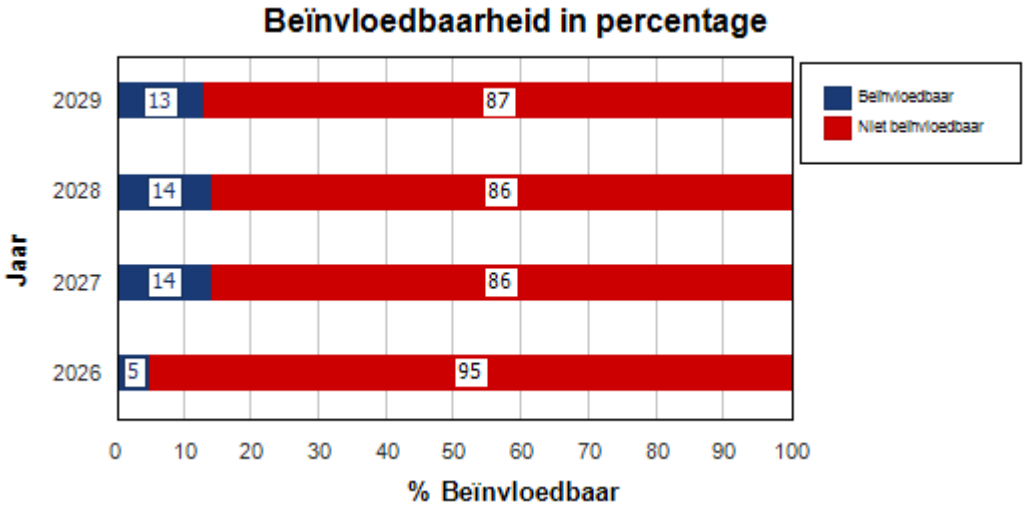
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Niet van toepassing		
Lasten		
Jongeren werk: De hervormingsbezuiniging sociaal domein is conform de voorjaarsnota 2023 verwerkt in de begroting, waardoor er in 2026 lagere lasten zijn begroot.	-700	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
De onttrekking aan de reserve in 2025 houdt verband met het overhevelen van middelen voor jongerenontmoetingsplekken van 2024 naar 2025. In 2026 vervalt deze onttrekking	-221	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 5 %, 2027 14%, 2028 14% en voor 2029 13%

Het aanbod voor Jeugd in de Sociale Basis is vastgelegd in een meerjarige subsidiebeschikking. Na het afsluiten van de overeenkomst weten we wat er beïnvloedbaar is.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Het verlagen van dit budget zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van basiszorg en aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 4: Basishulp

Voor kinderen en ouders die dat nodig hebben is tijdig passende hulp vanuit de buurtteams jeugd en gezin beschikbaar. Deze hulp sluit goed aan op de eigen kracht van het gezin en de ondersteuning vanuit de pedagogische basis.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Jeugd 'samen opgroeien, samen opvoeden' 2025-2034	2024	Beleidsnota Jeugd met de opgaven: belang van kinderen voorop, sterke pedagogische basis, sterke pedagogische basis, kansrijke start, aansluiting onderwijs-jeugdhulp, collectief werken, jeugdhulp in de buurt, wel thuis en als je 18 wordt.
Nota van uitgangspunten Met elkaar voor elkaar - onderdelen van sociale basis en basiszorg 2025-2035	2024	Opdracht o.a. basishulp buurtteams jeugd en gezin 2025-2035.
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2025	2024	Verordening waarin onder andere is vastgelegd welke jeugdhulpvoorzieningen de gemeente Utrecht biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid, en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik

Het aantal unieke gezinnen/jongeren dat hulp kreeg van het buurtteam was in 2023 8937 en in 2024 8298. Dit is in 2023 17,9% en in 2024 16,6% van de gezinnen in Utrecht. De instroom is in 2024 (3955) gedaald ten opzichte van 2023 (4379). De uitstroom is in 2024 ook gedaald van 4594 in 2023 naar 4289 in 2024. De cijfers voor 2023 (bron: dashboard jeugdhulp) zijn geactualiseerd ten opzichte van de cijfers uit de beleidsnota vanwege mutaties bij Lokalis achteraf. We sturen er scherp op dat mutaties in de registraties achteraf zoveel mogelijk worden voorkomen. Toch verwachten wij dat de cijfers over 2024 nog achteraf moet worden geactualiseerd, waardoor de cijfers over bereik mogelijk naar boven moeten worden bijgesteld.
We verwachten voor 2026 een lichte daling van het bereik en de instroom, en een hogere uitstroom dan instroom. Activiteiten in dit programma zoals inzet op normaliseren en versterken van de pedagogische basis dragen hieraan bij. Of de verwachting haalbaar is, wordt voor een belangrijk deel bepaald door ontwikkelingen in het stelsel – denk aan de pedagogische basis en aanvullende hulp, maar ook aan samenwerking met aanpalende sectoren zoals het onderwijs waarop door het Rijk fors wordt bezuinigd, het aanpakken van grondoorzaken en de toenemende complexiteit van de hulpvragen van gezinnen, en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Beschikbaarheid
De buurtteams jeugd en gezin zijn in 2025 gestart met een nieuwe wijze van registreren van beschikbaarheid: het aantal gezinnen dat langer dan 10 werkdagen wacht op een kennismakingsgesprek. Een vlot kennismakingsgesprek waarborgt een tijdige inschatting van de urgentie van de vraag van gezinnen. Door de implementatie van een nieuwe werkwijze is een goede vergelijking met voorgaande jaren niet mogelijk. We verwachten dat het aantal wachtenden op een kennismakingsgesprek vermindert door inzet op activiteiten zoals het versterken van de pedagogische basis. Ook hier zijn we echter afhankelijk van de mate waarin het lukt om de pedagogische basis te versterken en de grondoorzaken aan te pakken, van ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, maar ook van de complexiteit van de hulpvragen van gezinnen. De invloed van de gemeente is in die zin dus beperkt.

Kwaliteit
De buurtteams gebruiken de app Ervaringwijzer. In 2024 zijn er 406 vragenlijsten ingevuld, dat waren er in 2023 nog 480 (bron: Ervaringwijzer). We streven echter naar een stijgende respons. Hierover zal het gesprek plaatsvinden met het buurtteam, zodat naar verwachting in 2026 weer een stijging zal plaatsvinden.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
- Wel thuis: samen met Lokalis, KOOS, Spoor030, Yeph en een kwartiermaker verstevigen we de aanpak voor gezinnen met multiproblematiek door uit te proberen welke verbeteringen nodig zijn en hoe we die borgen in het stelsel.

Activiteiten die we niet meer doen
Niet van toepassing

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen
- Belang van kinderen voorop: we blijven inzetten op gelijkwaardig samenwerken tussen hulpverleners en ouders/gezinnen.
- Sterke pedagogische basis: we verbeteren de samenwerking tussen de verschillende partners bij het toeleiden naar basishulp en voorzieningen in de pedagogische basis, zodat gezinnen/jeugdigen terecht komen op de meest passende plek. Daarbij benutten we de lessen uit onder meer de hervormingsmaatregel opvoed- en opgroeivragen. Het buurtteam doet voor enkelvoudige opvoed- en opgroeivragen nadrukkelijk appèl op partners in de pedagogische basis.
- Kansrijke start: het buurtteam investeert in groepsgerichte inzet (bijvoorbeeld Invest in play) dat gericht is op jonge kinderen.
- Jeugdhulp in de buurt: in elke wijk verleent een buurtteam jeugd en gezin basishulp in samenwerking met pedagogische basis, aanvullende hulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Hierbij zet het buurtteam waar mogelijk e-health en blended werken in.
- Jeugdhulp in de buurt: we continueren de samenwerking met de huisartsen en breiden waar mogelijk de aanwezigheid van buurtteams bij huisartsenpraktijken uit. We maken nadere afspraken over het delen van informatie en samenwerken rond een gezin.
- Collectief werken: de buurtteams blijven bijdragen aan de uitbreiding van collectieve werkwijzen zoals oudergroepen rondom opvoeden en opgroeien en BOOST-groepen.
- Aansluiting onderwijs-jeugdhulp: we gaan door met de kernpartneraanpak, maar gaan ter versterking van deze aanpak scherpere keuzes maken. Dit is nodig vanwege de steeds toenemende vraag en taken voor de kernpartners.

- Aansluiting onderwijs-jeugdhulp: we continueren de inzet van de MBO-teams.
- Wel thuis: We voeren samen met partners de uitkomsten van de verkenning van de kwartiermaker Scheidingsteam uit (zie raadsbrief Hervormingen sociaal domein en technische sessie Jeugd en Wmo)
- Wel thuis: we zetten in op intensieve ambulante inzet bij huiselijk geweld en kindermishandeling en versterken hiertoe het vakmanschap van de buurtteams.

Financiën Basishulp

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	5.268	0	0	0	0	0
Lasten	32.979	27.686	27.513	27.409	27.408	27.408
Saldo Baten en Lasten	**-27.710**	**-27.686**	**-27.513**	**-27.409**	**-27.408**	**-27.408**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-27.710**	**-27.686**	**-27.513**	**-27.409**	**-27.408**	**-27.408**

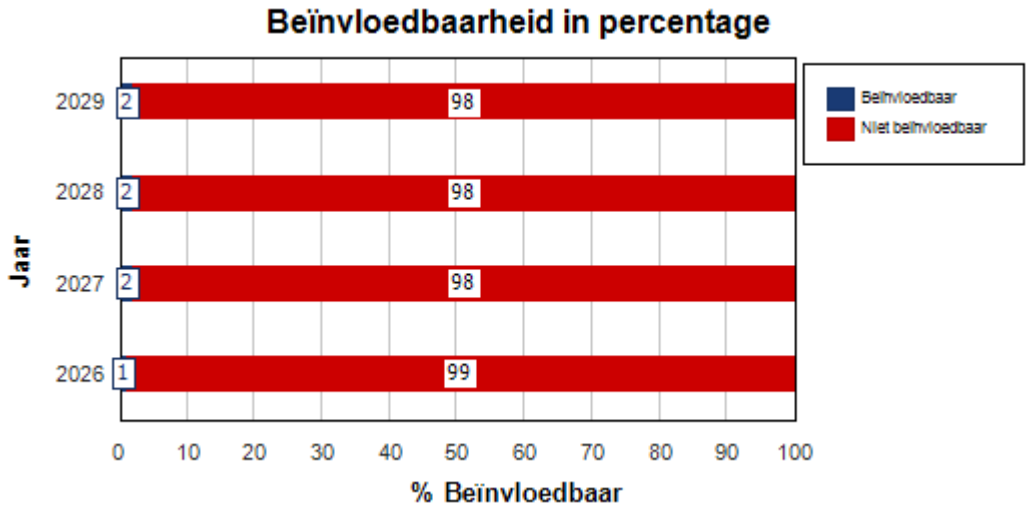
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Niet van toepassing.		
Lasten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht		

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 1 %, 2027 2%, 2028 2% en voor 2029 2%

Het aanbod van buurtteams jeugd en gezin is vastgelegd in een meerjarige overeenkomst. Deze kan niet ongelimiteerd worden aangepast. De opgenomen percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs gevraagd kan worden van deze aanbieder.
NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Bijvoorbeeld: verlagen van het budget voor basiszorg, zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 5: Aanvullende hulp

Voor kinderen die dat nodig hebben is tijdig passende aanvullende hulp beschikbaar. Deze hulp sluit goed aan op de eigen kracht van het gezin en de ondersteuning vanuit de pedagogische basis en het buurtteam.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Jeugd 'samen opgroeien, samen opvoeden' 2025-2034	2024	Beleidsnota Jeugd met de opgaven: belang van kinderen voorop, sterke pedagogische basis, sterke pedagogische basis, kansrijke start, aansluiting onderwijs-jeugdhulp, collectief werken, jeugdhulp in de buurt, wel thuis en als je 18 wordt.
Verordening Jeugdwet gemeente Utrecht 2025	2024	Verordening waarin onder andere is vastgelegd welke jeugdhulpvoorzieningen de gemeente Utrecht biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.

We hanteren indicatoren om te meten waar we staan. Voor deze doelstelling streven we naar een balans tussen bereik, beschikbaarheid, en kwaliteit binnen het beschikbare budget. In gesprekken met partners kijken we naar de onderlinge samenhang tussen de indicatoren en volgen we de ontwikkelingen daarin.

Bereik en beschikbaarheid
Het aantal jeugdigen dat in zorg was bij KOOS, Spoor030, Yeph, een andere aanbieder als gevolg van het woonplaatsbeginsel, of een pgb had, was in 2023 5507 en in 2024 5410. De instroom daalde van 2068 in 2023 naar 1986 in 2024 en de uitstroom nam licht toe van 2070 in 2023 naar 2109 in 2024 (bron: dashboard jeugdhulp). Naast de zorg voor deze jeugdigen, hebben KOOS, Spoor030 en Yeph consultatie geboden aan partners.
Het aantal kinderen dat is aangemeld en wacht op aanvullende hulp door KOOS en Spoor030 nam in 2024 toe ten opzichte van 2023 (bron: rapportages KOOS en Spoor030):

Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023	T1 2024	T2 2024	T3 2024
339	350	338	329	379	434	390

We verwachten op langere termijn een daling van het bereik en de instroom en een stijging van de uitstroom (dat wil zeggen: hoger dan de instroom). Voor 2026 verwachten we dat de groei van het aantal wachtenden afvlakt vanwege onze hervormingsmaatregelen. Dat betekent dat het bereik en de instroom eerst licht stijgen (want jeugdigen van de wachtlijst krijgen hulp) en daarna gaan dalen. De activiteiten in dit programma en de hervormingen waaronder het versterken van de pedagogische basis dragen bij aan een lager bereik en instroom, een hogere uitstroom en een kortere wachtlijst. Of deze verwachtingen haalbaar zijn, wordt voor een belangrijk deel bepaald door ontwikkelingen in het stelsel – denk aan de pedagogische basis en de basishulp, maar ook aan samenwerking met aanpalende sectoren zoals het onderwijs waarop door het Rijk fors wordt bezuinigd, het aanpakken van grondoorzaken en de toenemende complexiteit van de hulpvragen van jeugdigen, en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Kwaliteit
KOOS en Spoor030 gebruiken de app Ervaringwijzer. In 2023 zijn er 111 vragenlijsten ingevuld, in 2024 zijn dat er 387 (bron: Ervaringwijzer). Dit is in lijn met het streven naar een stijgende respons. Voor 2026 verwachten we dat de stijging in respons licht doorzet.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar
- Belang van kinderen voorop: we betrekken cliënten bij de evaluatie van de aanvullende hulp en gebruiken de resultaten voor het voorbereiden van de volgende aanbesteding.
- Wel thuis: we voeren de verwerving van de essentiële functies (hoogspecialistische jeugdhulp) uit voor een nieuw contract per 2027.

Activiteiten die we niet meer doen
Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen
- Belang van kinderen voorop: we zetten in op afspraken tussen huisartsen, jeugdgezondheidszorg, basis- en aanvullende hulp om ervoor te zorgen dat ouders en jeugdigen hun verhaal en vragen niet steeds opnieuw hoeven te formuleren. We vragen alle hulpverleners een gezamenlijke taal en zo mogelijk één methodiek te gebruiken.

- Kansrijke start: we blijven samen met het onderwijs werken aan een aanpak voor jonge kinderen met een stevige extra ondersteuningsvraag, zodat zij tijdig passende ondersteuning ontvangen, de doorstroom op de dagbehandeling verbetert en de vraag naar dagbehandeling kleiner wordt.
- Collectief werken: we blijven inzetten op meer groepsgericht- en collectief werken en de samenwerking hierbij van partners uit de aanvullende hulp, basishulp en pedagogische basis. Daarbij maken we steeds gebruik van de geleerde lessen.
- Jeugdhulp in de buurt: KOOS Utrecht en Spoor030 bieden aanvullende jeugdhulp in de wijk en Yeph biedt essentiële functies (hoog-specialistische jeugdhulp). Dit doen zij samenwerking met elkaar en andere partners zoals buurtteam, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Daarbij hebben ze een consultatiefunctie voor partners en maken ze waar mogelijk steeds meer gebruik van e-health en blended werken.
- Aansluiting onderwijs-jeugdhulp: we organiseren vier keer per jaar een bestuurlijk gesprek tussen jeugdhulp- en onderwijspartners (stadstafel Jeugd-Onderwijs). Daar verkennen we oplossingsrichtingen bij kwesties die spelen op het grensvlak jeugd – onderwijs. Daarnaast zetten we ons in om de geleerde lessen uit de pilot Zorg in School te behouden.
- Wel thuis: we onderzoeken de mogelijkheid van gezinsgerichte interventies/behandeling waarin aanvullende jeugdhulp en GGZ samenwerken.
- Wel thuis: we voeren het bovenregionale plan uit voor af- en ombouw van gesloten jeugdhulp en bijbehorende opbouw van regionale alternatieven voor hiaten in het huidige zorglandschap (denk aan gezinshuizen, pleegzorg, kleinschalige woonvoorzieningen).

Financiën Aanvullende hulp

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	12.881	1.200	1.200	1.200	5.600	5.600
Lasten	107.806	97.929	100.711	99.404	98.537	98.537
Saldo Baten en Lasten	**-94.925**	**-96.729**	**-99.511**	**-98.204**	**-92.937**	**-92.937**
Onttrekking reserves	62	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**62**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-94.863**	**-96.729**	**-99.511**	**-98.204**	**-92.937**	**-92.937**

x €1.000

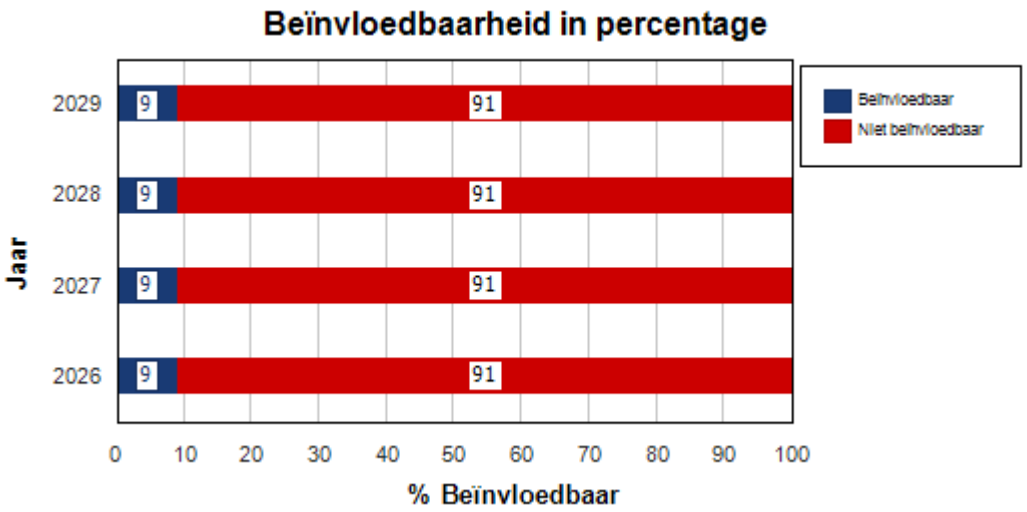
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Niet van toepassing.		
Lasten		
De hervormingsbezuiniging sociaal domein is conform de voorjaarsnota 2023 verwerkt in de begroting, waardoor er in 2026 lagere lasten zijn begroot.	-4.100	S
Bij de voorjaarsnota 2025 zijn middelen opgenomen voor het knelpunt jeugd. De taakstelling uit de voorjaarsnota 2023 wordt niet gerealiseerd en er zijn extra middelen benodigd. Dit resulteert in een hoger lastenbudget voor 2026 ten opzichte van 2025.	3.047	S
De loon- en prijscompensatie leidt tot een hoger lastenbudget vanaf 2026.	3.582	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen onttrekkingen die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 9 %, 2027 9%, 2028 9% en voor 2029 9%

Het aanbod van passende aanvullende ondersteuning is vastgelegd in meerdere, meerjarige overeenkomsten. Deze kunnen niet ongelimiteerd worden aangepast. De opgenomen percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs gevraagd kan worden van aanbieders.

NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Bijvoorbeeld: verlagen van het budget voor basiszorg, zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 6: Veilig opgroeien

Kinderen groeien zo veilig mogelijk op. Onveiligheid in gezinnen wordt vroegtijdig herkend, er wordt tijdig passende hulp ingezet die nodig is om de onveiligheid te verminderen.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Jeugd 'samen opgroeien, samen opvoeden' 2025-2034	2024	Beleidsnota Jeugd met de opgaven: belang van kinderen voorop, sterke pedagogische basis, sterke pedagogische basis, kansrijke start, aansluiting onderwijs-jeugdhulp, collectief werken, jeugdhulp in de buurt, wel thuis en als je 18 wordt.
Raadsbrief Geactualiseerde Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling	2021	De wijze waarop de 26 samenwerkende gemeenten in de regio Utrecht en hun maatschappelijke partners samenwerken aan zorg en veiligheid voor mensen die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling.

Effectindicatoren
Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel was in 2023 en 2024 0,8% (bron: CBS, cijfers over een heel jaar, cijfer 2024 is voorlopig cijfer). Het percentage jongeren tussen de 12 en 23 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel was in 2023 en 2024 0,3% (bron: CBS, cijfers over een heel jaar, cijfer 2024 is voorlopig cijfer). Dit is lager dan het landelijk gemiddelde. Sinds 2025 hebben we ingezet op sterke lokale teams waardoor de afgelopen jaren het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen is afgenomen. We verwachten dat het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen de komende jaren licht kan gaan dalen vanwege de versterking van de buurtteams, de inzet voor kind- en gezinsbescherming in Overvecht en Leidsche Rijn en de inzet op scheiden.

We verwachten dat het aantal jeugdreclasseringsmaatregelen mogelijk licht stijgt tot het niveau van 2021 (0,4%). De inzet op ‘Grenzen stellen, perspectief bieden’ heeft mogelijk een dempend effect op deze stijging.

Het uitblijven van landelijke wetgeving maakt dat we de expertiseteams veiligheid Utrecht nog niet kunnen uitbreiden naar alle wijken en daarmee kan er niet op gezinsniveau gemonitord worden. Er zijn daarom geen zinvolle cijfers over het aantal Utrechtse gezinnen dat in het kalenderjaar in beeld is bij de expertiseteams Veiligheid.

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Wel Thuis: De partij(en) die de aanbesteding Jeugdbescherming Jeugdreclassering en Veilig Thuis hebben gegund gekregen, voeren deze taken uit volgens de nieuwe opdracht vanaf 1 januari 2026. Met als doel veiligheid voor Utrechtse gezinnen en kinderen zetten we met de nieuwe opdracht in op beschikbaarheid van Veilig Thuis en GI's en samenwerking tussen de partners in het stelsel. Onderdeel daarvan is het voorkomen van de toestroom van complexe scheidingen in de jeugdbescherming.

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Wel Thuis: we blijven investeren in de samenwerking tussen de Gecertificeerde Instellingen en andere jeugdpartners, onder andere voor een zo snel en soepel mogelijke toeleiding naar passende jeugdhulp binnen de regio.
- Wel thuis: landelijke besluitvorming rond het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming bepaalt op welke manier wij verder kunnen: nieuwe wetgeving maakt de vorming van een regionaal veiligheidsteam mogelijk. In Utrecht willen we, ongeacht het besluit van het Rijk, de lessen vanuit de proeftuin in de wijken Leidsche Rijn en Overvecht benutten voor een vervolg breder in de stad. Ook zonder nieuwe wetgeving kunnen we de verbinding op wijkniveau verstevigen tussen de buurtteams, Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en omliggende partijen in het sociale domein (zoals vrouwenopvang, GGZ en bestaanszekerheid).
- Wel thuis: we werken met de Raad voor de Kinderbescherming en de Rechtbank samen aan het Uniform (Jeugd)hulpaanbod (UHA) bij complexe scheidingen, een samenwerking in de keten van jeugdhulp en rechtspraak.
- Wel thuis: bovenstaande activiteiten voeren we uit in samenhang en afstemming met programma Passende Ondersteuning en opvang, beschreven in de doelstellingen Passende basiszorg en Passende 24 uurszorg en-verblijf (vrouwenopvang, versterking Centrum Seksueel Geweld en Veilig Thuis).

Financiën Veilig opgroeien

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.204	0	0	0	0	0
Lasten	14.471	16.250	14.529	14.531	14.535	14.535
Saldo Baten en Lasten	**-13.267**	**-16.250**	**-14.529**	**-14.531**	**-14.535**	**-14.535**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-13.267**	**-16.250**	**-14.529**	**-14.531**	**-14.535**	**-14.535**

x €1.000

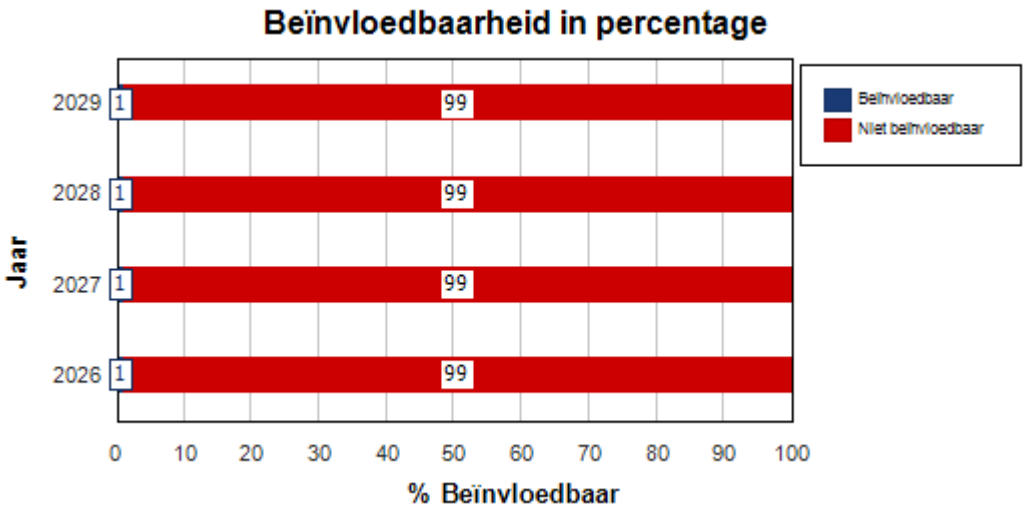
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Niet van toepassing		
Lasten		
De loon- en prijscompensatie leidt tot een hoger lastenbudget vanaf 2026.	516	S
De hervormingsbezuiniging sociaal domein is conform de voorjaarsnota 2023 verwerkt in de begroting, waardoor er in 2026 lagere lasten zijn begroot.	-1.106	S
Doorschuiven van de proeftuin (POK) middelen vanuit 2024 naar 2025	-1.122	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 1 %, 2027 1%, 2028 1% en voor 2029 1%

Het aanbod van aanvullende zorg gericht op Jeugdbescherming en -reclassering is zeer beperkt beïnvloedbaar. Verwijzingen naar deze vormen van Jeugdhulp liggen vaak buiten de invloedsfeer van de gemeente (bijvoorbeeld via de kinderrechter) en de tarieven voor Jeugdbescherming zijn landelijk vastgesteld. Het grootste deel is dus wettelijk vastgelegd.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
We zien nog steeds dat de financiële bijdrage vanuit het Rijk voor onderwijshuisvesting –door stijgende marktprijzen, duurzaamheidseisen en netcongestie –ontoereikend is. Door druk op de beschikbare ruimte wordt het duurder en ingewikkelder om nieuwe schoolgebouwen en kinderopvang in te passen.	• We lobbyen samen met de G4-steden en/of VNG voor een betere vergoeding voor onderwijshuisvesting. • Indien noodzakelijk stellen we het ambitieniveau van de projecten bij. • We bouwen zo efficiënt en slim mogelijk en zoeken naar mogelijkheden om gebouwen buiten schooltijden te blijven gebruiken en functies in een gebouw te combineren. Zo benutten we de schaarse ruimte optimaal en realiseren we meer binnen de financiële kaders. • In de beleidsnota onderwijshuisvesting zijn de ambities bijgesteld op basis van de financiële ruimte. Naast de wettelijke eisen voldoen we alleen aan Utrecht Standaard Toegankelijk (UST), frisse scholen klasse B en energieneutraal bouwen (ENG).
Door krapte op de arbeidsmarkt staat de personele capaciteit bij ons en onze partners (in preventie, jeugdhulp en jeugdbescherming, onderwijs en kinderopvang) nog steeds onder druk. Dit kan leiden tot: • Langere wachttijden waardoor jeugdigen en gezinnen niet tijdig de juiste hulp en ondersteuning kunnen krijgen. • Toenemende druk op het (speciaal) onderwijs waardoor het moeilijker is om alle kinderen tijdig passend onderwijs te bieden. • Hogere werkdruk voor professionals, met risico op uitval of vertrek uit de sector. • Hogere kosten voor aanbieders specialistische jeugdhulp en onderwijs als gevolg van inhuur van zzp-ers. • Vermindering van de kwaliteit van jeugdhulp en onderwijs.	• We zetten samen met onze partners in op werving en behoud van professionals en verkennen hoe professionals flexibeler kunnen worden ingezet op basis van vaardigheden/vakbekwaamheid. • Met de aanpak 'Utrecht Leert!' spannen we ons in voor voldoende leraren. In 2025-2026 zetten we actief in op een gezamenlijke werving, op samenwerking tussen de pabo's en speciaal onderwijs bij het opleiden en door actief personeel toe te leiden naar scholen waar zij van de grootste waarde zijn. • Ook zetten onze partners meer in op groepsgerichte vormen van ondersteuning en e-health voor jeugdigen en gezinnen met een hulpvraag. • Er is een voorrangsregeling op sociale- en midden huur van woonruimte voor onderwijs- en zorgpersoneel gerealiseerd. Daarnaast werken we aan een nieuw onderwijs-parkeerproduct voor onderwijspersoneel vanaf het nieuwe (school)jaar. Tot die tijd kunnen scholen gedeeltelijk restitutie aanvragen voor parkeervergunningen.

Strategische programmarisico's	Maatregel
De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel om de kwaliteit, toegankelijkheid en beschikbaarheid van jeugdhulp te verbeteren. Aanname binnen de Hervormingsagenda Jeugd is dat hierdoor een besparing kan worden gerealiseerd binnen de jeugdhulp, die verwerkt is in een taakstelling voor gemeenten. Aangezien de gemeente Utrecht al vanaf de transitie van het sociaal domein in 2015 heeft ingezet op de transformatie van de jeugdhulp, is het besparingspotentieel van de Hervormingsagenda Jeugd beperkt. Wij voeren een groot deel van de Hervormingsagenda Jeugd al uit. In de vastgestelde beleidsnota Jeugd staan scherpere keuzes om de taakstelling te realiseren. Deze taakstelling hebben we meerjarig verwerkt binnen de programmabegroting Jeugd op de programmadoelstelling Aanvullende jeugdhulp. We zien dat het lukt om de groei van aanvullende hulp af te buigen, maar ook dat de ingeboekte taakstelling niet volledig is te realiseren. Daarom hebben we bij de voorjaarsnota 2025 een knelpunt gepresenteerd voor jeugd, waarbij we uit zijn gegaan van een minimale raming (die geen rekening houdt met onder andere volumegroei). Het risico blijft daarom bestaan dat we niet binnen het financiële kader blijven.	• We blijven inzetten op versterken van de pedagogische basis, collectief en groepsgericht werken en de inzet van E-health en digitalisering om zo beroep op jeugdhulp te verminderen en beschikbaar te houden voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben. • We blijven met onze partners de kwaliteit, beschikbaarheid en bereik van de jeugdhulp monitoren, om waar mogelijk tijdig te kunnen bijsturen. • We blijven samen met de G4-steden en VNG inzetten op reële compensatie van middelen cf. het advies Groeipijn (Van Ark), met indien nodig een juridische procedure tegen het Rijk.
Het lukt onvoldoende om de grondoorzaken van de vraag naar jeugdhulp (gelegen in volwassenenzorg, bestaanszekerheid op gebied van inkomen/ financiën en wonen) aan te pakken, waardoor er toenemende vraag naar jeugdhulp blijft en wachtlijsten groeien. De druk op het (speciaal) onderwijs neemt hiermee ook toe.	• We blijven inzetten op het bevorderen van de integrale samenwerking van Jeugd en andere domeinen zoals wonen, W&I, volwassen-GGz. • We blijven, samen met de VNG, inzetten op inhoudelijke opvolging van het advies Groeipijn (Van Ark), dat ook het Rijk oproept om verantwoordelijkheid te nemen in de aanpak van grondoorzaken. • We blijven sturen op de kerntaken van onze jeugdhulppartners en stimuleren partners om eerder/meer appel te doen op ondersteuning vanuit aanpalende terreinen voor het aanpakken van grondoorzaken.
Als gemeente hebben we beperkt invloed op wat ouders en andere inwoners voor elkaar doen en wat de maatschappelijke norm is voor 'normaal'. Daarom lukt het mogelijk niet om voldoende de	• We betrekken ouders en jongeren meer bij de ondersteuning die zij krijgen, door aan te sluiten bij wat zij zelf met hulp van hun netwerk en omgeving kunnen

Strategische programmarisico's	Maatregel
beweging naar voren en de cultuuromslag naar normaliseren te maken. Jeugdigen en gezinnen die steun nodig hebben, kunnen dit onvoldoende in hun eigen netwerk en omgeving organiseren, waardoor ze vaker een beroep doen op professionele hulp en de schaarste in de zorg toeneemt.	doen en dat te faciliteren. Dit betekent ook dat we vanuit de gemeente zichtbaar aanwezig zijn in de wijk en weten wat er speelt in wijken/buurten. • We kijken scherper naar de grenzen van de Jeugdwet die beroep doet op de eigen kracht van ouders, hun netwerk en de omgeving. • We versterken de gemeenschapskracht door ouders actief te stimuleren elkaar te ontmoeten, contacten op te doen, elkaar te helpen en hun vragen te stellen aan de professionals in de wijk. Daarbij is aandacht voor de specifieke behoeften van de wijk/buurt.
Bij de meicirculaire 2025 gemeentefonds is het invoeren van een eigen bijdrage (EB) opgenomen voor jeugdzorg per 1 januari 2028. De maatregel moet jaarlijks landelijk € 260 miljoen opleveren. Voor de gemeente Utrecht betreft dit een bedrag van 4,4 miljoen euro vanaf 2028. Dit bedrag is verwerkt in de gemeentelijke begroting. Inhoudelijk vinden wij een EB niet wenselijk. Het opleggen van een EB kan ertoe leiden dat kinderen en gezinnen (in een kwetsbare situatie) jeugdhulp nodig hebben, maar niet krijgen waardoor problematiek verergert met hogere (maatschappelijke) kosten. Gezien de weerstand in het veld is het overigens onzeker of deze EB-regeling daadwerkelijk zal worden ingevoerd. Met de val van het kabinet is dit nog onzekerder geworden. Bovendien is het ook onzeker wat de daadwerkelijke omvang van de EB gaat zijn wanneer de regeling wordt ingevoerd. Lagere of geen opbrengsten eigen bijdrage zal leiden tot een gemeentebrede heroverweging, omdat de hogere lasten zijn ingezet voor eht gemeentebrede financiële beeld.	• We lobbyen met de G4-steden en VNG dat deze eigen bijdrage regeling niet wordt doorgevoerd, want deze regeling leidt tot een onwenselijke drempel voor kinderen en gezinnen die jeugdhulp nodig hebben. • We lobbyen richting Rijk dat wanneer deze EB maatregel niet wordt ingevoerd, gemeentes hiervoor worden gecompenseerd.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2026 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026; vanaf 2027 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Investeringen programma Kansrijk opgroeien

x €1.000

Kansrijk opgroeien	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	235.027	67.802	0	14.854	0
Uitbreidingsinvesteringen A	348.801	85.923	27.976	55.564	26.746
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**583.828**	**153.725**	**27.976**	**70.418**	**26.476**

Doelstelling Onderwijshuisvesting

x €1.000

Doelstelling Onderwijshuisvesting	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	235.027	67.802	0	14.854	0
Uitbreidingsinvesteringen	348.802	85.923	27.976	55.564	26.746
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**583.829**	**153.725**	**27.976**	**70.418**	**26.476**

Toelichting doelstelling Onderwijshuisvesting

Bij deze programmabegroting vragen wij autorisatie voor de investeringsprojecten die, conform het MPOHV 2025, in 2026 starten. Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 67,802 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen en 85,923 miljoen euro voor uitbreidingsinvesteringen.

Voor het deel vervangingsinvesteringen heeft 26,885 miljoen euro betrekking op primair onderwijs en 40,917 miljoen euro op voortgezet onderwijs. Binnen uitbreidingsinvesteringen A heeft 35,743 miljoen euro betrekking op primair onderwijs en 50,180 miljoen euro op voortgezet onderwijs. Voor een toelichting op de betreffende investeringsprojecten verwijzen wij u naar het Meerjarenprogramma Onderwijshuisvesting (MPOHV) 2025.

Verbonden partijen

Dit programma heeft geen Verbonden partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
Alle kinderen en jongeren doorlopen hun eigen unieke pad naar kansrijke deelname aan de samenleving					
Bibliotheek Utrecht	De Bibliotheek Utrecht laagdrempelig bereikbaar, toegankelijk en aantrekkelijk houden	18.182	18.463	0	18.463
Brede Talentontwikkeling PO	Combinatiefuncties onderwijs, activiteiten brede talentontwikkeling en programma Brede Scholen	1.661	1.729	0	0
Brede Talentontwikkeling VO	Activiteiten voor brede talentontwikkeling in het voortgezet onderwijs.	1.369	1.418	1.418	0
Cultuureducatie (onderwijs)	Kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs in contact brengen met een breed aanbod van kunst en cultuur in en rondom de school. De scholen stimuleren om planmatig hun onderwijs cultuureducatie vorm te geven.	2.119	2.206	2.206	0
Groenblauwe schoolpleinen basisscholen	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	435	435	0	0
Groenblauwe schoolpleinen basisscholen in gebieden met een lage SES score	Het stimuleren van de aanleg van groene, gezonde, uitdagende en klimaatbestendige schoolpleinen	315	315	0	0
Het bieden van passende ondersteuning	Het bieden van passende ondersteuning	1.350	1.573	0	0
Het stimuleren van deelname aan de voorschool	Het stimuleren van deelname aan de voorschool	88	552	0	0
Het stimuleren van deelname aan de vroegschool	Het stimuleren van deelname aan de vroegschool	300	300	0	0
Honours trajectum Utrecht HTU	De subsidie heeft als doel het borgen van activiteiten voor hogere taalprestaties en bredere maatschappelijke ontwikkeling in het onderwijsaanbod. Voor leerlingen met een taalachterstand en talentvolle leerlingen.	31	32	0	0
Kinderopvang plus	Kinderopvang plus	1.000	1.041	0	0

Nieuwkomersonderwijs PO	Binnen de expertiseschool Taalschool Utrecht (PO) geven docenten trauma- en cultuursensitief onderwijs met een focus op het leren van de NL-taal. Deze scholen verzorgen opvang en doorstroom naar het regulier of speciaal onderwijs	640	840	640	0
Nieuwkomersonderwijs VO	Nieuwkomersonderwijs VO: Binnen de expertiseschool ISK Ithaka (VO) geven docenten trauma- en cultuursensitief onderwijs met een focus op het leren van de NL -taal. De scholen verzorgen opvang en doorstroom naar het regulier of speciaal onderwijs.	107	112	112	0
NPOnderwijs	Nationaal Programma Onderwijs	251	0	0	0
Ondersteunend personeel primair onderwijs (voorheen conciërges)	Verlaging werkdruk leraren	414	431	431	0
Ondersteuning overgang VE-PO	Coördinatie van het onderdeel 0-4 jaar binnen zorgplatform en bieden van ambulante begeleiding gericht op een vloeiende overgang van kinderen van voorschoolse voorziening naar het primair (speciaal) onderwijs	588	609	609	0
Onderwijs ondersteunende activiteiten	Onderwijs ondersteunende activiteiten.	131	136	0	0
Onderwijsimpuls voor toekomstbestendig onderwijs	Het geven van een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs en het stimuleren van onderwijsinnovatie in Utrecht	1.149	662	617	45
OPDC Utrecht (voorheen School) [kopie]	Voorziening waar overbelaste jongeren met meervoudige problematiek die dreigen uit te vallen op school worden versterkt in hun gedragsrepertoire en duurzaam teruggeleid naar de school van herkomst, of doorgeleid naar een andere passende school, of na	722	752	752	0
Overgang PO naar VO	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Schoolloopbaan 12-23.	235	264	264	0
Professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool	Het bevorderen van professionalisering en kennisdeling tussen de voorschool en de basisschool	9	97	0	0
Regionaal programma doorstroompuntregio	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	0	2.200	0	0
Spelinloop 0-2,5 jaar	Spelinloop 0-2,5 jaar	0	73	0	0

Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5- 4 jaar	Stimuleren van (voor)lezen in de voorschool en thuis 2,5-4 jaar	103	262	0	0
Stimuleren van (voor)lezen tot 2,5 jaar	Stimuleren van (voor)lezen tot 2,5 jaar	13	98	0	0
Taal- en leesstimulering 0-8 jaar	Taal- en leesstimulering 0-8 jaar	0	347	0	0
Uitvoering Voorschoolse Educatie	De startpositie van jonge kinderen verbeteren die het risico lopen op een achterstand in (taal)ontwikkeling door middel van o.a. Voorschoolse Educatie.	12.802	13.500	0	0
Utrecht Leert!	Activiteiten die bijdragen aan de doelstellingen van het plan van aanpak voor het terugdringen van het lerarentekort, Utrecht Leert!	1.033	1.075	0	0
Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA)	Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om jaarlijks te overleggen met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en de inschrijving en toelat	633	401	0	0
Verbindingsgroepen	Verbindingsgroepen	327	300	0	0
Versterken van taal	Het realiseren van de beoogde effecten conform Goed onderwijs voor elk kind, binnen het thema Cognitie 0-12. Dit door middel van de inzet van Vroegschoolse educatie, Professionalisering van professionals op de vroegschool, Ouderbetrokkenheid op de vr	3.800	3.852	3.852	0
Vrij leesuur	Stimuleren van vrij lezen op de basisschool.	30	30	0	0
VSV Regionaal	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	880	0	0	0
VSV stad inclusief loopbaanoriëntatie PO-VO en overgang VO-MBO	Schoolverzuim en -uitval terugdringen waardoor leerlingen de kans krijgen hun schoolloopbaan zo soepel mogelijk te doorlopen en daarmee het perspectief op het behalen van een startkwalificatie vergroten.	335	349	343	0
Waardering voor Vakmanschap	Waardering voor Vakmanschap	175	175	0	0
Wegnemen financiële drempels ; solidariteitsfonds	Kinderen in het funderend onderwijs tussen 4 en 18 jaar die vanwege de financiële thuissituatie in mindere mate mee kunnen doen op en rond school, worden ondersteund om hun participatiemogelijkheden te vergroten. Het in stand houden van een gezamenli	75	75	0	0
Totaal 1		51.302	54.704	11.244	18.508

Kinderen, jongeren, ouders en opvoeders zijn veerkrachtig					
Ambulant jongerenwerk	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	4.588	4.776	0	4.776
De Stem van Utrecht	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	109	100	109	0
Informele zorg (Jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het ondersteunen van inwoners in een kwetsbare situatie waardoor zij zelfredzamer worden of beter kunnen meedoen.	80	83	0	0
Jongeren, relaties en seksualiteit	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving.	483	493	0	0
Kinder- en jongerenwerk MO	Activeren van jeugdigen en bieden van mogelijkheden tot optimale ontwikkeling	327	350	350	0
Sociale prestatie en dagondersteuning (jeugd)	Het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare Utrechters en het vergroten van hun zingeving. Deze voorzieningen dragen bij aan de bestrijding van sociaal isolement, verbetering van de (geestelijke) gezondheid en de toename van maats. prestaties	310	323	323	0
Taal en digitale vaardigheden (jeugd) - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Het verbeteren van het taalniveau. Deze doelstelling staat wel in de workflow, maar staat niet in het overzicht Programmabegroting 2026	68	71	0	0
Totaal 3		5.965	6.196	782	4.776
De buurtteams jeugd en gezin ondersteunen jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben, zodat zij gezond en veilig kunnen opgroeien					
Jeugdhulp	Trajectmanagement, woonbegeleiding, onderwijshulpverlening en intensieve hulp bij opgroeiproblemen voor jongeren	397	413	413	0
Totaal 4		397	413	413	0
Aanbieders van specialistische jeugdhulp bieden specialistische zorg en ondersteuning dichtbij en op maat, zodat jeugdigen gezond, veilig en zoveel mogelijk in een gezin kunnen opgroeien					
Basiszorg daklozen Regio Utrecht	Hulp en begeleiding aan dak- en thuisloze jongeren	4.314	3.587	0	3.264
Versneld Vernieuwen & Kansrijke start	Tegengaan en/of verzachten van de negatieve sociale effecten van Corona en de coronamaatregelen op inwoners en het ondersteunen van hen die daardoor extra zorg en ondersteuning nodig hebben.	1.100	0	0	0

Totaal	5		5.414	3.587	0	3.264
Jeugdbescherming ondersteunt gezinnen als veilig opgroeien en ontwikkelen van jeugdigen wordt bedreigd en vrijwillige hulpverlening niet toereikend is						
Veilig thuis, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering		Uitvoering van Veilig Thuis voor 18- (jeugd) en (preventieve) jeugdreclassering en jeugdbescherming	14.684	15.286	0	15.286
Totaal	6		14.684	15.286	0	15.286
	Totaal		**77.762**	**80.186**	**12.439**	**41.834**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Levendige en gezonde stad

Programma overzicht

We zorgen voor voorzieningen die de levendigheid en gezondheid in de stad bevorderen.

Portefeuillehouder(s): Eva Oosters, Linda Voortman, Eelco Eerenberg, Dennis de Vries, Rachel Streefland

Financiën programma

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	92.474	95.740	66.547	64.744	62.051	62.104
Lasten	281.234	291.257	261.738	257.089	256.125	257.164
Saldo Baten en Lasten	**-188.760**	**-195.516**	**-195.191**	**-192.345**	**-194.074**	**-195.060**
Onttrekking reserves	107.708	4.871	605	309	2.500	0
Toevoeging reserves	24.046	4.507	4.250	4.250	4.250	4.901
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**83.662**	**364**	**-3.645**	**-3.941**	**-1.750**	**-4.901**
Totaal	**-105.098**	**-195.153**	**-198.836**	**-196.286**	**-195.824**	**-199.961**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026

De baten in dit programma zijn 66,547 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Opbrengsten huur, servicekosten, pacht en leges (36,809 miljoen euro)
- Ontvangen subsidies en baten van Rijk, overige overheden en Europese Unie (16,071 miljoen euro)
- Opbrengsten sportaccommodaties (11,2 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 261,738 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Verstrekte subsidies en inkoopopdrachten aan maatschappelijke en culturele partners (114,629 miljoen euro)
- Personele lasten (62,142 miljoen euro)
- Kapitaallasten (46,928 miljoen euro)
- Interne opbrengsten m.n. verhuur en servicekosten vastgoed (opbrengst: -41,913 miljoen euro)
- Exploitatielasten o.a. belastingen, onderhoud, verzekeringen, gas, water, licht, huur (65,367 miljoen euro)
- Ontwikkeling culturele voorziening Leidsche Rijn (2,7 miljoen euro)
- Aanvullende dotatie onderhoudsvoorzieningen sport en vastgoed (2,510 miljoen euro)
- Gemeenschappelijke regeling (2,391 miljoen euro)

De mutaties reserves zijn 3,645 miljoen euro. Deze hebben betrekking op:

- Storting in reserves vastgoed t.b.v. leegstand en calamiteiten (2,015 miljoen euro)
- Storting in reserve t.b.v. onderhoud stadskantoor (2,235 miljoen euro)
- Onttrekking aan reserves Sport (0,605 miljoen euro)

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen

In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

x € 1.000

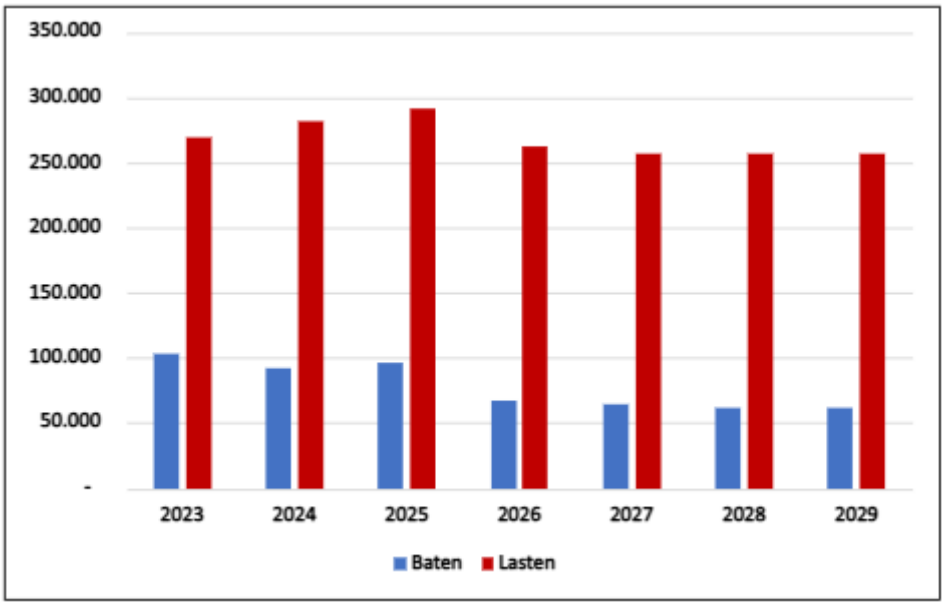
Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	0	337	615	615	928	928
Bezuiniging gezondheidsadvies en –beleid, gezondheidsonderzoek en efficiency	0	490	518	518	518	518
Sturing in balans: van ontwikkel- naar realisatiekracht Maatschappelijke Ontwikkeling*	0	585	700	700	700	700
Slim ruimtegebruik van panden in de stad (onderdeel van dienstverleningsconcept)	0	263	710	710	843	843
Betaalbaarheid maatschappelijke voorzieningen	0	52	52	52	52	52
Versoberen wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	0	205	154	103	103	103
Commerciële verhuur	-10	470	970	1.470	1.500	1.500
Private financiering Culturele zaken	38	85	136	175	175	175
Expertise inzetten voor subsidies VGU en Stadsbedrijven	-100	70	93	116	139	139
Totaal	**-72**	**2.557**	**3.948**	**4.459**	**4.958**	**4.958**

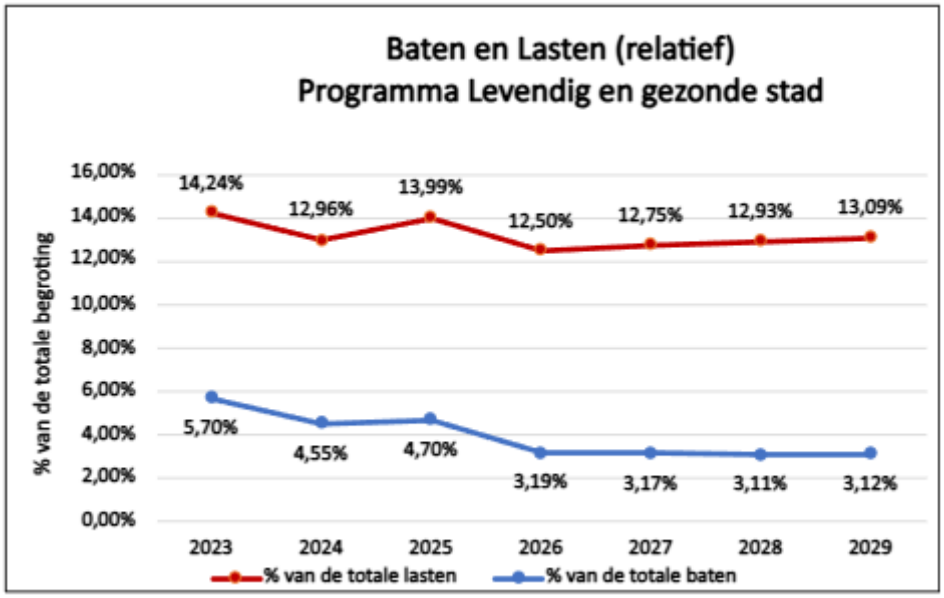
* Financieel is deze maatregel verwerkt in het programma Algemene middelen (decentrale overhead). Bij een volgende begrotingswijziging wordt dit gecorrigeerd.

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

De daling van zowel baten en lasten in 2026 ten opzichte van 2025 komt voor een groot deel doordat de rijksmiddelen voor het programma Oekraïne niet zijn begroot voor 2026, omdat ten tijde van het opstellen van de programmabegroting er nog onduidelijkheid was over de omvang hiervan.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Nieuwkomers

Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Utrecht Onderdak	2024	Utrechts kader voor de invulling van maatschappelijke opvang.
Thuis in Utrecht	2021	Nota van uitgangspunten Inburgering.
Kaders nieuwe grootschalige opvanglocaties asielopvang Utrecht	2020	Uitgangspunten en randvoorwaarden voor realiseren van nieuwe locaties voor asielopvang in Utrecht met Plan Einstein.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% van mensen die inburgeren dat “een gevoel van erbij te horen” ervaart in hun buurt en in Utrecht.	Gezinsmigranten 65%/ Asielstatushouders 53%	Gezinsmigranten 61%/ Asielstatushouders 50%	Gezinsmigranten >61%/ Asielstatushouders >50%	Gezinsmigranten >61%/ Asielstatushouders >50%	Gezinsmigranten >61%/ Asielstatushouders >50%	Gezinsmigranten >61%/ Asielstatushouders >50%
% van mensen die inburgeren dat werkt, opleiding volgt, of meedoet door vrijwilligerswerk.	24%	24%	30%	50%	60%	70%
% mensen dat niet meer inburgerings plichtig is (per cohort).	Verwacht in Q1 2026	-	-	-	-	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing

Activiteiten die we niet meer doen

- De pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening wordt niet voortgezet omdat het Rijk de samenwerking en financiering heeft opgezegd.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven, in lijn met motie 310 bij de landelijke overheid pleiten voor een humaan asielbeleid. Met gemeenten en de VNG zetten we ons in voor het behouden van de Spreidingswet, van kwalitatief goede asielopvang en de voorrangsregeling voor statushouders op sociale huurwoningen en behoud van de taakstelling van gemeenten. We werken in lijn met motie 400 -zover mogelijk- niet mee aan maatregelen die tot dakloosheid of strafbaarstelling leiden.
- Binnen de Utrechtse Voorziening voor ongedocumenteerde mensen (UVom)- voorheen Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV)- werken we aan opvang, begeleiding en activering gericht op het realiseren van duurzame toekomstperspectieven. We komen op voor de belangen van ongedocumenteerde mensen en bewaken de humanitaire ondergrens. Wij blijven het Rijk aanspreken op hun verantwoordelijkheid.
- We geven verdere invulling aan de meerjarige afspraken met het Centraal Orgaan Asielopvang (COA), onder andere over de inzet van Plan Einstein stadsbreed.
- We zetten de verkenning naar het realiseren van duurzame en kwalitatief goede asielopvanglocaties voort binnen de kaders van de Spreidingswet en gemeentelijk beleid. Deze plekken dienen ter vervanging van veel van de huidige tijdelijke plekken.
- We zoeken naar meer opvangplekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV), zowel voor COA als voor Nidos. Zo zorgen we ervoor dat een AMV-er vaker in Utrecht kan blijven als hij van een COA locatie naar een Nidos-locatie verhuist. Op deze manier werken we ook aan een doorgaande lijn in het onderwijs.
- We zetten activiteiten en cursussen Plan Einstein op diverse asiellocaties (permanente-, tijdelijk- en noodopvang) voort en blijven inzetten op toeleiding naar werk en op jongvolwassenen.
- We werken met de partners aan het realiseren van een Gezond pedagogisch klimaat voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen die worden opgevangen door het COA.
- We bereiden de matching van statushouders aan beschikbare woningen voor en dragen zo bij aan het realiseren van de huisvestingstaakstelling. Ook willen we tussenvormen (tussen opvang en huisvesting in) starten. Hier kunnen statushouders tijdelijk wonen, onder andere in afwachting van hun gezinshereniging, .
- Opvang dakloze EU-arbeidsmigranten met grote kwetsbaarheid gaat door binnen de financiële kaders en met tijdelijke Rijksmiddelen van VWS. Deze wordt voortgezet in de context van de gecoördineerde aanpak arbeidsmigranten (zie hiervoor het programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid).
- We verzorgen opvang en begeleiding bij koud weer vanuit een duurzame locatie (Koud weer regeling)
- We voeren de Wet inburgering 2021 uit en werken al lerende aan een goed werkend inburgeringsstelsel in Utrecht. In 2026 doen we een voorstel voor definitieve inrichting van de aanpak inburgering vanaf 2027 binnen de kaders van het uitvoeringsbudget van het Rijk.
- We realiseren opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen en zorgen voor sociaal beheer op deze plekken. We ondersteunen Oekraïense vluchtelingen in de toegang tot stedelijke voorzieningen zoals (huisarts)zorg en onderwijs.
- We zetten in op verbetering van de participatie en zelfredzaamheid van Oekraïense vluchtelingen, waarbij het accent meer komt te liggen op ontwikkeling van de Nederlandse

taal, duurzaam en passend werk en de weg vinden in de Nederlandse cultuur en maatschappij.

Financiën Nieuwkomers

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	34.664	34.271	4.682	4.682	1.466	1.466
Lasten	46.720	46.044	15.664	18.080	15.054	13.878
Saldo Baten en Lasten	**-12.056**	**-11.773**	**-10.982**	**-13.398**	**-13.588**	**-12.412**
Onttrekking reserves	3.442	838	0	0	0	0
Toevoeging reserves	1.061	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2.380**	**838**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-9.676**	**-10.935**	**-10.982**	**-13.398**	**-13.588**	**-12.412**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Verwachte inkomsten vanuit het Rijk voor LVV in 2026.	1.138	I
Voor het programma Oekraïne zijn nog geen baten zijn begroot omdat de verlenging van de bekostigingsregeling, en met name de normvergoeding, bij het opstellen van de programmabegroting 2026 nog onzeker zijn. De verwachting is dat we in 2026 circa 25,1 miljoen euro aan baten ontvangen. Dit is lager dan in de begroting 2025 en komt met name door een lagere normvergoeding.	-30.727	I
Lasten		
Bij de voorjaarsnota 2025 zijn er voor de periode 2025 t/m 2027 extra lasten aan de begroting toegevoegd voor de uitvoering van de Inburgeringswet. Dit betreft de toename van 2026 t.o.v. 2025.	910	I
De kostentoerekening is herzien waardoor er lastenbudget is verschoven naar dit product.	1.662	S
Incidenteel budget 2025 voor LVV (amendement VJN 2024) vervalt.	-1250	I
Middelen voorjaarsnota 2025 LVV (200K), EU-arbeidsmigranten (185K), Tussenvormen statushouders (80K).	465	I
In de 2e bestuursrapportage 2024 zijn er incidentele middelen overgeheveld naar 2025 voor Asiel en Huisvesting. Dit budget vervalt in 2026.	-1.000	I
Ontvangen Rijksmiddelen vanuit circulaires vervallen.	-406	I
Zie toelichting baten en tevens vervallen incidentele rijksmiddelen die naar 2025 waren overgeheveld. Verwachting is dat we in 2026 circa 25,1 miljoen euro aan lasten kunnen begroten, wat lager is dan de begroting 2025. Voor 2026 zijn er ook lagere verwachte kosten omdat de we zoveel mogelijk de bestaande opvanglocaties willen verlengen. Aangezien er minder nieuwe opvanglocaties hoeven te worden getransformeerd, zijn er minder verbouwingskosten en kosten voor inrichting en inventaris. De kosten voor locatiebegeleiding en beveiliging nemen af doordat	-31.159	I

x €1.000

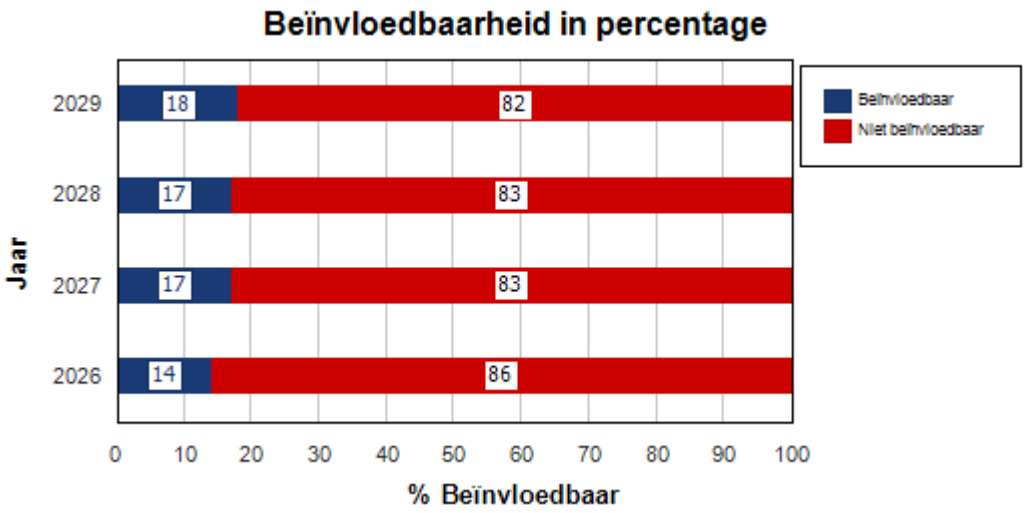
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
met de sociaal beheerders de benodigde inzet van deze diensten wordt gemonitord.		

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Onttrekking van reserve in 2024 als gevolg van middelen die vanuit circulaires zijn toegewezen voor meerkosten Oekraïne, faciliteitenbesluit en spreidingswet.	-838	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 14%, 2027 17%, 2028 17% en voor 2029 18%

De lasten binnen deze doelstelling zijn beperkt beïnvloedbaar. Om het budget substantieel te verlagen is een redelijke opzegtermijn nodig, daarom is 2026 beperkt beïnvloedbaar.

Vreemdelingen: door de wet Inburgering 2021 is dit een wettelijke taak. De ambitie van Utrecht ligt hoger dan de wettelijke taak, maar niet veel. De beïnvloedbaarheid is daarmee beperkt.

Opvang: onder de Spreidingswet is dit een wettelijke taak, maar het is onzeker hoe de invulling en uitvoering daarvan zich ontwikkelt onder het nieuwe kabinet. De ambitie van Utrecht ligt ook hier hoger, bijvoorbeeld bij Plan Einstein, waar bewoners van AZC en buurt samen leven, leren en werken. Het loslaten van de ambities biedt financieel ruimte, met als consequentie dat vreemdelingen minder makkelijk meedoen in de samenleving. Dit kan verderop in de keten leiden tot hogere kosten in verband met werkloosheid en zorgbehoefte.

Doelstelling 2: Meedoen en voor elkaar zorgen

De verschillen in de mate van meedoen tussen (groepen) inwoners nemen af, inwoners zorgen meer voor elkaar en zijn meer betrokken in de buurt

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Wmo Samen Leven, Samen Zorgen	2024	Utrechts kader voor de Wmo 2024-2034.
Nota van Uitgangspunten Onderdelen van de Sociale basis en Basiszorg	2024	In de nota van uitgangspunten wordt voor de nieuwe uitvraag van o.a. de voorziening sociaal makelen en sociaal beheer het kader geschetst voor één of meerdere opdrachten. Hierbij zijn vijf generieke uitgangspunten geformuleerd, waaronder 'Gemeenschap centraal', 'Samenwerken in de wijk' en ‘Ongelijk investeren voor gelijke kansen'.
Beleidsnota Gezondheid: Samen gezondheidsverschillen verkleinen	2024	De beleidsnota gezondheid is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen met 30% in 2040. Het betreft integraal beleid en geeft ook invulling aan het initiatiefvoorstel ‘Ongelijk Investeren in Gelijke Kansen’.
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	2022	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken.
Agenda Utrecht voor iedereen toegankelijk	2020	In de visie beschrijven we 3 kansen om van Utrecht een stad te maken die werkelijk voor iedereen is.
Beleidskader Beheerde speeltuinen	2017	Het kader regelt het beheer en de exploitatie van de beheerde speeltuinen. Het doel van dit kader is de stimulering van de verzelfstandiging van de speeltuinen en het overdragen (op eigen tempo) van het beheer aan bewonersorganisaties, waar mogelijk.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners dat zorgt voor of hulp biedt aan buurtbewoners	19% (2023)	-	19%	-	20%	-
% inwoners dat een bijdrage levert aan meer contact in de buurt	14% (2023)	-	14%	-	15%	-
% inwoners dat wil zorgen voor of hulp wil bieden aan buurtbewoners, maar dat nu nog niet doet	32% (2023)	-	32%	-	32%	-

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% inwoners dat van familie / vrienden / buren / vrijwilligers (organisatie) hulp ontvangt.	15% (2023)	-	15%	-	16%	-
% inwoners met een beperking dat meedoet.	64% (2023)	-	64%	-	65%	-
% inwoners dat zich vrijwillig inzet.	39% (2023)	-	40%	-	42%	-
% inwoners dat meedoet.	82% (2023)	-	82%	-	83%	-

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Utrecht monitor: samenleven en meedoen en samenwerken met Utrechters

Activiteiten

Bij onderstaande activiteiten zijn de uitgangspunten van de Hervormingen Sociaal Domein een belangrijke leidraad. Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We publiceren de herziene subsidieregelingen in de gemeenschappelijke sociale basis voor meerjarige subsidies met startjaar 2027 en beoordelen de aanvragen voor activiteiten in de gemeenschappelijke sociale basis integraal langs de nieuwe criteria (gereed Q3 2026).
- We publiceren de herziene subsidieregeling De Stem van Utrechters met startjaar 2027 en beoordelen aanvragen voor het hoorbaar maken van het ongehoorde geluid (gereed Q3 2026).
- We onderzoeken samen met partners in de stad hoe we informatie over de sociale basis het beste beschikbaar kunnen maken voor inwoners — zowel digitaal als op toegankelijke plekken waar zij laagdrempelig kunnen binnenlopen met vragen (gereed Q4 2026).
- We onderzoeken hoe we vanaf 2027 kwetsbare inwoners beter kunnen bereiken en ondersteunen met informele netwerken en formele, onafhankelijke cliëntondersteuning (gereed Q4 2026).
- We ontwikkelen monitoring over de sporen heen (sociale basis, basiszorg, aanvullende zorg) en werken aan het inzichtelijk maken van de inzet en bereik in de (pedagogische) sociale basis (gereed 2027).
- We starten met het schrijven van een nieuw Uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen.

Activiteiten die we niet meer doen

- We stoppen met subsidieverlening vanuit het 2e aanvraagmoment van VIVE, in aanloop naar de nieuwe subsidieregelingen gemeenschappelijke sociale basis.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We ondersteunen en faciliteren vrijwillige inzet voor elkaar, we versterken gemeenschapskracht en faciliteren organisaties met een sterk netwerk in de leefwereld van kwetsbare inwoners via de subsidieregeling Vrijwillige inzet voor elkaar.
- We voeren het uitvoeringsprogramma ‘Zorgen voor elkaar’ uit, waarin acties beschreven staan op de thema's vrijwillige inzet, informele zorg en mantelzorg.
- We financieren de basisvoorziening ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgondersteuning.

- We versterken de kracht van de gemeenschap in Utrechtse buurten en wijken met de start van de opdracht 'Welzijnswerk in de Wijk' op 1 januari 2026. WijkWerkUtrecht bereikt met welzijnscoaches inwoners op allerlei plekken in de wijk en in buurten waar inwoners wat extra nodig hebben om mee te doen in de gemeenschap.
- We verbeteren de toegankelijkheid in de stad met de subsidieregeling Toegankelijkheid, reiken de Toegankelijkheidsprijs uit, werken samen met partners in de stad in het Stadsakkoord Toegankelijkheid en nodigen hiervoor nieuwe partners uit.
- We ondersteunen belangenbehartiging door organisaties met de subsidieregeling De Stem van Utrechters.
- We voeren de activiteiten in het Uitvoeringsplan Eenzaamheid 2023-2026 uit, samen met de netwerkpartners van Utrecht Omarmt. We focussen hierin op het versterken van kennisdeling over eenzaamheid, het versterken van het netwerk Utrecht Omarmt zodat partners nieuwe samenwerkingen kunnen aangaan en het agenderen van het thema eenzaamheid op middelbare scholen.
- We voeren het Uitvoeringsprogramma Ouderen uit.
- We financieren de sociaal raadslieden, die op een laagdrempelige manier inwoners ondersteunen met vragen op sociaal-juridisch gebied.
- We voeren het Uitvoeringsprogramma Basiseducatie Volwassenen 2023-2026 uit.
- We zijn partner in het programma Thuis in je wijk dat zich focust op mensen met een psychische kwetsbaarheid, niet-aangeboren hersenletsel, licht verstandelijke beperking en/of een verleden in dakloosheid.
- We ondersteunen en faciliteren de beheerde speeltuinen zodat kinderen gratis, gezond en veilig kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen en ontplooien.
- We stimuleren het proces van verzelfstandiging van de speeltuinen en versterken hiermee de gemeenschapskracht in de buurt. Dit gebeurt met aandacht voor maatwerk en eigen tempo.

Financiën Meedoen en voor elkaar zorgen

x €1.000

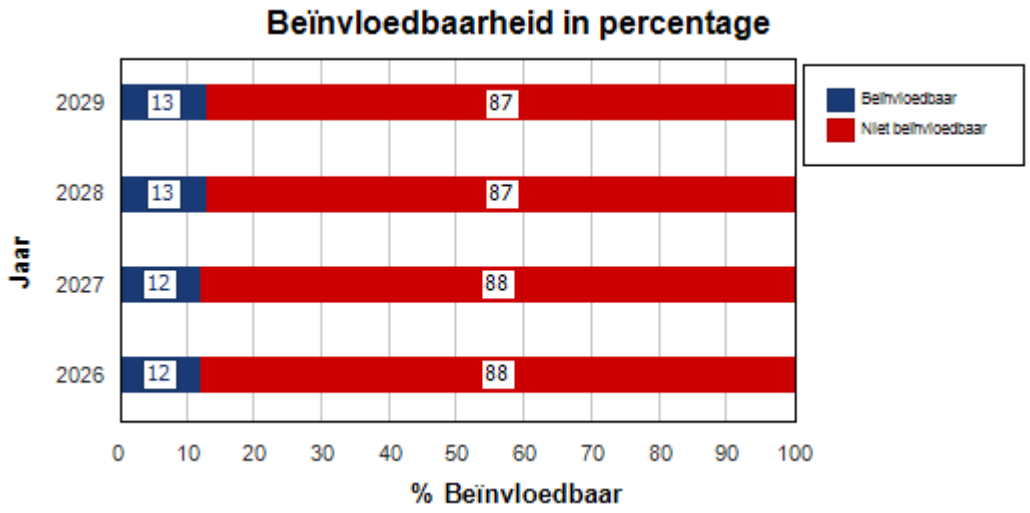
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	5.355	3.964	3.708	2.918	2.918	2.918
Lasten	32.016	35.993	37.226	35.923	35.923	35.743
Saldo Baten en Lasten	**-26.661**	**-32.029**	**-33.518**	**-33.005**	**-33.005**	**-32.825**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-26.661**	**-32.029**	**-33.518**	**-33.005**	**-33.005**	**-32.825**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
In 2026 vervallen de incidentele middelen SPUK GALA.	-271	I
Lasten		
Budget SPUK GALA valt weg (zie baten).	-271	I
Vanaf 2026 extra middelen ivm loon- & prijscompensatie en groeikader.	1.481	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 12%, 2027 12%, 2028 13% en voor 2029 13%

Het aanbod in de Sociale Basis is vastgelegd in meerdere, soms meerjarige subsidiebeschikkingen. Voor het verlagen van het budget is een redelijke opzegtermijn nodig, daarom is 2026 beperkt beïnvloedbaar.
NB: de beïnvloedbaarheid van de onderdelen van het programma is niet optelbaar. Het verlagen van dit budget zal een opdrijvend effect hebben op de kosten van basiszorg en aanvullende zorg en wachtlijsten zullen toenemen.

Doelstelling 3: Prettig samenleven

Utrechters kunnen zichzelf zijn en leven prettig samen, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld en hebben gelijke kansen

Deze doelstelling is nieuw en vervangt de oude doelstelling "Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen" uit de programmabegroting 2024, zie het raadsbesluit Technische wijziging raadsbesluit Beleidsnota inclusie & diversiteit 2024-2033.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Inclusie en Diversiteit 2024 – 2033	2024	Beleidsnota om kaders te geven aan de brede intersectionele en integrale aanpak om inclusie in de stad en in onze organisatie verder te verbeteren.
Utrecht Zijn We Samen 2.0	2024	Hernieuwde aanpak van radicalisering, extremisme en (schadelijke) polarisatie.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
VN verdrag handicap	2019	Aanpak om Utrecht voor alle inwoners toegankelijk te maken en te houden.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We werken aan bewustwording over opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid die de sociale gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen in de weg zitten, en bieden handelingsperspectief voor zowel mannen als vrouwen om dit tegen te gaan.
- We vergroten de kennis en bewustwording onder Utrechters in geprivilegieerde posities over machtsverhoudingen, sociale normen en ongelijkheid in de samenleving, en stimuleren initiatieven die laten zien hoe je dit privilege kunt inzetten voor anderen en een inclusievere stad.

Activiteiten die we niet meer doen
Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We blijven werken aan een stad die fysiek, sociaal en digitaal toegankelijk is voor iedereen, en waar alle gemeenschappen en groepen goed gerepresenteerd en zichtbaar zijn. Dit doen we onder meer door de subsidieregeling Inclusie en Diversiteit in 2026 en 2027 voort te zetten.
- Bij het werken aan bewustwording over ons koloniaal – en slavernijverleden en het tegengaan van de doorwerking daarvan besteden we meer aandacht aan de migratiegeschiedenis van Utrechters.
- We zetten in op het tegengaan van moslimdiscriminatie en antisemitisme, door het verder voortzetten van de Stadskaravaan aanpak.
- We gaan door met onze aanpak op mensenrechten, met onder meer de Utrechtse mensenrechtenambassadeur, de viering van Internationale Mensenrechtendag op 10 december en het verankeren van mensenrechten in onze monitoring. Kinderrechten en het VN verdrag handicap maken ook onderdeel uit van onze aanpak.
- We blijven werken aan de zichtbaarheid, representatie en veiligheid van de lhbtiq+ gemeenschap.
- We werken aan het verhogen van bereidheid en de toegankelijkheid voor het melden van discriminatie, onder meer door sleutelpersonen in te zetten. Hierin hebben we specifiek aandacht voor de islamitische gemeenschap en mensen met een beperking en/of chronische ziekte.
- We gaan door met Utrecht zijn we samen 2.0, het uitvoeringsprogramma tegen schadelijke polarisatie, radicalisering en extremisme. Hierin gaan we specifiek ook verder met de aanpak van online radicalisering en extremisme en de aanpak van schadelijke polarisatie.

Financiën Prettig samenleven

x €1.000

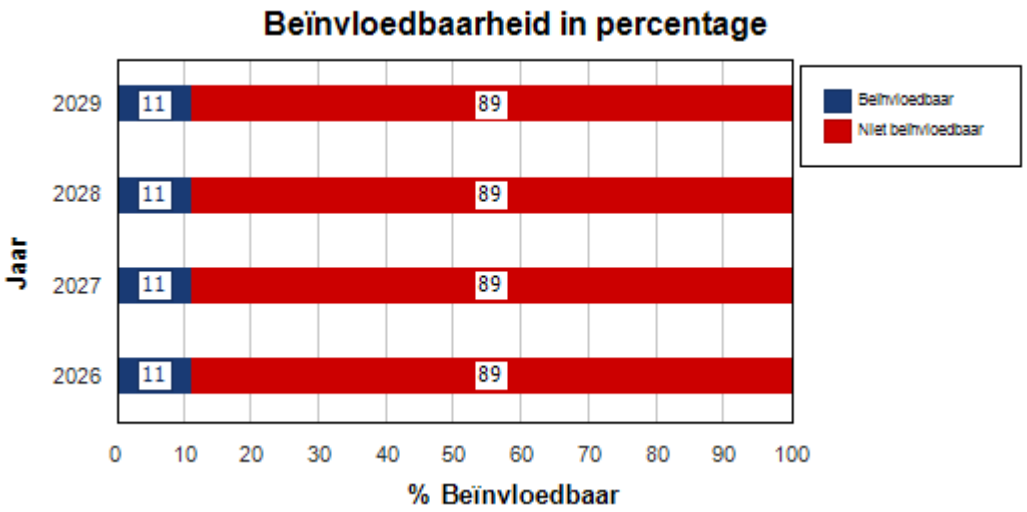
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	1.813	1.824	1.933	1.574	1.574	1.574
Saldo Baten en Lasten	**-1.813**	**-1.824**	**-1.933**	**-1.574**	**-1.574**	**-1.574**
Onttrekking reserves	110	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**110**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-1.703**	**-1.824**	**-1.933**	**-1.574**	**-1.574**	**-1.574**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 11 %, 2027 11%, 2028 11% en voor 2029 11%

De lasten binnen deze doelstelling zijn voor een deel beïnvloedbaar. Anti-discriminatie valt buiten de keuzeruimte, dit is grotendeels een wettelijke taak. De beïnvloedbare ruimte zit bij diversiteit, LHBTI en Utrecht zijn we samen (preventie). Bezuinigingen zullen vooral ten koste gaan van subsidies aan externe partners en projecten en pilots. NB: voor het substantieel verlagen van lopende subsidies dient een redelijke opzegtermijn in acht te worden genomen.

Doelstelling 4: Toegankelijke welzijnsaccommodaties

Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Wmo Samen Leven, Samen Zorgen	2024	Utrechts kader voor de Wmo 2024-2034.
Meerjaren Perspectief Ruimte	2024	Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de RSU waarin staat hoe we de beschikbare middelen de komende jaren programmeren om onze ambities te realiseren.
Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032	2023	De nota beschrijft onze visie op de functie en toekomst van de buurtcentra.
Ruimtelijke Strategie Utrecht	2023	Strategische visie voor de stad voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.
Koersdocument Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen	2020	In het koersdocument staan de ontwikkelopgaven voor scholen, sportplekken en andere maatschappelijke voorzieningen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% bewoners dat tevreden is over de beschikbaarheid van de welzijnsaccommodaties	-	-	-	-	-	-
Bezetting van buurtcentra in medebeheer (in uren per jaar)	1680 (2018)	1800	1800	1800	1800	1800

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Utrecht monitor: samenleven en meedoen

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We werken aan het renoveren en verduurzamen van de volgende welzijnsaccommodaties:
  - We leveren Buurtcentrum Zuilen op als nieuw energieneutraal buurtcentrum (gereed Q1 2026)
  - We verduurzamen Buurtcentrum Sterrenzicht en doen functionele aanpassingen (gereed Q2 2026)

- We starten de vernieuwing van Buurtcentrum Burezina. In 2026 wordt gewerkt aan het ontwerp voor het nieuwe buurtcentrum (gereed Q4 2026)
- We verduurzamen Buurtcentrum De Leeuw (gereed in 2027)
- We vernieuwen en verduurzamen Jongerenhuiskamers De Boog en Peltlaan (gereed in 2027)

Activiteiten die we niet meer doen

Niet van toepassing.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We geven uitvoering aan de nota Meerjarig perspectief buurtcentra 2022-2032, met als doel met bewoners(initiatieven) en maatschappelijke organisaties, goede, toegankelijke en uitnodigende welzijnsaccommodaties te faciliteren, die naar tevredenheid optimaal gebruikt worden, goed worden onderhouden en toekomstbestendig zijn.

Financiën Toegankelijke welzijnsaccommodatie

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	772	965	1.611	1.611	1.611	1.611
Lasten	10.923	13.028	12.405	11.451	11.451	11.320
Saldo Baten en Lasten	**-10.151**	**-12.063**	**-10.794**	**-9.840**	**-9.840**	**-9.709**
Onttrekking reserves	38	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	200	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-162**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-10.313**	**-12.063**	**-10.794**	**-9.840**	**-9.840**	**-9.709**

x €1.000

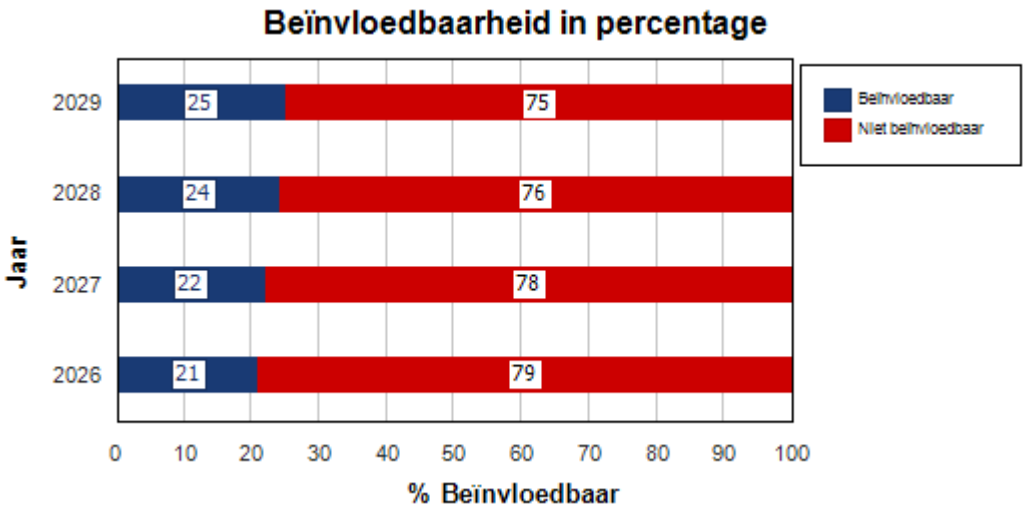
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Dit betreft een technische verhoging van de baten doordat bij de verdeling van de loon- en prijscompensatie de baten niet goed zijn meegenomen. Bij de volgende begrotingswijziging corrigeren we dit.	625	I
Lasten		
Tegenover de verhoging van de baten staat een evenredige verhoging van de lasten (zie toelichting baten). Bij de volgende begrotingswijziging corrigeren we dit	625	I
De bezuinigingsmaatregel voorjaarsnota 2024 'subsidiebureau kostendekkend toerekenen' zal in 2026 worden verdeeld over de regelingen/programma's.	-514	S
loon- en prijscompensatie vanaf 2026	741	
Lagere lasten in verband met te realiseren hervormingsbezuinigingen voorjaarsnota 2026 slim ruimtegebruik van panden en efficiënter, zakelijker werken. Voor beide taakstellingen geldt dat deze nog worden doorvertaald naar de	-600	S

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
programma onderdelen waar de hervormingen uiteindelijk zullen landen.		
De kostentoerekening is herzien waardoor lastenbudget is verschoven tussen producten vanaf 2026.	-812	S

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 21%, 2027 22%, 2028 24% en voor 2029 25%

De gemeente heeft als taak om algemene voorzieningen te bieden aan ingezetenen die maatschappelijke ondersteuning behoeven. De exacte invulling hiervan is niet strak vastgelegd waardoor de beïnvloedbaarheid van dit onderdeel relatief groot is. Besparingen zullen ten kosten gaan van het aantal buurthuizen (incl. in zelfbeheer via subsidies), jongerenhuiskamers en beheerde speeltuinen (incl. in zelfbeheer via subsidies), waardoor vastgestelde normen van verdeling over de stad en kwaliteit niet behaald kunnen worden. Bij alleen versobering / lagere kwaliteit in de exploitatie is sprake van aanmerkelijk kleinere keuzeruimte.

Doelstelling 5: Meer Utrechters sporten en bewegen

In 2032 sporten en bewegen meer Utrechters waarbij we vooral aandacht hebben voor groepen die hierin achterblijven.

Deze doelstelling vervangt de oude doelstelling 5 “Op eigen manier en niveau sporten” uit de programmabegroting 2025 en vertegenwoordigt de eerste twee doelstellingen uit de nota, zie beleidsnota Sport en Bewegen onder het beleidskader.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Sport en Bewegen 2025-2032 (na verwerking amendementen)	2025	De nota geeft richting aan het sport- en beweegbeleid van de gemeente Utrecht voor de komende acht jaar. We zetten in op sport en bewegen als onderdeel van het dagelijks leven, vitale sport- en beweegaanbieders en ruimte voor sport en bewegen in een verdichtende stad.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% kinderen dat tenminste 1 keer per week sport bij een sportvereniging of bij een naschoolse sport- of beweeg activiteit in de buurt of op school	87% (2023)	-	>87%	-	>87%	-
% jongeren dat minimaal één keer per week sport bij een sportclub, vereniging of sportschool	80% (2023)	-	-	>80%	-	-
% kinderen dat minimaal een uur per dag beweegt	85% (2023)	-	>85%	-	>85%	-
% jongeren dat minimaal een uur per dag beweegt op vijf of meer dagen per week	48% (2023)	-	48%	-	48%	-
Tevredenheid over sport- en beweegaanbod in de stad		-	-	-	-	-

Uitgebreidere informatie over indicatoren die betrekking hebben op deze doelstelling is te vinden:

- Sport- & beweegdeelname | Utrecht Monitor
- Beweging | Volksgezondheidsmonitor

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We laten vanaf 2026 iedere vier jaar een behoefte-onderzoek doen naar sport en bewegen (gereed Q4 2026).
- We verbreden het gehele sport- en beweegaanbod op de U-pas (gereed Q3 2026).
- We nemen drempels weg voor opvoeders om hun kinderen te laten bewegen, ook op langere termijn (doorlopend).

- We stellen in 2026 een ‘Nadere regel voor sport- en beweegaanbieders in wijken met een lage sociaaleconomische positie op, gericht op het in beweging brengen van opvoeders (gereed Q3 2026).
- Samen met SportUtrecht, NOC*NSF, bonden en het Mulier Instituut onderzoeken we of een landelijke vitaliteitsmonitor opgesteld kan worden (gereed Q4 2026).

Activiteiten die we niet meer doen

- We stoppen met de ondersteuning van niet-vitale aanbieders.
- We zetten niet meer in op het stimuleren sport en bewegen bij: jongeren en jongvolwassenen met een midden en hoge sociaal-economische positie, Utrechters met een licht verstandelijke beperking, volwassenen en ouderen.
- We stoppen (voorlopig) met de financiering van (inter)nationale ‘kijksportevenementen’. Vergunningen kunnen nog wel aangevraagd worden.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- SportUtrecht is gecontracteerd als uitvoeringspartner voor het continueren van hun inzet op het stimuleren van sport en bewegen en ondersteuning van sportaanbieders voor de komende 10 jaar, zie deze raadsbrief.
- We focussen bij het stimuleren van sport en bewegen op 0-18 jarigen.
- We monitoren hoe inwoners met een beperking de toegankelijkheid van sport- en beweegvoorzieningen in de stad ervaren.
- We communiceren gerichter en benutten het netwerk en rolmodellen rondom verschillende inwoners, met extra aandacht voor jongeren.
- We nemen drempels weg voor opvoeders om hun kinderen te laten bewegen, ook op langere termijn.
- We zetten in op het benutten van sport en bewegen voor de hervormingen sociaal domein.
- We stimuleren basisscholen om kinderen meer te laten bewegen o.a. middels het Utrechts Beweegprogramma.
- Ondersteunen van klein- en grootschalige sportevenementen en schoolsportevenementen in een gezonde omgeving met subsidie.
- We blijven ons inzetten voor het convenant studentensport.
- Om de toegankelijkheid van sport te vergroten, continueren we onze inzet op het verbeteren en vereenvoudigen van armoederegelingen.
- We blijven inzetten op behoud van hoge zwemvaardigheidsscores door zwemlessen, het schoolzwemmen en het zwemlespakket.
- We zetten in op een breed, divers en laagdrempelig sportaanbod voor alle Utrechtse kinderen, zodat talent van onderaf zijn of haar weg kan vinden.
- We blijven inzetten op een zo groot mogelijke sportparticipatie van Utrechters met een beperking, via het Sport Op Maat netwerk van zorg- en sportorganisaties en door het voortzetten van de Uniek Sporten Uitleen.
- We zoeken aansluiting bij wijkplannen, die partners uit het sociaal, welzijn en medisch domein ontwikkelen.
- We werken aan een betere positionering van sport en bewegen in andere domeinen rondom jongeren (zoals zorg, onderwijs en welzijn).
- We blijven sportaanbieders en talentprogramma’s ondersteunen via de ‘Nadere regel subsidie Talentontwikkeling sport gemeente Utrecht’ én via SportUtrecht.
- Met het Utrechts Sportakkoord 2 'Samen sterker’ zetten we in op het versterken van het fundament van de sport, een groter bereik en meer zichtbare betekenis.
- We voeren het Plan van aanpak Sociaal veilige sport verder uit waardoor iedere sporter veilig en met plezier kan sporten en talenten kan ontwikkelen.

- We versterken de sociale omgeving rondom kinderen, jongeren en jongvolwassenen door het verbeteren van de pedagogische en didactische vaardigheden van coaches.

Financiën Meer Utrechters sporten en bewegen

x €1.000

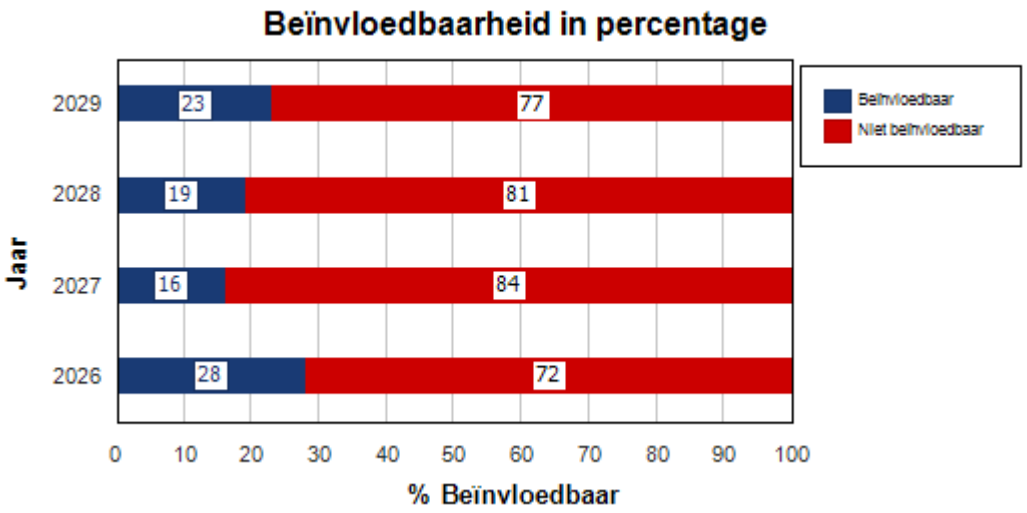
	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.738	1.708	1.611	71	71	71
Lasten	7.273	7.706	7.687	6.135	6.135	6.135
Saldo Baten en Lasten	**-5.535**	**-5.998**	**-6.076**	**-6.064**	**-6.064**	**-6.064**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-5.535**	**-5.998**	**-6.076**	**-6.064**	**-6.064**	**-6.064**

Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten en lasten.

Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 28%, 2027 16%, 2028 19% en voor 2029 23%

Het aanbod binnen deze doelstelling is grotendeels vastgelegd in een meerjarige overeenkomst met Sport Utrecht. Deze kan niet ongelimiteerd worden aangepast. De weergegeven percentages zijn gebaseerd op wat redelijkerwijs van de aanbieder gevraagd kan worden.

Doelstelling 6: Passende sport- en beweegvoorzieningen

In 2023 sluiten onze sport- en beweegvoorzieningen aan bij de groei van de stad en de behoefte van de Utrechters.

Deze doelstelling vervangt de oude doelstelling 6 “Toegankelijke sportvoorziening” uit de programmabegroting 2025, zie beleidsnota Sport en Bewegen onder het beleidskader.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Sport en Bewegen 2025-2032	2025	De nota geeft richting aan het sport- en beweegbeleid van de gemeente Utrecht voor de komende acht jaar. We zetten in op sport en bewegen als onderdeel van het dagelijks leven, vitale sport- en beweegaanbieders en ruimte voor sport en bewegen in een verdichtende stad.
Meerjaren Perspectief Ruimte	2024	Het Meerjarenperspectief Ruimte (MPR) is het uitvoeringsprogramma van de RSU waarin staat hoe we de beschikbare middelen de komende jaren programmeren om onze ambities te realiseren.
Uitvoeringsprogramma Utrechtse binnensport	2024	Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht in hoe we kwantitatief en kwalitatief voldoende binnensportaccommodaties realiseren.
Ruimtelijke Strategie Utrecht	2023	Utrecht heeft haar koers t/m 2040 vastgelegd in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU2040) en de oplegger bij de RSU.
Visie spelen, sporten en bewegen; Spelen in je eigen buurt	2022	Met deze visie willen we de ambities voor een stad waarin ruimte is om te spelen, concreet maken.
Koersdocument Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen	2020	In het koersdocument staan de ontwikkelopgaven voor scholen, sportplekken en andere maatschappelijke voorzieningen.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Tevredenheid sportaccommodaties	-	-	-	-	-	-
Tevredenheid sport- en beweeg voorzieningen in de openbare ruimte	-	-	-	-	-	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We stellen een Uitvoeringsprogramma Huisvestingsplan Sport op (Q1 2026 gereed).
- We voeren een sport- en beweegscan van de openbare ruimte uit, waarmee we bepalen waar en in welke soort voorzieningen we investeren in sport- en beweegplekken (Q4 2026 scan gereed).
- We evalueren de pilot Maatschappelijk 0-tarief en bepalen het vervolg hierop (Q3 2026 gereed).
- We verkennen hoe we tariefverhogingen voor sportvoorzieningen kunnen differentiëren, zodat Utrechters met een kleine beurs minder geraakt worden (gereed Q2 2026).
- We starten met de bouw van Sporthal Cartesius, in samenwerking met Onderwijs (onder voorbehoud netcongestie oplevering verwacht Q4 2027).
- We zetten een voetbalveld op sportpark Voordorp en sportpark De Dreef om van natuurgras naar kunstgras (2026 gereed).
- Op sportpark Berekuil slopen we het oude kleedgebouw, bouwen we een nieuwe kleedaccommodatie en leggen we een nieuw 7 bij 7 kunstgras voetbalveld aan (gereed Q4 2026).
- Als eind 2025 de spreiding van voetbalwedstrijden over het weekend niet is verbeterd, gaan we maatregelen inventariseren om vanaf seizoen 2026/2027 te sturen op spreiding en efficiënter gebruik.
- We voeren het voorkeursscenario uit voor de knelpunten bij sportpark Overvecht Noord.

Activiteiten die we niet meer doen

- We zetten niet actief in op het verder openstellen van al bestaande sportparken.
- De variantenstudie voor Maarschalkerweerd Noord is vastgesteld, maar vanwege het ontbreken van budget wordt het project voor onbepaalde tijd stilgelegd.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Beheren, onderhouden, renoveren, vervangen en verduurzamen van accommodaties (zoals kleedkamers, velden, gymzalen) op natuurlijke momenten.
- We werken door aan de planvorming en ontwerpen van diverse projecten, zoals de sporthallen Merwedekanaalzone, Overvecht, Lunetten en zwembad Maximapark.
- In overleg met sportbonden en verenigingen – en in samenwerking met SportUtrecht – de bezetting van sportvoorzieningen optimaliseren, zodat de capaciteit voor meer sporters ruimte biedt.
- Voortzetten van sportnetwerkbijeenkomsten van SportUtrecht en jaarlijkse gebruikersoverleggen per accommodatie/ sportpark of per thema (binnensport, buitensport, zwembaden).
- We blijven werken aan de realisatie van sport- en beweegplekken in de openbare ruimte; nieuwe plekken in bestaande wijken vanuit de opgave sport, spelen en bewegen in de openbare ruimte, vervanging van bestaande plekken en nieuwe plekken bij gebiedsontwikkelingen.
- We blijven zoeken naar kansen om sport(velden) uit te breiden in de stad, zodat er ook voor nieuwe inwoners ruimte is om te kunnen sporten.
- We continueren onze inzet voor zelfbeheer op basis van de in 2025 vastgestelde handreiking en evalueren jaarlijks met sportverenigingen en SportUtrecht.
- We onderzoeken de ruimtelijke en financiële haalbaarheid van roeiwater in Rijnenburg.
- De voorbereidingen (o.a. bouwrijp maken) voor de aanleg van een hockeyveld op sportpark Rijnvliet lopen door (oplevering verwacht 2027).

Financiën Passende sport- en beweegvoorzieningen

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	15.757	16.406	16.644	18.305	18.305	18.305
Lasten	44.914	49.755	48.697	50.379	49.269	53.224
Saldo Baten en Lasten	**-29.158**	**-33.349**	**-32.053**	**-32.074**	**-30.964**	**-34.919**
Onttrekking reserves	34.039	605	605	0	0	0
Toevoeging reserves	16.500	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**17.539**	**605**	**605**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-11.619**	**-32.744**	**-31.448**	**-32.074**	**-30.964**	**-34.919**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Bij de Voorjaarsnota 2025 is er budget beschikbaar gesteld voor een tekort in de exploitatie van de zwembaden (VJN25-12). Verlaging van de begrote opbrengsten van de zwembaden.	-582	I
Lasten		
Bij het coalitieakkoord 2002-2026 zijn extra middelen vrijgemaakt voor investeringen in sportaccommodaties (inclusief aanpassingen in MPR/ voorjaarsnota 2023 en 2024).	1.371	S
Bij de voorjaarsnota 2024 zijn de kapitaallasten verlaagd om deze meer in lijn te brengen met de haalbaarheid van investeringen (reëel ramen).	-1.871	S
Bij de Voorjaarsnota 2024 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor sportpark Overvecht-Noord/verhuizing URVamendement (A108). In 2026 vervalt dit budget.	-1.000	I
Bij de Voorjaarsnota 2025 zijn de mutaties vanuit het MPR 2025 verwerkt; in het MPR 2025 is de uitvoeringsplanning van reeds geprogrammeerde projecten maatschappelijke voorzieningen (welzijn, cultuur en sport) bijgesteld en is extra budget voor de knelpunten gevonden door herbestemming van investeringsmiddelen coalitieakkoord 2022 (uit programma bereikbaarheid). Op de langere termijn betekent dit structureel hoger lastenbudget voor investeringen sport maar in 2026 is er ten opzichte van 2025 minder budget nodig.	-682	I
Vanaf 2026 is er vanuit de voorjaarsnota 2025 structureel meer budget beschikbaar voor de instandhouding van de capaciteit voor breedtesport.	710	S
Om aan alle verplichtingen vanuit het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) Sport te kunnen voldoen en om te voorkomen dat de voorziening negatief komt te staan in de komende meerjarenperiode, is besloten tot een aanvullende dotatie aan de onderhoudsvoorziening Sport.	1.710	S
Bij de Voorjaarsnota 2025 is er budget beschikbaar gesteld voor de hogere exploitatielasten van de zwembaden. Dit is voor extra personeel en de kosten voor vaker spoelen.	788	I

x €1.000

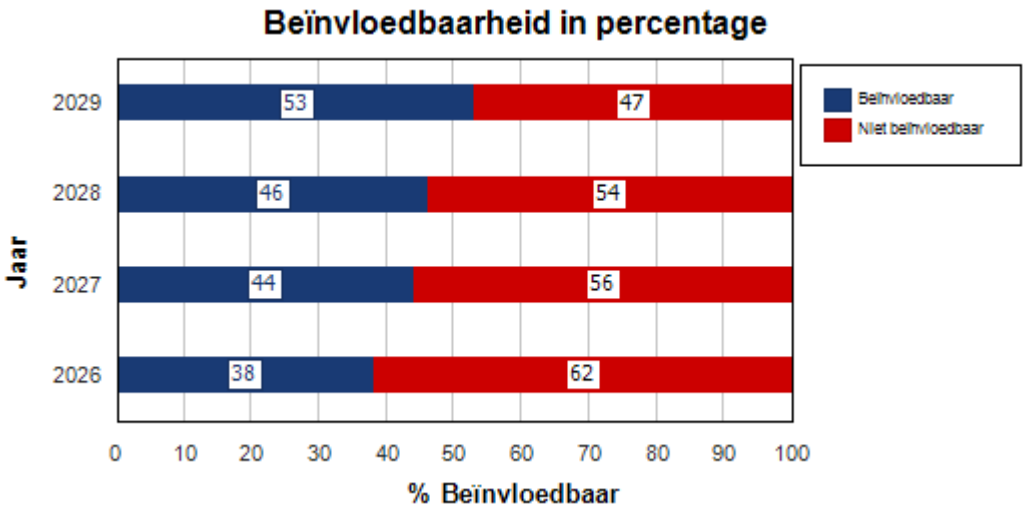
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Energielasten exploitatie: afname budget doordat deel van energiebudget incidenteel voor 2023, 2024 en 2025 was toegekend. In de eerstvolgende begrotingswijziging wordt het budget voor 2026 toegekend en toegevoegd. Dit is naar verwachting lager dan afgelopen jaren.	-2.600	I
Loon- en prijscompensatie vanaf 2026	-606	S
De kostentoerekening is herzien waardoor er lastenbudget is verschoven tussen doelstellingen.	674	S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.		
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen reservemutaties die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 38%, 2027 44%, 2028 46% en voor 2029 53%

De beïnvloedbare ruimte is alleen te realiseren als gekozen wordt voor het afstoten/sluiten van sportlocaties. De investeringen en exploitatielasten nemen dan op termijn af. De huidige capaciteitsbenutting (zeker op piekmomenten) geeft op dit moment echter geen aanleiding tot inkrimpen van beschikbare voorzieningen. Inkrimping heeft ook als gevolg dat de beleidsdoelen voor bewegen en sporten naar beneden bijgesteld moeten worden.

Doelstelling 7: Volksgezondheid

Het percentage Utrechters met een goed ervaren gezondheid neemt toe.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Gezondheid 'Samen gezondheidsverschillen verkleinen 2024-2027'	2024	De beleidsnota gezondheid is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen met 30% in 2040. Het betreft integraal beleid en geeft ook invulling aan het initiatiefvoorstel ‘Ongelijk Investeren in Gelijke Kansen’.

Effectindicatoren
We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% ouderen (65 jaar en ouder) met een goed ervaren gezondheid	55% (2022)		-	>55%	-	>55%
% kinderen (groep 7/8) met een goed ervaren gezondheid	88% (2023)		>88%	-	>88%	-
% jongvolwassenen (16-25 jaar) met een goed ervaren gezondheid	65% (2022)		-	>65%	-	>65%
% jongeren (klas 2 en 4) met een goed ervaren gezondheid	81% (2023		-	>81%	-	>81%
% volwassenen (18-64 jaar) met een goed ervaren gezondheid	77% (2022)		-	>77%	-	>77%

Aanvullende informatie over effectindicator % jongeren (klas 2 en 4) met een goed ervaren gezondheid:
de streefwaarde voor 2025 is verschoven naar 2026, omdat de afname van dit onderzoek is verschoven.

Activiteiten
Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- Met de aanvullende Rijksmiddelen zetten we extra in op het verhogen van de vaccinatiegraad door middel van een wijkgerichte en fijnmazige aanpak. Zie raadsbrief Vaccinatiegraad trend 2020-2024 en aanzet actieplan verhogen vaccinatiegraad

- In 2026 zetten we in op het bevorderen van een gezonde digitale balans bij kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Zie ook het uitvoeringsprogramma samen preventief werken aan mentale gezondheid.

- We bestendigen de vernieuwde gezonde schoolaanpak en onderzoeken uitgebreidere ondersteuningsmogelijkheden.

Activiteiten die we niet meer doen

- We verminderen verschillende activiteiten voor verslavingspreventie zoals de inzet van preventiemedewerkers en het aantal individuele interventies. We stoppen met publiekscampagnes zoals ‘Ik Pas’ en het uitdelen van folders. In deze raadsbrief leest u het effect van de bezuinigingen op preventie.
- We verminderen de inzet op gezondheidsadvies en – beleid en gezondheidsonderzoek.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We leveren hoogwaardige Jeugdgezondheidszorg (JGZ), ook voor nieuwkomers, en zorgen voor een goede uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP).
- Wij werken als Inspectie Kinderopvang aan verantwoorde en kwalitatief goede kinderopvang zodat kinderen de ruimte krijgen om zich gezond te ontwikkelen. Dit doen we door jaarlijks toezicht te houden op de kwaliteitseisen van de Wet kinderopvang bij alle kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus in onze stad. Geregistreerde gastouders inspecteren we steekproefsgewijs, waarbij we jaarlijks meer dan 50% bezoeken.
- We continueren en bestendigen onze medische straatzorg door duurzame inrichting van DomZorg. We werken outreachend en bieden zorg, hulp- en dienstverlening voor dak- en thuislozen, inwoners met overvolle of sterk vervuilde huishoudens
- We bieden hulp- en dienstverlening aan sekswerkers die in Utrecht wonen en/of werken. Uitstapprogramma's zijn hier onderdeel van. Daarnaast continueren we de modernisering van het Sekswerkbeleid, waaronder het verder uitwerken van een kleinschalige locatie voor sekswerk aan Het Paardenveld.
- De GGDregioUtrecht voert een aantal taken uit de Wet publieke gezondheid uit, zoals infectiebestrijding en forensische zorg. De soa-poli inclusief verstrekken PrEP wordt gecontinueerd. De driejarige pilot Transkliniek Utrecht loopt tot en met juni 2026.
- Met Kansrijke Start rusten we professionals in het sociale en medische domein uit met kennis over de eerste 1000 dagen en faciliteren we samenwerking (onder andere via wijknetwerken), zodat (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie tijdig passende hulp en zorg ontvangen. We agenderen en versterken de samenwerking met ouders en oudernetwerken.
- We werken aan gezonde leefgewoonten van onze inwoners op het gebied van voeding, schoollunches, beweging en verslavingspreventie (alcohol, roken, gokken, middelengebruik). En voor moeilijk bereikbare groepen organiseren we gezond- en fitdagen.
- We stimuleren vanuit het uitvoeringsprogramma ‘Vitaal en krachtig ouder worden’ gezonde leefgewoonten en gezondheidsvaardigheden bij ouderen, met o.a. de Utrechtse ketenaanpak valpreventie, en de programma's Doortrappen en het Sociaal Vitaal in Kleur Plus.
- Met het Uitvoeringsprogramma Samen preventief werken aan mentale gezondheid 2025-2027 verbeteren en versterken we de mentale gezondheid van onze inwoners, met name kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Centraal staat het verminderen van maatschappelijke druk, het bevorderen van sociaal emotionele ontwikkeling en het bieden van passende handvatten bij beginnende mentale klachten.
- We adviseren over gezondheid in breed gemeentelijk beleid en uitvoering op de thema’s bestaanszekerheid, sociale kracht, gezonde leefomgeving. Het gaat hierbij ook om het meenemen van gezondheidsaspecten in gemeentelijke inkoop- en subsidietrajecten en bij evenementen. Ook met partners in de stad gaan we in gesprek over gezondheid en hoe we die kunnen versterken. Dit doen we onder andere via Wijkdata Wijkdoen, de Wijkalliantie+, en de HealthHub.
- Met de Volksgezondheidsmonitor Utrecht brengen we de gezondheid van Utrechters continu in beeld. Specifiek in 2026 voeren we de Gezondheidsmonitor onder volwassenen en ouderen

uit, net als de Gezondheidsmonitor Jeugd onder middelbare scholieren en publiceren we het Utrechts Gezondheidsprofiel.

- We zetten de minimale betrokkenheid bij de World Health Organization (WHO) voort.

Financiën Volksgezondheid

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	6.095	6.336	4.858	3.203	3.203	3.203
Lasten	39.298	41.613	38.357	34.292	33.992	33.992
Saldo Baten en Lasten	**-33.203**	**-35.277**	**-33.500**	**-31.090**	**-30.789**	**-30.789**
Onttrekking reserves	953	1.550	0	0	0	0
Toevoeging reserves	376	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**577**	**1.550**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-32.626**	**-33.726**	**-33.500**	**-31.090**	**-30.789**	**-30.789**

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Totaal verschil in de baten 2026 t.o.v. 2025:	**-1.478**	
Incidentele middelen van het Rijk vervallen, met name Gezond en Actief Leven Akkoord.	-628	I
Incidentele middelen voor internationale projecten vervallen in 2026 (Vesta, Cultivate, Equal Life)	-478	I
De incidentele Rijksmiddelen voor het verhogen van de vaccinatiegraad ad € 730K zijn lager dan in 2025	-495	I
Overig	123	I

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Lasten		
Totaal verschil in de lasten 2026 t.o.v. 2025:	**3.255**	
Incidentele middelen van het Rijk vervallen, met name Gezond en Actief Leven Akkoord.	628	I
Incidentele middelen voor internationale projecten vervallen in 2026 (Vesta, Cultivate, Equal Life)	478	I
De incidentele Rijksmiddelen voor het verhogen van de vaccinatiegraad ad € 730K zijn lager dan in 2025	495	I
Verwerking hervormingsbezuinigingen: m.n. gezondheidsadvies en -beleid, gezondheidsonderzoek en efficiëntie	490	S
Nieuwkomers: JGZ-zorg aan nieuwkomers, afkomstig uit VJN 2025 (incidenteel in 2025, vervallen in 2026).	336	I
Inrichting zorgorganisatie naar zorgwetgeving en kwaliteitseisen, Voorjaarsnota 2025	-471	S

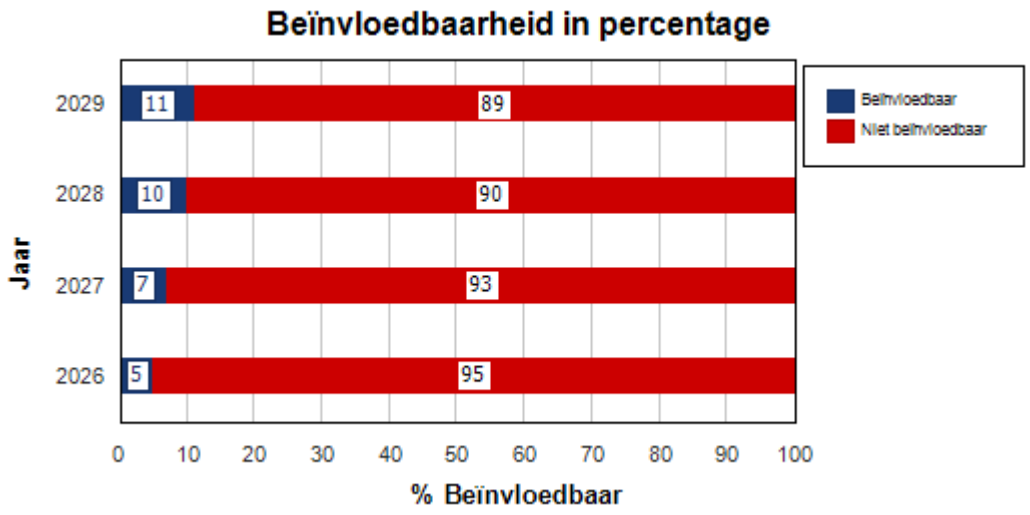
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Loon- en prijsbijstelling	-780	S
Besteding en dekking middelen; van 2024 naar 2025, maar niet in 2026 (o.a. Mentale gezondheid, Leefstijlinterventies, schoollunches, Modernisering sekswerkbeleid)	540	I
Extra middelen in verband met de gewijzigde productiviteitsnorm 2025	830	I
Gemeenschappelijke Regeling (GGDrU): loon- en prijsbijstelling	-89	S
Op basis van de bevolkingsprognoses dalen de kindaantallen in 2026. Als gevolg hiervan worden de budgetten van de Jeugdgezondheidszorg en de Inspectie Kinderopvang aangepast.	423	S
Overig	375	I/S

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Reserves		
Totaal verschil in de lasten 2026 t.o.v. 2025:		
Besteding en dekking middelen; van 2024 naar 2025 (waaronder incidentele coalitiemiddelen, aanpassing productiviteitsnorm en project Modernisering Sekswerkbeleid)	-1.550	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 5%, 2027 7%, 2028 10% en voor 2029 11%

Voor deze doelstelling ligt een deel van de bestedingen vast in een gemeenschappelijke regeling (GGDrU).
Daarnaast ligt een deel van de bestedingen vast doordat ze geoormerkt zijn en bekostigd worden met Rijkssubsidies (m.n. SPUK GALA) of middelen van derden.

Een belangrijk deel van de kosten van Volksgezondheid betreft personele lasten van de Jeugdgezondheidszorg. Deze zijn niet beïnvloedbaar omdat het hier wettelijke taken betreft (Wet publieke gezondheidszorg - WPG).

Doelstelling 8: Aanbod cultuur

Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Kunst Kleurt de Stad - Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota Kleur Bekennen 2025-2028	2020 - 2023	De cultuurvisie tot 2030 en de uitgangspunten voor Cultuurnota 2025-2028, met als pijlers: • pluriform aanbod • ruimte voor ontwikkeling • stimuleren van creatief vermogen • een inclusieve cultuursector Aan de hand van deze pijlers wordt in periode 2025-2028 gewerkt aan een eigenzinnige, uitnodigende en solidaire cultuursector en een gezond cultureel ecosysteem in Utrecht.
Uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie 2024-2028	2023	Hierin staat hoe we toewerken aan het realiseren van de ambities in de Kadernota Cultuurparticipatie voor de periode 2024-2028.
Nachtvisie 2030 en Beleidsnota Nachtcultuur	2023	Visie, ambities en doelstellingen om de Utrechtse nachtcultuur te ondersteunen en stimuleren. In deze visie en nota staan 4 ambities met onderliggende actiepunten waarmee we de Utrechtse nachtcultuur naar een hoger plan tillen. We zoeken nieuwe locaties, stellen een subsidieregeling in en werken aan sociale veiligheid.
De kracht van cultuur - Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030	2022	De verschillende beleidsthema's en regelingen voor cultuur in de vrije tijd, cultuur in de wijk en cultuur op school, inclusief een visie op het geheel.
Uitvoeringsnota Kunst in de Openbare Ruimte	2021	In deze nota zijn de vier pijlers van de Cultuurnota op verschillende manieren vertaald naar zes uitgangspunten: een breed en divers aanbod, spreiding over de stad, voor- en in samenspraak met inwoners, toegankelijk voor iedereen, een sterk ontwikkeld beeldend kunstklimaat en talentontwikkeling.
Uitvoeringsprogramma Huisvesting Culturele en Creatieve Sector 2025-2028	2024	In dit uitvoeringsprogramma staat hoe we in de periode 2025–2028 werken aan meer betaalbare werk- en presentatieruimte én het behoud van bestaande plekken voor de culturele en creatieve sector, met als doel een toegankelijke en diverse culturele infrastructuur voor alle Utrechters.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
Landelijke positie als aantrekkelijke stad op grond van cultureel aanbod.	3	-	2	-	2	-
% Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op stedelijk niveau.	85%	-	>87%	-	>87%	-
% Utrechters dat cultureel aanbod waardeert op buurtniveau.	43%	-	>65%	-	>65%	-

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We realiseren nieuwe locaties voor werkruimtes voor de culturele en creatieve sector, zoals bijvoorbeeld culturele broedplaatsen op de locaties Attleeplantsoen, Paardenveld, Koningsweg en Tussen de Rails.
- We realiseren ruimten die multifunctioneel gebruikt kunnen worden.
- We enthousiasmeren vastgoedeigenaren voor projecten met ruimte voor de culturele en creatieve sector.
- We maken een kwalitatieve analyse van de faciliteiten die bestaande broedplaatsen aanbieden en welke er nog nodig zijn om zo vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

Activiteiten die we niet meer doen

- We prioriteren en selecteren bij kunst in de openbare ruimte. I.v.m. een structurele bezuiniging op het Fonds Stadsverfraaiing kunnen we minder initiatieven uit de stad oppakken.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- Via de vierjarige regeling Cultuurnota 2025-2028 ontvangen 72 culturele instellingen die samen zorgen voor een divers en gezond stadsbreef cultureel ecosysteem in Utrecht subsidie voor de komende periode.
- De tweejarige subsidieregeling Cultuurnota voor 2025-2026 loopt en er kan aangevraagd worden voor de tweejarige regeling 2027-2028, die laagdrempeliger aan te vragen is dan de vierjarige regeling en zich richt op kleinere en/of meer beginnende Utrechtse organisaties en makers.
- We continueren het vooronderzoek Gedenken voor de Oost waarin we met de initiatiefnemers en de stad onderzoek doen naar de mogelijkheden voor gedenken van het slavernij- en koloniale geschiedenis. Afhankelijk van de uitkomsten van dit vooronderzoek geven we in 2026 verder invulling aan een manier om te gedenken,
- We zoeken doorlopend naar nieuwe huisvestingsmogelijkheden voor de culturele en creatieve sector, zowel in gemeentelijk eigendom (vastgoed en grond) als elders in de stad. Bijvoorbeeld voor culturele werkruimtes en broedplaatsen. Waar het kan, maken we gebruik van het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’.

- Op basis van een onderzoek naar de ruimtelijke synergie en kostenramingen werken we verder aan de uitwerking van het concept van de bovenstedelijke culturele voorziening in Overvecht en samenbrengen van verschillende partijen als onderdeel van het Masterplan Overvecht Centrum.
- Om te zorgen voor voldoende fysieke ruimte voor de culturele sector, ondersteunen wij beheerorganisaties die betaalbare werkruimtes aanbieden. We verstrekken opdrachten aan organisaties die panden voor de cultuursector beheren en voeren een nadere regel uit waaruit een grotere beheerorganisatie gesubsidieerd wordt die de hele stad bedient.
- We voeren voor het derde en laatste jaar de nadere regel subsidie investeringsbijdrage culturele broedplaatsen subsidie uit.
- In 2026 werken we samen met bewoners en kunstenaars aan kunsttoepassingen rond de water- en plantenwereld in Merwede, zetten we de verbeeldingskracht van kunstenaars in voor het toekomstige Lombokpark en starten we in het Beurskwartier.
- We zetten de vindopdracht voor nieuwe voorzieningen voor nachtcultuur voort.
- We werken aan de realisatie van het cultuurcluster Berlijnplein binnen de in mei 2021 door de raad vastgestelde kaders.
- We werken aan de renovatie en heropening van de Vlampijpateliers met behoud van betaalbare culturele werkruimte.
- We implementeren een planregel voor culturele broedplaatsen om via het omgevingsplan beter ruimte kunnen reserveren voor de culturele sector.
- Samen met de toekomstige gebruikers van het nieuwe depot op Lage Weide werken we verder aan de realisatie en inrichting van het gebouw. We werken ook aan een oplossing voor het netcongestieprobleem.
- De in 2025 herziene project- en impulssubsidies uitvoeren waarmee we een zo breed mogelijke doelgroep van makers en kunstdisciplines in de stad te steunen.
- We werken aan de realisatie van kunstopdrachten in het kader van de 1,5 % regeling, bij scholen en bij andere publieke voorzieningen. En we geven vervolg aan de Wisselsokkel Croeselaan in samenwerking met de HKU. Met onze collega's van Beheer Openbare Ruimte werken samen aan de verplaatsing of renovatie van een aantal kunstwerken binnen de gemeentelijke collectie.
- We stellen samen met de Provincie en gemeentes binnen de regio een samenwerkingsconvenant op met het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) om zo op belangrijke beleidsmatige thema's afstemming te vinden. We werken samen met de provincie en andere gemeenten binnen het samenwerkingsconvenant met OCW. Daarnaast ondersteunen wij met het Cultuur Innovatiefonds Provincie Utrecht (CIPU) culturele innovatie in de regio.
- De middelen GALA (Gezond Actief Leven Akkoord) worden deels ingezet voor pilots van projecten op het snijvlak van kunst en gezondheid die deelname aan culturele projecten in de eigen buurt worden gestimuleerd.

Financiën Aanbod cultuur

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	126	0	0	0	0	0
Lasten	54.297	57.648	59.501	58.592	61.782	58.919
Saldo Baten en Lasten	**-54.171**	**-57.648**	**-59.501**	**-58.592**	**-61.782**	**-58.919**
Onttrekking reserves	1.331	578	0	0	2.500	0
Toevoeging reserves	1.400	500	0	0	0	0

Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-69**	**78**	**0**	**0**	**2.500**	**0**
Totaal	**-54.240**	**-57.570**	**-59.501**	**-58.592**	**-59.282**	**-58.919**

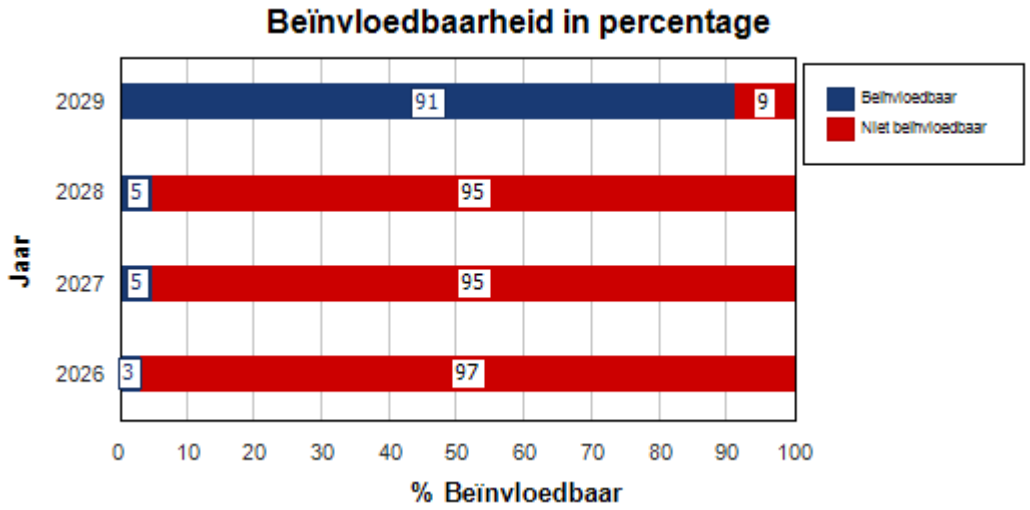
x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.		
Lasten		
Loon en prijs compensatie - maatregel Voorjaarsnota 2025	2.387	S
Nacalculatie loon en prijs compensatie 2025 - maatregel Voorjaarsnota 2025	-156	I
Culturele regiovorming - bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-130	I
Versterken nachtcultuur - bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-90	I
Betaalbare huisvesting creatieve sector - bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-358	I
Uitbouw muzikale oefenstudio's - maatregel Voorjaarsnota 2024	-192	I
Ontwikkeling Culturele voorziening Leidsche Rijn - bijsturing 2e berap 2024	500	I
Cultuurbudget groeit mee met de stad - maatregel coalitieakkoord 2022 - 2026	400	S
Evenredige verdeling Cultuurnotabudget - bijsturing 2e berap 2023	-175	S
Inzet behoud basissubsidie Amateurkunst - bijsturing 2e berap 2024	-210	S
Diverse verschillen	-123	I/S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Technische verrekening algemene reserve i.h.k.v. de bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-578	I
Toevoegingen		
Dotatie vaste activa reserve Culturele voorziening Leidsche Rijn	500	I

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 3%, 2027 5%, 2028 5% en voor 2029 91%

Een groot deel van het budget van Culturele Zaken bestaat uit de Cultuurnota. Die subsidie heeft betrekking op de periode 2025 - 2028. Voor die jaren zijn ook verplichtingen aangegaan. Andere subsidies en opdrachten hebben veelal een gelijke looptijd.

Doelstelling 9: Deelname en cultuur bezoek

Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad.

Beleidskader
Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Kunst Kleurt de Stad - Cultuurvisie 2030 en Cultuurnota Kleur Bekennen 2025-2028	2020 - 2023	De cultuurvisie tot 2030 en de uitgangspunten voor Cultuurnota 2025-2028, met als pijlers: • pluriform aanbod • ruimte voor ontwikkeling • stimuleren van creatief vermogen • een inclusieve cultuursector Aan de hand van deze pijlers wordt in de periode 2025-2028 gewerkt aan een eigenzinnige, uitnodigende en solidaire cultuursector en een gezond cultureel ecosysteem in Utrecht.
Uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie 2024-2028	2023	Hierin staat hoe we toewerken aan het realiseren van de ambities in de Kadernota Cultuurparticipatie voor de periode 2024-2028.

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
De Kracht van Cultuur - Kadernota Cultuurparticipatie 2022-2030	2022	De verschillende beleidsthema's en regelingen voor cultuur in de vrije tijd, cultuur in de wijk en cultuur op school, inclusief een visie op het geheel.
Uitvoeringsnota Kunst in de openbare ruimte 2021-2030	2021	In deze nota zijn de vier pijlers van de Cultuurnota op verschillende manieren vertaald naar de 6 uitgangspunten voor beeldende kunst in de openbare ruimte om de stad mooier en beter te maken.

In deze nota zijn de vier pijlers van de Cultuurnota op verschillende manieren vertaald naar de 6 uitgangspunten voor beeldende kunst in de openbare ruimte om de stad mooier en beter te maken.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% Utrechters dat minstens 1x per jaar een culturele activiteit bezoekt.	87%	-	>92%	-	>92%	-
Aantal bezoekers aan gesubsidieerde instellingen (in miljoenen).	1.8 miljoen	3,2 miljoen	4,0 miljoen	4,0 miljoen	4,0 miljoen	4,0 miljoen
Aantal actieve deelnemers aan culturele activiteiten van gesubsidieerde organisaties in Utrecht.	3.791	8200	5100	5300	5400	5400

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

Niet van toepassing

Activiteiten die we niet meer doen

- De SPUK Impuls Jongerencultuur stopt waarmee een extra impuls gegeven is aan actieve cultuurparticipatie onder jongeren tussen 14 en 28 jaar. Het Rijk heeft aangekondigd dat deze uitkering voor 2025 de laatste was.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We sturen op voortzetting van de activiteiten die we hebben ondersteund met de SPUK Impuls Jongerencultuur door in 2025 een kennissessie te organiseren.
- We werken aan de realisatie van een wijkcultuurhuis in Merwedekanaalzone, twee jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern en een wijkcultuurhuis in De Musketon (Zuid). Hiermee dragen we bij aan een betere spreiding van culturele wijkvoorzieningen in de stad, en versterken we het aanbod van actieve cultuurparticipatie dichtbij de Utrechters.
- We werken aan de herontwikkeling van de jongerencultuurhuizen in Kanaleneiland en Overvecht.

- We blijven zoeken naar nieuwe locaties voor het toevoegen wijkcultuurvoorzieningen waarbij we ook kijken naar de mogelijkheid van slim ruimtegebruik.
- 2026 is het tweede en laatste jaar van de regeling combinatiefuncties cultuur in en hiermee wordt meer dan voorheen de wijkgerichte inzet van een cultuurcoach ondersteund om verbindingen tussen cultuur, onderwijs en andere domeinen te blijven leggen.
- 2026 is het laatste jaar van de huidige versie van de nadere regel van de basissubsidie amateurkunst. We onderzoeken hoe ondersteuning van de amateurkunst beter kan aansluiten op de ambities uit het uitvoeringsprogramma cultuurparticipatie, rekening houdend met motie 311 (2024) Behoud basissubsidie amateurkunst. We werken samen met Utrecht Creative Community aan het creëren van een podium voor creatieve mbo-afstudeerders.
- In 2026 gaat een nieuwe opdracht van start voor Utrecht Marketing voor cultuurmarketing (zonder culturele zondagen, i.v.m. de bezuinigingen hierop per 2026), die bestaat uit collectieve cultuurpromotie (zoals UITagenda), ondersteuning van de culturele sector met kennis (o.a. door de inzet van het Cultureel Doelgroepenmodel) en het vergroten en meer divers maken van het publieksbereik van de gesubsidieerde culturele instellingen.

Financiën Deelname en bezoek cultuur

x €1.000

	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	375	0	0	0	0	0
Lasten	9.300	10.145	10.431	10.996	11.017	10.850
Saldo Baten en Lasten	**-8.925**	**-10.145**	**-10.431**	**-10.996**	**-11.017**	**-10.850**
Onttrekking reserves	98	150	0	309	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**98**	**150**	**0**	**309**	**0**	**0**
Totaal	**-8.827**	**-9.995**	**-10.431**	**-10.687**	**-11.017**	**-10.850**

x €1.000

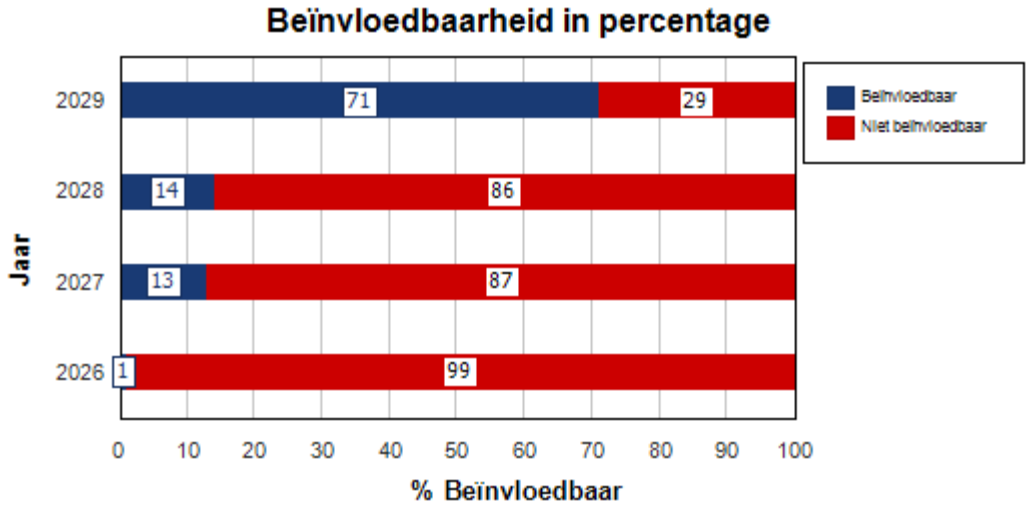
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
niet van toepassing	0	I
Lasten		
Loon en prijs compensatie - maatregel Voorjaarsnota 2025	379	S
Gedenken de Oost - onderdeel bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-150	I
Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn, Vleuten/ de Meern - maatregel Voorjaarsnota 2023	264	S
Wijkcultuurhuis Lunetten - coalitieakkoord 2022-2026	450	S
Beheer Domplein 4-5 - maatregel Voorjaarsnota 2023	-200	I
Verminderen bijdrage Utrecht Marketing - maatregel Voorjaarsnota 2024	-719	S
Inzet behoud basissubsidie Amateurkunst - bijsturing 2e berap 2024	210	S
Diverse verschillen	52	I/S

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
Technische verrekening algemene reserve i.h.k.v. de bestedings- en dekkingsvoorstellen 2024	-150	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 1%, 2027 13%, 2028 14% en voor 2029 71%

De subsidie die betrekking heeft op de cultuurnota 2025 - 2028 heeft een verplichting tot en met 2028. Andere subsidies zoals bijvoorbeeld Amateur Kunst Educatie hebben een gelijke looptijd. Daardoor is de beinvloedbaarheid tot en met 2028 beperkt.

Doelstelling 10: Vastgoed

Voldoende en optimaal gespreid toekomstbestendig vastgoed dat bijdraagt aan klanttevredenheid huurders en maatschappelijke doelstellingen gemeente.

Beleidskader

Deze doelstelling komt voort uit onderstaande beleidsdocumenten:

Beleidsdocument	Vastgesteld	Toelichting
Beleidsnota Vastgoed 2025-2030	2025	De Beleidsnota Vastgoed beschrijft hoe de gemeente haar maatschappelijk vastgoed wil inzetten. Door doelen en leidende principes vast te stellen borgen we dat we doelmatig en doeltreffend omgaan met het vastgoed.

Effectindicatoren

We gebruiken de volgende indicatoren om te meten waar we staan. Toelichting op de indicatoren kunt u terugvinden in de webversie van de programmabegroting 2026.

Indicator	Nulmeting	Realisatie	Doelstelling			
		2024	2025	2026	2027	2028
% panden op onderhoudsniveau 3.	90%	90%	>90%	>90%	>90%	>90%
Gereduceerde CO2 uitstoot in tonnen.	PM	-	PM	PM	PM	PM
Klanttevredenheid.	6,3	-	7,0	-	7,3	-
Aandeel gebouwen verhuurd aan een maatschappelijke partij	75%	>75%	>75%	>75%	>75%	>75%

Activiteiten

Om onze doelstelling te bereiken, gaan wij het volgende doen:

Nieuwe activiteiten in het begrotingsjaar

- We maken een plan van aanpak voor meervoudig ruimtegebruik en doen hiermee meer ervaring op bij concrete panden.
- Bij verkoop bieden we panden aan volgens het principe van Right to Bid.
- We onderzoeken de kansen voor het verkrijgen van meer subsidies.
- We gaan partijen die geen winstoogmerk hebben ruimte aanbieden tegen een kostprijsdekkende huur.

Activiteiten die we niet meer doen

- Het uitvoeren van de maatregelen voortkomende uit de technische risico inspecties, worden niet langer afzonderlijk uitgevoerd, aangezien ze zijn geïntegreerd in het reguliere werkproces.

Activiteiten die we blijven doen en/of anders gaan doen

- We stellen het Jaarplan Onderhoud op voor twee jaar en stemmen dit waar nodig af met huurders; het plan voor 2026 voeren we uit.
- We ronden de routekaart voor verduurzaming van ons vastgoed af.
- We gaan verder met het toegankelijk maken van het eigen gemeentelijk vastgoed. Bij nieuwbouw en grootschalige renovatie doen we dit op basis van ‘Utrecht Standaard Toegankelijk’ (UST). Bij vastgoed wat voorlopig niet in aanmerking komt voor een renovatie wordt gekeken hoe we toegankelijkheid kunnen verbeteren.
- We voeren het eigenaarsonderhoud uit voor het gemeentelijk vastgoed dat wordt gebruikt voor milieu- en natuureducatie (steedes) en onderzoeken waar nodig de mogelijkheid tot vervanging. Gemaakte afspraken met de Huurder leggen we vast.
- We voeren klantgesprekken met huurders over de dienstverlening van de VGU. Ook voeren we opnieuw een huurderstevredenheidsonderzoek uit, waarvan de uitkomsten in Q1 2026 worden gecommuniceerd met onze huurders.
- Het actualiseren van Meerjaren Strategische Programma’s (MSP’s).
- We werken verder aan het op orde brengen van de Vastgoedorganisatie, door onder andere het doorontwikkelen van de robuuste structuur voor projectbeheersing en het verbeteren van de informatiehuishouding.
- We voeren pandverkenningen uit om de maatschappelijke functie van panden optimaal te benutten, waarbij we verschillende maatschappelijke functies afwegen.
- Het Makelpunt blijft een bijdrage leveren aan het verhogen van de bezettingsgraad van de gemeentelijke locaties en die van onze samenwerkingspartijen en hulp bieden aan

initiatiefnemers die op zoek zijn naar een locatie. Daarmee vergroten we het maatschappelijk rendement en stimuleren we de (onderlinge) samenwerking in deze gebouwen.

- We geven invulling aan tijdelijk beheer leegstand door tijdelijke verhuur van het vastgoed op basis van kostprijsdekkende huur.
- Op basis van de positieve evaluatie verlengen we in 2026 het contract voor het kortlopend leegstandsbeheer met AdHoc en zetten we het leegstandsbeheer voort.
- Om uitvoering te geven aan Motie 315 onderzoeken we in 2026 aanvullend welke panden kunnen worden uitgegeven, mede binnen de kaders van Motie 137, bovenop de vijf panden die eerder zijn aangewezen.

Financiën Vastgoed

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	27.592	32.092	33.433	33.956	34.479	34.532
Lasten	34.680	27.503	29.837	29.666	29.929	31.529
Saldo Baten en Lasten	**-7.087**	**4.589**	**3.596**	**4.290**	**4.550**	**3.003**
Onttrekking reserves	67.697	1.149	0	0	0	0
Toevoeging reserves	4.508	4.007	4.250	4.250	4.250	4.901
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**63.189**	**-2.858**	**-4.250**	**-4.250**	**-4.250**	**-4.901**
Totaal	**56.101**	**1.731**	**-654**	**40**	**300**	**-1.898**

x €1.000

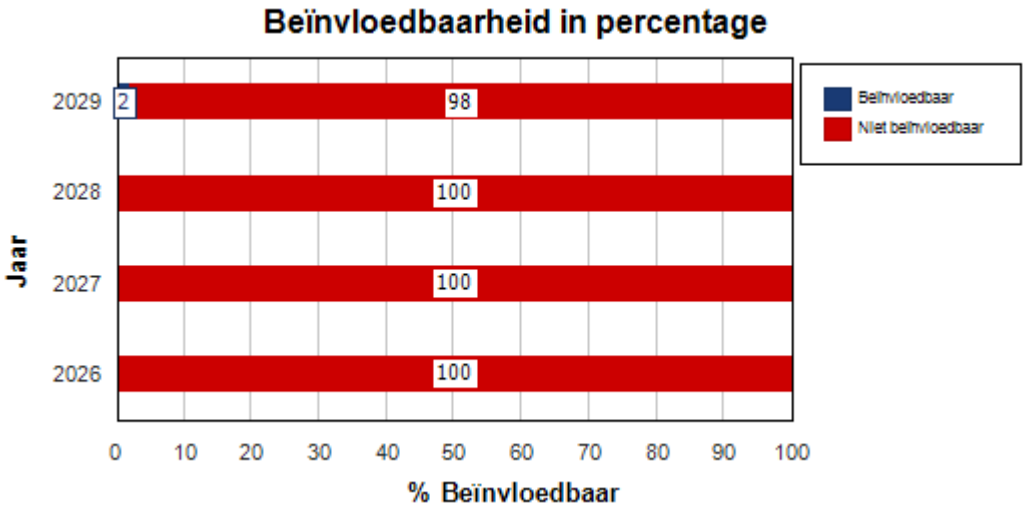
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Verhoging huurinkomsten als gevolg van indexering huurcontracten.	801	S
In de Voorjaarsnota 2025 is, in het kader van de hervormingsbezuinigingen, een taakstelling opgenomen om vanaf 2026 meer opbrengsten te generen uit commerciële verhuur en subsidies.	540	S
Lasten		
Extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening voor het treffen van maatregelen ten aanzien van brandveiligheid naar aanleiding van brandscans.	2.000	I
Aanvullende dotatie onderhoudsvoorziening vastgoed om aan alle verplichtingen vanuit het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) te kunnen voldoen en om te voorkomen dat de voorziening negatief komt te staan in de komende meerjarenperiode.	800	S
Bij de jaarafsluiting 2022 is besloten tot een extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening voor de jaren 2022 t/m 2025. Vanaf 2026 vervalt deze extra dotatie.	-550	I

x€1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2025 vond een eenmalige onttrekking plaats aan de reserve Stadskantoor voor verduurzamingsmaatregelen. In 2026 zijn er geen onttrekkingen aan reserves in de begroting opgenomen.	-1.000	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen in toevoegingen aan reserves die dienen te worden toegelicht.		

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 0%, 2027 0%, 2028 0% en voor 2029 2%

De financiële techniek achter de beleidsdoelstelling Vastgoed binnen het programma Levendige en gezonde stad werkt zo dat de lasten van vastgoed worden doorbelast naar de gebruiker, ook als dit de gemeente zelf is. Daarmee valt het merendeel van de lasten en baten tegen elkaar weg. Hierdoor is de beïnvloedbaarheid binnen deze beleidsdoelstelling zeer beperkt. De beïnvloedbare ruimte betreft slechts de incidenteel toegekende middelen. De kosten van vastgoed zijn wel beïnvloedbaar op de beleidsinhoudelijke begrotingsprogramma's. Als de gemeenteraad bijvoorbeeld zou besluiten de bibliotheektaken minimaal in te vullen, kunnen bibliotheekgebouwen afgestoten worden en daarmee de vastgoedlasten dalen. Dat financiële effect wordt dan zichtbaar bij de betreffende beleidsdoelstelling.

De keuzeruimte bestaat uit enkele opties:
- Onderhoudsniveau verlagen van niveau 3 naar 4 (alleen panden in eigen gebruik). Zonder nader onderzoek is de keuzeruimte moeilijk te kwantificeren; doordat de huidige norm al niet volledig wordt gehaald is de mogelijke besparing klein.

- Kosten verlagen door vastgoed/voorzieningen te concentreren op één of enkele plekken in de stad. Deze optie is eveneens moeilijk te kwantificeren zonder nader onderzoek/nulmeting. Bovendien staat dit haaks op het beleid van de gemeente om voldoende gespreide voorzieningen in de stad te realiseren. Aandachtspunt is dat bij de theoretische besparingen in dit scenario ook (huur)inkomsten wegvallen.

- Outsourcing. Kosten besparen door het uitbesteden van werkzaamheden en overgang naar regie-organisatie.

Risico's

Strategische programmarisico's	Maatregel
De groei van de stad leidt tot druk op de beschikbare ruimte, middelen en voorzieningen en daarmee een gezonde leefomgeving. Als de vierkante meters en de middelen voor de maatschappelijke voorzieningen, waaronder sportaccommodaties, plekken voor cultuur en buurtcentra, onvoldoende meegroeien ontwikkelt de stad zich niet in balans.	• Realisatie van de barcode RSU jaarlijks monitoren en op basis daarvan zo nodig bijsturen. • Slim benutten van de ruimte en voorzieningen die er zijn. • Prioriteren investeringen conform Ongelijk investeren voor Gelijke Kansen.
Het risico dat onze ambitie op het gebied van duurzaamheid niet wordt gehaald door netcongestie.	• We onderzoeken andere technische oplossingen om gebouwen toch aan te sluiten op het energienet. • Inzetten op het gasloosready opleveren van gebouwen. • Bij onvoldoende ruimte om gebouwen aan te sluiten op het energienet, moeten we prioriteren welke maatschappelijke voorzieningen voor gaan.
Personeels- en vrijwilligerstekort: Het is momenteel een krappe arbeidsmarkt waardoor mogelijk ambities moeten worden bijgesteld of de uitvoering vertraging oploopt. Binnen de zwembaden blijft er een structurele behoefte aan zweminstructeurs. Maar ook partijen in de stad hebben tekorten. Er is onder andere tekort aan zorg- en welzijnspersoneel, pedagogisch medewerkers, vrijwilligers, bouwpersoneel en cultuurpersoneel.	• Uitvoeren beleidsnota arbeidsmarkt: actieve en gerichte benadering van de arbeidsmarkt, met focus op kansrijke start(o.a. kinderopvang en kraamzorg) en ouderen. • Verhogen instroom en verminderen uitstroom medewerkers door ruimte voor leren en ontwikkelen. • Flexibiliteit in de bezetting inbouwen voor pieken en dalen. • We zetten samen met sportverenigingen actief in op de inzet van zelfbeheer binnen de zwembaden. • Extra inzet op werven en behouden van vrijwilligers.
Op het gebied van asiel en integratie staat het rijksbeleid op gespannen voet met het Utrechtse beleid, en op onderdelen ook met de uitgangspunten van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het kabinet heeft een ingrijpend asielprogramma, dat stevige gevolgen heeft voor de doelstelling Nieuwkomers. We hebben wettelijke resultaatdoelen voor het realiseren van: • opvangplekken van Oekraïners, • asielopvang en opvang voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (spreidingswet), • Doorstroom statushouders van asielopvang naar een woonplek (huisvestingstaakstelling)	We blijven inzetten op actieve lobby, indien mogelijk met G4 en VNG. Oekraïne: • verlengen bestaande locaties • aanpassen beleid • aankoop van panden Asielopvang: • inzet op meerjarige samenwerkingsafspraken met COA, ook voor Plan Einstein. Huisvesting statushouders: • Samenwerking met woningbouwcorporaties versterken.

Strategische programmarisico's	Maatregel
• Bewaken humanitaire ondergrens voor kwetsbare dakloze EU migranten en ongedocumenteerde mensen • Inburgering van nieuwkomers Het wordt om diverse redenen steeds moeilijker deze wettelijke resultaten te behalen: • Schaarste in de stad: fysieke ruimte en uitvoerend professionals. • Door toename van de doelgroepen en toename van de kwetsbaarheid zijn meer opvangplekken nodig en stijgt de druk op zorg(denk aan JGZ), sociale- en maatschappelijke voorzieningen in de stad (denk aan onderwijs). • Onzekerheid van de impact van het Europese migratiepact en van de voorgenomen wetswijzigingen rond spreidingswet, voorrang en huisvesting statushouders en asiel (regeerakkoord). • Onzekere financiën voor opvang Oekraïne (hoogte en duur), • Rijksbudget voor gemeenten en partners COA, IND en Vluchtelingenwerk staan onder druk. • Budget voor uitvoeringskosten inburgering groeit nog niet mee met de opgave.	• Onderzoeken van alternatieven voor huisvesting statushouders. Inburgering: • We nemen maatregelen om de kosten te verlagen en hebben tijdelijke dekking via de VJN2025.
Coalitieakkoord van het Rijk: de gemaakte keuzes hebben financiële gevolgen waardoor we onze aanpak op onderdelen moeten herijken. Waar de gevolgen al duidelijk zijn, staat dit opgenomen per doelstelling. Met de huidige landelijke politiek is de onzekerheid vanuit het Rijk alleen maar groter geworden.	• Lobby richting het Rijk: samen met partners geven we aan dat gemeenten tegen de grens oplopen van de activiteiten die ingezet kunnen worden in verhouding tot de financiën. • Opdrachten en subsidieplafonds verlagen. • Aanvullende financiering zoeken, zoals private financiering van cultuur. • Ontwikkelingen rondom het demissionair kabinet en het aanstaande nieuwe coalitieakkoord nauw volgen.
Zowel landelijke politieke beslissingen en uitspraken (bv. voorstel om migranten scherper te gaan monitoren), als internationale gebeurtenissen (Gaza) maken veel los in de stad. Het geeft een gevoel van onmacht en frustratie. Onder meer bij welzijn, jongerenwerk en onderwijs vraagt dit vaardigheden om hier op een goede manier op in te kunnen spelen	• Inzet op vaardigheden en kennis over deze thema's bij welzijn en jongerenwerk via Utrecht zijn We Samen, deels gefinancierd door Rijksgelden vanuit de NCTV. • Stellingname van college en raad over deze thema's.
De online leefwereld wordt steeds belangrijker. Op inhoud zien we dat wat online gebeurt, grote impact heeft, met name op jongeren. Vanwege de groeiende	• Vanuit Utrecht Zijn We Samen hebben we de Utrechtse Online Coalitie opgericht met partners uit o.a. welzijn, jongerenwerk

Strategische programmarisico's	Maatregel
macht van bigtech en de groeiende mogelijkheden online voor extreme meningen en content, verwachten we dat de komende jaren hier steeds meer aandacht op nodig is.	en onderwijs. Zo vergroten we de kennis over online wereld en gaan we online extremisme en polarisatie tegen. • Voor de langere termijn werken we aan borging van de online vaardigheden in onze bredere aanpak van polarisatie en radicalisering.
Vorig jaar waren er veel meer aanvragen dan er financiering beschikbaar was vanuit de subsidieregeling inclusie en diversiteit. De subsidieregeling 2026-27 proberen we nog toegankelijker te maken voor groepen die wat meer moeite hebben met aanvragen. Verwachting is dat de respons opnieuw groot gaat zijn. Risico is dat er teleurstelling optreedt bij een groot aantal aanvragers omdat ze ondanks een goede aanvraag geen financiering krijgen.	• Goede voorlichting en verwachtingsmanagement, door deelnemers in het aanvraagproces er ook op te wijzen dat het goed kan dat er heel veel animo is. • Deelnemers aanmoedigen om samen te werken bij een aanvraag.
De stapeling van veranderingen in de zorgwetgeving en kwaliteitseisen maken dat we niet blijvend kunnen voldoen aan de zorgwetgeving en zorgkwaliteitseisen. Terwijl we juist onze zorg moeten doorontwikkelen gezien de dalende vaccinatiegraad en het toenemend aantal dak- en thuisloze mensen in Utrecht.	Met de in de VJN toegekende middelen de organisatorische en juridische randvoorwaarden duurzaam borgen.
Hoog ziekteverzuim onder personeel Volksgezondheid brengt uitvoering onder druk, waaronder bij de JGZ.	Voortzetten extra aandacht voor werkdruk en frequent verzuim om ziekteverzuim terug te dringen.
Door een veranderend klimaat kunnen extreme regenval en extreme hitte Utrechters treffen.	• Inzetten op vergroening rondom gemeentelijk vastgoed in een hoog stedelijke omgeving. • Hittebestendige en geïsoleerde gebouwen opleveren.
Oplopende kosten maken dat Utrechters minder goed kunnen rondkomen. Vanwege het structurele karakter van dit risico is het opgenomen in beleid en als verschilmaker in de Sociale Visie. Hoewel we de bestaansonzekerheid daarmee niet meteen oplossen is het geen strategisch risico meer en komt dit punt in het vervolg te vervallen	• Vanuit de sociale visie is bestaanszekerheid een speerpunt voor het gehele sociaal domein. • Organisatieonderdelen werken nauw samen op dit vraagstuk om de kansengelijkheid te vergroten. • We werken samen met maatschappelijke partners en de eerstelijnszorg om geldzorgen bespreekbaar te maken en tijdig door te verwijzen.

Strategische programmarisico's	Maatregel
De houdbaarheid van het sociaal domein staat onder druk. Ingezette koers om het sociaal domein te hervormen leidt ook tot extra verwachtingen van de sociale basis, en een hogere druk voor o.a. informele zorgorganisaties, welzijnswerk, vrijwilligers en mantelzorgers.	• We werken met de hervormingen aan het versterken van de houdbaarheid van het sociaal domein en andere manieren van werken: meer groepsgericht, wijk- en buurtgericht, collectief en digitaal. • Dit wordt zichtbaar in de herziening van subsidies in de sociale basis, de inkoop van zorg en welzijn en in vernieuwende werkwijzen die we ontwikkelen met partners in de stad. • We werken concrete voorstellen uit om budget te verschuiven van aanvullende zorg naar de sociale basis.

De financiële risico's zijn in een totaaltabel terug te vinden in de paragraaf Weerstandsvermogen en de risico's met betrekking tot de Verbonden partijen zijn opgenomen in de paragraaf Verbonden partijen.

Investeringen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2026 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de programmabegroting).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen.

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026; vanaf 2027 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Totaal investeringen programma Levendige en gezonde stad

x €1.000

Totaal investeringen programma Levendige en gezonde stad	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	261.237	1.147	39.206	2.827	4.461
Uitbreidingsinvesteringen A	229.002	1.697	900	0	0
Routine-investeringen	0	0	0	0	0
Totaal	**490.239**	**2.844**	**40.106**	**2.827**	**4.461**

Doelstelling Nieuwkomers

x €1.000

Totaal investeringen programma Levendige en gezonde stad	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Uitbreidingsinvesteringen A	750	0	0	0	0
Totaal	**750**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Nieuwkomers
Niet van toepassing

Doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen

x €1.000

Doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	68.514	1.147	4.082	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	94.083	1.697	900	0	0
Totaal	**162.597**	**2.844**	**4.982**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen
Bij deze Programmabegroting vragen wij autorisatie voor de investeringsprojecten die, conform de voortgangsrapportage NKG 2025, in 2026 starten. Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 1,147 miljoen euro voor vervangingsinvesteringen, waarvan 0,122 miljoen euro betrekking heeft op binnensportaccommodaties en het restant van 1,025 miljoen euro op buitensportaccommodaties. Binnen de uitbreidingsinvesteringen wordt autorisatie gevraagd voor 1,697 miljoen euro. Dit heeft volledig betrekking op buitensportaccommodaties.
Voor een toelichting op de betreffende investeringsprojecten verwijzen wij naar de voortgangsrapportage NKG 2025.

Doelstelling Vastgoed

x €1.000

Doelstelling Vastgoed	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	192.723	0	35.124	2.827	4.461
Uitbreidingsinvesteringen A	134.169	0	0	0	0
Totaal	**326.892**	**0**	**35.124**	**2.827**	**4.461**

Toelichting doelstelling Vastgoed
We vragen geen nieuw krediet vrij voor deze doelstelling in 2026.

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
GGD Regio Utrecht (GGDrU)	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de provincie Utrecht, waaronder Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.	2.557

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Subsidies

x € 1.000

Doelstelling	Omschrijving	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening met jaarsubsidies	Meerjarig verleend t.l.v 2026
Nieuwkomers weten zich welkom en thuis in Utrecht en kunnen zich maximaal ontwikkelen en ontplooien voor hun toekomst in Utrecht of ergens anders					
Ondersteuning van nieuwkomers: activiteiten Plan Einstein, de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), maatschappelijke begeleiding van statushouders en ondersteuning van voormalig alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV).	Reguliere ondersteuning van vluchtelingen, het continueren van de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers en het steunpunt Perspectief voor ex-AMA's (voormalig alleenstaande minderjarige asielzoekers)	13.500	13.533	13.533	0
Totaal 1		13.500	13.533	13.533	0
Inwoners doen mee en zorgen voor elkaar					
Beheerde speeltuinen	Technisch en sociaal beheer en onderhoud voor beheerde speeltuinen die maximaal ondersteunend zijn voor die initiatieven en qua openheid, sfeer, en functionaliteit aansluiten bij wat bewoners willen, waardoor buurten levendiger en leefbaarder worden	2.880	2.998	2.998	0
Belangenbehartiging en Informatievoorziening	Faciliteren en organiseren van belangenbehartiging en informatie en advies	1.681	1.479	1.431	0
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: het tijdelijk ondersteunen en zo nodig verbinden van inwoners met een kwetsbare situatie aan partijen in de basisinfrastructuur of in de (aanvullende) zorg.	654	681	0	0
Een tegen eenzaamheid	Een tegen eenzaamheid	90	0	0	0
Laaggeletterdheid / taal en digitale vaardigheden - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Verbeteren van taalniveau en andere basisvaardigheden	2.341	2.632	2.632	0
Maatschappelijke Diensttijd	Maatschappelijke Diensttijd	413	206	0	0
Nadere regel basisvoorziening ondersteuning mantelzorgers	Advies, informatie en andere ondersteuning bieden aan mantelzorgers.	959	972	0	0
Nadere regel basisvoorziening vrijwilligersondersteuning	Stimuleren en faciliteren van vrijwilligerswerk in de stad in alle maatschappelijke sectoren	920	945	0	0

NT2 voor volwassenen	Hoger opgeleide nieuwkomers zonder inburgeringsplicht krijgen met deze subsidie de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren en waar mogelijk een Staatsexamen NT2 te behalen	161	0	0	0
Scoutingsactiviteiten	Scoutingsactiviteiten	262	273	0	0
Stimuleren vrijwilligerswerk	Stimuleren en faciliteren van stedelijk vrijwilligerswerk middels het verbreden van de groep van actieve burgers en belemmeringen wegnemen om te participeren en vrijwilligerswerk te doen	214	223	223	0
Versterken Sociale Basis	Versterken Sociale Basis	227	227	0	0
Zorg voor elkaar - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren, ondersteunen en organiseren van informele zorg inclusief mantelzorgondersteuning	6.744	6.904	6.904	0
Totaal 2		17.546	17.540	14.188	0
Inwoners kunnen zichzelf zijn en leven prettig met elkaar samen					
Brugfunctie - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Brugfunctie: Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit.	70	0	0	0
Inclusie en Diversiteit	Ondersteuning van activiteiten die bijdragen aan Inclusie en Diversiteit	500	500	0	0
Uitvoering wga-taken en aanvullende preventieve activiteiten	Registreren en opvolgen discriminatie meldingen; Activiteiten gericht op het voorkomen en tegengaan van discriminatie; Beide uitgevoerd door discriminatie.nl provincie Utrecht.	601	626	0	0
Voorlichting en zichtbaar maken diversiteit	Geven van voorlichting over en zichtbaar maken van diversiteit	264	0	264	0
Totaal 3		1.435	1.126	264	0
Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke welzijnsaccommodaties					
Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	Accommodaties maatschappelijke activiteiten: driehoeksoverleg	80	80	0	0
Welzijnsaccommodaties in zelfbeheer - nadere regel vrijwillige inzet voor elkaar	Faciliteren van accommodaties voor maatschappelijke activiteiten. Uitgangspunten zijn een efficiënt gebruik en optimale toegankelijkheid.	1.070	1.108	1.108	0
Totaal 4		1.150	1.188	1.108	0
Inwoners kunnen op hun eigen manier en niveau sporten en bewegen in een veilige omgeving					

Buurtsportcoach	Grotere sportdeelname en verbinden zorg, welzijn en sport	79	76	0	76
Grootschalige schoolsportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige schoolsportevenementen	60	62	0	0
Grootschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren grootschalige sportevenementen	235	245	0	60
Kleinschalige sportevenementen	Ondersteunen en stimuleren kleinschalige sportevenementen	73	82	0	0
Support aangepast sportaanbod	Ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod	101	101	0	0
Support samenwerking	Ondersteunen en stimuleren van vitale aanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	137	77	0	0
Support sportaanbieders	Ondersteunen en stimuleren van sportaanbieders op het gebied van vitaliteit, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen	105	105	0	0
Talentenprogramma's sport	Ondersteunen van activiteiten gericht op het ontwikkelen van sportieve talenten	80	83	0	83
Totaal 5		870	831	0	219
Utrecht heeft voldoende, goede en toegankelijke sportvoorzieningen					
Basisvoorzieningen	Instandhouden van een aantal basisvoorzieningen	437	455	214	241
Tuinen en parken	Volkstuinen	194	194	194	0
Totaal 6		631	649	408	241
Het percentage Utrechters met een goed ervaren gezondheid neemt toe					
Gezond Leren op School	Schoolbesturen PO kunnen voor scholen met een schoolweging hoger dan 30 en voor speciaal onderwijs een subsidie aanvragen voor een gezond aanbod van gezonde lunch, beweegactiviteiten, ouderbetrokkenheid en voedseleducatie. Doelstelling is een gezonde	887	0	0	0
Preventie KOPP/KOV-kinderen	Preventie KOPP/KOV-kinderen	237	247	237	0
Sekswerk: Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten (DUUP)	Regionale begeleidingstrajecten voor sekswerkers gericht op het verlaten van de branche (DUUP) gemeente Utrecht.	601	626	0	0
Sekswerk: Stedelijke hulp- en dienstverlening en begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	Stedelijke hulp- en dienstverlening en (stedelijke) begeleidingstrajecten voor sekswerkers om de branche te verlaten	956	995	0	0

Toeleiding naar (bemoei)zorg	Toeleiding naar (bemoei)zorg	195	203	0	0
Verslavingspreventie basis	Het bieden van informatie over de gezondheidseffecten van middelengebruik (nicotine, alcohol, drugs) en gokken. Gericht op o.a. jongeren, risicogroepen en intermediairs. Bevordert bewustwording, motivering en gedragsverandering.	1.204	995	995	0
Verslavingspreventie Ongelijk investeren	Verslavingspreventie Ongelijk investeren	162	168	168	0
Verslavingszorg	Het opsporen en toeleiden naar zorg van zeer sociaal kwetsbaren/OGGZ, het bieden van een heroïnebehandeling, het verspreiden en ophalen van spuiten en spuithulpmiddelen, en het afhandelen van spuitmeldingen	2.150	2.239	2.239	0
WMO collectieve GGZ preventie	Subsidie ten behoeve van een substantiële bijdrage aan de psychosociale gezondheid van burgers en ondersteuning van mantelzorgers in Utrecht	72	75	72	0
Totaal 7		6.464	5.548	3.711	0
Gelijk aan de groei van de stad is er in alle wijken steeds meer passend aanbod van diverse creatieve makers en culturele instellingen					
Culturele broedplaatsen stedelijke regio	Bijdragen aan de initiatief- en realisatiefase van de nieuw culturele broedplaatsen verspreid over de regio Utrecht	115	0	0	0
Cultuurnota 2-jarige regeling	Het stimuleren van startende culturele projecten.	749	780	0	0
Cultuurnota 4-jarige regeling	Het stimuleren en faciliteren van een plurifom cultureel aanbod en ontwikkelruimte	47.294	48.688	0	48.688
Impulssubsidies cultuur	Het stimuleren van nieuwe, talentvolle makers en initiatieven die het culturele aanbod aanvullen	217	226	0	0
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen	De realisatie van nieuwe culturele broedplaatsen en nieuwe werkruimtes in bestaande culturele broedplaatsen in de gemeente Utrecht	434	300	0	0
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Attleeplantsoen 39	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes in het Attleeplantsoen 39.	110	0	0	0
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Koningsweg 2	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes op de Koningsweg 2	0	100	0	0
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen parkeergarage Paardenveld	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes in de parkeergarage Paardenveld	0	110	0	0
Investeringsbijdrage culturele broedplaatsen Tussen de Rails	De realisatie van een nieuwe culturele broedplaats en nieuwe werkruimtes in het gebied Tussen de Rails	0	335	0	0

Investeringsbijdrage Muziekstudio's	De realisatie van muziekstudio’s in de gemeente Utrecht, die tegen een betaalbaar tarief kunnen worden gehuurd door muzikanten en/of geluidskunstenaars en/of producers	163	0	0	0
Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	Maatschappelijke en creatieve huisvesting Berlijnplein	40	40	0	0
Productie en programmering	Het faciliteren van artistiek interessante activiteiten van Utrechtse makers en culturele instellingen	650	800	0	99
Projectsubsidies cultuur (ronde 1)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	222	231	0	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 2)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	235	231	0	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 3)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	218	231	0	0
Projectsubsidies cultuur (ronde 4)	Het stimuleren van bijzondere culturele projecten die van belang zijn voor de gemeente Utrecht, haar inwoners en/of de Utrechtse culturele sector.	219	231	0	0
Stedelijk beheer cultureel vastgoed	Het beheren en verhuren van culturele werkruimtes en voorzieningen	447	464	0	464
Totaal 8		51.113	52.767	0	49.251
Een breed publiek uit Utrecht en daarbuiten neemt actief deel aan en bezoekt het culturele aanbod in de stad					
Amateurkunsteducatie	Amateurkunsteducatie, vrije cursusaanbod in de stad	915	952	0	952
Basissubsidie Amateurkunst	Het stimuleren van actieve participatie aan amateurkunst door inwoners van de gemeente Utrecht	420	420	0	0
Combinatiefunctionarissen	Het aanstellen van cultuurcoaches die een brede doelgroep laten kennismaken met kunst en cultuur.	278	278	0	278
Cultuurnota 4 jarige regeling participatie	Het stimuleren en faciliteren van een pluriform cultureel aanbod en ontwikkelruimte	3.926	4.087	0	4.087
Cultuurparticipatie	Het bevorderen van betrokkenheid bij cultuur van een breed publiek	1.121	1.152	0	1.152
Impuls jongerencultuur	Het ondersteunen van initiatieven voor en door jongeren waarmee zij zich creatief kunnen ontwikkelen	465	0	0	0

Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten - de Meern		De ontwikkeling van 3 jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn, Vleuten - de Meern	322	335	0	335
Mediaplatform		Het beheren en uitvoeren van een stedelijke journalistiek mediaplatform	42	45	0	45
Nachtcultuur		Nachtcultuur	90	70	0	0
Professionalisering organisaties met cultuurhistorische waarde		Organisaties met cultuurhistorische waarde die geen meerjarige cultuursubsidie van de gemeente meer ontvangen te ondersteunen bij professionalisering en/of het verkennen van andere mogelijkheden voor (structurele) financiering	50	50	0	0
Totaal	9		7.629	7.389	0	6.849
	Totaal		**100.338**	**100.571**	**33.212**	**56.560**

Zie voor het totaaloverzicht alle subsidies per programma de bijlage subsidies.

Algemene middelen en overhead

Overzicht

Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst. Met daarbij een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

Portefeuillehouder(s): Susanne Schilderman, Rachel Streefland

Financiën

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.249.655	1.313.605	1.343.440	1.333.587	1.309.890	1.318.191
Lasten	263.834	262.725	257.394	249.841	249.872	249.748
Saldo Baten en Lasten	**985.821**	**1.050.880**	**1.086.046**	**1.083.746**	**1.060.018**	**1.068.444**
Onttrekking reserves	211.141	132.025	63.974	14.017	23.766	14.719
Toevoeging reserves	281.991	85.153	47.984	24.886	16.906	17.589
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-70.850**	**46.872**	**15.990**	**-10.870**	**6.860**	**-2.870**
Totaal	**914.971**	**1.097.752**	**1.102.036**	**1.072.877**	**1.066.879**	**1.065.574**

Financiële toelichting op hoofdlijnen op baten/lasten/reserves voor jaar 2026

De baten in dit programma zijn 1.343,440 miljoen euro. Deze baten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Algemene uitkering (1.100 miljoen euro)
- Onroerende-zakenbelasting (OZB) (223,265 miljoen euro)

De lasten in dit programma zijn 257,394 miljoen euro. Deze lasten bestaan hoofdzakelijk uit:

- Informatie- en procesmanagement (64,033 miljoen euro)
- Personeelszaken, facilitair en huisvesting (57,616 miljoen euro)
- Financiën, inkoop en juridische zaken (21,111 miljoen euro)
- Overige ondersteunende functies (31,258 miljoen euro)
- Overhead decentraal (77,943 miljoen euro)

In dit programma wordt in 2026 63,974 miljoen euro onttrokken en 47,984 miljoen euro toegevoegd aan de reserves, vrijwel geheel uit de algemene dekkingsreserve.

Zie voor een verdere toelichting het onderdeel Reserves in hoofdstuk Financiën.

Hervormingen en bezuinigingen

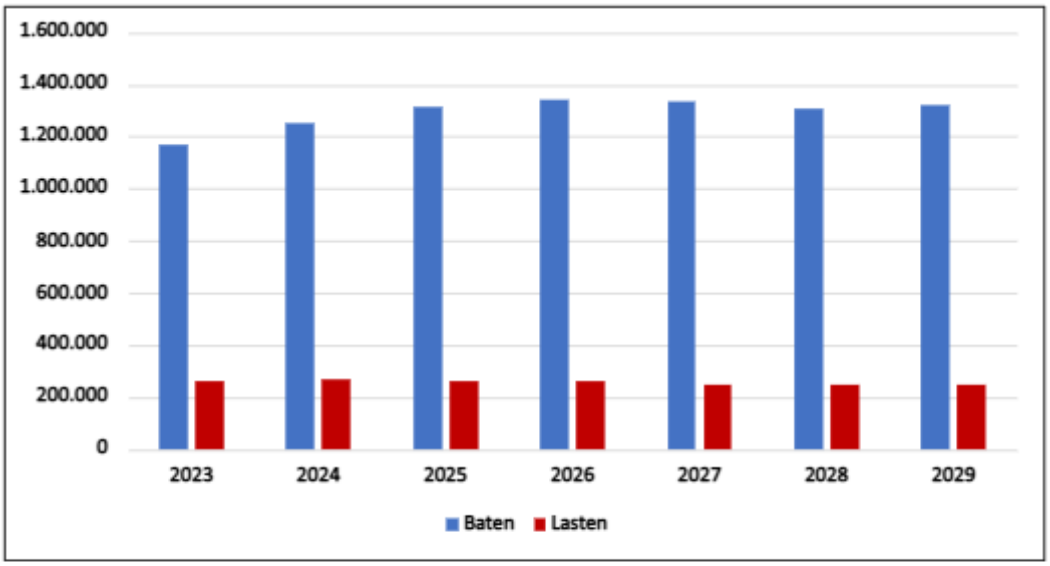
In onderstaande tabel zijn de in dit programma doorgevoerde hervormingen en bezuinigingen opgenomen uit de Voorjaarsnota 2025.

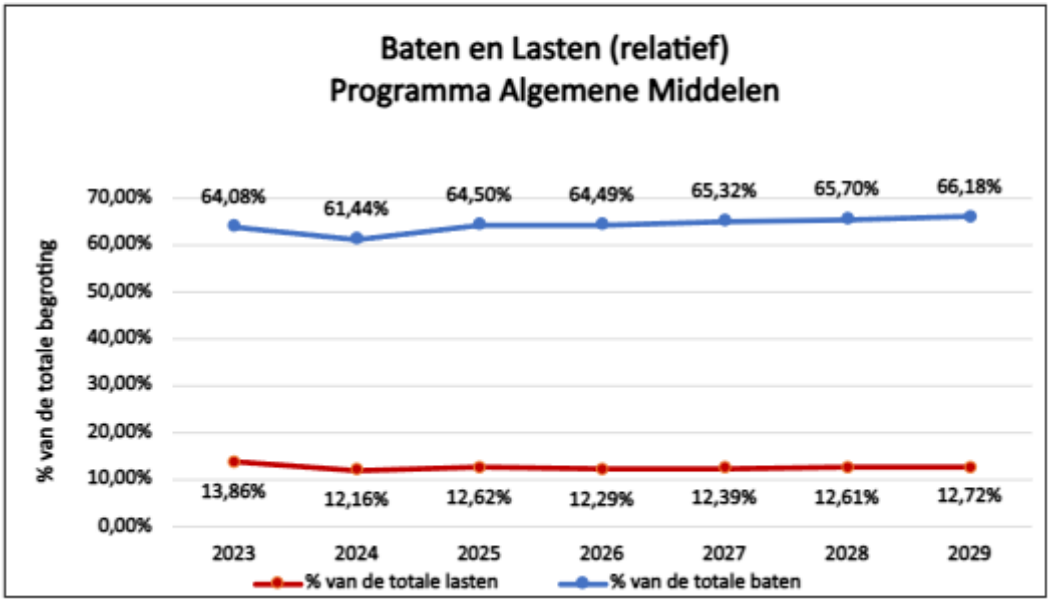
x € 1.000

Maatregel	2025	2026	2027	2028	2029	Structureel
Thema 1a: Efficiënter, zakelijker en klantgerichter werken	-243	3.046	4.122	4.245	4.245	4.245
Thema 1b: Verlagen kwaliteit interne dienstverlening	-	1.529	2.322	2.322	2.322	2.322
Thema 3: Centraliseren van o.a. bedrijfsvoeringsfuncties	-1.025	-539	452	2.111	2.111	2.111
Stoppen strategische onderzoeksadvisering publiek domein	-	118	118	118	118	118
Planningsoptimisme / onder-uitputting gemeentebreed (investeringen en lopende budgetten)	2.170	2.768	3.568	4.068	4.568	4.068
Totaal	**902**	**6.922**	**10.582**	**12.864**	**13.364**	**12.864**

Bovenstaande tabel sluit aan bij de Voorjaarsnota, zodat inzichtelijk blijft waar welke bezuinigingen in de begroting landen. Voor een aantal onderwerpen heeft inmiddels de financiële doorverdeling vanuit het Programma Algemene middelen en overhead naar de diverse programma's plaatsgevonden.

Baten en lasten meerjarig in beeld
De grafieken hieronder tonen de ontwikkeling van de baten en lasten van het programma over een periode van meerdere jaren, exclusief reserves. Zowel in absolute bedragen, als in percentages van de totale baten en lasten van de begroting.

Doelstellingen

Doelstelling 1: Algemene Middelen

Wij staan voor een duurzaam financieel beleid, een gezonde financiële positie van de gemeente voor nu en in de toekomst.

Financiën

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	1.242.137	1.308.543	1.338.357	1.328.505	1.304.807	1.313.109
Lasten	4.450	-2.260	4.661	1.928	3.512	4.272
Saldo Baten en Lasten	**1.237.687**	**1.310.804**	**1.333.696**	**1.326.576**	**1.301.296**	**1.308.837**
Onttrekking reserves	203.648	122.891	61.940	13.398	23.766	14.719
Toevoeging reserves	267.029	85.153	47.984	24.471	16.491	17.174
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-63.381**	**37.738**	**13.956**	**-11.074**	**7.275**	**-2.455**
Totaal	**1.174.306**	**1.348.542**	**1.347.652**	**1.315.503**	**1.308.571**	**1.306.382**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves ten opzichte van begrotingsjaar 2025 toegelicht.

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Gemeentefonds: Betreft de mutatie op het gemeentefonds die voortvloeit uit de bijstellingen van de omvang van het gemeentefonds voor groei, compensatie stijgende prijzen en mutaties van specifieke budgetten. In deze begroting is het effect van de meicirculaire verwerkt.	19.773	S
Onroerendezaakbelasting: De onroerende-zaakbelasting neemt ten opzichte van 2025 met circa 7,1 miljoen euro toe, voornamelijk door de eerder besloten tariefsverhoging en indexatie conform Voorjaarsnota 2024, aangevuld met een hogere opbrengst door de groei van het aantal woningen en niet-woningen.	7.100	S
Stelposten: Betreft de taakstelling verkoop vastgoed, als vastgesteld in motie M315 bij de Voorjaarsnota 2024	0.800	I
Toeristenbelasting: Conform de Voorjaarsnota 2025 stijgt het tarief van de toeristenbelasting in 2026 van 8,5% naar 10%. Daarnaast is de raming verhoogd door een trendmatige groei van het aantal overnachtingen van 6%.	2.100	S
Lasten		
Stelpost: Afwikkeling stelpost Leidsche Rijn.	2.713	S

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Financiering: De structurele verhoging van de omslag rente (van 1,5% naar 2%) is nog niet verwerkt in de begrotingsjaren 2026 en verder. Hierdoor ontstaat er een verschil tussen de begroting 2025 en 2026	-1.348	I
Stelposten:	**5.439**	I
Stelpost stijgende energielasten zoals opgenomen bij de Voorjaarsnota 2025	4.000	I
Uitwerking nota Waava	0,630	I
Stelposten overig	0,800	I

x €1.000

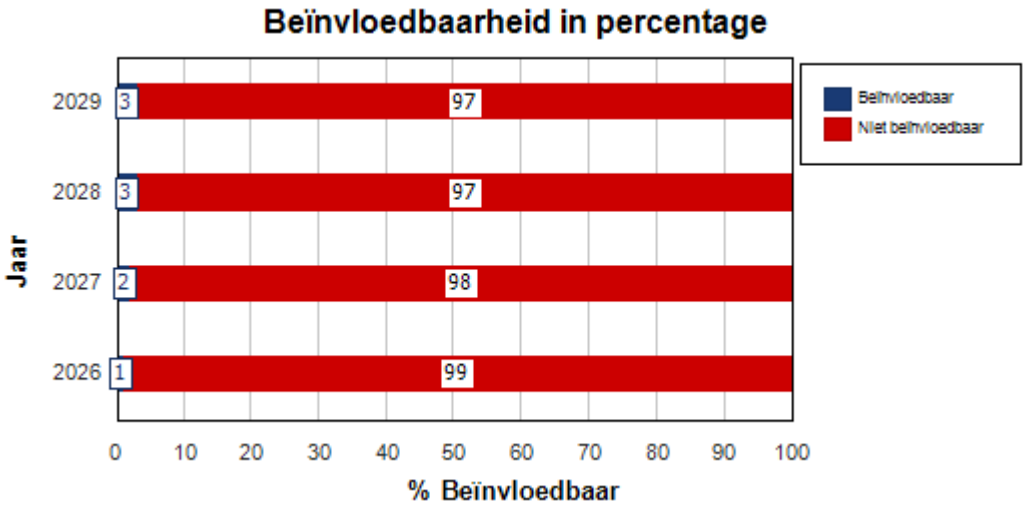
Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen	**60.951**	
Algemene dekkingsreserve: De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming en daarmee is het ook de verrekenplek voor rekeningresultaten, zowel positief als negatief. Juist vanwege deze aard en het karakter van de reserve kan er door de jaren heen sprake zijn van substantiële schommelingen.	-56.866	I
Gemeentefonds - Algemene uitkering: Het reserveren van middelen vanuit de circulaires van het Rijk over het gemeentefonds. Aangezien de circulaires op verschillende momenten in het jaar verschijnen kunnen de bijbehorende acties/middelen vaak niet gerealiseerd worden in het lopende jaar. Via deze reserve kunnen verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen (corresponderende posten) beschikbaar worden gehouden, door aan het einde van het jaar toevoegingen aan de reserve te doen in afwijking van de begroting. Onttrekkingen worden geraamd bij de bestuursrapportages ten behoeve van de specifieke onderwerpen. Onttrekking aan de reserve in 2026 betreffen de corresponderende posten die aan het einde van het jaar 2025 in de circulaires worden toegekend maar nog niet kunnen worden besteed. Deze corresponderende posten worden aan het eind van 2025 in de reserve gestort en in 2026 weer onttrokken. Dit is op dit moment	-4.085	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
nog niet in te schatten, daarom is er geen onttrekking of storting begroot. Daarom is er een verschil in onttrekkingen t.o.v. 2025		
Toevoegingen	**37.169**	
Algemene dekkingsreserve: De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming en daarmee is het ook de verrekenplek voor rekeningresultaten, zowel positief als negatief. Juist vanwege deze aard en het karakter van de reserve kan er door de jaren heen sprake zijn van substantiële schommelingen.	-35.010	I
Reserve Groei in Balans: Deze reserve is ingesteld om de geoormerkte uitgaven en inkomsten van het investeringspakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee deze middelen te reserveren voor het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad In 2026 wordt er 2,159 miljoen euro minder aan deze reserve toegevoegd dan in 2025	-2.159	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 1%, 2027 2%, 2028 3% en voor 2029 3%

De lasten binnen deze doelstelling zijn grotendeels niet beïnvloedbaar. Dit komt omdat veel posten technisch van aard zijn en een relatie hebben met andere inhoudelijke onderdelen van de begroting. In de analyse is de beïnvloedbaarheid reeds bij deze inhoudelijke onderdelen meegenomen. Het onderdeel Onroerende zaakbelasting (OZB) heeft betrekking op de uitvoering (oplegging en inning) van de OZB. De beïnvloedbaarheid van deze kosten is, zeker op korte termijn, beperkt. Volgens de verslaggevingsregels van het BBV zijn gemeente verplicht om een post onvoorzien in de begroting op te nemen. Voor de hoogte van het bedrag zijn echter geen richtlijnen meegegeven. Gemeenten kunnen theoretisch een heel laag bedrag ramen. De uitvoeringskosten voor de overige gemeentelijke belastingen hebben het grootste deel betrekking op de uitvoeringslasten van de BghU. De beïnvloedbaarheid van deze lasten is, zeker op korte termijn, beperkt. Het overige gedeelte betreft kwijtscheldingen en is volledig beïnvloedbaar. De consequentie hiervan is dat bewoners die nu in aanmerkingen komen voor kwijtschelding geconfronteerd worden met hogere lasten.

Doelstelling 2: Overhead

Een lichte, betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering, die qua omvang en werkzaamheden meebeweegt met onze gemeentelijke organisatie.

Financiën

x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	7.518	5.062	5.083	5.083	5.083	5.083
Lasten	259.031	264.735	252.483	247.663	246.110	245.226
Saldo Baten en Lasten	**-251.513**	**-259.674**	**-247.400**	**-242.580**	**-241.028**	**-240.143**
Onttrekking reserves	7.493	9.134	2.034	619	0	0
Toevoeging reserves	14.962	0	0	415	415	415
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-7.469**	**9.134**	**2.034**	**204**	**-415**	**-415**
Totaal	**-258.982**	**-250.540**	**-245.366**	**-242.376**	**-241.443**	**-240.558**

In onderstaande tabel zijn de verschillen in de baten, lasten en reserves ten opzichte van begrotingsjaar 2025 toegelicht.

x €1.000

Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Baten		
Binnen deze doelstelling zijn er geen verschillen groter dan 0,5 miljoen euro of meer dan 10% van de baten.	21	I
Lasten		
Overhead Centraal		
Als gevolg van de indexering van de budgetten "Overhead Centraal" nemen de begrote lasten in 2026 toe.	3.767	S
In de Voorjaarsnota's 2024 en 2025 zijn bezuinigingen en hervormingen opgenomen die per 2026 voor minder lasten zorgen bij Overhead Centraal.	-4.422	S
Voor het programma's "Informatie op Orde" en "Versterken Common ground" neemt het incidentele budget in 2026 af.	-4.081	I
Voor diverse grote ICT projecten is er in 2026 een lager budget omdat dit in 2025 incidenteel was aangevuld met onttrekkingen uit de reserve ICT investeringsprogramma. In 2026 wordt opnieuw bekeken of er onttrekkingen nodig zijn.	-2.987	I
De incidentele compensatie voor hogere energie lasten vervalt in 2026.	-1.115	I
Als gevolg van resultaatbestemmingen uit 2024 en budgetneutrale bijsturingsvoorstellen was het budget in 2025 incidenteel hoger dan in 2026.	-3.667	I

x €1.000

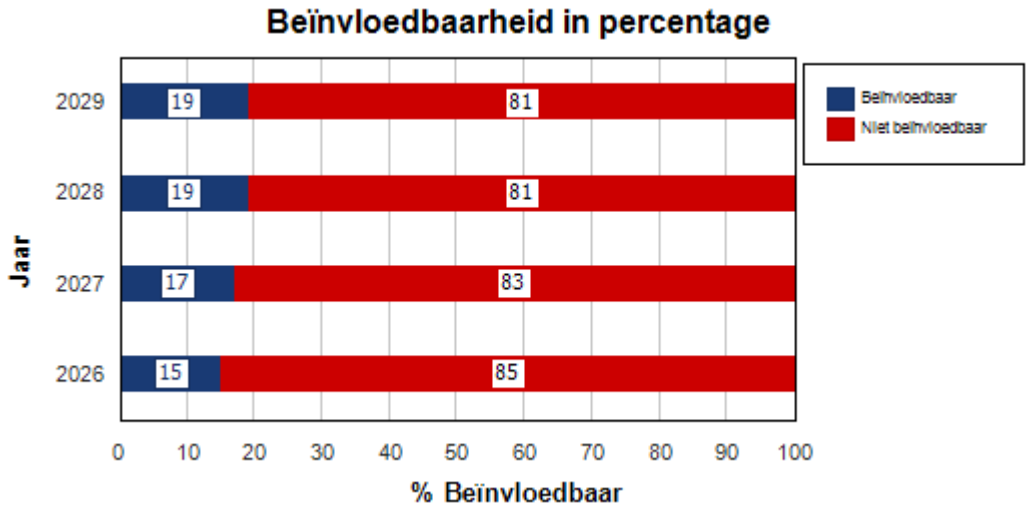
Toelichting verschillen	Bedrag	I/S
Door de toename van de apparaatslasten neemt het overheadbudget toe conform de overheadsystematiek.	1.304	I
Overhead Decentraal		
Als gevolg van de indexering van de budgetten "Overhead Decentraal" nemen de begrote lasten in 2026 toe.	2.655	S
In de nieuwe CAO zijn hogere percentages opgenomen voor de "Toelage Onregelmatige Dienst" waardoor de loonkosten structureel toenemen.	1.295	S
Incidentele budgetten voor onder andere "Organisatie Ontwikkeling in het Fysieke domein", het "Programma Hervormingen Sociaal Domein" en "compensatie voor hogere energie lasten" komen te vervallen in 2026.	-3.375	I
Door resultaatbestemmingen uit 2024 was er incidenteel extra budget in 2025.	-1.768	I

x €1.000

Toelichting verschillen in reserves	Bedrag	I/S
Onttrekkingen		
In 2026 wordt er minder onttrokken aan de ICT investeringsprogramma dan in 2025.	-2.987	I
Voor de resultaatbestemmingen uit boekjaar 2024 is er in 2025 incidenteel budget onttrokken uit de algemene dekkingsreserve	-4.114	I
Toevoegingen		
Binnen deze doelstelling zijn er geen toevoegingen in de reserves die moeten worden toegelicht.	-	I

Beïnvloedbaarheid

De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 15 %, 2027 17%, 2028 19% en voor 2029 19%

Overhead Centraal Voor alle overheadtaken geldt dat, bij een gelijkblijvend takenpakket (= zelfde omvang van de organisatie en uitvoering van de huidige taken), dat een beperkt deel van de totale kosten (personeelskosten en programmakosten) beïnvloedbaar is. De overhead heeft een directe samenhang met de ontwikkeling van de gehele organisatie. Dit komt tot uiting in de volgende punten:
- De percentages beïnvloedbare begroting voor het programma Overhead zijn gebaseerd op de huidige omvang van de organisatie. Bij verandering van de omvang van de organisatie beweegt ook de omvang van het programma overhead mee, waardoor de percentages beïnvloedbare begroting Overhead opnieuw bekeken moeten worden. Bij krimp van de centrale overhead neemt het beïnvloedbare deel relatief af.
- Krimp van de overhead leidt per definitie tot een vermindering van de dienstverlening aan de gehele organisatie en daarmee mogelijk uitbreiding van de taken voor het primair proces elders in de organisatie met zich mee. Dit heeft mogelijk negatieve effecten op de dienstverlening aan burgers.
- Binnen de overhead worden taken uitgevoerd als afhandeling van bezwaarschriften, verhelpen van ICT storingen en het uitbetalen van salarissen. Voor deze taken zal er altijd capaciteit noodzakelijk zijn. Daarnaast moeten binnen de overhead wettelijke taken uitgevoerd worden, zoals Algemene Verordening Gegevensbescherming, Wet Open Overheid, afhandelen van bezwaren etc. De uitvoering van dit soort taken is daarmee niet tot nauwelijks beïnvloedbaar. Tenslotte zijn er taken die zorgen voor checks & balances in de organisatie zoals control, juridische zaken en inkoop. De beïnvloedbaarheid van deze taken is afhankelijk van het accepteren van risico’s.

Overhead Decentraal Onder deze beleidsdoelstelling vallen de kosten van de overhead die specifiek wordt ingezet voor afdelingen in het primair proces. Het gaat hier bijvoorbeeld om overhead die doorberekend wordt in tarieven en heffingen of aan projecten wordt toegerekend (bijv. grondexploitaties).
Bij volledige benutting van de beïnvloedbare ruimte gaat het niveau van de dienstverlening van de betreffende overhead taken naar het absolute minimum. Deze consequenties zijn vergelijkbaar als bij de andere overhead-onderdelen, maar dan op decentraal niveau.

Doelstelling 3: Vennootschapsbelasting

We dragen zorg voor een correcte aangifte Vennootschapsbelasting en voor een tijdige betaling van de belasting.

Financiën

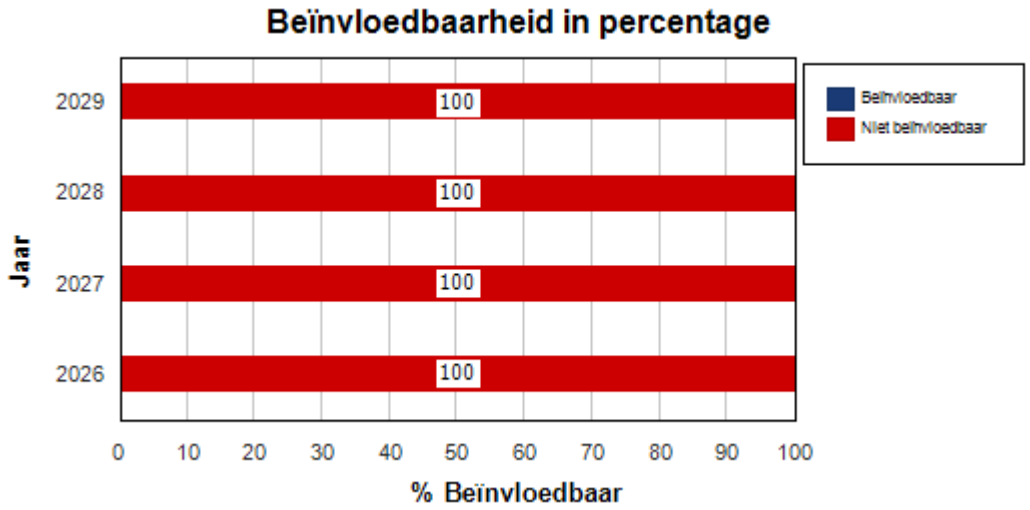
x €1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	0	0	0	0	0	0
Lasten	353	250	250	250	250	250
Saldo Baten en Lasten	**-353**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**-353**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**

Toelichting

De gemeente is vanaf 2016 belastingplichtig voor de Vennootschapsbelasting (VpB). Vandaar dat vanaf 2016 de gemeente Utrecht voor de Vennootschapsbelasting 0,250 miljoen euro begroot er van uitgaande dat het merendeel van de activiteiten van de gemeente niet VpB-plichtig is. Er is echter een verschil van inzicht ontstaan met de Belastingdienst ten aanzien van winst op reclame. De belastingdienst stelt namelijk dat winst op reclame onder de VpB valt en wij daarover VpB verschuldigd zijn. Ons bezwaar en beroep bij de rechtbank is tot nu toe afgewezen. Het hoger beroep houden wij aan omdat een aantal gemeenten met een vergelijkbare zaak inmiddels naar de Hoge Raad is gegaan. De adviseur (advocaat generaal) van de Hoge Raad adviseerde in juni 2024 dat de procedures over de activiteit reclame opnieuw moeten worden beoordeeld door de feitenrechter (met het oog op normaal vermogensbeheer). Dit is goed nieuws. Het oordeel van de Hoge Raad verwachten wij in het vierde kwartaal van 2025. Als er duidelijkheid is komen wij met een voorstel om de begroting aan te passen.

Beïnvloedbaarheid
De grafiek hieronder laat zien welk percentage van de lasten van deze doelstelling beïnvloedbaar is.

De beïnvloedbaarheid voor 2026 is 0 %, 2027 0%, 2028 0% en voor 2029 0%

Van beïnvloedbaarheid is geen sprake omdat de Vennootschapsbelasting volledig volgt uit de winstberekening van de aan deze belasting onderhavige producten. Tot nu toe is dit alleen de winst uit de inzameling van bedrijfsafval en de winst uit reclameconcessies.

Investeringen
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de investeringen per programma. Per doelstelling is daaronder een aparte tabel met toelichting opgenomen. Een nadere specificatie van de geautoriseerde en de voor 2026 nog te autoriseren investeringen is opgenomen in de desbetreffende investeringsstaten (geheime bijlage bij de Programmabegroting 2026).

Zie de paragraaf investeringen voor een toelichting op de verschillende categorieën en uitgangspunten en een totaaloverzicht van alle investeringen. Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026.

Wij vragen autorisatie voor het bedrag van de Programmabegroting 2026; vanaf 2027 worden de verwachte kredieten opgenomen waarvoor nu nog geen autorisatie wordt gevraagd.

Investeringen programma Algemene middelen

x €1.000

Algemene middelen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	360	550	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	1.260	285	0	0	0
Routine-investeringen	15.309	9.496	0	0	0
Totaal	**16.929**	**10.331**	**0**	**0**	**0**

Doelstelling Overhead

x €1.000

Algemene middelen	Geautoriseerd t/m 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Vervangingsinvesteringen	360	550	0	0	0
Uitbreidingsinvesteringen A	1.260	285	0	0	0
Routine-investeringen	15.309	9.496	0	0	0
Totaal	**16.929**	**10.331**	**0**	**0**	**0**

Toelichting doelstelling Overhead

Vervangingsinvesteringen
De bestaande goederenlift wordt vervangen door een grotere invalide/goederenlift op de Tractieweg 2 en de bestaande wasplaats is financieel en technisch afgeschreven. Om die reden worden deze vervangen.

Uitbreidingsinvesteringen A
Er zijn aggregaten nodig voor de noodstroom als de basisstroomvoorziening uitvalt en uitbreiding van veiligheidsmaatregelen.
Verder zijn er accukasten voor veilig opladen nodig. Dit betreft voornamelijk elektrisch gereedschap in combinatie met extra laadpalen voor de aanschaf van elektrische voertuigen.

Routine-investeringen
De routine-investeringen hebben betrekking op de interne bedrijfsvoering, zoals Werken 3.0 concept, meubilair, laptops en telefoons. De kapitaallasten worden gedekt binnen de in de begroting opgenomen structurele kapitaallasten. Het is de verwachting dat bij de Jaarstukken 2025 kredieten gereed wordt gemeld**.**

Verbonden partijen

x €1.000

Omschrijving	Doel	Bijdrage gemeente Utrecht
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BGHU)	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.	7.265
BNG Bank NV	De BNG Bank NV is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.	-1.500
Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten	0

Voor detailinformatie de paragraaf Verbonden Partijen.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Om onze ambities en doelstellingen te bereiken, moeten we ook de risico's kennen, weten wanneer het spannend wordt. In de programma's geven we inzicht in de belangrijkste strategische risico's, ontwikkelingen die het realiseren van onze doelstellingen mogelijk in de weg staan en welke maatregelen we hiervoor in onze programma's treffen. De focus van deze paragraaf ligt op de (mogelijke) financiële gevolgen van de risico's en of we voldoende financiële buffers hebben om deze risico's financieel op te vangen.

Belangrijkste uitgangspunten

Het weerstandsvermogen = de beschikbare weerstandscapaciteit/ de benodigde weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is om substantiële financiële tegenvallers op te vangen zonder directe ingrepen in de begroting te hoeven voeren. Conform de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen' hanteren wij als uitgangspunt dat de beschikbare weerstandscapaciteit minimaal gelijk moet zijn de benodigde weerstandscapaciteit. Dit betekent een weerstandsvermogen van 1,0 of hoger

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die onze gemeente loopt. Twee keer per jaar, volgende de begrotingscyclus, worden deze gemeentebreed geïnventariseerd.

Naast het weerstandsvermogen herkent het BBV kengetallen om de financiële positie van de gemeente te duiden. Gemeente Utrecht hanteert uitsluitend de door de BBV verplichte kengetallen op het gebied van financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Aan deze kengetallen worden door de provincie Utrecht, in het kader van het financieel toezicht, signaleringswaardes toegekend. Zie hiervoor hoofdstuk kengetallen.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen	2019	De nota bevat de principes voor het risicomanagement en weerstandsvermogen die we in de gemeente Utrecht hanteren. De nota wordt in 2026 geactualiseerd

Ontwikkelingen en actualiteiten

Onzekerheid inkomsten Rijk blijft bestaan

De afgelopen begrotingen en jaarrekeningen zijn onafgebroken gedomineerd door de onzekerheid ten aanzien van de ontwikkeling van het gemeentefonds, de afbouw van de specifieke uitkeringen en de bekostiging van de alsmaar stijgende uitgaven, onder andere in de WMO en de Jeugdzorg. In de voorjaarsnota's van 2024 en opnieuw in 2025 is door middel van een omvangrijk pakket aan financiële bijsturingen geprobeerd te anticiperen op de gevolgen van deze onzekerheid.
Deze maatregelen verminderen de flexibiliteit van de begroting om bij te kunnen sturen bij tegenvallers. Dit kan structurele gevolgen hebben zoals ook blijkt uit de volgende alinea.

Beoordeling financiële positie

De gemeente Utrecht staat er voor begrotingsjaar 2026 voldoende voor. Bij de woonlasten is er weinig ruimte om financiële tegenvallers op te vangen, De overige kengetallen kunnen als voldoende of goed

worden beoordeeld hoewel de solvabiliteit de ondergrens van de signaalwaarde nadert. Zie hoofdstuk kengetallen voor een uitleg per kengetal.

Net als vrijwel alle andere gemeenten heeft Utrecht een kwetsbaarheid in de toekomst doordat de Rijksmiddelen teruglopen. We zien op de middellange termijn een verslechtering van de financiële positie. Het structureel saldo laat na 2027 een negatief saldo zien van -0,1%. Dit saldo loopt bij vele gemeenten hard terug en benadrukt het belang van de druk op het Rijk om te komen met voldoende structurele middelen voor de uitvoering van de taken laat zien.

Uitbreiding van de belastingcapaciteit met eenpersoonshuishoudens
Vanaf de programmabegroting 2026 neemt de gemeente in aanvulling op de gebruikelijke kengetallen ook de belastingcapaciteit voor eenpersoonshuishoudens op. Daarmee wordt niet alleen inzicht gegeven in de lastenontwikkeling voor meerpersoonshuishoudens, maar ook voor alleenstaanden. Zo ontstaat een volledig er en beter vergelijkbaar beeld van de woonlasten binnen de gemeente.

Ontwikkeling van het weerstandsvermogen
Zowel de beschikbare weerstandscapaciteit als de benodigde weerstandscapaciteit zijn licht gedaald waardoor het weerstandsvermogen, dat wil zeggen de ratio waarin de beschikbare weerstandscapaciteit wordt gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit vrijwel gelijk is gebleven ten opzichte van de Jaarrekening 2024.
De benodigde weerstandscapaciteit is ten opzichte van de jaarrekening 2024 met 0,2 miljoen euro gestegen van 86,7 miljoen euro naar 86,9 miljoen euro. Dit is het gevolg van een veranderd risicoprofiel van enkele grotere risico's en betere beheersmaatregelen waardoor over de hele linie het risicobedrag vrijwel gelijk is gebleven.
De algemene reserve is ook vrijwel gelijk gebleven, maar de onbenutte belastingcapaciteit is nu al enkele jaren op rij aan het afnemen, bijdragende aan een toenemende kwetsbaarheid van de financiële positie van de gemeente.

Het financiële risicoprofiel is ten opzichte van de jaarrekening 2024 weinig veranderd, maar onderling hebben verschuivingen plaatsgevonden. Zie voor de top-10 risico's het hoofdstuk weerstandsvermogen. De belangrijkste wijziging in de top-10 risico’s is:

- Nieuw risico in de top 10 is de informatiebeveiliging/cybercrime. Een grote en bekende organisatie als gemeente Utrecht wordt meerdere malen per dag aangevallen met het oogmerk binnen te dringen in het digitale netwerk van de gemeente. Er is een voortdurende ‘wapenwedloop’ bezig tussen kwaadwillende hackers en de informatiebeveiligers van de gemeente. Omdat informatiesystemen steeds meer met elkaar communiceren (wat ervoor zorgt dat de dienstverlening steeds beter wordt) is het risico van de zwakste schakel ook steeds groter.

Weerstandsvermogen

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de overige (onbenutte) financieringsbronnen. De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico's die onze gemeente loopt.

Twee keer per jaar, volgende de begrotingscyclus, vindt er een gemeente brede risico-inventarisatie plaats op de financiële gevolgen van onze risico's.
Om het weerstandsvermogen te beoordelen wordt gekeken naar de verhouding tussen het vermogen

en de risico's, een weerstandsvermogen van minimaal 1, conform de nota risicomanagement (zie voor de link hoofdstuk beleidskaders) is gewenst.

De berekende beschikbare weerstandscapaciteit is 88,4 miljoen euro.
De berekende benodigde weerstandscapaciteit is 86,9 miljoen euro.
De ratio van het weerstandsvermogen voldoet aan de minimale norm en is nu (afgerond) 1,0.

Het verschil tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit is 1,5 miljoen euro. Dit betekent dat er ruim 1,5 miljoen euro meer in de algemene reserve staat dan nodig is om 90% zekerheid te hebben dat de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit verwijst naar de financiële middelen en reserves waarover een organisatie beschikt om onverwachte gebeurtenissen of tegenvallende omstandigheden op te vangen. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit verschillende componenten, waaronder de algemene reserve, specifieke reserves en overige financiële middelen. Deze middelen kunnen worden ingezet om onvoorziene kosten of verliezen te dekken.

x €1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	Begroting 2025	Verantwoording 2024	Begroting 2026
Totaal algemene reserves	79.827	57.664	79.827
Vrijval algemene reserve	0	0	0
Toevoeging algemene reserve	0	22.163	0
	79.827	79.827	79.827
Stille reserves	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit (twee jaar)	9.242	8.803	7.949
Niet ingevulde begrotingsruimte (vier jaar)	0	0	0
Post onvoorzien (vier jaar)	636	636	636
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**89.705**	**89.266**	**88.412**

Benodigde weerstandscapaciteit - Risicoprofiel

De benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op de financiële risico’s die onze gemeente loopt. Om die te kunnen bepalen vindt twee keer per jaar een gemeentebrede risico-inventarisatie plaats van de financiële gevolgen van onze risico’s.

Benodigde weerstandscapaciteit

De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 86,9 miljoen euro. Deze uitkomst is tot stand gekomen na een Monte-Carlosimulatie en kent een zekerheidspercentage van 90%. Voor de begroting 2026 kunnen we dus met 90% zekerheid aangeven dat we met 86,9 miljoen euro voldoende financiële buffer hebben om de financiële gevolgen van onze risico’s op te vangen. De actualisatie in deze begroting leidt dus tot een stijging van de benodigde weerstandscapaciteit met 0,2 miljoen euro.

Top 10 financiële risico's

In het onderstaande overzicht staat de top tien risico’s met de grootste financiële impact kort toegelicht, inclusief de genomen maatregelen. Deze top tien telt op tot een benodigde weerstandscapaciteit van 75,3 miljoen euro. De top 10 risico's bedraagt daarmee 87% van de totaal benodigde weerstandscapaciteit. Het gemiddeld financieel gevolg is gebaseerd op het gemiddelde van de 100.000 trekkingen van de Monte-Carlosimulatie van het betreffende risico. De bijdrage benodigde weerstandscapaciteit is de uitkomst gebaseerd op 90% zekerheid.

x € 1.000.000

Risico	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit
Grondexploitatie Stationsgebied	Het Stationsgebied blijft een complex en daardoor risicovol project. De uitvoering is ver gevorderd, maar tegelijkertijd worden er ook nog (detail-)onderhandelingen gevoerd met marktpartijen over de vastgoedprojecten. De uitvoering brengt ook nieuwe complexiteit met zich mee die te maken heeft met het bereikbaar, leefbaar en veilig houden van het gebied. Het belangrijkste risico dat uit de risicoanalyse komt, is dat grondopbrengsten niet of later worden gerealiseerd.	12,0	17,2
Maatregelen: • Slimme ontwikkelingsstrategie en actieve marketing vastgoedprojecten, gemeentebrede proposities. • Aanpassen van kaders op het gebied van tijd, geld en kwaliteit; aanbestedingsstrategie, 'just in time' besluiten. • Gerichte communicatie, overleg met partijen, prioriteiten stellen en goodwillacties.			
Risico	**Omschrijving**	**Gem. financieel gevolg**	**Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit**
SPUK’s	In het hoofdlijnenakkoord van kabinet Schoof was een korting op de SPUK's opgenomen. Dit betreft een extra korting op onze inkomsten of door een korting op het gemeentefonds of op de omvang van het SPUK budget. Achtergrond van deze maatregel is dat administratieve lasten worden verminderd doordat er sprake is van meer beleidsvrijheid om deze middelen te besteden. In de laatste Voorjaarsnota van dit kabinet is deze maatregel ook budgettair opgenomen.	10,3	14,7

	Echter bij een aantal van deze SPUK's is sprake van verplichtingen uit convenanten en/ of meerjarige afspraken met de stad. In welke mate wij deze korting (tijdig) kunnen invullen is onzeker. Wel is zeker dat deze bezuinigingsmaatregel een effect heeft op de uitvoering van ons beleid. De maatregel is tot op heden nog niet volledig uitgewerkt, waardoor de impact van de maatregelen op ons beleid en onze inkomsten onzeker blijft		
Maatregelen: Het is nog niet zeker dat de beleidswijzigingen worden doorgevoerd en of het dan in één keer of stapsgewijs plaatsvindt. Minder SPUK's betekent aan de andere kant lagere administratieve lasten en minder accountantscontroles. De gemeente probeert als beheersmaatregel deze "voordelen" te maximaliseren. Verder is er het voordeel dat met het afschaffen van de SPUK's ook de terugbetalingsverplichting valt. Efficiencywinsten komen daarmee ten goede van de exploitatie.			
Risico	**Omschrijving**	**Gem. financieel gevolg**	**Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit**
Autonome groei volume Jeugdwet en WMO	De vraag neemt toe en is sterk afhankelijk van externe factoren als prestatiedruk bij jeugd, vergrijzing en inzet op langer thuis wonen. Daarnaast neemt zorgduur en opvang toe door complexere problematieken en krapte op de woningmarkt waardoor uitstroom stagneert. Het financieel risico bestaat daaruit dat bij een open-einde regeling de gemeente de verantwoordelijkheid neemt voor de extra uitgaven als de autonome groei groter blijkt te zijn dan de geprognosticeerde groei die door de Rijksoverheid wordt gefinancierd.	9,5	13,7
Maatregelen: In de Voorjaarsnota 2023 hebben we aangegeven structureel tekorten te verwachten op Jeugd en Wmo. Bij de besluitvorming rond de VJN is gekozen voor scenario 2, aangevuld met amendement 52 "Utrechtse basis is een absoluut minimum bij bezuinigingen, waarin de oplossingen voor het verwachte tekort moeten worden gevonden in het brede sociale domein op basis van inhoudelijke uitgangspunten. Deze aanpak moet ertoe leiden dat we duurzaam in staat zijn de zorg en ondersteuning te bieden. Over de voortgang wordt u geïnformeerd via de raadsbrief Hervormingen sociaal domein de meeste recente brief was de brief van 15 mei 2025 met kenmerk 11923054			
Risico	**Omschrijving**	**Gem. financieel gevolg**	**Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit**
Netcongestie	De belasting van het elektriciteitsnetwerk in Utrecht nadert een kritische grens. Momenteel is er al	8,9	12,7

	een wachtlijst voor stroomaansluitingen voor grootgebruikers. Investeringen voor lange-termijn oplossingen komen traag van de grond komen terwijl de vraag naar energie steeds sneller stijgt. Hierdoor wordt de kans dat de netbeheerder ook een aansluitstop voor kleingebruikers afkondigt, steeds groter. Dit heeft als gevolg dat ontwikkelingen stagneren. Voor de gemeente heeft dit financiële gevolgen. Zoals lagere opbrengsten grondexploitatie, die deels niet binnen de reserve grondexploitatie gedekt kunnen worden, en lagere legesinkomsten. Een aansluitstop voor kleingebruikers heeft tevens consequenties voor de realisatie van maatschappelijke vastgoed, de groei van de stad raakt uit balans: Nieuwbouw kan niet verder wat als gevolg heeft dat contracten met aannemers moeten worden afgekocht, lopende investeringen afgewaardeerd en extra tijdelijke huisvesting gerealiseerd. Daarnaast zal er bij renovatieprojecten minder verduurzaming mogelijk zijn wat kan leiden tot extra kosten voor nieuwe ontwerpen en latere realisatie van de renovatie waardoor onderhoudskosten sterk toenemen		

Maatregelen:
Om het risico van een aansluitstop voor kleingebruikers te beheersen, zet de gemeente in op tijdelijke energieopwek via inzet van o.a. (gas)generatoren en accu's bij zowel gemeentelijk vastgoed als nieuwbouwlocaties. Hiermee worden vertragingen in de realisatie van projecten tijdelijk opgevangen. Daarnaast wordt er gefaciliteerd in de uitbreiding van de energie-infrastructuur, door onder andere ruimtelijke inpassing van trafostations en afstemming met betrokken partijen.
De gemeente stimuleert energiehubs op bedrijventerreinen zodat bedrijven hun energieverbruik beter op elkaar kunnen afstemmen. Ook wordt er ingezet op netbewuste nieuwbouw door ontwikkelaars te begeleiden en onderzoek te doen naar het beperken van piekbelasting. In aanvulling daarop wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een integraal energiesysteem met flexibel vermogen en investeringen in onder meer batterijen en zonneparken.
Om versnelling op cruciale dossiers mogelijk te maken, wordt een doorbraakteam ingericht dat knelpunten helpt oplossen. Daarnaast zal de gemeente bedrijven en ontwikkelaars ondersteunen met kennis, advies en subsidie om bouwprojecten en verduurzaming zo veel mogelijk doorgang te laten vinden.
Ter voorbereiding op mogelijke maatschappelijke ontwrichting wordt gewerkt aan een gemeentelijk crisisplan, inclusief noodstroomvoorzieningen en maatregelen voor het veiligstellen van vitale bedrijfsprocessen.

Risico	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit
een deel van de bezuinigingsopgave wordt mogelijk later gerealiseerd dan gepland	We hebben een omvangrijke bezuinigingsopgave vanuit de Voorjaarsnota's 2024 en 2025 en de hervormingsopgave sociaal domein. In totaal gaat dit nog om een bedrag van ruim 60 miljoen structureel. De kans bestaat dat we een deel van deze bezuinigingsopgave later realiseren dan gepland. Dit leidt tot een financieel nadeel omdat we langer de lasten moeten dragen dan we hebben begroot.	4,5	6,5
Maatregelen: Via de monitor in de begrotingscyclus wordt de voortgang van de bezuinigingen gevolgd. Daarnaast zal in de managementcyclus de voortgang van de maatregelen nadrukkelijk op de agenda staan, zodat we tijdig kunnen bijsturen.			
Risico	**Omschrijving**	**Gem. financieel gevolg**	**Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit**
Inkomsten gemeentefonds	De ontwikkelingen rond de Algemene uitkering zijn niet altijd goed in te schatten. Dit betreft de reguliere groei van het gemeentefonds (BBP-systematiek indexatie en volume), korting voor WOZ-waarde en de verwachte ontwikkelingen van het Rijk. We maken een prognose gebaseerd op aannames ten aanzien van deze elementen en daarin schuilt een financieel risico. De verwachte ontwikkelingen van het Rijk zijn (deels) opgenomen in het financieel beeld als inkomsten, zoals Hervormingsagenda jeugd, uitvoeringskosten Omgevingswet en Wet kwaliteitsborgingbouw. Het is onzeker of deze inkomsten ook werkelijk worden verwerkt in het gemeentefonds, met welk bedrag en wat het aandeel voor Utrecht is. Ook zijn vanaf 2028 hogere baten opgenomen als gevolg van de eigen bijdrage Jeugdzorg, waarvan nog onzeker is of deze maatregel daadwerkelijk wordt ingevoerd.	4,0	5,6

Maatregelen:
In de begrotingscyclus beoordelen we de ontwikkelingen op het (gewijzigde) effect op het de inkomsten van het Rijk. Daarnaast worden via lobby specifieke onderwerpen onder de aandacht gebracht van het kabinet en de Kamerleden. Daarbij trekken we op met de VNG.

Risico	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit
UW Holding BV	De gemeente Utrecht loopt een financieel risico als enig aandeelhouder van UW holding BV. Het Rijk heeft de Wsw per 1 januari 2015 dichtgezet voor nieuwe instroom, waardoor de Wsw-groep steeds kleiner en ouder wordt. Hoewel het Rijksbudget per Wsw-medewerker stijgt vanwege vergrijzing, daalt het totaalbudget door de krimpende doelgroep. Als de uitstroom van Wsw-medewerkers langzamer verloopt dan waar het Rijk mee rekent, ontstaat er een tekort. Daarnaast vraagt de transformatie naar een sociaal ontwikkelbedrijf voor de Participatiewet-doelgroep om aanpassingen in de bedrijfsvoering van UW holding BV. Als enige aandeelhouder is de gemeente financieel verantwoordelijk voor eventuele tekorten die hieruit voortvloeien.	1,6	2,3

Maatregelen:
Na tegenvallende financiële resultaten in 2023 is het toezicht op UW verscherpt.. De monitoring vindt plaats via maand- en kwartaaloverleggen over KPI's, exploitatie en prognoses. Begin 2024 heeft UW een Herstelplan opgeleverd met duidelijke rolverdeling tussen gemeente, RvC en directie, gericht op het op korte termijn in control komen. Parallel hieraan wordt gewerkt aan toekomstscenario's voor UW, deze zijn door de Galan Groep uitgewerkt in 2024 en de eerste helft 2025. Eind 2025 wordt een verdiepende businesscase opgeleverd.

Risico	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit
Civiele Constructies einde levensduur	De groei en verdichting van de stad gaan gepaard met toenemende druk op de bestaande civiele constructies en infrastructuur. Dit vergroot de kwetsbaarheid van de stad en kan leiden tot onvoorziene (veiligheid)situaties en daardoor hogere lasten op de langere termijn. De effecten van klimaatverandering	0,8	1,1

	(langere periodes van droogte afgewisseld met korte, maar felle buien met veel regen) maken de situatie nog complexer. Door veroudering van de rioleringssystemen en onvoldoende afvoercapaciteit ontstaat het risico dat onderhoud naar voren moet worden geschoven en kunnen extra investeringen in aanpassingen van de waterinfrastructuur noodzakelijk worden. Wanneer tijdens een reguliere inspectie geconstateerd is dat een civiele constructie niet meer aan de veiligheidseisen voldoet, neemt de gemeente maatregelen om de veiligheid te waarborgen. Daar kan toe behoren: tijdelijke verbeteringen, het beperken van het gebruik of (tijdelijk) sluiten van de voorziening, het vervroegen van groot onderhoud. Het spoedeisende karakter van deze maatregelen werkt kostenverhogend.		

Maatregelen:

- Het uitvoeren van inspecties van reguliere inspecties om zo vroeg mogelijk eventuele schade te kunnen signaleren en, indien mogelijk, repareren.
- Beheerwerkzaamheden worden meerjarig geprogrammeerd, indien nodig worden werkzaamheden opnieuw geprioriteerd om spoedmaatregelen waar mogelijk te voorkomen.
- We werken samen met marktpartijen om voldoende uitvoeringscapaciteit te kunnen organiseren om de noodzakelijke werkzaamheden tijdig uit te voeren.

Risico	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit
Informatiebeveiliging/ cybercrime	Het risico van onvoldoende informatiebeveiliging en daardoor gevoeligheid voor cybercrime betreft het verlies van gegevens of verstoring van dienstverlening door ICT incidenten en/of cyberaanvallen, het ontbreken van grip op IT-leveranciers in de hele keten, de beperkte aanwezigheid van managementsturing op informatiebeveiliging binnen de bedrijfsvoering, niet voldoen aan wet- en regelgeving en daardoor grote financiële verliezen of imagoschade.	0,6	0,9

	De kosten van incidenten en cyberaanvallen kunnen behoorlijk variëren. De kosten hangen in sterke mate af van de weerbaarheid van de organisatie bij incidenten en de hoogte van het geëiste losgeld bij Ransomware aanvallen (en het beleid hoe met dergelijke losgeldeisen om te gaan). Voor Ransomware specifiek geldt dat het risico groot is; de kans erop is weliswaar relatief klein (1,3 % van de grote bedrijven wordt getroffen) maar de impact is groot gezien het destructieve karakter ervan en het feit dat er grote sommen geldt aan losgeld worden geëist.		

Maatregelen:

- Investeren in mens & bewustzijn. De mens is vaak de zwakste schakel (Rapport Rekenkamer). Structurele awareness blijft essentieel. De e-learning en slim digitaal werken worden nog belangrijker en er moet blijvend geïnvesteerd worden in awareness zowel breed als op maat (menukaartconcept van BSN).
- Speciale aandacht geven aan bewustwording bij Management en Bestuur. Inrichten van een Informatie Beveiliging Management Systeem waar Management in control is op informatiebeveiliging.
- Zorgen voor cyberweerbaarheid in de keten. Het eisen van beveiliging van leveranciers en toetsen hierop wordt essentieel. Dit moet gebeuren conform de Baseline Informatiebeveiliging Overheid BIO 2.0 (ISO 27001 en 27002). Hiervoor is gemeentebreed contract- en leveranciersmanagement belangrijk.
- Regelmatige risicoherbeoordeling hoog risico's en periodieke naleving controles conform BIO 2.0 (ISO 27001 en 27002)De risicobeoordelingen die al bestaan (BIA en ORA) worden nog belangrijker, en zullen veel breder dan nu moeten worden uitgevoerd. Hiervoor moeten de risicotemplates aangepast worden aan de eisen van de BIO 2.0.
- Daarnaast vereist de Cyberbeveiligingswet aantoonbare naleving. Hiervoor zal op basis van tooling periodieke controles op opzet, bestaan en werking uitgevoerd moeten worden voor de kritieke processen.

Risico	Omschrijving	Gem. financieel gevolg	Bijdrage benodigde weerstandscapaciteit
Bijstandsbudget (BUIG)	Het risico is dat het jaarlijkse budget dat Utrecht vanuit het Rijk ontvangt voor de gebundelde uitkering (BUIG) onvoldoende is voor de uitkeringslasten. De gemeente is wettelijk verplicht alle uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en loonkostensubsidies te verstrekken aan inwoners die hier recht op hebben. Het	0,8	1,1

	jaarlijkse budget dat gemeenten ontvangen is echter afhankelijk van twee factoren waar de gemeente geen invloed op heeft: de landelijke ontwikkelingen in het macrobudget én het verdeelmodel dat bepaalt welk percentage elke gemeente krijgt. Dit blijft een financieel risico, ondanks verbeteringen in het verdeelmodel, vrijgemaakte algemene middelen en de bestaande vangnetregeling.		
Maatregelen: Om het risico te beheersen zet de gemeente actief in op uitstroom bevorderend beleid om het aantal bijstandsgerechtigden te beperken. Hoewel het verdeelmodel inmiddels is uitontwikkeld, blijven we ons inzetten voor verdere verbeteringen van het model die recht doen aan de Utrechtse situatie. De gemeente zorgt voor een tijdige aanvraag van de vangnetuitkering bij grote tekorten. Ook worden prognoses periodiek herijkt om de benodigde middelen tijdig bij te kunnen stellen.			
Bijdrage top 10 aan benodigde weerstandscapaciteit			**75,3**
Totaal benodigde weerstandscapaciteit			**86,9**

Kengetallen

In deze paragraaf zijn de verplichte BBV-indicatoren opgenomen die de financiële positie van de gemeente schetsen. Deze indicatoren moeten in samenhang bezien worden in plaats van deze afzonderlijk te beoordelen.

Realisatie 2017 t/m 2024

	Realisatie							
Kengetal	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Solvabiliteitsratio	34,7%	33,5%	35,6%	40,9%	40,9%	38,2%	32,4%	25,0%
Grondexploitatie	5,5%	5,2%	4,7%	8,3%	13,4%	4,2%	6,3%	5,3%
Netto schuldquote	70,0%	68,0%	62,0%	51,0%	61,0%	60,4%	69,4%	72,8%
Netto schuldquote – gecorr. voor verstrekte geldleningen	65,0%	64,0%	59,0%	49,0%	59,0%	58,9%	67,8%	71,1%
Structurele exploitatieruimte	-0,54%	-0,51%	-0,66%	1,93%	2,15%	1,25%	-1,18%	0,65%
Belastingcapaciteit – meerpersoonshuishouden	97%	95%	104%	105%	107%	109%	112%	115%
Belastingcapaciteit – eenpersoonshuishouden								113%
Weerstandsvermogen	0,99	0,98	1,05	0,80	0,73	1,16	1,17	1,00

Raming 2025 t/m 2029

Kengetal	Raming 2025	2026	2027	2028	2029
Solvabiliteitsratio	21,7%	20,2%	20,5%	19,7%	19,2%
Grondexploitatie	6,0%	4,8%	3,3%	1,8%	0,2%
Netto schuldquote	84,2%	87,2%	88,5%	96,2%	102,8%
Netto schuldquote – gecorr. voor verstrekte geldleningen	82,6%	85,6%	87,0%	94,6%	101,2%
Structurele exploitatieruimte	0,97%	1,70%	0,10%	-0,10%	-0,10%
Belastingcapaciteit - meerpersoonshuishouden	120%	124%			
Belastingcapaciteit - eenpersoonshuishouden	116%	120%			
Weerstandsvermogen	1,10	1,00			

Signaalwaarden

Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de Provincies of het Rijk. Wel heeft de provincie Utrecht de kengetallen in drie categorieën ingedeeld: het minst risicovol, neutraal en het meest risicovol.

Signaalwaarden	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Weerstandsvermogen	> 1.4	1,0 - 1,4	<1.0

Netto schuldquote

De netto schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van de begroting. Daarnaast presenteren we ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug).

Begroting jaar 2026

In %

	Verslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Netto schuldquote	72,80%	84,20%	87,20%	88,50%	96,20%	102,80%
Af: uitleenquote	-1,70%	-1,60%	-1,60%	-1,50%	-1,60%	-1,60%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	71,10%	82,60%	85,60%	87,00%	94,60%	101,20%

Stand van zaken
De netto schuldquote neemt de komende jaren toe als gevolg van de volgende in het EMU-saldo onderscheiden posten:

- Een boekwaarde van investeringen die met circa 894 miljoen euro toeneemt;
- Per saldo circa 82 miljoen euro aan grondexploitatie-investeringen;
- De voorzieningen nemen toe met circa 232 miljoen euro.

Daarmee komen de EMU-tekortsaldi over de periode 2025 tot en met 2029 in totaal uit op circa 570 miljoen euro. Dit moet extern gefinancierd worden en vormt daarmee de voornaamste oorzaak van toename van de netto schuld(quote).
Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden uitgeleende gelden in mindering gebracht. Die verstrekte leningen zijn constant op een niveau van 1,5 à 1,6%. Dat wordt als een vorderingspositie gezien, vandaar dat de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen met genoemd verschil lager uitvalt.
De netto schuldquote nadert, bij ongewijzigd beleid, in 2029 de ondergrens van signaalwaarde minst risicovol.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen. Solvabiliteit is een term uit de bankwereld. Dat is voor een bank belangrijk bij zijn beslissing om een bedrijf al dan niet een langlopende lening te verstrekken. Bij de gemeente dient de solvabiliteit beoordeeld te worden in samenhang met de andere kengetallen. Voor de overheid is het wenselijk om inzicht te hebben in de mate waarin zij zowel op lange termijn als op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De kredietwaardigheid van de gemeente wordt niet bepaald door de solvabiliteit en is het risico van wanbetaling klein. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves, en het resultaat uit het overzicht baten en lasten.

Begroting jaar 2026

x €1.000.000

	Verslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Eigen vermogen	624,2	578,7	567,6	593,3	605,5	633,4
Totaal passiva / totaal vermogen	2.496,4	2.663,7	2.814,7	2.893,3	3.073,5	3.294,3
Solvabiliteitsratio	25,0%	21,7%	20,2%	20,5%	19,7%	19,2%

Stand van zaken
De gemeentelijke solvabiliteitsratio laat een daling zien naar een niveau van rond 19,2% per eind 2029. Deze daling wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het balanstotaal over de periode eind 2024 tot en met eind 2029 met circa 0,80 miljard euro toeneemt, vooral als gevolg van verwachte investeringsuitgaven. Deze investeringsuitgaven worden gefinancierd door middel van vreemd vermogen waardoor het aandeel Vreemd vermogen in het totaal vermogen toeneemt ten opzichte van het eigen vermogen.
De daling van de ratio naar een niveau van 19,2 % betekent dat de ratio vlak onder de ondergrens van de signaalwaarde neutraal balanceert. Als de ratio te veel door de ondergrens zakt, kan dat, tezamen met de verslechtering van de netto schuldquote, aanleiding zijn voor verscherpt toezicht vanuit de provincie Utrecht.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. Als maatstaf hanteren we de omvang van de onderhanden werken, als absoluut bedrag ten opzichte van het totaal van de baten (vóór reserves). Een uitkomst van 10% of hoger beschouwen we als kwetsbaar , doordat de begroting dan relatief gevoelig is voor tegenvallende resultaten op de grondexploitaties.

Algemeen

Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd lang is. Hoe verder inkomsten in de toekomst liggen, des te meer rentekosten en risico's dit met zich meebrengt. Ieder jaar rapporteren wij bij het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR) en de tweede bestuursrapportage (peilstok Stedelijke Ontwikkeling) over de actuele stand en prognoses. Daarin volgen wij de variabelen die van belang zijn voor de financiële resultaten: programma/projecten, planning, prijs, parameters, projectkosten en programmarisico's (de zes P's). Ook bevat het MPR en de peilstok gevoeligheidsanalyse op basis van verschillende slechtweerscenario's.

Tabel: Grondexploitaties

Begroting jaar 2026 x €1.000.000

	Verslag 2024	Begroting 2025 [1]	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Bouwgronden in exploitatie:	174,2	194,5	170,6	88,8	55,0	26,4
Voorziening onderhanden werk	-66,5	-71,5	-71,5	-21,6	-21,6	-21,6
Activa gronden in exploitatie	**107,7**	**123,0**	**99,1**	**67,2**	**33,4**	**4,8**
Totaal baten vóór reserves	2.034	2.041	2.083	2.042	1.994	1.992
Relatieve omvang onderhanden werk	**5,3%**	**6,0%**	**4,8%**	**3,3%**	**1,8%**	**0,2%**

[1] Begroting 2025 geeft de gewijzigde Begroting 2025 weer

Stand van zaken

De relatieve waarde van de gezamenlijke grondexploitaties is met 4,8% in 2026 lager dan in 2025 en neemt de komende jaren verder af. De afgelopen jaren zijn veel binnenstedelijke bouwgronden in ontwikkeling gekomen.
Naarmate de uitvoeringsfase van plannen vordert en projecten kunnen worden opgeleverd en administratief afgesloten, nemen de financiële risico's af. Een uitgebreide toelichting van de grondexploitaties, inclusief 'slechtweerscenario's', staat in het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025.

Sturingsmogelijkheden

Contractuele zekerheden beperken het risico op nog te ontvangen baten, maar 100% zekerheid is niet te geven. Bij onzekerheid over de mogelijkheid om gemaakte kosten terug te verdienen verlagen we het begrote saldo van de betreffende grondexploitatie. Bij een negatieve grondexploitatie leidt dit automatisch tot een voorziening. Daarnaast zijn wij in staat risico's op te vangen door middel van ingebouwde financiële buffers.

Structurele exploitatieruimte

De indicator structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten.

Begroting jaar 2026 In %

	Verslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029
Structurele exploitatieruimte	0,65%	0,97%	1,7%	0,1%	-0,1%	-0,1%

Stand van zaken

In een ideale situatie houden de structurele baten en de structurele lasten elkaar in evenwicht. Het betekent dat de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten.
De begroting laat op de langere termijn een dalende trend zien in de structurele exploitatieruimte. In 2026 houden de structurele baten en lasten elkaar redelijk in evenwicht. Begrotingsjaar 2026 laat een positief beeld zien door minder incidentele lasten. Zie hiervoor ook het overzicht van de incidentele baten en lasten.
Vanaf 2027 blijft het kengetal vervolgens rond de 0%. Daarmee balanceert het kengetal op een neutrale positie. Dat lijkt ideaal, maar de trend past in het beeld van de kwetsbaarheid van de financiële positie en toont de noodzaak aan van een structureel gezonde begrotingspositie.

Belastingcapaciteit

In de begroting en het jaarverslag is de gemeente verplicht om aan te geven hoe hoog de gemeentelijke woonlasten zijn ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Dit wordt uitgedrukt in het kengetal *belastingcapaciteit*. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten in onze gemeente precies gelijk zijn aan het landelijk gemiddelde. Een percentage boven de 100% betekent dat Utrechters hier meer betalen dan gemiddeld in Nederland.

De gemeentelijke woonlasten voor huishoudens met een koopwoning bestaan uit de onroerendezaakbelasting (OZB), rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Omdat het landelijk gemiddelde voor 2026 nog niet bekend is, is gerekend met het gemiddelde van 2025 (volgens de Atlas van de Lokale Lasten van COELO). Voor de onroerende-zaakbelasting wordt een voor- en nacalculatie uitgevoerd, omdat de definitieve WOZ-waarden en het nieuwe tarief pas na publicatie van de begroting bekend zijn. De bedragen worden op een later moment gecorrigeerd. Hieronder volgt een splitsing tussen eenpersoonshuishouden en meerpersoonshuishouden met een koopwoning.

Eenpersoonshuishouden

In 2025 betaalt een eenpersoonshuishouden in Utrecht met een koopwoning gemiddeld 1.115 euro. Dat is 8 procent (81 euro) meer dan in 2024. In 2026 betaalt een eenpersoonshuishouden in Utrecht met een koopwoning gemiddeld 1.153 euro. Dat is 3 procent (38 euro) meer dan in 2025. Dat houdt in dat een eenpersoonshuishouden in 2026 gemiddeld 3 euro per maand meer gaat betalen dan in 2025.

Tabel: Belastingcapaciteit:

Belastingcapaciteit	Verslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerende-zaakbelasting*	475	548	560
Rioolheffing	246	254	247
Afvalstoffenheffing	313	313	346
Woonlasten	**1.034**	**1.115**	**1.153**
Landelijk gemiddelde (100% = gem.)	911	964	964
Belastingcapaciteit Utrecht	**113%**	**116%**	**120%**

** De bedragen OZB en landelijk gemiddelde zijn onder voorbehoud. Deze zijn nog niet bekend bij publicatie van de begroting 2026. Hierdoor kan het beeld ontstaan dat Utrecht relatief duur is, maar het landelijk gemiddelde 2026 zal naar verwachting nog stijgen, wat de cijfers nuanceert.*

Meerpersoonshuishouden
In 2025 betaalt een meerpersoonshuishouden in Utrecht met een koopwoning gemiddeld 1.258 euro. Dat is 10 procent (120 euro) meer dan in 2024. In 2026 betaalt een meerpersoonshuishouden in Utrecht met een koopwoning gemiddeld 1.310 euro. Dat is 4 procent (52 euro) meer dan in 2025. Dat houdt in dat een meerpersoonshuishouden in 2026 gemiddeld 4 euro per maand meer gaat betalen dan in 2025.

Tabel: Belastingcapaciteit:

Belastingcapaciteit	Verslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerende-zaakbelasting*	475	548	560
Rioolheffing	246	254	247
Afvalstoffenheffing**	418	456	503
Woonlasten meerpersoonshuishouden	**1.139**	**1.258**	**1.310**
Landelijk gemiddelde (100% = gem.)	994	1.053	1.053
Belastingcapaciteit Utrecht	**115%**	**120%**	**124%**

** De bedragen OZB en landelijk gemiddelde zijn onder voorbehoud. Deze zijn nog niet bekend bij publicatie begroting 2026.*
*** Vanaf 2025 wordt gerekend met een gewogen gemiddelde bij de afvalstoffenheffing voor meerpersoonshuishoudens.*

Ontwikkeling van belastingcapaciteit
De onroerendezaakbelasting stijgt alleen met het jaarlijkse indexatiepercentage, terwijl de rioolheffing iets daalt door lagere kosten en een groter aantal eigenaren dat meebetaalt. De afvalstoffenheffing neemt daarentegen sterker toe door rijksmaatregelen, zoals hogere afval- en transportkosten, nieuwe milieumaatregelen en voorbereiding op een emissieloos wagenpark in 2030.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit betreft met name het gemeentelijke (bank)saldobeheer en de financiering. In het verlengde daarvan komt ook de schuldontwikkeling aan bod alsmede het beheersen van de renterisico's die verbonden zijn aan kortlopende en langlopende schulden.

Daarnaast wordt ingegaan op de verstrekte leningen en borgstellingen en de daaruit voortvloeiende kredietrisico's.

Belangrijkste uitgangspunten

- De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie, ook wel aangeduid als Treasury, dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen.
- Uit bovenstaande wetgeving vloeien onderstaande kwantitatieve normen voort:

x €1.000.000

Wettelijke normen	Norm 2025	Norm 2026 prognose
Kasgeldlimiet	175,8	178,0
Renterisiconorm (*)	413,7	418,9
Drempelbedrag Schatkistbankieren	13,1	13,2

- Het streven is erop gericht om binnen deze normen te opereren.
- De treasuryuitvoering is voorts gericht op een prudente, risicomijdende taakuitvoering ten behoeve van de Utrechtse publieke taak. Daarmee draagt Treasury bij aan de financiële continuïteit van de gemeente op korte en lange termijn.
- De gemeente financiert op totaalniveau.

(*) Intern hanteren wij een strengere norm voor het renterisico op onze langlopende schuld; zie Financierings- en schuldenpositie, tabel 4.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden	2022	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is de plicht omschreven dat tijdelijk overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist moeten worden aangehouden, dit rekening houdend met een drempelbedrag.
Gemeentelijk financieel toezichtskader GTK 2020 (versie 12 april 2022)	2020	Hierin zijn onder andere signaleringswaarden opgenomen voor diverse kengetallen waaronder de netto schuldquote.
Financieringsstatuut gemeente Utrecht	2020	Hierin zijn de interne (beleids)kaders, doelstellingen en richtlijnen bepaald voor de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie.
Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof)	2019	Middels deze wet zijn de Europese afspraken rond beheersing van begrotingsdoelstellingen op nationaal niveau uitgewerkt. De wet bevat voorschriften voor het EMU-saldo.
Kader geldverstrekkingen	2014	Het gemeentelijke beleidskader met betrekking tot subsidies, waaronder het verstrekken en waarborgen van geldleningen.

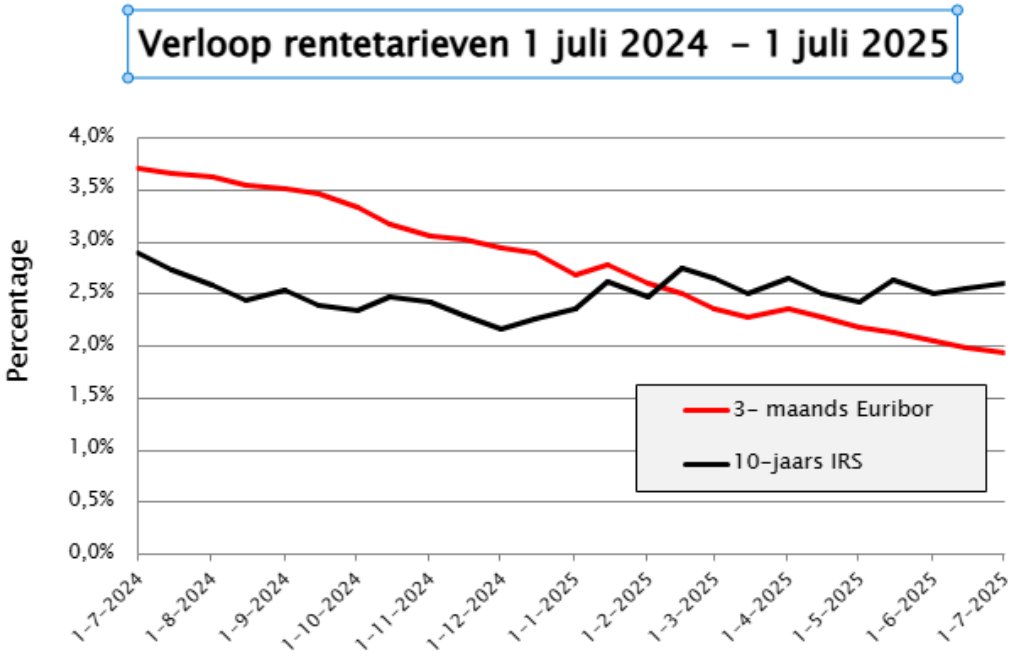
Beleidsnota	Datum	Inhoud
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo)	2014	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Betreft regelgeving over het uitzetten van gelden en het aangaan van transacties in financiële derivaten.
Raadsbrief interne schuldnormering	2014	Hierin zijn een viertal interne schuldnormen bepaald, te weten voor de netto schuldquote, renterisiconorm, de rentedruk op de begroting en het EMU-saldo. **NB** voor de netto schuldquote wordt sinds 2022 aangesloten bij het bovenstaande GTK 2020. De overige normen gelden nog onverkort.
Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)	2013	Het wettelijk kader voor uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplichte financieringsparagraaf in de begroting en in het jaarverslag. De risicobeheersing richt zich vooral op renterisico's en kredietrisico's.
Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden	2009	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. In deze regeling zijn o.a. de kwantitatieve normen bepaald voor renterisico's op kortlopende en langlopende schuld.
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden (Bldo)	2001	Ministeriële regeling verbonden aan Wet fido. Hierin is bepaald dat transacties uitsluitend in Euro mogen worden gedaan en dat hoofdsommen niet onderhevig mogen zijn aan indexatie.

Algemeen beeld

Gemeenten lenen doorgaans om investeringen te financieren. Al in de afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de stad en met de voorliggende begroting is de verwachting dat dit de komende jaren doorgaat. Daarmee zal de gevestigde schuld naar verwachting oplopen tot circa 1,62 miljard euro in 2029. Dat is een forse verhoging ten opzichte van de stand per eind 2024 (circa 1,06 miljard euro).

De afgelopen jaren is de aandacht voor schuldposities van en bij overheden, sterk toegenomen. Een goed zicht op de schuldpositie draagt bij aan het besef dat de uit geleende gelden voortvloeiende rentelasten beslag leggen op toekomstige middelen van de gemeente. Hoe hoger de schulden en rentelasten, hoe minder de gemeente aan andere publieke voorzieningen kan besteden.

Tot ongeveer medio 2022 hebben we geprofiteerd van zeer lage tot zelfs negatieve rentes. Daarna zijn de rentes in korte tijd sterk opgelopen, waarna deze stabiliseerden. In het begin van 2024 begonnen de rentes te dalen, dit zet zich in 2025 nog verder door. Dat laatste blijkt ook uit onderstaande grafiek. Daarin is te zien dat er vanaf februari 2025 een verandering in de rentestructuur heeft plaatsgevonden. Was het daarvoor nog zo dat de lange rente lager was dan de korte rente (inverse rentestructuur) veranderde dat naar een normale rentestructuur, namelijk dat de korte rente lager is dan de lange rente. Het effect van de veranderende marktrentes werkt vertraagd door in de gemeentelijke rentelasten. Dit komt doordat we onze externe schuld hebben afgesloten middels langlopende leningen tegen een vaste rente. Het lagere renteniveau heeft echter wel gevolgen bij het aanvullend opnemen van leningen en bij het herfinancieren van aflopende leningen. Daardoor zullen de rentelasten in de komende jaren naar verwachting afnemen.

Door de stijgende schuld verslechteren ook de schuldratio's. Voor het meerjarige beeld van deze schuldratio's wordt verwezen naar de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

De ontwikkeling van de externe schuld, rente en enkele schuldratio's lichten we verder toe in deze paragraaf. Ook gaan we in op de renterisico's en op kredietrisico's met betrekking tot verstrekte en gewaarborgde geldleningen.

Financierings- en schuldenpositie

Financieringsbehoefte / EMU-saldo

Decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen) zijn zowel bij hun begroting als bij hun jaarrekening verplicht om een EMU-saldo te berekenen. Het EMU-saldo heeft het karakter van een resultaatbepaling op kasbasis. Om die reden geeft de uitkomst van het EMU-saldo een goede richting in de gemeentelijke financieringsbehoefte: een negatief EMU-saldo duidt op een aanvullende financieringsbehoefte.

Jaarlijks worden in de September- of Decembercirculaire van het Gemeentefonds voor alle gemeenten zogenoemde individuele referentiewaarden berekend. Dit betreft een richtwaarde voor het maximaal portie tekort dat een gemeente zou mogen hebben. De in de Septembercirculaire voor 2026 berekende referentiewaarde bedraagt 109,5 miljoen. In onderstaande tabel wordt deze waarde ook gebruikt voor het bepalen van de verwachte afwijking voor 2027.

Tabel 1 EMU-saldo 2024 – 2027

x €1.000.000

	Gerealiseerd 2024	Geactualiseerde raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
EMU-saldo (minteken = tekort)	-214,1	-235,9	-101,4	7,6
Gemeentelijke referentiewaarde	-91,9	-109,5	-109,5	-109,5
Afwijking (minteken = overschrijding)	**-122,2**	**-126,4**	**8,1**	**117,1**

Voor een nadere specificatie van de belangrijkste posten die tezamen het EMU-saldo vormen wordt verwezen naar de bijlage EMU-saldo. Uit die bijlage blijkt dat verwachte investeringsuitgaven een belangrijke rol spelen bij deze uitkomsten. Ten aanzien hiervan wordt opgemerkt dat een investeringsplanning altijd enige onzekerheidsmarge kent. Dit heeft te maken met de grote aantallen projecten waarvan zowel de omvang van de uitgaven als het kasritme daarvan over de jaren heen soms moeilijk zijn in te schatten.
Met uitzondering van 2023 vertoonde het EMU-saldo van onze gemeente in voorgaande jaren telkens een positievere uitkomst dan geraamd. Dit werd met name veroorzaakt door afwijkingen in het exploitatiesaldo voor bestemming, in mutaties op grondexploitaties en in achterblijvende realisatie van investeringsuitgaven. Met betrekking tot dat laatste wordt in overleg met de organisatieonderdelen getracht om in financiële termen telkens tot een zo nauwkeurig mogelijke investeringsplanning te komen.

Een negatief EMU-saldo leidt wel tot het oplopen van de gemeentelijke schuldquote. Voor een meerjarige doorkijk op de schuldquote wordt verwezen naar de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Afgezien van het effect op de schuldquote hebben de in tabel 1 berekende overschrijdingen slechts een signaalfunctie. Weliswaar is in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) een sanctiemechanisme voorzien indien de EMU-norm structureel wordt overschreden, maar het is van belang te onderstrepen dat dergelijke sancties alleen, achteraf, aan werkelijke uitkomsten op landelijk niveau verbonden zijn en niet aan verwachtingen zoals becijferd in begrotingen van individuele gemeenten.

Schuldpositie en -ontwikkeling
Schulddefinities
Binnen gemeenteland worden verschillende schulddefinities gehanteerd. In dit verband kunnen worden genoemd:

- De bruto gevestigde schuld
  Dit betreft het totaal van de aangetrokken korte en lange financiering.
- EMU-schuld
  De EMU-schuld wordt gedefinieerd als het totaal van de uitstaande leningen ten laste van de collectieve sector. Dit is de bruto gevestigde schuld onder aftrek van de leningen die van medeoverheden zijn opgenomen.
- Netto schuld
  Dit betreft het (balans)saldo van enerzijds lang- en kortlopende schulden en anderzijds lang- en kortlopende financiële activa en vorderingen. Zie voor de opbouw van de netto schuld tabel 3.
  Dit schuldbegrip maakt onderdeel uit van de berekening van de zogenoemde netto schuldquote. Hierbij wordt de netto schuld uitgedrukt als aandeel van de inkomsten. Inkomsten bepalen immers in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Dit kengetal maakt onderdeel uit van onze interne schuldnormering (zie hierna tabel 4, kengetal 1)

Opgenomen en op te nemen financiering
Op grond van de geprognotiseerde balans wordt voor 2025 en 2026 een aanvullende financieringsbehoefte voorzien van in totaal 423 miljoen euro. De betreffende bedragen komen in tabel 2 tot uitdrukking in de posten Onderhandse leningen en MTN's.
Op renteswaps wordt zowel in 2025 als in 2026 een bedrag van 5 miljoen euro regulier afgelost.
In 2025 lopen vier leningen af voor een totaalbedrag van 90 miljoen euro. In 2026 lopen geen leningen af. Deze aflossing van 90 miljoen euro is inmiddels al geherfinancierd. Daarnaast is reeds 60 miljoen aanvullend geleend. Herfinanciering heeft een neutraal effect op de gemeenteschuld.
In onderstaande tabel is het verwachte verloop weergegeven van de bruto gevestigde schuld en, daarvan afgeleid, de EMU-schuld. De in deze tabel voor 2025 en 2026 opgenomen bedragen aan kortlopende leningen zijn gebaseerd op een circa 50-procents benutting van de gemeentelijke kasgeldlimiet.

Tabel 2 Verwacht verloop leningenportefeuille en EMU-schuld tot en met eind 2027

x €1.000.000

Soort	Ultimo 2024 conform jaarrekening	Raming stand per 31-12-2025	Raming stand per 31-12-2026	Raming stand per 31-12-2027
Onderhandse leningen	635,0	1.037,0	1.137,0	1.127,0
Renteswaps (derivaten)	273,0	268,0	263,0	258,0
Subtotaal BBV-categorie onderhandse leningen van binnenlandse banken	**908,0**	**1.305,0**	**1.400,0**	**1.385,0**
Medium Term Notes (MTN's; BBV-categorie obligaties)	141,0	151,0	151,0	151,0
Subtotaal langlopende leningen	**1.049**	**1.456,0**	**1.551,0**	**1.536,0**
Kortlopende leningen	164,0	85,0	85,0	85,0
Bruto gevestigde schuld	**1.213,0**	**1.541,0**	**1.636,0**	**1.621,0**
Waarvan opgenomen van mede-overheden	90,0	115,0	115,0	115,0
EMU-schuld	**1.123**	**1.426,0**	**1.521,0**	**1.506,0**

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt neemt de bruto gevestigde schuld over de periode 2025 tot en met 2027 naar verwachting toe met 408 miljoen euro. Een gevolg daarvan is ook dat rentelasten een toenemend beslag op de begroting zullen gaan leggen.

Netto schuld
De opbouw en het verwachte verloop van de netto schuld kan als volgt worden weergegeven:

Tabel 3 Verwacht verloop netto schuld tot en met eind 2027

x €1.000.000

Soort	Ultimo 2024 conform jaarrekening	Raming stand per 31-12-2025	Raming stand per 31-12-2026	Raming stand per 31-12-2027
Bruto gevestigde schuld:				
• Vaste schuld	1.049,0	1.456,0	1.551,0	1.536,0
• Vlottende schuld	164,0	85,0	85,0	85,0
Subtotaal bruto gevestigde schuld	**1.213,0**	**1.541,0**	**1.636,0**	**1.621,0**
Overige vaste schulden	12,5	12,5	12,5	12,5
Overige vlottende schulden	35,5	37,2	34,5	31,8
Overlopende passiva	499,8	338,8	362,1	385,5
Subtotaal schulden (A)	**1.760,7**	**1.929,5**	**2.045,1**	**2.050,8**
Minus:				
Uitzettingen >1jr Schatkist	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige uitzettingen >1jr	0,2	0,2	0,2	0,2
Uitzettingen <1jr	161,1	138,4	138,1	137,8
Liquide middelen	2,7	0,0	14,1	27,1
Overlopende activa	116,9	75,6	76,9	78,1
Subtotaal financiële activa en overige vorderingen (B)	**280,9**	**214,2**	**229,3**	**243,2**
Netto schuld (A – B)	**1.479,9**	**1.715,2**	**1.815,8**	**1.807,6**

Uit deze tabel blijkt dat per eind 2027 een netto schuld wordt verwacht van circa 1,8 miljard euro. Ten opzichte van de stand per eind 2024 betekent dit een toename met circa 0,33 miljard euro. Dit houdt sterk verband met de uitkomsten van de EMU-saldi over die periode (zie tabel 1 en ook de bijlage EMU-saldo).

Interne schuldnormering
In 2014 hebben wij in een raadsbrief uiteengezet hoe wij de gemeentelijke schuld willen beheersen en welke normeringen c.q. kengetallen daarbij in hun onderlinge samenhang worden gebruikt bij het beoordelen van de schuldpositie en schuldontwikkeling. Daarnaast is op basis van het Coalitieakkoord 2022-2026 besloten dat de netto schuldquote niet hoger mag zijn dan 130%. Dit leidt tot het volgende beeld:

Tabel 4 Interne schuldnormering voor 2026

Kengetal		Eenheid	Norm 2026	Raming 2026
1. Netto schuldquote = Netto schuld / Baten voor bestemming	1.815,8 miljoen euro / 2.083,3 miljoen euro	percentage	130%	87,2%
2. Interne risiconorm = Netto aflossingen en renteherzieningen niet hoger dan 10% van de leningenportefeuille		miljoen euro	157,4	90,0
3. Netto rentelasten in % van de exploitatielasten		percentage	4,0%	1,90%
4. EMU-referentiewaarde		miljoen euro	-109,5 (1)	-109,5

(1) Minteken = (geraamd) tekort; met betrekking tot het normbedrag zie ook tabel 1 en de toelichting daarbij.

Uit voorgaande tabel blijkt dat wij naar verwachting in 2026 binnen de intern bepaalde normen zullen opereren.
In meerjarig perspectief verwachten wij een verder oplopende schuldquote. Dit hangt samen met de ambitie om de komende jaren te blijven investeren in de stad.

Kengetallen BBV
Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dienen enkele (schuld)kengetallen te worden opgenomen voor het begrotingsjaar en voor de drie daarop volgende jaren. Dit ter bevordering van onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Vanuit de financieringsfunctie zijn dit:

- Netto schuld
- Netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- Solvabiliteit

Het verwachte verloop van deze kengetallen is opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

Interne rente
De gemeente Utrecht past de vanuit BBV voorgeschreven renteomslagmethodiek toe. Door middel van deze methodiek worden aan investeringen de gemiddelde rentekosten toegerekend die voortvloeien uit de opgenomen geldleningen en/of eigen middelen waarmee zij zijn gefinancierd.
In onderstaande tabel is het verwachte financieringsresultaat becijferd aan de hand van het rekenschema zoals voorgeschreven vanuit BBV.

Tabel 5 Financieringsresultaat

x €1.000

Omschrijving	Raming 2025	Raming 2026
a. Externe rentelasten lange en korte financiering	35.595	41.420
b. Externe rentebaten	309	57
Saldo externe rentebaten en -lasten	**35.286**	**41.363**
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-3.891	-3.000
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
c3. Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken	0	0

x €1.000

Omschrijving	Raming 2025	Raming 2026
die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	31.395	38.363
d1. Rente over eigen vermogen	5.774	0
d2. Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**37.169**	**38.363**
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	36.112	34.752
Renteresultaat op het taakveld Treasury (financieringsresultaat)	**-1.057**	**-3.611**

Bij de meerjarenraming is voor (her)financiering uitgegaan van de volgende renteniveaus:

	2026	2027	2028	2029
Lange rente	3,60%	3,60%	3,60%	3,60%
Korte rente	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Een positief renteresultaat betekent dat de rente die intern aan investeringen wordt toegerekend hoger is dan het totaal aan in- en externe rentelasten. Het renteresultaat maakt onderdeel uit van het programma Algemene Middelen.

Wettelijke normen

De wettelijke normen die van toepassing zijn voor de financieringsfunctie hebben betrekking op:

- renterisico's en
- het schatkistbankieren.

Alle normen zijn conform de voorschriften berekend op basis van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming.

Renterisico's

In de Wet fido worden de volgende renterisico's onderscheiden:

- Het renterisico van de vlottende (kortlopende) schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de kasgeldlimiet. Hiermee wordt voorkomen dat de fluctuatie van de korte rente een te grote invloed heeft op het niveau van de rentelasten in het begrotingsjaar.
- Het renterisico van de langlopende schuld. Om dit risico te beheersen is in de Wet fido een norm gesteld om renteherzieningen en aflossingen van financieringen goed in de tijd te spreiden: de renterisiconorm. Het doel daarvan is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar.

Tabel 6

x €1.000.000

Bepaling kasgeldlimiet en renterisiconorm 2026		
Begrotingstotaal aan lasten		2.094,4
Kasgeldlimiet; percentage conform Wet Fido (Ufdo)	8,5%	
Kasgeldlimiet 2026		**178,0**
Renterisiconorm; percentage conform Wet Fido (Ufdo)	20,0%	
Renterisiconorm 2026		**418,9**

Voor de renterisiconorm is relevant dat wij intern een strengere norm hanteren dan de wet voorschrijft. De interne norm is gesteld op 10% van het schuldrestant van de leningenportefeuille aan het begin van het jaar. Zie hiervoor tabel 4 onder het kopje Financierings- en schuldenpositie.

Schatkistbankieren
Op grond van de Regeling Schatkistbankieren dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in ’s Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Uit onderstaande tabel blijkt dat het gemeentelijke drempelbedrag voor 2025 ruim 13 miljoen euro bedraagt. Zolang het gemeentelijke banksaldo op kwartaalbasis bezien onder dat bedrag blijft hoeft de gemeente geen geldmiddelen in de Schatkist te stellen.

Tabel 7

x €1.000.000

Bepaling drempelbedrag Schatkistbankieren 2026			
Begrotingstotaal aan lasten	2.094,4		
Waarvan:		**Relevant percentage**	**Opbouw drempelbedrag**
1e schijf	500,0	2,00%	10,00
2e schijf	1.594,4	0,20%	3,19
Drempelbedrag Schatkistbankieren voor 2026			**13,19**

Uit het onderdeel Financierings- en schuldpositie komt duidelijk naar voren dat de gemeente in termen van financiering voornamelijk aan de opnemende kant zit. Daarmee is de verwachting dat de gemeente slechts in een incidenteel geval genoodzaakt zal zijn om geldmiddelen in de Schatkist aan te houden.

Verstrekte leningen en borgstellingen aan derden

Uit hoofde van de publieke taak heeft de gemeente geldleningen verstrekt en borgstellingen afgegeven. Het beleid ten aanzien van deze zaken is vastgelegd in het Kader geldverstrekkingen. Daarin is bepaald dat wij bij voorkeur een lening waarborgen in plaats van verstrekken.
Indien de gemeente leningen verstrekt of waarborgt is daaraan een kredietrisico verbonden, ofwel het risico dat de geldnemer niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Verstrekte geldleningen
De gemeente Utrecht heeft uit hoofde van de publieke taak een aantal leningen verstrekt aan lokaal opererende organisaties. Deze leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 8 Verstrekte geldleningen

x €1.000

Omschrijving	Verwachte restant hoofdsom per eind 2026	Risicoprofiel
A Leningen waarvoor beleidsregels zijn vastgesteld		
Startersleningen uitbesteed via SVn	2.774	Laag
• Restauratie- en energieleningen uitbesteed via URF/NRF	4.472	Laag
• Particuliere woningverbetering- en duurzaamheidsleningen via SVn	7.890	Laag
• Kredietbankleningen	1.000	Laag
B Overige leningen		
• Stichting Bibliotheek	801	Middel
• Stichting Energie Transitie	5.050	Hoog
• Stichting Nieuw Rotsoord	421	Laag
• Stichting Muziekpaleis (kredietfaciliteit, max. 10 miljoen euro) (1)	1.000	Laag
• Stichting Centraal Museum (kredietfaciliteit, max. 4,7 miljoen euro)	1.000	Laag
• Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht Herstructureringsfonds	4.636	Laag
Totaal	**29.044**	

(1) Om de vijf jaar wordt deze faciliteit herzien. De komende herziening zal in 2027 plaatsvinden.

Voor de leningen met een hoog risicoprofiel zijn deels afzonderlijke risicovoorzieningen opgenomen of wordt deels rekening gehouden in het gemeentebrede risicomodel voor de bepaling van de noodzakelijke omvang van de algemene reserve.

Gewaarborgde geldleningen
Borgstellingen kunnen op twee manieren voorkomen:

1. Directe borgstelling. Hierbij staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken die veelal activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Bij borgstellingen in de sfeer van sport kan er sprake van zijn dat de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) als mede-borg optreedt. In dat geval wordt het risico gezamenlijk gedragen.
2. Achtervang. Dit houdt in dat de gemeente, al dan niet samen met het Rijk, een rol speelt in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds, bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Door deze structuur kunnen instellingen die bij het waarborgfonds aangesloten zijn tegen de laagst mogelijke rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds loopt de gemeente hierbij een lager risico dan bij directe borgstellingen. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling wordt gedeeld. In dat geval is de netto geborgde schuld lager dan de restant hoofdsom van de lening.

De portefeuille aan gewaarborgde geldleningen zal per eind 2026 naar verwachting het volgende beeld te zien geven:

Tabel 9 Gewaarborgde geldleningen

x €1.000

Omschrijving/categorie	Verwachte restant hoofdsom per eind 2026	Verwacht netto geborgd bedrag per eind 2026	Netto geborgd in % van totaal
Directe borgstellingen			
Organisaties volkshuisvesting en monumenten	5.408	5.408	
Maatschappelijke- en zorginstellingen	6.630	6.630	
Sportorganisaties	3.065	1.994	
Subtotaal directe borgstellingen	**15.103**	**14.032**	**2,2%**
Achtervang in waarborgfondsen			
Waarborgfonds Sociale Woningbouw, WSW (1)	2.542.259	635.567	97,8%
Waarborgfonds Eigen Woningen, WEW (2)	pm	pm	
Totaal	**2.557.362**	**649.599**	**100,0%**

(1) Het hierboven weergegeven netto geborgde bedrag is gewaardeerd op 25% van de door het WSW voor lokale woningcorporaties geborgde schuldrestant, dit op basis van de vastgestelde verliesverdeling bij calamiteiten: 25% als (eigen) schadegemeente-deel, 50% Rijk en 25% overige gemeenten.

(2) Het WEW is de uitvoerder van de Nationale Hypotheekgarantie (NHG). Gemeenten zijn per 1-1-2011 uit de WEW-achtervang getreden. Voor NHG-garanties die tot dat moment zijn afgegeven blijft de gemeente nog wel aanspreekbaar. De tot 2011 afgegeven en nog lopende Utrechtse NHG's kenden per eind 2023 een oorspronkelijke hoofdsom van circa 0,71 miljard euro (ter vergelijking: per eind 2022 bedroeg dit nog 0,8 miljard euro). Het WEW heeft geen informatie beschikbaar waaruit blijkt hoeveel daarvan nu nog openstaat.

Zowel WSW als WEW geven elk jaar een meerjarenprognose af met betrekking tot het mogelijke beroep op de achtervang. Gezien de eigen garantievermogens van beide fondsen wordt dat risico vooralsnog als nagenoeg nihil ingeschat.

Onder normale omstandigheden is het risicoprofiel van de direct gewaarborgde geldleningen laag. Een verhoogd risico doet zich voor bij de volgende borgstellingen:

x €1.000.000

Categorie	Omschrijving	Verwacht netto geborgd per eind 2026	Risico
Monumenten	NRF Stichting Domplein	0,665	Hoog

Op grond van het Kader geldverstrekkingen dient per nieuw gewaarborgde geldlening een aparte risicovoorziening te worden ingericht, tenzij de betreffende post wordt meegenomen in het gemeentelijke risicomodel. Wij informeren u afzonderlijk indien het risicoprofiel van verstrekte leningen en van verstrekte waarborgen op leningen zich ongunstig ontwikkelt.

Voor verdere specificatie verwijzen wij naar het Overzicht van Gewaarborgde geldleningen elders in deze begroting.

Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn bijdragen van inwoners en bedrijven aan gemeentelijke diensten en voorzieningen, zoals afvalinzameling en rioolbeheer. In deze paragraaf wordt uitgelegd welke heffingen er zijn en wat dit betekent voor de lokale lasten in 2026 en verder.

Belangrijkste uitgangspunten

De gemeente Utrecht hanteert als uitgangspunt de algemene rechtsbeginselen. Dat houdt in dat bij het vaststellen van de nieuwe tarieven rekening wordt gehouden met het verbod op willekeur, het gelijkheidsbeginsel, het profijtbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, stelselmatigheid en de maximale kostendekkendheid voor lokale heffingen en retributies. Deze uitgangspunten zijn ook terug te vinden in de Nota lokale heffingen.

Daarnaast wordt gelet op een eerlijke verdeling van de lasten en wordt bij kwijtschelding de maximaal door het Rijk toegestane kwijtscheldingsnorm gehanteerd. Op deze manier blijft de gemeente Utrecht transparant en betaalbaar voor iedereen.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Geldend	Inhoud
Nota Lokale Heffingen	2019 - heden	Actuele kaders voor het beleid.
Verordening kwijtschelding	2023 - heden	Beleid voor kwijtscheldingen.
Onderstaand beleid is in de maak:		
Verordening onroerende-zaakbelasting	2026	Beleid en tarieven voor onroerende zaken.
Verordening rioolheffing	2026	Beleid en tarieven voor riolering.
Verordening afvalstoffenheffing	2026	Beleid en tarieven voor afval.
Verordening hondenbelasting	2026	Beleid en tarieven voor honden.
Verordening toeristenbelasting	2026	Beleid en tarieven voor toerisme.
Verordening parkeerbelastingen	2026	Beleid en tarieven voor parkeren.
Verordening precariobelasting	2026	Beleid en tarieven voor precario.
Verordening leges	2026	Beleid en tarieven voor burgerzaken.
Verordening leges omgevingsvergunning	2026	Beleid en tarieven voor (bouw)leges.
Verordening brug-, schut- en havengelden	2026	Beleid en tarieven voor brug, schut- en havengelden.
Verordening begraafplaatsrechten	2026	Beleid en tarieven voor begraafplaatsen.
Verordening marktgelden	2026	Beleid en tarieven voor markten.
Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Woonboulevard	2026 - heden	Beleid en tarieven voor de bedrijveninvesteringszone.

** Alle belastingverordeningen, met uitzondering van de verordening onroerende-zaakbelasting, worden samen met de programmabegroting aan de gemeenteraad aangeboden, terwijl de verordening onroerende-zaakbelasting voor het einde van het jaar volgt; na goedkeuring door de gemeenteraad treden alle verordeningen op 1 januari 2026 in werking.*

Ontwikkelingen en actualiteiten

Verhoging vermogensnorm kwijtschelding: stand van zaken en vervolg

De Utrechtse gemeenteraad wil de vermogensnorm voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verhogen, zodat meer inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding. Het initiatiefvoorstel van december 2023 hierover is door het kabinet vernietigd. De Raad van State bevestigde in september 2024 dat dit terecht is gebeurd. Op 18 maart 2025 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

Landelijke ontwikkelingen

In de Tweede Kamer is een motie aangenomen die vraagt om:

1. Onderzoek naar wettelijke mogelijkheden om vermogensgrenzen gelijk te trekken.
2. Meewegen van de maatschappelijke opbrengsten van een financiële buffer.

Gemeente Utrecht levert input voor dit onderzoek, waarvan resultaten en kabinetsreactie naar verwachting in het najaar van 2025 verschijnen. Het is onzeker of die planning haalbaar blijft gezien de demissionaire status van het kabinet en de verkiezingen.

Lobby & rol van de raad

De G4 heeft de wens tot verhoging opgenomen in hun inbreng voor de verkiezingsprogramma's. Na de verkiezingen zal gemeente Utrecht dit onderwerp actief blijven agenderen richting onderhandelende partijen. Raadsleden kunnen bijdragen door binnen hun eigen partij aandacht te vragen voor verhoging van de vermogensnorm.

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

De kwaliteit van dienstverlening vanuit de BghU is vanaf 2023 verbeterd. De achterstanden in de aanslagoplegging en bezwaarafhandeling zijn grotendeels ingelopen. De aanslagen voor het belastingjaar 2025 zijn grotendeels tijdig opgelegd. BghU werkt door aan structurele verbetering van de dienstverlening en bedrijfsvoering. In de raadsbrief van 12 juni 2025 "Voortgang uitvoering wet WOZ en dienstverlening BghU" is de raad hierover geïnformeerd. In de zienswijze op de ontwerpbegroting 2026 is positief gereageerd op de voortgang, met aandacht voor borging van kwaliteit en doelmatigheid richting de komende jaren.

Belastingen

Inleiding

De gemeente heft belastingen van inwoners, bedrijven en toeristen om voorzieningen en diensten te bekostigen. Sommige heffingen, zoals de riool- en afvalstoffenheffing, worden specifiek ingezet voor het rioolstelsel en de afvalinzameling. Onze lokale belastingen zijn verdeeld over drie programma's. De onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, precariobelasting en toeristenbelasting zijn gekoppeld aan het programma Algemene middelen en overhead. De rioolheffing en de afvalstoffenheffing vallen onder het programma Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed. Tot slot is de parkeerbelasting ondergebracht in het programma Duurzame bereikbaarheid.

Belastingtarieven

De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van onze belastingtarieven en hieronder volgen de belangrijkste zaken:

- Jaarlijkse indexatie: de tarieven en opbrengsten zijn conform voorjaarsnota met 2,2% verhoogd, behalve de rioolheffing. Deze is met 2,7% verlaagd door lagere kosten en hogere inkomsten.

- Afvalstoffenheffing: een extra verhoging van 8,4% door stijgende afval- en transportkosten, CO_2-belasting en de vernieuwing van het wagenpark, dat vanaf 2030 volledig emissieloos moet zijn.
- Toeristenbelasting: verhoogd van 8,5% naar 10% per overnachting (volgens de voorjaarsnota 2025).

Tabel: Belastingtarieven

Belastingsoort	Tarieven 2024	Tarieven 2025	Tarieven 2026	Heffing
Onroerende-zaakbelasting				
Eigenaren woningen	0,0844%	0,0865%	<volgt>	WOZ-waarde
Eigenaren niet-woningen	0,4516%	0,5150%	<volgt>	WOZ-waarde
Gebruikers niet-woningen	0,3647%	0,4159%	<volgt>	WOZ-waarde
Rioolheffing				
Aansluitrecht	€ 245,77	€ 254,13	€ 247,27	Per aansluiting
Afvoerrecht				
0 – 50.000 m3	€ 1,88	€ 1,94	€ 1,89	Per m3
50.001 – 100.000 m3	€ 1,80	€ 1,86	€ 1,81	Per m3
100.001 – 150.000 m3	€ 1,67	€ 1,73	€ 1,68	Per m3
> 150.000 m3	€ 1,50	€ 1,55	€ 1,51	Per m3
Afvalstoffenheffing				
Eenpersoons	€ 313,00	€ 313,05	€ 346,25	Per perceel
Tweepersoons	€ 387,35	€ 400,80	€ 443,30	Per perceel
Driepersoons	€ 425,30	€ 477,20	€ 527,80	Per perceel
Vierpersoons en meer	€ 442,20	€ 542,55	€ 600,05	Per perceel
Hondenbelasting	€ 94,80	€ 99,00	€ 101,20	Per hond
Precariobelasting				
Terrassen, uitstallingen etc.	Diverse	Diverse	Diverse	Voorwerpen
Inname openbare grond	Diverse	Diverse	Diverse	Voorwerpen
Toeristenbelasting	7,0%	8,5%	10,0%	Overnachtingsprijs
Parkeerbelasting	Diverse	Diverse	Diverse	Parkeergebruik

De impact van de tariefswijzigingen voor inwoners is te vinden in de paragraaf *Weerstandsvermogen en Risicobeheersing* onder het kopje *Belastingcapaciteit*.

Belastingopbrengsten
In de onderstaande tabel worden de belastingopbrengsten gepresenteerd vanaf de jaarrekening 2024 tot en met begrotingsjaar 2029. In het vervolg van deze paragraaf worden de belastingopbrengsten nader toegelicht.

Tabel: Belastingopbrengsten x €1.000

Belastingsoort	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Onroerende-zaakbelasting	188.502	216.123	223.265	223.265	223.265	223.265
Rioolheffing	48.737	51.190	50.390	50.390	50.390	50.390
Afvalstoffenheffing	59.152	65.546	72.964	72.964	72.964	72.964
Hondenbelasting	941	993	993	993	993	993
Precariobelasting						
Terrassen, uitstallingen etc.	769	856	856	856	856	856
Inname openbare grond	665	629	640	640	640	640
Toeristenbelasting	6.696	8.543	10.654	11.292	12.183	13.142
Parkeerbelasting*	55.618	61.337	68.470	71.382	74.536	74.536

** Parkeerbelasting omvat alleen straat parkeren en vergunningen (exclusief parkeergarages).*

Onroerende-zaakbelasting
Algemeen
Alle eigenaren van woningen en alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen onroerende-zaakbelasting. De grondslag van de belasting is de waarde van een woning of niet-woning. Deze waarde wordt elk jaar opnieuw vastgesteld.

De tarieven voor de onroerende-zaakbelastingen worden in november berekend, waarna de verordening onroerende-zaakbelasting aan het einde van het jaar aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Het op een later moment berekenen van de tarieven hangt samen met het tijdspad van de vaststelling van de WOZ-waarden. Door van de verwachte waardeontwikkeling in oktober uit te gaan, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met het meest actuele inzicht in ontwikkeling van de WOZ-waarden. De BghU heeft dan onder meer de markttransacties over het grootste deel van het jaar kunnen meenemen in de modelmatige waardebepaling.

Ontwikkelingen
De OZB-tarieven voor 2026 zijn gebaseerd op 2025, verhoogd met een indexeringspercentage belastingen en heffingen van 2,2%. Daarna volgt een correctie voor verschillen tussen de verwachte en gerealiseerde waardeontwikkeling van het voorgaande jaar en een aanpassing voor de verwachte waardeontwikkeling in 2026. Deze doorrekening is verwerkt in de programmabegroting 2026.

Rioolheffing
Algemeen
Op grond van artikel 228a van de Gemeentewet (Gw) kunnen de kosten van de verschillende watertaken verhaald worden op burgers en bedrijven. Dit geld wordt door de burgers en bedrijven in de gemeente Utrecht opgebracht door betaling van de rioolheffing. De rioolheffing bestaat uit een eigenarentarief en een grootverbruikerstarief. Alle eigenaren betalen hetzelfde bedrag. Grote lozers die meer dan 250 m3 water lozen op de riolering betalen daarnaast nog een apart bedrag per m3 geloosd water. De rioolheffing is 100% kostendekkend.

Ontwikkelingen
De tarieven voor 2026 worden conform het Programma Water en Riolering 2026-2030 met 2,7% verlaagd ten opzichte van 2025. De gemeenteraad is op 15 mei 2025 hierover geïnformeerd middels de Raadsbrief Programma Water en Riolering 2026-2030 - U-reka Gemeente Utrecht.

Afvalstoffenheffing
Algemeen
De afvalstoffenheffing is een gemeentelijke belasting die wordt geheven om de kosten te dekken voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De afvalstoffenheffing wordt berekend op basis van de grootte van het huishouden.

Ontwikkelingen
Naast de gebruikelijke loon- en prijsstijgingen nemen de kosten verder toe door nieuwe ontwikkelingen. Een belangrijke oorzaak hiervan zijn de maatregelen uit de Grondstoffennota 2020, zoals (de uitrol van inzamelcontainers voor groente-, fruit- en etensresten (GFE) in de openbare ruimte, en de gebiedsaanpak voor afvalinzameling in de binnenstad. Daarnaast stijgen de afvalverwerkingskosten flink. Dit komt niet alleen door een algemene kostenstijging, maar ook door het Rijk, vanwege de invoering van een CO_2-belasting op het verbranden van restafval (naast de bestaande afvalstoffenbelasting). Ook nemen de transport- en inzamelkosten toe als gevolg van een verouderd wagenpark en daarmee samenhangende stijgende onderhouds- en inhuurkosten. De aanbesteding van nieuwe voertuigen heeft vertraging opgelopen door complexe vraagstukken als de invoering van de nul-emissiezone en de noodzakelijke verduurzaming van voertuigen, netcongestie en de nieuwbouw van de Tractieweg. De gemeenteraad is hierover in juli 2025 geïnformeerd met de volgende raadsbrief: Verduurzaming gemeentelijk wagenpark en nieuwbouw stadswerf Tractieweg 2.

Hondenbelasting
Algemeen
De houder van een hond betaalt hondenbelasting. Het houden van blindengeleidehonden en andere honden met een specifieke functie zijn vrijgesteld van deze belasting. De belasting geldt per hond.

Ontwikkelingen
Het tarief voor 2026 wordt conform het jaarlijkse indexatiepercentage belastingen en heffingen verhoogd.

Toeristenbelasting
Algemeen
Personen van buiten de stad die in Utrecht overnachten in een hotel, B&B of een andere betaalde gelegenheid betalen toeristenbelasting. De belasting is een vast percentage van de overnachtingsprijs en wordt door de logies biedende ondernemer ingehouden en aan de gemeente afgedragen.

Ontwikkelingen
In de Voorjaarsnota 2024 is besloten het tarief vanaf 2026 te verhogen naar 10% van de overnachtingsprijs. Conform Amendement A112 (*Humaan asielbeleid is een ondergrens waar wij Utrecht niet doorheen laten zakken*) wordt dit gerealiseerd via een ingroeipad: in 2024 is gestart met 7%, in 2025 volgt 8,5% en vanaf 2026 wordt het tarief 10%.

Precariobelasting
Algemeen
Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond met uitzondering van ondergrondse kabels en leidingen van nutsbedrijven. Het gaat bijvoorbeeld om uithangborden en terrassen, maar ook voor bouwterreinen op gemeentegrond wordt in het kader van inname openbare grond precario geheven.

Ontwikkelingen
De tarieven voor 2026 worden conform het jaarlijkse indexatiepercentage belastingen en heffingen verhoogd.

Parkeerbelasting
Algemeen
Parkeerbelastingen vormen een regulerende belasting. De belasting verbindt een prijs aan het parkeren in de stad op plaatsen waar de parkeerdruk hoog is. Op die manier wordt het parkeergedrag beïnvloed. Bezoekers van bewoners in het betaald parkeergebied kunnen tegen een gereduceerd tarief parkeren, als er bewonerskorting voor bezoek is gekocht. Voor deze korting geldt een maximum van 70 uur per kwartaal in zone A1 en A2, in zone B1 maximaal 120 uur per kwartaal. Er zijn aparte vergunningen voor zorgverleners die vaak parkeren in de stad zoals artsen, verloskundigen en mantel-/thuiszorg

Ontwikkeling
Per 1 januari 2026 worden de parkeertarieven op straat geïndexeerd. Op basis van de besluitvorming door de gemeenteraad wordt in het najaar van 2025 duidelijk wat de planning is voor de verdere uitbreiding van de gebieden met betaald parkeren vanaf 2026.
Bedrijveninvesteringszone
Algemeen
Utrecht kent één Bedrijveninvesteringszone (hierna: BIZ). Deze BIZ is gevestigd op de Woonboulevard. De aldaar gevestigde ondernemers betalen een belasting, waarvan de opbrengst door de gemeente weer wordt doorgestort aan een door deze ondernemers opgerichte vereniging die daarmee investeringen pleegt in het openbare gebied.

Ontwikkeling
In 2025 wordt een draagvlakmeting uitgevoerd om te beoordelen of er voldoende steun is voor voortzetting van de huidige regeling. De verwachting is dat de regeling in haar huidige vorm behouden blijft en nog voor het einde van het jaar ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Retributies
Retributies zijn verplichte betalingen aan de gemeente waarvoor wel een directe tegenprestatie wordt geleverd, zoals het behandelen van een paspoortaanvraag, een rijbewijs of een vergunning. De opbrengsten worden gebruikt om (een deel van) de kosten van deze diensten te dekken. Voorbeelden hiervan zijn leges, brug-, schut-, haven- en marktgelden, evenals de rechten voor gemeentelijke begraafplaatsen. Volgens de Gemeentewet mogen de totale opbrengsten van retributies niet hoger zijn dan de geraamde kosten. Binnen een verordening kan de kostendekkendheid per tarief verschillen, zolang het totaal binnen deze grens blijft.

Kostendekkendheid
In de onderstaande tabel wordt een overzicht gepresenteerd van de geraamde baten en lasten uit de primaire programmabegroting 2025 en 2026. De tabel kent een onderverdeling per belastingverordening. Het betreft de legesverordening, leges omgevingsvergunningen, begraafplaatsrechten, brug-, schut- en havengelden en marktgelden.

Tabel: Kostendekkendheid retributies x €1.000

	2025			2026		
Retributies	**Baten**	**Lasten**	**KD-%**	**Baten**	**Lasten**	**KD-%**
Algemeen (geen programma)	1	1	100	1	1	100
Betrouwbare overheid						
• Huwelijk en partnerschap	710	936	76	756	985	77
• Uittreksels/afschriften	641	652	98	658	674	98
• Reisdocumenten	4.457	4.523	99	4.622	4.701	98

Tabel: Kostendekkendheid retributies x €1.000

Retributies	2025 Baten	2025 Lasten	2025 KD-%	2026 Baten	2026 Lasten	2026 KD-%
• Rijbewijzen	1.268	1.280	99	1.306	1.339	98
Duurzame bereikbaarheid						
• Leges Mobiliteits- en parkeergedrag	291	1.036	28	309	1.307	24
Aantrekkelijke en groene leefomgeving						
• Vergunningen openbare ruimte	2.459	2.438	101	3.365	3.908	86
• Evenementen(*)	650	1.285	51	664	1.302	51
Veilige stad						
• Vergunning voetbalwedstrijden	35	35	100	43	92	47
• Horeca(*)	930	1.281	73	916	1.242	74
• Gokken	3	3	100	26	25	104
• Sekswerk	1	1	100	11	11	100
• Exploitatievergunning	3	54	6	8	121	7
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
• Woonruimtezaken	521	529	98	755	761	99
Totaal legesverordening	**11.970**	**14.054**	**85**	**13.440**	**16.469**	**82**
Ontwikkelen en wonen voor iedereen						
• Leges omgevingsvergunning	21.050	21.151	100	18.649	21.896	85
Aantrekkelijke en groene leefomgeving						
• Begraafplaatsrechten	1.455	1.542	94	1.523	1.586	96
• Brug-, schut- en havengelden	1.073	1.601	67	1.097	1.636	67
• Marktgelden	807	984	82	942	1.098	86
Totaal	**36.355**	**39.332**	**92**	**35.651**	**42.685**	**84**

Toelichting
In 2025 komt de kostendekkendheid uit op 84%. Deze daling hangt samen met lagere opbrengsten uit leges voor omgevingsvergunningen als gevolg van netcongestie (pag. 16), geen verdere geplande tariefsverhogingen bij evenementenvergunningen en het beperkte effect van de tariefsverhogingen bij horeca door lagere verwachte aantallen aanvragen. Een nadere toelichting over alle retributies is te vinden in de bijlage *Kostendekkendheid Tarieven en Leges*.

Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Utrecht kunnen inwoners kwijtschelding krijgen voor bepaalde belastingen. Dit betreft de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting. Het kwijtscheldingsbeleid geldt uitsluitend voor aanslagen die op naam staan van natuurlijke personen in de privésfeer. De gemeente past daarbij de maximaal toegestane kwijtscheldingsnorm van het Rijk toe.

Tabel: Kwijtschelding x € 1.000

Belastingsoorten	Begroting 2025	Begroting 2026
Onroerende-zaakbelasting	0	0
Rioolheffing	0	0
Afvalstoffenheffing	5.942	6.379
Hondenbelasting	51	51
Totaal	**5.993**	**6.430**

Toelichting op kwijtscheldingen
Voor de onroerende-zaakbelasting en de rioolheffing wordt geen kwijtschelding toegepast. Deze belastingen worden opgelegd aan woningeigenaren, waarbij de overwaarde van de woning meetelt in de vermogenstoets. Door de sterk gestegen huizenprijzen is het vermogen doorgaans te hoog om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Voor de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting zijn er wel bedragen aan kwijtscheldingen opgenomen. Verwacht wordt dat bij de afvalstoffenheffing het aantal aanvragen zal toenemen en de kosten daardoor stijgen.

Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de belangrijkste beleidsvoornemens en ontwikkelingen van rechtspersonen waarin de gemeente Utrecht een financieel én bestuurlijk belang heeft. Deze rechtspersonen worden ook wel de ‘verbonden partijen’ genoemd.

Belangrijkste uitgangspunten

- Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit zijn onder andere gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen die een publiek belang behartigen en waarvan de aandelen geheel of gedeeltelijk in het bezit van de gemeente zijn.
- Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.
- Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
- Om het primaat van de gemeenteraad zoveel mogelijk te waarborgen zijn we terughoudend met het aangaan van verbonden partijen.
- Hoofdregel is dan ook ‘nee, tenzij…’. De volgende indicatoren rechtvaardigen een uitzondering op de hoofdregel (niet limitatief):
    - Wettelijk verplicht
    - Schaalvoordelen of optimalisering bedrijfsvoering
    - Gebiedsindeling
    - Samen sterk, bundelen van bestuurlijke krachten
    - Kennis en expertise
    - Samen verantwoordelijk
    - Beleidsarm- of neutraal
- Bij het aangaan van een verbonden partij wordt het afwegingskader altijd vooraf aan de gemeenteraad voorgelegd.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Nota Verbonden Partijen 2015	2015	Hierin is het gemeentelijke beleid met betrekking tot verbonden partijen opgenomen.

Ontwikkelingen en actualiteiten

De huidige nota verbonden partijen uit 2015 wordt in 2025 geactualiseerd. Het doel is onder meer om in de geactualiseerde nota meer handvatten te bieden, zoals een handreiking voor het maken van een beleidsmatige afweging en kaders voor het oprichten van een verbonden partij. Daarnaast wordt ingezet op het verder professionaliseren van de governance (sturing, beheer en toezicht) met betrekking tot de verbonden partijen, zoals aandacht voor de rollen van opdrachtgever en eigenaar, een risicogerichte aanpak en informatievoorziening richting de Raad.

Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen en actualiteiten uit de individuele overzichten (in Lijst van verbonden partijen) van de diverse verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Afvalverwerking Utrecht (AVU);
De geopolitieke ontwikkelingen en de economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren zorgen voor oplopende loonkosten in de afvalbranche en hoge energietarieven. Daarnaast leidt het ook tot stagnatie van de afzet van gerecyclede grondstoffen. Gevolg is hogere verwerkingstarieven voor afvalstoffen en lagere opbrengsten voor gerecyclede grondstoffen.

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU);
Afgelopen jaar heeft BghU een verbetertraject afgerond. Het verbetertraject had als doel de reguliere dienstverlening te verbeteren en achterstanden in te lopen. De dienstverlening is verbeterd en de achterstanden zijn ingelopen. In 2026 is het streven om de beoordeling vanuit de Waarderingskamer te verbeteren van twee sterren naar drie sterren.

Het Utrechts Archief (HUA);
In 2025 is de nieuwe meerjarenbeleidsperiode van HUA van start gegaan. De speerpunten en programma's richten zich op het verwerven, ontsluiten en benutten van de digitale en papieren archieven t.b.v. onderzoek, dienstverlening en cultuureducatie.

Op 1 januari 2027 wordt de nieuwe Archiefwet volgens de huidige planning van kracht. Vanaf dan is het Rijk niet langer bestuurlijk betrokken in de Regionaal Historische Centra in Nederland, waarvan HUA deel uitmaakt. De papieren Rijkscollectie blijft bij HUA, evenals de financiering door de Rijksoverheid via een SPUK-regeling (Specifieke Uitkering). De Uittreding van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling (GR) wordt ambtelijk voorbereid voor bestuurlijke besluitvorming door een werkgroep met waarin de gemeente Utrecht, Provincie Utrecht, het Rijk en HUA zijn vertegenwoordigd.

Tevens is een werkgroep onder leiding van de gemeente Utrecht aan het werk om een nieuwe GR op te stellen met 2 partijen: de Gemeente Utrecht en de Provincie Utrecht. Deze aangepaste GR wordt naar verwachting in 2026 aangeboden aan de raad.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden;
Eind 2025 wordt de Toekomstvisie Stichtse Groenlanden (SGL) Staatsbosbeheer (SBB) 2040 en de daarbij behorende gebiedspaspoorten definitief vastgesteld. In 2026 starten SGL en SBB met de doorvertaling van de Toekomstvisie naar het 4 Jaren Uitvoeringsplan. Tevens wordt begonnen met het herijken van de verschillende ontwikkelplannen, waarmee de Ontwikkel-agenda voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt kan worden. Daarnaast wordt er door middel van het in 2025 geïmplementeerde Terrein Beheer Model gewerkt aan duurzaam beheer van de terreinen. Om binnen de begroting SGL te werken wordt ook in 2026 bepaald op welke wijze dit mogelijk is en op welke onderhoudskosten bezuinigd kan worden.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD);
In de Provincie Utrecht zijn 2 omgevingsdiensten actief, zijnde Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) en Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU). Vanwege kennisborging, efficiency en om te kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria zoals die vanuit het ministerie zijn voorgelegd zal er gefuseerd worden tot één omgevingsdienst. Het voornemen is dat de RUD per 1 januari 2026 fuseert met de ODRU tot de nieuwe Omgevingsdienst Utrecht (ODU) waarbij de dienstverlening de gehele provincie zal beslaan. Deze fusie wordt in 2025 voorbereid.

Vennootschappen en coöperaties

Coöperatie Wigo4it U.A.;
In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie voor de applicatie Socrates voor de inkomensvoorziening. De begroting is afgebouwd tot het niveau van de meerjarenbegroting. Begin 2025 is de reserve Reorganisatie en Transitie vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Hierdoor is de contributie voor 2025 verlaagd. In de periode van de afbouw en daarna bestaat het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht. Dit risico heeft zich in 2025 voorgedaan. De overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is uitgesteld tot oktober 2025, waarbij ook de applicatie Galo wordt uitgefaseerd. Daarnaast zet de G4 in 2026 in op harmonisatie en standaardisatie van inkomensdienstverlening.

N.V. Vitens;
Het financiële kader waarbinnen alle landelijke waterbedrijven opereren is de WACC. Dit is een methodiek die borgt dat waterbedrijven geen overwinsten maken. In november 2025 wordt de nieuwe WACC voor de periode tot en met 2028 vastgesteld. De WACC heeft ook invloed op de watertarieven. Mede als gevolg van de watertransitie voorziet Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. De geldende WACC-regulering belemmert Vitens om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat eigen vermogen is nodig om voldoende externe financiering aan te kunnen trekken. Daarmee bestaat de kans dat Vitens in de toekomst aan de aandeelhouders vraagt om aandelenkapitaal bij te storten. Omdat het eigen vermogen onder het minimumniveau ligt dat Vitens in haar financiële continuïteitsbeleid heeft bepaald, keert zij al enige jaren geen dividend uit. De verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven.

UW Holding B.V.;
De gemeente (als aandeelhouder) en de raad van commissarissen hebben eind 2023 besloten om UW Holding onder verscherpt toezicht te plaatsen (raadsbrief 23 december 2023). Daarnaast heeft UW de opdracht gekregen een realistisch herstelplan voor de toekomst te maken om de doelstellingen uit het Ondernemingsplan 2023-2026 en de transitie naar een sociaal ontwikkelbedrijf te realiseren. UW heeft hierin ondersteuning gekregen van de Galan Groep (zie raadsbrief 3 juni 2024). In het herstelplan is een delivery agenda opgenomen. Deze bevat de onderwerpen en sturing om op de korte termijn in control te komen en prestaties te realiseren. De voortgang op de delivery agenda wordt maandelijks door de gemeente gemonitord. Op 7 mei 2025 is aan de raad een brief gestuurd over de toekomstscenario's voor UW Holding. Invlechting van UW Holding bij WenI wordt daarbij als stip op de horizon genoemd. Een businesscase met de verdere uitwerking hiervan wordt aan het eind van 2025 opgeleverd en op basis daarvan zal een voorstel voor een definitieve keuze worden aangeboden bij de raad.

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) regio Utrecht;
De ROM stelt beleidsdoelen in lijn met haar Meerjarenstrategie 2023-2026 en de Regionale Economische Agenda 2020-2027. Binnen de kerntaken op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren is er specifieke focus bij de ROM op de kleinere, innovatieve bedrijven die nu nog ontbreken in de waardeketens en het verder uitbouwen van de regionale ecosystemen. Hierdoor worden missende schakels toegevoegd die het bestaande bedrijfsleven versterken en die innovatieve oplossingen bieden voor maatschappelijke opgaven. In 2026 werken de ROM en aandeelhouders aan de nieuwe Meerjarenstrategie. Onderdeel hiervan is ook het meerjarige financiële perspectief. De huidige ROM bestuursovereenkomst is t/m eind 2025 verlengd en dient per 2026 vernieuwd te worden.

WKO Merwede B.V.;
In 2026 wordt het WKO-grid in Merwede aangelegd, inclusief bronnen en TEO-installatie, en wordt gestart met de realisatie van de eerste centrales in de bouwblokken. Dit alles zodat het in 2027 gereed is voor de warmtelevering aan de woningen. WKO Merwede BV ziet toe op de uitvoering van het werk door Essent, en spant zich verder in voor het uitrollen van de netcongestieaanpak in Merwede.

Mobiliteitsbedrijf Merwede B.V.;
In 2025 wordt toegewerkt naar de contractering van een leverancier voor parkeermanagementsystemen in de parkeergarages, wordt een marktconsultatie georganiseerd voor logistieke dienstverleners, worden de parkeerproducten voor bewoners gespecificeerd en worden huurovereenkomsten gesloten voor de verschillende garages in Merwede.

Stichtingen en verenigingen

Vereniging Parkmanagement Papendorp;
Het huidig contract met de vereniging loopt tot 31-12-2025. Er wordt in 2025 een traject gestart die moet leiden tot de aanbesteding voor een nieuw contract. In januari 2026 komt er een nieuwe partij voor de komende jaren.

Vereniging Parkmanagement De Wetering - Haarrijn;
Het contract voor parkmanagement met deze vereniging is in mei 2025 met een jaar verlengd conform de voorwaarden uit het vorige contract.

VvE Gebiedsvereniging Merwede;
De oprichting van deze gebiedsvereniging is voorzien einde 2025.

De overige verbonden partijen uit de onderstaande lijst hebben geen actualiteiten te melden.

Lijst van verbonden partijen

Afvalverwerking Utrecht (AVU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Soest
Website	http://www.avu.nl/cms/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht is een samenwerkingsverband van de gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitvoeringstaken op het gebied van afvalverwijdering.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	0%
- Percentage stemrecht	9,33%
Deelnemers	Overige gemeenten provincie Utrecht: Amersfoort, Baarn, De Bilt, De Ronde Venen, Bunnik, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	De geopolitieke ontwikkelingen en de economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren zorgen voor oplopende loonkosten in de afvalbranche en hoge energietarieven. Daarnaast leidt het ook tot stagnatie van de afzet van gerecyclede grondstoffen. Gevolg is hogere verwerkingstarieven voor afvalstoffen en lagere opbrengsten voor gerecyclede grondstoffen.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	0	0	0
Vreemd vermogen	20800	14100	15333
Resultaat	0		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	17478	19000	19000	19000

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap (BghU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://bghu.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Het uitvoeren van de heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken in een gemeenschappelijke regeling uit oogpunt van kwaliteit, continuïteit en efficiency.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Afgelopen jaar heeft BghU het verbetertraject afgerond. Het verbetertraject had als doel de reguliere dienstverlening te verbeteren en achterstanden in te lopen. De dienstverlening is verbeterd en de achterstanden zijn ingelopen. In 2026 is het streven om de beoordeling vanuit de Waarderingskamer te verbeteren van twee sterren naar drie sterren.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	970	878	757
Vreemd vermogen	8866	7339	7339
Resultaat	29		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	8257	9231	9440	9645

GGD regio Utrecht (GGDrU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Zeist
Website	https://www.ggdru.nl/inwoners.html
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	De GGD regio Utrecht verricht in de Wet Publieke Gezondheid beschreven taken voor ruim 1,3 miljoen inwoners van 26 Utrechtse gemeenten in de Provincie Utrecht, waaronder de Gemeente Utrecht. De precieze afspraken met de gemeente Utrecht staan verwoord in het arrangement Publieke Gezondheid dat de gemeenteraad in 2013 heeft vastgesteld.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	4,00%
- Percentage stemrecht	13,00%
Deelnemers	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg en Zeist
Status-risico	Laag

Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	In 2026 zijn belangrijke pijlers voor de GGDrU: • Publieke gezondheidszorg; een maatschappelijke zorg: GGDrU zet in op versterking van haar kennis- en adviesfunctie rond drie thema's: mentale gezondheid jeugd, dubbele vergrijzing en een gezonde leefomgeving, als antwoord op maatschappelijke uitdagingen. • Een gezonde en veilige leefomgeving: De focus ligt op infectieziektebestrijding (zoals schurft, kinkhoest, mazelen), verhogen van vaccinatiegraad, positionering in het ruimtelijk domein, en samenwerking met woningcorporaties tegen binnenmilieuproblematiek. • Kansrijk opgroeien: GGDrU investeert in vroegtijdige signalering en preventie via Jeugdgezondheidszorg, Kansrijke Start, mentale gezondheid jongeren en collectieve gezondheidsbevordering op scholen. • Langer gezond zelfstandig: De organisatie versterkt haar rol bij sociaal kwetsbare inwoners via OGGZ en richt zich op gezond ouder worden, onderbouwd door data-gedreven onderzoek en beleidsadvies. • Vitale en wendbare organisatie: GGDrU werkt aan een robuuste organisatie door middel van een transformatieopdracht gericht op kennisdeling, diversiteit en digitalisering, met aandacht voor informatiebeveiliging en strategische personeelsontwikkeling.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	2935	2738	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	27354	29734	Nog niet bekend

Resultaat	2477

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	2464	2557	2557	2557

Het Utrechts Archief (HUA)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht

Website	https://hetutrechtsarchief.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Het verwerven, bewaren en beschikbaar stellen van de archieven van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, de provincie Utrecht en de archieven van het Rijk in de provincie Utrecht en een omvangrijke collectie beeldmateriaal en bibliotheek over Utrecht. Via digitale dienstverlening, de studiezaal en het publiekscentrum stelt HUA de collectie ter beschikking aan de burger voor onderzoek, educatie en cultuurbeleving. Daarnaast is Het Utrechts Archief toezichthouder en kennispartner bij het informatiebeheer van de gemeenten Utrecht, Nieuwegein en verschillende decentrale overheden.

Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	48%
- Percentage stemrecht	40%
Deelnemers	De minister van OCW, gedeputeerde staten provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in de gemeenschappelijke regeling. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is in 2019 een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling van kracht geworden
Status-risico	Midden
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	• In 2025 is de nieuwe meerjarenbeleidsperiode van HUA van start gegaan. De speerpunten en programma's richten zich op het verwerven, ontsluiten en benutten van de digitale en papieren archieven tbv onderzoek, dienstverlening en cultuureducatie. • Op 1 januari 2027 wordt de nieuwe Archiefwet volgens de huidige planning van kracht. Vanaf dan is het Rijk niet langer bestuurlijk betrokken in de Regionaal Historische Centra in Nederland, waarvan HUA deel uitmaakt. De papieren Rijkscollectie blijft bij HUA, evenals de financiering door de Rijksoverheid via een SPUK-regeling (Specifieke Uitkering). De Uittreding van het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling (GR) wordt ambtelijk voorbereid voor bestuurlijke besluitvorming door een werkgroep met waarin de Gemeente Utrecht, Provincie Utrecht, het Rijk en HUA zijn vertegenwoordigd. • Tevens is een werkgroep onder leiding van de gemeente Utrecht aan het werk om een nieuwe GR op te stellen met 2 partijen: de Gemeente Utrecht en de Provincie Utrecht. Deze aangepaste GR wordt naar verwachting in 2026 aangeboden aan de raad.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	2273	1940	1450
Vreemd vermogen	1321	941	918
Resultaat	14		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	3694	3694	4077	4077

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.recreatieschapstichtsegroenlanden.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Ontwikkeling, beheer en toezicht van regionale recreatieterreinen en routestructuren voor wandelen, fietsen, varen en paardrijden in de gemeenten die deelnemen aan het recreatieschap.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	23,70%
- Percentage stemrecht	10% Algemeen Bestuur / 18,75% Dagelijks Bestuur
Deelnemers	Provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, de Bilt, Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Woerden, Stichtse Vecht en Lopik
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Eind 2025 wordt de Toekomstvisie Stichtse Groenlanden (SGL) Staatsbosbeheer (SBB) 2040 en de daarbij behorende gebiedspaspoorten definitief vastgesteld. In 2026 starten SGL en SBB met de doorvertaling van de Toekomstvisie naar het 4 Jaren Uitvoeringsplan. Tevens wordt begonnen met het herijken van de verschillende ontwikkelplannen, waarmee de Ontwikkel-agenda voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt kan worden. Daarnaast wordt er door middel van het in 2025 geïmplementeerde Terrein Beheer Model gewerkt aan duurzaam beheer van de terreinen. Om binnen de begroting SGL te werken wordt ook in 2026 bepaald op welke wijze dit mogelijk is en op welke onderhoudskosten bezuinigd kan worden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	3895	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	7414	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	341		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	1427	1502	1502	1502

Regionale uitvoeringsdienst (RUD)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.rudutrecht.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Het verlenen van milieuvergunningen en toezicht en handhaven van milieuregels.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	11,36%
- Percentage stemrecht	8,30%
Deelnemers	Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Naar verwachting gaan de RUD en de Omgevingsdienst regio Utrecht (OdrU) per 1 januari 2026 op in de ODU (Omgevingsdienst Utrecht). Het percentage eigenaarsbelang en stemrecht wijzigt dan ook. Besluit moet worden genomen in oktober 2025.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	2948	1028	1028
Vreemd vermogen	8607	15289	15289
Resultaat	1402		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	2669	3977	3977	3977

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.vru.nl/
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Publiek belang	Uitvoeren van taken op het terrein van de risicobeheersing en de voorbereiding op rampen en crises, uitvoeren van brandweerzorg (bestrijding en preventie) en uitvoeren van geneeskundige hulpverleningsorganisatie (GHOR).
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	32%
- Percentage stemrecht	12,54%
Deelnemers	Alle 26 gemeenten in de Provincie Utrecht. De politie Midden-Nederland is met een convenant verbonden aan de Veiligheidsregio
Status-risico	Midden

Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	2026 is vooralsnog beleidsarm. Huidige taken worden voortgezet. Naar verwachting worden eind 2025 (maar uitstel is voorstelbaar) bestuurlijke keuzes gemaakt over een aantal zaken die dan in 2026 verder uitgewerkt moeten worden en waarschijnlijk pas vanaf 2027 geëffectueerd worden. Het gaat om het wel of niet overdragen van het vastgoedbeheer (kazernes, kantoren e.d.) van gemeenten aan VRU en over de inhoudelijke taken van VRU voor de komende jaren. Daaruit volgt de gemeentelijke bijdrage voor de komende jaren. VRU geeft aan meer geld nodig te hebben om het groeiende inwoneraantal te bedienen en de nieuwe risico's te kunnen beheersen. Gemeenten geven aan dat er bezuinigd moet worden. Bij de financiële gegevens hieronder wijken het Eigen Vermogen en het resultaat af van de cijfers die opgenomen zijn bij de paragraaf verbonden partijen in de gemeentelijke jaarrekening 2024. Dit heeft twee oorzaken: Ten eerste is in de jaarrekening 2024 het gemeentelijke resultaat opgenomen, maar dat had het resultaat van de VRU (7,288 miljoen euro) moeten zijn. Ten tweede heeft het algemeen bestuur van 7 juli een wijziging doorgevoerd in de conceptjaarrekening 2024, waardoor het eigen vermogen verlaagd is naar 34,601 miljoen euro.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	34601	30288	29361
Vreemd vermogen	71108	69631	75308

Resultaat 7.288

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	32424	36030	34730	34730

Coöperatieve Vereniging Wigo4it U.A.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	https://www.wigo4it.nl/
Juridische vorm	Vereniging coöperatief verband met uitsluiting van aansprakelijkheid
Publiek belang	Wigo4it verzorgt de administratieve en informatietechnologische ondersteuning aan de deelnemende gemeenten op het terrein van werk, inkomen en zorg. Hierdoor ontvangen de inwoners (onder meer) tijdig de juiste bijstandsuitkering.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	9,84%
- Percentage stemrecht	25%
Deelnemers	Gemeenten Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	In de periode tot en met 2023 is Wigo4it afgebouwd tot een zogenaamde fit-for-purpose-organisatie voor de applicatie Socrates voor de inkomensvoorziening. De begroting is afgebouwd tot het niveau van de meerjarenbegroting. Begin 2025 is de reserve Reorganisatie en Transitie vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Hierdoor is de contributie voor 2025 verlaagd. In de periode van de afbouw en daarna bestaat het risico van vertraging bij zowel Wigo4it als bij de gemeente Utrecht. Dit risico heeft zich in 2025 voorgedaan. De geplande invoerdatum voor de overgang naar de opvolger van de applicatie RMW is verplaatst naar oktober 2025. Het realiseren van deze datum vraagt stevige sturing vanuit Werk en Inkomen en vanuit het programma Versterken Common Ground van CIO Office. In 2025 faseren we ook de applicatie Galo uit. We sluiten hierbij aan op de in Den Haag gerealiseerde oplossing en geven vorm aan het samenwerkingsverband hiervoor. In 2026 wordt door de G4 aandacht geschonken aan de wijze waarop harmonisatie en standaardisatie van dienstverlening, processen en ICT op het gebied van inkomensdienstverlening kan worden gerealiseerd.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	4420	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	10377	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	1002		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	2058	2161	2269	2269

Vleuten-De Meern zelfstandig BV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Er is geen Website
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Uitvoeren van grondexploitatie.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	100%
- Percentage stemrecht	100%
Deelnemers	Gemeente Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	De B.V. wordt geliquideerd.
Status Verbonden partij	Te beëindigen

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	18	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	0	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	0		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	0	0	0	0

BNG Bank NV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	https://www.bngbank.nl/
Juridische vorm	Naamloze (structuur)vennootschap
Publiek belang	De BNG Bank NV is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	1,37%
- Percentage stemrecht	1,37%
Deelnemers	Staat der Nederlanden, Provincies, gemeenten en een Hoogheemraadschap
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	De BNG is voor haar bedrijfsvoering voor een belangrijk deel afhankelijk van externe renteontwikkelingen. BNG heeft de status van inkoopcombinatie van financiering voor o.a. gemeenten. Daar zijn richting de BNG-klanten geen verdere beleidsdoelen aan verbonden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	4777000	4800000	4850000
Vreemd vermogen	12614000	140000000	160000000
Resultaat	294000		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	-1500	-1500	-1500	-1500

NV Vitens

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Zwolle
Website	https://www.vitens.nl/
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Publiek belang	Maken en leveren van drinkwater voor bedrijven en inwoners in het verzorgingsgebied.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	4.95%
- Percentage stemrecht	4,95%
Deelnemers	Provincies Overijssel, Friesland, Gelderland, Utrecht en Flevoland en 92 gemeenten.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Het financiële kader waarbinnen alle landelijke waterbedrijven opereren is de WACC. Dit is een methodiek die borgt dat waterbedrijven geen overwinsten maken. In november 2025 wordt de nieuwe WACC voor de periode tot en met 2028 vastgesteld. De WACC heeft ook invloed op de watertarieven. Mede als gevolg van de watertransitie voorziet Vitens de komende jaren een sterke toename van haar investeringsniveau. Daarvoor moet Vitens geld lenen. De geldende WACC-regulering belemmert Vitens om voldoende eigen vermogen op te bouwen. Dat eigen vermogen is nodig om voldoende externe financiering aan te kunnen trekken. Daarmee bestaat de kans dat Vitens aandeelhouders verzoekt om aandelenkapitaal bij te storten. Omdat het eigen vermogen niet het minimumniveau heeft dat Vitens in haar financiële continuïteitsbeleid heeft bepaald keert zij al enige jaren geen dividend uit en de verwachting is dat dit voorlopig zo zal blijven.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	713600	750000	785000
Vreemd vermogen	1684800	1750000	1850000
Resultaat	34500		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	0	0	0	0

Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel N.V.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.stadsherstel-utrecht.nl/
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Publiek belang	Verwerven, restaureren, onderhouden, beheren en exploiteren van monumenten. De Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel NV richt zich vanaf de oprichting met name op restauratie en behoud van voor de markt incourante objecten. Voorbeelden daarvan zijn het Doelenhuis, de voormalige Brandweerkazerne Korte Minrebroederstraat/ Stadhuisplein, woningcomplex De Zeven Steegjes, Molen De Ster en gasthuis Leeuwenbergh, het project Lofen en als exploitant van landhuis Oud-Amelisweerd. De NV houdt belangrijke monumenten in stand, om die reden is de gemeente Utrecht sinds de oprichting van de NV in 1985 aandeelhouder. Het bezit van de NV omvat per 2025 218 wooneenheden en 47 bedrijfs-/kantoorruimten in de gemeente Utrecht en daarnaast 20 wooneenheden in De Bilt.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	10%
- Percentage stemrecht	10%
Deelnemers	Aandeelhouders met een belang van meer dan 5%: Stichting Administratiekantoor Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel, ASR Levensverzekering, REI Fund Netherlands BV, Van Lanschot Kempen BV, Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus, gemeente Utrecht (ca. 10% van de aandelen). Daarnaast diverse fondsen, bedrijven, organisaties en particulieren.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Een belangrijke beleidsdoel voor 2026 van het Utrechtse Maatschappij tot Stadsherstel is restauratie en herbestemming van de in 2024 verworven monumenten aan de Mariastraat (12, 28 en 30). Daarnaast wordt er ingezet op verdere samenwerking met de Stichting Utrechts Monumentenfonds en het voortzetten van verduurzamen van het eigen bezit.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	7670	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	9023	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	930		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	0	0	0	0

UW Holding BV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	https://www.uw.nl/
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Uitvoering van de taken Wet sociale werkvoorziening. UW Holding BV is een belangrijke partner bij de uitvoering van de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	100%
- Percentage stemrecht	100%
Deelnemers	Gemeente Utrecht (100% aandeelhouder)
Status-risico	Midden

Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	De gemeente (als aandeelhouder) en de raad van commissarissen hebben eind 2023 besloten om UW Holding onder verscherpt toezicht te plaatsen (raadsbrief 23 december 2023). Daarnaast heeft UW Holding de opdracht gekregen een realistisch herstelplan voor de toekomst te maken om de doelstellingen uit het Ondernemingsplan 2023-2026 en de transitie naar een sociaal ontwikkelbedrijf te realiseren. UW Holding heeft hierin ondersteuning gekregen van de Galan Groep (zie raadsbrief 3 juni 2024). In het herstelplan is een delivery agenda opgenomen. Deze bevat de onderwerpen en sturing om op de korte termijn in control te komen en prestaties te realiseren. De voortgang op de delivery agenda wordt maandelijks door de gemeente gemonitord. Op 7 mei 2025 is aan de raad een brief gestuurd over de toekomstscenario's voor UW Holding. Invlechting van UW Holding bij WenI wordt daarbij als stip op de horizon genoemd. Een businesscase met de verdere uitwerking hiervan wordt aan het eind van 2025 opgeleverd en op basis daarvan zal een voorstel voor een definitieve keuze worden aangeboden bij de raad. In de begroting 2025 gaat UW Holding uit van een tekort in 2025 van 1,5 miljoen euro. In de Voorjaarnota 2025 van de gemeente Utrecht is 0,5 miljoen euro voor 2025 opgenomen, de overige 1,0 miljoen euro wordt opgevangen binnen het programma werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid. We zien enerzijds de tekorten op korte termijn afnemen als gevolg van betere sturing. Anderzijds zien we de tekorten op lange termijn (weer) toenemen als gevolg van autonome ontwikkelingen (uitstroom Wsw). Voor 2026 is in de Voorjaarsnota 2025 een extra bijdrage van 0,6 miljoen euro opgenomen.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	1928	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	15740	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	1079		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	2950	2100	1500	1500

Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok BV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Economische ontwikkeling in de wijk Lombok stimuleren door panden te kopen, te herstellen en te verhuren of verkopen om een grotere diversiteit aan ondernemingen te bewerkstelligen.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	95%
- Percentage stemrecht	33,3%
Deelnemers	Gemeente Utrecht (95% aandelen), Plegt- Vos, Rabobank en B0-ex
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Voortzetten van bestaande werkzaamheden
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	3364	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	2808	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	143		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	0	0	0	0

WOM Beheer Noordwest BV

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

Publiek belang	Het bevorderen van de stedelijke herstructurering in de wijk Noordwest in de gemeente Utrecht met het oog op verbetering van de leefbaarheid en de sociaaleconomische ontwikkeling in die wijk, alsmede het verkrijgen, vervreemden, bezwaren, ontwikkelen, beheren, verbeteren, exploiteren en verhuren van onroerende zaken en rechten waaraan deze zijn onderworpen, en ten slotte al hetgeen met het vorenstaande in de ruimste zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Het speerpunt van de WOM is gericht op verbeteren van de sociaaleconomische ontwikkeling van de Amsterdamsestraatweg.

Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	100%
- Percentage stemrecht	100%
Deelnemers	Gemeente Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Voortzetten van bestaande werkzaamheden
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Resultaat	Nog niet bekend

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	0	0	0	0

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	ROM Regio Utrecht
Juridische vorm	BV (opgericht in 2020)

Publiek belang	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem.

Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	11,65%
- Percentage stemrecht	11,65%
Deelnemers	Ministerie EZK, Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort, Gemeente Hilversum, Universiteit Utrecht, UMC Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	De ROM stelt beleidsdoelen in lijn met haar Meerjarenstrategie 2023-2026 en de Regionale Economische Agenda 2020-2027. Binnen de kerntaken op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren is er specifieke focus bij de ROM op de kleinere, innovatieve bedrijven die nu nog ontbreken in de waardeketens en het verder uitbouwen van de regionale ecosystemen. Hierdoor worden missende schakels toegevoegd die het bestaande bedrijfsleven versterken en die innovatieve oplossingen bieden voor maatschappelijke opgaven. In 2026 werken de ROM en aandeelhouders aan de nieuwe Meerjarenstrategie. Onderdeel hiervan is ook het meerjarige financiële perspectief. De huidige ROM bestuursovereenkomst is t/m eind 2025 verlengd en dient per 2026 vernieuwd te worden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	47339	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	13754	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	1822		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	1056	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Rom regio Utrecht
Juridische vorm	BV (opgericht in 2020)
Publiek belang	De ROM levert een relevante bijdrage aan de economische structuurversterking door het ondersteunen van het innovatief MKB dat door haar groei en ontwikkeling bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven zoals verwoord binnen de thema's van de Regionaal Economische Agenda (REA). De kerntaken van de ROM liggen op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren ter versterking en ondersteuning van het regionale economische ecosysteem. De Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht BV is opgericht om in fondsen te kunnen deelnemen anders dan het ROM Participatiefonds.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	11,65%
- Percentage stemrecht	11,65%
Deelnemers	Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort, Gemeente Hilversum, Universiteit Utrecht, UMC Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	De ROM stelt beleidsdoelen in lijn met haar Meerjarenstrategie 2023-2026 en de Regionale Economische Agenda 2020-2027. Binnen de kerntaken op het gebied van innoveren, investeren en internationaliseren is er specifieke focus bij de ROM op de kleinere, innovatieve bedrijven die nu nog ontbreken in de waardeketens en het verder uitbouwen van de regionale ecosystemen. Hierdoor worden missende schakels toegevoegd die het bestaande bedrijfsleven versterken en die innovatieve oplossingen bieden voor maatschappelijke opgaven. In 2026 werken de ROM en aandeelhouders aan de nieuwe Meerjarenstrategie. Onderdeel hiervan is ook het meerjarige financiële perspectief. De huidige ROM bestuursovereenkomst is t/m eind 2025 verlengd en dient per 2026 vernieuwd te worden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	109	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	3366	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	67		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	0	0	0	0

WKO Merwede B.V.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	-
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	Het exploiteren van de Energie-installatie voor het leveren van warmte en koude ten behoeve van Project Merwede.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	37,12%
- Percentage stemrecht	50%
Deelnemers	Gemeente Utrecht, Merwede Real Estate, OC Merwede-C, DD Invest, Merwede Vijf en BPD
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	In 2026 wordt het WKO-grid in Merwede aangelegd, inclusief bronnen en TEO-installatie, en wordt gestart met de realisatie van de eerste centrales in de bouwblokken. Dit alles zodat het in 2027 gereed is voor de warmtelevering aan de woningen. WKO Merwede BV ziet toe op de uitvoering van het werk door Essent, en spant zich verder in voor het uitrollen van de netcongestieaanpak in Merwede.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	10	10	10
Vreemd vermogen	0	0	0
Resultaat	0		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	52	43	0	0

Mobiliteitsbedrijf Merwede B.V.

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Publiek belang	De gebiedsontwikkeling van het gebied Merwerekanaalzone deelgebied 5 in Utrecht.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	37,12%
- Percentage stemrecht	50%
Deelnemers	Gemeente Utrecht, Merwede Real Estate Holding B.V. te Eindhoven, Merwede Vijf B.V. te Utrecht, OC Merwede-C Beheer B.V. te Zoetermeer
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	In 2025 wordt toegewerkt naar de contractering van een leverancier voor parkeermanagementsystemen in de parkeergarages, wordt een marktconsultatie georganiseerd voor logistieke dienstverleners, worden de parkeerproducten voor bewoners gespecificeerd en worden huurovereenkomsten gesloten voor de verschillende garages in Merwede.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	93	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	46	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	0		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	91	327	1470	186

Vereniging parkmanagement Papendorp

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Het huidig contract met de vereniging loopt tot 31-12-2025. Er wordt in 2025 een traject gestart die moet leiden tot de aanbesteding voor een nieuw contract. In januari 2026 komt er een nieuwe partij voor de komende jaren.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Resultaat

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	335	350	350	350

Vereniging parkmanagement De Wetering - Haarrijn

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Onderhoud openbare ruimte, registratie erfpachters en waarborgen architectonische waarden.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	
- Percentage stemrecht	
Deelnemers	Erfpachters die lid zijn van de vereniging
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Het contract voor parkmanagement met de vereniging is in mei 2025 met een jaar verlengd conform de voorwaarden uit het vorige contract.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	Nog niet bekend		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	400	400	400	400

VvE P&R Uithof/Sciencepark Utrecht

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	VvE P+R Utrecht Science Park: https://www.spark-parkeren.nl/project/vve-pr-utrecht-science-park
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Door het bieden van een combinatie van een goede parkeervoorziening aan de rand van de stad gecombineerd met snel openbaar vervoer naar de binnenstad zet de gemeente in op het afvangen van autoverkeer in de stad. Op deze manier hoopt de gemeente een goed alternatief te bieden voor automobilisten met bestemming Utrecht voor parkeren in de binnenstad. De gemeente is daarom eigenaar van 500 van de 2.000 parkeerplaatsen in de P&R de Uithof. De Vereniging van eigenaren regelt het beheer, de vaste lasten en het onderhoud.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	25%
- Percentage stemrecht	25%
Deelnemers	Universiteit Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht, Hogeschool Utrecht, gemeente Utrecht
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	Er zijn geen specifieke ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026 te melden.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	1116	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	119	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	-102		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	239	239	239	239

VvE Gebiedsvereniging Merwede

Algemene gegevens	
Vestigingsplaats	Utrecht
Website	Geen
Juridische vorm	Vereniging
Publiek belang	Uitvoeren van specifieke taken ten behoeve van de leefbaarheid van de wijk.
Bestuurlijk belang	
- Percentage eigenaarsbelang	n.t.b.
- Percentage stemrecht	n.t.b.
Deelnemers	Erfpachters die lid zijn van de vereniging.
Status-risico	Laag
Ontwikkelingen en beleidsdoelen voor 2026	De oprichting van de gebiedsvereniging is voorzien einde 2025.
Status Verbonden partij	Te continueren

x €1.000

Financiële gegevens	Jaarrekening 2024	Prognose 01-01-2026	Prognose 31-12-2026
Eigen vermogen	n.v.t.	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	n.v.t.	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	n.v.t.		

x €1.000

Bijdrage gemeente Utrecht	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks	1	1	55	55

Grondbeleid

De paragraaf bevat op hoofdlijnen de beleidsmatige uitgangspunten voor het grondbeleid zoals opgenomen in de beleidsnota grondbeleid.

De gemeente Utrecht heeft de verantwoordelijkheid voor de regie op gebiedsontwikkelingen in de stad. Voor veel lokale activiteiten is grond nodig. Plannen op het gebied van onder andere wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben gevolgen voor het grondgebruik in de gemeente. Bij verandering van het grondgebruik moet het toegestane grondgebruik worden veranderd binnen de geldende regels en maatregelen van de gemeente.

Belangrijkste uitgangspunten

- Het grondbeleid is een middel om de doelstelling Gezond Stedelijk Leven voor Iedereen en de bijbehorende ambities op het gebied van voldoende betaalbare woningen, circulair bouwen, mobiliteit, duurzaamheid en een groene openbare ruimte te kunnen realiseren. Op basis van de Beleidsnota Grondbeleid 2024 zal de gemeente hiervoor, indien nodig, een stevigere rol oppakken om deze maatschappelijke doelen te halen. De inzet van actief grondbeleid en de strategische inzet van grondposities wordt toegepast waar dit toegevoegde waarde heeft. Uiteraard alleen op het moment dat de risico's verbonden aan actief grondbeleid beheersbaar zijn. Deze beleidslijn staat ook in het Coalitieakkoord "Investeren in Utrecht".
- De tussentijdse winstnemingen worden bepaald door de in het BBV voorgeschreven POC-methodiek (percentage of completion), waarbij de winst wordt berekend naar de mate van realisatie.
- Aan de basis van het Utrechts Grondbeleid ligt de Omgevingswet (OW) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV); deze zorgen ervoor dat de gemeente de door haar gewenste rol zo goed mogelijk kan vormgeven.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Beleidsnota Grondbeleid Gemeente Utrecht 2024	2024	Beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente. Vaststelling door gemeenteraad najaar 2024.
Meerjaren Perspectief Ruimte	2025	In het Meerjaren Perspectief Ruimte analyseren wij jaarlijks de voortgang van de uitvoering van ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU2040).
Nota Kostenverhaal Bovenwijkse Voorzieningen	2023	Beschrijft op welke manier de gemeente kostenverhaal toepast voor zogenoemde bovenwijkse voorzieningen. Daarbij gaat het om publieke investeringen die nodig zijn om het casco van de stad op orde te houden en die mede noodzakelijk zijn vanwege de toevoeging van woon- en werklocaties in de stad.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Het Meerjaren Perspectief Ruimte (MPR), met daarin onder andere de voortgang van de lopende grondexploitaties, maakt onderdeel uit van de Voorjaarsnota. Onderdeel van deze rapportage is een vertrouwelijke bijlage met gedetailleerde informatie per grondexploitatieproject.
Bij de behandeling van de begroting wordt in de tweede bestuursrapportage op basis van actuele informatie gerapporteerd over (mogelijke) wijzigingen ten opzichte van het MPR voor de lopende grondexploitatieprojecten. Dit gebeurt aan de hand van de belangrijkste indicatoren, zoals de grondprijs, het aantal m2 kantoorruimte, de fasering van de woningmarkt (en eventuele noodzakelijk geachte herprogrammering), de rente en de mogelijke impact van andere ontwikkelingen/politieke keuzes. Naast de actuele informatie over de grondexploitatieprojecten, de tussentijdse winstnemingen, het verloop van de reserve grondexploitatie en de stand van de voorziening ten behoeve van negatieve grondexploitaties, wordt ook gerapporteerd over de investeringsimpuls RSU en de voortgang van de woningbouwproductie.
De inhoudelijke ontwikkelingen binnen de gemeentelijke grondexploitaties worden in het programma Ontwikkelen en Wonen voor iedereen toegelicht.

In 2023 is een geactualiseerde BBV-Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken verschenen. Eén van de wijzigingen ingaande 1 januari 2025 is dat het voor grondexploitaties die een resterende looptijd hebben van langer dan 10 jaar niet meer toegestaan is om winst te nemen op basis van een positieve eindwaarde. Dit deed zich in Utrecht voor bij de voormalige grondexploitatie Leidsche Rijn. Mede hierom is de voormalige grondexploitatie Leidsche Rijn per 31-12-2024 afgesloten en zijn tegelijkertijd twee nieuwe grondexploitaties geopend. De grondexploitatie Leidsche Rijn “Uitvoeringsprogramma” bestaat uit projecten die binnen 10 jaar worden opgeleverd en de grondexploitatie Leidsche Rijn “A2-zone” bestaat uit projecten met een langere looptijd dan 10 jaar.

Grondbeleid

- De Beleidsnota Grondbeleid 2024 beschrijft de verschillende instrumenten van het grondbeleid die hieraan kunnen ondersteunen. De daadwerkelijke inzet van instrumenten wordt per project door de raad vastgesteld.
- Per gebied en locatie moet de rol van de gemeente worden gedefinieerd. De hogere dichtheden, die we bijvoorbeeld in de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier willen realiseren in samenhang met de hoge ambities als het gaat om gezonde verstedelijking op het gebied van duurzaamheid en mobiliteit, vragen om een expliciete en regisserende rol. De uitgangspunten voor de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 – waarbij nadrukkelijk wordt gekozen om de groei van de stad te benutten om gezonde stedelijk leven voor iedereen te versterken met als eerste prioriteit verdichting - zijn hierbij richtinggevend.

Instrumenten grondbeleid

Het instrumentarium waarvan gebruik gemaakt kan worden bij het uitvoeren van het grondbeleid zijn, naast vrijwillige verwerving, onder meer voorkeursrecht, onteigening, kostenverhaal en erfpacht. Het beschikbare instrumentarium alsmede de bestuurlijke en ambtelijke bevoegdheden ten aanzien van de inzet van het instrumentarium staan beschreven in de Beleidsnota Grondbeleid 2024 en het bijbehorende Verwervings- en taxatieprotocol.

Prognose van de te verwachten resultaten

Zoals vermeld in het MPR 2025, zijn de te verwachten resultaten op netto contante waarde als volgt:

Grondexploitatie (miljoen euro op Netto Contante Waarde)	Saldo MPR 2024	Geopende grondexploitaties	Mutatie lopende grond-exploitaties	Winstneming over 2024	Saldo MPR 2025
Gemeentelijke grondexploitaties	-70,1	-21,8	53,9	31,5	-69,5

De te verwachten resultaten op eindwaarde zijn als volgt:

Grondexploitatie	2025
Gemeentelijke grondexploitaties	-30,8 miljoen euro

Voor nadere detaillering en een overzicht van de eindresultaten per grondexploitatie verwijzen wij naar de geheime bijlage bij het MPR 2025 "Gegevens grondexploitatieprojecten Gemeente Utrecht".
In de Tweede Bestuursrapportage 2025 (hoofdstuk Peilstok Stedelijke Ontwikkeling) lichten wij de ontwikkelingen toe die het geprognosticeerd saldo van de grondexploitaties zoals gepresenteerd in het MPR 2025 kunnen beïnvloeden. Wij verwachten geen noemenswaardige aanpassingen op het geprognosticeerd eindresultaat. Wel blijft het risico op vertraging in de gemeentelijke grondexploitaties hoog als gevolg van netcongestie. Verder blijven risico's op de financiële haalbaarheid actueel die met name worden veroorzaakt door veranderende marktomstandigheden. Deze ontwikkelingen en mogelijke gevolgen analyseren wij bij de actualisatie van de grondexploitaties 2026 die wij aan u voorleggen in het MPR 2026.

Onderbouwing van de geraamde winstnemingen

De richtlijnen van het BBV schrijven voor dat winsten over grondexploitaties genomen worden naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Om de mate van voortgang te berekenen wordt de POC-methode (percentage of completion) gebruikt.

$$POC = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

De formule is als volgt:
In het geval dat 80% van de kosten in een gebiedsontwikkeling is gerealiseerd en 50% procent van de kavels is uitgegeven, dan is deze gebiedsontwikkeling volgens de POC-methode voor 40% compleet. Dit betekent dat 40% van de winstverwachting op de eindwaarde als tussentijdse winst genomen moet worden.
Op basis van de POC-methode verwachten we voor de komende jaren winstnemingen, zoals wij hebben vermeld in het MPR 2025. Deze winstnemingen zijn terug te vinden onder het kopje Stortingen bij het verloop van de reserve grondexploitatie. De verwachte toekomstige reeks is als volgt geraamd:

x €1.000

Toevoeging	2025	2026	2027	2028	2029
Winstafdracht gemeentelijke grondexploitaties	2.823	1.809	2.285	1.174	4.451

Reserves Grondzaken in relatie tot de risico's

De reserve grondexploitaties is bestemd voor het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en voor het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. De robuuste posten uit de voormalige grondexploitatie Leidsche Rijn zijn niet meer opgenomen in de reserve grondexploitaties, na de herstructurering bij het MPR 2025. De robuuste posten zijn opgegaan in de 2 nieuwe grondexploitaties Leidsche Rijn “Uitvoeringsprogramma” en Leidsche Rijn “A2-zone”. De geprognosticeerde resultaten en tussentijdse winstnemingen op de gemeentelijke grondexploitaties worden als storting meegenomen in het meerjarenverloop van de reserve grondexploitaties en zijn onderdeel van het huidig saldo.
De reserve grondexploitaties heeft een positief meerjarig beeld van 2,657 miljoen euro in jaarsnede 2029. Voor een verdere toelichting van het verloop van de reserve grondexploitaties: zie het MPR 2025.

x €1.000

Reserve grondexploitaties	2025	2026	2027	2028	2029
Beginsaldo per 1 januari	63.353	72.467	74.627	73.913	71.437
Stortingen	12.840	5.559	2.685	2.724	6.001
Onttrekkingen	3.726	3.399	3.399	5.199	4.099
Saldo na stortingen en onttrekkingen	72.467	74.627	73.913	71.437	73.339
Reserveringen	33.646	33.446	33.246	32.796	33.446
Risicoreserveringen	35.936	37.236	37.236	37.236	37.236
Ruimte reserve grondexploitaties	2.885	3.945	3.431	1.406	2.657

Overige onderwerpen

Kostenverhaal bovenwijkse voorzieningen

Tweemaal per jaar rapporteren wij over het verloop van de reserve én voorziening Bovenwijkse voorzieningen casco van de stad. De bijdrages voor bovenwijkse voorzieningen vanuit gemeentelijke grondexploitaties worden gestort in de reserve grondexploitaties. De bijdrages vanuit private ontwikkelaars worden gestort in de voorziening bovenwijkse voorzieningen. Op dit moment zijn in lijn met onze verwachting nog geen bijdrages ontvangen. Sinds 1 januari 2024 maken wij wel afspraken met initiatiefnemers over bijdrages aan bovenwijkse voorzieningen casco van de stad. Wij informeren bij het MPR 2026 over het verdere verloop van deze reserve en voorziening.

Rente en Parameters
Voor een grondexploitatie is de bepaling van parameters voor indexatie essentieel om de berekeningen in de tijd uit te kunnen zetten. Zo liggen de prijzen van bijvoorbeeld bouwmaterialen in de toekomst waarschijnlijk hoger dan nu. Met behulp van indexcijfers kunnen deze prijzen bij benadering ingeschat worden.

Op basis van de vastgestelde kaders 2025 zijn de volgende parameters vastgesteld:

Parameters 2025	2024	2025	Looptijd
Rente	1,74%	2,00%	gehele looptijd
Disconteringsvoet	1,74%	2,00%	gehele looptijd
Opbrengstenstijging vrije sector	1%	2%	2% (2025-2034)
Opbrengstenstijging middenhuur	0%, 1%	0%. 1%	0% (2025), 1% (2026-2034)
Opbrengstenstijging sociaal	0,5%. 1%	3,42%, 2%	3,42% (2024), 2% (2025-2034)
m.u.v. bedrijfskavels	0%	0%.	gehele looptijd
m.u.v. kantoren	0%	0%.	gehele looptijd
m.u.v. detailhandel en horeca	0%	0%.	gehele looptijd

VPB

Per 1 januari 2016 is belastingplicht voor vennootschapsbelasting ingevoerd voor ondernemingen van overheden. In het coalitieakkoord van 2022 is met betrekking tot het grondbeleid besloten om binnen gebiedsontwikkelingen een stevigere rol te pakken om de maatschappelijke doelen van de coalitie te kunnen realiseren. In tegenstelling tot voorgaande jaren worden actief grondbeleid en strategische grondposities ingezet waar dit een toegevoegde waarde heeft, mits de risico's zijn gewaarborgd. Het openen van nieuwe grondexploitaties is een vorm van actief grondbeleid. De afgelopen jaren zijn nieuwe grondexploitaties geopend, tezamen met de lopende grondexploitaties zijn deze fiscaal verlieslatend. Daarmee is aan een eerste vereiste van ondernemerschap, namelijk winstgevendheid, niet voldaan. Bij de actualisatie van de grondexploitaties wordt dan ook geen rekening gehouden met de druk van vennootschapsbelasting op de grondexploitaties.

Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

De paragraaf onderhoud Kapitaalgoederen gaat over het onderhoud van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat. De actuele meerjarennota's en -plannen op het gebied van bereikbaarheid, maatschappelijk vastgoed, openbare ruimte, rioleringen en de gemeentelijke watertaken liggen ten grondslag aan deze paragraaf.

Belangrijkste uitgangspunten

- Onderhoudskosten kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een van tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen.
- We onderscheiden klein onderhoud en groot onderhoud. Klein en groot onderhoud hebben geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of object. Het klein en groot onderhoud wordt opgenomen in een meerjarige onderhoudsplanning.
- Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. De kosten ervan komen ten laste van de exploitatie.
- Groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpender van aard. De kosten ervan komen ten laste van een egalisatievoorziening. In een egalisatievoorziening worden de schommelingen in de uitgaven opgevangen.
- Bij het maatschappelijk vastgoed onderscheiden we correctief, preventief en planmatig onderhoud, waarbij correctief en preventief onderhoud onder de noemer klein onderhoud vallen.
- Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significant langere gebruiksduur, wordt het niet gerekend tot groot onderhoud, maar is het een investering die geactiveerd wordt. Voor verdere toelichting zie Paragraaf Investeringen . Hier vindt u ook het totaal aan vervangingsinvesteringen.
- Het achterstallig onderhoud wordt in maximaal tien jaar weggewerkt.
- Investeringen met een maatschappelijk nut vanaf 0,1 miljoen euro worden volledig geactiveerd.
- Voor Onderwijshuisvesting geldt dat het onderhoud nagenoeg geheel voor rekening van de scholen komt.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De gemeente heeft zorgplicht op het gebied van afval-, hemel- en grondwater. De Visie Water en Riolering beschrijft hoe men met deze verschillende waterstromen om gaan en welke doelen we daarbij willen behalen.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	In de Visie Klimaatadaptatie Utrecht wordt beschreven hoe men omgaan met het veranderende klimaat, met vaker hitte, droogte en wateroverlast.
Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)	2021	In de Nota Beheer Openbare Ruimte brengen we in beeld wat de staat is van de kwaliteit van de

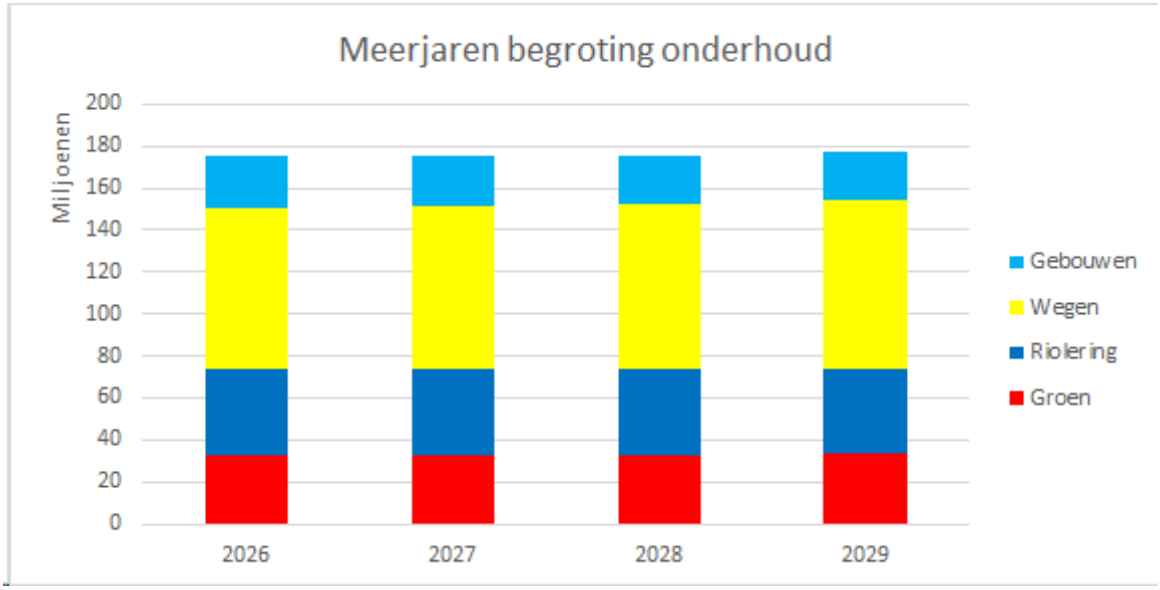
Beleidsnota	Datum	Inhoud
		openbare ruimte, hoe men de openbare ruimte ontwikkelend willen beheren, wat de omvang van het achterstallig onderhoud is en hoe we de verschillende opgaven willen financieren.
Beleidsnota Vastgoed	2025	De Beleidsnota Vastgoed beschrijft hoe de gemeente haar maatschappelijk vastgoed wil inzetten. Door doelen en leidende principes vast te stellen borgen we dat we doelmatig en doeltreffend omgaan met het vastgoed. De beleidsnota vastgoed is de opvolger van de kaderbrief 2017, Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed en de Nota Kapitaal Goederen.
De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025	2025	De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2024 geeft inzicht in de stand van zaken van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed van de gemeente. In de afgelopen jaren was deze rapportage een onderdeel van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV).

Onderhoud in beeld

x €1.000

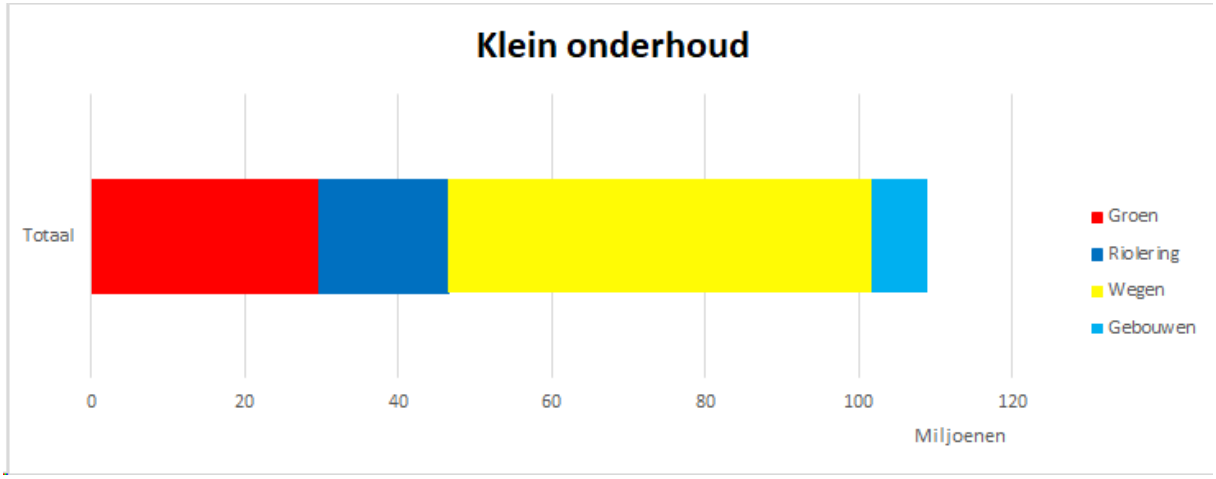
Onderhoudskosten (volgens BBV-categorieën)	2026	2027	2028	2029
Riolering	**40.915**	41.025	41.025	41.025
Wegen	**76.759**	77.508	78.507	80.494
Groen	**32.736**	32.968	32.948	33.135
Gebouwen	**24.565**	23.546	23.046	23.046
	174.975	**175.047**	**175.526**	**177.700**

Onderhoud in beeld
Onderstaande grafiek laat zien hoeveel geld nodig is voor klein en groot onderhoud in de komende jaren inclusief het wegwerken van achterstanden.

Onderhoudskosten 2026 naar kostencategorie

Klein onderhoud

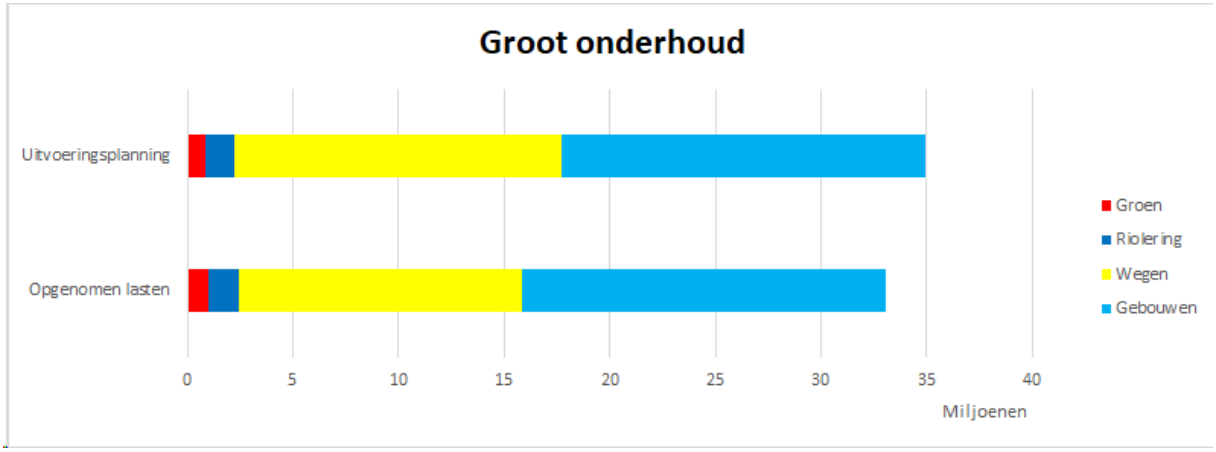

Algemeen
Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan het vervangen van lampen in verlichtingsarmaturen of het snoeiwerk van een boom

na een hevige storm. Klein onderhoud is veelal bedoeld om direct gebreken en gevaarlijke situaties op te heffen.

Financieel
De kosten voor klein onderhoud worden jaarlijks direct opgenomen in de begroting als lasten.

Groot onderhoud

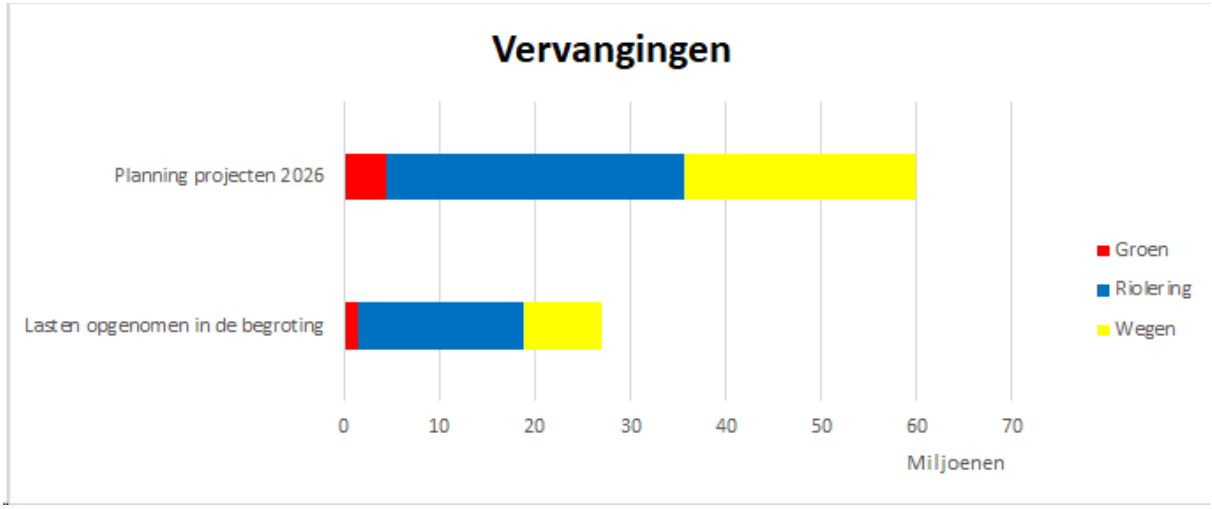
Algemeen
Lasten van groot onderhoud ontstaan na een langere periode van gebruik van een object als gevolg van slijtage. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere periode van gebruik moet worden verricht. De kosten verschillen hierdoor sterk per jaar. Voorbeelden hiervan zijn het vervangen van pompen van een rioolstelsel of het periodiek baggeren van watergangen.

Financieel
Om het groot onderhoud uit te kunnen voeren hebben wij voorzieningen. De in bovenstaande grafiek opgenomen lasten betreffen de storting in de voorzieningen voor het aankomende jaar, verdeeld per assetgroep. Op het moment dat wij kosten maken worden de noodzakelijke kosten uit deze voorzieningen onttrokken. De uitvoeringsplanning betreft de verwachte uitvoeringskosten voor het aankomende jaar en is een financiële vertaling van MeerJaren Investerings Planning (MJIP), waarover jaarlijks gerapporteerd wordt. Deze uitvoeringskosten worden onttrokken uit de voorziening en lopen niet via de exploitatie.

Kwaliteitsniveau
We werken bij het onderhoud van de openbare ruimte conform de onderhoudsrichtlijn, dit is het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Deze kwaliteit garandeert dat de openbare ruimte veilig en functioneel en prettig in gebruik is. En we werken het achterstallig onderhoud weg, zie hiervoor het kopje Achterstallig onderhoud.

Vervangingsinvesteringen

Vervangingen

Algemeen
Vervangingsinvesteringen zijn investeringen ten behoeve van de vervanging van een bestaand actief als gevolg van economische veroudering of slijtage. Duidelijk is dat de levenscyclus niet voor elk object hetzelfde is, wegen gaan bijvoorbeeld doorgaans langer mee dan speeltoestellen.

Financieel
Voor bovenstaande geplande projecten voor 2026 wordt krediet aangevraagd. Voor een specificatie hiervan wordt verwezen naar de geheime investeringsstaten die zijn bijgevoegd bij de begroting. De in de begroting opgenomen lasten betreffen de kapitaallasten die ontstaan na afronding van een investeringsproject.

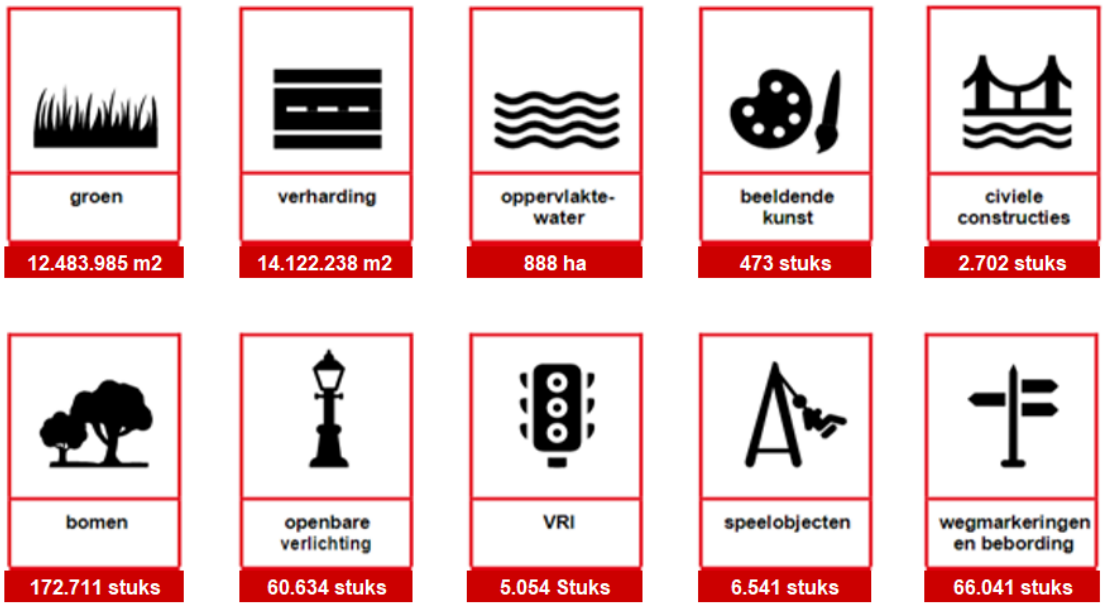
Achterstallig onderhoud

Algemeen
Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau, wordt aangemerkt als achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud vanwege niet tijdige uitvoering van onderhoud, eventueel door onvoldoende beschikbaar gesteld budget, kan leiden tot schade (hogere herstelkosten = kapitaalvernietiging) en/of onveilige situaties. Er kan ook sprake zijn van achterstallig onderhoud zonder dat dit leidt tot kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties. Daar is sprake van wanneer de onderhoudstoestand van een kapitaalgoed lager is dan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau.

Financieel
Voor achterstallig onderhoud wordt geen separaat budget opgenomen in de begroting. De werkzaamheden waarmee achterstallig onderhoud wordt weggewerkt zijn meegenomen bij de kredietaanvragen voor vervangingen en meegenomen in de planning voor groot onderhoud. De jaarlijkse effecten op de hoogte van het achterstallig onderhoud zijn meegenomen in de Nota Beheer Openbare Ruimte (2021) en in de jaarlijkse raadsbrief Meerjaren investeringsprogramma beheer openbare ruimte 2026-2035.

Gemeentelijk eigendom in beeld

Overzicht areaal gemeente Utrecht

De gemeente Utrecht heeft circa 1.350 kilometer riolering. Het symbool voor riolering ontbreekt.

Het overzicht van het areaal bevat gegevens uit 2023.

Onderhoud naar kostencategorieën

Wegen

Algemeen

Naast wegen vallen ook openbare verlichting (OV), verkeersregelinstallaties (VRI), civiele constructies en onderhoud Water onder de onderhoudsbegroting van wegen. Het beleid is opgenomen in de Nota Beheer Openbare Ruimte (2021). In deze nota wordt beschreven welk onderhoudsniveau we hanteren voor de openbare ruimte, welke kosten daarbij gemoeid zijn en hoe we hier begrotingstechnisch mee omgaan.

Financieel

x €1.000

Onderhoudskosten Wegen	2026	2027	2028	2029
Wegen (incl. Water)	54.065	54.152	55.161	56.622
Openbare Verlichting	7.585	8.173	8.138	8.103
Verkeersregelinstallaties	5.042	5.007	4.971	4.936
Civiele constructies	10.067	10.176	10.237	10.834
Totaal onderhoudskosten Wegen	**76.759**	**77.508**	**78.507**	**80.495**

Relevante ontwikkelingen in de begroting

Vanwege de keuzes in het coalitieakkoord is in de begroting een besparing opgenomen van 0,485 miljoen euro in 2023, oplopend tot 0,735 miljoen euro in 2024 en 1,085 miljoen euro structureel vanaf 2025 door bij het beheer van de openbare ruimte te kiezen voor standaardiseren van het materiaalgebruik en voor versobering van het beeldkwaliteitsniveau.

Riolering
Algemeen

Momenteel is het gemeentelijke hoofdrioolstelsel 1.350 kilometer lang. Door de groei van de stad en de aanleg van gescheiden riolering komt daar elk jaar rond de 20 kilometer aan nieuwe riolering bij. Naast het hoofdrioolstelsel hebben we 39 kilometer aan duikers (buisverbindingen tussen watergangen), 250 kilometer aan drainageleidingen, 151 kilometer aan pers- en drukleidingen en 246 kilometer aan watergangen in eigendom en beheer. Het beleid is opgenomen in het Visie Water en Riolering Utrecht (Vastgesteld 3 februari 2022).

Financieel

x € 1.000

Onderhoudskosten riolering	2026	2027	2028	2029
Onderhoudskosten riolering	**40.915**	41.025	41.025	41.025
Totaal	**40.915**	**41.025**	**41.025**	**41.025**

Relevante ontwikkelingen in de begroting
De kwaliteit van onze riolering blijkt op basis van uitgebreid onderzoek op basis van actuele inspecties naar te accepteren risico's en schadebeelden beter dan verwacht. Hierdoor kunnen we het riool langer laten liggen dan de 70 jaar waar we in de Visie Water en Riolering nu vanuit gaan, maar onze vervangingsinspanning baseren op een levensduur van de riolering van 100 jaar. Met deze levensduur is het voorlopig niet nodig de rioolvervangingsinspanning verder op te voeren naar 18 km per jaar in 2035, zoals we voorzagen in het beleidskader Visie Water en Riolering Utrecht. In plaats daarvan houden we de vervangingsinspanning op 8 km per jaar. Als we de lijn van 8 km per jaar doorzetten tot 2050 vervangen we t/m 2050 nog maar de helft van de riolering ten opzichte van wat we destijds in de Visie hebben voorzien. Daarmee halveert ook het af te koppelen en ontharden oppervlak. Dit heeft gevolgen voor de strategie in Visie Water en Riolering en Visie Klimaatadaptatie Utrecht waarbij de rioolvervanging de motor is om de openbare ruimte te vernieuwen en gelijktijdig klimaatbestendiger, groener en meer circulair en natuurinclusief te maken. In 2026 brengen we de consequenties goed in beeld en onderzoeken we met welke aanpak we de stad onverminderd klimaatbestendiger kunnen maken.

Het budget dat we voor onze investeringen begroten, storten we jaarlijks in een aparte voorziening. Omdat de vervangingsdoelstelling de afgelopen jaren is gestegen maar realisatie achterbleef, nam de hoogte van onze voorziening de laatste jaren toe (stand voorziening eind 2024: €32,2 miljoen). Om te voorkomen dat de voorziening verder blijft oplopen nemen we vanaf 2026 40% minder budget voor de vervangingsinvesteringen riolering op in de begroting.

Groen
Algemeen

De onderhoudskosten groen zijn onderverdeeld in bos, bomen, stedelijk openbaar groen en sport buitenaccommodaties. Het beleid is vastgelegd in het beleidskader Nota Beheer Openbare Ruimte (2021). Het onderhoud van bos, bomen en stedelijke openbare groen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek worden daarom inspecties uitgevoerd. Onder Sport buitenaccommodaties valt het groen van de sportvelden, de speeltuinen en de volkstuinen.

Financieel

x €1.000

Onderhoudskosten groen	2026	2027	2028	2029
Bos, bomen en stedelijk openbaar groen	**32.103**	32.335	32.315	32.502
Programma Levendige en Gezonde Stad; Doelstelling Passende sport- en beweegvoorzieningen (buitenaccommodaties)	**633**	633	633	633
Totaal	**32.736**	**32.968**	**32.948**	**33.135**

Relevante ontwikkelingen in de begroting

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen
Vanaf 2024 zijn in de begroting middelen opgenomen ten behoeve van het onderhoud van de vergroeningsopgave uit het coalitieakkoord. In 2024 is dit een bedrag van 0,3 miljoen euro, oplopend naar 1,2 miljoen euro vanaf 2027.

Levendige en gezonde stad (doelstelling Passende sport- en beweegvoorzieningen)
Onder deze doelstelling wordt het onderhoud opgenomen van de buitenaccommodaties, voor zowel het gebruikersonderhoud als het eigenaarsonderhoud. Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Sport'.

Gebouwen
Algemeen

Onderhoudskosten gebouwen:
Het onderhoud van gebouwen is gebaseerd op het in stand houden van de kapitaalgoederen in een redelijke staat. Het areaal openbare ruimte is beschreven in de paragraaf Vastgoed.
Recentelijk is de Kaderbrief Vastgoed 2017 ingetrokken. Er is nieuwe besluitvorming gepubliceerd door de Raad in bijgaande link. Stemming over Raadsvoorstel Beleidsnota Vastgoed 2025-2030 - U-reka Gemeente Utrecht
Onderhoudskosten gebouwen komen bij de volgende programma's voor:

- Duurzame bereikbaarheid
- Kansrijk opgroeien
- Levendige en gezonde stad

x €1.000

Onderhoudskosten gebouwen per programma	2026	2027	2028	2029
Duurzame bereikbaarheid (Mobiliteitsgedrag)	**2.338**	2.338	3.338	3.338
Kansrijk Opgroeien (Onderwijshuisvesting)	**1.735**	1.735	1.735	1.735
Levendige en gezonde stad (Passende sport- en beweegvoorzieningen)	**3.904**	3.904	3.904	3.904
Levendige en gezonde stad (Vastgoed)	**16.569**	15.569	15.569	15.069
Totaal Onderhoudskosten gebouwen	**24.546**	**23.546**	**24.546**	**24.046**

Duurzame bereikbaarheid (doelstelling Mobiliteitsgedrag)
Onder de gebouwen binnen het programma Bereikbaarheid vallen de parkeergarages en fietsenstallingen. Dit betreft het eigenaars- en gebruikers onderhoud van de stallingsvoorzieningen voor auto's (belanghebbende garages, openbare garages en P+R transferia) en fietsen (openbare stallingen, buurtstallingen en fietstrommels). Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Bereikbaarheid'.

Kansrijk Opgroeien (doelstelling Huisvesting scholen)
Alleen het onderhoud aan schoolgebouwen waar de gemeente zelf eigenaar van is, behoort bij deze doelstelling. Dus niet het onderhoud van schoolgebouwen waar de schoolbesturen eigenaar van zijn.

Levendige en gezonde stad (doelstelling Passende sport- en beweegvoorzieningen)
Onder deze doelstelling wordt het onderhoud van de zwembaden, de gymzalen, sportzalen en sporthallen en de opstallen op de sportparken opgenomen, voor zowel het gebruikersonderhoud als het eigenaarsonderhoud. Jaarlijkse schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud worden opgevangen binnen de 'Voorziening Vastgoedonderhoud Sport'.

Levendige en gezonde stad (doelstelling Vastgoed)
Onder deze doelstelling zijn de meeste en grootste panden ondergebracht. Dit betreft onder andere de multifunctionele accommodaties, cultuurpanden, welzijnsaccommodaties, historisch erfgoedobjecten, gemeentelijke huisvesting, veiligheid en overige panden. Bovenstaande onderhoudskosten zijn een gemiddelde, gebaseerd op een tien jaren onderhoudsplanning. Schommelingen in de uitgaven voor groot onderhoud tussen jaren worden opgevangen binnen de 'Egalisatievoorziening VGB onderhoud'.

Relevante ontwikkelingen in de begroting
Vanaf 2026 is een extra toevoeging aan het budget voor planmatig onderhoud toegevoegd, om zodoende voldoende middelen te reserveren voor de langere termijn.

We merken daarbij dat de kosten van onderhoud steeds verder oplopen. Dit heeft twee belangrijke oorzaken. Op de eerste plaats zien we ook bij onderhoud dat de inkoopkosten sterk stijgen door marktontwikkelingen. Dit past in de trend die we ook bij investeringen zien. Op de tweede plaats krijgen we steeds beter zicht op de wettelijke verplichtingen die gelden voor onderhoud, zoals de brandveiligheid van gebouwen. Dit voortschrijdend inzicht leidt ook tot een toename van de kosten.

Investeringen

Inleiding

De paragraaf Investeringen geeft het totale overzicht van de te autoriseren routine-, vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het gemeentelijke eigendom voor het komende begrotingsjaar. Bij het vaststellen van deze programmabegroting wordt in totaal 279,047 miljoen euro geautoriseerd.

Belangrijkste uitgangspunten

Investeringen zijn de uitgaven die de gemeente doet voor de aanschaf of vervaardiging van kapitaalgoederen. Dat wil zeggen, zaken die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen, die zij aan haar burgers levert, te produceren. Ook uitgaven die leiden tot een significante kwaliteitsverbetering, levensduurverlenging en/of aanpassing om aan wet- en regelgeving te voldoen worden aangemerkt als investering.
Binnen de gemeente Utrecht worden de volgende categorieën investeringen onderscheiden:

Vervangingsinvesteringen:
Deze investeringen houden de bestaande functionaliteit of kwaliteit van de kapitaalgoederen op peil. Hierbij valt te denken aan renovatie en restauratie, herbouw en levensduur verlengend groot onderhoud.

Routine-investeringen:
Routine-investeringen richten zich op de vervanging van bestaande activa die essentieel zijn om de dagelijkse interne bedrijfsvoering van de gemeente op het huidige niveau te handhaven.
Het betreft voornamelijk investeringen in automatisering, meubilair, voertuigen en materieel. Het college autoriseert de onderliggende projecten, uw gemeenteraad autoriseert de bandbreedte.

Uitbreidingsinvesteringen categorie A:
Aankoop of vervaardiging van een nieuw kapitaalgoed dat een toevoeging betekent aan het volume en/of de kwaliteit van de bestaande kapitaalgoederen.

Uitbreidingsinvesteringen categorie B:
Uitbreidingsinvesteringen waarover wij uw gemeenteraad nog verder willen informeren via een raadsvoordracht alvorens wij met het project van start gaan. Het gaat hierbij om zeer grote, politiek gevoelige of risicovolle projecten. De benodigde middelen worden niet geautoriseerd bij deze programmabegroting.

Uitgangspunten totaaloverzicht tabellen

- In de tabellen worden de bedragen die bij het jaar 2026 zijn vermeld, geautoriseerd.
- In het jaar dat een investering start, wordt in één keer autorisatie aangevraagd voor het volledige investeringskrediet.
- In de kolom 'Totaal geautoriseerd t/m 2025' zijn de autorisaties opgenomen tot en met de Tweede Bestuursrapportage 2025.
- De geautoriseerde investeringen en de verwachte investeringsuitgaven in de komende jaren worden in twee tabellen weergeven:
  Tabel I: Verwachte uitgaven per programma per categorie investering
  Tabel II: Verwachte uitgaven per programma per doelstelling

Beleidskaders

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de, voor investeringen, relevante beleidsnota's.

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Algemeen		
Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)	2020	De nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa bepaalt het financiële beleid ten aanzien van de grondslagen voor waardering en activering van vaste activa.
Ontwikkelen en wonen voor iedereen – Stedelijke omgeving		
Meerjaren Perspectief Ruimte 2024	2024	In het Meerjaren Perspectief Ruimte analyseren wij jaarlijks de voortgang van de uitvoering van ambities uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU2040).
Duurzame bereikbaarheid		
Meerjaren Perspectief Ruimte 2024	2024	Het Meerjaren Perspectief Bereikbaarheid is onderdeel van het Meerjaren Perspectief Ruimte.
Aantrekkelijke en groene leefomgeving		
Nota Beheer Openbare Ruimte (2021)	2021	De Nota Beheer Openbare Ruimte is het beleidskader waarin staat wat de kwaliteit van de openbare ruimte is, hoe we ontwikkelend willen beheren en hoe we de verschillende opgaven willen betalen.
Visie Water en Riolering Utrecht	2022	De gemeente heeft zorgplicht op het gebied van afval-, hemel- en grondwater. De Visie Water en Riolering beschrijft hoe we met deze verschillende waterstromen om gaan en welke doelen we daarbij willen behalen.
Visie Klimaatadaptatie Utrecht	2022	In de Visie Klimaatadaptatie Utrecht wordt beschreven hoe we omgaan met het veranderende klimaat, met vaker hitte, droogte en wateroverlast.
Levendige en gezonde stad – Toegankelijke buurtvoorzieningen		
Beleidsnota Vastgoed 2025-2030	2025	De Beleidsnota Vastgoed beschrijft hoe de gemeente haar maatschappelijk vastgoed wil inzetten. Door doelen en leidende principes vast te stellen borgen we dat we doelmatig en doeltreffend omgaan met het vastgoed.
Capaciteitsonderzoek sportaccommodaties	2022	Stand van zaken met betrekking tot de benodigde capaciteit voor sportaccommodaties in het kader van de groei van de stad.
Levendige en gezonde stad – Vastgoed		
Beleidsnota Vastgoed 2025-2030	2025	De Beleidsnota Vastgoed beschrijft hoe de gemeente haar maatschappelijk vastgoed wil inzetten. Door doelen en leidende principes vast te stellen borgen we dat we doelmatig en doeltreffend omgaan met het vastgoed.
De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025	2025	De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2024 geeft inzicht in de stand van zaken van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed van de gemeente. In de afgelopen jaren was deze rapportage een onderdeel van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV).
Kansrijk opgroeien		

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Beleidsnota Onderwijshuisvesting 2026-2041	2025	Beleidskader op het gebied van onderwijshuisvesting.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Ontwikkelingen en actualiteiten

Grip op investeringen: bouwen aan een inhoudelijk en financieel robuust investeringsstelsel
Utrecht is een snelgroeiende stad. In 2040 verwachten we 480.000 inwoners – ruim 25% meer dan nu. Om iedereen toegang te bieden tot goede voorzieningen, betaalbare woningen en een leefbare stad, blijven investeringen noodzakelijk. Tegelijkertijd staat onze financiële ruimte onder druk: onze inkomsten groeien niet in hetzelfde tempo mee. Daarom is het van groot belang om scherp en weloverwogen te sturen op gemeentelijke investeringen. Het nieuwe programma *Grip op investeringen* is gestart om college en raad beter in staat te stellen om sturing te geven aan een betaalbare, financierbare én uitvoerbare investeringsportefeuille – passend bij een toekomstgerichte stedelijke ontwikkeling én een financieel gezonde gemeente.

Waarom dit programma?
In de afgelopen jaren is het totaal aan geautoriseerde investeringskredieten sterk toegenomen: van 1,2 miljard euro eind 2020 naar ruim 2,0 miljard euro vier jaar later. Daarmee zijn investeringen steeds bepalender geworden voor de financiële gezondheid van de gemeente. Tegelijkertijd zien we jaarlijks verschillen tussen begrote en gerealiseerde investeringsvolumes. Voor komende jaren geldt bovendien dat de optelsom van sectorale beleidsambities (bijvoorbeeld voor maatschappelijke voorzieningen, mobiliteit en klimaatadaptatie) financieel uitdagend is. Om te bepalen wat betaalbaar, financierbaar en uitvoerbaar is op korte, middellange en lange termijn hebben we betere sturingsinstrumenten nodig.

Wat willen we bereiken?
Met *Grip op investeringen* willen we de raad, het college en de ambtelijke organisatie in staat stellen om goed geïnformeerd te sturen op een betaalbare, financierbare en uitvoerbare gemeentelijke investeringsprogramma's, ter bevordering van een toekomstgerichte stedelijke ontwikkeling van de gemeente Utrecht.
De gemeentelijke investeringsprogramma's omvatten in grote lijnen vier investeringsdoelen:

- **Behoud en beheer** van bestaande voorzieningen (denk aan openbare ruimte, vastgoed en riolering).
- **Kwaliteitsverbetering** in de bestaande stad, om wijken toekomstbestendig te maken (klimaatadaptatie, verkeersveiligheid, energietransitie).
- **Uitbreiding van voorzieningen** vanwege bevolkingsgroei (scholen, sportaccommodaties, etc.).
- **Investeringen die woningbouw en gebiedsontwikkeling mogelijk maken**, als instrument om ambities voor betaalbaar wonen, kansrijk opgroeien en gezond samen te realiseren. Ook als de bevolking groeit.

Wat gaan we komend jaar doen?
Het programma *Grip op investeringen* richt zich voor deze investeringsdoelen op het versterken van inzicht, overzicht en sturingsmogelijkheden, op drie niveaus:

1. **Strategisch niveau**

Op dit niveau verloopt sturing via voorjaarsnota's, beleidsnota's en visie-documenten. Goed geïnformeerde politieke afwegingen staan hier centraal. Transparantie over betaalbaarheid, financierbaarheid en uitvoerbaarheid zijn daarbij randvoorwaarden, ook op middellange en lange termijn.

Richting het voorjaar van 2026 werken we aan de volgende producten:

- Voorstellen voor een bestendige bekostigingsstrategie voor investeringen in nieuwe woningen, buurten en voorzieningen (als vervanger voor het investeringsdeel van het groeikader)
- Voorstellen voor een investeringsplafond: een meerjarig begrensd investeringsvolume als kader voor centrale sturing.

2. **Tactisch niveau**

We verbeteren inzicht en overzicht in programmering van investeringen via meerjarenuitvoeringsprogramma's. Door beter inzicht in de prioritering, fasering, dekking en samenhang van investeringen – op korte, middellange en lange termijn – kunnen we als gemeente weloverwogen keuzes maken.

Komend jaar werken we aan het volgende product:

- Een methodiek voor toetsing op uitvoerbaarheid en capaciteit voor de programmering van toekomstige investeringen (motie 365-2025).

3. **Operationeel niveau**

We verbeteren de sturingsinformatie voor afzonderlijke investeringsprojecten, onder meer met verbeterde administratieve koppelingen tussen kapitaallasten en kredieten, en de inzichtelijkheid voor de raad. Actuele data over afzonderlijke projecten gaan we centraal ontsluiten, zodat overzicht ontstaat in de voortgang, bestedingen en financiële effecten.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is het zogenoemde *planningsoptimisme*: projectplanningen die aanvankelijk realistisch lijken, maar die achteraf vaak niet worden gehaald. Een aanzienlijk deel van de investeringen wordt later afgerond dan aanvankelijk was gepland.

Komend jaar werken we aan het volgende product:

- Uitwerking van gerichte maatregelen per investeringsdoelstelling voor het realistisch ramen van investeringsvolumes en bijbehorende kapitaallasten.

Alternatief voor het Groeikader als dekkingsbron voor groei-investeringen
Een stad die zo snel groeit als Utrecht, heeft behoefte aan investeringen om de stad leefbaar te houden (zie ook motie 345-2025). Daarvoor is budget nodig. In de afgelopen twee raadsperioden konden we deze grotendeels betalen uit extra inkomsten uit het gemeentefonds en OZB, die samenhingen met groei van de stad ("groeikader"). Nu is dat anders. Veranderingen in de verdeelsystematiek van het gemeentefonds maken dat inkomsten niet meer evenredig meegroeien met het aantal inwoners. In de komende raadsperiode hebben we daarom geen groeikader meer voor investeringen. Daarvoor is een alternatieve bekostigingssystematiek nodig. Deze moet in ieder geval laten zien hoe we structureel budget kunnen vrijmaken voor maatschappelijke voorzieningen bij toekomstige gebiedsontwikkelingen. Daarnaast is ook inzet van incidenteel budget wenselijk, bijvoorbeeld voor woningbouw, mobiliteit en groen. Richting het voorjaar van 2026 werken we

voorstellen uit voor zo'n alternatieve systematiek. Die voorstellen kunnen dan betrokken worden in de onderhandelingen over een nieuw coalitieakkoord.

Wat kunt u verwachten?
Grip op investeringen kent een gefaseerde aanpak. Bij elk belangrijk moment in de begrotingscyclus – zoals voorjaarsnota, begroting en jaarstukken – ontvangt u als raad aanvullende sturingsinformatie. In de komende twee jaar bouwen we zo stapsgewijs aan een robuustere, transparante en beter bestuurbare investeringspraktijk.
Met *Grip op investeringen* willen we samen met u zorgen voor een toekomstbestendige stad – met ambities die realistisch zijn én financieel houdbaar blijven.

Investeringskredieten per begrotingsprogramma
In deze programmabegroting wordt voor 279,047 miljoen euro aan nieuwe kredieten geautoriseerd. Dit bedrag is als volgt verdeeld over de verschillende begrotingsprogramma's:

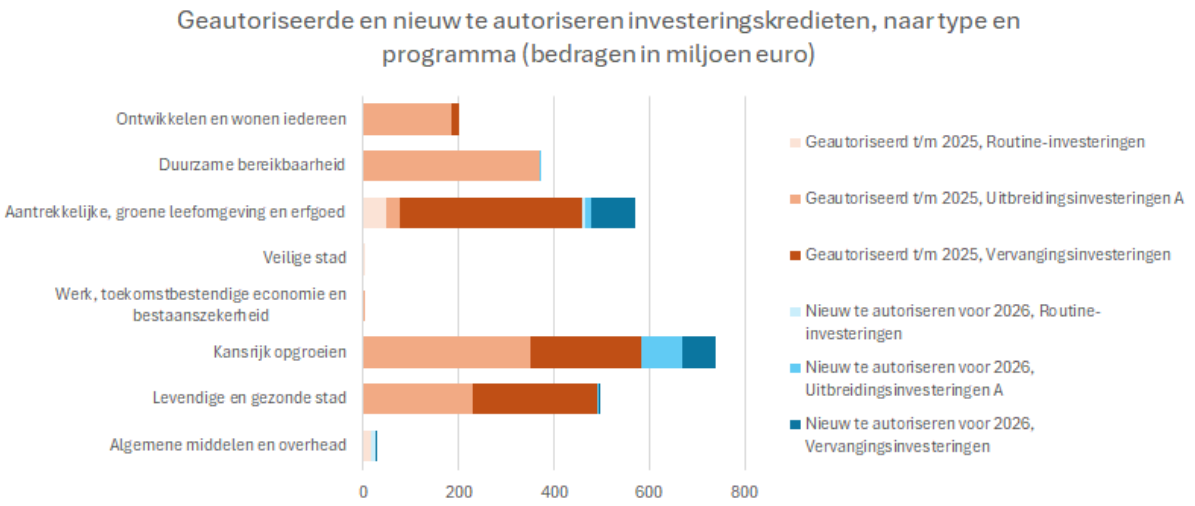
x €1.000

Begrotingsprogramma	Nieuw te autoriseren kredieten
Betrouwbare overheid	0
Ontwikkelen en wonen iedereen	0
Klimaatvriendelijke stad	0
Duurzame bereikbaarheid	1.500
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	110.646
Veilige stad	0
Passende ondersteuning en opvang	0
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	0
Kansrijk opgroeien	153.725
Levendige en gezonde stad	2.844
Algemene middelen en overhead	10.331
Totaal nieuw te autoriseren kredieten	**279.047**

Bij de nieuw te autoriseren kredieten uit bovenstaande tabel gaat het zowel om nieuwe projecten als om aanpassing van eerder geautoriseerde kredieten. In de verschillende begrotingsprogramma's in deze begroting wordt toegelicht voor welke nieuwe projecten kredieten worden geautoriseerd.

De onderstaande grafiek toont de omvang van eerder geautoriseerde kredieten en van nieuwe investeringskredieten die in deze programmabegroting worden geautoriseerd. Hierbij is zichtbaar welk deel betrekking heeft op uitbreidingsinvesteringen, vervangingsinvesteringen en routine-investeringen. (Begrotingsprogramma's zonder investeringskredieten zijn niet opgenomen in de grafiek.)

Grafiek: Geautoriseerde en nieuw te autoriseren investeringskredieten, naar type en begrotingsprogramma (bedragen in miljoen euro) – zie voor tabellen de paragraaf Investeringen op begrotingswebsite.

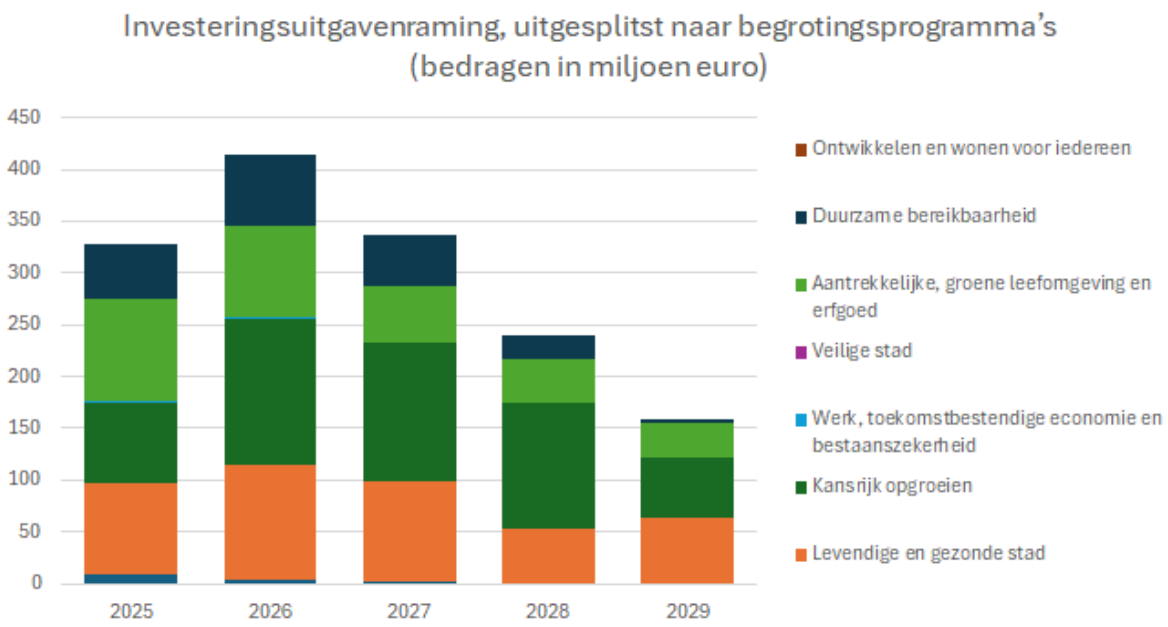

Van de nieuw te autoriseren investeringskredieten is het merendeel bedoeld voor onderwijshuisvesting (primair en voortgezet onderwijs, in het programma *Kansrijk opgroeien*). Daarnaast heeft een relatief groot gedeelte betrekking op vervangingsinvesteringen in het programma *Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed*. In dit programma wordt elk jaar krediet geautoriseerd voor vervanging van riolering en voor beheer van de openbare ruimte in het betreffende begrotingsjaar.

Investeringsuitgavenraming

Na de autorisatie van een investeringskrediet kunnen uitgaven worden gedaan om de investering te realiseren. Veel investeringsprojecten hebben een looptijd van meerdere jaren. In de tabellen bij deze Paragraaf Investeringen zijn ramingen opgenomen van die uitgaven per jaar. Het totaal aan uitgaven over de jaren heen mag per investering niet hoger zijn dan het geautoriseerde investeringskrediet. Onderstaande tabel toont de investeringsuitgavenraming per jaar voor alle geautoriseerde en nieuw te autoriseren kredieten tezamen in de periode 2025-2029. Investeringsuitgaven vanaf 2027 die nog niet zijn geautoriseerd (bijvoorbeeld voor vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte), zijn niet opgenomen in onderstaande grafiek.

Grafiek: Investeringsuitgavenraming, uitgesplitst naar begrotingsprogramma's (bedragen in miljoen euro) – zie voor tabellen de paragraaf Investeringen op begrotingswebsite.

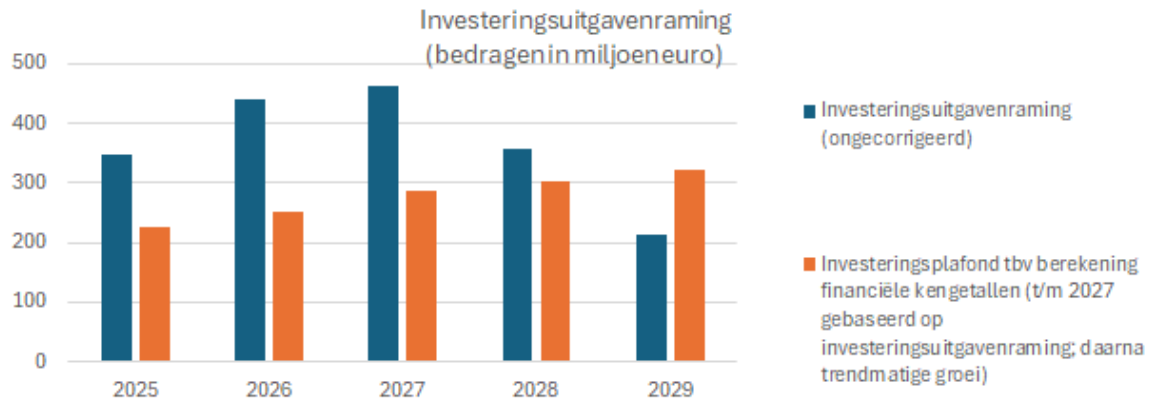
Correctie voor planningsoptimisme

Bij grote investeringsportefeuilles is het gebruikelijk dat niet alle investeringen conform planning kunnen worden uitgevoerd. Er is altijd sprake van onvoorziene gebeurtenissen, waardoor sommige projecten vertraging oplopen en het realisatiepercentage lager ligt dan 100%. Aan langer dan verwachte doorlooptijden kunnen veel verschillende redenen ten grondslag liggen. Ze kunnen bijvoorbeeld ontstaan door externe factoren zoals capaciteitstekorten in de bouwsector en juridische procedures, door scope-wijzigingen en door interne factoren, zoals beperkt beschikbare capaciteit in de eigen organisatie. Ook netcongestie kan leiden tot langere doorlooptijd.

Komend jaar werken we voor de programmering van toekomstige investeringen een methodiek uit voor toetsing op uitvoerbaarheid en capaciteit (motie 365-2025). Dit doen we in het kader van het programma Grip op investeringen. Een dergelijke toets zal helpen overmatig planningsoptimisme weg te nemen.

In de Voorjaarsnota 2025 is beschreven op welke manier we corrigeren voor planningsoptimisme in de berekening van de financiële kengetallen. In de jaren 2025-2027 gaan we in deze berekening uit van een gemiddeld realisatiepercentage van 65%. Voor de jaren daarna gaan we uit van verdere stijging van de investeringsuitgaven, waarbij de trendmatige groei uit het verleden wordt voortgezet (gemiddeld 18 miljoen euro per jaar toename van gerealiseerde investeringsuitgaven in de periode 2017-2024). In onderstaande tabel is zowel de ongecorrigeerde als gecorrigeerde investeringsuitgavenraming ("investeringsplafond") opgenomen.

Grafiek: Investeringsuitgavenraming en de voor planningsoptimisme gecorrigeerde uitgavenraming, zie voor tabellen de paragraaf Investeringen op de begrotingswebsite.

De investeringsuitgavenraming in bovenstaande figuur is gebaseerd op de uitgavenramingen voor eerder geautoriseerde investeringskredieten, voor investeringskredieten die in deze Programmabegroting nieuw worden geautoriseerd, én op uitgaven aan investeringen waarvoor naar verwachting in de periode tot en met 2029 aanvullende investeringskredieten zullen worden aangevraagd. Deze laatste categorie omvat toekomstige investeringen in riolering, openbare ruimte en onderwijshuisvesting waarvoor in de meerjarenraming reeds dekking beschikbaar is.

Verwerking van hervormingsmaatregel “planningsoptimisme” in deze Programmabegroting

In de Voorjaarsnota 2025 is een structurele hervorming “Planningsoptimisme/onderuitputting gemeentebreed” opgenomen van 4,1 miljoen euro. Deze hervorming heeft betrekking op kapitaallasten en is bedoeld om te corrigeren voor overmatig planningsoptimisme in de investeringsprogrammering. In de praktijk zien we dat de realisatie van investeringen regelmatig achterblijft bij de planning. Door deze hervorming in te boeken, brengen we de begroting meer in lijn met de verwachte werkelijke uitgaven.

Vanwege de begrotingsregels mogen we deze besparing niet centraal opnemen in een stelpost. Daarom is ervoor gekozen het bedrag te verdelen over de begrotingsprogramma’s, waarbij gebruik is gemaakt van een verdeelsleutel op basis van het geraamde en gerealiseerde investeringsvolume in 2024. Deze verdeelsleutel kan in de toekomst worden aangepast, afhankelijk van de daadwerkelijke realisatie van investeringen.

Deze hervorming helpt om het meerjarenbeeld in de begroting realistischer en financieel robuuster te maken, zonder de ambities te temperen. De hervorming beschouwen we niet als taakstelling voor het investeringsprogramma. We blijven nadrukkelijk sturen op de uitvoering van de volledige investeringsprogrammering zoals vastgesteld door de gemeenteraad. Als binnen bepaalde programma’s de investeringen sneller gerealiseerd worden dan nu wordt verwacht, zal de besparing op kapitaallasten daar niet tot uiting komen – dat is een bewust genomen risico. Het blijft ons doel om de investeringsuitgaven te realiseren die we ons hebben voorgenomen.

Totaaloverzicht investeringen 2025 en meerjarendoorkijk

Bij de programma's wordt het verwachte te autoriseren krediet weergegeven, terwijl in deze paragraaf de verwachte uitgaven worden weergegeven.
Het verwachte in de toekomst te autoriseren krediet Programmabegroting 2026 verwijst naar het maximale investeringsbudget dat aan een programma c.q. doelstelling wordt toegewezen.
Het verschil tussen het te autoriseren krediet en de verwachte uitgaven ligt in hun aard: het verwachte te autoriseren krediet is het maximale toegestane budget, terwijl de verwachte uitgaven de werkelijk te maken kosten in een bepaald jaar weerspiegelen.
De verwachte uitgaven moeten binnen het toegestane krediet blijven, om kredietoverschrijdingen te voorkomen en een gezonde financiële planning te waarborgen.
De geautoriseerde investeringen en de investeringsuitgaven in de komende jaren worden in twee tabellen weergeven.
Tabel I: Verwachte uitgaven per programma per categorie investering
Tabel II: Verwachte uitgaven per programma per doelstelling

Tabel I Programmabegroting 2026 verwachte uitgaven per categorie

x € 1.000

	Categorie investering	Geautoriseerd Programmabegroting t/m 2025	Afgesloten kredieten per 31-12-24	Geautoriseerde wijzigingen in 1e berap:	Te autoriseren wijzigingen met 2e berap:	Overige wijzigingen 2025	Totaal geautoriseerd t/m 2025	Nieuw te autoriseren voor 2026	Totaal geautoriseerd t/m 2026	Realisatie t/m 2024	Uitgaven Raming 2025	Uitgaven Raming 2026	Uitgaven Raming 2027	Uitgaven Raming 2028	Uitgaven Raming 2029	Uitgaven Raming 2030 en verder
	Vervangingsinvesteringen	**922.128**	**-57.136**	**9.989**	**7.030**	**10.640**	**892.651**	**162.276**	**1.054.927**	**363.447**	**191.207**	**201.756**	**112.805**	**72.734**	**59.431**	**53.546**
	Uitbreidingsinvesteringen A	**1.033.860**	**-40.086**	**45.124**	**20.277**	**106.808**	**1.165.983**	**101.897**	**1.267.880**	**299.114**	**142.817**	**227.970**	**285.854**	**211.304**	**88.884**	**12.699**
	Routine-investeringen	**72.322**	**-11.403**	**-245**	**0**	**2.391**	**63.065**	**14.873**	**77.938**	**16.547**	**12.222**	**10.511**	**13.213**	**11.394**	**11.094**	**2.055**
	Totaal te autoriseren investeringen	**2.028.310**	**-108.625**	**54.868**	**27.307**	**119.839**	**2.121.699**	**279.047**	**2.400.745**	**679.108**	**346.246**	**440.237**	**411.872**	**295.432**	**159.409**	**68.300**
	Uitbreidingsinvesteringen B	**213.132**	**0**	**-6.331**	**0**	**0**	**206.801**	**0**	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**206.801**
	Totaal programmabegroting investeringen	**2.241.442**	**-108.625**	**48.537**	**27.307**	**119.839**	**2.328.500**	**279.047**	**2.607.546**	**679.108**	**346.246**	**440.237**	**411.872**	**295.432**	**159.409**	**275.101**
Programma	**Investeringscategorie**	**Geautoriseerd Programmabegroting t/m 2025**	**Afgesloten kredieten per 31-12-24**	**Geautoriseerde wijzigingen in 1e berap:**	**Te autoriseren wijzigingen met 2e berap:**	**Overige wijzigingen 2025**	**Totaal geautoriseerd t/m 2025**	**Nieuw te autoriseren voor 2026**	**Totaal geautoriseerd t/m 2026**	**Realisatie t/m 2024**	**Uitgaven Raming 2025**	**Uitgaven Raming 2026**	**Uitgaven Raming 2027**	**Uitgaven Raming 2028**	**Uitgaven Raming 2029**	**Uitgaven Raming 2030 en verder**
Betrouwbare overheid		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen															
Ontwikkelen en wonen iedereen		**79.360**	**-64**	**12.974**	**0**	**106.808**	**199.078**	**0**	**199.078**	**23.368**	**17.829**	**26.813**	**75.160**	**55.909**	**0**	**0**
	Vervangingsinvesteringen	13.143	0	0	0	0	13.143	0	13.143	1.408	1.085	3.353	5.139	2.158	0	0
	Uitbreidingsinvesteringen A	66.153	0	12.974	0	106.808	185.935	0	185.935	21.960	16.744	23.460	70.021	53.751	0	0
	Routine-investeringen	64	-64	0	0	0	0	0	0							
Klimaatvriendelijke stad		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen															
Duurzame bereikbaarheid		**343.374**	**-8.483**	**20.242**	**14.143**	**0**	**369.276**	**1.500**	**370.776**	**164.610**	**53.088**	**68.767**	**50.070**	**21.996**	**3.515**	**8.590**
	Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uitbreidingsinvesteringen A	343.374	-8.483	20.242	14.143	0	369.276	1.500	370.776	164.610	53.088	68.767	50.070	21.996	3.515	8.590
	Routine-investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed		**464.291**	**-20.330**	**405**	**4.510**	**10.640**	**459.516**	**110.646**	**570.162**	**194.696**	**99.150**	**87.756**	**53.260**	**42.400**	**33.288**	**59.610**
	Vervangingsinvesteringen	371.734	0	0	510	10.640	382.884	92.777	475.661	182.719	88.769	71.863	35.697	26.460	16.605	53.546
	Uitbreidingsinvesteringen A	44.524	-20.298	650	4.000	0	28.876	12.492	41.368	7.232	7.405	8.277	4.912	4.646	5.689	4.109
	Routine-investeringen	48.033	-32	-245	0	0	47.756	5.377	53.133	4.745	2.976	7.617	12.650	11.294	10.994	1.955
Veilige stad		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen															
Passende ondersteuning en opvang		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen															
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid		**2.000**	**0**	**0**	**833**	**0**	**2.833**	**0**	**2.833**	**350**	**1.173**	**1.310**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Vervangingsinvesteringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uitbreidingsinvesteringen A	2.000	0	0	833	0	2.833	0	2.833	350	1.173	1.310	0	0	0	0
	Routine-investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien		**624.790**	**-41.326**	**0**	**364**	**0**	**583.828**	**153.725**	**737.553**	**203.236**	**78.319**	**140.866**	**134.147**	**122.358**	**58.629**	**0**
	Vervangingsinvesteringen	265.551	-30.524	0	0	0	235.027	67.802	302.829	113.535	37.209	70.191	39.170	23.908	18.817	0
	Uitbreidingsinvesteringen A	359.239	-10.802	0	364	0	348.801	85.923	434.724	89.701	41.110	70.675	94.977	98.450	39.812	0
	Routine-investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Levendige en gezonde stad		**488.650**	**-27.115**	**21.247**	**7.457**	**0**	**490.239**	**2.844**	**493.083**	**81.047**	**86.881**	**110.491**	**98.118**	**52.669**	**63.877**	**0**
	Vervangingsinvesteringen	271.340	-26.612	9.989	6.520	0	261.237	1.147	262.384	65.785	64.034	55.549	32.799	20.208	24.009	0
	Uitbreidingsinvesteringen A	217.310	-503	11.258	937	0	229.002	1.697	230.699	15.261	22.847	54.942	65.319	32.461	39.868	0
	Routine-investeringen	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene middelen en overhead		**25.845**	**-11.307**	**0**	**0**	**2.391**	**16.929**	**10.331**	**27.260**	**11.802**	**9.806**	**4.234**	**1.118**	**100**	**100**	**100**

	Categorie investering	Geautoriseerd Programmabegroting t/m 2025	Afgesloten kredieten per 31-12-24	Geautoriseerde wijzigingen in 1e berap:	Te autoriseren wijzigingen met 2e berap:	Overige wijzigingen 2025	Totaal geautoriseerd t/m 2025	Nieuw te autoriseren voor 2026	Totaal geautoriseerd t/m 2026	Realisatie t/m 2024	Uitgaven Raming 2025	Uitgaven Raming 2026	Uitgaven Raming 2027	Uitgaven Raming 2028	Uitgaven Raming 2029	Uitgaven Raming 2030 en verder
	Vervangingsinvesteringen	360	0	0	0	0	360	550	910	0	110	800	0	0	0	0
	Uitbreidingsinvesteringen A	1.260	0	0	0	0	1.260	285	1.545	0	450	540	555	0	0	0
	Routine-investeringen	24.225	-11.307	0	0	2.391	15.309	9.496	24.805	11.802	9.246	2.894	563	100	100	100
	Totaal geautoriseerd krediet	**2.028.310**	**-108.625**	**54.868**	**27.307**	**119.839**	**2.121.699**	**279.047**	**2.400.745**	**679.108**	**346.246**	**440.237**	**411.872**	**295.432**	**159.409**	**68.300**
Uitbreidingsinvesteringen B*	**(*) Uitbreidingsinvesteringen B worden nu niet geautoriseerd.**															
Duurzame bereikbaarheid	**Doelstelling Duurzaam vervoer**	206.801	0	0	0	0	206.801	0	206.801	0	0	0	0	0	0	206.801
Levendige en gezonde stad	**Doelstelling Vastgoed**	6.331	0	-6.331	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal uitbreidingsinvesteringen B*	**213.132**	**0**	**-6.331**	**0**	**0**	**206.801**	**0**	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**206.801**
	Totaal investeringen	**2.241.442**	**-108.625**	**48.537**	**27.307**	**119.839**	**2.328.500**	**279.047**	**2.607.546**	**679.108**	**346.246**	**440.237**	**411.872**	**295.432**	**159.409**	**275.101**

Tabel II Programmabegroting 2026 verwachte uitgaven per programma en doelstelling

x € 1.000

Programma	Doelstelling	Geautoriseerd Programmabegroting t/m 2025	Afgesloten kredieten per 31-12-24	Geautoriseerde wijzigingen in 1e berap:	Te autoriseren wijzigingen met 2e berap:	Overige wijzigingen 2025	Totaal geautoriseerd t/m 2025	Nieuw te autoriseren voor 2026	Totaal geautoriseerd t/m 2026	Realisatie t/m 2024	Uitgaven Raming 2025	Uitgaven Raming 2026	Uitgaven Raming 2027	Uitgaven Raming 2028	Uitgaven Raming 2029	Uitgaven Raming 2030 en verder
Betrouwbare overheid		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen															
Ontwikkelen en wonen iedereen		**79.360**	**-64**	**12.974**	**0**	**106.808**	**199.078**	**0**	**199.078**	**23.368**	**17.829**	**26.813**	**75.160**	**55.909**	**0**	**0**
	Stedelijke omgeving	79.360	-64	12.974	0	106.808	199.078	0	199.078	23.368	17.829	26.813	75.160	55.909	0	0
Klimaatvriendelijke stad		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen															
Duurzame bereikbaarheid		**343.374**	**-8.483**	**20.242**	**14.143**	**0**	**369.276**	**1.500**	**370.776**	**164.610**	**53.088**	**68.767**	**50.070**	**21.996**	**3.515**	**8.590**
	Duurzaam vervoer	254.283	-3.620	12.715	8.361	0	271.739	300	272.039	143.366	32.322	42.991	27.745	16.546	1.875	7.054
	Mobiliteitsgedrag	66.827	-3.616	0	5.782	0	68.993	1.200	70.193	3.837	13.069	22.861	21.800	5.450	1.640	1.536
	Verkeersveiligheid	22.264	-1.247	7.527	0	0	28.544	0	28.544	17.407	7.697	2.915	525	0	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed		**464.291**	**-20.330**	**405**	**4.510**	**10.640**	**459.516**	**110.646**	**570.162**	**194.696**	**99.150**	**87.756**	**53.260**	**42.400**	**33.288**	**59.610**
	Doelstelling Beheer openbare ruimte	322.105	-20.330	405	510	10.640	313.330	80.750	394.080	167.656	72.754	61.256	25.556	16.542	6.687	43.628
	Doelstelling Water- en rioleringssysteem	66.927	0	0	0	0	66.927	17.433	84.360	13.121	11.873	11.873	11.873	11.873	11.873	11.873
	Doelstelling Extra groen	10.573	0	0	4.000	0	14.573	0	14.573	1.224	820	1.834	3.570	2.199	3.242	1.684
	Doelstelling Afval voorkomen	64.686	0	0	0	0	64.686	12.463	77.149	12.695	13.703	12.794	12.260	11.786	11.486	2.425
Veilige stad		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Geen investeringen															
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid		**2.000**	**0**	**0**	**833**	**0**	**2.833**	**0**	**2.833**	**350**	**1.173**	**1.310**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Doelstelling Circulair	2.000	0	0	833	0	2.833	0	2.833	350	1.173	1.310	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien		**624.791**	**-41.326**	**0**	**364**	**0**	**583.829**	**153.725**	**737.554**	**203.236**	**78.319**	**140.866**	**134.147**	**122.358**	**58.629**	**0**
	Doelstelling Onderwijshuisvesting	624.791	-41.326	0	364	0	583.829	153.725	737.554	203.236	78.319	140.866	134.147	122.358	58.629	0
Levendige en gezonde stad		**488.650**	**-27.115**	**21.247**	**7.457**	**0**	**490.239**	**2.844**	**493.083**	**81.047**	**86.881**	**110.491**	**98.118**	**52.669**	**63.877**	**0**
	Doelstelling Toegankelijke sportvoorzieningen	174.620	-6.565	-5.608	150	0	162.597	2.844	165.441	12.958	16.280	17.556	27.843	31.936	58.868	0
	Doelstelling Vastgoed	313.280	-20.550	26.855	7.307	0	326.892	0	326.892	67.339	70.601	92.935	70.275	20.734	5.009	0
	Doelstelling Nieuwkomers	750	0	0	0	0	750	0	750	750	0	0	0	0	0	0
Algemene middelen en Overhead		**25.845**	**-11.307**	**0**	**0**	**2.391**	**16.929**	**10.331**	**27.260**	**11.802**	**9.806**	**4.234**	**1.118**	**100**	**100**	**100**
	Doelstelling overhead	25.845	-11.307	0	0	2.391	16.929	10.331	27.260	11.802	9.806	4.234	1.118	100	100	100
	Totaal geautoriseerd krediet	**2.028.311**	**-108.625**	**54.868**	**27.307**	**119.839**	**2.121.700**	**279.047**	**2.400.746**	**679.108**	**346.246**	**440.237**	**411.872**	**295.432**	**159.409**	**68.300**
Uitbreidingsinvesteringen B*	**(*) Uitbreidingsinvesteringen B worden nu niet geautoriseerd.**															
Duurzame bereikbaarheid	**Doelstelling Duurzaam vervoer**	206.801	0	0	0	0	206.801	0	206.801	0	0	0	0	0	0	206.801
Levendige en gezonde stad	**Doelstelling Vastgoed**	6.331	0	-6.331	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal uitbreidingsinvesteringen B*	**213.132**	**0**	**-6.331**	**0**	**0**	**206.801**	**0**	**206.801**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**206.801**
	Totaal investeringen	**2.241.443**	**-108.625**	**48.537**	**27.307**	**119.839**	**2.328.501**	**279.047**	**2.607.547**	**679.108**	**346.246**	**440.237**	**411.872**	**295.432**	**159.409**	**275.101**

Vastgoed

De paragraaf Vastgoed gaat over al het maatschappelijk vastgoed dat in eigendom is of beheerd wordt door de vastgoedorganisatie van de gemeente Utrecht.

Algemeen

We zetten maatschappelijk vastgoed in voor verschillende beleidsvelden, die ondergebracht zijn in drie verschillende programma's:

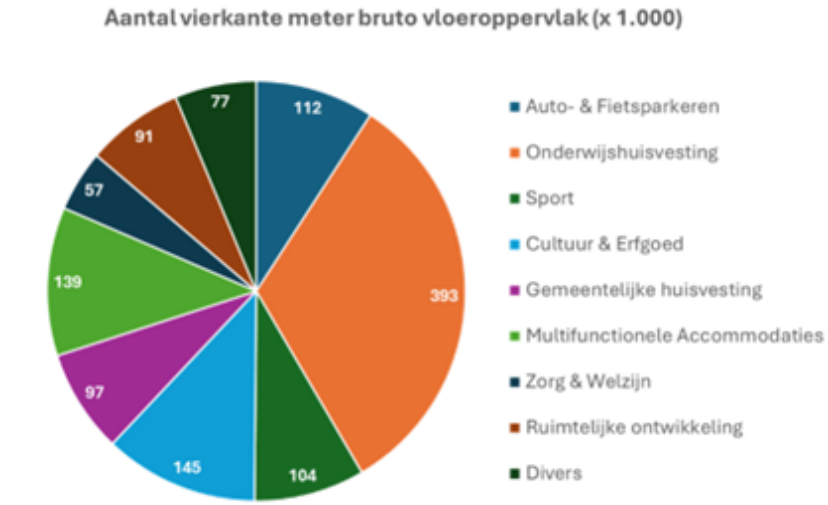
1. Levendige en gezonde stad
2. Duurzame bereikbaarheid
3. Kansrijk opgroeien

Onder het eerste programma, Levendige en gezonde stad, vallen de volgende portefeuilles:

- Multifunctionele accommodaties
- Cultuur en Erfgoed
- Sport
- Zorg en Welzijn
- Eigen Huisvesting
- Veiligheid
- Divers

Onder het tweede programma, Duurzame bereikbaarheid, vallen de parkeergarages en de fietsenstallingen.

Onder het derde programma, Kansrijk opgroeien, valt onderwijshuisvesting.
In onderstaande tabel maken we zichtbaar hoe de vierkante meters, die de gemeente beheert, zijn verdeeld naar portefeuille. De peildatum hiervoor is 15 juni 2025.

Belangrijkste uitgangspunten

Het maatschappelijk vastgoed van de Gemeente Utrecht zetten we gericht in om de maatschappelijke opgave van een “Gezond stedelijk leven voor iedereen” mogelijk te maken. We willen dat investeringen in het maatschappelijk vastgoed meegroeien met de stad. Daarbij hebben we de volgende ambitie:
Voldoende en goed gespreid toekomstbestendig vastgoed waar huurders tevreden over zijn en dat bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.
In de Beleidsnota Vastgoed hebben we hiervoor drie doelstellingen opgesteld:

1. Voldoende maatschappelijk vastgoed: dit is belangrijk zodat iedereen binnen tien minuten wandelen, fietsen of met het openbaar vervoer toegang heeft tot ons vastgoed. Daarnaast zetten we ons vastgoed in voor beleidsondersteunende partijen. Dat betekent dat ons vastgoed in de regel maatschappelijk gebruikt wordt.
2. Betaalbaar en onderhouden vastgoed: we rekenen een kostprijsdekkende huur voor beleidsondersteunende functies en een marktconforme huur voor niet-beleidsondersteunende functies. Daarnaast volgen we landelijke normen, om ervoor te zorgen dat ons vastgoed in stand blijft. Met duidelijke plannen voor het beheer en onderhoud voorkomen we achterstallig onderhoud.
3. Toekomstbestendig vastgoed: om ervoor te zorgen dat onze gebouwen ook in de toekomst maatschappelijk ingezet kunnen worden, moeten we ze klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor zijn investeringen nodig in deze gebouwen, bijvoorbeeld om het gebouw energiezuiniger, meer klimaatadaptief of toegankelijker te maken. Ook zetten we, waar dat kan, in op het gebruik van circulaire materialen. De financiële en technische situatie (netcongestie) bemoeilijkt ons werk op dit gebied. We kijken daarom per geval wat er wel kan.

Beleidskaders

Beleidsnota	Datum	Inhoud
Beleidsnota Vastgoed	2025	De Beleidsnota Vastgoed beschrijft hoe de gemeente haar maatschappelijk vastgoed wil inzetten. Door doelen en leidende principes vast te stellen borgen we dat we doelmatig en doeltreffend omgaan met het vastgoed. De beleidsnota vastgoed is de opvolger van de kaderbrief 2017, Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed en de Nota Kapitaal Goederen.
De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2025	2025	De Voortgangsrapportage Nota Kapitaalgoederen 2024 geeft inzicht in de stand van zaken van de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen in het maatschappelijk vastgoed van de gemeente. In de afgelopen jaren was deze rapportage een onderdeel van het Meerjarenperspectief Utrechts Vastgoed (MPUV).
IHP onderwijs	2025	Beleid is in de maak

Ontwikkelingen en actualiteiten

Voor 2025 zien we de volgende relevante ontwikkelingen:

Netcongestie
In 2026 gaat de gemeente Utrecht de gevolgen van netcongestie structureel meenemen in alle vastgoedprojecten: van een tijdelijke crisisaanpak verschuift de focus naar het omgaan met netcongestie als blijvend gegeven. Ontwikkelingen zoals netbewust bouwen, het inzetten van accusystemen, tijdelijke oplossingen zoals generatoren of aardgasaansluitingen, en waar mogelijk aansluiting op stadsverwarming, worden per project afgewogen. Duurzaamheid blijft een belangrijk uitgangspunt waarbij de keuze ook wordt bepaald door technische en financiële haalbaarheid.

Vertragingen in projecten
De afgelopen jaren merken we dat de kosten van het ontwikkelen en beheren & onderhouden van al het maatschappelijk vastgoed blijven stijgen. Oorzaken zijn de marktontwikkeling, netcongestie, hoge inflatie, het bouwen in hoge dichtheden en onze doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid en circulariteit. In diverse projecten over de hele stad, maar zeker in gebieden als Leidsche Rijn Centrum, omgeving Berlijnplein, Beurskwartier en Merwede zien we dat de normbudgetten die we hanteren niet meer passen bij de hoogstedelijke uitgangspunten en ambities. Het stapelen van functies versterkt deze problematiek. Samen met aanleverproblemen en beschikbare capaciteit in de markt veroorzaakt dit vertraging binnen projecten.
Als gevolg van de vertraging stijgen de investeringskosten (door inflatie) en worden gebudgetteerde kapitaalslasten niet benut (planningsoptimisme). Vanuit de hervormingsbezuinigingen is een besparing ingeboekt op kapitaalslasten vanuit planningsoptimisme (zie paragraaf investeringen), een groot deel van deze bezuiniging landt bij Vastgoed. De bezuiniging heeft geen effect op het aantal geplande investeringen, maar neemt een voorschot op het planningsoptimisme dat zich de afgelopen jaren heeft voorgedaan.

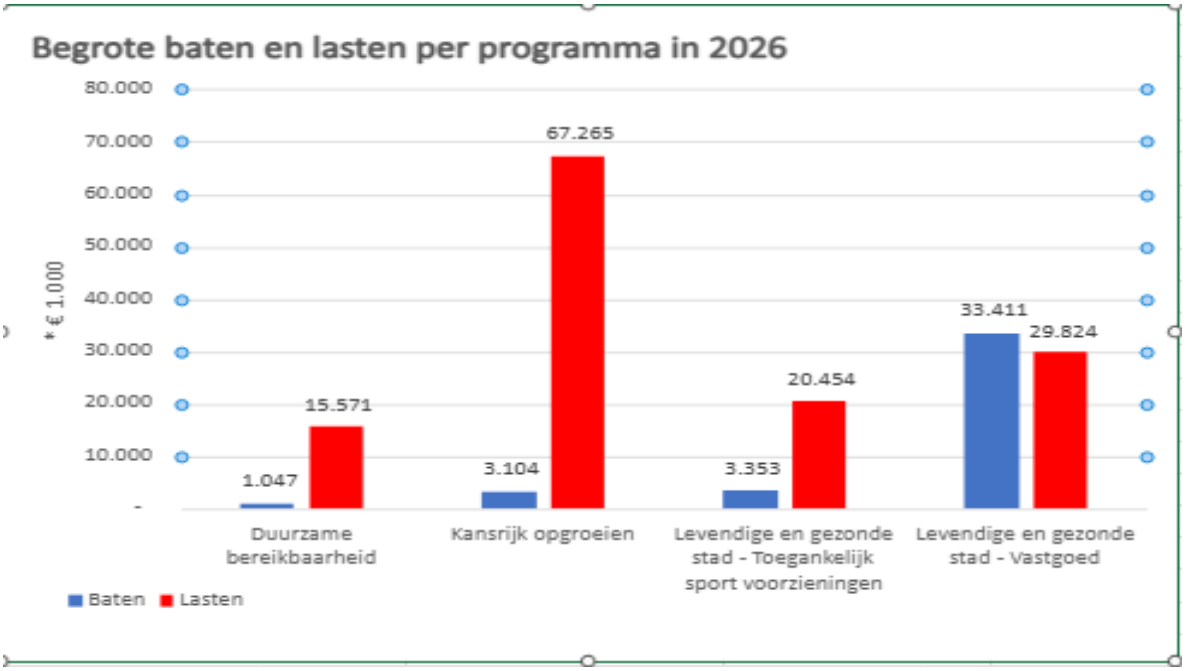
Betaalbaarheid van vastgoed
In 2026 zien we ontwikkelingen die de ambitie om maatschappelijk vastgoed betaalbaar te houden onder druk zetten. Door stijgende bouwkosten als gevolg van inflatie en de energiecrisis, en hogere onderhoudskosten, neemt de kostprijsdekkende huur toe. Dit leidt tot toenemende zorgen over de betaalbaarheid voor huurders, zowel bij nieuwe huurovereenkomsten als bij herzieningen.
Tegelijkertijd lopen de onderhoudskosten verder op, enerzijds door stijgende inkoopprijzen en anderzijds doordat we steeds beter inzicht krijgen in de onderhoudsbehoefte.

Meervoudig ruimtegebruik
We gaan, omdat ruimte schaars is, ruimtevragen in ons vastgoed combineren, vooral in leegstaande gebouwen en in gebouwen met een lage bezettingsgraad. Omdat hier met meerdere partijen met dito belangen samengewerkt moet worden, vliegen we dit zorgvuldig aan. Dat doen we door onderzoeksvragen over dit onderwerp onderbouwd te formuleren en te beantwoorden. Hoe kunnen we dit het verankeren in onze huurcontracten? Hoe zorgen we voor een efficiënt en tegelijk effectief beheer van de algemene ruimtes? Etc.

Ruimte voor maatschappelijke initiatieven
Met de verruiming van wat beleidsondersteunend is (Amendement A78) en met het aannemen van motie M137 Veranker het Community Right to Bid bieden we de komende jaren meer ruimte voor maatschappelijke initiatieven en partijen. Partijen die beleidsondersteunend zijn, die geen winstoogmerk hebben en een bijdrage leveren aan het bereiken van de effectdoelstellingen van de programmabegroting, huren ons vastgoed tegen een kostprijsdekkende huur.

Verder gaan we, uitzonderingen daargelaten, ons vastgoed, wanneer we dat zelf niet meer nodig hebben, via een openbare selectieprocedure volgens het Community Right to Bid op de markt zetten. Dit leggen we vast in de ‘Beleidsregel selectieproces bij uitgifte, verkoop, verhuur en ingebruikgeving gemeente Utrecht’.

Financiën
De onderstaande grafiek geeft inzicht in de waarde die de gemeente hecht aan het in eigendom hebben van vastgoed ten behoeve van haar beleidsdoelen in 2026. In deze grafiek bestaan de baten uit huur- en serviceopbrengsten en onttrekkingen uit de reserves, de lasten bestaan met name uit kapitaallasten, aanhuurkosten, belastingen, onderhoud en toevoegingen aan de reserves. Er zijn grote verschillen tussen de programma's, dit komt vooral door het verschil in het aantal gebouwen, de grootte en het gebruik daarvan.

De financiën in tabelvorm geven het volgende beeld over de jaren heen.

x €1.000

Beleidsdoelen		2026	2027	2028	2029
Duurzame bereikbaarheid	Baten	1.047	1.047	1.047	1.047
	Lasten	15.571	15.502	14.542	13.852
	Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal duurzame bereikbaarheid		**-14.525**	**-14.456**	**-13.496**	**-12.806**
Kansrijk opgroeien	Baten	3.104	3.104	3.104	3.104
	Lasten	67.265	70.074	72.211	69.262
	Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal Kansrijk opgroeien		**-64.161**	**-66.969**	**-69.107**	**-66.158**
Levendige en gezonde stad - Passende sport- en beweegvoorzieningen	Baten	3.353	3.353	3.353	3.353
	Lasten	21.059	23.401	22.291	26.246
	Onttrekking reserves	605	0	0	0
Totaal Levendige en gezonde stad - Passende sport- en beweegvoorzieningen		**-17.102**	**-20.048**	**-18.938**	**-22.894**
Levendige en gezonde stad - Vastgoed	Baten	33.411	33.934	34.457	34.510
	Lasten	29.824	29.654	29.916	31.517
	Toevoeging reserves	4.250	4.250	4.250	4.901
Totaal Levendige en gezonde stad - Vastgoed		**-663**	**30**	**291**	**-1.908**
Totaal vastgoed		**-96.450**	**-101.443**	**-101.250**	**-103.765**

Vastgoed kent een levensduur van minimaal 40 jaar waarover zij waarde toevoegt aan de verschillende programma's en opgaven en daarmee aan de stad.
In bovenstaande cijfers is de decentrale overhead van de vastgoedorganisatie die valt onder het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien niet meegenomen.

Bedrijfsvoering

Inleiding

Zoals uit deze begroting blijkt, blijven de uitdagingen waar we als organisatie voor staan groot. Het omgaan met dergelijke uitdagingen als schaarste (woning- energiecrisis), afnemende middelen (Jeugdwet en Wmo), ambities (klimaat) en Wet- en regelgeving (Wet open overheid) vraagt ook inzet van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft te maken met grote opgaven zoals de versteviging van verschillende onderdelen (financiën, IPM en de juridische functie) en de hervormingsbezuinigingen. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden wordt in 2026 verder uitvoering gegeven aan de brede organisatieontwikkeling DRA en de daaraan gelieerde Koers Bedrijfsvoering.

DRA

Het DRA-programma (Duidelijk, Resultaatgericht en Aanspreken) richt zich op het versterken van professioneel samenspel binnen de organisatie, met als kernwaarden heldere rollen, resultaatgericht werken, eigenaarschap en onderlinge aanspreekbaarheid. Daarbij staat het streven naar warme zakelijkheid centraal: een combinatie van duidelijke afspraken en betrokken samenwerking om zo meer impact te maken voor de stad. DRA fungeert als een organisatie-ontwikkeltraject waarbij, via een programmatische aanpak, dit gedachtegoed duurzaam wordt verankerd en geborgd in de organisatie. DRA richt zich op het duurzaam versterken van duidelijkheid, resultaatgerichtheid en aanspreekbaarheid binnen de organisatie, wat impact zal hebben op structuur, sturing en gedrag. We bouwen in onze werkwijze voort op bestaande initiatieven en interveniëren gericht op alle drie de DRA-elementen, met de dagelijkse werkpraktijk als vertrekpunt. In 2026 wordt verder ingezet op drie onderwerpen: leiderschapsontwikkeling, prioriteren en aanspreken. Dat doen we door middel van trainingen, scherpte op rolbepaling en -invulling, ruimte voor reflectie en bespreekbaar maken van gedrag en resultaten. Concreet:

- **Leiderschapsontwikkeling** richt zich op het versterken van voorbeeldgedrag en het voeren van goede gesprekken, zodat leidinggevenden eigenaarschap en aanspreekbaarheid in hun teams kunnen stimuleren.
- Bij **prioriteren** ligt de focus op het gezamenlijk bepalen van wat echt belangrijk is, duidelijke keuzes maken en daar consistent op sturen, ook onder druk.
- Het spoor **aanspreken** richt zich op het bevorderen van een veilige aanspreekcultuur waarin aanspreken wordt gezien als professionele betrokkenheid, ondersteund door gespreksvaardigheidstrainingen, reflectie en het bespreekbaar maken van dilemma's binnen teams en directies.

Koers Bedrijfsvoering

Met deze koers zetten we doelgerichte stappen in het verder versterken en professionaliseren van onze organisatie en dienstverlening: meer centrale regie, scherpere kaderstelling, betere ondersteuning en optimalisatie en automatisering van processen. Zo wordt de toegevoegde waarde van de bedrijfsvoering bij het realiseren van de opgaven in onze stad vergroot. Het streven is een zorgvuldige balans tussen efficiëntie en kwaliteit en mate van ondersteuning. De ingezette hervormingen werken hierbij enerzijds versterkend als het gaat om bijvoorbeeld centralisatievraagstukken en prioriteren van beleid. Anderzijds vormen de schaarste in mensen en middelen ook een uitdaging om de gewenste kwaliteitsslag en ondersteuning te kunnen realiseren.

Belangrijke ontwikkelingen waar we in 2026 op inzetten zijn:

- Centrale regie: in lijn met de vastgestelde hervormingsbezuinigingen worden in 2025 de onderzoeken naar optimalisatie van de herinrichting van control, IPM en inkoopmanagement afgerond, op basis waarvan wordt bepaald of en in welke mate centralisatie plaats zal vinden. In 2026 volgt de implementatie van deze uitkomsten, evenals de centralisatie van de communicatiebudgetten.
- Versterking van de financiële en juridische functie (zie Financiën en Inkoop en Juridische Zaken).
- Aanscherping kaderstelling: kaders op prioritaire bedrijfsvoeringsonderwerpen (waaronder ziekteverzuim, inhuur en gegevensbescherming) en ook gelieerd aan het versterken van de financiële functie worden waar nodig aangescherpt en verduidelijkt, zodat effectiever kan worden gestuurd op de beoogde resultaten.
- Uitvoering van de procesoptimalisaties die onderdeel zijn van de hervormingsbezuinigingen.

Daarnaast zijn er ook diverse ontwikkelingen binnen de verschillende bedrijfsvoeringsfuncties die het komende jaar bijzondere aandacht vragen. Hier gaan wij in de volgende hoofdstukken nader op in.

Bedrijfsvoering

Mens en Organisatie

Op het gebied van Personeel & Organisatie zijn het borgen van voldoende geschikte personele capaciteit, de duurzame inzetbaarheid en sociale veiligheid van medewerkers en een inclusieve en diverse organisatie belangrijke onderwerpen.

Personele capaciteit

In 2026 staat de organisatie voor de uitdaging om - ondanks de groei van de stad, een krappe arbeidsmarkt, beperkte financiële ruimte en personele bezuinigingen - te blijven beschikken over voldoende en passende capaciteit voor de uitvoering van onze opgaven. Het is om deze reden van belang dat de organisatie grip blijft houden op een goede in-, door- en uitstroom van medewerkers en zich blijft positioneren als een goede en aantrekkelijke werkgever.

Voor de balans tussen interne en externe medewerkers blijft het uitgangspunt: een interne medewerker heeft bij structureel werk altijd de voorkeur boven een externe medewerker. Alleen in situaties van ‘piek’, ‘ziek’, specialistische expertise en bij langdurig niet-invulbare vacatures kan de organisatie genoodzaakt zijn om capaciteit in te huren. Daarbij worden in 2026 de volgende kaders gehanteerd:

- Zoals gebruikelijk wordt er een maximum aan uit te geven inhuurkosten gehanteerd. Voor 2026 is dit inhuurplafond vastgesteld op € 95,0 mln. Dit betreft hetzelfde inhuurkostenvolume als in 2025 uitsluitend vermeerderd met het prijsindexactiepercentage van 2,7% (IMOC).
- Voor de personele bezetting wordt – net als in 2025 – een maximum van 10% inhuur ten opzichte van de totale bezetting medewerkers gehanteerd.

Duurzame inzetbaarheid (waaronder de aanpak van verzuim)

In 2026 wordt verder gewerkt aan het verhogen van de inzetbaarheid van de medewerkers en daarmee het verlagen van het verzuim. Dit betreft onder andere:

- Per 1 januari 2026 gaat de organisatie samenwerken met nieuwe dienstverleners voor de verzuimbegeleiding en aanvullende interventies. Dit betreft o.a. een nieuwe arbodienst.
- Het verder inzetten op het goede en tijdige gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Nadat in 2025 alle leidinggevenden hierop getraind zijn, zullen er in 2026 teambijeenkomsten georganiseerd worden voor medewerkers om hen bewust te maken hoe zij de regie kunnen nemen op hun inzetbaarheid. Deze gedragsverandering naar eigenaarschap van leidinggevende en medewerker vraagt om regelmatige feedback en aandacht.
- Verder wordt er gericht op de aanpak van de oorzaken van verzuim en het versterken van medewerkers door o.a. gericht aandacht geven aan risicogroepen.

Sociale veiligheid
In 2026 wordt verder gewerkt aan het versterken van een sociaal veilige werkomgeving voor alle medewerkers. Er wordt ingezet op risicogestuurd werken: per organisatieonderdeel worden hiervoor sociale veiligheidsrisico's in kaart gebracht en aangepakt. De focus ligt op leiderschap en het bespreekbaar maken van het thema ongewenst gedrag in de organisatie. Daarnaast blijft de organisatie investeren in een toegankelijk en professioneel netwerk van vertrouwenspersonen en in de borging van zorgvuldige opvolging van meldingen.

Een inclusieve en diverse organisatie
Met het intern ondersteuningsprogramma Inclusie & Diversiteit wordt ingezet op de verdere internalisering van inclusie en diversiteit als vanzelfsprekend onderdeel van de organisatiecultuur. De ingezette koers bevat de volgende accenten:

- Versterken van inclusief leiderschap: o.a. via een basistraining inclusief leiderschap, praktijkvoorbeelden en uitwisseling.
- Verdiepen van inclusief gedrag en inclusieve werkvloeren. Via trainingen, dialogen, campagnes, webinars en meer zicht op de onderstroom.
- Realiseren van diversiteitsnormen: 20% culturele diversiteit in salarisschalen 12 en hoger, aantal mbo-stages en meer mensen met een arbeidsbeperking.
- Versterken van een inclusieve cultuur, met nadruk op behoud, doorontwikkeling en zichtbare impact van divers talent in schaal 12 en hoger. Inclusie wordt steviger gepositioneerd in leiderschap en besluitvorming, met expliciete aandacht voor psychologische veiligheid en de invloed van ondervertegenwoordigde groepen.
- Versterken van maatschappelijke sensitiviteit, via een leerlijn.

Doelstellingen

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2026
Inhuur externen (inhuurplafond)	Jaarlijks wordt een uitgaveplafond voor de inhuurkosten vastgesteld (= inhuurplafond).	Het inhuurplafond is € 95,0 mln.
Inhuur externen	In juli 2023 is motie 294 ('Ambitie op minder inhuur') aangenomen op basis waarvan de organisatie per 2025 streeft naar maximaal 10% inhuur ten opzichte van de totale personele bezetting.	Streven naar maximaal 10% inhuur van de totale personele bezetting.
Culturele diversiteit	Op grond van motie 93 uit 2021 heeft de organisatie bepaald dat het streeft naar 20% culturele diversiteit bij de functies in salarisschaal 12 en hoger per 2026.	Streven naar minimaal 20% culturele diversiteit bij de functies in salarisschaal 12 en hoger.
Stages	De gemeente Utrecht wil als werkgever kansen creëren voor jongeren. Dit doen we ook in de vorm van het aanbieden van stage- en werkervaringsplekken.	Minimaal 250 reguliere stageplaatsen, waarvan minimaal 150 mbo-stageplaatsen.
Verzuim	De organisatie zet blijvend in op het terugdringen van verzuim.	Met een geïntensiveerde aanpak streeft de organisatie naar een verlaging van het actuele ziekteverzuim eind 2026. Dit streven betreft een verzuimpercentage van maximaal 6,5%. De structurele norm van het ziekteverzuim in de organisatie is 5,7% (conform methodiek A&O-fonds Gemeenten).

Informatievoorziening en automatisering
Op het gebied van informatie- en procesmanagement zijn er de komende jaren twee grote uitdagingen. Als gevolg van de geopolitieke situatie is digitale weerbaarheid en soevereiniteit topprioriteit. De andere prioriteit ligt op dienstverlening. Vanuit de Nederlandse digitaliseringsstrategie en vanuit de VNG (Samenorganiseren/Common Ground) en de G4 wordt steeds meer koers gezet richting 1 overheidsdienstverlening voor de inwoners. Dit betekent ook dat de IT steeds meer in samenwerking met andere gemeenten en het rijk wordt ontwikkeld. Daarmee wordt niet alleen gewerkt aan 1-overheid-dienstverlening maar ook aan een betere marktwerking en snellere levering.
Deze twee prioriteiten vertalen zich volgend jaar in investeringen in de volgende programma's.

Soevereiniteit en Cloudtransitie
De cloud-infrastructuur is nagenoeg gereed. Er is begonnen met het geleidelijk overzetten van alle applicaties en data. Dit overzetten staat onder druk door andere prioriteiten, daarom wordt hier extra capaciteit op gezet om dit te versnellen. Door geopolitieke ontwikkelingen is digitale soevereiniteit een nieuwe factor van belang. In 2025 is samen met het Rijk en de G4 onderzocht wat er nodig is hier stappen in te zetten, zowel inhoudelijk als benodigde inzet en middelen. Eind 2025 wordt de raad over dit onderzoek en over de vervolgstappen voor 2026 geïnformeerd.

Cyberbeveiligingswet (NIS2)
In 2026 wordt de Cyberbeveiligingswet van kracht. In 2025 wordt onderzocht welke maatregelen en middelen nodig zijn om aan de wet te voldoen, zodat in 2026, afhankelijk van de benodigde en beschikbare middelen, de maatregelen geïmplementeerd kunnen worden.

Programma Versterken Common Ground
In vervolg op de keuze voor Samen Organiseren in de Programmabegroting 2020 werkt de gemeente samen met andere gemeenten aan een meerjarig programma voor gestandaardiseerde informatiehuishouding voor gemeenten (ook wel ‘common ground’ genoemd).
Op de algemene ledenvergadering van de VNG in Juni 2025 hebben de gemeentes in Nederland gezamenlijk gekozen voor een verregaande collectivisering van de digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening. Hiermee heeft de gemeentelijke koers om voor in de beweging te zitten een landelijke inbedding. In 2026 wordt verder gewerkt aan het uitbouwen en toepassen van het Common Ground platform, bijvoorbeeld voor het proces Aanvraag Levensonderhoud, beheer van vastgoed en het programma Wervengebied. Ook blijft de organisatie bijdragen aan de doorontwikkeling van landelijke regie, levering en platform.

Doelstellingen

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2026
Uthiek	We willen bij onze digitaliseringstrajecten met hoge impact op de stad, een uitlegbaar verhaal hebben. Dit doen we middels de Uthiek aanpak	In 2026 minimaal 30 Uthiek Assessments uitvoeren
Continuïteit en beschikbaarheid van ICT-systemen	We zorgen ervoor dat bedrijfskritische systemen beschikbaar zijn en de continuïteit blijft gewaarborgd.	Behoud van prestaties op beschikbaarheid en continuïteit van resp. 99% en 24/7.
Wet hergebruik overheidsinformatie	We publiceren open datasets op basis van de behoeften van inwoners en ondernemers	In 2026 publiceren we 200 open datasets

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2026
Wet open overheid	Documenten duurzaam en structureel openbaar maken in plaats van alleen op vraag	Eind 2026 zijn we gereed om alle 11 verplichte document-categorieën beschikbaar te stellen.
Archiefwet	Op basis van aanbevelingen van toezicht blijven voldoen aan de archiefwet.	Behoud van het toezichtoordeel “voldoet aan de Archiefwet”.
Algemene verordening gegevensbescherming	De organisatie zet vooral in op het nemen van passende technische (zie CBW) en organisatorische maatregelen. Organisatorisch ligt de focus op gedrag.	Alle medewerkers hebben de e-learning gegevensbescherming gevolgd.
Wet Politiegegevens	We leggen jaarlijks verantwoording af over een (onder)deel van de wet en elke vier jaar over de gehele wet. In 2025 toetst een externe auditpartij of wij aan alle verplichtingen voldoen.	Het volledig voldoen aan de wettelijke vereisten.
Cyberbeveiligingswet	Onze kritieke dienstverlening is weerbaar tegen digitale dreigingen doordat we passend invulling geven aan de *zorgplicht*, *meldplicht* en *toezicht*	In control zijn over de GAPs (waar staan we en wat moet er nog gebeuren) en hierdoor compliant zijn naar wat in de Cbw richtlijn beschreven staat. (Wat Q2 2026 naar verwachting intreedt)
Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)	We leggen jaarlijks verantwoording af over informatieveiligheid en datakwaliteit middels de ENSIA-systematiek.	Het volledig voldoen aan de gestelde eisen zoals door de toezichthouder zijn gesteld voor de DigiD-aansluitingen, Suwinet, BRP/Reisdocumenten en BAG/BGT/BRO.
AI Act	Deze wet geeft aan welke maatregelen nodig zijn om verantwoord met AI om te gaan: veilig, respecteren van mensenrechten en betrouwbaar.	• Geen verboden AI-toepassingen in huis • AI-geletterdheid vergroten • Transparant over inzet van generatieve AI • Governance en instrumenten voor hoog risico toepassingen gereed.

Financiën

Versterken financiële functie

Sinds 2024 wordt er gewerkt aan versterking van de financiële functie. Er is gekozen om de verschillende elementen die lopen en/of in de komende periode worden opgepakt te borgen in een programma. Beoogd is dat het programma tot eind 2026 zal lopen, waarbij elk half jaar wordt stil gestaan bij de gerealiseerde resultaten, wat er goed ging en beter kan. De raad wordt onder meer geïnformeerd via raadsbrieven (zie onder meer Raadsbrief versterken financiële functie van maart 2025) en het delen van kennis en status in de Adviescommissie Controle en Financiën.

De activiteiten die in 2026 worden opgepakt zullen eind 2025 en gedurende 2026 worden vormgegeven. Nadruk hierbij ligt sowieso op het verder inbedden van datgene wat in 2024 en 2025 is opgepakt. Daarbij is sowieso aandacht voor het versterken van kennis en samenwerking en zal verder worden gekeken naar de mogelijkheden voor de inzet van technologische middelen.

In het tweede half jaar van 2025 is ingezet op het versterken van de interne beheersing. Eind 2025 zal de raad een raadsbrief ontvangen met de laatste status. Deze zal ook een (voorstel voor een) aantal indicatoren bevatten, als hulpmiddel om de voortgang van de ontwikkeling te kunnen volgen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds 2023 geven we de rechtmatigheidsverantwoording af en per 1 januari 2025 is dit doorgevoerd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het college is voortaan zelf verantwoordelijk voor de verantwoording over de financiële rechtmatigheid. In plaats van de accountant, rapporteert het college over fouten én onduidelijkheden die boven de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens uitkomen. De rechtmatigheidsverantwoording is hiermee definitief een volwaardig onderdeel van de jaarrekening. De externe accountant geeft hierover het getrouwheidsoordeel.

Ook voor 2026 wordt de rechtmatigheidsverantwoording onderbouwd aan de hand van een door het college vastgestelde controleplan. De hierin opgenomen controlewerkzaamheden worden uitgevoerd uit hoofde van de eerder opgezette en verbeterde Verbijzonderde Interne Controles (VIC's). Hiermee wordt getoetst hoe effectief interne controlemethodes (procedures, regels en processen) werken om de kans op financiële onrechtmatigheden zo klein mogelijk te houden.

Doelstellingen

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2026
Financiën		
Robuustheid ramingen	Onze budgetrapportages en prognoses moeten zoveel mogelijk overeenkomen met de verantwoording.	Maximaal 5% afwijking tussen de jaarrekening en de laatst vastgestelde geactualiseerde begroting
Inkoop		
Naleving inkoopregels	Om de rechtmatige inkoop en aanbesteding te borgen, vindt er jaarlijks een controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels plaats	De omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels bedraagt maximaal 1% van de uitgaven voor inkoop.

Juridische Zaken
De gemeente Utrecht wil voor de inwoners een betrouwbare overheid zijn; dichtbij en oplossingsgericht. Daarom wordt ingezet op het voorkomen en beperken van procedures. Uiteraard is de organisatie zeer terughoudend in het zelf starten van procedures - dit komt zelden voor - maar ook als de organisatie daarin door anderen wordt betrokken. De gemeente toont zich ook betrouwbaar door te staan voor haar zaak en de belangen van haar inwoners. Als er ruimte is om dat anders te doen dan via een juridische procedure, dan wordt die route genomen. Er wordt ingezet op informele geschilafdoening en er is aandacht voor de individuele inwoner en ondernemer. Vanuit het perspectief van de inwoners wordt zorg gedragen voor de rechtsstaat, zodat de inwoners worden beschermd door en tegen de overheid. Inwoners wordt adequate rechtsbescherming geboden.

De spelregels worden afgestemd op en begrijpelijk gemaakt voor de inwoners. Zo wordt zo tijdig en adequaat mogelijk gehandeld als context en capaciteit toelaten om geschillen voor alle betrokkenen tot een zo goed mogelijk einde te brengen.

Er wordt gewerkt aan een versteviging van de juridische functie die in de gemeentelijke organisatie qua omvang en positie gesteld staat om uitdagingen het hoofd te kunnen blijven bieden. Hierbij richt de organisatie zich op een duurzame inrichting van de juridische functie en continu kunnen leren en inspelen op de wereld om haar heen. Zo wordt de juridische kwaliteit verbeterd, en de ervaring daarvan bij inwoners. Dit draagt bij aan het vertrouwen in de overheid.

Doelstellingen

Onderwerp	Toelichting	Doelstelling 2026
Juridische kwaliteit (rechtmatig, rechtvaardig en efficiënt) van onze besluiten	Onze besluiten zijn van een zodanige kwaliteit dat bezwaar en/of beroep bij voorkeur niet nodig (blijken te) zijn. De bezwaarmaker krijgt in ieder geval waar hij recht op heeft. Een 100%-score is niet nodig. Onze medewerkers streven altijd naar efficiëntie: de balans tussen juridische kwaliteit enerzijds en de snelheid van werken anderzijds.	Het percentage beslissingen op bezwaar waartegen beroep wordt aangetekend is maximaal 15%. Het percentage beslissingen op bezwaar of beroepschriften dat gegrond wordt verklaard, is maximaal 20%.
Tijdig besluiten	Onze beslissingen op bezwaar worden tijdig (binnen de wettelijke of de afgesproken termijn) genomen, zodat juridische procedures zo snel mogelijk worden opgelost en bezwaarmakers zo snel mogelijk duidelijkheid hebben. Een 100%-score is niet nodig. Onze medewerkers streven altijd naar efficiëntie: de balans tussen juridische kwaliteit enerzijds en de snelheid van werken anderzijds.	Minimaal 80% van de beslissingen op bezwaar wordt binnen de wettelijke of afgesproken termijn afgehandeld.

Wet open overheid

Inleiding

Open en transparant bestuur is belangrijk voor het functioneren van de overheid. De ambitie is om stapsgewijs meer informatie actief openbaar te maken. Deze paragraaf bevat onze beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet open overheid (Woo).

Belangrijkste uitgangspunten

Open en transparant bestuur is belangrijk voor het functioneren van de overheid. Om te voldoen aan de eisen van de Wet Open Overheid wordt ingezet op:

- Meer informatie actief openbaar maken
- Sneller beslissen op Woo-verzoeken
- Structurele capaciteit informatiebeheer vergroten
- Bewustzijn van belang van openbaarheid in de organisatie vergroten

Beleidskaders

De uitvoering van de Woo is wettelijk geregeld. De wetgever heeft bij de Invoeringstoets Woo aangegeven in 2025 met landelijke richtlijnen te komen over de wijze waarop overheden moeten omgaan met zeer omvangrijke verzoeken. Dit betreft richtlijnen voor het maken van afspraken als een verzoek zeer omvangrijk is en daarop niet binnen zes weken kan worden besloten en gedragsregels daarbij voor zowel de overheid als de verzoeker.

Daarnaast heeft de rijksoverheid aangegeven welke tranches van informatie tot 2026 actief openbaar moeten worden gemaakt.

Ontwikkelingen en actualiteiten

Beleidskader

De Wet open overheid (Woo) vorm het kader voor openbaarmaking. Deze wet verplicht overheden ertoe bepaalde categorieën informatie actief openbaar te maken. Dit gebeurt in tranches. In 2026 wijst de Minister van Binnenlandse Zaken nieuwe categorieën informatie aan die actief openbaar moeten worden. Naast deze actieve openbaarmaking zetten we in op sneller te kunnen beslissen op verzoeken om openbaarmaking (passieve openbaarmaking).

Meer informatie actief openbaar maken

In juli 2025 is het Utrechtse Open Documenten Platform (UODP) in gebruik genomen. Op dit platform gaan we stapsgewijs de verplichte 11 categorieën open documenten (op basis van de Wet Open Overheid) beschikbaar stellen. Het Programma Informatie op Orde loopt tot eind 2026, met onder meer als doel om aan de vereisten van de Wet Open Overheid te voldoen. De ambitie is om eind 2026 alle categorieën open documenten volledig actief openbaar te maken via het UODP. Het platform ontwikkelen we door in een community met andere gemeenten. Voor de categorie beschikkingen kiezen we ervoor om registers op te stellen, waarmee verzoekers op eenvoudige wijze de gewenste documentatie kunnen opvragen. Met dit uitgangspunt voldoen we aan de wettelijke vereisten, besparen we geld en sluiten we goed aan bij de daadwerkelijke informatiebehoefte vanuit de stad.

Bewustzijn vergroten en openbaarheid by design

Bij de inrichting van nieuwe werkprocessen werken we vanuit het principe van openbaarheid by design. Dat betekent dat bij de aanschaf van nieuwe software en bij de inrichting van werkprocessen rekening wordt gehouden met openbaarheid van bestuur en de opvraagbaarheid van informatie. Daarnaast worden medewerkers door middel van e-learning en netwerkbijeenkomsten op de hoogte gehouden en opgeleid.

Sneller beslissen en meer afspraken maken
In 2025 werd op ongeveer 85% van de verzoeken binnen de wettelijke of afgesproken termijn besloten. In 2026 is de ambitie om op 90% van de verzoeken tijdig te beslissen. We nemen zoveel mogelijk contact op met verzoekers om te kijken waarnaar verzoekers precies op zoek is en of verzoekers op een andere manier geholpen kunnen worden, bijvoorbeeld door vragen te beantwoorden, eerst een deelbesluit te nemen over belangrijkste documenten van een besluitvormingsproces zodat verzoekers beter kunnen aangeven waaraan behoefte is of het aanpakken van een achterliggend probleem buiten de Woo om.
Voor bepaalde informatie hoeven verzoekers geen Woo-verzoek tot openbaarmaking te doen en bieden we snelle manier aan om informatie te verstrekken. Dergelijke verzoeken worden tijdig herkend en in de juiste procedure gezet om informatie te verstrekken.

Door de inzet van informatiespecialisten bij de behandeling en nieuwe software willen we sneller informatie verzamelen. Door het nieuwe sturingsmodel op het Woo-proces is beter in beeld wat de stand van zaken is en waar eventuele interne termijnen niet worden gehaald zodat daarop kan worden (bij)gestuurd.

De structurele verbetering van informatiebeheer is randvoorwaardelijk om sneller en beter de gevraagde in de organisatie te vinden en dus om het verzoek tijdig en juist af te handelen. Door krapte op de arbeidsmarkt is het moeilijk om de personele capaciteit bij het Woo-team op niveau te houden.

Financiën

Overzicht baten en lasten

Cijfers jaarstukken 2024
Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

In de kolom resultaat komt een positief bedrag ten gunste van de algemene reserve, en een negatief bedrag ten laste van de algemene reserve.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	13.499	66.202	-52.702	51.533	-1.169	211	695	-685
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	209.276	291.730	-82.454	15.732	-66.722	93.454	169.086	8.910
Klimaatvriendelijke stad	6.532	17.907	-11.375	10.700	-675	0	675	0
Duurzame bereikbaarheid	84.882	66.239	18.643	-49.662	-31.019	27.345	56.389	-1.974
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	146.201	251.888	-105.687	90.677	-15.009	2.809	6.455	-11.363
Veilige stad	6.780	73.367	-66.588	67.182	594	0	254	848
Passende ondersteuning en opvang	4.684	242.507	-237.823	255.026	17.203	8.701	358	8.860
Werk,toekomstbestendige economie en best	178.731	327.354	-148.623	150.301	1.678	4.000	5.163	2.841
Kansrijk opgroeien	41.292	286.918	-245.627	195.237	-50.390	3.800	56.220	2.030
Levendige en gezonde stad	92.474	281.234	-188.760	104.515	-84.245	24.046	107.708	-583
Algemene Middelen en Overhead	1.249.655	263.834	985.821	-891.241	94.580	281.991	211.141	23.730
Totaal	**2.034.006**	**2.169.179**	**-135.174**	**0**	**-135.174**	**446.356**	**614.143**	**32.614**

Overzicht baten en lasten 2025
Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	13.758	71.390	-57.631	56.456	-1.175	0	1.175	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	137.715	151.598	-13.883	17.604	3.721	22.251	18.529	0
Klimaatvriendelijke stad	15.024	27.645	-12.620	10.110	-2.510	1.290	3.800	0
Duurzame bereikbaarheid	96.272	80.017	16.255	-1.647	14.609	24.532	9.923	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	154.424	252.842	-98.418	104.642	6.223	7.558	1.335	0
Veilige stad	7.456	75.714	-68.258	67.972	-287	0	287	0
Passende ondersteuning en opvang	5.801	266.247	-260.446	246.921	-13.525	0	13.525	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	176.008	322.097	-146.089	141.798	-4.291	0	4.291	0
Kansrijk opgroeien	20.722	280.475	-259.753	258.742	-1.011	0	1.011	0
Levendige en gezonde stad	95.740	291.257	-195.516	195.153	-364	4.507	4.871	0
Algemene Middelen en Overhead	1.313.605	262.725	1.050.880	-1.097.752	-46.872	85.153	132.025	0
Totaal	**2.036.526**	**2.082.006**	**-45.481**	**0**	**-45.481**	**145.291**	**190.772**	**0**

Overzicht baten en lasten 2026
Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.185	63.110	-53.925	53.925	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	186.338	202.232	-15.894	10.067	-5.827	10.005	15.832	0
Klimaatvriendelijke stad	9.230	22.205	-12.975	12.742	-233	0	233	0
Duurzame bereikbaarheid	115.134	88.344	26.790	-19.365	7.425	20.548	13.123	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.054	258.638	-107.584	107.490	-94	141	235	0
Veilige stad	1.885	72.715	-70.830	70.830	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	7.138	262.040	-254.902	254.902	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	175.448	324.302	-148.854	148.854	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	17.895	281.649	-263.754	263.754	0	0	0	0
Levendige en gezonde stad	66.547	261.738	-195.191	198.836	3.645	4.250	605	0
Algemene Middelen en Overhead	1.343.440	257.394	1.086.046	-1.102.036	-15.990	47.984	63.974	0
Totaal	**2.083.293**	**2.094.367**	**-11.073**	**0**	**-11.073**	**82.928**	**94.001**	**0**

Overzicht baten en lasten 2027
Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.235	60.239	-51.004	51.004	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	176.494	196.251	-19.757	8.640	-11.117	4.281	15.398	0
Klimaatvriendelijke stad	6.345	13.556	-7.211	6.978	-233	0	233	0
Duurzame bereikbaarheid	113.703	73.911	39.792	-17.664	22.128	24.863	2.735	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.104	254.590	-103.485	103.592	106	141	35	0
Veilige stad	1.482	69.698	-68.216	68.216	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	4.846	254.558	-249.712	249.712	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	175.448	318.239	-142.790	142.790	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	4.639	267.962	-263.323	263.323	0	0	0	0
Levendige en gezonde stad	64.744	257.089	-192.345	196.286	3.941	4.250	309	0
Algemene Middelen en Overhead	1.333.587	249.841	1.083.746	-1.072.877	10.870	24.886	14.017	0
Totaal	**2.041.629**	**2.015.933**	**25.696**	**0**	**25.695**	**58.421**	**32.726**	**0**

Overzicht baten en lasten 2028
Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.235	60.140	-50.905	50.905	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	156.254	173.707	-17.453	8.058	-9.395	4.320	13.715	0
Klimaatvriendelijke stad	5.286	12.357	-7.071	6.971	-100	0	100	0
Duurzame bereikbaarheid	109.173	72.570	36.603	-9.945	26.658	31.083	4.425	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.210	255.032	-103.822	103.929	106	141	35	0
Veilige stad	1.219	69.435	-68.216	68.216	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	4.846	251.086	-246.240	246.240	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	175.448	311.977	-136.529	136.529	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	9.039	269.190	-260.151	260.151	0	0	0	0
Levendige en gezonde stad	62.051	256.125	-194.074	195.824	1.750	4.250	2.500	0
Algemene Middelen en Overhead	1.309.890	249.872	1.060.018	-1.066.879	-6.860	16.906	23.766	0
Totaal	**1.993.650**	**1.981.491**	**12.159**	**0**	**12.159**	**56.699**	**44.541**	**0**

Overzicht baten en lasten 2029
Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

x €1.000

	Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Bijdrage algemene middelen	Totaalsaldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Resultaat
Betrouwbare overheid	9.235	60.140	-50.905	50.905	0	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	148.497	160.402	-11.905	7.959	-3.946	7.596	11.542	0
Klimaatvriendelijke stad	5.286	12.357	-7.071	6.971	-100	0	100	0
Duurzame bereikbaarheid	106.990	71.976	35.014	-10.833	24.181	28.379	4.198	0
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed	151.110	256.203	-105.093	105.100	6	41	35	0
Veilige stad	1.219	69.435	-68.216	68.216	0	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang	4.846	251.086	-246.240	246.240	0	0	0	0
Werk,toekomstbestendige economie en best	175.448	309.715	-134.267	134.267	0	0	0	0
Kansrijk opgroeien	9.039	265.827	-256.788	256.788	0	0	0	0
Levendige en gezonde stad	62.104	257.164	-195.060	199.961	4.901	4.901	0	0
Algemene Middelen en Overhead	1.318.191	249.748	1.068.444	-1.065.574	2.870	17.589	14.719	0
Totaal	**1.991.965**	**1.964.052**	**27.913**	**0**	**27.912**	**58.506**	**30.594**	**0**

Overzicht Incidentele Baten en Lasten

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten voor het jaar 2026 en verder gespecificeerd.

Uitgangspunten die bij het samenstellen van dit overzicht gehanteerd zijn:

- Posten als incidenteel worden aangemerkt indien sprake is van eenmalige baten en lasten
- Hoofdzakelijk posten van materiële betekenis zijn opgenomen (minimaal 0,1 miljoen euro)
- Posten boven de 0,5 miljoen euro worden in ieder geval afzonderlijk opgenomen en toegelicht
- Incidentele lasten (budget toekenning) worden als min aangegeven; Incidentele baten als plus
- Minder incidentele lasten (taakstelling) worden als plus aangegeven, minder incidentele baten als min
- Extra toevoeging reserves worden als min aangegeven, extra onttrekking reserves als plus aangeven
- De resultaten van de lang(er)durende programma's niet als incidenteel zijn aangemerkt, zoals het programma Bereikbaarheid en de grondexploitaties (waaronder Stationsgebied en Leidsche Rijn)

Staat van incidentele lasten en baten

x €1.000

Presentatie van het structureel begrotingsaldo	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	-25.260	-3.512	1.131	1.035
Toevoegingen en ontrekking aan reserves	25.260	3.512	-1.131	-1.035
Begrotingsaldo na bestemming	0	0	0	0
Af: incidentele lasten	-33.531	-5.998	-455	-994
Af: incidentele baten	8.271	2.486	1.586	2.029
Af: incidentele toevoeging aan reserves	-10.909	1.735	957	0
Af: incidentele onttrekking reserves	605	0	0	0
Structureel saldo begroting	**35.564**	**1.777**	**-2.088**	**-1.035**
Totale baten voor mutaties reserves	2.083.293	2.041.629	1.993.650	1.991.965
Structurele exploitatieruimte	1,7%	0,1%	-0,1%	-0,1%

De incidentele baten en lasten zijn in de tabel verantwoord en verder toegelicht op de programma's.

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
Betrouwbare overheid							
	PB 2024	POK middelen (rechtsbescherm.)	Lasten	-90	-90	0	0
	PB 2024	POK middelen systeemleren	Lasten	-115	-115	0	0
	PB 2024	Programma Samen stad maken	Lasten	-90	0	0	0
	PB 2024	Impuls Wijk- en buurtaanpak	Lasten	-1.300	0	0	0
	VJN 2025	Jaarwisseling	Lasten	-500	0	0	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen							
	PB 2024	Coalitieakkoord 2022-2026:					0
	PB 2024	(T)huis voor iedereen	Lasten	-335	-335	0	0
	PB 2024	Bijzondere woonvormen	Lasten	-335	-335	0	0
	PB 2024	Stimuleringsregeling studentenhuisvesting	Lasten	-150	-150	0	0
	PB 2024 en VJN 2025	Uitvoeringsprogramma Beschermen bestaande woningvoorraad	Lasten	-1252	-1134	-523	-523
	PB 2024	Pilot voorrang beroepsgroepen	Lasten	-70	-70	0	0
	VJN 2025	Netcongestie	Lasten	-2.000	0	0	0
Klimaatvriendelijke stad							

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	PB 2024	Impuls uitvoeringskosten energietransitie	Lasten	-1.670	0	0	0
	PB 2024 en VJN 2025	Netcongestie	Lasten	-6.394	0	0	0
	PB 2024 en VJN 2025	Netcongestie	Baten	2.300	0	0	0
	1e BERAP 2025	Rijksmiddelen Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma	Lasten	-1.645	-1.060	0	0
	1e BERAP 2025	Rijksmiddelen Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma	Baten	1.645	1.060	0	0
	1e BERAP 2025	Reserves	Lasten	-133	-133	0	0
Duurzame bereikbaarheid							
	VJN 2024	Tijdelijke beheer parkeergarage Springweg	Lasten	-1.304	-1.304	-435	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed							
	PB 2023	Coalitieakkoord: Extra impuls schone lucht	Lasten	-750	0	0	0
	VJN 2021	Vergroening Ravellaan-Noord	Lasten	-500	0	0	0
	VJN 2025	Digitalisering Erfgoed	Lasten	-419	-266	-117	0
	PB 2023	Coalitieakkoord: Aanpak schoon vervoer laadinfrastructuur	Lasten	-400	0	0	0

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	PB 2023	Coalitieakkoord: Icoonproject Gedeelte van rondje Stadseiland	Lasten	-362	0	0	0
	1e BERAP 2024 / 1e BERAP 2025	Prullenbakken vergoeding 2024-2026	Lasten	-360	0	0	0
	1e BERAP 2024 / 1e BERAP 2025	Prullenbakken vergoeding 2024-2026	Baten	360	0	0	0
	VJN 2024	Ondersteuning Utrecht Natuurlijk	Lasten	-315	0	0	0
	PB 2023	Coalitieakkoord: Digitale Weerbaarheid	Lasten	-250	0	0	0
	PB 2023	Coalitieakkoord: Aanleg groene ommetjes	Lasten	-240	-200	0	0
	PB 2023	Coalitieakkoord: Icoonproject Krommerijnlinie Landschap	Lasten	-180	0	0	0
	PB 2023	Coalitieakkoord: Loket meer groen in de straat	Lasten	-100	0	0	0
	PB 2023	Coalitieakkoord: Impuls toegankelijkheid stadswater	Lasten	-100	0	0	0
	2e BERAP 2024	ISV STEK voor cofinanciering geluidsaneringprojecten	Lasten	-100	-100	0	0

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	2e BERAP 2024	ISV STEK voor cofinanciering geluidsaneringprojecten	Baten	100	100	0	0
Veilige stad							
	PB 2024	Subsidie ZonMW project Samen erop af	Lasten	-263	-263	0	0
	PB 2024	Subsidie ZonMW project Samen erop af	Baten	263	263	0	0
	1e berap 2025	Specifieke Uitkering Versterkingsgelden	Lasten	-537		0	0
	1e berap 2025	Specifieke Uitkering Versterkingsgelden	Baten	537		0	0
	Coalitieakkoord 2022-2026:	Focusgebieden ASW en Kanaalstr/Damstr	Lasten	-594	0	0	0
	Coalitieakkoord 2022-2026:	Digitale weerbaarheid	Lasten	-250	0	0	0
	2e Berap 2022	Straatintimidatie	Lasten	-150	0	0	0
Passende ondersteuning en opvang							
	1e berap 2025	Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord	Baten	2.292	0	0	0
	1e berap 2025	Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord	Lasten	-2.292	0	0	0

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	VJN 2025	Knelpunt opvang	Lasten	-2.685	-2.685	0	0
Werk, toekomstbestendige econome en bestaanszekerheid							
	PB 2025	Coalitieakkoord verdichten en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU	Lasten	-1.000	0	0	0
	PB 2024	Twee stedelijke upcycle-centra	Lasten	-905	0	0	0
	PB 2025	Regionale doelgroepspecifieke aanpak	Lasten	-137	-137	0	0
Kansrijk opgroeien							
	VJN 2024	Netcongestie onderwijshuisvestingsprojecten	Lasten	-290	-583	-726	0
	VJN 2024	Zorgplicht voor adequate en voldoende onderwijshuisvesting	Lasten	-950	-950	0	0
	VJN 2024	Reëel ramen: incidentele aframing kapitaallastenbudget onderwijshuisvesting	Lasten	3.547	2.468	-778	0

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	VJN 2024	Reëel ramen: incidentele verhoging personeelskostenbudget onderwijshuisvesting	Lasten	-1.225	-1.225	-1.225	0
	PB 2024	Utrecht Leert! (coalitieakkoord 2022-2026)	Lasten	-150	0	0	0
	PB 2024	Verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt (coalitieakkoord 2022-2026)	Lasten	-300	0	0	0
	PB 2026	Decentralisatie uitkering openbare bibliotheken ter voorbereiding voor de zorgplicht	Lasten	-1.104	0	0	0
	PB 2026	Pilot Kind en Gezinsbescherming	Lasten	-1.850	0	0	0
Levendige en gezonde stad							
	VJN 2022	Betaalbare huisvesting creatieve sector	Lasten	-587	0	0	0
	PB 2024	Coalitieakkoord: Versnellen verduurzamen vastgoed	Lasten	-100	0	0	0

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	PB 2024	Coalitieakkoord: Vastgoedorganisatie aansluiten op behoefte maatschappelijke partijen	Lasten	-100	0	0	0
	VJN 2024	Reëel ramen: incidentele aframing kapitaallastenbudget vastgoed	Lasten	5.990	5.260	4.410	0
	VJN 2024	Reëel ramen: incidentele verhoging personeelskostenbudget vastgoed	Lasten	-2.025	-2.025	-2.025	0
	VJN 2025	Borging brandveiligheid gebouwen	Lasten	-4.000	-3.000	-2.500	-2.500
	VJN 2025	Commerciële verhuur vastgoed	Baten	470	970	1.470	0
	VJN 2025	Expertise inzetten voor subsidies vastgoed	Baten	70	93	116	0
	VJN 2023	Onttrekking reserve Zwembaden	Reserves	605	0	0	0
	VJN 2024	Reëel ramen: incidentele aframing kapitaallastenbudget sport	Lasten	3.494	2.254	1.886	0

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	VJN 2024	Reëel ramen: incidentele verhoging personeelskostenbudget sport	Lasten	-450	-450	-450	0
	PB 2024	Coalitieakkoord: Ondersteuning digitale vaardigheden	Lasten	-500	-500	0	0
		Gezondheidsverschillen					
	2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: Stevige inzet mentale zorg	Lasten	-500	0	0	0
	2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: (extra) inzet op preventie vechtscheidingen	Lasten	-100	0	0	0
	2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: Versterken inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl	Lasten	-300	0	0	0
	2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: advisering gezonde leefomgeving	Lasten	-290	0	0	0
	2E BERAP 2022	Coalitieakkoord: Gezond ouder worden	Lasten	-250	0	0	0

x €1.000

Programma	Bron	Omschrijving	Baten/Lasten Res	2026	2027	2028	2029
	VJN 2023	Uitwerking Commissie Sorgdrager (Voorjaarsnota 2023, raadsbrief maart 2024).	Lasten	-331	-243	0	0
	1E BERAP 2024	VESTA	Lasten	-80	0	0	0
	1E BERAP 2024	VESTA	Baten	80	0	0	0
	1E BERAP 2024	Cultivate	Lasten	-154	0	0	0
	1E BERAP 2024	Cultivate	Baten	154	0	0	0
Algemene middelen en Overhead							
	PB 2024	Verdeling versneld middelen (Coronapakket 2)	Lasten	0	0	0	0
	VJN 2024	Kasschuif/Algemene dekkingsreserves	Reserves	-10.909	1.735	957	0
	VJN 2024	Handhavingdossier Binnenstad	Lasten	-654	-654	0	0
Totaal incidenteel saldo				**-35.564**	**-3.804**	**60**	**-3.023**

Financiële toelichting

Betrouwbare overheid

- **Pok middelen rechtsbeschermingssysteem (Rechtsbescherming):** het Rijk heeft van 2022 tot 2027 middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de dienstverlening in het kader van de lessen uit de toeslagenaffaire kinderopvang. Dit budget is beschikbaar voor 2e actielijn, specifiek de eerstelijns klachtenafhandeling (U-radar, voorheen Stadskamer) In de meicirulaire 2025 is de jaarsnede 2028 beschikbaar gesteld.
- **Pok middelen systeemleren:** het Rijk heeft vanaf 2022 tot 2027 middelen beschikbaar gesteld voor de verbetering van de dienstverlening in het kader van de lessen uit de toeslagenaffaire kinderopvang. In de meicirculaire 2025 is jaarsnede 2028 beschikbaar gesteld.
- **Programma Samen Stad maken:** vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 budget toegekend.
- **Impuls Wijk & Buurtaanpak:** vanuit Coalitieakkoord 2022-2026 budget toegekend.
- **Jaarwisseling:** in de Voorjaarsnota 2025 is budget toegekend (2025 0,500 miljoen euro en 2026 0,500 miljoen euro).

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

- **Uitvoeringsprogramma Beschermen bestaande woningvoorraad:** bij het coalitieakkoord 2022-2026 en vanuit het rijk zijn er incidentele middelen beschikbaar gesteld om het programma uit te voeren. Bij de Voorjaarsnota 2025 is budget toegekend om het besluit over de afbouw van de verordeningen opkoopbescherming en leegstandswet uit te stellen tot na de verkiezingen; 0,463 miljoen euro in 2027.
- **Netcongestie:** In de Voorjaarsnota 2025 zijn middelen beschikbaar gesteld voor lagere bouwleges in 2026.

Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is in 2023 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar voor de beleidsprioriteiten:

- Bijzondere woonvormen 0,335 miljoen euro
- Thuis voor iedereen 0,335 miljoen euro
- Stimuleringsregeling studentenhuisvesting 0,150 miljoen euro
- Pilot voorrang beroepsgroepen 0,070 miljoen euro

Klimaatvriendelijke stad

- **Impuls uitvoeringskosten energietransitie:** In het Coalitieakkoord 2022-2026 is in 2024 tot en met 2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten van de energietransitie, dit betreft onder andere de kosten voor Zon op Dak en de klimaatvisie; 1,670 miljoen euro in 2024 tot en met 2026.
- **Netcongestie:** In de Voorjaarsnota 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van de netcongestieproblematiek voor het creëren van transportcapaciteit voor het uitvoeren van grote gebiedsontwikkeling, slimme netoplossingen, nieuwe samenwerkingen en innovatie. In de Voorjaarsnota 2025 zijn aanvullende middelen voor netcongestie ter beschikking gesteld. In 2026 is 6,394 miljoen euro aan lasten begroot. Daarnaast wordt er 2,3 miljoen euro aan Rijksmiddelen verwacht en/of bijdragen projectontwikkelaars ten behoeve van netcongestie in 2026.
- **Specifieke uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma:** Vanuit het Rijk is er een Specifieke Uitkering Energiearmoede en Nationaal Isolatieprogramma ontvangen die wordt ingezet voor fysieke maatregelen om energie lasten van inwoners te verlagen. In 2026 is 1,645 miljoen euro begroot aan baten en lasten en in 2027 is 1,060 miljoen euro begroot aan baten en lasten.
- **Reserve Utrechtse Energie:** In 2026 en 2027 is een bedrag van 0,133 miljoen euro begroot om te onttrekken uit de reserve Utrechtse Energie ten behoeve van cofinancieringsverplichtingen.

Duurzame bereikbaarheid

- In 2025 is het beheer van de parkeergarage Springweg tijdelijk (voor 4 jaar) bij de Vastgoedorganisatie komen te liggen. De exploitatielasten zijn als incidentele lasten in de begroting opgenomen. Na 4 jaar zal de parkeergarage gesloopt worden.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

- **0,750 miljoen euro Extra impuls schone lucht:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026 voor het geven van een extra impuls aan schone lucht met het uitvoeringsprogramma voor luchtmaatregelen.
- **0,500 miljoen euro Vergroening Ravellaan-Noord:** uitvoeringsbudget toegekend in de Voorjaarsnota 2021.
- **0,419 miljoen euro Digitalisering Erfgoed**: in de Voorjaarsnota 2025 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor digitalisering van de opgave Erfgoed voor de periode 2026 t/m 2028.
- **0,400 miljoen euro Aanpak schoon vervoer laadinfrastructuur:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026 voor het versterken van de laadinfrastructuur in de stad.
- **0,362 miljoen euro Icoonproject Gedeelte van rondje Stadseiland:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026 voor onder andere de realisatie van deelgebied 3 (Jaarbeurs).
- **0,360 miljoen euro Prullenbakken 2024-2026 baten en lasten:** in 2022 is de zwerfafvalvergoeding gestopt. Per 2023 is hier een gedeeltelijke vervanging voor in de plaats gekomen in de vorm van de prullenbakkenvergoeding. Hiermee wordt voor een belangrijk deel het Actieplan Utrecht Schone Stad gefinancierd. Na 2026 zal de vergoeding opnieuw worden vastgesteld. Budget voor 2026 is 0,360 miljoen euro: 0,275 miljoen euro uit de 1e BERAP 2024 en 0,085 miljoen euro uit de 1e BERAP 2025.
- **0,315 miljoen euro Ondersteuning Utrecht Natuurlijk:** in de Voorjaarsnota 2024 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld voor ondersteuning van Stichting Utrecht Natuurlijk.

- **0,250 miljoen euro Digitale Weerbaarheid:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,240 miljoen euro aanleg groene ommetjes:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,180 miljoen euro Icoonproject Krommerijnlinie Landschap:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,100 miljoen euro Loket meer groen in de straat:** budget toegekend in het coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,100 miljoen euro Impuls toegankelijkheid stadswater:** budget toegekend in Coalitieakkoord 2022-2026.
- **0,100 miljoen ISV STEK cofinancieringeluidsaneringsprojecten baten en lasten**: budget toegekend in 2e BERAP 2024 inzake resterende middelen investeringssubsidie Stedelijke Vernieuwing - Subsidie tender Energie en Kwaliteit.

Veilige stad

- Specifieke uitkering voor voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit (Preventie met Gezag 2022-2025).
- Subsidie ZonMW, project Samen erop af!. Een gerichte domein overstijgende aanpak vanuit Zorg en Veiligheid met als doel om de ondersteuning opvang en zorg voor mensen met een samenloop van complexe en langdurige problemen te verbeteren en knelpunten te verkleinen.
- Budget toegekend in het Coalitieakkoord 2022-2026 voor Focusgebieden ASW en Kanaalstraat/Damstraat.
- Digitale weerbaarheid, budget toegekend voor de periode van het coalitieakkoord 2022-2026.

Passende ondersteuning en opvang

- De specifieke uitkering voor het Integraal Zorg Akkoord (IZA)is tot en met 2026 toegekend en in de begroting zowel op de lasten als de baten verwerkt (2,292 miljoen euro)
- In de Voorjaarsnota 2024 zijn voor 4 jaar middelen beschikbaar gesteld voor het realiseren van meer opvangplekken voor dakloze mensen (2,685 miljoen euro).

Werk,toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

- Twee stedelijke upcycle-centra: investeringsbudget voor het realiseren van twee stedelijke upcycle-centra (Tractieweg en Lunetten) waarvoor middelen zijn toegekend bij het coalitieakkoord 2022-2026.
- Verdichten en verduurzaming bedrijventerreinen via OMU: in het Coalitieakkoord 2022-2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het verdichten en verduurzaming bedrijventerreinen via de OMU. In 2026 is dit incidentele budget 1 miljoen euro.
- Banenplan in samenwerking met werkgevers: 0,080 miljoen euro. In het Coalitieakkoord 2022-2026 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het banenplan in samenwerking met werkgevers.
- Basisbanen: in het coalitieakkoord is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor basisbanen. Het betreft 0,200 miljoen euro in 2024 en 0,300 miljoen euro in de jaren 2025 en 2026.

Kansrijk opgroeien

- In de Voorjaarsnota 2024 is incidenteel geld beschikbaar gesteld om de problematiek rondom netcongestie het hoofd te bieden bij het realiseren van onderwijshuisvesting en de maatschappelijke voorzieningen die daarmee verbonden zijn.
- In de Voorjaarsnota 2024 is geld beschikbaar gesteld voor een nieuw Integraal Huisvestingsplan Scholen (IHP). In dit plan zijn o.a. incidentele meerkosten opgenomen in 2026 en 2027 (0,950 miljoen euro) om uitdagingen bij de uitvoering van projecten het hoofd te kunnen bieden.
- In de Voorjaarsnota 2024 is een incidentele bezuiniging op het kapitaallastenbudget voor onderwijshuisvesting verwerkt voor de jaren 2024 t/m 2028 in het kader van het reëel ramen van investeringen en de hieruit volgende kapitaallasten. Hiertegenover is incidenteel personeelsbudget toegevoegd, omdat de afgelopen jaren de extra personeelskosten voor dit programma werden gedekt uit het overschot op het kapitaallastenbudget.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,150 miljoen euro beschikbaar gesteld voor Utrecht Leert!.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor verbeteren aansluiting MBO en arbeidsmarkt.
- Door het Rijk beschikbaar gestelde decentralisatie uitkering ter voorbereiding en uitwerken zorgplicht openbare bibliotheken voor de jaren 2025 en 2026.

Levendige en gezonde stad

- Betaalbare huisvesting creatieve sector; als onderdeel van het Coalitieakkoord 2022-2026 is in de periode 2022-2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld om betaalbare huisvesting mogelijk te maken voor de creatieve sector.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2023-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versnellen verduurzamen vastgoed.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het aansluiten van de vastgoed organisatie op de behoefte van maatschappelijke partijen.
- In de Voorjaarsnota 2024 is een incidentele bezuiniging op het kapitaallastenbudget verwerkt voor vastgoed voor de jaren 2024 t/m 2028 in het kader van het reëel ramen van investeringen en de hieruit volgende kapitaallasten. Hiertegenover is incidenteel personeelsbudget toegevoegd, omdat de afgelopen jaren de extra personeelskosten voor dit programma werden gedekt uit het overschot op het kapitaallastenbudget.
- In de Voorjaarsnota 2025 is voor de jaren 2026 tot en met 2029 incidenteel budget beschikbaar gesteld om de brandveiligheid van de gemeentelijke gebouwen te laten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.
- In de Voorjaarsnota 2025 is het commercieel verhuren van een deel van ons vastgoed, bijvoorbeeld wanneer dit geen maatschappelijke invulling heeft, als een hervormingsmaatregel opgenomen. Voor de jaren 2026 tot en met 2028 levert dit een incidentele verhoging van de verhuuropbrengsten op. Vanaf 2029 wordt hierdoor een structurele verhoging van de verhuuropbrengsten met 1,500 miljoen euro verwacht.
- In de Voorjaarsnota 2025 is het inzetten van expertise om maximaal gebruik te maken van subsidiemogelijkheden als een hervormingsmaatregel opgenomen. Voor de jaren 2026 tot en met 2028 levert dit een incidentele verhoging van de inkomende subsidies op. Vanaf 2029 wordt hierdoor een structurele verhoging van de subsidieopbrengsten met 0,139 miljoen euro verwacht.

- In de Voorjaarsnota 2023 is in het kader van bezuinigingen en herschikking van budget een incidentele onttrekking uit de reserve Zwembaden opgenomen van 0,605 miljoen euro in 2025 en 2026.
- In de Voorjaarsnota 2024 is een incidentele bezuiniging op het kapitaallastenbudget verwerkt voor vastgoed en sport voor de jaren 2024 t/m 2028 in het kader van het reëel ramen van investeringen en de hieruit volgende kapitaallasten. Hiertegenover is incidenteel personeelsbudget toegevoegd, omdat de afgelopen jaren de extra personeelskosten voor dit programma werden gedekt uit het overschot op het kapitaallastenbudget.
- In de Voorjaarsnota 2023 is het knelpunt asiel opgenomen voor 1,060 miljoen euro, waarvan 0,142 miljoen euro gedekt wordt uit incidentele baten. Het restant (0,918 miljoen euro) is opgenomen als incidentele lasten.
- Als gevolg van het bestuurlijk akkoord opvang asielzoekers zijn de lasten in 2024 incidenteel verhoogd met 0,709 miljoen euro. Dit bestuurlijk akkoord loopt tot en met 2024.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor de periode 2024-2026 jaarlijks 0,500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van digitale vaardigheden.
- Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ontvangen wij tot en met 2026 extra middelen voor o.a. sport en bewegen en het versterken van de sociale basis is dit (€ 0,843 miljoen euro in 2025 en € 0 miljoen euro in 2026 incidenteel).
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor 2026 0,500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een stevige inzet op mentale zorg.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor 2026 0,100 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de extra inzet op preventie vechtscheidingen.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor 2026 0,300 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versterken van de inzet leefstijlprogramma's gezonde leefstijl.
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor 2026 0,290 miljoen euro beschikbaar gesteld voor advisering gezonde leefomgeving.
- We werken aan een stad waar sekswerkers schoon, veilig en transparant hun beroep kunnen uitoefenen. De Commissie Sorgdrager deed hiervoor verschillende aanbevelingen. Om deze aanbevelingen uit te voeren zetten we de volgende middelen in (0,331 miljoen euro in 2026 en 0,243 miljoen euro in 2027).
- In het Coalitieakkoord 2022-2026 is voor 2026 0,250 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de inzet op Gezond ouder worden.
- Diverse projecten bij Volksgezondheid voor 2026 die met externe middelen worden gedekt: Vesta: 0,080 miljoen euro. Cultivate: 0,154 miljoen euro.
- Voor schoollunches is er o.a. uit coalitiemiddelen voor de periode tot en met 2028 jaarlijks 1,027 miljoen euro beschikbaar

Algemene Middelen en Overhead

- Betreft een herverdeling van beschikbare middelen Coronapakket 2/badzijde 103 Voorjaarsnota 2023/Eerste Bestuursrapportage 2023

- Mutaties in de algemene dekkingsreserve hebben een vereveningsfunctie / incidenteel karakter

- Bij de Voorjaarsnota 2024 is voor de extra kosten als gevolg van het "Handhavingsdossier Binnenstad" voor de periode van 2024 tot en met 2028 jaarlijks 0,654 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Actualisatie Financieel Beeld 2026

Deze programmabegroting is een uitwerking van de Voorjaarsnota 2025 en bevat onder andere per programma de doelen, ambities, de baten en lasten. Hierdoor geeft de Programmabegroting 2026 een totaalbeeld van wat de gemeente Utrecht de komende jaren wil gaan doen.
Daarnaast is een aantal actuele ontwikkelingen opgenomen die nog niet verwerkt waren in de Voorjaarsnota 2025, zoals de Meicirculaire van het gemeentefonds en een aantal zaken uit de Tweede Bestuursrapportage 2025 die structureel doorwerken naar de komende jaren. Bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2025 is een aantal amendementen en moties aangenomen. Deze zijn verwerkt in het geactualiseerde financieel beeld van de Voorjaarsnota 2025 en ook tevens financieel uitgewerkt in deze Programmabegroting 2026.

Geactualiseerd financieel beeld na Voorjaarsnota 2025

Tabel geactualiseerd financieel beeld Voorjaarsnota 2025

x € 1.000

Financieel beeld 2025-2029	2026	2027	2028	2029	Structureel
Eindsaldo Voorjaarsnota 2025	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Actualisatie					
A. Meicirculaire 2025	16.000	16.600	200	1.800	1.800
B. Eigen bijdrage Jeugd	-	-	4.400	4.400	4.400
C. Structurele doorwerking majeure ontwikkelingen Tweede Bestuursrapportage en overige ontwikkelingen:	-14.043	-10.600	-5.600	-5.600	-5.600
C1. Indexering	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
C2. Voorzieningen	-3.800	-3.800	-3.800	-3.800	-3.800
C3. Werk & Inkomen	-7.000	-5.000	-	-	-
C4. Evenementenleges	-638	-	-	-	-
C5. Nota WAAVA	-630	-	-	-	-
C6. Zwarteplein	-175	-	-	-	-
D. Moties en amendementen	-	-	-	-	-
Begroting 2026	**1.957**	**6.000**	**-1.000**	**600**	**600**
E. Storting / onttrekking algemene dekkingsreserve	-1.957	-6.000	1.000	-600	-600
Totaal Programmabegroting 2026	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Actualisatie

A. Meicirculaire 2025
De meicirculaire verschijnt doorgaans nadat uw Raad de Voorjaarsnota 2025 heeft ontvangen. De programmabegroting 2026 is hiermee aangepast conform de Raadsbrief meicirculaire gemeentefonds 2025. Onze inkomsten uit het gemeentefonds veranderen door:

- Een opwaartse bijstelling van de prijscompensatie in het gemeentefonds, dit levert in 2026 ruim € 12 miljoen op;
- Een afname van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds, hierdoor krijgen we structureel € 1,1 miljoen minder; ;
- De actualisatie van de landelijke maatstaven. Dat heeft een positieve impact op onze inkomsten van ongeveer € 5 miljoen structureel;
- Het doorvoeren van een extra korting op het jeugdbudget vanaf 2028 welke negatief uitpakt voor onze financiën. Dit kost vanaf 2027 ruim € 14 miljoen.

Per saldo leidt dit tot extra budgettaire ruimte in de jaren tot en met 2027. Voor 2028 en volgende jaren verdampt de extra financiële ruimte weer naar nul.
Naar aanleiding van de meicirculaire handhaven we onze veronderstelling dat er over 2023 en 2024 nog een nabetaling gaat komen ten aanzien van het jeugddossier door het Rijk. Daar zijn harde toezeggingen over gedaan door onze (inmiddels demissionaire) premier. Mochten die toezeggingen niet gestand worden gedaan, heeft de VNG aangekondigd een rechtszaak te willen starten tegen het Rijk hierover. We gaan er dus van uit dat vroeg of laat deze middelen gaan komen. Dat is anders ten aanzien van de middelen voor jeugd voor de jaren 2028 en verder. Daar waar er eerder signalen waren van het Rijk dat er structureel geld in het gemeentefonds bij zou komen voor jeugd, staan daar vanaf 2028 even grote kortingen tegenover, waardoor het financiële effect per saldo nul is. Met andere woorden: we krijgen incidenteel (2026 en 2027) extra geld voor jeugd in die jaren erna niet meer.

B. Eigen bijdrage Jeugd
In de meicirculaire 2025 zijn extra inkomsten Jeugd (Van Ark-middelen) opgenomen. Daar tegenover staan vanaf 2028 extra bezuinigingen op Jeugd die even hoog zijn als de extra middelen voor jeugd. De bezuinigingen bestaan uit een indexering van de hervormingsagenda jeugd. Dat betreft maatregelen die wij in Utrecht al eerder geïmplementeerd hebben. Dat levert voor ons in de toekomst geen extra besparing meer op waar we de korting van het Rijk op het gemeentefonds mee kunnen compenseren. Daarnaast is er een korting doorgevoerd vanwege de mogelijkheid voor gemeenten om vanaf 2028 een ‘eigen bijdrage’ te innen bij degenen die een beroep doen op de jeugdhulp. Deze bezuinigingen op het gemeentefonds zijn meegenomen in de Raadsbrief meicirculaire en verwerkt in het programma Algemene Dekkingsmiddelen. De hogere baten als gevolg van de eigen bijdrage zijn vanaf 2028 opgenomen in het programma Kansrijk opgroeien. Voor de gemeente Utrecht betreft dit een bedrag van 4,4 miljoen euro. Het is onzeker of deze eigen bijdrage daadwerkelijk wordt ingevoerd. Met de val van het kabinet is dit nog onzekerder geworden. Het is ook nog onzeker wat de daadwerkelijke gerealiseerde omvang van de eigen bijdrage na invoering zal zijn. Inhoudelijk vinden wij een eigen bijdrage niet wenselijk omdat dit ertoe kan leiden dat kinderen en gezinnen (in een kwetsbare situatie) jeugdhulp nodig hebben, maar niet krijgen waardoor problematiek verergert met hogere (maatschappelijke) kosten.

C. Structurele doorwerking majeure ontwikkelingen Tweede Bestuursrapportage en overige ontwikkelingen
Bij het opstellen van de Tweede Bestuursrapportage 2025 zien we een aantal ontwikkelingen die een structurele doorwerking hebben naar de komende jaren. Die structurele ontwikkelingen hebben we meegenomen in onze Programmabegroting 2026. Het betreft:
Voor de indexering is per saldo € 1,8 miljoen extra nodig. Een van de oorzaken hiervan is dat de recent afgesloten CAO voor gemeenteambtenaren de gemeente Utrecht harder raakt dan eerder bij

de Voorjaarsnota voorzien. Dit gaat over een extra vergoeding voor onregelmatig werk. Deze afspraak geldt voor een groot aantal ambtenaren, zoals badmeesters en boa's.

1. Voor de indexering is per saldo € 1,8 miljoen extra nodig. Een van de oorzaken hiervan is dat de recent afgesloten CAO voor gemeenteambtenaren de gemeente Utrecht harder raakt dan eerder bij de Voorjaarsnota voorzien. Dit gaat over een extra vergoeding voor onregelmatig werk. Deze afspraak geldt voor een groot aantal ambtenaren, zoals badmeesters en boa's.
2. De stortingen in de onderhoudsvoorzieningen bij Sport, Vastgoed en Mobiliteit zijn structureel te laag, wat op termijn leidt tot negatieve voorzieningen. Dat is niet toegestaan op grond van de gemeentelijke boekhoudregels. Dit betekent dat we de stortingen structureel met 3,8 miljoen euro per jaar moeten verhogen om negatieve voorzieningen te voorkomen.
3. Er is een structureel nadeel op de BUIG-budgetten (bijstand) van 7 miljoen euro. Dit bedrag is wel nog met de nodige onzekerheden omgeven. Als dit een landelijke trend blijkt, zal het macrobudget namelijk verhoogd worden. Bovendien zal een hogere uitstroom ook leiden tot een kleiner nadeel. Het college wil uiteraard nog meer inzetten op een hogere uitstroom, rekening houdend met het feit dat ook de gemeente Utrecht een zogenaamd granieten bestand kent. Om die hogere uitstroom te bereiken, is extra inzet en extra tijd nodig. Daarom is in de programmabegroting incidenteel 7 miljoen euro opgenomen voor 2026 en 5 miljoen euro incidenteel voor 2027. De verwachting is dat met de extra inzet op uitstroom en de toekomstige ontwikkeling van het BUIG-budget deze extra bijdragen vanaf 2028 niet meer nodig zijn.
4. Om te voorkomen dat de evenementenleges te veel verhoogd moeten worden, waarbij het risico is dat er minder evenementen georganiseerd worden in Utrecht, is 0,638 miljoen euro uitgetrokken om de kosten af te dekken die niet door een verhoging van de evenementenleges verhaald kunnen worden.
5. De uitvoering van de nieuwe Nota Activeren en Waarderen (Waava) brengt ook nieuwe uitvoeringskosten met zich mee in het kader van circulariteit en het rekening houden met en bepalen van de restwaardes van investeringen. Hiervoor is incidenteel 0,630 miljoen euro beschikbaar gesteld.
6. Tot slot is ook conform de wensen van uw Raad, voor de herinrichting van het Zwarteplein 0,175 miljoen euro uitgetrokken.

D. Moties en amendementen Voorjaarsnota 2025
Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 zijn 5 amendementen en 25 moties aangenomen. Alle amendementen zijn conform het genomen besluit verwerkt bij deze programmabegroting.
De aangenomen moties zal ons College binnen de uitvoering van het beleid afwegen en, indien mogelijk, nader uitwerken.

E. Algemene dekkingsreserve
Het saldo dat dan nog resteert, wordt zoals te doen gebruikelijk, verrekend met de algemene dekkingsreserve. Dat betekent dat er in 2026, 2027 en 2029 (en later) een bedrag gestort wordt in de algemene dekkingsreserve, terwijl er in 2028 een bedrag onttrokken wordt. Bijkomend neveneffect hiervan is dat hierdoor onze reservepositie verstevigd wordt, wat een positieve impact heeft op onze solvabiliteitsratio. Dat is ook noodzakelijk, want rekening houdend met het saldo van de tweede bestuursrapportage (dat negatief is) komt de algemene dekkingsreserve in 2026 al negatief te staan, evenals in de jaren 2028 en 2029.

Investeringen
Door een aantal factoren zijn de kapitaallasten van investeringen die bij de begroting zijn ingeschat, bij de jaarrekening lager dan geraamd. Voor de Voorjaarsnota 2025 is hier rekening mee gehouden: er is structureel 4,1 miljoen euro minder ingeboekt om hiermee rekening te houden. Ondanks een motie die hierover in de Eerste Kamer is ingediend, staat onze provinciale toezichthouder hier echter geen

generieke stelpost voor toe. Dat mag wel als die stelpost verdeeld wordt over de begrotingsprogramma’s. Met deze begroting hebben we het bedrag van 4,1 miljoen euro verdeeld over de programma’s.

Grondslagen PB 2026

Hieronder geven we de financiële kaders weer, waarbinnen de Programmabegroting 2025 is opgesteld.

Indexeringen

Het prijspeil in Nederland ligt niet vast. Loon- en prijsstijgingen hebben invloed op de koopkracht van de gemeente. Vandaar dat de gemeente daarop anticipeert en door middel van prognoses probeert de loon- en prijsstijging in de komende begroting te verdisconteren. We maken onderscheid tussen lonen en loonkosten, materiële kosten en subsidies. Deze loon- en prijsindexatie vindt plaats in de Voorjaarsnota.
Medio 2025 is de nieuwe Cao gemeenteambtenaren afgesloten op basis hiervan is de loonontwikkeling van 2026 geraamd.
Voor de materiële kosten wordt uit de Macro-Economische Verkenningen de geprognosticeerde prijs voor de materiële overheidsconsumptie (IMOC) als basis genomen. Dit was in 2023 nog en verzamelcijfer van Grond- Weg- en Waterbouw, de bouwindex en de IMOC, maar vanaf 2024 is hiervoor alleen de IMOC in de plaats gekomen.
De basis voor de indexatie van de subsidies is een combinatie van de loonvoet sector overheid en de materiële index.
Tenslotte worden ook de opbrengsten van de onroerende zaakbelasting, heffingen en leges geprognosticeerd. Het indexcijfers dat hiervoor wordt gebruikt is een combinatie van de loonkosten van de gemeente en de materiële index.
Wij hebben de onderstaande percentages gehanteerd:

Omschrijving	Indexatie	Basis
Loonkosten	2,0%	Cao-akkoord lagere overheden
Materiële kosten IMOC/GWW/Bouwindex	2,7%	IMOC percentage CPB circulaire
Subsidiebudgetten/verbonden partijen budgetten	4,1%	70% loonvoet sector overheid en 30% IMOC
Belastingen en heffingen	2,2%	70% loonkosten Utrecht en 30% IMOC

Omslagrente

Gemeenten financieren doorgaans niet per investering maar doen dit op totaalniveau. Dit wordt concernfinanciering genoemd. Het gevolg van concernfinanciering is dat er geen directe relatie meer is tussen financiering en een betreffende investering. Om de met financiering gepaard gaande rentelasten toch aan investeringen toe te rekenen passen gemeenten omslagrente toe. Daarbij worden de totale rentelasten aan investeringen (activa) toegerekend op basis van hun boekwaarde. Zowel het jaarlijks bepalen van de omslagrente als het toerekenen van de rentelasten aan investeringen vindt plaats op basis van richtlijnen van de Commissie BBV. Aan de hand van deze richtlijnen zijn bij de Voorjaarsnota 2025 meerjarige doorrekeningen gemaakt waarbij rekening is gehouden met de opgelopen renteniveau’s voor zowel kortlopende als langlopende financiering. Die renteniveaus hebben zowel invloed op toekomstige aanvullend op te nemen financiering als op herfinancieringen. Uit die doorrekeningen kwam naar voren dat het omslagpercentage vooralsnog gehandhaafd kan blijven op 2,0%.

Gemeentefonds

De raming van het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2025 met geactualiseerde waarden van maatstaven. Daarnaast zijn er een aantal bijstellingen op de verwachte inkomsten gedaan zoals een reservering voor prijscompensatie en een correctie i.v.m. verwachte ontwikkeling uitkeringsbasis.

Ontwikkelingen inwoners en woningen

De ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen zijn belangrijke parameters in de verdeling van de algemene uitkering gemeentefonds. Deze cijfers zijn daarnaast het uitgangspunt bij de berekening van bijvoorbeeld de opbrengst onroerendezaakbelastingen. Ze worden ook gebruikt in de berekening van de benodigde maatschappelijke voorzieningen in het kader van de groei van de stad.

Omschrijving	2026	2031
Inwoners	379.036	402.384

Omschrijving	2025-2029	2030-2034	2035-2039
Woningen	15.416	21.557	15.858

Geprognosticeerde balans

x € 1.000

ACTIVA	Gerealiseerde stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028	Prognose stand per 31-12-2029
Immateriële vaste activa	7.297	7.297	7.297	7.297	7.297	7.297
Materiële vaste activa	2.053.034	2.200.604	2.361.310	2.508.486	2.712.818	2.946.826
Financiële vaste activa	47.242	46.803	45.993	45.325	44.769	44.306
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	13.180	13.180	13.180	13.180	13.180	13.180
Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0	0	0
Leningen aan overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen UG	33.855	33.416	32.606	31.938	31.382	30.919
Uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	207	207	207	207	207	207
Bijdrage aan activa van derden	0	0	0	0	0	0
Voorraden	108.192	194.991	171.041	89.261	55.431	26.807
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	161.091	138.354	138.070	137.787	137.503	137.219
Vorderingen op openbare lichamen	90.144	78.775	78.634	78.492	78.350	78.208
Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	0	0	0	0	0	0
RC's met niet-fin instellingen	7.754	7.754	7.754	7.754	7.754	7.754
Overige vorderingen	63.193	51.824	51.683	51.541	51.399	51.257
Overige uitzettingen	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	2.699	24	14.129	27.071	36.258	51.225
Overlopende activa	116.864	75.584	76.852	78.120	79.388	80.656
Totaal activa	**2.496.419**	**2.663.656**	**2.814.692**	**2.893.346**	**3.073.464**	**3.294.336**

x € 1.000

PASSIVA	Gerealiseerde stand per 31-12-2024	Prognose stand per 31-12-2025	Prognose stand per 31-12-2026	Prognose stand per 31-12-2027	Prognose stand per 31-12-2028	Prognose stand per 31-12-2029
Eigen vermogen	624.201	578.720	567.647	593.343	605.502	633.415
Voorzieningen	111.490	155.484	201.941	249.248	296.555	343.862
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	1.061.453	1.468.453	1.563.453	1.548.453	1.653.453	1.778.453
Obligatieleningen	141.000	151.000	151.000	151.000	101.000	66.000
Onderhandse leningen van openbare lichamen	90.000	115.000	115.000	115.000	115.000	115.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	818.000	1.190.000	1.285.000	1.270.000	1.425.000	1.585.000
Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven	0	0	0	0	0	0
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	0	0	0	0	0	0
Voor derden belegde gelden	205	205	205	205	205	205
Waarborgsommen	12.248	12.248	12.248	12.248	12.248	12.248
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	199.516	122.238	119.523	116.807	109.092	106.377
Bank en giro	0	0	0	0	0	0
Kasgeldleningen	164.000	85.000	85.000	85.000	80.000	80.000
Overige kortlopende schulden	35.516	37.238	34.523	31.807	29.092	26.377
Overlopende passiva	499.759	338.760	362.128	385.495	408.862	432.229
Totaal passiva	**2.496.419**	**2.663.656**	**2.814.692**	**2.893.346**	**3.073.464**	**3.294.336**

Overzicht Reserves

Stand en verloop reserves

De totaaltabel Reserves laat het verloop van de algemene reserves en de bestemmingsreserves per programma zien. De toelichting op de reserves is te vinden in de bijlage toelichting reserves..

Belangrijkste uitgangspunten

- Reserves zijn uitgestelde begrotingsposten die zijn gereserveerd om te dienen als financiële dekking voor toekomstige lasten
- In principe zijn middelen in een reserve gereserveerd voor het beleidsdoel waar de Raad het voor heeft bestemd. Mocht de Raad de bestemming van deze middelen willen wijzigen is hier een Raadsbesluit voor nodig. In het geval dat er verplichtingen zijn afgesloten binnen de reserve, is het niet mogelijk dit verplichte budget elders te alloceren.
- Financiële middelen in een reserve behoren tot het eigen vermogen van de gemeente
- Er zitten geen wettelijke restricties aan reserves, behalve dat ze niet negatief mogen zijn
- In het algemeen worden twee typen reserves onderscheiden:
    - Algemene reserve: bestaat uit de algemene dekkingsreserve en de algemene risicoreserve.
        - Algemene dekkingsreserve: Hiervan is de bestemming door de Gemeenteraad nog niet vastgesteld. De algemene dekkingsreserve wordt ook gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming.
        - Algemene risicoreserve: dient als buffer om de financiële gevolgen van risico's op te vangen.
    - Bestemmingsreserves: reserves met een specifiek, door de Raad vastgesteld (beleids-)doel, die alleen aan dat doel mogen worden besteed
- Het budget binnen een reserve kan vrij besteedbaar worden in een aantal gevallen:
    - De looptijd van de reserve is op het eind;
    - de desbetreffende reserve is 4 jaar niet gemuteerd is;
    - de Raad heft de reserve op door middel van een Raadsbesluit
- Over het algemeen wordt geen interne rente toegevoegd aan reserves tenzij de raad bij instelling van een reserve gemotiveerd anders besluit.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Nota Reserves	2019	Een classificatie met kenmerken van de verschillende type reserves, met een uitleg van de spelregels voor het instellen, muteren en opheffen van een reserve.

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g = e+f	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Algemene dekkingsreserve	56.303	28.681	84.984	-64.357	20.627	-16.505	4.122	8.788	12.910	-6.268	6.642	3.187	9.829
Algemene Reserve	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827
Totaal Algemene reserve	**136.130**	**28.681**	**164.811**	**-64.357**	**100.454**	**-16.505**	**83.949**	**8.788**	**92.737**	**-6.268**	**86.469**	**3.187**	**89.656**
Betrouwbare overheid	109	264	373	0	373	0	373	0	373	0	373	0	373
Ontwikkeling en wonen voor iedereen	119.511	5.470	124.981	2.916	127.897	-5.828	122.069	-11.117	110.952	-9.395	101.557	-3.946	97.610
Klimaatvriendelijke stad	13.925	0	13.925	-2.695	11.230	-233	10.997	-233	10.765	-100	10.665	-100	10.565
Duurzame bereikbaarheid	56.846	0	56.846	7.696	64.542	-10.921	53.622	6.301	59.923	16.290	76.213	22.185	98.398
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	22.047	0	22.047	6.192	28.239	-135	28.104	65	28.169	65	28.234	-35	28.199
Veilige stad	143	308	451	0	451	0	451	0	451	0	451	0	451
Passende ondersteuning en opvang	0	0	0	2.000	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	11.942	0	11.942	-479	11.463	0	11.463	0	11.463	0	11.463	0	11.463
Kansrijk opgroeien	27.550	0	27.550	0	27.550	0	27.550	0	27.550	0	27.550	0	27.550
Levendig en gezonde stad	46.862	-1.981	44.881	2.402	47.283	3.645	50.927	3.941	54.868	1.750	56.618	4.250	60.868

x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
Algemene middelen en overhead	31.170	-128	31.042	-6.550	24.492	556	25.049	2.122	27.171	-551	26.621	-276	26.345
Vaste activa	125.353	0	125.353	7.394	132.747	18.346	151.092	15.827	166.919	10.369	177.288	2.647	179.934
Totaal Bestem-mingsreserves	**455.458**	**3.933**	**459.391**	**18.876**	**478.267**	**5.430**	**483.697**	**16.906**	**500.604**	**18.428**	**519.033**	**24.725**	**543.756**
Totaal reserves per programma	**591.588**	**32.614**	**624.202**	**-45.481**	**578.721**	**-11.075**	**567.646**	**25.694**	**593.341**	**12.160**	**605.502**	**27.912**	**633.412**

Overzicht Voorzieningen

Stand en verloop voorzieningen

In dit hoofdstuk laten we het verloop van de voorzieningen per programma zien. In de bijlage Toelichting Voorzieningen bij deze begroting wordt een nadere toelichting op de voorzieningen gegeven.

Belangrijkste uitgangspunten

- Voorzieningen hebben een verplicht karakter en bevatten wettelijke bepalingen en restricties waardoor ze niet vrij te besteden zijn door de Raad.
- De volgende categorieën voorzieningen mogen getroffen worden volgens de wettelijke bepalingen:
    - **Verplichtingen en verliezen:** wanneer verplichtingen en verliezen verwacht worden waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten, moet een voorziening worden getroffen
    - **Risico's:** wanneer risico's ontstaan door verwachte verplichtingen of verliezen, maar de omvang toch redelijkerwijs te schatten is, moet een risicovoorziening worden gevormd
    - **Egalisatie:** een egalisatievoorziening dient om kosten verdeeld over meerdere begrotingsjaren, met de oorsprong in het huidige begrotingsjaar, gelijkmatig te verdelen over een aantal begrotingsjaren
    - **Toekomstige vervangingsinvesteringen:** de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven
    - **Middelen van derden:** wanneer middelen van derden verkregen worden die specifiek besteed moeten worden, moet een voorziening worden getroffen. Voorschotbedragen vanuit de EU en de overheid zijn hiervan uitgesloten
- Voorzieningen vallen onder het vreemd vermogen omdat de gemeente niet vrij over de middelen kan beschikken.
- Minstens eenmaal per jaar wordt getoetst of de omvang van de voorziening overeenkomt met de verplichte uitgaven.
- Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Beleidskaders

Beleidsnota (inclusief link)	Datum	Inhoud
Nota Reserves	2019	Verplichtingen van voorzieningen, en de verschillen tussen reserves en voorzieningen

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
	a	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Ontwikkelen en Wonen voor iedereen	38.172	0	38.172	0	38.172	0	38.172	0	38.172	0	38.172
Verplichtingen en verliezen	**38.172**	**0**	**38.172**	**0**	**38.172**	**0**	**38.172**	**0**	**38.172**	**0**	**38.172**
Betrouwbare overheid	5.150	190	5.340	190	5.530	190	5.720	190	5.910	190	6.100
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	949	0	949	0	949	0	949	0	949	0	949
Algemene Middelen en Overhead	3.758	0	3.758	0	3.758	0	3.758	0	3.758	0	3.758
Risico's	**9.857**	**190**	**10.047**	**190**	**10.237**	**190**	**10.427**	**190**	**10.617**	**190**	**10.807**
Duurzame Bereikbaarheid	1.789	344	2.133	1.634	3.767	1.634	5.401	1.634	7.035	1.634	8.669
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	1.832	13.343	15.175	13.343	28.518	13.343	41.861	13.343	55.203	13.343	68.546
Levendige en gezonde stad	15.009	8.608	23.617	10.568	34.186	10.568	44.753	10.568	55.322	10.568	65.890
Algemene Middelen en Overhead	40	0	40	0	40	0	40	0	40	0	40

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Egalisatievoorzieningen	**18.670**	**22.295**	**40.965**	**25.545**	**66.511**	**25.545**	**92.055**	**25.545**	**117.600**	**25.545**	**143.145**
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	33.290	21.127	54.417	20.277	74.694	21.127	95.821	21.127	116.948	21.127	138.075
Toekomstige vervangingsinvesteringen	**33.290**	**21.127**	**54.417**	**20.277**	**74.694**	**21.127**	**95.821**	**21.127**	**116.948**	**21.127**	**138.075**
Ontwikkelen en Wonen voor iedereen	9.598	0	9.598	0	9.598	0	9.598	0	9.598	0	9.598
Duurzame Bereikbaarheid	77	-10	67	-10	57	-10	47	-10	37	-10	27
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	1.763	455	2.218	455	2.672	455	3.127	455	3.582	455	4.036
Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	63	-63	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Van derden verkregen middelen	**11.501**	**382**	**11.883**	**445**	**12.327**	**445**	**12.772**	**445**	**13.217**	**445**	**13.661**
Totaal Voorzieningen	**111.490**	**43.994**	**155.484**	**46.457**	**201.941**	**47.307**	**249.247**	**47.307**	**296.554**	**47.307**	**343.860**

Overzicht Taakvelden

De taakveldoverzichten zijn een wettelijke verplichting om deze op te nemen in de Programmabegroting.

Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de programma-indeling van de gemeente Utrecht

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Betrouwbare overheid							
0.1	Bestuur	674	16.012	-15.339	0	0	-15.339
0.2	Burgerzaken	8.443	15.723	-7.280	0	0	-7.280
0.4	Overhead	0	10.294	-10.294	0	0	-10.294
5.4	Musea	68	3.849	-3.780	0	0	-3.780
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	245	-245	0	0	-245
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	16.987	-16.987	0	0	-16.987
Ontwikkelen en wonen voor iedereen							
0.8	Overige baten en lasten	497	-1.404	1.901	0	0	1.901
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	24.575	6.678	17.897	0	0	17.897
8.1	Ruimte en leefomgeving	273	9.060	-8.787	0	109	-8.678
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	134.981	133.565	1.416	5.559	3.365	-778
8.3	Wonen en bouwen	26.012	54.333	-28.321	4.446	12.358	-20.410
Klimaatvriendelijke stad							
7.4	Milieubeheer	9.230	22.205	-12.975	0	233	-12.742
Duurzame bereikbaarheid							
0.63	Parkeerbelasting	78.939	20.618	58.322	0	53	58.375
2.1	Verkeer en vervoer	8.962	22.541	-13.578	19.591	8.947	-24.222
2.2	Parkeren	17.574	29.805	-12.231	353	992	-11.592
2.5	Openbaar vervoer	8.185	8.388	-203	604	545	-262
7.4	Milieubeheer	1.474	6.992	-5.518	0	2.586	-2.932

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
Aantrekk. groene leefomgeving & erfgoed							
1.2	Openbare orde en veiligheid	89	2.938	-2.849	0	0	-2.849
2.1	Verkeer en vervoer	15.973	89.153	-73.180	0	0	-73.180
2.3	Recreatieve havens	1.076	1.824	-748	0	0	-748
2.4	Economische havens en waterwegen	1.035	367	667	0	0	667
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	806	744	62	0	0	62
5.5	Cultureel erfgoed	386	8.006	-7.619	0	0	-7.619
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	18	42.334	-42.316	0	0	-42.316
7.2	Riolering	52.322	40.864	11.457	0	200	11.657
7.3	Afval	76.560	59.240	17.320	0	0	17.320
7.4	Milieubeheer	1.267	8.160	-6.894	141	35	-7.000
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.523	2.438	-915	0	0	-915
8.1	Ruimte en leefomgeving	0	2.571	-2.571	0	0	-2.571
Veilige stad							
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	38.458	-38.458	0	0	-38.458
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.885	34.257	-32.373	0	0	-32.373
Passende ondersteuning en opvang							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	6.507	-6.507	0	0	-6.507
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	27.352	-27.352	0	0	-27.352
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.292	2.292	0	0	0	0
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo	0	10.625	-10.625	0	0	-10.625
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	3.237	22.319	-19.082	0	0	-19.082
6.712	Begeleiding (Wmo)	0	22.899	-22.899	0	0	-22.899
6.713	Dagbesteding (Wmo)	0	6.570	-6.570	0	0	-6.570
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	13.753	-13.753	0	0	-13.753
6.791	PGB Wmo	0	8.791	-8.791	0	0	-8.791

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	1.609	95.345	-93.736	0	0	-93.736
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	45.586	-45.586	0	0	-45.586
Werk,toekomstbestendige economie en best							
0.64	Belastingen overig	156	150	6	0	0	6
3.1	Economische ontwikkeling	0	10.341	-10.341	0	0	-10.341
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-245	245	0	0	245
3.4	Economische promotie	757	19.309	-18.552	0	0	-18.552
6.3	Inkomensregelingen	174.533	242.882	-68.348	0	0	-68.348
6.4	WSW en beschut werk	0	19.549	-19.549	0	0	-19.549
6.5	Arbeidsparticipatie	0	30.740	-30.740	0	0	-30.740
7.4	Milieubeheer	2	1.576	-1.574	0	0	-1.574
Kansrijk opgroeien							
4.2	Onderwijshuisvesting	3.104	67.265	-64.161	0	0	-64.161
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	13.590	44.837	-31.246	0	0	-31.246
5.6	Media	0	20.522	-20.522	0	0	-20.522
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	6.214	-6.214	0	0	-6.214
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	27.513	-27.513	0	0	-27.513
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	1.200	87.073	-85.873	0	0	-85.873
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	52	-52	0	0	-52
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	7.961	-7.961	0	0	-7.961
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	3.080	-3.080	0	0	-3.080
6.792	PGB Jeugd	0	2.544	-2.544	0	0	-2.544
6.821	Jeugdbescherming	0	14.529	-14.529	0	0	-14.529
7.1	Volksgezondheid	0	58	-58	0	0	-58
Levendige en gezonde stad							
4.2	Onderwijshuisvesting	22	12	9	0	0	9

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.873	6.084	-3.211	0	0	-3.211
5.1	Sportbeleid en activering	2.121	9.501	-7.380	0	0	-7.380
5.2	Sportaccommodaties	16.134	46.882	-30.748	0	605	-30.143
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	67.463	-67.463	0	0	-67.463
5.4	Musea	0	1.695	-1.695	0	0	-1.695
5.6	Media	0	775	-775	0	0	-775
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	7.128	61.143	-54.016	0	0	-54.016
7.1	Volksgezondheid	4.858	38.357	-33.500	0	0	-33.500
8.3	Wonen en bouwen	33.411	29.824	3.587	4.250	0	-663
Algemene Middelen en Overhead							
0.4	Overhead	5.083	263.158	-258.076	0	2.034	-256.042
0.5	Treasury	1.893	-6.467	8.360	0	0	8.360
0.61	OZB woningen	75.853	5.179	70.674	0	0	70.674
0.62	OZB niet-woningen	147.412	1.222	146.191	0	0	146.191
0.64	Belastingen overig	1.849	353	1.496	0	0	1.496
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	1.099.895	0	1.099.895	0	0	1.099.895
0.8	Overige baten en lasten	800	-6.300	7.100	47.984	61.940	21.056
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	250	-250	0	0	-250
3.4	Economische promotie	10.654	0	10.654	0	0	10.654
Totaal		**2.083.293**	**2.094.367**	**-11.073**	**82.928**	**94.001**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Onderstaand taakveldoverzicht is op basis van de indeling in Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten.

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
0	**Bestuur en ondersteuning**						
0.1	Bestuur	674	16.012	-15.339	0	0	-15.339
0.2	Burgerzaken	8.443	15.723	-7.280	0	0	-7.280
0.4	Overhead	5.083	273.452	-268.369	0	2.034	-266.335
0.5	Treasury	1.893	-6.467	8.360	0	0	8.360
0.61	OZB woningen	75.853	5.179	70.674	0	0	70.674
0.62	OZB niet-woningen	147.412	1.222	146.191	0	0	146.191
0.63	Parkeerbelasting	78.939	20.618	58.322	0	53	58.375
0.64	Belastingen overig	2.005	503	1.502	0	0	1.502
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	1.099.895	0	1.099.895	0	0	1.099.895
0.8	Overige baten en lasten	1.297	-7.705	9.002	47.984	61.940	22.958
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	250	-250	0	0	-250
1	**Veiligheid**						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	38.458	-38.458	0	0	-38.458
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.973	37.195	-35.222	0	0	-35.222
2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**						
2.1	Verkeer en vervoer	24.935	111.693	-86.758	19.591	8.947	-97.402
2.2	Parkeren	17.574	29.805	-12.231	353	992	-11.592
2.3	Recreatieve havens	1.076	1.824	-748	0	0	-748
2.4	Economische havens en waterwegen	1.035	367	667	0	0	667
2.5	Openbaar vervoer	8.185	8.388	-203	604	545	-262
3	**Economie**						
3.1	Economische ontwikkeling	0	10.341	-10.341	0	0	-10.341
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	24.575	6.433	18.142	0	0	18.142

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	806	744	62	0	0	62
3.4	Economische promotie	11.411	19.309	-7.898	0	0	-7.898
4	**Onderwijs**						
4.2	Onderwijshuisvesting	3.126	67.277	-64.151	0	0	-64.151
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	16.464	50.921	-34.457	0	0	-34.457
5	**Sport, cultuur en recreatie**						
5.1	Sportbeleid en activering	2.121	9.501	-7.380	0	0	-7.380
5.2	Sportaccommodaties	16.134	46.882	-30.748	0	605	-30.143
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	67.463	-67.463	0	0	-67.463
5.4	Musea	68	5.544	-5.475	0	0	-5.475
5.5	Cultureel erfgoed	386	8.006	-7.619	0	0	-7.619
5.6	Media	0	21.297	-21.297	0	0	-21.297
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	18	42.579	-42.561	0	0	-42.561
6	**Sociaal domein**						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	7.128	90.852	-83.725	0	0	-83.725
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	27.352	-27.352	0	0	-27.352
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	27.513	-27.513	0	0	-27.513
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.292	2.292	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	174.533	242.882	-68.348	0	0	-68.348
6.4	WSW en beschut werk	0	19.549	-19.549	0	0	-19.549
6.5	Arbeidsparticipatie	0	30.740	-30.740	0	0	-30.740
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo	0	10.625	-10.625	0	0	-10.625
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	3.237	22.319	-19.082	0	0	-19.082
6.712	Begeleiding (Wmo)	0	22.899	-22.899	0	0	-22.899
6.713	Dagbesteding (Wmo)	0	6.570	-6.570	0	0	-6.570

x €1.000

Taakveld		Baten	Lasten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Totaal
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	13.753	-13.753	0	0	-13.753
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	1.200	87.073	-85.873	0	0	-85.873
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	52	-52	0	0	-52
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	7.961	-7.961	0	0	-7.961
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	3.080	-3.080	0	0	-3.080
6.791	PGB Wmo	0	8.791	-8.791	0	0	-8.791
6.792	PGB Jeugd	0	2.544	-2.544	0	0	-2.544
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	1.609	95.345	-93.736	0	0	-93.736
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	45.586	-45.586	0	0	-45.586
6.821	Jeugdbescherming	0	14.529	-14.529	0	0	-14.529
7	**Volksgezondheid en milieu**						
7.1	Volksgezondheid	4.858	38.416	-33.558	0	0	-33.558
7.2	Riolering	52.322	40.864	11.457	0	200	11.657
7.3	Afval	76.560	59.240	17.320	0	0	17.320
7.4	Milieubeheer	11.973	38.934	-26.961	141	2.853	-24.249
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.523	2.438	-915	0	0	-915
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**						
8.1	Ruimte en leefomgeving	273	11.631	-11.358	0	109	-11.249
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	134.981	133.565	1.416	5.559	3.365	-778
8.3	Wonen en bouwen	59.423	84.158	-24.735	8.696	12.358	-21.073
Totaal		**2.083.293**	**2.094.367**	**-11.073**	**82.928**	**94.001**	**0**

Lasten en baten, toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen als positieve getallen.

In de saldokolommen betekent een positief getal (+) een voordeel en een negatief getal (-) een nadeel.

Berekening EMU-saldo

x € 1.000

	Omschrijving	2025 geactualiseerd beeld	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-45.481	-11.073	25.696	12.159	27.913
2	Mutatie (im)materiële vaste activa (1)	147.570	160.706	147.176	204.332	234.008
3	Mutatie voorzieningen (2)	43.994	46.457	47.307	47.307	47.307
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie) (3)	86.799	-23.950	-81.780	-33.830	-28.624
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	**-235.856**	**-101.372**	**7.607**	**-111.036**	**-130.164**

Berekening EMU-saldo = post 1 – 2 + 3 – 4 – 5

Toelichtingen:
(1) Investeringsuitgaven minus afschrijvingen minus bijdragen van derden plus inkomsten uit desinvesteringen.
(2) Dotaties aan voorzieningen minus onttrekkingen aan voorzieningen.
(3) Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken en dergelijke minus verkopen van grond, beide voor zover niet in exploitatie verantwoord.

Bijlagen

Toelichting Reserves

Betrouwbare overheid

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Reserve Verkiezingen	109	264	373	0	373	0	373	0	373	0	373	0	373
Betrouwbare overheid	**109**	**264**	**373**	**0**	**373**	**0**	**373**	**0**	**373**	**0**	**373**	**0**	**373**

Betrouwbare overheid

Reserve Verkiezingen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-1992
Waarom is de reserve ingesteld	Zoals besloten in de voorjaarsnota 2024 is vanaf 2026 het doel van deze reserve alleen nog een egalisatiereserve voor de kosten die met verkiezingen samenhangen. Het faciliteren en organiseren van verkiezingen is een structurele taak van Publiekszaken waar jaarlijks in de exploitatiebegroting een structureel budget beschikbaar voor is. In een jaar waarin er geen verkiezingen zijn, wordt dit budget gestort in de reserve. In een verkiezingsjaar gebruiken we de reserve ter dekking van het budget wat we ingeleverd hebben bij de bezuinigingsvoorstellen uit de voorjaarsnota 2024 en uitgaven die we niet uit het structurele budget gedekt kunnen worden
Toelichting op het verloop	Conform de resultaatbestemming 2024 is er 0,264 miljoen in de reserve Verkiezingen gestort. Het betreft de jaarlijkse structurele bijdrage van het waterschap voor de waterschapsverkiezingen (0,062 miljoen euro) en conform de spelregels het voordelig resultaat over 2024 van het product Verkiezingen (0,202 miljoen euro).

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Europese subsidies	1.452	0	1.452	-1.109	343	-109	233	0	233	0	233	0	233
Revolverend fonds woningrenovatie	381	0	381	-381	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie	63.354	0	63.354	9.114	72.468	2.160	74.629	-714	73.915	-2.475	71.440	1.902	73.342
Investeringsimpuls RSU	26.293	1.567	27.860	48	27.908	-7.160	20.748	-9.684	11.064	-6.201	4.863	-5.129	-267
Egalisatiereserve bouwleges	4.872	0	4.872	-2.572	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300
Woonfonds	799		799	0	799	0	799	0	799	0	799	0	799
Taakstelling inkoop LR	5.033	0	5.033	-719	4.314	-719	3.595	-719	2.876	-719	2.157	-719	1.438
Ondersteunen Handhaven	204	0	204	-204	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten	14.143	3.903	18.046	-1.161	16.885	0	16.885	0	16.885	0	16.885	0	16.885
Stimuleren Wooncoöperaties en col. woonv	2.980	0	2.980	-100	2.880	0	2.880	0	2.880	0	2.880	0	2.880
Ontwikkeling en wonen voor iedereen	**119.511**	**5.470**	**124.981**	**2.916**	**127.897**	**-5.828**	**122.069**	**-11.117**	**110.952**	**-9.395**	**101.557**	**-3.946**	**97.610**

Ontwikkeling en wonen voor iedereen

Europese subsidies

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.185
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-7-2006
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de begroting 2025 is besloten om de reserve Europese subsidies voor de risicoreservering op te heffen. Het restant is voor technische bijstand voor 'Kansen voor West' (gemeente Rotterdam).
Toelichting op het verloop	Er wordt 0,109 miljoen euro onttrokken ter dekking van de extra programmabijdrage aan ‘Kansen voor West III’.

Revolverend fonds woningrenovatie

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	500
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-6-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld bij de Verantwoording 2006, er is geen einddatum vanwege het revolverend karakter. Het fonds is in het leven geroepen voor het verstrekken van zachte leningen aan eigenaren/bewoners die deelnemen aan gemeentelijke renovatieprojecten. De uitvoering van deze regeling loopt via de SVn (Stichting Volkshuisvesting Nederland). De reserve is gelijk aan de omvang van de uitstaande leningen en is ter dekking van het risico en van de rentekosten.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot in 2026 want de reserve is in de Voorjaarsnota 2025 opgeheven en vrijgevallen.

Grondexploitatie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.

Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ten behoeve van het opvangen van niet begrote financiële tegenvallers in grondexploitatieprojecten en ten behoeve van het afdekken van financiële risico's bij het nemen van initiatieven in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. De ontwikkeling van de reserve grondexploitaties wordt in het MPR toegelicht.
Toelichting op het verloop	In 2026 wordt 3,399 miljoen euro onttrokken in verband met de jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen (2,367 miljoen euro), promotie en acquisitie (0,080 miljoen euro), dekking product gebiedsmanagement (0,752 miljoen euro) en mobiliteit in Dichterswijk (0,200 miljoen euro) Er wordt 5,559 miljoen euro gestort. Dit zijn de middelen die in de Voorjaarsnota's 2017 en 2018 en in de Programmabegroting 2021 beschikbaar zijn gesteld voor Lombokplein en doorvaarbare Leidse Rijn (3,750 miljoen euro) en de winstafdracht grondexploitatie Leidsche Rijn Uitvoeringsprogramma (1,809 miljoen euro)

Investeringsimpuls RSU

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	25.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-7-2016
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is bestemd voor vastgestelde projecten die bijdragen aan het realiseren van de ruimtelijke ambities uit de RSU 2040. In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn deze projecten onderdeel van het investeringspakket Groei in Balans. De ontwikkeling van de reserve Investeringsimpuls RSU wordt jaarlijks toegelicht bij de actualisatie van het MPR.
Toelichting op het verloop	In 2026 is de dotatie aan deze reserve 4,446 miljoen euro. Conform besluitvorming Voorjaarsnota 2016 en Programmabegroting 2021 is hiervan 1,739 miljoen euro bestemd voor projecten in de binnenstad, voor fietsmaatregelen gekoppeld aan gebiedsontwikkeling en voor sanitaire voorzieningen. In het investeringspakket Groei in Balans en conform besluitvorming Voorjaarsnota 2023 is 2,707 miljoen euro bestemd voor de integrale projecten in Welgelegen, Amazonekwartier en voor de icoonprojecten Paardenveld, Tuinen van Moreelse en Maarschalkerweerd. Er wordt 11,606 miljoen euro onttrokken aan de reserve. Een bedrag van 11,538 miljoen euro wordt onttrokken om de lasten op het product Investeringsimpuls RSU te dekken. Daarnaast wordt conform besluitvorming Voorjaarsnota 2023 0,068 miljoen euro onttrokken voor het project Maarschalkerweerd vanwege de gewijzigde fasering van het project.

Egalisatiereserve bouwleges

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.300
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	15-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Egalisatiereserve om de jaarlijkse schommelingen in de legesopbrengsten omgevingsvergunningen op te vangen en voor de inzet van personeel voor werkzaamheden na inwerkingtreding van de WKB die niet meer onder de leges vallen.
Toelichting op het verloop	In de legesberekening 2026 zien wij een tekort van circa 3,8 miljoen. Zoals besloten bij de Voorjaarsnota 2025 wordt er 2 miljoen euro gecompenseerd. Het resterende tekort van 1,8 miljoen zal worden onttrokken aan de egalisatiereserve bouwleges. Dit zal met de eerste Bestuursrapportage van 2026 meegenomen worden.

Woonfonds

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	10.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	19-3-2003
Waarom is de reserve ingesteld	Het woonfonds wordt ingezet voor bijzondere doelgroepen en initiatieven die extra woonvoorzieningen vragen en niet in het reguliere pakket zijn opgenomen. Daarnaast dient de reserve als risicoreserve voor enkele leningen. De stortingen aan dit fonds geschieden door de afwikkeling van oude volkshuisvestingsregelingen, rentevergoedingen, saldi NRF en leges.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot in 2026.

Taakstelling inkoop LR

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	31-12-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	21.536
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	27-6-2013

Waarom is de reserve ingesteld	In 2013 zijn de benodigde middelen voor de aan Leidsche Rijn opgelegde taakstelling in een bestemmingsreserve gestort.
Toelichting op het verloop	De taakstelling alsmede de onttrekking aan de reserve bedraagt jaarlijks 0,719 miljoen euro.

Ondersteunen Handhaven

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	5-4-2018
Waarom is de reserve ingesteld	In de raadsbrief van 5 april 2018 (kenmerkt 5234988) is de raad geïnformeerd over het revolverend principe in het kader van het handhavingsprogramma 2018. Daarbij is aangegeven dat Woonfraude kan leiden tot dwangsommen en boetes. Maar ook Handhaving in het kader van de horeca, kansspelen en seksinrichtingen, (ver)bouwen en slopen kan ook leiden tot dwangsommen en boetes. Deze geïnde dwangsommen en boetes worden via de begroting direct weer ingezet voor verdere handhavingsactiviteiten.
Toelichting op het verloop	De raad heeft besloten deze reserve in te zetten voor 2 BOA's binnenstad. Voor 2026 is geen mutatie opgenomen in de begroting.

Betaalbaar wonen en woningbouwprojecten

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-5-2033
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	1-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	Het realiseren van meer betaalbare woningen in het sociale en middenhuursegment en het op gang houden van woningbouwprojecten. Bij het Meerjaren Perspectief Ruimte wordt jaarlijks een vertrouwelijke bijlage ‘Overzicht voorstellen betaalbaar wonen (opbrengsten Conversieregeling Erfpacht 2017)’ opgenomen met geïnventariseerde projecten als richtinggevend kader voor het nog te bestemmen bedrag in de reserve. Bij de Voorjaarsnota 2023 heeft de raad motie 291: Toekomstige inzet reserve betaalbaar wonen aangenomen over de toekomstige inzet van de reserve betaalbaar wonen. Bij besluitvorming over de toekomstige inzet van de reserve zullen wij rekening houden met deze motie.
Toelichting op het verloop	Het saldo van de reserve is volledig bestemd. De projecten waarvoor de reserve wordt ingezet staan vermeld op pagina 22 van het MPR 2025. De daadwerkelijke besteding wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, bijvoorbeeld bij voorstellen over de financiële kaders van projecten.

Stimuleren Wooncoöperaties en col. woonv

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2040
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	7-11-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Door de raad is 3,0 miljoen euro beschikbaar gesteld om wooncoöperaties en andere collectieve woonvormen mogelijk te maken. Bij de Tweede bestuursrapportage 2024 is besloten om het merendeel van dit budget (2,98 miljoen euro) te storten in de nieuw ingestelde bestemmingsreserve “Stimuleren Wooncoöperaties en collectieve woonvormen” (Raadsbesluit Tweede bestuursrapportage 2024). Doel van deze reserve is procesondersteuning van wooncoöperaties en Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en het financieel haalbaar maken van deze initiatieven.
Toelichting op het verloop	Op basis van verdere ontwikkeling van beleid komen we met voorstel voor onttrekkingen ten laste van deze reserve bij komende bestuursrapportages.

Klimaatvriendelijke stad

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen	185	0	185	-185	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utrechtse Energie	993		993	1.150	2.143	-233	1.910	-233	1.678	-100	1.578	-100	1.478
Leningen Utrechtse Energie	4.007		4.007	40	4.047	0	4.047	0	4.047	0	4.047	0	4.047
Utrechtse energie aardgasvrije wijken	8.740	0	8.740	-3.700	5.040	0	5.040	0	5.040	0	5.040	0	5.040
Klimaatvriendelijke stad	**13.925**	**0**	**13.925**	**-2.695**	**11.230**	**-233**	**10.997**	**-233**	**10.765**	**-100**	**10.665**	**-100**	**10.565**

Klimaatvriendelijke stad

Reserve Energiemaatregelen Utr. Scholen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	185
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de berekening van de verwachte voordelen als gevolg van energiemaatregelen aan Utrechtse scholen in het kader van Utrechtse Energie is uitgegaan van bepaalde parameters (bijvoorbeeld verwachte toename van energiekosten). Met de schoolbesturen zijn overeenkomsten gesloten waarin hun aandeel in de investering is vastgelegd op basis van de verwachte besparingen. Als nadien zal blijken dat de verwachte besparing onvoldoende is behaald als gevolg van afwijkingen in de contractueel vastgelegde parameters, dan zijn wij als gemeente gehouden de schoolbesturen daarvoor financieel te compenseren.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties in 2026 begroot. De reserve is met de Voorjaarsnota 2025 opgeheven en vrijgevallen.

Utrechtse Energie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	5-7-2012
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld om de schommelingen in de uitgaven van de Energietransitie op te kunnen vangen waaronder cofinancieringsverplichtingen op verduurzamingsprojecten.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt er een bedrag aan de reserve onttrokken ter dekking van de kosten voor bekostiging van de energie opgave waaronder duurzaamheidsmaatregelen. Verder wordt een bedrag onttrokken ter dekking van cofinancieringsverplichtingen.

Leningen Utrechtse Energie

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	1-1-2038
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	50.500
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	16-9-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de beschikbaar gestelde budgetten voor Utrechtse Energie is een renteloze lening van vijftien jaar verstrekt aan het Energiefonds. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico en neutraliseren van de interne rente die wordt gerekend over het FVA Kapitaalverstrekking aan deelnemingen.
Toelichting op het verloop	Er geen geen mutaties begroot in 2026 en verder.

Utrechtse energie aardgasvrije wijken

Aard van de reserve	Onderhoudsreserve
Looptijd t/m	1-1-2036
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	8.740
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	20-6-2019

Waarom is de reserve ingesteld	Utrecht wil zo snel mogelijk klimaatneutraal zijn. Dat doet de gemeente door te kiezen voor een warmtevoorziening, die duurzaam, betaalbaar en betrouwbaar is. Om geen oude gasleidingen meer te hoeven vervangen wordt er in Overvecht Noord gewerkt met duurzame alternatieven. De bestemmingsreserve is gevormd om op termijn grootschalige initiatieven te kunnen bekostigen. De reserve is gevoed vanuit de Rijksmiddelen voor de proeftuinen aardgasvrije wijken .
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot in 2026 en verder.

Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Parkeerexploitatie	11.895	0	11.895	1.138	13.033	-635	12.399	-106	12.293	-78	12.215	-280	11.935
Meerjarige investeringen bereikbaarheid	44.951	0	44.951	6.558	51.509	-10.286	41.223	6.407	47.630	16.368	63.998	22.465	86.463
Duurzame bereikbaarheid	**56.846**	**0**	**56.846**	**7.696**	**64.542**	**-10.921**	**53.622**	**6.301**	**59.923**	**16.290**	**76.213**	**22.185**	**98.398**

Duurzame bereikbaarheid

Parkeerexploitatie

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-1-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	1-1-2007

Waarom is de reserve ingesteld	Het doel van de egalisatiereserve parkeerexploitatie is om schommelingen in bepaalde baten of lasten tussen de jaren te egaliseren. Dit kunnen verwachte en onverwachte schommelingen zijn. De reserve heeft een plafond van maximaal 15% van de parkeerbaten. Begrote onttrekkingen in een jaar zullen alleen in werkelijkheid plaatsvinden wanneer dit nodig is voor een sluitende begroting.
Toelichting op het verloop	De begrote onttrekking aan de parkeerreserve in 2026 is -0,635 miljoen euro. De voornaamste mutaties zijn: de begrote storting in de parkeerreserve is in 2026 0,4 miljoen euro. Deze storting betreft het begrote exploitatieresultaat van parkeergarage Springweg. De begrote onttrekking aan de parkeerreserve is in 2026 1,0 miljoen euro. Deze onttrekking dient ter dekking van het begrote aanloopverlies van parkeergarage Croeselaan en ter dekking van het verwachte tekort in de parkeerexploitatie in 2026.

Meerjarige investeringen bereikbaarheid

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2040
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	151.446
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-2007
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Meerjarige investeringen Bereikbaarheid (reserve MIB) wordt ingezet voor de uitvoering van de meerjarige investeringsplannen uit het programma Bereikbaarheid en Luchtkwaliteit. De fasering van de begrote uitgaven van projecten in het MPB hoeven niet gelijk te lopen met de beschikbare budgetten in een bepaald jaar. De verschillen worden verrekend met de reserve. Door vertraging of versnelling van projecten gedurende het jaar ontstaan er afwijkingen van het kasritme van de projecten. Deze fluctuaties worden met deze reserve opgevangen.
Toelichting op het verloop	De mutaties bestaan uit het saldo van baten en lasten op de meerjarige investeringen Bereikbaarheid. Een gedetailleerd overzicht van de projecten is opgenomen in de investeringsstaat van het programma bereikbaarheid. Ieder jaar krijgen we budget vanuit de algemene middelen en subsidies (rijk/provincie) en worden nieuwe projecten geprogrammeerd. Voor nieuwe en bestaande projecten wordt de uitvoeringsplanning over de jaren geraamd. Omdat we een reserve hebben hoeven de uitgaven in een jaar niet gelijk te lopen met het beschikbare budget voor een jaar. Geven we in een jaar meer uit dan onttrekken we het aan de reserve, geven we minder uit dan doteren we dat jaar meer aan de reserve. De onttrekking en dotatie aan de reserve Bereikbaarheid voor de komende jaren is dus gebaseerd op de uitvoeringsplanning van de projecten. Vanwege de meerjarige projecten is gekozen voor dit “gesloten” systeem. De uitvoering van meerjarige projecten kunnen afwijken van de geplande uitvoering in een jaar en zullen in een volgend jaar alsnog worden afgerond. Daarnaast zal in de toekomst de reserve gaan toenemen omdat we jaarlijks 10 miljoen euro gaan sparen voor de systeemsprong OV.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Domplein 13	40	0	40	-40	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Aanpak Luchtmaatregelen	846	0	846	0	846	0	846	0	846	0	846	0	846
Reserve Extra Groen	780	0	780	0	780	0	780	0	780	0	780	0	780
Grondbank	647	0	647	0	647	0	647	0	647	0	647	0	647
Egalisatiefonds rioleringen	5.191	0	5.191	-1.250	3.941	-200	3.741	0	3.741	0	3.741	0	3.741
Ophaaldienst	1.529	0	1.529	7.000	8.529	0	8.529	0	8.529	0	8.529	0	8.529
Essentaksterfte 1002	724	0	724	417	1.141	0	1.141	0	1.141	0	1.141	0	1.141
Archeologisch opgravingen	742	0	742	0	742	0	742	0	742	0	742	0	742
Utrechts restauratiefonds (URF)	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279	0	3.279
Risicoreserve Bodem	1.712	0	1.712	100	1.812	100	1.912	100	2.012	100	2.112	0	2.112
Nedereindseplas	6.557	0	6.557	-35	6.522	-35	6.487	-35	6.452	-35	6.417	-35	6.382
Aantrekkelijke en groene leefomgeving	**22.047**	**0**	**22.047**	**6.192**	**28.239**	**-135**	**28.104**	**65**	**28.169**	**65**	**28.234**	**-35**	**28.199**

Aantrekkelijke en groene leefomgeving

Domplein 13

Aard van de reserve Bestemmingsreserve

Looptijd t/m	31-12-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	400
Minimum bedrag	40
Datum Raadsbesluit	1-9-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de subsidiëring aan Stichting Domplein. Onder voorwaarden wordt aan de stichting een subsidie van in totaal 0,4 miljoen euro verstrekt over een periode van tien jaar, van 2016 tot 2026.
Toelichting op het verloop	Er zijn in 2026 geen mutaties begroot en de laatste onttrekking heeft in 2025 plaatsgevonden. Reserve wordt in 2025 opgeheven.

Reserve Aanpak Luchtmaatregelen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2044
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	9-11-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Doel van deze reserve is om schommelingen in de uitgaven op de maatregelen van het luchtmaatregelenpakket en emissieloos vervoer op te kunnen vangen.
Toelichting op het verloop	Er zijn in 2026 geen mutaties begroot.

Reserve Extra Groen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	7-6-2039
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Meerjaren Groen Programma wordt gewerkt met een jaar-budget, terwijl hierbij projecten voorkomen die een meerjarige uitvoer hebben. Hierdoor kunnen binnen de jaarschijf verschillen ontstaan, waarbij de besteding van de budgetten wel al is verplicht. Deze reserve kan deze verschillen opvangen. Raadsbesluit Tweede Bestuursrapportage 2024.
Toelichting op het verloop	Er zijn in 2026 geen mutaties begroot.

Grondbank

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.500
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	16-7-2020
Waarom is de reserve ingesteld	De Grondbank voert een kostendekkende exploitatie (link instellingsbesluit). Met deze reserve worden de kosten gedekt die binnen de exploitatie niet kunnen worden opgevangen, zoals het risico van ernstig vervuilde grond of zwaardere milieueisen. Maar ook kosten zoals: voorraad en verwerkingskosten van de grond, ontmantelingskosten van depots, herstel- en onderhoudskosten voor depot(s), ontwikkelingskosten reststoffenbank en bomenbank, kosten voor digitalisering, aanbesteden van de aannemer en kosten voor de tijdelijke opslag voor PFAS-houdende grond.
Toelichting op het verloop	Er zijn in 2026 geen mutaties begroot.

Egalisatiefonds rioleringen

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	15.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	29-3-1988
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de rioolheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van het lopende jaar besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	De begrote mutatie 2026 is overeenkomstig amendement A092 van het slotdebat Voorjaarsnota 2024.

Ophaaldienst

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.

Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	Deze egalisatiereserve is gevormd om al te grote schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing op te vangen. Bij de tariefvaststelling voor het komende jaar wordt bij de voorjaarsnota van het lopende jaar besloten om eventueel bedragen aan de reserve te onttrekken. Verder wordt bij de Verantwoording van jaar t besloten om, indien nodig, eventuele overschotten te storten in de reserve en eventuele tekorten te onttrekken aan de reserve.
Toelichting op het verloop	Er zijn in 2026 geen mutaties begroot.

Essentaksterfte 1002

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	29-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2017 is de ernst van de Essentaksterfte en de gevolgen van deze ziekte inzichtelijk gemaakt. Gezien de onzekerheid over het verloop van de ziekte is toen besloten een bedrag van 5,0 miljoen euro beschikbaar te stellen en te storten in een reserve. Daarmee zijn wij naar verwachting in staat gedurende vijf jaren de noodzakelijke maatregelen uit te voeren en de gevolgen van het daadwerkelijke verloop van de ziekte in de praktijk te monitoren. Monitoring vindt jaarlijks plaats in augustus. Op basis van de daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen wordt in het najaar opdracht verstrekt ten laste van het niet-verplichte deel van de reserve. De Raad wordt op de hoogte gehouden door middel van voortgangsrapportages.
Toelichting op het verloop	Eventuele onttrekking wordt jaarlijks meegenomen in 2e Bestuursrapportage. Bij de Jaarrekening wordt het resultaat op de lasten verrekend met de reserve. Er is bij de Voorjaarsnota 2025 besloten om in 2025 0,417 miljoen euro toe te voegen aan de reserve.

Archeologisch opgravingen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-7-1998

Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve heeft twee doelen. Een deel is bestemd als egalisatiereserve van baten en lasten van de interne archeologische opdrachten. Daarnaast wordt een deel van deze reserve ingezet ten behoeve van het ontwikkelen van het cultuurcentrum Hoge Woerd, vooral ter dekking van een deel van de kapitaalslasten.
Toelichting op het verloop	De verrekening voor interne archeologische opdrachten vindt niet altijd plaats in hetzelfde boekjaar als het jaar waarin de lasten geboekt worden. Wanneer er een resultaat ontstaat wordt dit gestort in of onttrokken aan de reserve archeologische opgravingen.

Utrechts restauratiefonds (URF)

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	1-6-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Uit het Utrechts Restauratiefonds worden laagrentende leningen verstrekt ter ondersteuning van particuliere eigenaren. Het Restauratiefonds richt zich op de restauratie van gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden en op werkzaamheden voor energiebesparing in deze panden. De reserve is ingesteld ter dekking van het risico van de verstrekte leningen en de dekking van de rentekosten. In 2020 is het risicopercentage dat wordt gehanteerd verlaagd naar 75%.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt bij de bestedings- en dekkingsvoorstellen het saldo van de rentekosten, rentebaten uitstaande leningen en beheerkosten NRF verrekend met de reserve.

Risicoreserve Bodem

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2043
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	29-6-2017
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het Gebiedsplan bodem worden kosten gemaakt voor de monitoring van grondwaterverontreiniging, waarvoor budget is binnen de bodembegroting, en het treffen van maatregelen (zoals tegenbemalingen) ingeval de doelstellingen van het Gebiedsplan in gevaar zijn of dreigen te komen. Ook derden kunnen deelnemen aan het Gebiedsplan van de gemeente door middel van een bijdrageregeling. Saneringsverplichtingen van derden worden met de bijdrage overgedragen aan de gemeente. Ook de risico’s worden overgedragen aan de gemeente; door deze bijdragen te reserveren kunnen de risico’s worden gedekt.

Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,100 miljoen euro gedoteerd aan de reserve.

Nedereindseplas

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2031
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	7.305
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Het beschikbaar houden van middelen verkregen uit het aanvullend bodemconvenant 2018 voor de sanering en monitoringsverplichting van de Nedereindseplas en voor mogelijke terugbetaling aan het Rijk.
Toelichting op het verloop	Conform begroting is een bedrag van 0,035 miljoen euro onttrokken aan de reserve voor extra nazorgwerkzaamheden.

Veilige stad

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Projecten cameratoezicht	143	308	451	0	451	0	451	0	451	0	451	0	451
Veilige stad	**143**	**308**	**451**	**0**	**451**	**0**	**451**	**0**	**451**	**0**	**451**	**0**	**451**

Veilige stad

Projecten cameratoezicht

Aard van de reserve	Projectenreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100

Datum Raadsbesluit	20-6-2003
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Cameratoezicht is in 2003 in het leven geroepen met als doel verplaatsingen van camera's bij herinrichtingen te kunnen dekken. In het beleidskader cameratoezicht 2023-2026, dat op 16 mei 2023 is vastgesteld door de raad, is opgenomen dat vanuit deze reserve bijgedragen kan worden aan het verplaatsen en weghalen van camera's.
Toelichting op het verloop	Bij de jaarrekening 2024 was er een incidenteel voordeel van 0,308 miljoen euro, dat gestort is in de reserve cameratoezicht. Dit bedrag is nodig om de verwachte hogere kosten van cameratoezicht voor de komende jaren te dekken. Er zijn nog geen onttrekkingen begroot. Bij de tweede bestuursrapportage 2025 zal een incidentele onttrekking uit de reserve in 2025 begroot worden. Na afronding van de aanbesteding komen we met een voorstel voor de besteding van het resterende deel van de reserve voor de komende jaren

Passende ondersteuning en opvang

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Hervormingen Sociaal Domein	0		0	2.000	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Passende ondersteuning en opvang	**0**	**0**	**0**	**2.000**	**2.000**	**0**	**2.000**	**0**	**2.000**	**0**	**2.000**	**0**	**2.000**

Passende ondersteuning en opvang

Hervormingen Sociaal Domein

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-11-2024

Waarom is de reserve ingesteld	Dekken van incidentele lasten van specifieke projecten om randvoorwaarden te creëren waarbinnen de Hervormingen Sociaal Domein gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld ontwikkelen nieuwe vormen van ondersteuning, training en ontwikkeling en uitvoeren van professionals en het projectmatig uitvoeren en uitrollen van werkvormen.
Toelichting op het verloop	Gedurende de looptijd worden de resultaten van verbonden programma's tot een maximum van 4 miljoen euro toegevoegd waarvoor we voorstellen zullen voorleggen bij de resultaatbestemming jaarrekening of in de bestuursrapportage. Voor de besteding zullen we voorstellen opnemen in de bestuursrapportage.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)	6.100	0	6.100	0	6.100	0	6.100	0	6.100	0	6.100	0	6.100
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000	0	2.000
Werken naar werk	1.200	0	1.200	-400	800	0	800	0	800	0	800	0	800
Toeristische stadspromotie	226	0	226	0	226	0	226	0	226	0	226	0	226
Revolverend Fonds Jongeren schulden	79	0	79	-79	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Armoedebestrijding & schuldhulpverlening	2.337	0	2.337	0	2.337	0	2.337	0	2.337	0	2.337	0	2.337
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	**11.942**	**0**	**11.942**	**-479**	**11.463**	**0**	**11.463**	**0**	**11.463**	**0**	**11.463**	**0**	**11.463**

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Ontwikkelmaatschappij Utr (OMU)

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	8-7-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de groei van banen gelijk op te laten lopen met de groei van de stad is het nodig de komende jaren 70.000 arbeidsplaatsen te realiseren. Dit vraagt wat van het huidige aanbod aan werklocaties. In de programmabegroting 2021 is onder Maatregelen Corona ‘Werken, opleiden en begeleiden’ opgenomen dat we extra gerichte investering doen in de ROM en dat we bijdragen aan een herstructureringsfonds voor werklocaties van de Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU). Met deze maatregel nemen we proactief positie op werklocaties waar herontwikkeling voor de lange termijn kansen biedt voor de Utrechtse werkgelegenheid. Inzet van deze middelen zijn grotendeels revolverend. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico (voor maximaal 50%).
Toelichting op het verloop	De mutaties voor de jaren 2025 en 2026 zijn opgenomen in de Tweede bestuursrapportage 2025. Daarmee komt de stand van deze reserve ultimo 2026 op 7,9 miljoen euro.

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	29-5-2025
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	3-12-2020

Waarom is de reserve ingesteld	De gemeente Utrecht is in 2020 medeoprichter van de Regionale Ontwikkelmaatschappij (ROM) Regio Utrecht BV. Eén van de pijlers van de ROM is het ROM-participatiefonds. Doel van dit revolverende fonds is het aanjagen en ondersteunen van het innovatieve MKB bij het realiseren van hun groei en ontwikkeling. Hiermee wordt de ondernemersbasis in de regio versterkt en een aantrekkelijk economisch en vestigingsklimaat geschapen. De initiële fondsomvang is 22 miljoen euro, het aandeel van de gemeente Utrecht is 3 miljoen euro. Doel van deze reserve is afdekking van dit risico en neutraliseren van de interne rente die wordt gerekend over het FVA Kapitaalverstrekking aan deelnemingen.
Toelichting op het verloop	De mutaties voor de jaren 2025 en 2026 zijn opgenomen in de Tweede bestuursrapportage 2025. Daarmee komt de stand van deze reserve ultimo 2026 op 7,9 miljoen euro.

Werken naar werk

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.200
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Middelen die bijdragen aan het stimuleren van omscholing naar een beroep in een kansrijke sector (ICT, zorg, bouw &techniek, onderwijs of circulariteit)
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot in 2026.

Toeristische stadspromotie

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	525
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-2008

Waarom is de reserve ingesteld	In 2003 is de bestemmingsreserve toeristenbelasting ingesteld voor onbepaalde tijd. De reserve is gekoppeld aan de inkomsten toeristenbelasting met als doel een buffer op te bouwen voor de tegenvallende inkomsten toeristenbelasting waardoor activiteiten doorgang kunnen vinden. Het maximum van de reserve is bijgesteld van 15% naar 30% van de geraamde omzet toeristenbelasting van het programma Economie & Werkgelegenheid voor Iedereen. Door deze reserve te hanteren kunnen bij tegenvallende inkomsten activiteiten toch doorgaan en kan inhoud gegeven blijven worden aan de ambities van het college. Deze ambities kunnen ook betrekking hebben op proposities voor activiteiten/congressen passend binnen de beleidsdoelen van het programma Economie die leiden tot meerdaags verblijf.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties in 2026 begroot.

Revolverend Fonds Jongeren schulden

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	2-8-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	560
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	30-6-2016
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Voorjaarsnota 2016 is amendement 28 ‘fonds met jongeren met problematische schulden’ aangenomen. De opgekochte schulden van de jongeren wordt zoveel mogelijk omgezet in een zachte lening, waardoor het fonds een revolverend karakter krijgt. Met raadsbesluit 11748 is op 23 januari 2020 besloten het fonds anders in te zetten. Jaarlijks zal een bedrag onttrokken worden en ingezet worden ten behoeve van de intensieve begeleiding van jongeren, voor het eerst in 2020.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot in 2026. Bij de Voorjaarsnota 2025 is besloten deze reserve op te heffen.

Armoedebestrijding & schuldhulpverlening

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-7-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	75.000
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	1-7-2023

Waarom is de reserve ingesteld	Vanwege de koopkrachtcrisis en het toenemende gebruik van armoederegelingen en schuldhulpverlening wordt de reserve gevormd. Extra inzet en knelpunten in het kader van armoederegelingen en schuldhulpverlening kunnen met de inzet van deze reserve worden gedekt. Het exacte bestedingsplan is op voorhand niet precies bekend. Dit is afhankelijk van de behoefte en hangt bijvoorbeeld samen met de daadwerkelijke ontwikkeling van de koopkrachtcrisis en de ontwikkeling van het gebruik van armoederegelingen en schuldhulpverlening.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties in 2026 begroot.

Kansrijk opgroeien

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Huisvestingsprogramma	14.748	0	14.748	0	14.748	0	14.748	0	14.748	0	14.748	0	14.748
Piekopvang onderwijs LR	158	0	158	0	158	0	158	0	158	0	158	0	158
Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664	0	10.664

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980	0	1.980
Kansrijk opgroeien	**27.550**	**0**	**27.550**	**0**	**27.550**	**0**	**27.550**	**0**	**27.550**	**0**	**27.550**	**0**	**27.550**

Kansrijk opgroeien

Huisvestingsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-7-2007
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld voor de uitvoering van de huisvestingsprogramma's onderwijs van eerdere jaren.
Toelichting op het verloop	Onderbestedingen op de exploitatielasten ten opzichte van de afgegeven beschikkingen van het huisvestingsprogramma worden gestort in de reserve om de komende jaren beschikbaar te houden. De betreffende school heeft immers ook in latere jaren nog recht op de afgegeven beschikking. Vice versa worden overbestedingen op de exploitatielasten gedekt uit de reserve. In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2026 e.v. De jaarlijkse mutatie wordt opgenomen in de begroting zodra meer duidelijkheid is over de kosten per jaarschijf.

Piekopvang onderwijs LR

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100

Datum Raadsbesluit	1-7-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De reservering wordt ingezet voor de piekopvang in Leidsche Rijn. Bij het ontstaan van de wijk Leidsche Rijn, is er een piek ontstaan in het aantal leerlingen dat gehuisvest moeten worden. Deze piek ligt hoger dan de lange termijn behoefte voor onderwijshuisvesting, omdat nieuwbouwwijken een eigen demografische ontwikkeling hebben.
Toelichting op het verloop	Bij de Herijking Referentiekader Leidsche Rijn zijn bedragen beschikbaar gekomen voor inrichting, huur en exploitatie van extra leslokalen ten behoeve van de piekopvang. Deze vergoedingen voor langere periode zijn opgenomen in de reserve piekopvang onderwijs LR. In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2026 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de werkelijk gemaakte kosten. Deze mutatie wordt opgenomen in de begroting zodra meer duidelijkheid is over de kosten per jaarschijf.

Meerjaren Perspectief Onderwijs Huisvesting

Aard van de reserve	Onderhoudsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-7-2005
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is ingesteld voor de uitvoering van het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting. De middelen worden ingezet om onderhoud te plegen, waarmee wordt voldaan aan de wettelijke norm bouwbesluit panden tijdelijke huisvesting.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2026 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de werkelijk gemaakte kosten. Deze mutatie wordt opgenomen in de begroting zodra meer duidelijkheid is over de kosten per jaarschijf.

Onderhoud en kapitaallasten Buitenschoolse opvang (BSO)

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-7-2006

Waarom is de reserve ingesteld	De reserve is bestemd voor het onderhoud en de kapitaallasten van de gedane investeringen BSO. Op diverse plekken in de stad wordt BSO gerealiseerd in schoolgebouwen. Het schoolbestuur ontvangt een huurbedrag van de BSO instelling, en draagt deze af aan de gemeente ter compensatie van de kosten die de gemeente heeft. Enerzijds gaat dit om een onderhoudsvergoeding. Deze bijdrage zal gereserveerd worden voor het onderhoud dat in de toekomst aan het betreffende lokaal uitgevoerd zal moeten worden. Anderzijds kan het gaan om een vergoeding ter compensatie van investeringen die de gemeente mogelijk doet voordat de BSO haar intrek neemt. Er worden marktconforme huren gevraagd. Uitgangspunt is dat de gemeente binnen de looptijd van het huurcontract met de BSO haar lasten van de investering terugverdient. Er ontstaat dan een verschil in huurontvangst en werkelijke kapitaallast. Dit verschil wordt in de reserve opgenomen en dient ter dekking van de gemeentelijke kapitaallasten van de betreffende investering na afloop van of bij voortijdige beëindiging van het huurcontract.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2026 e.v. De onttrekkingen zullen gaan plaatsvinden zodra het huurcontract beëindigd wordt en de kapitaallasten niet meer gedekt kunnen worden door de huur.

Levendige en gezonde stad

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R	2.500	330	2.830	0	2.830	0	2.830	0	2.830	-2.500	330	0	330

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	309	0	309	0	309	0	309	-309	0	0	0	0	0
Tarieven sportaccommodaties	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000
Utrechtse Cultuurlening	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100
Fonds Broedplaatsen	505	0	505	0	505	0	505	0	505	0	505	0	505
Stadskantoor	8.297	-2.311	5.986	992	6.978	2.235	9.212	2.235	11.447	2.235	13.682	2.235	15.917
Leegstand Utrechts Vastgoed	1.802	0	1.802	1.700	3.502	1.700	5.202	1.700	6.902	1.700	8.602	1.700	10.302
Calamiteiten Utrechts Vastgoed	351	0	351	315	666	315	981	315	1.296	315	1.611	315	1.926
Toegankelijk Vastgoed	3.365	0	3.365	0	3.365	0	3.365	0	3.365	0	3.365	0	3.365
Vervanging zwembaden	19.900		19.900	-605	19.295	-605	18.690	0	18.690	0	18.690	0	18.690
Energieneutraal Kernvastgoed	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300	0	2.300
Vastgoedbeheer	1.372	0	1.372	0	1.372	0	1.372	0	1.372	0	1.372	0	1.372
Reserve inburgering	1.061	0	1.061	0	1.061	0	1.061	0	1.061	0	1.061	0	1.061
Creatieve huisvesting	0												
Levendig en gezonde stad	**46.862**	**-1.981**	**44.881**	**2.402**	**47.283**	**3.645**	**50.927**	**3.941**	**54.868**	**1.750**	**56.618**	**4.250**	**60.868**

Levendig en gezonde stad

Gebruikersinvst Cultr voorzng Leidsche R

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-2-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.400
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-9-2022
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld ter dekking van de gebruikersinvesteringen van de culturele voorziening Leidsche Rijn. Een deel van de investering t.a.v. de culturele voorziening in Leidsche Rijn valt in demarcatie bij de gebruikers en zal niet worden geactiveerd als gemeentelijk vastgoed. De investeringen die in dit kader zijn toe te schrijven aan stichting Raum en De Plaatsmaker zullen voor een groot deel worden gedekt vanuit deze reserve.
Toelichting op het verloop	De onttrekking hangt samen met de bekostiging van de gebruikersinvesteringen van stichting Raum en De Plaatsmaker.

Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2027
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	309
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld ten behoeve van de incidentele dekking van de activiteitensubsidie voor Kanaal030. Kanaal030 is de toekomstige exploitant van het wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone.
Toelichting op het verloop	De onttrekking hangt samen met de subsidieverlening aan Kanaal030.

Tarieven sportaccommodaties

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	11-7-2024

Waarom is de reserve ingesteld	Vanuit de bezuinigingsmaatregelen Voorjaarsnota 2024 moeten de sportaccommodaties per 2027 structureel meer opbrengsten genereren. Om fricties bij de structurele verhoging van de tarieven op te kunnen vangen is deze reserve ingesteld. De instelling van de reserve is opgenomen in het raadsbesluit van de Voorjaarsnota 2024.
Toelichting op het verloop	Er zijn voor 2026 en verder geen mutaties begroot.

Utrechtse Cultuurlening

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	200
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	15-5-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,100 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van de Utrechtse Cultuurlening dat onder beheer is geplaatst van Cultuur & ondernemen (raadsbesluit 14.010565).
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties begroot voor 2026 en verder.

Fonds Broedplaatsen

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	700
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	3-4-2014
Waarom is de reserve ingesteld	Wij hebben 0,505 miljoen euro gereserveerd om het financieel risico af te dekken van het borgstellingsfonds Creatieve Broedplaatsen dat onder beheer is geplaatst van de Triodos bank (raadsbesluit 14.002504).
Toelichting op het verloop	Er zijn voor 2026 en verder geen mutaties begroot.

Stadskantoor

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	3-12-2020

Waarom is de reserve ingesteld	Bij de kredietaanvraag voor de aankoop van het Stadskantoor is afgesproken om een voorziening op te bouwen ter dekking van onderhoudskosten. Om aan de BBV regelgeving te voldoen, is deze voorziening omgezet in een reserve Stadskantoor. De reserve wordt in de eerste jaren gebruikt voor het onderhoud. Aan het einde van de looptijd loopt de reserve op ten behoeve van het op prijspeil krijgen van kapitaallastenbudget benodigd voor vervangingsinvesteringen. De instelling van de reserve is opgenomen in het raadsbesluit van de Programmabegroting 2021.
Toelichting op het verloop	De jaarlijkse toevoeging aan de reserve bestaat uit prijscompensatie van 1,5% over de kapitaallasten van zowel gebouw, grond als gebruikersinvesteringen van het Stadskantoor. De werkelijke onderhoudskosten voor het Stadskantoor worden in de loop van het jaar bepaald op basis van het MJOP en onttrokken aan de reserve.

Leegstand Utrechts Vastgoed

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	3-12-2020
Waarom is de reserve ingesteld	Een vastgoedportefeuille heeft altijd te maken met leegstand. Een zekere mate van leegstand is noodzakelijk om de flexibiliteit te hebben om snel huisvesting mogelijk te maken. Binnen de huurberekening wordt een percentage van gemiddeld 3,85% aangehouden om de leegstandskosten af te dekken. Door deze bedragen te reserveren in een reserve en aan het eind van het jaar de aan leegstand gerelateerde kosten te onttrekken aan deze reserve zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten. De instelling van de reserve is opgenomen in het raadsbesluit van de Programmabegroting 2021.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 1,700 miljoen euro gestort in de reserve. In de loop van het jaar wordt bepaald welk bedrag uit de reserve onttrokken dient te worden om de financiële gevolgen van leegstand op te vangen. Dit is op voorhand niet te bepalen en daarom niet in de begroting opgenomen.

Calamiteiten Utrechts Vastgoed

Aard van de reserve	Risicoreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	3-12-2020

Waarom is de reserve ingesteld	In de kostprijsdekkende huurberekening zit een opslag van 0,70% om kosten die voortkomen uit calamiteiten mee te kunnen dekken. Door deze bedragen te reserveren in een reserve en aan het eind van het jaar de aan calamiteiten gerelateerde kosten te onttrekken aan deze reserve zal de begroting beter aansluiten op de werkelijke kosten. De instelling van de reserve is opgenomen in het raadsbesluit van de Programmabegroting 2021.
Toelichting op het verloop	Jaarlijks wordt vanuit de huuropbrengsten 0,315 miljoen euro gestort in de reserve. In de loop van het jaar wordt bepaald welk bedrag uit de reserve onttrokken dient te worden om de kosten gerelateerd aan calamiteiten op te vangen. Dit is op voorhand niet in te schatten en daarom niet opgenomen in de begroting.

Toegankelijk Vastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld om uitvoering te geven aan Motie 199 ‘Maak werk van UST’. Deze motie is bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2021 unaniem aanvaard. De bestemmingsreserve dient om de beschikbaar gestelde middelen te reserveren voor de uitvoering van de motie. De instelling van de reserve is opgenomen in het raadsbesluit van de Tweede bestuursrapportage 2021.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2026 en verder. Stortingen vinden plaats op het moment dat de raad middelen beschikbaar stelt voor de uitvoering van Motie 199 'Maak werk van UST'. Onttrekkingen aan de reserve vinden plaats op het moment dat toegankelijkheidsmaatregelen in het kader van de motie zijn gerealiseerd.

Vervanging zwembaden

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2025
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Binnen het programma Levendige en gezonde Stad; doelstelling Passende sport- en beweegvoorzieningen, is een budgettaire bandbreedte voor investeringen. Op lange termijn wordt een knelpunt voorzien op het moment dat de zwembaden Den Hommel en De Kwakel vervangen moeten worden. Door overschotten te reserveren kan dit toekomstige knelpunt worden beperkt.

Toelichting op het verloop	In de Voorjaarsnota 2023 is in het kader van bezuinigingen en herschikking van budget besloten tot een verlaging van het spaarbedrag in de reserve zwembaden met 0,605 miljoen euro voor de jaren 2025 en 2026. Dit is in de begroting opgenomen als onttrekking aan de reserve.

Energieneutraal Kernvastgoed

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	11-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De bestemmingsreserve ten behoeve van ‘volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040’ dient om toekomstige besparingen en nog niet bestede middelen voor de onrendabele top te reserveren voor toekomstige projecten. Hiermee blijft de raad budgetrecht houden over de middelen bestemd voor volledig duurzaam gemeentelijk vastgoed in 2040 en zijn deze middelen geoormerkt voor CO2 reductie bij het Utrechtse kernvastgoed. Het is van belang dat de bestemming van de middelen ongewijzigd blijft, omdat zonder deze middelen de onrendabele top van investeringen en onrendabele kapitaallasten niet gedekt kunnen worden. De instelling van de reserve is opgenomen in het raadsbesluit van het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV) 2019.
Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2026 e.v. De jaarlijkse mutatie van de reserve is afhankelijk van de gemaakte kosten in het kader van duurzaamheidsinvesteringen. De mutaties worden in de begroting opgenomen zodra deze bekend zijn, bijvoorbeeld op het moment dat investeringsprojecten administratief gereed gemeld worden.

Vastgoedbeheer

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	4.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	9-7-2019
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve dient om het jaarlijkse resultaat op de vastgoedportefeuille te egaliseren. De exploitatie per perceel is over de levensduur sluitend, maar er blijven faseringsverschillen per jaar. Vooral bij nieuw gebouwde accommodaties is er in het begin een tekort doordat de jaarlijkse huurstijging pas na een aantal jaren groot genoeg is om de (gelijk blijvende) kapitaallasten te dekken.

Toelichting op het verloop	In de begroting zijn geen mutaties in deze reserve opgenomen voor 2026 en verder, Uit onderzoek blijkt dat de komende jaren de huuropbrengsten van diverse panden achterblijven bij de begroting. Dit wordt verstrekt door een verschil in indexeringspercentage tussen de gemeentelijke indexeringssystematiek en de indexeringsvoorwaarden in vastgoedcontracten. In de loop van het jaar wordt bepaald welk bedrag onttrokken dient te worden aan de reserve Vastgoedbeheer om het jaarlijkse resultaat op de vastgoedportefeuille te egaliseren.

Reserve inburgering	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	1-1-2028
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	1.100
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Het instellen van een bestemmingsreserve inburgering is nodig om de kosten voor de vertraagde instroom de aankomende jaren op te kunnen vangen en inburgeraars te begeleiden conform de aanpak zoals beschreven in de Nota van uitgangspunten inburgering. Instellingsbesluit: Voorjaarsnota 2024 en Eerste bestuursrapportage.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties voor 2026 en verder begroot.

Creatieve huisvesting	
Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2099
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	1.600.000
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	
Waarom is de reserve ingesteld	De middelen uit de reserve creatieve huisvesting worden ingezet om betaalbare creatieve huisvesting in Utrecht mogelijk te maken.
Toelichting op het verloop	Het bestedingsplan hangt samen met de doorlooptijd van projecten ten behoeve van creatieve huisvesting en oefenstudio’s.

Algemene middelen en overhead

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Implementatie en uitvoering hervorming	1.886	0	1.886	0	1.886	0	1.886	0	1.886	0	1.886	0	1.886
Personeelskosten bezuinigingen	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000	0	5.000
Reserve Gemeentefonds	4.085	0	4.085	-4.085	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budgetstructuur Leidsche Rijn	256	0	256	832	1.088	615	1.704	2.213	3.917	1.963	5.881	2.713	8.594
Decentralisatie Sociaal Domein	383	0	383	0	383	0	383	0	383	0	383	0	383
Groei in Balans	5.736	0	5.736	880	6.616	1.714	8.330	528	8.858	-2.514	6.344	-2.989	3.355
Reserve Overheadvierkant	128	-128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ICT Investeringsprogramma	13.696	0	13.696	-4.177	9.519	-1.773	7.746	-619	7.127	0	7.127	0	7.127
Algemene middelen en overhead	**31.170**	**-128**	**31.042**	**-6.550**	**24.492**	**556**	**25.049**	**2.122**	**27.171**	**-551**	**26.621**	**-276**	**26.345**

Algemene middelen en overhead

Implementatie en uitvoering hervorming

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	2.500
Minimum bedrag	100

Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	Om hervormingsbezuinigingen mogelijk te maken zullen we moeten investeren aan de voorkant. Dit gaat om kosten voor het programmateam, inhuur van specifieke expertise(zoals benchmarking en onderzoeken) en eventueel implementatiekosten van de maatregelen. Hiervoor is in 2024 een reserve gevormd.
Toelichting op het verloop	Omdat de omvang van deze implementatie-en uitvoeringskosten nog erg onzeker zijn, zijn er geen onttrekkingen in 2026 begroot. Wanneer er meer duidelijkheid is over de gerealiseerde kosten zullen onttrekkingen uit deze reserve aan de raad worden voorgelegd.

Personeelskosten bezuinigingen

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	11-7-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	5.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	11-7-2024
Waarom is de reserve ingesteld	In 2024 is voor de frictiekosten die naar verwachting ontstaan door de concrete bezuinigingen en de hervormingen een reserve gevormd.
Toelichting op het verloop	Omdat de omvang van de frictiekosten kosten nog erg onzeker is zijn er geen onttrekkingen in 2026 begroot. Wanneer er meer duidelijkheid is over de gerealiseerde frictiekosten zullen onttrekkingen uit deze reserve aan de raad worden voorgelegd.

Reserve Gemeentefonds

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	1-12-2050
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	9-11-2023
Waarom is de reserve ingesteld	Het reserveren van middelen vanuit de circulaires van het Rijk over het gemeentefonds. Aangezien de circulaires op verschillende momenten in het jaar verschijnen kunnen de bijbehorende acties/middelen vaak niet gerealiseerd worden in het lopende jaar. Via deze reserve kunnen verkregen bedragen van het Rijk voor specifieke onderwerpen (corresponderende posten) beschikbaar worden gehouden. Door aan het einde van het jaar toevoegingen aan de reserve te doen in afwijking van de begroting, Onttrekkingen worden geraamd bij de bestuursrapportages ten behoeve van de specifieke onderwerpen.

Toelichting op het verloop	Onttrekking 2025 betreft middelen voor corresponderende posten die zijn toegekend in september en december 2024 maar waarvan de bijbehorende taken in 2025 worden uitgevoerd. Voor 2026 en verder zijn geen mutaties begroot omdat het op dit moment niet in te schatten is wat de corresponderende posten zijn in de september-en decembercirculaire 2025.

Budgetstructuur Leidsche Rijn

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000
Minimum bedrag	N.V.T.
Datum Raadsbesluit	1-9-1997
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld in 1997 en is bestemd voor het opvangen van frictiekosten bij de realisatie van voorzieningen in Leidsche Rijn. Dit betreft vooral de kosten van tijdelijke voorzieningen, eerste inrichting van scholen en het verevenen van tijdelijke tekorten op de stelpost Budgetstructuur Leidsche Rijn. Bij de start van de ontwikkeling van Leidsche Rijn is ervoor gekozen de voorzieningen te realiseren vóórdat de bewoners zich vestigen. De gedachte hierachter was dat het stadsdeel van meet af aan kon functioneren op een vergelijkbaar niveau als de bestaande stad. In het referentiekader Leidsche Rijn is in verband hiermee een frictiesysteem opgenomen. Doordat de voorzieningen eerder zijn gerealiseerd ontstaan negatieve frictiekosten. Naast eigenaarslasten van onderwijs-, sport-, en welzijnsvoorzieningen bestaat een belangrijk deel van de frictie uit onderhoudskosten van gedane investeringen in de weg- en waterbouw en het groen van Leidsche Rijn. De frictie loop terug naarmate Leidsche Rijn dichter bij de geplande einddatum van 2030 komt. Op basis van actuele prognoses zal deze reserve toereikend zijn om de voorziene frictiekosten in Leidsche Rijn voor de komende jaren op te vangen.
Toelichting op het verloop	De meerjarenmutaties die afgewikkeld worden via de reserve Budgetstructuur Leidsche Rijn stonden nog op de stelpost Leidsche Rijn. Deze worden naar de budgetstructuur overgeboekt. Daarnaast loopt het tempo van de nieuw te onderhouden gebieden in Leidsche Rijn die aan Stadsbedrijven in beheer worden overgedragen, vóór op de budgettoekenning aan de hand van de bevolkingsgroei. Dit leidt tot frictiekosten. Deze bedragen worden gedekt uit de daarvoor bestemde reserve frictiekosten Leidsche Rijn.

Decentralisatie Sociaal Domein

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2020
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	6.705
Minimum bedrag	100

Datum Raadsbesluit	1-7-2014
Waarom is de reserve ingesteld	De reserve Decentralisaties sociaal domein is in 2014 ingesteld. Aanvankelijk diende hij ter financiële dekking van de risico's voor de in- en uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Bij de Voorjaarsnota 2016 is de benodigde omvang vastgesteld op 18 miljoen euro; 13 miljoen euro ter afdekking van de berekende risico’s en 5 miljoen euro voor innovatie. Bij voorjaarsnota 2017 zijn de risico's volgens de principes van risicomanagement gewaardeerd en gedekt via de algemene risicoreserve. Daardoor kon van de gereserveerde middelen 13 miljoen euro uit de reserve Decentralisatie Sociaal Domein vrij vallen. De resterende 5,120 miljoen euro bleef gereserveerd voor innovatie.
Toelichting op het verloop	Er zijn geen mutaties voor 2026 en verder begroot.

Groei in Balans

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2030
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	10-11-2022
Waarom is de reserve ingesteld	Deze reserve is ingesteld om de geoormerkte uitgaven en inkomsten van het investeringspakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee deze middelen te reserveren voor het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad.
Toelichting op het verloop	Incidentele overschotten en tekorten in de dekkingsbronnen voor ruimtelijke investeringen worden verrekend met de reserve Groei in Balans (m.n. groeikader en parkeerinkomsten, zie MPR2024, pagina 11). In de jaren 2024 tot en met 2027 wordt de reserve gebruikt voor de egalisatie van uitgaven aan sportinvesteringen. Ook dit wordt toegelicht op pagina 11 van het MPR2024. Daarnaast worden met de reserve schommelingen in de parkeerexploitatie opgevangen; hiervoor is in 2029 en 2030 opgeteld 1,6 miljoen euro nodig. Verder wordt de reserve ingezet voor de invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek voor de groei van de stad. Om de overgang met zo min mogelijk schokken te laten verlopen is circa 4,7 miljoen euro beschikbaar.

Reserve Overheadvierkant

Aard van de reserve	Egalisatiereserve
Looptijd t/m	11-11-2026
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	N.V.T.
Minimum bedrag	N.V.T.

Datum Raadsbesluit	11-11-2021
Waarom is de reserve ingesteld	Om de schommelingen per jaar in de bijdragen uit het overheadvierkant op te vangen heeft de raad bij de vaststelling van de Programmabegroting 2022 op 11 november 2021 besloten om een nieuwe reserve in te stellen. Op die manier kunnen de pieken en dalen geëgaliseerd worden.
Toelichting op het verloop	Er zijn voor 2026 geen stortingen of onttrekkingen aan de Reserve Overheadvierkant nodig om de begroting sluitend te krijgen.

ICT Investeringsprogramma

Aard van de reserve	Bestemmingsreserve
Looptijd t/m	31-12-2029
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-6-2006
Waarom is de reserve ingesteld	Bij de Verantwoording 2013 is besloten om de voordelen op het structurele budget van het ICT-Investeringsprogramma in te zetten ter dekking van incidentele nadelen en om eventuele restanten voortaan te storten in de reserve ICT Investeringen. Het doel en de reikwijdte van de reserve is hiermee verbreed naar het volledige budget van het ICT Investeringsprogramma.
Toelichting op het verloop	In de afgelopen jaren zijn toegekende middelen voor grote ICT-programma's, die in het betreffende boekjaar niet zijn besteed, toegevoegd aan de reserve. Deze middelen worden vanaf 2025 ingezet voor de verdere uitvoering van deze ICT-programma's. De geplande mutaties in 2026 en 2027 hebben betrekking op het programma: informatie op orde. Voor het overige deel van de ICT investeringsreserve is de hoogte van de onttrekking nog niet bekend/begroot.

Algemene Reserves

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Algemene Reserve	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827	0	79.827
Algemene dekkingsreserve	56.303	28.681	84.984	-64.357	20.627	-16.505	4.122	8.788	12.910	-6.268	6.642	3.187	9.829

Algemene reserve	**136.130**	**28.681**	**164.811**	**-64.357**	**100.454**	**-16.505**	**83.949**	**8.788**	**92.737**	**-6.268**	**86.469**	**3.187**	**89.656**

Algemene reserve

Algemene Reserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	10.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene reserve maakt deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit en is de uiterste buffer voor het opvangen van de financiële gevolgen van optredende risico's. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt jaarlijks bepaald op basis van de geactualiseerde risicoberekening. Voor een uitgebreide toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in programmabegroting en jaarstukken.
Toelichting op het verloop	Er zijn voor 2026 en verder geen mutaties begroot.

Algemene dekkingsreserve

Aard van de reserve	Algemene reserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Nee
Maximum bedrag	100.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-1997
Waarom is de reserve ingesteld	De algemene dekkingsreserve wordt gebruikt voor gemeente brede reserveringen van incidentele baten zolang deze nog geen bestemming hebben gekregen. Daarnaast wordt de algemene dekkingsreserve gebruikt voor egalisatie tussen de jaren van de meerjarenraming. Jaarlijks wordt het rekeningresultaat in de algemene dekkingsreserve gestort, waarna het als ‘nog te besteden resultaat’ opnieuw beschikbaar komt bij de eerstvolgende voorjaarsnota.

Toelichting op het verloop	De grootste begrote mutaties in de algemene dekkingsreserve in 2026 bestaan uit mutaties Programmabegroting 2024: -4,915 miljoen euro, mutatie Tweede bestuursrapportage 2023 1,578 miljoen euro, mutatie Voorjaarsnota 2024: -10,909 miljoen, mutatie ontwikkelingen na Voorjaarsnota 2024 in PB 2025: 4,201 miljoen euro, mutaties Tweede bestuursrapportage 2024: -2,203 miljoen euro, mutatie Voorjaarsnota 2025: -5,213 miljoen euro en overige mutaties: 0,956 miljoen euro. Tezamen per saldo een onttrekking in 2026 van 16,505 miljoen euro.

Reserves ten bate van vaste activa

x €1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	B&D voorstellen 2024	Saldo 1-1-2025	Mutatie 2025	Begroot 1-1-2026	Mutatie 2026	Begroot 1-1-2027	Mutatie 2027	Begroot 1-1-2028	Mutatie 2028	Begroot 1-1-2029	Mutatie 2029	Begroot 1-1-2030
	a	b	c = a+b	d	e = c+d	f	g	h	i = g+h	j	k = i+j	l	m = k+l
Vaste Activareserve	125.353	0	125.353	7.394	132.747	18.346	151.092	15.827	166.919	10.369	177.288	2.647	179.934
Vaste activa	**125.353**	**0**	**125.353**	**7.394**	**132.747**	**18.346**	**151.092**	**15.827**	**166.919**	**10.369**	**177.288**	**2.647**	**179.934**

Vaste activa

Vaste Activareserve

Aard van de reserve	Kapitaallastenreserve
Looptijd t/m	31-12-2999
Rentetoerekening	Ja
Maximum bedrag	200.000
Minimum bedrag	100
Datum Raadsbesluit	1-1-1999
Waarom is de reserve ingesteld	Als een actief wordt gefinancierd met een incidentele interne bijdrage, wordt deze bijdrage in de vaste activareserve gestort. Instelling van een activareserve of toevoegingen daaraan vinden plaats op basis van een raadsbesluit bij de vaststelling of een wijziging van de begroting. Aan de reserve wordt vervolgens jaarlijks onttrokken om de bijbehorende afschrijvingslast te dekken. Kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving. De rentevergoeding op deze reserve wordt ingezet om de rentelast te dekken.
Toelichting op het verloop	Vanuit deze reserve worden jaarlijks de bijbehorende kapitaallasten betaald.

Overzicht structurele onttrekkingen en stortingen in de reserves

x €1.000

Omschrijving	Onttrekking 2026	Storting 2026	Onttrekking 2027	Storting 2027	Onttrekking 2028	Storting 2028	Onttrekking 2029	Storting 2029
Vaste Activareserve	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In bovenstaande tabel zijn de structureel begrote onttrekkingen en stortingen in de reserves weergegeven, conform artikel 19, 23 en 28 van het BBV.

In Voorjaarsnota 2024 is de gehele activareserve ad. 203 miljoen euro vrijgevallen, daarom zijn er geen structurele begrote onttrekkingen en stortingen.

Toelichting Voorzieningen

Betrouwbare overheid

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Risico's	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Wethouderspensioenen	5.150	190	5.340	190	5.530	190	5.720	190	5.910	190	6.100
Totaal	**5.150**	**190**	**5.340**	**190**	**5.530**	**190**	**5.720**	**190**	**5.910**	**190**	**6.100**

Wethouderspensioenen

De gemeente Utrecht houdt een voorziening aan voor de pensioenaanspraken van (voormalige) wethouders. Deze voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van een actuariële berekening. Onttrekkingen uit de voorziening vinden plaats op het moment dat pensioenverplichtingen daadwerkelijk worden overgedragen.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
	a	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Van derden verkregen middelen											
Woonruimteonttrekking compensatie	1.391	0	1.391	0	1.391	0	1.391	0	1.391	0	1.391
Meerwaarde prestatieafspr woningcorporatie	8.207	0	8.207	0	8.207	0	8.207	0	8.207	0	8.207
Verplichtingen en verliezen											
Negatieve grondexploitatie	38.172	0	38.172	0	38.172	0	38.172	0	38.172	0	38.172
Negatieve grondexploitatie Stationsgebied	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**47.770**	**0**	**47.770**	**0**	**47.770**	**0**	**47.770**	**0**	**47.770**	**0**	**47.770**

Voorziening woonruimteonttrekking (van derden verkregen middelen)
De compensatiebedragen die we van derden ontvangen in het kader van woonruimteonttrekking zijn niet vrij besteedbaar, ze kunnen uitsluitend worden aangewend in het kader van de volkshuisvesting (huisvestingsverordening artikel 3.1.6). Lasten van het fonds toevoegen woonruimte komen ten laste van deze voorziening.

Voorziening meerwaarde prestatieafspraken woningcorporaties (van derden verkregen middelen)
De voorziening maakt deel uit van de investeringsimpuls Ruimtelijke Strategie Utrecht. Conform de prestatieafspraken op stedelijk niveau die met de Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW) zijn overeengekomen, voegt de gemeente 2/3 deel van de door de corporaties betaalde meerwaardeafdracht bij verkoop sociale huurwoningen toe aan deze voorziening. In het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken dat de gemeente stopt met de verkoop van sociale huurwoningen vanaf het moment dat de verhuurdersheffing wordt afgeschaft (2023). Daarmee is de jaarlijkse storting in de voorziening vervallen.

Voorziening negatieve grondexploitaties
De voorziening negatieve grondexploitaties is bedoeld om de te verwachten negatieve resultaten op grondexploitaties op te kunnen vangen. De hoogte van de risicovoorziening is conform het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025.
De gehele begrote voorziening per 01-01-2026 bedraagt 54,8 miljoen euro. Conform het BBV wordt de voorziening negatieve grondexploitatie uitgesplitst verantwoord onder deze balanspost (38,2 miljoen euro) en als mindering op het saldo Onderhanden werk, onder de balanspost Voorraden (16,6 miljoen euro).

Voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied
De voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied is bedoeld om de te verwachten negatieve resultaat op de grondexploitatie Stationsgebied op te kunnen vangen. De hoogte van de risicovoorziening is conform het Meerjaren Perspectief Ruimte 2025.
De gehele begrote voorziening per 01-01-2026 bedraagt 49,9 miljoen euro. Conform de regelgeving uit het BBV wordt de voorziening negatieve grondexploitatie Stationsgebied uitgesplitst verantwoord onder deze balanspost en de balanspost Voorraden, onderdeel onderhanden Werk. Door de stand van de grondexploitatie Stationsgebied wordt de voorziening volledig verantwoord op de balanspost Voorraden (49,9 miljoen euro).

Duurzame bereikbaarheid

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Egalisatievoorzieningen	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
VGU onderhoud Bereikbaarheid	1.789	344	2.133	1.634	3.767	1.634	5.401	1.634	7.035	1.634	8.669
Van derden verkregen middelen											
Onderhoud Grifthoek (afkoop)	77	-10	67	-10	57	-10	47	-10	37	-10	27
Totaal	**1.866**	**334**	**2.200**	**1.624**	**3.824**	**1.624**	**5.448**	**1.624**	**7.072**	**1.624**	**8.696**

VGU onderhoud Bereikbaarheid
Deze voorziening is ingesteld om kostenschommelingen van het meerjarig groot onderhoud parkeren op te vangen.
De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's). Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde onderhoudskosten onttrokken aan de voorziening.

Bij de Jaarstukken 2024 is geconstateerd dat de voorziening onderhoud Bereikbaarheid niet toereikend is om voor de komende periode te voldoen aan alle onderhoudsverplichtingen. Om aan de richtlijnen vanuit het BBV te voldoen, is besloten tot een aanvullende dotatie. In 2024 is een aanvullende dotatie van 0,649 miljoen euro gedaan. Om aan alle onderhoudsverplichtingen conform het MJOP te kunnen voldoen, is vanaf 2025 een structurele aanvullende dotatie van 1,290 miljoen euro nodig.

Onderhoud Grifthoek (afkoop)
De voorziening betreft een eenmalige afkoop van het ingesteld onderhoud voor een duur van twintig jaar door eigenaren van parkeerplaatsen in de Grifthoek garage. De volledige betaling/storting in 2006 was 0,237 miljoen euro. De jaarlijkse onttrekking ten behoeve van het onderhoud is 0,010 miljoen euro.

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Risico's	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Voormalig personeel (FPU-wachtgeld)	187	0	187	0	187	0	187	0	187	0	187
Garantstelling St. DOMunder	762	0	762	0	762	0	762	0	762	0	762
Egalisatievoorzieningen											
Groot onderhoud groen	1.832	953	2.785	953	3.738	953	4.691	953	5.644	953	6.597
Groot onderhoud wegen	0	12.390	12.390	12.390	24.780	12.390	37.170	12.390	49.559	12.390	61.949
Toekomstige vervangingsinvesteringen											
GRP investeringen	32.250	21.127	53.377	21.127	74.504	21.127	95.631	21.127	116.758	21.127	137.885
Grafrechten investeringen	1.040	0	1.040	-850	190	0	190	0	190	0	190
Van derden verkregen middelen											
Grafrechten onbepaalde tijd	1.238	225	1.463	225	1.687	225	1.912	225	2.137	225	2.361
Verkeerslawaai stad	65	0	65	0	65	0	65	0	65	0	65

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Groenstructuur Ockhuizen	460	230	690	230	920	230	1.150	230	1.380	230	1.610
Totaal	**37.834**	**34.925**	**72.759**	**34.075**	**106.833**	**34.925**	**141.758**	**34.925**	**176.682**	**34.925**	**211.606**

Voormalig personeel (risico)
Conform de huidige BBV-regelgeving is in 2010 een voorziening gevormd in verband met toegezegde en contractueel vastgelegde uitkeringen aan voormalig personeel betreffende:

- reorganisatie of disfunctioneren (wachtgeld, overplaatsbaarheid, non actief);
- arbeidsongeschiktheid.

Er is sprake van een niet jaarlijks vergelijkbaar volume gedurende meerdere jaren. De onttrekkingen betreffen de uitkeringen op basis van de gemaakte afspraken. Bij de verantwoording van ieder jaar wordt bekeken of het nodig is de voorziening op peil te brengen door de prognoses te actualiseren. Afhankelijk van de actualisatie en de onttrekkingen/toevoegingen in de loop van het jaar kan de werkelijke stand van de voorziening nog wijzigen.

Voorziening garantstelling Stichting DOMunder (risico)
De risicovoorziening is ten behoeve van de garantstelling op een NRF lening aan Stichting DOMunder (voorheen genaamd st. Domplein 2013).

Groot Onderhoud Groen (egalisatievoorziening)
De voorziening is gevormd om de financiële schommelingen ten aanzien van het groot onderhoud op te vangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (onder andere Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.

Groot Onderhoud Wegen (egalisatievoorziening)
De voorziening is gevormd om de financiële schommelingen ten aanzien van het groot onderhoud op te vangen waardoor de exploitatiebegroting niet jaarlijks zal fluctueren, we beter kunnen aansluiten bij onze ambitie om duurzaam te begroten en waardoor we beter aansluiten bij werk van andere afdelingen in de gemeente (o.a. Ruimte) en de daadwerkelijke onderhoudsbehoefte.

GRP investeringen (toekomstige vervangingsinvesteringen)
In de afgelopen jaren is een aantal investeringsprojecten vertraagd waardoor minder is uitgegeven dan begroot. Conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving is dit bedrag gestort in de voorziening GRP investeringen. Dit bedrag blijft in de voorziening beschikbaar voor de uitloop van de investeringen.

Grafrechten investeringen (toekomstige vervangingsinvesteringen)
De voorziening is bestemd voor investeringen op de vier begraafplaatsen en is conform collegebesluit 2013 en conform Wet BBV ingesteld. Hiermee kunnen de jaarlijks sterk wisselende kosten voor investeringen aan de begraafplaatsen worden opgevangen en kan de hoogte van de grafrechten worden gestabiliseerd.
In 2026 wordt 0,850 miljoen euro onttrokken ten behoeve van het bouwen van een loods bij Begraafplaats Tolsteeg.

Grafrechten onbepaalde tijd (van derden verkregen middelen)
Het is mogelijk de kosten van het grafonderhoud voor een (kinder)graf voor onbepaalde tijd af te kopen. De inkomsten hiervan worden in een voorziening grafrechten onbepaalde tijd gestort ter dekking van de toekomstige onderhoudslasten. De mutaties in de loop van het jaar zullen de werkelijke stand van de voorziening nog beïnvloeden.

Verkeerslawaai stad (van derden verkregen middelen)
De kosten van de werkzaamheden Geluid worden gedekt uit deze voorziening. De voorziening Verkeerslawaai stad dient te worden aangehouden omdat er in de lopende jaren van het programma nog uitgaven worden gedaan en dus pas na afronding een finale afrekening van de verstrekte bijdragen (terugbetalingsverplichting) kan worden opgesteld voor dit (project)financieringsprogramma.

Groenstructuur Ockhuizen (van derden verkregen middelen)
De gemeente stort gedurende 25 jaar jaarlijks circa 0,230 miljoen euro (in totaal daarmee 5,7 miljoen euro) in een voorziening. Dit bedrag is bestemd voor de toekomstige functiewijziging/aankoop van percelen onder het zonnepanelenveld Ockhuizen en overig nog agrarisch gebied en voor de inrichting en het beheer van nieuwe natuur. De dekking van de voorziening is opgenomen in de programmering van het Meer-jaren Groen Programma 2025- 2029 (MGP).

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Van derden verkregen middelen	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
AMEV milieuprijs	63	-63	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**63**	**-63**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Deze voorziening is komen te vervallen per 31-12-2024. Doordat de onttrekking hier uit in 2025 plaatsvindt is deze voor de volledigheid wel opgenomen in de Begroting 2026.

Levendige en gezonde stad

x€1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Egalisatievoorzieningen	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
VGU onderhoud Utrecht Vastgoed	12.180	7.093	19.273	7.343	26.617	7.343	33.960	7.343	41.304	7.343	48.647
VGU onderhoud Sport en Samenleven	2.829	1.515	4.344	3.225	7.569	3.225	10.793	3.225	14.018	3.225	17.243
Totaal	**15.009**	**8.609**	**23.617**	**10.568**	**34.186**	**10.568**	**44.753**	**10.568**	**55.321**	**10.568**	**65.890**

VGU onderhoud Utrechts Vastgoed

De voorziening Onderhoud Utrechts Vastgoed is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarige groot onderhoud op Utrechts vastgoed op te kunnen vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's). Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde onderhoudskosten onttrokken aan de voorziening.

Eind 2021 zijn deze onderhoudsplannen geactualiseerd en bleek de jaarlijkse dotatie aan de voorziening ontoereikend. Tot 2025 werd de jaarlijkse dotatie verhoogd met 4,565 miljoen euro als gevolg van de geconstateerde tekorten. Deze extra dotatie valt in 2025 weg. Wel vindt in 2025 voor het laatste jaar nog een extra dotatie plaats van 0,550 miljoen euro. Tot deze extra dotatie is bij de jaarafsluiting 2022 besloten voor de jaren 2022 t/m 2025. Daarnaast is in de Voorjaarsnota 2024 besloten om de dotatie te verhogen met 2,000 miljoen euro.

Bij de Jaarstukken 2024 is geconstateerd dat de voorziening onderhoud Utrechts vastgoed niet toereikend is om voor de komende periode te voldoen aan alle onderhoudsverplichtingen. Om aan de richtlijnen vanuit het BBV te voldoen, is besloten tot een aanvullende dotatie. In 2024 is een aanvullende dotatie van 2,427 miljoen euro gedaan. Om aan alle onderhoudsverplichtingen conform het MJOP te kunnen voldoen, is vanaf 2025 een structurele aanvullende dotatie van 0,800 miljoen euro nodig.

VGU onderhoud Sport en Samenleven

De voorziening onderhoud Sport en Samenleven is ingesteld om de schommelingen van de kosten van het meerjarige groot onderhoud op te kunnen vangen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's). Op basis hiervan wordt jaarlijks het begrote bedrag toegevoegd en de gerealiseerde onderhoudskosten onttrokken aan de voorziening.

Bij de Jaarstukken 2024 is geconstateerd dat de voorziening onderhoud Sport en Samenleven niet toereikend is om voor de komende periode te voldoen aan alle onderhoudsverplichtingen. Om aan de richtlijnen vanuit het BBV te voldoen, is besloten tot een aanvullende dotatie. In 2024 is een aanvullende dotatie van 0,510 miljoen euro gedaan. Om aan alle onderhoudsverplichtingen conform het MJOP te kunnen voldoen, is vanaf 2025 een structurele aanvullende dotatie van 1,710 miljoen euro nodig.

Algemene middelen en overhead

x €1.000

	Saldo 01-01-2025	Mutatie 2025	Begroot Saldo 01-01-2026	Mutatie 2026	Begroot Saldo 01-01-2027	Mutatie 2027	Begroot Saldo 01-01-2028	Mutatie 2028	Begroot Saldo 01-01-2029	Mutatie 2029	Begroot Saldo 01-01-2030
Risico's	**a**	**b**	**c=a+b**	**d**	**e=c+d**	**f**	**g=e+f**	**h**	**i=g+h**	**j**	**k=i+j**
Diverse claims	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verlofsparen	3.758	0	3.758	0	3.758	0	3.758	0	3.758	0	3.758
Egalisatievoorzieningen											
Liquidatiefonds Openbaar Slachthuis	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Pensioenfonds Bijz. Kleuteronderwijs	37	0	37	0	37	0	37	0	37	0	37
Stichting Pensioenfonds Ozebi	2	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2
Totaal	**3.798**	**0**	**3.798**	**0**	**3.798**	**0**	**3.798**	**0**	**3.798**	**0**	**3.798**

Diverse claims
In verband met diverse claims, juridische geschillen en rechtsgedingen is een voorziening ingesteld. Op 28 augustus 2024 is er een vasttellingsovereenkomst getekend tussen de gemeente en een derde partij. Hierbij is een schadevergoeding van 4,8 miljoen euro uitbetaald uit de voorziening en daarom is deze op dit moment 0.

Verlofsparen
In 2022 is vanuit de vastgestelde cao een nieuwe regeling in het leven geroepen voor verlofsparen. In het BBV is bepaald dat voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen, waarvan het jaarlijkse bedrag geen gelijk volume heeft, een voorziening dient te worden gevormd. De voorziening verlofsparen is nodig voor de vervangingskosten als gevolg van de opname van de opgebouwde uren.

Liquidatiefondsen/pensioenfondsen
De liquidatiefondsen/pensioenfondsen zijn ingesteld om betalingen van pensioenen en wachtgeld aan de deelnemers van deze fondsen uit te kunnen keren. Onttrekkingen aan de voorzieningen zijn niet structureel begroot, maar vinden plaats op het moment dat de Gemeente Utrecht pensioenen en wachtgelden uitbetaalt aan de deelnemers.

Overzicht Gewaarborgde geldleningen

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Geraamde stand per 31-12-2026	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025	Geraamd netto geborgd per 31-12-2026
Totalen Bo-Ex	414.711	25	500.966	500.966	500.966	125.242	125.242	125.242
Totalen Portaal	633.424	25	601.002	601.002	601.002	150.251	150.251	150.251
Totalen Mitros	749.497	25	833.494	833.494	833.494	208.374	208.374	208.374
Totalen SSHU	320.688	25	438.584	438.584	438.584	109.646	109.646	109.646
Totalen Cazas Wonen (v/h GroenWest)	124.410	25	113.456	113.456	113.456	28.364	28.364	28.364
Totalen Lekstede	22.185	25	15.008	15.008	15.008	3.752	3.752	3.752
Totalen Habion	38.463	25	22.024	22.024	22.024	5.506	5.506	5.506
Totalen Woonzorg	72.862	25	17.395	17.395	17.395	4.349	4.349	4.349
Totalen Omnia Wonen	26.016	25	219	219	219	55	55	55
Totalen Woongoed Zeist	17.675	25	111	111	111	28	28	28
Subtotaal WSW	**2.419.931**		**2.542.259**	**2.542.259**	**2.542.259**	**635.567**	**635.567**	**635.567**
NRF Revolving fund	1.601	100	232	232	232	232	232	232
NRF Particuliere woningverbetering	1.711	100	369	369	369	369	369	369
NRF Monumentenzorg	10.190	100	3.954	3.954	3.954	3.954	3.954	3.954
NRF Stichting Domplein	900	100	665	665	665	665	665	665

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Geraamde stand per 31-12-2026	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025	Geraamd netto geborgd per 31-12-2026
NRF Stichting Domplein	230	100	188	188	188	188	188	188
Subtotaal diversen REO / volkshuisvesting en monumenten	**14.632**		**5.408**	**5.408**	**5.408**	**5.408**	**5.408**	**5.408**
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	381	100	122	114	107	122	114	107
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	318	100	102	95	89	102	95	89
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	104	100	33	31	29	33	31	29
St. Wijkgezondheidscentrum Lunetten	816	100	277	261	245	277	261	245
UW Holding BV (UW-bedrijven)	2.500	100	667	500	333	667	500	333
UW Holding BV (UW-bedrijven)	9.100	100	5.460	5.005	4.550	5.460	5.005	4.550

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Geraamde stand per 31-12-2026	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025	Geraamd netto geborgd per 31-12-2026
Stichting YOUKÉ Sterke Jeugd	1.134	100	340	284	227	340	284	227
St. de Bibliotheek Utrecht	1.750	100	1.225	1.138	1.050	1.225	1.138	1.050
Subtotaal (gezondheids)zorginstellingen	**16.103**		**8.226**	**7.428**	**6.630**	**8.226**	**7.428**	**6.630**
LTC Vleuten de Meern	180	100	12	0	0	12	0	0
LTC Vleuten de Meern	250	100	76	66	56	76	66	56
Utrechtse Rugby Club	250	50	143	135	126	72	68	63
De Meern Voetbalvereniging	100	100	41	36	31	41	36	31
Zuilense Tennisclub	75	50	16	9	1	8	5	1
ULTC Iduna	280	50	187	168	149	94	84	75
ULTC Iduna	300	50	150	120	90	75	60	45
MHC Fletiomare	200	100	10	0	0	10	0	0
MHC Fletiomare	175	100	81	74	67	81	74	67
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	830	63	581	553	526	366	348	331
Stichting Rijnvliet / PVDV (herfinanciering 2015)	440	63	176	147	117	111	93	74

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Geraamde stand per 31-12-2026	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025	Geraamd netto geborgd per 31-12-2026
KV Fiducia	80	50	37	31	25	19	16	13
Stichting Spovo / Sporting '70	425	50	244	223	202	122	112	101
Stichting Huisvesting SV Kampong	750	100	543	513	483	543	513	483
Stichting De Driewerf	650	62	329	285	242	204	177	150
MHC Fletiomare	125	50	51	39	26	26	20	13
TV At Risk	360	50	244	220	196	122	110	98
HC Rijnvliet	170	50	92	75	58	46	38	29
UTV Kromme Rijn	117	50	78	70	62	39	35	31
UTV Kromme Rijn	76	50	38	30	23	19	15	12
BPU/Voornruiters	210	50	140	126	112	70	63	56
Stichting Tafeltennis Promotie	115	50	84	77	69	42	39	35
VV DVSU	220	50	132	120	108	66	60	54
De Meern Voetbalvereniging	200	100	72	64	56	72	64	56
HC Rijnvliet	300	50	280	260	240	140	130	120
Subtotaal Sport	**6.878**		**3.837**	**3.441**	**3.065**	**2.476**	**2.226**	**1.994**
TOTAAL BORGSTELLINGEN	**2.457.544**	**0**	**2.559.730**	**2.558.536**	**2.557.362**	**651.677**	**650.629**	**649.599**

WAARVAN:

x €1.000

Borgstelling verleend voor (naam instelling)	Oorspronkelijk bedrag gewaarborgde lening	Percentage van de lening waarvoor borgstelling geldt	Werkelijke stand per 31-12-2024	Geraamde stand per 31-12-2025	Geraamde stand per 31-12-2026	Werkelijk netto geborgd per 31-12-2024	Geraamd netto geborgd per 31-12-2025	Geraamd netto geborgd per 31-12-2026
Indirecte borgstelling (achtervang WSW)			2.542.259	2.542.259	2.542.259	635.567	635.567	635.567
Directe borgstellingen			17.471	16.277	15.103	16.110	15.062	14.032

Overzicht Subsidies

Totaal alle subsidieprogramma's

x €1.000

Programma	Begroting 2025	Begroting 2026	Waarvan 'vaste' verlening jaarsubsidies	Meerjarig verleend tlv 2026
Betrouwbare overheid	8.360	5.783	230	0
Ontwikkelen en wonen voor iedereen	11.767	79	79	0
Klimaatvriendelijke stad	12.497	12.497	0	0
Duurzame bereikbaarheid	0	0	0	0
Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed	16.505	15.515	134	5.011
Veilige stad	6.485	4.955	592	4.363
Passende ondersteuning en opvang	18.629	18.775	10.260	8.515
Werk, toekomstbestendige economie en ondersteuning	39.081	37.708	29.086	493
Kansrijk opgroeien	77.762	80.186	12.439	41.834
Levendig en gezonde stad	100.338	100.571	33.212	56.560
Totaal subsidies 2026	**291.424**	**276.069**	**86.032**	**116.776**

Wet Markt en Overheid

Inleiding

Op 20 november 2014 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de economische activiteiten die, in het algemeen belang, door de gemeente worden aangeboden onder de integrale kostprijs. Op grond van de Wet markt en overheid is zo'n algemeen belangbesluit vereist.
Hierbij is eveneens besloten om de gemeenteraad jaarlijks geïnformeerd te houden door overzicht van de algemeen belangbesluiten en de geraamde kosten en opbrengsten voor het komende jaar toe te voegen aan de P&C-cyclus.
Hieronder volgt de actuele lijst voor de programmabegroting 2026.

Economische activiteiten

De volgende activiteiten worden in het algemeen belang onder de kostprijs aangeboden. Bij iedere activiteit is een motivering opgenomen.

1. Bevoorrading horeca aan de werven met elektrische boot (VERVALLEN)
Vervallen, deze activiteit is inmiddels meer dan 100% kostendekkend.

2. Kredietverlening: (vervallen: 'sociale leningen en') saneringskredieten
Binnen het dienstenpakket van Werk en Inkomen komt kredietverlening voor. De kredietverstrekking vindt plaats onder de entiteit Kredietbank, een onderdeel van Werk en Inkomen. De Kredietbank valt onder de reikwijdte van de Wet Fido en valt qua toezicht onder de AFM. Daarnaast conformeert de kredietbank zich aan de gedragscode Sociale Kredietverlening, opgesteld door de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK).
Eén van de gedragscodes houdt in dat de kredietbank handelt zonder winstoogmerk. Het te hanteren rentepercentage bevindt zich dan ook in de onderkant van de markt. Daarnaast wordt een sociaal incassobeleid toegepast. De dienstverlening is nauw verweven met de Schulddienstverlening en stelt Werk en Inkomen in staat daadkrachtig de schuldenproblematiek van onze cliënten aan te pakken.
De vraag of de Wet Markt en Overheid van de toepassing is bij Kredietverlening moet bevestigend worden beantwoord. De door Werk en Inkomen gehanteerde rentepercentages volgen de markt, waarbij de rentepercentages zich duidelijk aan de onderkant van de markt bevinden.
De markt vult echter niet het gat van het door Werk en Inkomen aangeboden leenstelsel op. Het saneringskrediet is een onderdeel binnen de schulddienstverlening en zonder dit krediet slaagt de sanering niet. *(Vervallen: De sociale leningen kennen een zeer beperkte doelgroep waarbij de hoogte van het krediet zeer beperkt is. Zouden onze cliënten zich tot de markt wenden dan zijn ze aangewezen op, door het intrinsieke risico dat zij met zich meedragen, het duurste aanbod in de markt. Dit staat haaks op het beleid van Werk en Inkomen. Vandaar dat deze economische activiteit onder kostprijs wordt aangeboden.)*

3. Voorlichting seksuele gezondheid op het MBO (VERVALLEN)
Vervallen conform verwachting.

4. Weerbaarheidstraining Kom op voor Jezelf (VERVALLEN).
Vervallen conform verwachting.

5. Sportvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen voor de inwoners van Utrecht
Sportparken, zwembaden, sporthallen, welzijnsvoorzieningen, sport en spelmaterialen et cetera worden onder integrale kostprijs aangeboden. De activiteiten dienen de volksgezondheid, het welzijn en zelfredzaamheid van de burger en het gebruik van deze producten is zonder financiële stimulering niet voor iedereen weggelegd. Voor deze producten ontstaat een onrechtvaardig hoge uitkomst (entree/ huur) als de integrale kostprijs wordt doorgevoerd, wat de toegankelijkheid van dergelijke

voorzieningen voor alle bevolkingsgroepen in het kader van welzijn en volksgezondheid ernstig kan gaan belemmeren. Het is in het algemeen belang van alle inwoners van de gemeente dat deze voorzieningen toegankelijk en bereikbaar zijn.

6. Verhuur accommodaties ten behoeve van sport, gezondheid en welzijn

Sport-, gezondheids- en welzijnsaccommodaties hebben verschillende maatschappelijke functies, zoals het tegengaan van hangjongeren, bevordering van integratie, het bewerkstelligen van een goed woon- en vestigingsklimaat, opvang dak- en thuislozen, junks, blijf van mijn lijfhuis, et cetera. In het bijzonder ziet de gemeente een belangrijke maatschappelijke rol weggelegd voor sportverenigingen en welzijnsorganisaties die een samenbindende functie in de wijk vervullen dan wel instellingen die een verzorgende of maatschappelijke taak vervullen. Deze organisaties hebben in de regel geen financiële middelen om marktconforme huurprijzen te betalen voor huisvesting en zijn voor hun bestaan aangewezen op hulp van bijvoorbeeld de overheid. Ook de aan de functie ondersteunende horeca wordt hieronder geschaard, zoals horeca ondersteunend aan het zwembad, de sporthal, multifunctionele accommodaties, et cetera.

7. Beschikbaar stellen van gemeentelijke gebouwen aan bewoners(groepen), belangengroepen en maatschappelijke instellingen voor sociale, (natuur) educatieve en culturele activiteiten

Met het beschikbaar stellen van gebouwen aan bewoners(groepen), belangengroepen en maatschappelijke instellingen voor sociale, (natuur) educatieve en culturele activiteiten, bevordert de gemeente de participatie in de samenleving en wordt de kracht van de stad ondersteund. Er is een risico dat concurrentieverstoring kan ontstaan met andere ondernemingen die binnen de gemeentegrenzen actief zijn op het gebied van verhuur van gebouwen. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat de accommodaties uitsluitend gebruikt gaan worden als openbaar gebouw ten behoeve van doelgroepen zonder winstoogmerk. Deze doelgroepen hebben in de regel geen financiële middelen om marktconforme huurprijzen te betalen voor huisvesting. Door uitsluitend non-profitdoelgroepen de mogelijkheid te geven onder integrale kostprijs een gebouw of ruimte te huren, wordt gewaarborgd dat er geen concurrentievervalsing gaat plaatsvinden met ondernemers die in deze sector actief zijn.

8. Tijdelijke verhuur vastgoed vanwege antikraak, strategisch bezit, of voorraadfunctie

Tijdelijke verhuur is soms noodzakelijk. Partijen die tijdelijk huren weten dat zij op termijn het pand moeten verlaten en daarom zullen zij niet investeren in het pand om langdurig te blijven zitten waardoor een hoge huurprijs gelijk aan integrale kostprijs niet betaald zal worden. Marktpartijen gebruiken ook constructies met tijdelijke verhuur waarbij geen integrale kostprijs maar marktprijs wordt verlangd. De marktprijs is bepaald op wat een potentiële huurder bereid is te betalen. De marktprijs kan daardoor lager liggen dan de integrale kostprijs. Het ontbreken van huurbescherming voor tijdelijke huurcontracten is overigens ook een reden om niet de integrale kostprijs door te rekenen in de huurprijs. Een potentiële huurder loopt risico’s omdat hij geen zeker bestaan heeft in het gehuurde object. Dit rechtvaardigt een lagere prijs.
Door uit te gaan van integrale kostprijs in plaats van marktprijs, loopt de gemeente gevaar dat panden helemaal niet meer tijdelijk verhuurd kunnen worden met alle nadelen van dien, zoals geen beheer en onderhoud en verloedering.

9. Onrendabele top bij verhuur, verkoop of andere vervreemding vastgoed of grond

Bij vastgoed- of grondvervreemding of verhuur (anders dan bedoeld bij punt 5, 6, 7 en 8) wordt de marktprijs aangehouden. Dit is gebruikelijk binnen die markt. De kostprijs is afhankelijk van de investering die is gedaan bij het verkrijgen, oprichten of renoveren van het vastgoed of de grond. Deze investering kan hoger zijn dan de marktprijs bij verhuur, verkoop of andere vervreemding. In het algemeen belang kan dat nodig zijn om verloedering van de stad tegen te gaan, de stad op strategische punten te verfraaien of een extra investering te doen bij een grote gebiedsontwikkeling, waarbij de markt soms niet de wil of mogelijkheid heeft om te investeren. De afweging waarom en op welke wijze wordt geïnvesteerd vindt overigens plaats in de raadsvoorstellen inzake de exploitaties.

10. Het bieden van parkeergelegenheid in belanghebbende garages

Binnen de Gemeente Utrecht bevindt zich een achttal zogenaamde belanghebbende parkeergarages. Tegen betaling kan gebruik worden gemaakt van deze parkeervoorzieningen. Uniek aan deze afgesloten parkeergelegenheden is dat ze allemaal gelegen zijn in, en nabij, de drukke binnenstad van Utrecht. Op deze locaties is er sprake van een beperkt aantal parkeerplaatsen, hoewel de bevolkingsdichtheid zeer hoog is in vergelijking met minder stedelijke gebieden. Voor bewoners van deze omgeving is het mogelijk om een parkeervergunning aan te schaffen. Echter, doordat er in de openbare ruimte weinig parkeerplekken zijn in verhouding tot het relatief hoge aantal bewoners, is het lang niet altijd mogelijk een parkeervergunning te bemachtigen. De belanghebbende parkeergarages bieden in dit kader een alternatief/verruiming van de capaciteit. Het heffen van parkeerbelasting in de vorm van vergunningen is sec geen economische activiteit. Echter, het aanbieden van inpandige parkeergelegenheid is een economische activiteit die tevens door marktpartijen kan worden aangeboden. In de desbetreffende wijken is een inpandige parkeervoorziening economisch niet aantrekkelijk, aangezien het alleen om bewoners gaat. Het is niet wenselijk om een grote commerciële parkeergelegenheid zich in deze gebieden te laten huisvesten. De (externe) verkeersdruk (van auto's) en de hiermee samenhangende algehele leefbaarheid in deze centraal stedelijke woonwijken zou hierdoor in het geding komen. Met belanghebbende garages wordt meer capaciteit gecreëerd, zonder dat dit ten koste gaat van de openbare ruimte en leefbaarheid. Omdat de belanghebbende garages in het verlengde liggen van de bewonersvergunningen voor het straatparkeren is het alleen mogelijk om een abonnement te krijgen wanneer je daadwerkelijk in de wijk woont waarin de belanghebbende garage staat. Derhalve zijn belanghebbende garages een economische activiteit die wordt uitgevoerd in het algemeen belang.

11. In eigendom hebben en exploiteren parkeergelegenheid in openbare garages

De Gemeente Utrecht heeft verschillende openbare parkeergarages (Grifthoek, Kruisstraat, de Kop van Lombok, Vaartsche Rijn, Croeselaan en Berlijnplein) in eigendom. Op dit moment worden deze openbare parkeergarages kostendekkend geëxploiteerd. Het is echter mogelijk dat in volgende jaren de baten en lasten zich zodanig ontwikkelen dat de openbare garages in het algemeen belang onder de kostprijs zullen worden geëxploiteerd. De voornaamste redenen hiervoor zijn:

- Het verplaatsen van autoparkeren van de straat naar de garage. Dit verbetert de openbare ruimte en het straatbeeld van de historische binnenstad van Utrecht.
- Het invloed kunnen uitoefenen op de parkeerstromen in het centrum (meer spreiding over de stad). Hierbij is het streven minder auto's door de binnenstad te laten rijden, maar deze aan de randen van de stad inpandig te laten parkeren.
- In het geval van de Vaartsche Rijn- en de Croeselaangarage speelt mee dat een parkeergarage in de omgeving de gebiedsontwikkeling kan bevorderen. Door uitbreiding van functies zal de parkeerdruk in deze gebieden toenemen en is een verhoogde parkeercapaciteit nodig. In plaats van verschillende parkeervoorzieningen in het gebied, kan hierdoor het parkeren centraal geregeld worden.

De prijsstelling van een aantal specifieke producten, zoals abonnementen voor bewoners of deelautoaanbieders in de gemeentelijke parkeergarages is niet gebaseerd op een integraal kostprijstarief, maar op de verwachte prijs die de doelgroep bereid is te betalen voor het stallen van zijn auto in een parkeergarage in plaats van op straat. Daarnaast dient de prijs voor kortparkeren lager te liggen dan het straatparkeertarief in het gebied. Ook hebben niet alle garages even hoge kosten, dit zorgt voor een verscheidenheid aan verschillende tarieven. Dit is onwenselijk aangezien hierdoor een differentiatie optreedt tussen verschillende delen van de stad. Bovenstaande kan er zelfs voor zorgen dat een hoger tarief zou moeten worden gevraagd dan voor parkeren op straat. Dat effect doorkruist de doelstellingen van het beleid rondom garageparkeren.

12. Het bieden van parkeergelegenheid in P+R-voorzieningen

De Gemeente Utrecht heeft momenteel vier parkeervoorzieningen aan de randen van de stad (P+R Westraven, P+R de Uithof en P+R Papendorp). Tegen betaling kan geparkeerd worden op deze locaties en afhankelijk van de locatie, worden overgestapt op een tram, bus of deelfiets richting het centrum van Utrecht. Er is hier sprake van een economische activiteit.
Voor deze activiteit wordt geen integraal kostprijstarief gevraagd. Net als bij de andere (fiets-) parkeervoorzieningen is niet de kostprijs van de voorziening leidend bij het bepalen van de prijs, maar een inschatting van de optimale prijs voor het bereiken van de beleidsdoelstellingen. Om automobilisten te verleiden niet de stad in te rijden, maar hun auto te parkeren aan de rand van de stad om vervolgens over te stappen op het openbaar vervoer, dient er sprake te zijn van een aantrekkelijk, relatief lager tarief. Net als bij andere parkeergarages wordt er bij de ene P+R-voorziening meer gebruik gemaakt van het P+R-product, dan bij de andere. Ook zijn de kosten van verschillende garages niet altijd gelijk aan elkaar. Daarnaast is het zo dat het P+R-tarief sowieso onder de kostprijs ligt. Het doorbelasten van het integrale kostprijstarief aan P+R-gebruikers doorkruist de doelstellingen van het P+R beleid.
Dit beleid voorziet in het verminderen van het aantal auto's in Utrecht. Minder auto's betekent minder vervuiling, betere doorstroming en in grote lijnen een verbeterde leefbaarheid en bereikbaarheid van de Gemeente Utrecht. Derhalve kan er gesproken worden van een economische activiteit in het algemeen belang.

13. Exploitatie van fietsenstallingen

De Gemeente Utrecht heeft verschillende fietsenstallingen in exploitatie. Het betreft hier een economische activiteit waarbij geen sprake is van doorberekening van integrale kostprijs. Immers, het stallen van fietsen is in Utrecht (de eerste 24 uur) gratis. De integrale kosten van het fietsparkeren zijn dusdanig hoog dat er bij een bescheiden vergoeding voor fietsparkeren geen sprake is van de integrale kostprijs. De prijsstelling van fietsparkeervoorzieningen ligt in lijn met de ambities van Utrecht op het gebied van fietsgebruik. Utrecht wil fietsstad nummer 1 van Nederland blijven. Een stad waarin de fiets het primaire vervoersmiddel is. Deze ambitie wordt gevoed door de wens om (de vrees voor) fietsdiefstal te verminderen en voetgangersruimte te vergroten door minder fietsen in de openbare ruimte te laten stallen. Daarnaast draagt fietsverkeer bij aan het terugdringen van het autoverkeer in de stad, wat goed is voor, enerzijds, de luchtkwaliteit in het centrum, anderzijds, de doorstroming van het verkeer. Ten derde is het voor de inwoners gezond om lichaamsbeweging per fiets te hebben.
Het alternatief voor het door de gemeente laten exploiteren van deze fietsenstallingen is een marktpartij die de fietsparkeervoorzieningen aanbiedt. Deze marktpartij zal een rendabel verdienmodel moeten hanteren om de fietsparkeervoorziening te kunnen blijven aanbieden. Dit betekent dat niet alleen de integrale kostprijs van de voorziening zal worden doorbelast aan de klant, maar tevens een marge om het winstoogmerk van een private onderneming te kunnen realiseren. Dit resulteert in een prijs voor het stallen van fietsen die aanmerkelijk hoger zal liggen dan de prijs waarvoor de gemeente deze dienst aanbiedt. Een hoge(re) prijs voor het stallen van fietsen leidt ertoe dat mensen niet bereid zullen zijn hun fietsen te stallen in stallingsvoorzieningen en fietsgebruik niet verder wordt gestimuleerd. Hierdoor komen de doelstellingen van het fiets- en voetgangersbeleid in het geding. Het belang van deze doelstellingen voor Utrecht is zwaarwegend.

14. Het bieden van fietsparkeergelegenheid in buurtfietsenstallingen en fietstrommels

De gemeente biedt tegen betaling stallingsplekken voor fietsen aan in buurtstallingen en fietstrommels. Het aanbieden van deze voorzieningen ligt in lijn met het fiets(-parkeer) beleid zoals weergegeven in het onderdeel 'exploitatie van fietsenstallingen'. Buurtfietsenstallingen en trommels bevinden zich voornamelijk in de wijken. Waar het bij openbare fietsenstallingen vooral gaat over de binnenstad en het stationsgebied, richten buurtfietsenstallingen en fietstrommels zich voornamelijk op een leefbare openbare ruimte in de woonwijken, waar inpandige fietsenbergingen niet aanwezig zijn.
De tarifering voor een abonnement voor een buurtstalling of voor een fietstrommel wordt, net als bij andere parkeervoorzieningen, bepaald op basis van een inschatting van de kosten die mensen bereid zijn te maken voor het inpandig stallen van hun fiets. Dit resulteert in een tarief dat niet gelijk is aan de

integrale kostprijs van een locatie. Aangezien niet alle voorzieningen even hoge kosten hebben, zou een veelvoud aan tarieven voor buurtstallingen kunnen ontstaan. Wanneer de integrale kostprijs wordt doorbelast, zal de prijs voor een abonnement gemiddeld toenemen waardoor de realisatie van de doelstellingen van het beleid in gevaar komt.

15. Het doorverkopen van verwijderde fietsen

Het is noodzakelijk om gevaarlijk geplaatste fietsen en te lang gestalde fietsen door de hele stad te verwijderen. Deze handeling is in zichzelf een publieke activiteit. Echter, fietsen die niet worden afgehaald bij het fietsdepot worden na verloop van de wettelijke termijn doorverkocht. Dit om een te grote voorraadvorming en een onevenredige claim op de opslagcapaciteit te voorkomen.

De prijs die wordt betaald voor de fietsen is de marktprijs van de desbetreffende fiets. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen drie verschillende tarieven, afhankelijk van de staat van de fiets. Volgens de Wet zou de integrale kostprijs van de fiets moeten worden doorbelast. De marktwaarde van de doorverkochte fietsen is in de regel dusdanig gering, dat deze vrijwel altijd onder de integrale kostprijs ligt. Dit valt te rechtvaardigen doordat, wanneer deze fietsen niet worden doorverkocht, een oneindige behoefte zou ontstaan aan extra opslag. Daarnaast wordt dit vanuit het oogpunt van hergebruik niet acceptabel geacht.

16. Verstrekken van leningen ter bevordering van energiebesparing en duurzame opwekking

Binnen de afdeling Energie worden leningen verstrekt aan verschillende actoren in het speelveld van energiebesparing en duurzame energieopwekking. Dit zijn enerzijds leningen die direct gericht zijn op het niveau van de consument van energie. Naast de particuliere consument kunnen dit ook scholen zijn. Anderzijds bestaat er een provinciaal en gemeentelijk fonds (SETU, Stichting Energietransitie Utrecht) dat leningen verstrekt aan (maatschappelijk) ondernemers voor het uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen. Dat kan zijn aan het gebouw, in de installaties, zoals zonnepanelen, of meer integrale oplossingen zoals een combinatie van opwerk, opslag en isolatie. Het verstrekken van leningen is een economische activiteit door private partijen zoals banken, investeringsmaatschappijen of andere particuliere geldschieters. Echter, zij zijn niet altijd bereid krediet te verstrekken ten behoeve van ontwikkeling van nieuwe technologieën, aan investeringen met lagere rendementen of kleine leningen waarbij relatief hoge transactiekosten zijn. Wanneer maatschappelijke organisaties, bewoners en/of bedrijven geen eigen reserves te hebben om investeringen te doen in duurzaamheid, en de private financiers niet voldoende zekerheid hebben, of de kosten (nog) te hoog vinden, komt de markt niet tot ontwikkeling. Het is juist deze ontwikkeling die noodzakelijk is voor het bereiken van de doelstellingen van de afdeling Energie. Om de doelstellingen in CO2-reductie en de opwekking van duurzame energie, waarbij de investeringen en initiatieven die zorgen voor het bereiken van deze doelstellingen voortkomen uit de private sector, te realiseren, is het noodzakelijk om de markt op gang te helpen. Een rol die de markt nog niet in een dusdanige mate oppakt dat de doelstellingen van het beleid worden bereikt. De economische activiteit van het verstrekken van leningen wordt gegeven deze situatie uitgevoerd door de Gemeente Utrecht. Het streven is om de markt op gang te helpen, en zodra dit niet meer nodig is, deze economische activiteit over te laten aan de markt zelf. Tot dat moment is er echter sprake van een economische activiteit in algemeen belang aangezien de beleidsdoelstellingen anders niet worden gerealiseerd.

17. Het informeren en adviseren van marktpartijen inzake Energietransitie

Binnen de afdeling Energie wordt de markt voor energiebesparing en duurzame opwekking nog op een andere manier op gang geholpen dan door het verstrekken van de hierboven beschreven kredieten. Het is namelijk niet voldoende om enkel kredieten beschikbaar te stellen tegen aantrekkelijke voorwaarden, ook moet het bewustzijn, de kennis en de informatie aanwezig zijn met betrekking tot energiebesparing en duurzame energieopwekking. Wanneer dit ontbreekt zal de markt op dit gebied niet op gang komen. Een verschijnsel dat in de weg staat van de beleidsdoelstellingen van de opgave Energietransitie. In dit kader wordt vanuit het programma geïnformeerd en geadviseerd over energiebesparing en duurzame energieopwekking. Dit ook nadrukkelijk vanuit de gedachte dat

de markt hiermee in staat wordt gesteld zichzelf te organiseren en vooruitgang te boeken op het gebied van energiebesparing en nieuwe vormen van energieopwekking. Informeren en adviseren is een economische activiteit die, in mindere mate, ook zou kunnen worden uitgevoerd door de markt. Denk aan adviesbureaus, accountants, installatie- en bouwbedrijven en energieleveranciers. Echter, de economische waarde van dit advies en deze informatie is op dit moment niet voldoende voor deze marktpartijen om dit zelfstandig te doen. Om de markt op gang te helpen en via die weg de beleidsdoelstellingen te realiseren, worden binnen de afdeling Energie deze activiteiten uitgevoerd in het algemeen belang.

18. Economische activiteiten schoon vervoer

a. Vervallen: Het aanbieden van oplaadpalen voor elektrische voertuigen (vervallen omdat de gemeente een concessie (Europees aanbesteed) heeft gesloten, waarbij marktpartijen de exploitatie van de oplaadpalen kostendekkend op zich nemen).
b. Het aanbieden van intelligente bandenpompen.
Vanuit het programma Gezonde lucht voor iedereen zijn op een aantal strategische locaties intelligente bandenpompen gerealiseerd die vrij toegankelijk zijn. Het aanbieden van de bandenpompen kan gezien worden als economische activiteit aangezien tankstations deze dienst vaak ook aanbieden: veelal tegen betaling van een vergoeding kan gebruik worden gemaakt van deze dienst. Dit kan als drempel worden ervaren door de automobilist. Daarnaast blijken de bandenpompen niet altijd even goed te functioneren. Beide factoren dragen bij aan het verschijnsel dat automobilisten hun bandenspanning maar sporadisch controleren. Brandstofverbruik en de slijtage van banden is een belangrijke bron van fijnstof en extra uitlaatgassen in de lucht. Het verbeteren van de bandenspanning draagt hierdoor bij aan het afnemen van de hoeveelheid fijnstof en stikstofoxiden in de lucht en derhalve aan het behalen van de doelstellingen van het programma Gezonde lucht voor iedereen. Tevens zal door het verlaagde brandstofverbruik de uitstoot van koolstofdioxide afnemen. Aangezien hier kansen liggen die tot op heden door de markt nog beperkt worden gegrepen, springt de gemeente in dit gat. Het doel hiervan is ervoor te zorgen dat de markt dit voorbeeld overneemt.

19. Activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van of naar aanleiding van grootschalige (sport)evenementen

De Gemeente Utrecht verbindt zich aan grootschalige (sport)evenementen. Ten behoeve van zo'n evenement kan de gemeente economische activiteiten verrichten die onder de kostprijs worden aangeboden. Te denken valt hierbij aan wegomleidingen/wegafzettingen, inzet van personeel, aanbieden van faciliteiten, et cetera. Met een grootschalig (sport)evenement plaatst de gemeente zich in de kijker bij de (inter)nationale sportliefhebber. Daarnaast kan een evenement bijdragen aan de lokale economie waaronder horeca, hotels, detaillisten, et cetera. Zonder inbreng van de gemeente is de kans heel klein dat zo'n grootschalig (sport)evenement in de gemeente plaatsvindt.
Op 20 mei 2021 heeft de gemeenteraad een algemeen belangbesluit genomen ten aanzien van:

20. Verhuur aan creatieve bedrijven/startups in cultuurcluster Berlijnplein

De gemeente Utrecht zou bij verhuur aan creatieve bedrijven/start-ups op basis van de Mededingingswet een kostprijsdekkende huur in rekening moeten brengen. De kostprijsdekkende huur in het cultuurcluster Berlijnplein ligt vanwege de hoge ambities (onder andere op het gebied van circulair en energieneutraal bouwen) substantieel hoger dan de markthuur. De inschatting is dat er bij een kostprijsdekkende huur geen partijen zijn, die deze ruimte willen huren.
De gemeente wil een cultuurcluster ontwikkelen met daarin een mix van culturele organisaties, onderwijsorganisaties en creatieve bedrijven en hen de mogelijkheid bieden om ruimte in een zeer vooruitstrevend circulair gebouw te huren tegen marktconforme huur.

Tabel Toezeggingen met OO/activiteit

Activiteit	Kosten	Opbrengsten	Kostendekkend-heid		Organisatie onderdeel
1. Bevoorrading horeca met elektrische boot	VERVALLEN				
2. Kredietverlening: sociale leningen en saneringskredieten				Geen kostprijsberekening mogelijk	W&I
3. Voorlichting seksuele gezondheid op het MBO	VERVALLEN				
4. Weerbaarheids-training Kom op voor jezelf	VERVALLEN				
5. Sportvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen	42.800.000	14.500.000	33,9%		MO
6. Verhuur accommodaties t.b.v. sport, gezondheid en welzijn	16.422.000	5.049.000	30,7%		VGU
7. Beschikbaar stellen gemeentelijke gebouwen	8.487.000	883.000	10,4%		VGU
8. Tijdelijke vastgoed verhuur				Geen kostprijsberekening mogelijk (zie noot 1)	VGU
9. Onrendabele top				VERVALLEN: ‘Zie noot 2’	VGU
10. Parkeergelegenheid in belanghebbenden garages	366.187	431.767	117,91%	Betreft de volgende garages: Tuinstraat, Jan Meyenstraat, Lange Lauwerstraat, Korte Nieuwestraat, Albracht, Malba, Wolvenplein, ABC-straat.	SB/VGU
11. In eigendom hebben en exploiteren van parkeergelegenheid in openbare garages	6.792.479	10.048.077	147,93% (zie noot 3)	Betreft alle openbare garages: Grifthoek, Kop van Lombok, Vaartsche Rijn, Kruisstraat, Croeselaan en Berlijnplein	SB/VGU
12. Het bieden van parkeergelegenheid in P+R-voorzieningen	2.164.334	3.659.914	169,1%	Betreft P&R-voorzieningen: De Uithof, Papendorp, Westraven.	SB/VGU
13. Exploitatie van openbare fietsenstallingen	7.356.067	1.142.469	15,53 %	Betreft negen openbare stallingen.	SB/VGU
14. Fietsparkeergelegenheid in buurt-fietsenstalling en fietstrommels	501.946	126.490	25,2%	Betreft 40 buurtstallingen en diverse fietstrommels.	SB/VGU

Activiteit	Kosten	Opbrengsten	Kostendekkend-heid		Organisatie onderdeel
15. Doorverkopen verwijderde fietsen	495.515	46.914	9,47%	Bestaat uit beheer en onderhoud depot. Opbrengsten via verkopen van fietsen.	VTH
16. Verstrekken van leningen ter bevordering van energiebesparing				Geen kostprijsberekening mogelijk	OOR
17. Informeren en adviseren inzake Energietransitie	250	0	0%	Per advies	OOR
18a. VERVALLEN					
18b. Aanbieden van intelligente bandenpompen	2.125	0	0%		OOR
19. Grootschalige sportevenementen				Zie noot 4	MO
20. Verhuur cultuurcluster Berlijnplein	P.M. (zie noot 5)				CZ

1. Het gaat hier met name om leegstandsbeheer ter voorkoming van kraak en er ligt dus geen kostprijsberekening onder de vergoeding.
2. VERVALLEN
3. Momenteel zijn de openbare garages kostendekkend, het is echter mogelijk dat in volgende jaren de baten en lasten zich zodanig ontwikkelen dat deze garages weer onder de kostprijs worden geëxploiteerd, daarom kan dit onderdeel (nog) niet vervallen.
4. Bij (sport)evenementen gelden de volgende principes: De organisator van het evenement dient een aanvraag voor een vergunning in en betaalt daarvoor leges. Leges zijn kostendekkend.
   Kosten die specifiek voor het evenement worden gemaakt worden doorberekend aan het evenement conform de Utrechtse regels voor kostentoerekening.
   Omdat een eventuele inzet van de gemeente per evenement kan verschillen, is er geen eenduidige kostprijs te bepalen. Een evenement kan gesubsidieerd worden door de gemeente en deze subsidie kan in natura of in cash plaatsvinden. Bijdragen in natura worden gewoonlijk gewaardeerd tegen de kostprijs die de gemeente daarvoor betaalt.
5. Het cultuurcluster is nog niet gerealiseerd, dus er kunnen nog geen kosten en opbrengsten worden aangegeven.

Overzicht Verplichte BBV Indicatoren

Om een eenduidig beeld te vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal wettelijke verplichte indicatoren bij de programma's opgenomen.

De Regeling beleidsindicatoren gemeenten schrijft voor dat als gegevens niet beschikbaar zijn dit moet worden aangegeven. In onderstaande tabel wijst de afkorting 'gnb' erop dat gegevens niet beschikbaar zijn.

Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Indicator	*Eenheid*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	*€*	783	907	1.009	1.034	1.115	gnb	COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	*€*	833	957	1.061	1.146	1.280	gnb	COELO, Groningen
Gemiddelde WOZ-waarde	*x €1.000*	357	392	458	450*	490*	gnb	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Nieuw gebouwde woningen	*per 1.000 woningen*	16,4	18,2	10,6	gnb	gnb	gnb	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research

Klimaatvriendelijke stad

Indicator	*Eenheid*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	*%*	7,2	10,2	gnb	gnb	gnb	gnb	Berekening

Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Indicator	*Eenheid*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	*kg per inwoner*	202	201	192	gnb	gnb	gnb	CBS statistiek Huishoudelijk afval

Veilige stad

Indicator	*Eenheid*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Misdrijven - Diefstallen uit woning	*per 1.000 inwoners*	1,9	1,8	1,4*	1,1*	gnb	gnb	CBS - Diefstallen
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	*per 1.000 inwoners*	4,6	4,9	4,6*	4,8*	gnb	gnb	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	*per 1.000 inwoners*	7,3	7,1	7,6*	7,4*	gnb	gnb	CBS - Criminaliteit
Misdrijven - Winkeldiefstallen	*per 1.000 inwoners*	3,4	4,5	4,1*	3,1*	gnb	gnb	CBS - Diefstallen
Verwijzingen Halt	*per 1.000 jongeren*	6	6	6	7	gnb	gnb	Stichting Halt

Passende ondersteuning en opvang

Indicator	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	*per 10.000 inwoners*	560	540	540	530	*gnb*	*gnb*	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid

Indicator	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Banen	*per 1.000 inwoners van 15-64 jaar*	1.103,4	1.146,7	1.180,6	gnb	gnb	gnb	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Functiemenging	*%*	64,4	65	65,7	gnb	gnb	gnb	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Lopende re-integratievoorzieningen	*per 10.000 inwoners van 15-64 jaar*	163,5	179,8	180	173,9	gnb	gnb	CBS - Re-integratie
Netto arbeidsparticipatie	*%*	74,8	77,2	77,3	77,6	gnb	gnb	CBS - Arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering	*per 10.000 inwoners*	562	459,8	432,1	426,1	gnb	gnb	CBS - Re-integratie
Vestigingen (van bedrijven)	*per 1.000 inw.15 t/m 64jr*	185,1	195,1	206,8	gnb	gnb	gnb	LISA
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongen	*% 16 t/m 22 jarigen*	1	1	2	gnb	gnb	gnb	CBS-Jeugdmonitor

Kansrijk opgroeien

Indicator	Eenheid	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Achterstand onder jeugd - Kinderen in een uitkeringsgezin	*% kinderen tot 18 jaar*	7	7	7	gnb	gnb	gnb	CBS - Jeugdmonitor
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	*% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs*	1,9	2,3	2,1*	2,2*	gnb	gnb	DUO/Ingrado
Jongeren met een delict voor de rechter	*% 12 t/m 21 jarigen*	1	1	1	gnb	gnb	gnb	CBS - Jeugdmonitor
Jongeren met jeugdbescherming	*% van alle jongeren tot 18 jaar*	0,8	0,8	0,8	0,8*	gnb	gnb	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

Indicator	*Eenheid*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Jongeren met jeugdhulp	*% van alle jongeren tot 18 jaar*	16,6	15	15	13,9	gnb	gnb	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdreclassering	*Jongeren van 12 tot 23 jaar*	0,4	0,3	0,3	0,3*	gnb	gnb	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
Absoluut verzuim	*Aantal per 1.000 leerlingen*	1,9	1,6	2,4	3	gnb	gnb	DUO
Relatief verzuim	*Aantal per 1.000 leerlingen*	22	27	31	34	gnb	gnb	DUO

Levendige en gezonde stad

Indicator	*Eenheid*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Bron
Demografische druk	*%*	48,2	48,2	47,7	47,2	47,2	gnb	CBS - Bevolkingsstatistiek
Niet-sporters	*%*	gnb	33,5	gnb	29,4	gnb	gnb	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Paragraaf Bedrijfsvoering

Indicator	*Eenheid*	2024
Formatie	*Fte per 1.000 inwoners*	14,85
Bezetting	*Fte per 1.000 inwoners*	14,42
Apparaatskosten	*Kosten per inwoner*	ntb
Externe inhuur	*Kosten in % van de totale loonsom + totale kosten externe inhuur*	15,2%
Overhead	*% van de totale lasten*	11,9%

Indicatoren Raad

Indicator	2023 (nulmeting)	2024
% Raads- en commissieleden dat de werkdruk te hoog vindt.	24% (2023)	19%
% Raads- en commissieleden dat stressklachten ervaart.	53% (2023)	62%
% Raads- en commissieleden dat psychisch erg vermoeid is.	*32% (2023)*	32%
% Raads- en commissieleden dat de werk/privé balans onder druk vindt staan.	*45% (2023)*	48%
% Raads- en commissieleden dat raadswerk in Utrecht aanbeveelt aan anderen.	*20% (2023)*	Niet gemeten

Toelichting: Conform de motie M367 Doeltreffende raad Utrecht - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl) heeft in de zomer van 2023 voor het eerst een raadsledenonderzoek plaatsgevonden. Dit zal jaarlijks worden herhaald. Op basis van de scores zijn bovenstaande interne indicatoren geformuleerd.

Doelstelling is de werkdruk, stress en het structureel overvragen van raads- en commissieleden jaarlijks te verlagen, zodat het raadswerk goed uitvoerbaar en aantrekkelijk blijft, ook voor nieuwe kandidaten. Daartoe zijn verschillende ambities en maatregelen opgesteld (zie ook programma Betrouwbare Overheid, doelstelling 1).

Corresponderende posten

In de meicirculaire 2025 worden extra middelen voor nieuwe taken of uitnamen voor vervallen taken beschreven, de corresponderende posten. De noodzakelijkheid van het doorvertalen van de corresponderende posten naar de inhoudelijk programma's is getoetst bij de organisatieonderdelen.

Hieronder het overzicht van de corresponderende posten per programma

x €1.000

Corresponderende posten per Programma	2026	2027	2028	2029
Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders	-59	-60	-60	-61
Totaal Programma Algemene middelen en Overhead	**-59**	**-60**	**-60**	**-61**
BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders (DU)	197	197	197	197
Totaal Programma Betrouwbare overheid	**197**	**197**	**197**	**197**
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	10	10	10	10
Kinderopvang pleegouders	50	51	51	51
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	2	2	2	2
Totaal Programma Kansrijk opgroeien	**62**	**63**	**63**	**63**
Aanpak laaggeletterdheid	180	180	180	
Antidiscriminatie voorzieningen	52			
Totaal Programma Levendige en gezonde stad	**232**	**180**	**180**	
Aanpassen regeling dienstverlening aan huis	35	36	36	36
Beschermd Wonen (IU)	4.906	4.906	4.906	4.906
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	174	174	174	174
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	31	31	31	31
Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo	4.028			
Vrouwenopvang (DU)	2	2	2	2
Wmo hulpmiddelen	177			
Totaal Programma Passende ondersteuning en opvang	**9.353**	**5.149**	**5.149**	**5.149**
Armoedebestrijding kinderen (DU)	35	35	35	35
Impulsbudget arbeidsmarktregio's	827	1.117	1.291	
Impulsbudget sociale infrastructuur	473	473	473	473
Participatie (IU) - Beschut werk	101	109	116	123
Participatie (IU) - Sociale Infrastructuur	321	345	370	395
Participatie (IU) - Wsw	867	788	691	614
Versterking arbeidsmarktregio's (DU)	248	248	248	
Work in Nederland	183	183		
Totaal Programma Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid	**3.055**	**3.298**	**3.224**	**1.640**
Totaal Programma's	**12.840**	**8.827**	**8.753**	**6.988**

Algemene Middelen en Overhead

Basisregistratie Personen (BRP):

De BRP is eigendom van het rijk. De kosten die het rijk maakt voor het beheer (incl. het onderhouden van alle aansluitingen op de BRP, het zogenaamde extra verbruik) wordt jaarlijks verrekend met de gemeenten in de vorm van een inhouding op de algemene middelen (voor Utrecht meestal rond de 60-80K per jaar).

Betrouwbare Overheid

BRP: Centralisering inschrijving vergunninghouders

Het volledige budget wordt gebruikt voor het inrichten en in stand houden van een zogeheten BRP-straat

Kansrijk Opgroeien

Jeugdhulp kinderen in een AZC

In onze gemeente verblijft een structureel wisselend, maar groeiend aantal kinderen in het asielzoekerscentrum. Voor deze groep is extra inzet nodig vanuit jeugdhulp, gezien de specifieke problematiek die zij meebrengen. De buurtteams jeugd en gezin (Lokalis) worden hiervoor ingezet. Dit leidt tot extra werkdruk, hogere kosten en een structureel beslag op onze jeugdhulpvoorzieningen, die formeel niet worden gedekt door aanvullende rijksmiddelen.

Kinderopvang pleegouders

Pleegouders maken gebruik van formele kinderopvang. De vergoeding van de kosten (eigen bijdrage) verloopt via de de zorgaanbieders en de gemeente verdisconteerd de vergoeding van het Rijk in de bijdrage aan zorgaanbieders

Voorschoolse voorziening peuters

De decentralisatie-uitkering voorschoolse voozieningen peuters heeft als doel dat alle peuters, zonder recht op kinderopvangtoeslag of voorschoolse educatie, naar een voorschoolse voorziening kunnen gaan. De uitkering is voor 2025 geactualiseerd met de volumina standen van uitkeringsjaar 2024 (in de gemeentelijke indeling van 2025).

Levendige en gezonde stad

Aanpak laaggeletterdheid

Dit budget is door het Rijk toegewezen om de regionale aanpak dat voortkomt uit het actieprogramma 'Tel mee met Taal' te kunnen voortzetten.

Antidiscriminatie voorzieningen

Dit betreft budget vanuit het Rijk voor gemeenten om meer aan preventie te kunnen doen op het gebied van discriminatie op lokaal niveau.

Passende ondersteuning en opvang

Aanpassen regeling dienstverlening aan huis

We verhogen de tarieven voor informele zorg voor persoonsgebonden budgetten voor de hulp bij het huishouden. De budgethouder kan dan aan de zorgverlener een vergoeding bieden voor de kosten van premieafdrachten.

Beschermd Wonen

De ophoging betreft de jaarlijkse indexatie voor Beschermd wonen. Dit betreft een budget dat Utrecht als centrumgemeente ontvangt voor de hele regio Utrecht. We hebben voor een deel al rekening gehouden met deze indexatie in de werkbegroting BW voor de U16 in 2025. Het overige deel blijft conform de afspraken in de regio beschikbaar voor inzet in de regio via de werkbegroting 2026.

Maatschappelijke opvang en OGGz
Door actualisatie van de verdeelmaastaven is er een kleine ophoging van het budget. Dit budget is nodig om aan de groeiende vraag naar opvangplekken te kunnen voldoen.

Nationaal Actieplan Dakloosheid
Als gevolg van de actualisatie van de verdeelmaatstaven is het budget iets opgehoogd. Over de inzet van de middelen zijn regionale afspraken gemaakt. De kaders hiervoor zijn vastgesteld door de raad in de Nota Regionale aanpak dakloosheid U16 2024-2023.

Uitstel vervanging abonnementstarief WMO
Door latere inwerkingtreding van het abonnementstarief, per 1 januari 2027, worden de voorziene besparingen later gerealiseerd.

Vrouwenopvang
De decentralisatie uitkering Vrouwenopvang wordt ieder jaar bijgesteld en deze bijstelling wordt meegenomen in de bepaling van de budgetten van de externe partners.

WMO hulpmiddelen
Het scheiden van wonen en zorg in de Wet langdurige zorg (Wlz) leidt bij de gemeenten tot meerkosten. De bijbehorende middelen worden toegevoegd aan het budget voor de Wmo-maatwerkvoorzieningen.

Werk, toekomstbestendige economie en bestaanszekerheid
Armoedebestrijding kinderen
Bijstelling van het budget armoedebestrijding kinderen (meicirculaire 2016).

Impulsbudget arbeidsmarktregio's
De arbeidsmarktregio's ontvangen in de periode 2025-2028 een tijdelijk impulsbudget. Deze middelen maken het mogelijk om gezamenlijke dienstverlening (bijvoorbeeld op het gebied van werk, scholingsinstrumenten of -trajecten) te ontwikkelen met de partners in de arbeidsmarktregio.

Impulsbudget sociale infrastructuur
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de sociale infrastructuur en daarbij behorende doelen ten aanzien van het ondersteunen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vanaf 2025 tot en met 2034 is er (impuls)budget beschikbaar om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken.

Participatie (IU) - Beschut werk
De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2025. De beschut werk-verdeling wijzigt door aanpassing van de drempelbedragen.

Participatie (IU) - Sociale Infrastructuur
De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2025. De uitkering Sociale Infrastructuur is als onderdeel van Participatie nieuw structureel budget voor de sociale infrastructuur.

Participatie (IU) - Wsw
De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2025. De Wsw-verdeling vanaf 2025 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal dienstbetrekkingen (gemeten in standaardeenheden (SE) per laatst betalende gemeente) in 2024 en de blijfkansen voor de jaren 2025 tot en met 2030.

Versterking arbeidsmarktregio's (DU)
Budget is beschikbaar gesteld om de regiefunctie die centrumgemeenten vervullen ten aanzien van de samenwerking en de gezamenlijke publieke werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio's structureel te ondersteunen en te versterken.

Work in Nederland
We hebben de opdracht en het daarbij behorende geld van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de slechte positie van Arbeidsmigranten in Nederland te verbeteren middels het inrichten van (mobiele) informatiepunten en andere zaken die daaraan ondersteunend zijn.
De aanpak is gericht op het daadwerkelijk helpen van deze doelgroep door onder andere naar de arbeidsmigranten toe te gaan, taalbarrières te slechten, samenwerkingen met hulpverlenende instanties te faciliteren (zoals Juridisch Loket en Barka).

Kostendekkendheid Belastingen en Retributies

Belastingen

Tabel: Kostendekkendheid belastingen x € 1.000

Omschrijving	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing
Kosten taakveld	37.514	50.798
Toegerekende kosten	6.252	7.114
Kwijtschelding	0	6.379
Overhead	2.055	6.466
BTW	4.569	5.706
Totale kosten	**50.390**	**76.463**
Baten heffing	50.390	72.964
Onttrekking reserve	0	0
Opbrengst afval	0	3.499
Totale opbrengst	**50.390**	**76.463**
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Toelichting Rioolheffing
Bij het vaststellen van het programma Water en Riolering 2026-2030 is een kostendaling verwacht van 0,830 miljoen euro (1,6%) in 2026 ten opzichte van 2025. Deze verlaging, ondanks inflatiecorrectie, heeft met name te maken met een correctie voor planningsoptimisme, waarbij meer realisatie is ingepland dan naar reëel kan worden gerealiseerd. Door deze correctie dalen de directe kosten met 2,7%.

Toelichting Afvalstoffenheffing De actualisatie in 2026 gaat uit van een stijging van het aantal gezinshuishoudens met 1.850 naar 165.300. Daarbij zijn een aantal ontwikkelingen die leiden tot een stijging van de kosten. Het tarief van de afvalstoffenheffing stijgt met 10,6%. De ontwikkelingen zijn:

- Een toename van de kosten taakveld als gevolg van de uitvoering van de Grondstoffennota 2020, denk hierbij aan de uitrol van inzamelcontainers voor groente, fruit en etensresten (GFE) in de openbare ruimte, en de gebiedsaanpak voor afvalinzameling in de binnenstad;
- Tevens een toename van de afvalverwerkingskosten. Naast de afvalstoffenbelasting wordt vanaf dit jaar ook de CO_2-belasting ingevoerd op te verbranden tonnen restafval;
- Vertraging in de aanbesteding van nieuwe voertuigen heeft tot een verdere veroudering van het toch al verouderde wagenpark geleid, met als gevolg een stijging van de hiermee verbonden onderhouds- en inhuurkosten, zichtbaar in de transport- en inzamelkosten.

Retributies Betrouwbare overheid

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Betrouwbare overheid" x € 1.000

Omschrijving	Leges Huwelijk	Uittreksels en afschriften	Reisdocumenten	Rijbewijzen
Kosten taakveld	788	561	4.269	1.156
Overhead	196	113	433	183
BTW	-	-	-	-
Totale lasten	**985**	**674**	**4.701**	**1.339**
Totale baten	**756**	**658**	**4.622**	**1.306**
Kostendekkendheid	**77%**	**98%**	**98%**	**98%**

Toelichting Leges Huwelijk en partnerschap
De leges voor huwelijk en partnerschap bestaan uit onder andere een eenvoudig huwelijk, flits- en baliehuwelijk en een regulier huwelijk. De tarieven verschillen afhankelijk van het gekozen tijdstip en de locatie.
In 2025 was de kostendekkendheid 76% en in 2026 komt de kostendekkendheid uit op 77%. De lichte stijging komt doordat de tarieven van de eenvoudige huwelijken zijn verhoogd conform besluitvorming in de voorjaarsnota 2024 - pag. 55. Daarin is opgenomen dat het streven is om te komen tot een maximale kostendekkendheid. De verwachting is dat de aantallen vooralsnog ook in 2026 gelijk blijven.

Toelichting Uittreksel en afschriften
De leges voor uittreksels en afschriften bestaan uit onder andere het verstrekken van stukken of uittreksels en afschriften. In sommige gevallen zijn er vastgestelde maximumtarieven vanuit het Rijk voorgeschreven. Denk aan onder meer de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). De leges zijn opgebouwd uit de kosten die de gemeente moet maken voor deze dienstverlening. Het uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.
De geraamde baten en lasten stijgen in 2026 evenredig ten opzichte van 2025 waarbij we vooralsnog ook in 2026 uitgaan van ongeveer dezelfde aantallen als in 2025.

Toelichting Reisdocumenten
De leges reisdocumenten bestaan uit de leges voor onder meer het afgeven van reisdocumenten. Voor deze tarieven geldt een door het Rijk vastgesteld maximumtarief. Het uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.
De geraamde baten en lasten dalen in 2026 evenredig ten opzichte van 2025. Dit komt omdat we de begroting in 2025 incidenteel hebben opgehoogd, zie eerste bestuursrapportage 2025 - pag. 75, vanwege een hogere stijging dan begroot door de verandering van de geldigheidsduur van paspoorten en ID-kaarten van vijf naar tien jaar.

Toelichting Rijbewijzen
De leges rijbewijzen bestaan uit de leges voor onder meer het afgeven van rijbewijzen. Voor deze tarieven geldt een door het Rijk vastgesteld maximumtarief. Uitgangspunt is dat de totale kosten worden gedekt uit de totale legesopbrengsten.
e geraamde baten en lasten stijgen in 2026 evenredig ten opzichte van 2025, waarbij we vooralsnog ook in 2026 uitgaan van ongeveer dezelfde aantallen als in 2025.

Retributies Duurzame bereikbaarheid

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Duurzame bereikbaarheid" x € 1.000

Omschrijving	Leges
Kosten taakveld	943
Overhead	266
BTW	98
Totale lasten	**1.307**
Totale baten	**309**
Kostendekkendheid	**24%**

Toelichting Leges Mobiliteits- en parkeergedrag
De leges voor Duurzame Bereikbaarheid bestaan uit de leges voor het in behandeling nemen van aanvragen gehandicaptenparkeerfaciliteiten (Europese gehandicaptenparkeerkaart, parkeerplaats bij het woon-, werk- of studieadres) en aanvragen taxivergunning.

De totale kostendekkendheid van het programma Duurzame bereikbaarheid wordt beïnvloed door de lagere kostendekkendheid van de leges gehandicaptenparkeerfaciliteiten (22%). De lasten worden voor deze doelgroep zo beperkt mogelijk gehouden. Daarmee daalt de totale kostendekkendheid van deze legesgroep van 28% in 2025 naar 24% in 2026.

Retributies Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Aantrekkelijke, groene leefomgeving en erfgoed" x € 1.000

Omschrijving	Vergunningen Openbare Ruimte	Evenementen	Begraafplaatsrechten	Brug-, schut- en havengelden	Marktgelden
Kosten taakveld	2.863	853	1.448	1.202	796
Overhead	985	423	138	433	302
BTW	60	26	-	-	-
Totale lasten	**3.908**	**1.302**	**1.586**	**1.636**	**1.098**
Totale baten	**3.365**	**664**	**1.523**	**1.097**	**942**
Kostendekkendheid	**86%**	**51%**	**96%**	**67%**	**86%**

Toelichting Vergunningen Openbare Ruimte
Het gaat om vergunningen voor onder meer het leggen van kabels en leidingen, standplaatsen, verkeersontheffingen, inname openbare grond en ontheffing milieuzone.

De geraamde baten en lasten stijgen in 2026 ten opzichte van 2025, omdat de kosten in verhouding sterker stijgen dan de baten daalt de kostendekkendheid van 101% in 2025 naar 86% in 2026. De dalende kostendekkendheid wordt veroorzaakt door de legesgroepen ontheffingen bereikbaarheid en ontheffingen milieuzone. Bij de ontheffingen bereikbaarheid is rekening gehouden met hogere aantallen bij de langdurige en complexe ontheffingen in de binnenstad die in verhouding minder kostendekkend zijn. Bij de ontheffingen Milieuzone is er rekening mee gehouden dat de incidentele dagontheffingen overgaan naar de RDW. Er blijven met name de langdurige ontheffingen over die meer inzet vergen.

Toelichting Evenementen
De leges voor evenementen bestaan uit onder andere het in behandeling nemen van aanvragen voor een vergunning voor binnen- en buitenevenementen, aanvragen tap-ontheffing en uit de leges voor het uitvoeren van geluidsmetingen.

De raad heeft besloten om de leges voor evenementen in drie stappen te verhogen, met als doel om in 2027 een maximale kostendekkendheid te bereiken (zie voorjaarsnota 2024, pag. 55). In 2025 zijn de tarieven voor grote en zeer grote evenementen verhoogd met het inflatiepercentage plus 90% extra. Voor 2026 is geen verdere tariefstijging begroot, omdat het tekort dan wordt gedekt uit algemene middelen. Hoewel de geraamde lasten en baten in 2026 toenemen ten opzichte van 2025, blijft de kostendekkendheid daarmee op het niveau van 2025, namelijk 51%. Om te voorkomen dat de evenementenleges te sterk moeten stijgen — met het risico dat er minder evenementen in Utrecht georganiseerd worden — is € 638.000 uitgetrokken om de kosten te dekken.

Toelichting Begraafplaatsrechten
De leges voor begraafplaatsrechten bestaan uit onder andere het afnemen van begraafplaatsrechten, het beheer en het onderhoud daarvan.

De geraamde baten en lasten stijgen in 2026 ten opzichte van 2025. De kostendekkendheid was in 2025 94% en in 2026 komt deze uit op 96%. *De tarieven zijn conform de voorjaarsnota verhoogd met 2,2%.*

Toelichting Brug- schut- en havengelden
De leges voor brug- schut- en havengelden bestaan uit de leges waarbij een recht wordt geheven voor het buiten diensturen openen van bruggen, voor het gebruik van de sluis en voor het gebruik van de haven (zijnde alle wateren binnen de gemeente), die in beheer of onderhoud zijn bij de gemeente.

De geraamde baten en lasten stijgen in 2026 evenredig ten opzichte van 2025. Conform de voorjaarsnota zijn deze verhoogd met het indexeringspercentage voor belastingen en heffingen van 2,2%. Hierdoor blijft de kostendekkingsgraad, net als in 2025, op 67%. Momenteel wordt een voorstel uitgewerkt dat voorziet in een verdere verhoging van de tarieven, met als doel een zo hoog mogelijke kostendekkingsgraad te realiseren.

Toelichting Marktgelden
Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats op de in de Marktverordening Utrecht 2017 aangewezen markten en marktdagen en voor het door de gemeente verlenen van diensten verband houdende met de wachtlijst voor een standplaats op de wijk- en warenmarkten. Het marktgeld wordt geheven van degene aan wie de vergunning tot het innemen van een standplaats op de markt is verleend dan wel degene die het verzoek om inschrijving of verlenging op de wachtlijst heeft gedaan. Het tarief voor het innemen van een standplaats is afhankelijk van de locatie in de stad waar de markt plaats vindt, de grootte van de ingenomen standplaats en het al dan niet tijdelijk zijn van de standplaats.

De geraamde baten en lasten voor 2026 stijgen ten opzichte van 2025. De stijging van de baten komt door de tarieftoename conform het voorstel uit de Voorjaarsnota 2025. De geraamde baten stijgen met 2,2%. Hierdoor komt de kostendekkendheid uit op 86%. Voor dit jaar verwachten we een verbeterde kostendekkendheid, enerzijds door verhoogde inkomsten als gevolg van een optimalisering in de berekening van de door ondernemers ingenomen ruimte op de markt (toename) en anderzijds ontwikkelingen in de personele bezetting (afname).

Retributies Veilige stad

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Veilige stad" x € 1.000

Omschrijving	Vergunning voetbalwedstrijden	Horeca	Gokken	Sekswerk	Exploitatie vergunning
Kosten taakveld	63	832	16	7	81
Overhead	29	386	8	4	38
BTW	0	24	1	0	2
Totale lasten	**92**	**1.242**	**25**	**11**	**121**
Totale baten	**43**	**916**	**26**	**11**	**8**
Kostendekkendheid	**47%**	**74%**	**104%**	**100%**	**7%**

Toelichting Vergunning voetbalwedstrijden
Het gaat om leges voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning voor het (doen) houden van een betaald voetbalwedstrijd.

De afgelopen periode is er meer capaciteit nodig geweest op het voetbaldossier, maar deze inzet verdisconteren we (nog) niet in de leges aan FC Utrecht. In vergelijking met andere grote steden zijn de leges in Utrecht al relatief hoog. We verhogen de leges in 2026 met de prijsindex van 2,2%. Hierdoor stijgen de leges 2.474 euro naar 2.528 euro. Bij het berekenen van de opbrengsten is uitgegaan van 17 vergunningen.

Toelichting Horeca
De leges voor horeca bestaan uit leges voor het in behandeling nemen van vergunningaanvragen (in het kader van de Alcoholwet, Verordening horeca gemeente Utrecht, een combinatie van beide, met of zonder terras), aanvragen wijziging inrichting en aanvragen wijziging leidinggevende.

De raad heeft besloten om de leges voor horeca in drie stappen te verhogen om in 2027 te streven naar maximale kostendekkendheid. Hierdoor worden de tarieven met het inflatiepercentage plus 8% extra verhoogd. De tarieftoename is niet direct zichtbaar in de kostendekkendheid vanwege een daling in het aantal aanvragen. De kostendekkendheid gaat van 73% in 2025 naar 74% in 2026.

Toelichting Gokken
De leges voor gokken bestaan onder andere de aanwezigheid van speelautomaten, speelautomatenhallen, loterij, bingo en rad van avontuur.

De geraamde baten en lasten voor 2026 stijgen ten opzichte van het voorgaande jaar. De verwachting dat het aantal afgegeven vergunningen voor 2026 hoger uitvalt dan in 2025. De kostendekkendheid stijgt van 100% in 2025 naar 104% in 2026.

Toelichting Sekswerk
De leges voor sekswerken bestaan uit onder andere het verkrijgen of wijzigen van een vergunning van een seksbedrijf of escortbedrijf en het aanvragen van een darkroom bij een horecabedrijf of bij een evenement.

De geraamde baten en lasten voor 2026 stijgen evenredig ten opzichte van 2025. Daarmee blijft de kostendekkendheid gelijk aan het voorgaande jaar en komt het uit op 100%.

Toelichting Exploitatievergunning
Onder de leges van een exploitatievergunning vallen vergunningaanvragen die via een aanwijzingsbesluit onder de vergunningplicht vallen in het kader van ondermijning. Om de kosten voor ondernemers zo laag mogelijk te houden is gekozen dit tarief niet kostendekkend te maken.

De geraamde baten en lasten voor 2026 stijgen evenredig ten opzichte van 2025. Daarmee blijft de kostendekkendheid ongeveer gelijk aan vorig jaar (6%) en komt uit op 7% voor 2026.

Retributies Ontwikkelen en wonen voor iedereen

Tabel: Kostendekkendheid van programma "Ontwikkelen en wonen voor iedereen" x € 1.000

Omschrijving	Woonruimtezaken	Leges Omgevingsvergunning
Kosten taakveld	520	15.705
Overhead	226	5.639
BTW	15	552
Totale lasten	**761**	**21.896**
Totale baten	**755**	**18.649**
Kostendekkendheid	**99%**	**85%**

Toelichting Woonruimtezaken
Het gaat hier om leges voor onttrekking, samenvoeging, omzetting en woning vorming, splitsing, opkoopbescherming en verklaring bestemming en gebruik.

De totaal geraamde baten en lasten voor 2026 stijgen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt met name door een verwachte toename van de vergunningsaanvragen voor kadastrale splitsingen. De kostendekkendheid stijgt van 98% in 2025 naar 99% in 2026.

Toelichting Leges Omgevingsvergunning
De geraamde lasten voor 2026 stijgen ten opzichte van het voorgaande jaar omdat rekening is gehouden met de aangepaste werkwijze onder de Omgevingswet die meer tijd per aanvraag vergt. Vanwege de netcongestie verwachten we minder vergunningsaanvragen voor grote bouwprojecten wat nadelige gevolgen voor de opbrengsten heeft. Daarom is er bij de Voorjaarsnota 2025 (pag. 11) besloten om de dalende opbrengsten te compenseren door algemene middelen beschikbaar te stellen, circa 2 miljoen euro.

Verklarende woordenlijst

Begrip	Omschrijving
Accres	Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Op basis van de normeringssystematiek is deze gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven; stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt ook het Gemeentefonds, en andersom.
Actuele begroting	De laatst door de gemeenteraad vastgestelde begroting. Dit betreft de nominale begroting plus alle door de gemeenteraad vastgestelde begrotingswijzigingen.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. Deze wordt geacht de waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de rekening van lasten en baten.
Algemene dekkingsreserves	Reserves waarvan de renteopbrengst wordt aangewend als algemeen dekkingsmiddel.
Algemene reserves	Alle reserves niet zijnde bestemmingsreserves. Tot de algemene reserves worden gerekend de algemene reserve in enge zin, de algemene dekkingsreserves, de reserve grondexploitaties en de dienstbedrijfsreserves.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds door het Rijk aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene middelen.
Baten	De aanduiding volgens de comptabiliteitsvoorschriften voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begrotingswijziging	Een aanpassing van de ramingen tijdens het begrotingsjaar; een dergelijk besluit wordt door de gemeenteraad genomen.
Bestuursrapportage	De eerste bestuursrapportage is onderdeel van de voorjaarsnota. De tweede bestuursrapportage wordt gelijktijdig met de programmabegroting uitgebracht. Hierin wordt tussentijdse verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en worden nieuwe ontwikkelingen gesignaleerd. Op basis van deze informatie kan tussentijds worden bijgestuurd en vindt bijstelling plaats van de lopende begroting.
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestedingsrichting heeft gegeven.
Besluit Begroten en verantwoorden (BBV)	Wettelijke voorschriften voor de inrichting van de programmabegroting en –jaarstukken.
Coronavirus	Dit is een groep van virussen die tot luchtweginfecties kunnen leiden bij mensen en dieren. De meeste coronavirussen leiden bij besmetting, net als rhinovirussen, tot een gewone verkoudheid. Over het algemeen veroorzaken ze verkoudheid in de winter en vroeg in de lente. In 2020 heeft dit virus geleid tot een pandemie die voort duurde tot in 2021.
Decentralisatie	Het overdragen van meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar lagere overheden. Concreet kan dit leiden tot overheveling van taken (en de daartoe benodigde middelen) van de centrale overheid naar andere overheden.

Begrip	Omschrijving
Doelmatigheid (efficiency)	De mate waarin een maximale hoeveelheid prestaties wordt geleverd met een minimale hoeveelheid middelen of een hogere kwaliteit wordt bereikt bij een gelijkblijvende hoeveelheid middelen. Onderzoek naar doelmatigheid richt zich vooral op verbetering van bedrijfsvoering.
Egalisatievoorzieningen	Voorzieningen die samenhangen met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit de algemene reserves, de bestemmingsreserves en het gerealiseerd resultaat.
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld (kort) en kapitaal (lang) voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geleend. Daardoor kunnen tijdelijk overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- en kapitaalmarkt wordt dit glad gestreken.
Garantie	Zekerheidstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Bij derden valt te denken aan sportverenigingen of welzijnsinstellingen. Ingeval van wanbetaling zal de gemeente de resterende schuld dienen af te lossen.
Gemeentefonds	Landelijk fonds onder beheer van het ministerie van Binnenlandse Zaken, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerend.
Investering	De aanschaf of de productie van een kapitaalgoed.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. De jaarrekening geeft een analyse van de afwijkingen tussen de begrote en gerealiseerde lasten en baten. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de gemeentelijke vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de jaarstukken. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programma- en paragraaf verantwoording
Kapitaalgoederen	Duurzaam productiemiddel, dat nodig is om de aan de burgers te leveren diensten en goederen, te produceren. Daarbij gaat het om een productiemiddel dat meerdere jaren meegaat en veelal veel waarde heeft.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn de exploitatiekosten van vaste activa. Deze volgen de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en nemen de rentekosten af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.

Begrip	Omschrijving
Kortlopende leningen	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (looptijd korter dan een jaar).
Langlopende leningen	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (looptijd langer dan een jaar).
Leges	Heffing op een publiekrechtelijke grondslag voor een gemeentelijk goed of een gemeentelijke dienst (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges bouwvergunningen). Het totaal van de gemeentelijke leges mag niet meer dan kostendekkend zijn.
Nominale begroting	De raming van lasten en baten die is opgenomen in het boekwerk van de programmabegroting. Behandeling en vaststelling vinden plaats tijdens de begrotingsbehandeling in november.
Normeringssystematiek	Ook wel bekend als 'samen de trap of, samen de trap af'. Volgens deze systematiek is de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds gekoppeld aan de omvang van de (netto gecorrigeerde) rijksuitgaven. Als de relevante rijksuitgaven stijgen, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds toe; dalen de rijksuitgaven, dan neemt de omvang van het Gemeentefonds af.
Omslagrente	De rekenrente die de Centrale Treasury gebruikt voor het berekenen van de rentelasten over de gedane investeringen. Deze rente is onderdeel van de kapitaallasten en wordt doorberekend aan de diensten.
Precariobelasting	Recht voor het gebruik van openbare grond of water. Het recht kan worden geheven van degene die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water heeft of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de verwachte lasten en baten, opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting en de financiële begroting, die op hoofdlijnen inzicht geven in het voorgestane beleid en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en de daarop volgende drie jaren. De programmabegroting wordt door de gemeenteraad vastgesteld.
Overzicht van lasten en baten	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten. De programmabegroting is opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening. De programmaverantwoording dient ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Reserve grondexploitatie	Het weerstandsvermogen dat dient als buffer voor de risico's die worden gelopen bij grondexploitaties.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Daarom behoren ze tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves.
Risicomodel	Overzicht van risico's zoals bekend bij het aanbieden van de programmabegroting en de jaarstukken.
Risicovoorzieningen	Voorzieningen die betrekking hebben op gekwantificeerde risico's, niet zijnde de risico's over de apparaatskosten (deze laatste worden gedekt door de algemene reserve en/of bedrijfsreserves).

Begrip	Omschrijving
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten dienen door structurele opbrengsten te worden gedekt.
Subsidie	Overdracht van de gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Verantwoording	Zie programmaverantwoording.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.
Verplicht deel reserve	Middelen worden als verplicht aangemerkt indien sprake is van een juridisch afdwingbare verplichting richting derden. Een dergelijke verplichting bestaat wanneer er met derden afspraken zijn gemaakt over de besteding van middelen in een juridisch bindende wijze zoals een contract, opdracht of schriftelijke bevestiging. Het bestaan van concrete plannen of een bestemming van (een deel van) de middelen ter dekking van bijvoorbeeld onderdelen van het coalitieakkoord, zijn niet aangemerkt als juridische verplichting zolang er geen afspraken met derden zijn vastgelegd.
Voorziening	Verplichting met een voorwaardelijk karakter. Deze wordt op de balans gerekend tot het vreemd vermogen. Ze wordt getroffen voor toekomstige uitgaven, waarvan de oorzaak zich al heeft voorgedaan. Een voorziening moet dekkend zijn voor de achterliggende voorwaardelijke verplichting. Voorzieningen worden onderscheiden in risico- en egalisatievoorzieningen.
Weerstandsvermogen	Maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen).